

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

RECONCILIATION PROMOTION FOR SOCIAL PEACE BY ADMINISTRATIVE MONKS IN PATHUMTHANI PROVINCE

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี (ดีรัตน์)

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี (ดีรัตน์)

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Reconciliation Promotin for Social Peace by Administrative Monks in Pathumthani Province

Phramaha Amnart Acchariyamedhī (Deerat)

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirement for the degree of
Doctor of Philosophy
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2019

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

.....

(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระเมธาวินัยรส, รศ.ดร.)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.สุวิญ รักสัตย์)

..... กรรมการ
(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

..... กรรมการ
(พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.)

..... กรรมการ
(พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ.ดร. กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย .....

(พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี)

ชื่อดุษฎีนิพนธ์ : การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย : พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี (ดีรัตน์)

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

: พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ. ดร., ป.ธ. ๖, พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ม. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ)

: พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ. ดร., ป.ธ. ๔, พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ม. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ)

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานี ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ๒. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบในการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างงานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๒๒ รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๒ รูป/คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาความ และการวิจัยเชิงปริมาณ แจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๙๔ รูป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อสังคมสันติสุข ของพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี พบว่า ๑) ด้านหลักความถูกต้อง พระสังฆาธิการ มีการบรรยายธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้อง ไม่บิดเบือน ๒) หลักความเหมาะสม พระสังฆาธิการบรรยายธรรมโดยการให้นำหลักความเหมาะสมมาใช้ในการปฏิบัติ ๓) หลักความบริสุทธิ์ ทั้งกาย วาจา ใจ เป็นแนวทาง และให้ปฏิบัติในหมู่คณะด้วย ๔) นำหลักความยุติธรรม มาใช้ให้เสมอหน้ากัน ๕) หลักพรหมวิหารธรรม พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมคำสอนในด้านเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ให้ใช้ในการดำเนินชีวิต ๖) หลักความเสียสละ สอนให้อยู่ในสังคมต้องเสียสละให้กับส่วนรวม

๒. องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเรื่องปรองดอง ๖ ด้าน โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ ด้านพรหมวิหาร ๔ ให้ความช่วยเหลือ ปรับทุกข์ แนะนำ เพื่อปลดเปลื้องความทุกข์ใจของประชาชน ($\bar{X}$ = ๓.๙๓) รองลงมา คือ ความเสียสละ บริจาคทรัพย์ในโอกาสต่างๆ ให้กับนักเรียน โรงพยาบาล โรงเรียน ชุมชน หมู่บ้าน ($\bar{X}$ = ๓.๙๑) ด้านความถูกต้อง บรรยายธรรมปลูกฝังให้ประชาชนที่มาวัดรู้ถึงการรู้รักสามัคคี ปรองดอง แบ่งปันกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๐) ด้านความเหมาะสม ให้ความร่วมมือกับประชาชน ชาวบ้าน ในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี ($\bar{X}$ = ๓.๘๘) ด้านความบริสุทธิ์ บรรยายธรรมโดยนำหลักธรรมคำสอนของพระศาสนา ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ($\bar{X}$ = ๓.๘๑) และด้านความยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่น สนับสนุนและชี้ทางให้ประชาชนเคารพกฎหมายบ้านเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๗๘)

๓. นำเสนอรูปแบบในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี พบว่า ๑) ด้านหลักความถูกต้อง พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ ตามภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์อย่างเคร่งครัด ในการเผยแผ่พุทธศาสนา โดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่อยู่บนพื้นฐานความถูกต้อง และไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ๒) ด้านความเหมาะสม พระสังฆาธิการ เสริมสร้างความปรองดองโดยใช้หลักความเหมาะสมมาดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ไม่ประมาท รู้จักพิจารณาเหตุ พิจารณาผล รู้จักกาลเวลา รู้จักประมาณ ๓) ด้านความบริสุทธิ์ นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติด้วยความบริสุทธิ์ใจ ๔) ด้านความยุติธรรม พระสังฆาธิการจะต้องเสริมสร้างความปรองดองด้วยการยึดหลักความยุติธรรม และให้ความรู้ด้านยุติธรรมกับประชาชน ๕) ด้านพรหมวิหาร พระสังฆาธิการ จะต้องมีความรู้ด้านหลักธรรมคำสอนในด้านพรหมวิหารธรรม เพื่อให้พุทธศาสนิกชน ได้นำแนวทางมาปฏิบัติได้ ๖) ด้านหลักความเสียสละ พระสังฆาธิการ จะต้องปลูกฝังบรรยายธรรมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ เข้าใจถึงความเสียสละเพื่อส่วนรวม และดำเนินชีวิตไปอย่างถูกต้อง

Dissertation Title : Reconciliation Promotion for Social Peace by Administrative Monks in Pathumthani Province
Researcher : Phramaha Amnart Acchariyamedhĩ (Deerat)
Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Management)
Dissertation Supervisory Committee
: Phramaha Krisada Kittisobhano, Asst. Prof. Dr., Pali VI, B.A. (Buddhist Management), M.A. (Buddhist Management), Ph.D. (Buddhist Management)
: Phramaha Sunan Sunando, Asst. Prof. Dr., Pali IV, B.A. (Buddhist Management), M.A. (Buddhist Management), Ph.D. (Buddhist Management)
Date of Graduation : March 20, 2020

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study the communities around monasteries in Pathumthani Province to create by Administrative Monks in Pathumthani Province, 2. To study components of reconciliation promotion for social peace by administrative monks in Pathumthani Province And 3. To propose a model of reconciliation promotion for social peace by administrative monks in Pathumthani Province. Methodology was the mixed methods: The qualitative research collected data from 22 key informants by in-depth-interviewing and 12 participants in focus group discussion and analyzed data by descriptive interpretation. The quantitative research collected data with questionnaires from 194 samples and analyze data with statistical program for social research. The statistics used to analyze the data were Frequency, Percentage, deviation, SD.

Findings of the research were as follows

1. General conditions of communities around monasteries to create reconciliation for social peace by administrative monks in Pathumthani Province were that: 1) Righteousness; administrative monks delivered buddhism according to Buddha's teachings, correctly, not deviated from principles, 2) appropriateness;

administrative monks delivered Dhamma appropriately and suggested audiences to use the appropriateness principle to use as the guideline for live, 3) Purity; using Buddha's teachings as the guideline for practice with sincerity, 4) Justice; the administrative monks must promote conciliation adhering to the justice principle, and deliver knowledge of justice principle to people, 5) Brahmaviharadham; administrative monks must have knowledge of Brahmaviharadham to be able to guide Buddhists to the right method of practice, 6) Sacrifice; Administrative monks must lecture Dhamma to the people to understand that to live in society ones must sacrifice for all.

2. Components of the reconciliation promotion for social peace by administrative monks in pathumthani province were found that the 6 concepts of reconciliation promotion by overall were at higt levels ($\bar{X}$ =3.87), Each aspect was at the levels, from higt to lows as follows: First Brahmaviharadhamma 4, helping, consoling people to overcome sufferings, was at ($\bar{X}$ =3.93), Secondly the sacrifice, occasionally donating properties to students, hospitals, schools, communities and villages was at ($\bar{X}$ =3.91), Righteousness; delivering Dhamma to cultivate love, unity, reconciliation and sharing among laities who came to monasteries was at ($\bar{X}$ =3.90), Appropriateness; to cooperate with people, villagers to develop the unity was at ($\bar{X}$ =3.88), Purity; lecturing Dhamma, the Buddhist teachings with sincerity was at ($\bar{X}$ =3.81), Justice; promoting just and self confidence, supporting and guiding people to abide by laws and orders of country ($\bar{X}$ =3.78).

3. The proposals reconciliation promotion for social peace by administrative monks in pathumthani province were found that: 1) Righteousness; administrative monks in pathumthani province must perform tasks in 6 areas according to sangha missions strictly. Buddhism dissemination must be carried out along with the Buddha's teachings strictly, not deviate Dhamma the principle, not against Dhamma and vinaya. 2) Appropriateness; administrative monks promoted social conciliation with appropriateness for daily living such as, heedfulness, cause and effects, time awareness and moderation. 3) Purity; using Buddhist principle for guideline of behavior with sincerity. 4) Justice; administrative monks promoted conciliation with justice principle

and give knowledge about justice to people. 5) Brahmaviharadhamma; administrative monks must have knowledge about Brahmaviharadham so that they could guide people to practice in daily life. 6) sacrifice; administrative monks must cultivate Dhamma in youths, new generation to understand the principle of sacrificing for all and how to live life righteously.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ซึ่งตลอดระยะเวลาทำการวิจัย ผู้วิจัยได้รับความเมตตานุเคราะห์ ช่วยเหลือ แนะนำ จากท่านคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม และผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี หลายๆ ท่าน ที่สละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ผู้วิจัยได้ทำงานวิจัยอันทรงคุณประโยชน์อย่างมหาศาล ซึ่งส่งผลให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์แบบด้วยดี

ผู้วิจัยขอบคุณคณะบุคคลต่างๆ ที่ให้ความเมตตานุเคราะห์ ช่วยเหลือ แนะนำให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้ ดังมีรายนามดังต่อไปนี้

๑. รศ. ดร. สุรพล สุยะพรหม รองอธิการฝ่ายกิจการทั่วไป ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๒. พระอุดมสิทธินายก, ผศ. ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรการจัดการเชิงพุทธ
๓. พระมหากฤษดา กิตฺติโสภโณ, ผศ. ดร. ประธานกรรมการที่ปรึกษางานวิจัย
๔. พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ. ดร. กรรมการที่ปรึกษางานวิจัย
๕. พระธรรมรัตนาภรณ์, ผศ. ดร. เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี
๖. พระครูวรธรรมวาที (นิพนธ์ ฉนฺทวุฑฺโฒ) เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว
๗. พระสังฆาธิการทุกรูป และบุคลากรทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยในครั้งนี้
๘. คณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่าน มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙. บุคลากรของคณะสังคมศาสตร์ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาการศึกษา
๑๐. เพื่อนนิสิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ทุกรูป

ขอบคุณ ดร. บุญส่ง เสริมศรีสุวรรณ์ และคุณวริศรา ดีรัตน์ ที่สนับสนุนทุนการศึกษา

ขอน้อมนึกถึงโยมบิดายัง โยมมารดาภู่ ซึ่งล่วงลับไปแล้ว ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ผู้ประสิทธิประสาทวิชา พี่ๆ และตระกูลดีรัตน์ทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจในการศึกษาในครั้งนี้ จนกระทั่งศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอบคุณมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่เป็นแหล่งข้อมูลในการวิจัย และเป็นแหล่งเรียนรู้ชีวิตและสังคมของนิสิตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปริญญาเอก ทั้งนี้ เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การศึกษาสำเร็จลงสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน

สุดท้ายผู้วิจัย ต้องขออภัยคณะบุคคลต่างๆ ที่ได้อนุเคราะห์ ช่วยเหลือ แนะนำ ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งมิได้ระบุนามไว้ทั้งหมด ผู้วิจัยมีความตั้งใจ และภาคภูมิใจในการวิจัยในครั้งนี้ ขอให้คุณความดีของการวิจัยนี้ เป็นเกียรติแก่องค์กรวัดในจังหวัดปทุมธานี และพระสังฆาธิการทุกรูป และบุคลากรทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยนี้ และทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์แบบด้วยดี

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี (ดีรัตน์)
๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	**ก**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	**ค**
กิตติกรรมประกาศ	**ฉ**
สารบัญ	**ช**
สารบัญตาราง	**ญ**
สารบัญแผนภาพ	**ฐ**
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	**ฑ**
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๙
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการปรองดอง	๑๐
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการปรองดอง	๑๒
๒.๓ แนวคิดเรื่องสันติสุข	๓๕
๒.๔ หลักธรรมสาราณียธรรม ๖	๖๑
๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๖๔
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๘
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๕
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๖
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๘
๓.๔ การเก็บรวมรวมข้อมูล	๘๙
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๙๐

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
๔.๑ สภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	๙๖
๔.๒ องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	๑๗๕
๔.๓ นำเสนอรูปแบบการพัฒนานการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	๑๙๐
๔.๔ สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม	๑๙๙
๔.๕ องค์ความรู้	
๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๒๕
๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๒๔๑
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๕๒
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๖๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๗๔
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๒๗๔
๕.๓.๓ ข้อแสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	๒๗๔
บรรณานุกรม	๒๗๕
ภาคผนวก	๒๗๙
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์	๒๘๐
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์	๒๘๖
ภาคผนวก ค แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย	๒๘๗
ภาคผนวก ง ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence- IOC)	๒๙๖
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเห็นเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	๓๐๐
ภาคผนวก ฉ ผลแสดงความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม	๓๐๒
ภาคผนวก ช แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เชิงปริมาณ	๓๐๖

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

ภาคผนวก ซ หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ดุษฎีนิพนธ์ การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content Validity indes – CVI) ๓๑๔
ภาคผนวก ฌ รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (content Validity indes – CVI) ๓๒๐
ภาคผนวก ญ ประเด็นการประเมินผลของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content Validity indes – CVI) ๓๒๑
ภาคผนวก ฎ ผลการหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content Validity indes – CVI) ๓๒๖
ภาคผนวก ฏ ผลของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบ (content Validity indes – CVI) ๓๒๘
ภาคผนวก ฐ หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ๓๓๑
ภาคผนวก ฑ รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๓๕๓
ภาคผนวก ฒ แบบสอบถามเชิงลึก เชิงคุณภาพ ๓๕๕
ภาคผนวก ณ ภาพถ่ายขณะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๓๖๐
ภาคผนวก ด หนังสือขอเชิญร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ๓๗๐
ภาคผนวก ต รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๓๗๙
ภาคผนวก ถ บัญชีลงชื่อ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ๓๘๐
ภาคผนวก ท ภาพถ่ายสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ๓๘๒
ภาคผนวก ธ ภาพถ่ายสอบดุษฎีพิจารณ์ ๓๘๔
ภาคผนวก น ภาพถ่ายสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์ ๓๘๖

ประวัติผู้วิจัย ๓๘๘

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แสดงแนวคิดการปกครอง	๑๗
๒.๒	แสดงแนวคิดกระบวนการปกครอง	๓๔
๒.๓	แสดงแนวคิดเรื่องสันติสุข	๖๐
๒.๔	แสดงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๕
๓.๑	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๙๑
๔.๑	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านการศึกษา	๑๐๐
๔.๒	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านศาสนา	๑๐๗
๔.๓	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านการเมือง	๑๑๔
๔.๔	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านกระบวนการยุติธรรม	๑๒๒
๔.๕	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านสื่อทางสังคม	๑๒๘
๔.๖	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านเมตตามโนกรรม	๑๓๓
๔.๗	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านเมตตาวจีกรรม	๑๓๘
๔.๘	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านเมตตากายกรรม	๑๔๘
๔.๙	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านสาธารณโภคี	๑๕๘
๔.๑๐	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านสีลสามัญญตา	๑๖๖
๔.๑๑	แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ แนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านทิฏฐิสามัญญตา	๑๗๒
๔.๑๒	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล	๑๗๕
๔.๑๓	แสดงภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	๑๗๗

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านการศึกษา ๑๗๗
๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านศาสนา ๑๗๙
๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านการเมือง ๑๘๐
๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านกระบวนการยุติธรรม ๑๘๑
๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านสื่อทางสังคม ๑๘๒
๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดด้านความปรองดอง ๖ ด้าน ๑๘๓
๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตามโนกรรม ๑๘๔
๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตาวจีกรรม ๑๘๕
๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตากายกรรม ๑๘๖
๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านสาธารณโภคี ๑๘๗

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านศีลสามัญญตา ๑๘๘
๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านทิฏฐสามัญญตา ๑๘๘
๔.๓ แสดงสรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ควรเป็นอย่างไร ๑๙๖
ภาคผนวก ค ตารางแสดงแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและหาค่า (Index of item-objective congruence – IOC) ๒๙๐
ภาคผนวก ง ตารางแสดงดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence – IOC) การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี ๒๙๗
ภาคผนวก ฉ ตารางแสดงความเชื่อถือของแบบสอบถาม ๓๐๓
ภาคผนวก ช ตารางแสดงแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เชิงปริมาณ ๓๐๙
ภาคผนวก ญ ตารางแสดงประเด็นประเมินผลของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย การหาค่าหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity index – CVI) ๓๒๓
ภาคผนวก ฎ ตารางแสดงผลการหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index – CVI) ๓๒๗
ภาคผนวก ฏ ตารางแสดงผลความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบ (content validity index – CVI) ๓๒๙

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ แสดง ๖ หลัก ปรองดองสมานฉันท์	๑๔
๒.๒ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๔
๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๒๖
๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๒๓๙

อธิบายสัญลักษณ์คำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์ในพระไตรปิฎก

งานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ “พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙” กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙ ซึ่งมีจำนวน ๔๕ เล่ม ในการวิจัย ได้ใช้ชื่อย่อดังนี้

พระสุตันตปิฎก

ที.ปา. (ไทย) = พระสุตันตปิฎก	ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค (ภาษาไทย)
ที.ม. (ไทย) = พระสุตันตปิฎก	ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)
องฺ.ทุก. (ไทย) = พระสุตันตปิฎก	องฺคุตฺตรนิกาย ทุกนิบาต (ภาษาไทย)
องฺ.อฏฺฐก. (ไทย) = พระสุตันตปิฎก	องฺคุตฺตรนิกาย อฏฺฐกนิบาต (ภาษาไทย)
องฺ.สตฺตก. (ไทย) = พระสุตันตปิฎก	องฺคุตฺตรนิกาย สตฺตกกนิบาต (ภาษาไทย)
องฺ.จตุกฺก. (ไทย) = พระสุตันตปิฎก	องฺคุตฺตรนิกาย จตุกฺกนิบาต (ภาษาไทย)

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในดุษฎีนิพนธ์เล่มนี้ใช้ “พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๕” เป็นหลักอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า/ เช่น ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๗/๒๕๗ หมายความว่า ระบุถึง พระสุตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๑ ข้อที่ ๓๑๗ หน้าที่ ๒๕๗ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามสถานการณ์ที่มีกลุ่มผู้ชุมนุมทางการเมือง หลายกลุ่มได้ทำการชุมนุมประท้วงในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขตปริมณฑล ตลอดจนพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ และมีกลุ่มผู้ไม่หวังดีสร้างสถานการณ์ความรุนแรง ด้วยการใช้อาวุธสงครามต่อประชาชน และสถานที่สำคัญอย่างกว้างขวาง เป็นผลให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ เสียชีวิต ได้รับบาดเจ็บ เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าว มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดเหตุการณ์จลาจล และความไม่สงบเรียบร้อยอย่างรุนแรงในหลายพื้นที่ อันกระทบต่อความมั่นคงของชาติและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม ความขัดแย้งทางการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์ในหมู่ประชาชน

ความขัดแย้งทางการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์ในหมู่ประชาชน มีการปลุกระดมให้ประชาชนที่สนับสนุนรัฐบาลเผชิญหน้ากับกลุ่มประชาชนที่ต่อต้านรัฐบาล ซึ่งทั้งสองฝ่ายเริ่มใช้อาวุธที่รุนแรง เช่น ระเบิดเอ็ม ๗๙ ทำร้ายชีวิตฝ่ายตรงข้าม และได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก ประชาชนในชาติแบ่งพรรคแบ่งพวก แตกแยก และเข่นฆ่ากันเอง

ชาวนาได้รับความเดือดร้อนจากการขายข้าวให้รัฐบาล แต่ไม่ได้รับเงินมาเป็นเวลานาน และรัฐบาลก็ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ชาวนาได้ เพราะเป็นรัฐบาลรักษาการที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะกู้เงินมาจ่ายให้ชาวนาได้ แต่รัฐบาลก็มิได้สนใจความเดือดร้อนของชาวนาแต่อย่างใด คงมุ่งแต่รักษาอำนาจของรัฐบาลไว้ให้มั่นคงเท่านั้น

การทุจริตคอรัปชั่นของรัฐบาล และนักการเมือง โดยเฉพาะโครงการจำนำข้าว ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ได้ชี้มูลความผิดของนางสาวยิ่งลักษณ์ นายกรัฐมนตรี และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นความเสียหายที่มีมูลค่ามากมายมหาศาล หากปล่อยให้กระทำการทุจริตต่อไป จะทำให้ประเทศชาติได้รับความเสียหายมากยิ่งขึ้น

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงได้มีคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง โดยได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสร้างความสามัคคีปรองดองในระยะแรก เพื่อเตรียมสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว อันจะทำให้ประชาชนทราบถึงเป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาและการแก้ปัญหาประเทศในช่วงเวลาต่างๆ[๑]

---

[๑] ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ, **ราชกิจจานุเบกษา** ๑๓๑ (มกราคม ๒๕๕๗): ๑.

อย่างชัดเจนนั้น ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งรัฐบาลแล้ว ก็ได้มอบให้รัฐบาลรับไปดำเนินการในระยะที่สอง ซึ่งหลังจากนั้นมีข้อเสนอจากสภาปฏิรูปแห่งชาติและสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ตลอดจนภาคส่วนต่างๆ เช่น กลุ่มสานพัฒนาตามแนวทางประชารัฐ สื่อมวลชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เคยมีบทบาททางการเมืองในอดีต และผู้ทรงคุณวุฒิส่งเรื่องให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติและรัฐบาลพิจารณาดำเนินการเป็นจำนวนมาก นับว่าเป็นความปรารถนาดีต่อส่วนรวม อันควรนำมาพิจารณาอย่างเป็นระบบ มีการกลั่นกรอง จัดลำดับความสำคัญและความเป็นไปได้ แล้วเริ่มดำเนินการไปพลางก่อน ซึ่งเรื่องนี้จะต้องดำเนินการอยู่แล้วภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่แม้ประกาศใช้ในเวลาต่อไป ก็ยังต้องรอการตรากฎหมาย และการใช้เวลารับฟังความเห็นจากประชาชนเพื่อยกร่างแผนการปฏิรูปประเทศ และยุทธศาสตร์ชาติอีกระยะหนึ่ง รัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงได้บัญญัติว่า ในระหว่างนี้ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ โดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน เพื่อส่งต่อให้รัฐบาล และองค์กร ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบรับไปดำเนินการระยะที่สามต่อไป[๒]

จังหวัดปทุมธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความขัดแย้งอย่างรุนแรง โดยเริ่มตั้งแต่ ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และทุกๆ สังคม จากปัญหาหลายๆ ปัญหาดังกล่าวที่แตกแยกในสังคมไทยอย่างรุนแรง เป็นปัญหาที่สั่งสมมานาน โดยไม่ได้รับการดูแลแก้ไข นับวันที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวทำให้เป็นที่มาของความขัดแย้งรุนแรงมากขึ้น และถูกนำไปใช้ในการปลุกระดมหาพรรค หาพวก เพื่อทำลายความชอบธรรม โดยอ้างเหตุผลประชาธิปไตย เรียกร้องทางการเมือง ระดมมวลชนกดดัน ทำให้เสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สิน และเศรษฐกิจ เกิดความเสียหายต่อชาติบ้านเมือง สาเหตุทั้งหมดเกิดจากความบกพร่องในหลายด้านที่สังคมอยู่ในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ยิ่งทำให้ความเสียหายให้กับบ้านเมืองประเทศชาติมากขึ้น [๓]

พระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี ได้มีส่วนร่วมในการนำโครงการสร้างความปรองดองหลายโครงการ โดยได้นำหลักธรรมทางพุทธศาสนา มาใช้ในทุกพื้นที่ของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับโครงการของรัฐบาลที่มอบหมายให้กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง มอบหมายให้ทุกจังหวัด ทุกอำเภอ ทุกหมู่บ้าน ดำเนินการปรองดองสมานฉันท์ขึ้น เช่น โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดปทุมธานี เป็นโครงการของมหาเถรสมาคม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รักษาศีล โดยขอให้คณะสงฆ์สานต่อโครงการให้ยั่งยืน และขอให้คณะสงฆ์นำโครงการดังกล่าว เชื่อมโยงกับการทำงานกับหน่วยอบรมประชาชนตำบล ซึ่งพระเทพรัตนสุธี เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี ได้สานต่อโครงการ โดยมอบให้ เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส รับไปดำเนินการ และแต่งตั้งคณะทำงานที่เป็นฆราวาส เช่น นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้แทนจากหน่วยงานหรือผู้นำชุมชนในตำบล ภาคเอกชน[๔] เป็นต้น

---

[๒] เรื่องเดียวกัน.

[๓] อ้างแล้ว

[๔] ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗ (มิถุนายน ๒๕๕๗): ๓-๕

จากปัญหาข้างต้นดังกล่าว จะเห็นว่ามหาเถรสมาคม มีนโยบายเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา และปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน พระสงฆ์เป็นที่พึ่งและเป็นผู้นำทางด้านจิตใจของสังคม โดยการร่วมมือร่วมใจสร้างความสามัคคีปรองดองในทุกภาคส่วน ซึ่งจังหวัดปทุมธานีได้รับนโยบายมาดำเนินการแล้ว ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในส่วนของสภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัด องค์ประกอบ และนำเสนอรูปแบบการการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดอง ให้เป็นแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้น และนำไปสู่สังคมสันติสุขมากขึ้นต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑) สภาพทั่วไปในชุมชนรอบวัด มีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานีเป็นอย่างไร

๒) องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดย พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีอะไรบ้าง

๓) การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานี ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๒) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานีผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาได้ดังนี้

๑) ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเนื้อหาดังนี้

๑) ทฤษฎีเกี่ยวกับการปรองดอง และแนวคิดเกี่ยวกับการปรองดองของพระราชญาณวิสิฐ (หลวงป่า) ๖ หลัก การปรองดองสมานฉันท์[๕] คือ ๑) หลักความถูกต้อง ๒) หลักความเหมาะสม ๓) หลักความบริสุทธิ์ ๔) ความยุติธรรม ๕) หลักพรหมวิหารธรรม ๖) หลักความเสียสละ

๒) แนวคิดเรื่องสันติสุข การสร้างสันติสุขที่สำคัญ[๖] มี ๕ ประการ ได้แก่ ๑) การศึกษา ๒) ศาสนา ๓) การเมือง ๔) กระบวนการยุติธรรม ๕) สื่อทางสังคม

๓) หลักธรรมสาราณียธรรม ๖[๗] ๑) มโนกรรม ๒) วจีกรรม ๓) กายกรรม ๔) สาธารณโภคี ๕) สีลสามัญญตา ๖) ทิฏฐิสามัญญตา

๒) ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research)

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ

๑. แนวคิดเรื่องสันติสุข คือ ๑) การศึกษา ๒) ศาสนา ๓) การเมือง ๔) กระบวนการยุติธรรม ๕) สื่อทางสังคม

๒. หลักสาราณียธรรม ๖ คือ ๑) มโนกรรม ๒) วจีกรรม ๓) กายกรรม ๔) สาธารณโภคี ๕) สีลสามัญญตา ๖) ทิฏฐิสามัญญตา

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ตามหลักการปรองดองสมานฉันท์ ๖ หลัก ได้แก่ ๑) หลักความถูกต้อง ๒) หลักความเหมาะสม ๓) หลักความบริสุทธิ์ ๔) หลักความยุติธรรม ๕) หลักพรหมวิหารธรรม ๖) หลักความเสียสละ

---

[๕] พระราชญาณวิสิฐ (หลวงป่า), “๖ หลัก ปรองดองสมานฉันท์”**, วารสารกรมประชาสัมพันธ์,** ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๑ (๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙): ๑.

[๖] อานันท์ ปัญญารชุน, “แนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข”, **วารสารการศึกษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ**, ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๕ (๒๐ มกราคม ๒๕๔๑): ๒๖

[๗] ที.ปา ๑๑/๓๑๗/๒๕๗

๓) ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัยตามลักษณะของการวิจัยแต่ละประเภท ดังนี้

๑. วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนี้

๑.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๒๒ รูป/คน

๑.๒ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๑๒ รูป/คน

๒. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการรวบรวมข้อมูลวิจัยภาคสนาม (Field Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากประชากร (Population) และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

๒.๑ ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มบุคคลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในจังหวัดปทุมธานีที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง คือ พระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี จำนวน ๑๘๘ วัด ได้แก่ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส จำนวน ๓๗๖ รูป กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๙๔ รูป

๔) ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วัดในจังหวัดปทุมธานี

๕) ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยเรื่องนี้ เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ รวมเป็นระยะเวลา ๒๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การเสริมสร้าง หมายถึง การเพิ่มพูนให้ดีหรือมั่นคงยิ่งขึ้น เช่น การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติเสริมสร้างสัมพันธไมตรีอันดี ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ความปรองดอง หมายถึง การให้อภัย การออมชอม ประนีประนอม ยอมกัน ไม่แตกแยกกัน ไม่ทะเลาะกัน ตกลงกันด้วยไมตรีจิต การจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ในสังคมที่เคยแตกแยก ต่อสู้และปะทะกัน ทั้งในระดับความคิด และในระดับการใช้ความรุนแรงทางกายภาพ และความไม่เป็นธรรมในสังคม ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

สังคม หรือ **สังคมมนุษย์** คือ การอยู่ร่วมกันของมนุษย์โดยมีลักษณะความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันหลายรูปแบบ เช่น อาชีพ อายุ เพศ ศาสนา ฐานะ ที่อยู่อาศัย ฯลฯ สำหรับระบบสังคมที่รวมถึงสิ่งมีชีวิตประเภทอื่นนอกเหนือจากมนุษย์อาจใช้คำว่าระบบนิเวศ ซึ่งมีความหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตต่างๆ กับสภาพแวดล้อม สังคมของมนุษย์เกิดจากลุ่มบุคคลที่มีความสนใจร่วมกันไม่ว่าจะในด้านใด เช่น ประเทศ จังหวัด และอื่นๆ และมักจะมีวัฒนธรรมหรือประเพณี รวมถึงภาษา การละเล่นและอาหารการกินของตนเองในแต่ละสังคม การที่มนุษย์ร่วมกันเป็นสังคมนั้นช่วยให้มนุษย์สามารถสร้างและพัฒนาสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งอาจเป็นไปไม่ได้ถ้าต้องทำสิ่งนั้นโดยลำพัง ขณะเดียวกันสังคมที่พัฒนาหรือกำลังพัฒนาเป็นเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งมีการใช้เทคโนโลยีช่วยในการทำงานอย่างมากขึ้น ก็อาจส่งผลให้ประชากรที่ไม่สามารถปรับตัวตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวหรือความรู้สึกว่าตนเองไม่มีส่วนร่วมในสังคมขึ้นมาได้ ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

สันติสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากความสงบ ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

สังคมสันติสุข ก็หมายถึง การอยู่ร่วมกันของมนุษย์มีความสุขที่เกิดจากความสงบ ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี หมายถึง พระภิกษุผู้มีตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์ นับตั้งแต่ผู้ช่วยเจ้าอาวาสขึ้นไป ในจังหวัดปทุมธานี

การศึกษา การศึกษาที่แท้จริงมีจุดเริ่มต้นที่ครอบครัว เมื่อครอบครัวมีความอบอุ่นจะสร้างฐานการเรียนรู้ที่ถูกต้องให้กับเยาวชน คือมีความรู้ มีความคิด และมีความรัก ส่วนการศึกษาในระบบของรัฐจะต้องกำหนดเป้าหมายเพื่อสร้างสันติสุข และสันติภาพอย่างชัดเจน โดยที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้สิ่งแวดล้อมของตน มีความรักต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อม มีจิตใจกว้าง และเต็มไปด้วยความเมตตา มีจิตใจที่เป็นอิสระจากอำนาจของวัตถุ จากอำนาจของกิเลสและทิฏฐิ และมีความสามารถทางด้านการใช้ความคิด หรือใช้ปัญญาได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง รวมทั้งมีศักยภาพในการพัฒนายกระดับปัญญาของตนให้สูงขึ้นได้เรื่อยๆ ดังนั้น โรงเรียนหรือระบบการศึกษาควรจะสอนกระบวนการติดต่อไปนี้ ให้กับผู้เรียน คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดอย่างมีเหตุผล คิดถูกทาง คิดกว้าง คิดลึกซึ้ง คิดไกล กระบวนการคิดต่างๆ เหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างปัญญาให้กับมนุษย์และเป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับการสร้างสันติสุขและสันติภาพในสังคม

ศาสนา ศาสนาเป็นสถาบันหลักทางสังคมมาตั้งแต่อดีต ในสภาวะสังคมปัจจุบันซึ่งสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาที่สำคัญอยู่หลายเรื่อง จำเป็นพัฒนาคนให้มีปัญญาหลายๆ ด้าน เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมในทางสร้างสรรค์ และเพื่อมุ่งหวังให้สันติสุขอย่างแท้จริงเกิดขึ้นในสังคม บทบาทที่สำคัญของศาสนาในส่วนนี้จึงควรเป็นการเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชน เป็นการช่วยเสริมบทบาทหน้าที่ของระบบการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเมือง ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุขให้กับสังคมอีกทางหนึ่ง การเมืองจะต้องสร้างระบบการปกครองบ้านเมือง ระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ที่เรียกว่า ธรรมาภิบาล หรือธรรมรัฐ (Good Governance) ขึ้นมาให้ได้

กระบวนการยุติธรรม กระบวนการยุติธรรม เป็นองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกับธรรมรัฐ จะเป็นส่วนที่ทำให้กระบวนการบริหาร การดำเนินชีวิต การควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์สามารถกระทำได้ด้วยความถูกต้อง เสมอภาค ยุติธรรม เริ่มต้นจากการมีระบบกฎหมายที่มีความยุติธรรมต่อสังคม และปัจเจกบุคคล และจะต้องมีผู้ใช้กฎหมายไม่ว่าจะเป็นตุลาการ อัยการ ตำรวจ ผู้ใช้กฎหมายเหล่านี้ จะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและมีความเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง สังคมที่ทุกคนอยากจะสร้าง ก็คือสังคมที่ต้องมีกฎหมายที่ดีรองรับ นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องมีตุลาการที่เป็นอิสระ ไม่ติดยึดอยู่ในผลประโยชน์หรืออำนาจ โดยเฉพาะอำนาจทางการเงินของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

สื่อทางสังคม ยุคปัจจุบันเป็นยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร สิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างใหญ่ยิ่ง ก็คือ สื่อทางสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน สื่อทางสังคม ได้แก่หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสื่อบันเทิง โฆษณา การศึกษา วัฒนธรรม และในด้านอื่นๆ ในปัจจุบันมีลักษณะการใช้สื่อในระบบใหม่ คือ มัลติมีเดีย ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลายผสมผสานกันเพื่อเสริมความต้องการของคนให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สามารถสัมผัสกันได้มากขึ้น ระบบมัลติมีเดีย จึงเป็นระบบที่อยู่ในความสนใจของมนุษย์เป็นอย่างมากในสังคมปัจจุบัน

สาราณียธรรม ๖ แปลว่า ธรรมอันเป็นไปเพื่อความระลึกถึงกันและกัน หมายถึง ธรรมอันเป็นไปเพื่อเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันจนก่อเกิดเป็นความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังนั้น สาราณียธรรม ๖ ก็คือ วิธีสร้างความสามัคคีนั่นเอง คือ

เมตตามโนกรรม หมายถึง เป็นความรู้สึกในจิตใจที่มีแต่ความดีๆ การมองกันในเรื่องดีและปรารถนาดีรักและเมตตาต่อกัน คิดในสิ่งที่สร้างสรรค์ มองด้านบวกต่อกัน ไม่มีความอิจฉา ริษยา ไม่คิดอคติลำเอียง ก่อความพยาบาท สร้างคามโกธรแค้นเคืองกัน ให้โอกาสและให้อภัยต่อกันทุกเรื่อง ไม่ว่าจะหนักจะเบาแค่ไหน ความคิดปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข และเข้าใจผู้อื่น ไม่เอาความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นใหญ่อย่างเดียว มีน้ำใจต่อบุคคลอื่น เมตตามโนกรรมนี้รวมไปถึงความอดทน อดกลั้นต่อความอาฆาตมาดร้ายบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองด้วย

เมตตาวจีกรรม หมายถึง การใช้คำพูด พูดออกมแต่คำพูดที่ดีงาม ด้วยความรัก ความปรารถนาดี รู้จักการพูดให้กำลังใจกันและกัน ในยามที่ต้องพบกับความทุกข์ ความผิดหวัง หรือความเศร้าหมองต่างๆ ไม่พูดจาซ้ำเติมกันถากถางในยามที่ไม่มีใคร โดยเฉพาะคู่อริ ฝ่ายตรงข้ามต้องหกล้มลง ไม่นินทาว่าร้ายทั้งต่อหน้าและลับหลัง แนะนำในสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ พูดด้วยความจริงใจต่อบุคคลอื่น ไม่พูดส่อเสียดบุคคลอื่นให้เกิดความเจ็บช้ำน้ำใจ ไม่ดูถูกคนที่ด้อยกว่าตนเอง และไม่พูดให้คนอื่นเกิดความเข้าใจผิดจนทะเลาะกัน พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างเดียวเท่านั้น

เมตตากายกรรม หมายถึง การทำแต่ในสิ่งที่เป็นความดีต่อกัน ช่วยเหลือส่งเสริมกัน ทางด้านกำลังกาย มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียน หรือรังแกกัน ไม่ทำร้าย ให้ได้รับความทุกขเวทนา ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องต่อกันอยู่เสมอๆ มีความเสียสละต่อผู้อื่น ช่วยเหลือ ขวนขวายการงานในสิ่งที่ตนเองจะสามารถกระทำได้ มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ทุกอย่าง รู้จักปกป้อง และช่วยเหลือบุคคลอื่นเมื่อประสบภัย ดำรงตนอยู่ในศีลธรรม มีความสำรวมระวังในอกุศลกรรม ความไม่ดีทั้งหลายทางกาย และไม่ใช้กำลังเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อน ไม่ว่าด้วย วิธีการใดๆ

สาธารณโภคี หมายถึง การรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม ไม่เอารัด เอาเปรียบกัน ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และมีความเสมอภาคต่อกัน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ รู้จักแบ่งปัน บริจาคช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เสียสละ ประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อความผาสุกของคนหมู่มากในประเทศ

สีลสามัญญตา หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ อย่างเดียวกันอย่างเคร่งครัด เคารพในสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน ไม่อ้างอำนาจ ของตนข่มเหงรักแกผู้อื่น ไม่ถืออภิสิทธิ์ใดๆ ทั้งปวง มีความเคารพต่อกฎหมาย ระเบียบวินัย มีความ เกรงอกเกรงใจ และให้เกียรติต่อกัน ไม่ทำกระทำการล่วงละเมิดสิทธิ อันเป็นของผู้อื่น ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องใดๆ ก็ตาม

ทิฏฐิสามัญญตา หมายถึง มีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน คิดในสิ่งที่ตรงกัน ปรับมุมมองที่ต่างกลับมาให้ตรงกันด้วย การยอมรับในเหตุผล พูดจาหาข้อสรุปตรงกัน รู้จักแสวงหา จุดร่วม และสงวนจุดต่าง ไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่แต่เพียงฝ่ายเดียว ยอมรับฟังความคิด ของผู้อื่นที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง จะทำอะไรก็ควรปรึกษาหารือผู้ที่อยู่ร่วมกัน ใช้เหตุผลร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง

หลักความถูกต้อง กล่าวคือ ผู้นำหรือผู้ปกครอง/ผู้บริหารหมู่คณะทุกระดับ พึงปฏิบัติตน ให้ถูกต้องตามหลัก “ธรรม” และเว้นขาดจากการปฏิบัติ “อธรรม” ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

หลักความเหมาะสม รู้จัดยืดหยุ่น ผ่อนหนัก ผ่อนเบา โดยไม่เสียหลักการ โดยอาศัย หลักสัปปุริสธรรม ๗ คือ ความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุ สังเกตผล ความเป็นผู้รู้จักบุคคล รู้จักฐานะ ของตน รู้จักประชุมชน รู้จักกาลเวลาที่เหมาะสม และรู้จักประมาณในการบริโภค ใช้สอยทรัพย์ ตลอดทั้งงบประมาณของแผ่นดินให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า ไม่สูญเปล่า ฯลฯ เป็นต้น

หลักความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ ด้วยธรรมปฏิบัติดังกล่าว และ/หรือ การบริหารจัดการ ตลอดทั้งการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยจิตใจ ซื่อ มือสะอาด โปร่งใส ตรวจสอบได้

หลักความยุติธรรม กล่าวคือ ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม ตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม ชื่อว่า “ยุติธรรม” ให้เสมอหน้ากัน ไม่เลือกปฏิบัติด้วยความลำเอียง หรือ อคติ

หลักพรหมวิหารธรรม (คุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่) คือ ปฏิบัติต่อด้วยกันเมตตาพรหมวิหาร ปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา พรหมวิหาร ปรารถนาที่จะให้ผู้ที่มีทุกข์ให้พ้นทุกข์ มุทิตาพรหมวิหาร พลอยยินดีที่ผู้อื่นได้ดีมีสุข ไม่อิจฉาริษยากัน และอุเบกขาพรหมวิหารมีใจมัธยัสถ์เป็นกลางวางเฉย เมื่อผู้อื่นถึงซึ่งความทุกข์หรือความวิบัติ อันเราช่วยอะไรมิได้ และไม่ดูถูกเหยียดหยามซ้ำเติม

หลักความเสียสละ ผู้นำคน หรือ นักปกครอง/นักบริหาร เป็นผู้มีอำนาจเหนือผู้อื่น พึงลดมานะ ละทิฏฐิ ด้วยความเสียสละความสุขส่วนตน และสละความเห็นแก่ตัว เพื่อประโยชน์สุขของหมู่คณะ และ/หรือ เพื่อประเทศชาติและประชาโดยส่วนร่วม

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑) ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๒) ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๓) ทำให้ทราบถึงรูปแบบในการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี “ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่จะใช้ศึกษา ดังนี้

๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการปรองดอง

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการปรองดอง

๒.๓ แนวคิดเรื่องสันติสุข

๒.๔ หลักธรรมสาราณียธรรม ๖

๒.๕ บริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการปรองดอง

ปรองดอง[๑] หมายถึง ออมชอม ประนีประนอม ยอมกัน ไม่แก่งแย่งกัน ตกลงกันด้วยความไกล่เกลี่ย ตกลงกันด้วยไมตรีจิต

การปรองดอง[๒] (reconciliation) หมายถึง การจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่มในสังคมที่เคยแตกแยก ต่อสู้ และปะทะกัน ทั้งในระดับความคิด และในระดับการใช้ความรุนแรงทางกายภาพ ในการตกลงเพื่อเข้าสู่การเจรจาสันติภาพ (peace talk) ระหว่างกลุ่มต่างๆ โดยไม่ใช้ความรุนแรง และทำการสร้างองค์กร หรือสถาบันที่เป็นประชาธิปไตยในการเข้ามาช่วยปรองดองและต่อรองอำนาจระหว่างกลุ่มต่างๆ ในที่นี้อาจจะรวมถึงการใช้มาตรการออกกฎหมายนิรโทษกรรม เพื่อเป็นเครื่องมือเยียวยาความเสียหายโดยเริ่มจากการแสวงหาความจริงในอดีต สาเหตุความไม่เป็นธรรมในสังคม การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับความเดือดร้อนจากความขัดแย้ง การแสวงหาข้อเท็จจริงของความคิด แต่ไม่หาคนผิด และการจัดสรรอำนาจใหม่ระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคมให้สามารถอยู่รวมกันได้ แต่ควรระลึกด้วยว่าการใช้กฎหมายนิรโทษกรรมแต่เพียงอย่างเดียวไม่สามารถนำไปสู่การปรองดองอย่างแท้จริงได้ การปรองดองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อต้นตอของความขัดแย้งในสังคมได้รับการแก้ไข การจะเริ่มแก้ไขได้ ก็โดยการพิสูจน์ทราบ บันทึก และชี้แจงข้อเท็จจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะสังคมมีสิทธิในการเข้าถึงความจริง การรับทราบความจริงจึงจะนำมาสู่ความเข้าใจ การให้อภัย และเมื่อนั้นการปรองดอง จึงจะเกิดขึ้นได้

---

[๑] สำนักราชบัณฑิตยสภา, “**ปรองดอง (๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓)**”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www.oryin.go.th, [๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑].

[๒] วิกิพีเดีย, **“การปรองดอง”**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://th.wikipefia.org/wiki [๒ ธันวาคม ๒๕๖๑].

สถาบันส่งเสริมประชาธิปไตยและการเลือกตั้งสากล (International Institute for Democracy and Electoral Assistancd: IDEA) ได้กล่าวถึงกระบวนการปรองดองใน ๓ ขั้นตอน[๓]ไว้ดังนี้

๑. การตกลงที่จะอยู่ร่วมกันโดยไม่ใช้ความรุนแรง เพื่อหยุดยั้งการมีชีวิตอยู่ภายใต้ความกลัว

๒. เมื่อความกลัวหมดไป ให้ทำการสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อใจ (confidence and trust)

๓. การสร้างสังคมที่เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (empathy)

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติจะพบว่าไม่มีการปรองดองในที่ใดไม่เกี่ยวกับ “การเมือง” และแทบจะไม่มีการปรองดองในที่ใดไม่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ตัวอย่างเช่น ในประเทศแอฟริกาใต้ที่เคยเกิดสงครามกลางเมืองและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ได้ทำการสร้างกระบวนการปรองดองการเลือกตั้งที่ได้เนลสัน แมนเดลา ขึ้นมาเป็นประธานาธิบดี แม้จะได้คะแนนเสียงจากคนดำอย่างท่วมท้น แต่เนลสัน แมนเดลา ถือว่า ตนเป็นประธานาธิบดีของคนแอฟริกาใต้ทั้งประเทศ ไม่ว่าคนดำหรือคนขาว มาเป็นรองประธานาธิบดีในคณะรัฐบาลแห่งชาติ เพื่อเปิดกระบวนการปรองดอง การสืบค้นหาความจริง การเยียวยา การนิโทษกรรม และการเจรจากับกลุ่มต่างๆ อีกหลายครั้ง การสร้างประบวนการปรองดอง จึงต้องใช้เวลานานและความอดทนต่อความเห็นที่แตกต่างอย่างมาก

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างในประเทศพม่า การพัฒนาเขตเศรษฐกิจและท่าเรือน้ำลึกทวายในช่วงปี ๒๐๐๘ เป็นต้นมา ได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้ผลประโยชน์จำนวนมหาศาลเข้าสู่ประเทศ ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลทหารพม่ากัลป์ชนกลุ่มน้อยจึงเบาบางลง เพราะถนนในการเข้าถึงพื้นที่ทวายจำเป็นต้องตัดผ่านเขตการปกครองของชนกลุ่มน้อย ทำให้รัฐบาลเปิดกระบวนการเจรจาสันติภาพกับชนกลุ่มน้อยต่างๆ เพื่อเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจ

จะเห็นได้ว่า กระบวนการสร้างความปรองดองนั้นวางอยู่บนกรอบความคิดทางการเมืองพื้นฐานสามประการ

ประการแรก คือ การยึดหลักนิติธรรม (rule of law) เพราะแม้กระบวนการปรองดองจะพยายามไกล่เกลี่ย และมีการรอมชอมระหว่างคู่ขัดแย้ง แต่ความจริงทางการเมืองและความถูก-ผิดภายใต้กรอบของกฎหมายก็ยังคงต้องดำรงอยู่ และมีการตัดสินไปตามกระบวนการปกติ เพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรม แต่ความเป็นธรรมที่ว่านี้ ตั้งอยู่ภายใต้แนวคิดความยุติธรรมในช่วงเปลี่ยนผ่าน

ประการที่สอง คือ การสร้างความไว้วางใจทางการเมือง (political trust) ระหว่างคู่ขัดแย้ง

ประการที่สุดท้าย คือ การสร้างศักยภาพ (capability) ให้แก่สถาบันการเมืองทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการเพื่อก่อสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองที่ดีระหว่างคู่ขัดแย้ง

---

[๓] อ้างแล้ว

ในการนำหลักการและกระบวนการปรองดองใช้ในสังคมไทย ต้องไม่ลืมว่าการปรองดองมีความสัมพันธ์ระบบการเมือง โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด ไม่มีกระบวนการปรองดองใดที่แยกตัวออกจากเศรษฐกิจและการเมือง และต้องคำนึงว่าความขัดแย้งที่มีมาเป็นเวลายาวนาน ไม่สามารถจัดการได้ภายในระยะเวลาอันสั้น แต่จำเป็นต้องใช้กระบวนการที่กินเวลาในการปิดเจรจาระหว่างกลุ่มต่างๆ และใช้กลไกช่วยเหลือเยียวยาจนทุกกลุ่มในสังคมสามารถกลับมาดำรงอยู่ร่วมกันได้ด้วยความอดทนต่อความหลากหลาย และที่สำคัญที่สุดการปรองดองที่แท้จริงอาจทำได้โดยใช้ความรุนแรงและกำลังบังคับ มิอาจเกิดขึ้นได้ด้วยวาทกรรมที่ปราศจากสำนึกในความผิด และการสรุปบทเรียนแห่งความผิดพลาดที่จะไม่กระทำต่อกันอีก การปรองดองจะสำเร็จได้ก็ต้องเริ่มด้วยการชำระประวัติศาสตร์ ให้ข้อเท็จจริงปรากฏ ไม่ใช่การทำให้ความจริงหายไป

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการปรองดอง

การปรองดองด้วยการยึดถือและปฏิบัติตามธรรมะ ๔ ประการ[๔]

๑. ทิฏฐิสามัญญตา คือ การมีความคิดเห็นในสิ่งเดียวกันตรงกัน หรือเสมอกัน

๒. สีลสามัญญตา คือ การมีศีล หรือข้อวัตรปฏิบัติเท่ากันหรือเสมอกัน

๓. ปรโตโฆษะ คือ การฟังคนอื่นไม่ถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่เพียงฝ่ายเดียว

๔. กัลยาณมิตตตา คือกการมีคนดีเป็นเพื่อนหรือการมีเพื่อนที่คอยแนะนำอะไรผิด อะไรถูก อะไรควร อะไรไม่ควร

ปรองดองสมานฉันท์ มี ๖ หลัก[๕]

มีข้อปฏิบัติอันเป็นธรรม สำหรับผู้นำหมู่ชนทุกระดับ ให้ปกครอง บริหารหมู่คณะให้ถึงความเจริญ สันติสุข และนำไปสู่ความปรองดองสมานฉันท์ได้สำเร็จ และเจริญขึ้นได้ด้วยหลักการปกครอง/การบริหารที่ดีอีก ๖ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. หลักความถูกต้อง กล่าวคือ ผู้นำหรือผู้ปกครอง/ผู้บริหารหมู่คณะทุกระดับพึงปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลัก “ธรรม” และเว้นขาดจากการปฏิบัติ “อธรรม” ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

๒. หลักความเหมาะสม รู้จัดยืดหยุ่น ผ่อนหนัก ผ่อนเบา โดยไม่เสียหลักการ โดยอาศัยหลักสัปปุริสธรรม ๗ คือ ความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุ สังเกตผล ความเป็นผู้รู้จักบุคคล รู้จักฐานะของตน รู้จักประชุมชน รู้จักกาลเวลาที่เหมาะสม และรู้จักประมาณในการบริโภค ใช้สอยทรัพย์ ตลอดทั้งงบประมาณของแผ่นดินให้ได้ประโยชน์คุ้มค่า ไม่สูญเปล่า ฯลฯ เป็นต้น

๓. หลักความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ ด้วยธรรมปฏิบัติดังกล่าว และ/หรือการบริหารจัดการ ตลอดทั้งการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยจิตใจ ซื่อ มือสะอาด โปร่งใส ตรวจสอบได้

---

[๔]สามารถ มังสัง, “การปรองดอง: การคิดเห็นตรงข้าม”, **ผู้จัดการ, (**๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗): ๒.

[๕]พระราชญาณวิสิฐ (หลวงปำ). “๖ หลัก ปรองดองสมานฉันท์”**, กรมประชาสัมพันธ์,** ฉบับที่ ๑ (๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙): ๑.

๔. หลักความยุติธรรม กล่าวคือ ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม ตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม ชื่อว่า “ยุติธรรม” ให้เสมอหน้ากัน ไม่เลือกปฏิบัติด้วยความลำเอียง หรือ อคติ ๔

๕. หลักพรหมวิหารธรรม (คุณธรรมเครื่องอยู่ของผู้ใหญ่) คือ ปฏิบัติต่อด้วยกัน เมตตาพรหมวิหาร ปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา พรหมวิหาร ปรารถนาที่จะให้ผู้ที่มีทุกข์ให้พ้นทุกข์ มุทิตาพรหมวิหาร พลอยยินดีที่ผู้อื่นได้ดีมีสุข ไม่อิจฉาริษยากัน และอุเบกขาพรหมวิหาร มีใจมัธยัสถ์เป็นกลาง วางเฉย เมื่อผู้อื่นถึงซึ่งความทุกข์หรือความวิบัติ อันเราช่วยอะไรมิได้ และไม่ดูถูก เหยียด ซ้ำเติม

๖. หลักความเสียสละ ผู้นำคน หรือ นักปกครอง/นักบริหาร เป็นผู้มีอำนาจเหนือผู้อื่น พึงลดมานะ ละทิฏฐิ ด้วยความเสียสละความสุขส่วนตน และสละความเห็นแก่ตัว เพื่อประโยชน์สุขของหมู่คณะ และ/หรือ เพื่อประเทศชาติและประชาโดยส่วนร่วม

๖ หลัก ปรองดองสมานฉันท์

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดง ๖ หลัก ปรองดองสมานฉันท์[๖]

---

[๖] สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรสาคร, **๖ หลัก ปรองดองสมานฉันท์**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://pr.prd.go.th/samutsakhon, [๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑].

แนวคิดเกี่ยวกับการปรองดอง

ความหมายของปรองดอง[๗] อาจจะมองในแง่มุมเชิงทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติ โดยในแง่มุมทฤษฎีนั้น การปรองดองได้แก่ กระบวนการต่างๆ ที่ป้องกันแก้ไขไม่ให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นมาใหม่อีกครั้ง โดยการสร้างสันติภาพ หยุดยั้งวงจรความรุนแรง และสร้างสถาบันที่เป็นประชาธิปไตยให้กลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง แต่ในส่วนของแนวทางการปฏิบัตินั้น เป็นที่ยอมรับว่าอาจไม่ง่ายนัก ที่จะสามารถทำตามแนวคิดเชิงทฤษฎีของการปรองดอง เนื่องจากการปรองดองไม่ใช่การกระทำที่จะสามารถแยกออกจากสังคมที่มีปัญหาความขัดแย้งและความหวาดกลัวอย่างรุนแรงออกไปได้ การปรองดองไม่ใช่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่เป็นกระบวนการที่ยากลำบาก ยาวนาน คาดเดาไม่ได้ และเกี่ยวข้องกับการวางแผน ขั้นตอนและวิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย และต้องมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เช่น การมีสันติธรรมแทนที่จะแก้แค้นการจัดการความทรงจำร่วมกัน และสร้างการอธิบายจากมุมมองต่างๆ ของคู่ขัดแย้งอย่างเท่าเทียมกัน

การสร้างความปรองดอง เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การลดความเกลียดชังแตกแยก และสร้างความไว้วางใจเพื่อฟื้นคืนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่เคยขัดแย้งรุนแรง โดยผ่านการแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำในอดีต การยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น การเมตตาให้อภัยตลอดจน การมองภาพอนาคตของสังคมร่วมกัน

นอกจากนี้ มีนักวิชาการที่ให้ความหมายของกระบวนการสร้างความปรองดองในอีกแง่มุมคือ กระบวนการเยียวยาบาดแผลของทั้งผู้กระทำและผู้กระทำภายหลังเหตุการณ์ความรุนแรง และเป็นการยุติความสัมพันธ์ด้านลบต่อกัน ไม่นำไปสู่ความเป็นศัตรู ในหลักการแล้วบุคคลที่สามเท่านั้นที่สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้กระทำได้ ทั้งนี้ ผู้กระทำสามารถให้อภัย หรือเรียกร้องให้ผู้กระทำผิดชดใช้ ได้รับการลงโทษ หรือแม้แต่การล้างแค้น สำหรับผู้กระทำผิดอาจจะยอมรับผิด หรือถูกลงโทษจากผู้กระทำก็เป็นได้

หลักการสร้างความปรองดองประกอบด้วยหลักการ[๘] ดังต่อไปนี้

๑) การสานเสวนาเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการนำไปสู่การสร้างความปรองดอง การสานเสวนาที่แท้จริงเกิดขึ้นได้เมื่อคู่กรณีมาร่วมกันสนทนาเพื่อนำไปสู่ข้อตกลง โดยต้องเป็นการเปลี่ยนแปลง มุมมอง ความรู้สึกโกรธ เกลียดที่มีต่อกัน การสานเสวนาที่แท้จริงถึงจะนำไปสู่การสร้างความปรองดองได้ โดยจะต้องมีการวิเคราะห์ความขัดแย้งและปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้น

---

[๗] สุเทพ เอี่ยมคง, “แนวคิดและกระบวนการสร้างความปรองดอง”, **มติชน**, (๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗): ๓

[๘] อ้างแล้ว.

๒) เน้นหรือจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของคน การเปิดเผยอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง สามารถที่จะเยียวยาอดีตและความเจ็บปวดในปัจจุบันได้ และแง่มุมของความยุติธรรมที่สำคัญมาก คือ การเยียวยาความรู้สึกของคนที่เจ็บปวด

กระบวนการ (Process) ที่จะจัดการกับคนที่เกลียดชังกันได้ มาพูดคุยกันเพื่อขับเคลื่อนการอยู่ร่วมกันไปสู่อนาคต ดังนั้น การเตรียมการเพื่อนำมาสู่กระบวนการพูดคุยจึงมีความสำคัญมาก และทำให้เกิดการเข้าใจในความเจ็บปวดของแต่ละฝ่าย โดยต้องการพื้นที่ปลอดภัยสำหรับคู่กรณีในการเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นสำหรับการเยียวยาความรู้สึกทางจิตใจ รวมถึงการยอมรับความจริงแทนหนทางการต่อสู้กัน เช่น กรณีแอฟริกาใต้ เกิดการยอมรับผู้แทนของแต่ละฝ่าย ยอมรับตัวตนซึ่งกันและกัน และยอมรับอดีตที่เกิดขึ้น เช่น กระบวนการของคณะกรรมการแสวงหาข้อเท็จจริงและสร้างความปรองดองในแอฟริกาใต้ มีเป้าหมายเพื่อเยียวยาความห่วงกังวลของเหยื่อรวมถึงสังคมด้วย เป้าหมายไม่ใช่เพื่อลงโทษผู้กระทำ แต่เพื่อทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้

๓) ความปรองดองเกิดขึ้นได้เมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง เช่น การอพยพผู้ลี้ภัยกลับประเทศบอสเนียจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าพวกเขาไม่รู้สึกปลอดภัยและมั่นคงในการไปอยู่ร่วมกับศัตรู การให้อภัยเป็นสิ่งจำเป็นแต่จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าความต้องการของมนุษย์ถูกละเลย หรือในกรณีอิสราเอลกับปาเลสไตน์ที่จะไม่เกิดความปรองดอง ถ้าไม่เกิดการยอมรับในการดำรงอยู่ในอัตลักษณ์ของชนกลุ่มน้อยชาวอาหรับ

๔) ศาสนาเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากในการแก้ไขความขัดแย้ง ในการเยียวยาความรู้สึกของผู้คน การสร้างความสัมพันธ์ที่แตกร้าวขึ้นมาใหม่ต้องการมากกว่าเครื่องมือในการเจรจา ไกลเกลี่ย ที่เพียงแต่ค้นหาความต้องการและความต้องการที่แท้จริงเท่านั้น แต่ต้องใช้สัญลักษณ์และพิธีกรรม กล่าวคือ ใช้ทั้งความเชื่อทางศาสนา และพิธีกรรมในการสร้างความปรองดอง

๕) การสร้างความปรองดองจำเป็นมากที่ต้องใช้แนวทางที่หลากหลาย ทั้งด้านจิตใจ กฎหมาย สังคม วัฒนธรรม จิตวิทยาและการเมือง การเจรจาเพียงอย่างเดียวไม่สามารถนำไปสู่การสร้างสันติภาพได้ แต่ต้องสร้างกิจกรรมร่วมกันในภารประชาสังคมด้วย การสร้างความปรองดองจะต้องประสบความสำเร็จ ถ้าได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ที่สำคัญมากคือ ผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากคู่กรณี เช่น เนลสัน แมนเดลล่า ที่เปลี่ยนความคิดของคนผิวดำในแอฟริกาใต้ให้หันมาสนับสนุนการสร้างความปรองดอง

๖) การสร้างความปรองดองเน้นที่หัวใจ (Heart) และความคิด (Head) การเน้นที่ความคิด คือ การกำหนดเป้าหมายของการพูดคุย และทำให้การพูดคุยดำเนินต่อไปในทิศทางที่ควรจะเป็นส่วนการเน้นที่หัวใจ คือ เป็นการพูดคุยกันถึงอารมณ์ ความรู้สึกที่อยู่ลึกในใจ

๗) คำนึงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายในกระบวนการสร้างความปรองดอง โดยไม่เน้นที่การรับ หรือนำเข้าวิธีการและกฎหมายแต่ของประเทศตะวันตกแต่ต้องปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคม

๘) การให้อภัยมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม วัฒนธรรมของแต่ละสังคมมีความแตกต่างกันออกไป ไม่ควรยึดติดแต่เพียงรูปแบบเดียว แต่ละวัฒนธรรมก็มีมุมมองต่อการให้อภัยและการสร้างความปรองดองที่แตกต่างกันออกไป

๙) ความยุติธรรมแบบที่เหมาะสมสำหรับการสร้างความปรองดอง ที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์กลับคืนมาระหว่างคู่กรณี หรือความยุติธรรมแบบมุ่งแก้แค้น ที่เน้นลงโทษผู้กระทำผิด เนื่องจากเหยื่อมีความต้องการให้ลงโทษผู้กระทำผิด จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายทั้งนักปฏิบัติและนักวิชาการในการจะเลือกใช้ความยุติธรรมแบบไหนภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ความรุนแรง แม้คำตอบของความยุติธรรมไม่ได้อยู่ที่การยอมคืนดีเสมอไป แต่อย่างไรนั้น แนวทางหนึ่งที่นักสันติวิธีมักใช้อย่างกว้างขวางเพื่อจัดการกับปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรงในสังคมได้อีกรูปแบบหนึ่ง คือ ความยุติธรรมระยะเปลี่ยนผ่าน

สรุปได้ว่า การปรองดอง หมายถึง การออมชอม ประนีประนอม ยอมกัน ไม่แก่งแย่งกัน ตกลงกันด้วยความไกล่เกลี่ย ตกลงกันด้วยไมตรีจิต และการจัดการความขัดแย้งระกว่างกลุ่มในสังคมที่เคยแตกแยก ต่อสู้ ปะทะกัน ทั้งในระดับความคิด และในระดับการใช้ความรุนแรงทางกายภาพในการตกลงเพื่อเข้าสู่การเจรจาสันติภาพ (peace talk) ระหว่างกลุ่มต่างๆ โดยไม่ใช้ความรุนแรง และทำการสร้างองค์การ หรือสถาบันที่เป็นประชาธิปไตยในการเข้ามาช่วยการปรองดองและต่อรองอำนาจระหว่างกลุ่มต่างๆ การปรองดอง ยึดถือและปฏิบัติด้วยธรรมะ ๔ ประการ ๑) ทิฏฐิสามัญญตา ๒) สีลสามัญญตา ๓) ปรโตโฆษะ ๔) กัลป์ยาณมัตตตา และการปรองดองมี ๖ หลัก ๑) หลักความถูกต้อง ๒) หลักความเหมาะสม ๓) หลักความบริสุทธิ์ ๔) หลักความยุติธรรม ๕) หลักพรหมวิหารธรรม ๖) หลักความเสียสละ

ตารางที่ ๒.๑ แสดงแนวคิดการปรองดอง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักราชบัณฑิตยสภา, (๒๕๕๓, หน้า ๑)	การปรองดอง หมายถึง การออมชอม ประนีประนอม ยอมกันไม่แก่งแย่งกัน ตกลงกันด้วยความไกล่เกลี่ย ตกลงกันด้วยไม่ตรีจิต การปรองดองวิกิพีเดีย ปรองดอง หมายถึง การจัดการความขัดแย้งระหว่างกลุ่มในสังคมที่เคยแตกแยก ต่อสู้ และปะทะกันในระดับความคิดและในระดับการใช้ความรุนแรงทางกายในการตกลง เพื่อเข้าสู่การเจรจาสันติภาพ (peace talk) ระหว่างกลุ่มต่างๆ โดยไม่ใช้ความรุนแรง ทำการสร้างองค์กร หรือสถาบันที่เป็นประชาธิปไตย

ตารางที่ ๒.๑ แสดงแนวคิดการปรองดอง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สามารถ มังสัง, (๒๕๕๗, หน้า ๒).	การปรองดอง ด้วยการยึดถือและปฏิบัติตามธรรมะ ๔ ประการ คือ ๑) ทิฏฐิสามัญญตา คือ การมีความคิดเห็นในสิ่งเดียวกันตรงกัน หรือเสมอกัน ๒) สีลสมัญญตา คือ การมีศีล หรือข้อวัตรปฏิบัติเท่ากันหรือเสมอกัน ๓) ปรโตโฆษะ คือ การฟังคนอื่นไม่ถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่เพียงฝ่ายเดียว ๔) กัลป์ยาณมิตตตา คือ การมีคนดีเป็นเพื่อนหรือการมีเพื่อนที่คอยแนะนำอะไรผิดอะไรถูก อะไรควร อะไรไม่ควร
พระราชญาณวิสิฐ, (๒๕๕๙,หน้า ๑).	ปรองสมานฉันท์ มี ๖ หลัก ๑) หลักความถูกต้อง ๒) หลักความเหมาะสม ๓) หลักความบริสุทธิ์ ๔) หลักความยุติธรรม ๕) หลักพรหมวิหารธรรม ๖) หลักความเสียสละ
วิโรจน์ เปาอินทร์, (๒๕๕๘, หน้า ๒ – ๔).	หลักการสร้างความปรองดอง ประกอบด้วยหลักการต่างๆ ดังนี้ ๑. การสานเสวนาเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการนำไปสู่การสร้างความปรองดอง ๒. เน้นหรือจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของคน ๓. ความปรองดองเกิดขึ้นได้เมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนอง ๔. ศาสนาเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากในการแก้ไขความขัดแย้ง ๕. การสร้างความปรองดองจำเป็นมากที่ต้องใช้แนวทางที่หลากหลาย ๖. การสร้างความปรองดองเน้นที่หัวใจ ๗. คำนึงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายในกระบวนการสร้างความปรองดอง ๘. การให้อภัยมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม ๙. ความยุติธรรมแบบที่เหมาะสมสำหรับการปรองดอง

ขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ของการปรองดอง

ศาสตราจารย์วิชาสังคมวิทยาและสังคมวิทยากฎหมายจากมหาวิทยาลัยกฎหมาย Leuven ได้เสนอขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการปรองดองไว้ ๓ ขั้นตอน แต่ก็อธิบายว่า กระบวนการต่างๆ ของการปรองดองอาจไม่ได้ดำเนินการในลักษณะขั้นตอนเช่นนี้ทั้งหมด เพราะแต่ละสถานการณ์ ความขัดแย้ง อาจจะใช้ขั้นตอนการปรองดองที่แตกต่างกันได้[๙] ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ หยุดใช้ความรุนแรงเพื่อหยุดยั้งความหวาดกลัว (Replacing Fear by Non-violent Coexistence)

ทั้งนี้ เพื่อที่จะขจัดความเกลียดชัง ความเคียดแค้น และความทรงจำที่เจ็บปวด โดยขั้นตอนแรกสุดของการเดินทางสู่ความปรองดอง คือ จะต้องหยุดใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ

ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ (Building Confidence and Trust) หลังจากที่ได้หยุดการใช้ความรุนแรงแล้ว รัฐบาลจะต้องสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในสังคมให้กลับคืนมา ทั้งนี้ ทั้งคู่ขัดแย้ง เหยื่อ และผู้ได้รับผลกระทบกับความขัดแย้งทางการเมืองจะต้องสร้างความไว้วางใจ โดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน

ขั้นตอนที่ ๓ เอาใจเขามาใส่ใจเรา (Towards Empathy) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา คือ การเข้าใจถึงสาเหตุของความขัดแย้งจากมุมมองของฝ่ายตรงข้าม โดยเหยื่อยินดีที่จะรับฟังเหตุผลของผู้กระทำผิด และผู้กระทำผิดก็พร้อมที่จะรับรู้ความรู้สึกเจ็บปวดของเหยื่อ เพื่อหยุดยั้งความเกลียดชังและการแก้แค้นต่อกัน

กระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความปรองดอง

กระบวนการสร้างความปรองดองของคนในชาติและสังคมอาจจะอาศัยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือผสมผสานวิธีการก็ได้ ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและบริบททางวัฒนธรรมของแต่ละสังคม โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ ก็คือ การสร้างสังคมที่คนเห็นต่าง แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ (Peaceful Coexistence)

เครื่องมือในการสร้างความปรองดอง เพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เกิดความไว้วางใจ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และการมีวัฒนธรรมประชาธิปไตย (A Culture of Democracy) ประกอบไปด้วยการเยียวยาทางจิตใจ (Healing) กระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ (Restorative Justice) และการเล่าความจริง (Truth-telling) และการชดเชย (Reparation)[๑๐]

---

[๙] อ้างแล้ว

[๑๐]กรมการปกครอง, **การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในระดับพื้นที่**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://multi.dopa.go.th, (๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

การเยียวยาทางจิตใจ (Healing) นักจิตวิทยาชาวแอฟริกาใต้ ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อเกิดความรุนแรง อันเนื่องมาจากความขัดแย้ง เช่น การเหยียดสีผิว การละเมิดสิทธิมนุษยชน นั้น นอกจากผู้เสียหายจะได้รับความเสียหายทางร่างกาย เช่น การได้รับบาดเจ็บแล้ว ผู้เสียหายยังอาจได้รับความเสียหายทางจิตใจด้วย เช่น ความตึงเครียด ความรู้สึกเจ็บปวดกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความรู้สึกว่าตนเองไม่ใช่ส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น การเยียวยาผู้เสียหา จึงไม่ใช่เป็นแต่เพียงการเยียวยาเฉพาะสุขภาพกายของผู้เสียหายเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องมีการเยียวยาสุขภาพจิตของผู้เสียหาย และทำให้ผู้เสียหายได้มีสถานะ ความเป็นอยู่ในสังคมที่ดีดังเดิมด้วย

ส่วนปัญหาที่ว่า ผู้เสียหายจะต้องได้รับการเยียวยาอะไร หรืออย่างไรบ้างนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละบุคคล สภาพทางการเมือง วัฒนธรรม และเหตุการณ์อันทำให้เกิดความทรงจำที่เจ็บปวดแก่ผู้เสียหายด้วย ทั้งนี้ หลักสำคัญในการเยียวยาผู้เสียหาย ได้แก่

๑) การทำความเข้าใจกับบริบทของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Understanding context) การทำความเข้าใจกับบริบทของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการแรก ที่สำคัญในการกำหนดแผนการเยียวยาผู้เสียหายว่าจะเยียวยาผู้เสียหายได้อย่างไร โดยการกำหนดแผนการเยียวยาผู้เสียหายจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้ง และจะต้องสอดคล้องกับบริบททางสังคม และวัฒนธรรมด้วย

๒) การใช้ทรัพยากรท้องถิ่น (Use Local Resources)

การเยียวยาควบคู่กับการสร้างสิ่งใหม่ร่วมกัน (Link Healing with wider Reconstruction Efforts) การหาความจริง การยอมรับผิดและความยุติธรรม ไม่สามารถแยกออกจากกระบวนการเยียวยาผู้เสียหายได้ การนำผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมก็เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อไม่ให้เหยื่อรู้สึกว่าได้รับความไม่เป็นธรรมดำรงอยู่

การใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice)

กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์[๑๑] เป็นกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการเยียวยาผู้เสียหาย และการลงโทษผู้กระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นกระบวนการยุติธรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เสียหาย และผู้กระทำความผิดได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยการพูดคุยกันเพื่อวิเคราะห์ว่าอะไร คือข้อเท็จจริง อะไร คือสาเหตุแห่งการกระทำความผิด และเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ผู้กระทำผิดเกิดความรู้สึก “รับผิดชอบ” กับสิ่งที่ตนเองทำและตกลงกันว่าจะเยียวยาผู้เสียหายอย่างไร ตลอดจนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดแล้ว ทำให้ผู้กระทำความผิดกลับคืนสู่สังคมได้

ข้อดีของการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ได้แก่ กระบวนการยุติธรรมดังกล่าวสร้างการเรียนรู้ให้แคนในสังคม โดยต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน และเป็นกระบวนการยุติธรรมที่มีลักษณะเป็นการเจรจาซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดเข้ามามีส่วนร่วม

---

[๑๑] อ้างแล้ว

อย่างไรก็ตาม กระบวนการยุติธรรมดังกล่าว ก็มีข้อเสีย คือ เนื่องด้วยในการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ อาจเกิดความไม่เป็นธรรม หรืออำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันในกระบวนการพูดคุยระหว่างคู่กรณีได้ ไม่ว่าจะเป็นตัวแปรด้านเพศ อายุ หรือสถานะทางสังคม

การเล่าความจริง (Truth-telling)

กระบวนการสร้างความปรองดองที่พบได้มากในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ก็คือ การจัดตั้งคณะกรรมการค้นหาความจริง เพื่อทำหน้าที่ค้นหาความจริง ข้อดีของการตั้งคณะกรรมการค้นหาความจริง ได้แก่ คณะกรรมการค้นหาความจริง สามารถเปิดเผยข้อมูลอย่างเป็นทางการของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งก่อนมีคณะกรรมการดังกล่าวอาจมีการให้ข้อมูลที่กล่าวถึงความเสียหาย ความเสียหายที่มากเกินความเป็นจริง หรือน้อยเกินความเป็นจริงก็ได้ และการเปิดเผยความจริงจะทำให้สังคมหันมาสนใจผู้เสียหาย ซึ่งถูกสังคมเพิกเฉยมาเป็นเวลานาน อันนำไปสู่การสร้างมาตรการเยียวยาผู้เสียหายได้ ที่สำคัญคณะกรรมการค้นหาความจริง สามารถนำเสนอมาตรการในการเยียวยาผู้เสียหายตลอดจนการปฏิรูปกฎหมายและสถาบันได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การตั้งคณะกรรมการค้นหาความจริง ไม่ใช่ว่าจะเหมาะสมกับทุกบริบทของความขัดแย้งเสมอไป เพราะในบางครั้งการค้นหาความจริง ก็อาจทำให้ความขัดแย้งที่มีอยู่เพิ่มมากขึ้น และการตั้งคณะกรรมการค้นหาความจริงก็มีข้อเสียเช่นกัน ได้แก่ บางประเทศไม่มีโครงสร้างทางสถาบันที่น่าเชื่อถือพอที่จะสร้างกระบวนการค้นหาความจริงที่มีความชอบธรรมและไม่มีอะไรรับประกันได้ว่าคณะกรรมการค้นหาความจริงจะดำเนินการอย่างเป็นกลาง ยิ่งกว่านั้นในบางครั้งการเปิดเผยความจริงก็อาจจะยิ่งสร้างความเจ็บปวดให้แก่ผู้เสียหายมากขึ้นก็ได้

การชดเชย (Reparation)

การชดเชยเป็นสิ่งที่สำคัญในกระบวนการสร้างความปรองดองอย่างแท้จริง โดยถือหลักว่า รัฐมีหน้าที่รับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น ถ้าหากรัฐ (หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ) ทำการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนรัฐก็ต้องชดเชยให้ผู้เสียหาย อาจเป็นได้ทั้งการทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิม (Restoration) ได้แก่ การคืนทรัพย์สิน การคืนสิทธิตามกฎหมายแพ่งของบุคคลและการใช้ค่าสินไหมทดแทน (Compensation) ซึ่งหมายถึงการจ่ายเงินให้แก่ผู้เสียหายเพื่อทดแทนสิ่งที่ผู้เสียหายสูญเสียไป นอกจากนี้การเยียวยาอาจได้แก่ การฟื้นฟู (Rehabilitation) ซึ่งหมายถึง การทำให้สุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตกลับคืนสู่สภาพใกล้เคียงกับสภาพเดิมมากที่สุดซึ่งอาจทำได้โดยให้การรักษาทางการแพทย์ และการชดเชยยังอาจหมายถึง การสร้างความพึงพอใจ (Satisfaction) ซึ่งก็คือการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เสียหาย โดยการเปิดเผยความจริงการขอโทษ การลงโทษผู้กระทำความผิด เป็นต้น

อนึ่ง กระบวนการสร้างความปรองดอง มีความเปราะบาง และต้องอาศัยเวลาและความอดทนจากทุกฝ่าย เป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของการยุติความรุนแรง/การหาข้อตกลง ซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดว่าความรุนแรงไม่อาจนำมาซึ่งเป้าหมายและทางออกที่ยั่งยืน

และในส่วนของการสร้างความปรองดองในสังคมซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดของความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน และการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง โดยทั้งหมดนี่จะดำเนินไปเพื่อยุติความรุนแรง ลดความเกลียดชัง แตกแยก สร้างความไว้วางใจและฟื้นคืนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่เคยขัดแย้งกันรุนแรง และนำไปสู่สังคมปรองดองที่ผู้คนซึ่งมีความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นทางความคิด ความเชื่อ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม หรือสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติในแง่ที่สามารถจัดการกับความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นปกติธรรมดาของสังคมโดยไม่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงระหว่างกัน

ความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice)

นอกจากกระบวนการสร้างความปรองดอง[๑๒] ที่ได้กล่าวมาในข้างต้น เมื่อสังคมการใช้ความรุนแรง และนำมาสู่ความสูญเสีย มีการจัดการกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้นอย่างไรจะใช้วิธีการใดบ้างในการก้าวข้ามพ้นความรุนแรงที่เกิดขึ้น ดังนั้น การนำกระบวนการยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน จึงถูกนำมาใช้ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านเป็นแนวทางหนึ่งที่นำมาใช้เพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมที่พึงปรารถนา สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติบนพื้นฐานว่าจะจดจำ หรือลืมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และมาตรการในการลงโทษ ผู้กระทำผิดหรือเน้นการเยียวยาผู้เสียหาย โดยมีวิธีการสรุปได้ดังนี้

๑) การฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด (Criminal Prosecutions) ซึ่งมีส่วนต้องรับผิดชอบ ต่อเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้น

๒) การนิรโทษกรรม (Amnesty) คือ การได้รับยกเว้นการลงโทษซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการต่อรองกัน ระหว่างอำนาจเก่ากับอำนาจใหม่ หรือบางกรณีได้รับการยกเว้นการลงโทษด้วยการยอมรับว่า ได้กระทำความผิดลงไป

๓) คณะกรรมการค้นหาความจริง (Truth Commissions) เป็นคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ทำความจริงให้ปรากฏ (Establish the Truth) เพื่อเปิดเผยความจริงให้ผู้ได้รับผลกระทบหรือครอบครัวของผู้ที่ได้รบผลกระทบ ตลอดจนสังคมโดยรวมได้ทราบในรายละเอียดเหตุการณ์อย่างถูกต้องแท้จริงอีกทั้งยังเป็นการเปิดพื้นที่ให้ผู้ได้รับผลกระทบได้แสดงออก

๔) โครงการช่วยเหลือเยียวยา (Restoration Programs) เป็นการให้ความช่วยเหลือชดเชยเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ทรัพย์สินผ่านโครงการหรือการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม และรวมไปถึงการกล่าวคำขอโทษจากคู่ปรปักษ์อย่างเป็นทางการ (Official/State Apologies)

๕) การระลึกถึงผู้ได้รับผลกระทบ (Memorialisation of Victims) เป็นกระบวนการที่ทำให้สังคมยอมรับ และตระหนักรู้ (Recognition) และกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกในทางศีลธรรม (Raise Moral Consciousness) ถึงเหตุการณ์ความรุนแรงที่ผ่านมาเพื่อจะไม่ทำให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำรอยขึ้นอีกซึ่งอาจอยู่ในรูปพิพิธภัณฑ์ หรืออนุสรณ์แห่งความทรงจำ

---

[๑๒] อ้างแล้ว

๖) การปฏิรูปสถาบัน (Institution Reform) เป็นกระบวนการปฏิรูปสถาบันหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน อาทิ กองทัพทหาร ตำรวจ สื่อสารมวลชน กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้หน่วยงาน หรือ องค์กรดังกล่าวใช้รูปแบบเดิมในการปฏิบัติหน้าที่ อาจนำความรุนแรงกลับมาอีกครั้ง[๑๓]

หลักปฏิบัติปรองดอง สมานฉันท์ในพุทธศาสนา

อปริหานิยธรรม ๗ [๑๔] ของกษัตริย์วัชชี หรือ วัชชีอปริหานิยธรรม ๗ ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งของความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชน หรือผู้บริหารบ้านเมือง

อปริหานิยธรรม ๗ คือ หลักที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่เจ้าแห่งแคว้นวัชชี ที่ปกครองโดยระบบสาธารณรัฐ บ้างเรียกธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชน หรือผู้บริหารบ้านเมือง

บัญญัติ หมายถึง สมมติที่บัญญัติขึ้นเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

จารีต หมายถึง แบบแผนการประพฤติปฏิบัติที่กระทำสืบต่อกันมานาน มักถือเป็นกฎหรือระเบียบของสังคมที่เกี่ยวกับศีลธรรม ทั้งบัญญัติและจารีต ปรากฏอยู่ในหลักอปริหานิยธรรม ความตั้งใจอยู่ได้ของสังคม จำเป็นต้องมี ผู้ปกครอง หลักการปกครอง ที่เหมาะสม มีความเข้าใจให้ความสำคัญ ทั้งบัญญัติและจารีต เพราะเป็นหลักการที่จะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

อปริหานิยธรรม ๗ หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม ๗ ประการ ดังนี้

๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ การอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกันของคนในสังคม ต้องมีการพบปะ ประชุมปรึกษาหารือกันสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้อง ที่เป็นประโยชน์ เพื่อความเข้าใจที่ดีต่อกันของทุกคนในสังคมซึ่งความเจริญ ไม่เกิดความเสื่อมในทุกกรณี เช่น ในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก มีอะไรพูดกัน ปรึกษากัน ลูกก็จะอบอุ่น ปัญหาลูกไปติดยาเสพติด ก็จะไม่เกิดขึ้น ในสถานที่ทำงาน หัวหน้ามีการประชุมปรึกษากับผู้ร่วมงานทุกครั้ง งานก็จะราบรื่น หากมีข้อผิดพลาด ทุกคนก็จะยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำเพื่อให้เกิดความยุติธรรม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่รวมกัน ไม่กินแหนงแคลงใจกัน จะทำงานอะไรก็สำเร็จได้ เช่นในครอบครัวมีอะไร ปรึกษาหารือกันก็ต้องอยู่พร้อมๆ กัน เพื่อทุกคนจะได้ยอมรับในสิ่งที่จะทำลงไปด้วยความเต็มใจ ข้อนี้แปลอีกอย่างหนึ่งว่า พร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย

---

[๑๓] อ้างแล้ว

[๑๔] องฺ. สตฺตก. ๒๓/๒๐/๑๘.

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำเพื่อให้เกิดความยุติธรรม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่รวมกัน ไม่กินแหนงแคลงใจกัน จะทำงานอะไรก็สำเร็จได้ เช่นในครอบครัวมีอะไร ปรึกษาหารือกันก็ต้องอยู่พร้อมๆ กัน เพื่อทุกคนจะได้ยอมรับในสิ่งที่จะทำลงไปด้วยความเต็มใจ ข้อนี้แปลอีกอย่างหนึ่งว่า พร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย

๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่มิได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้าสิ่งที่บัญญัติไว้ (ตามหลักการเดิม) ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม (หลักการ) ตามที่วางไว้เดิม เช่น บ้านเมืองจะสงบสุขได้ทุกคนจะต้องบัญญัติ และไม่ล้มเลิกระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของคณะและสังคมตามความพอใจของตนหรือของกลุ่มโดยไม่คำนึงความถูกต้อง ตัวอย่าง เช่น นักเรียนจะต้องแต่งเครื่องแบบของโรงเรียนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย จะแต่งกายตามใจตนเองไม่ได้

๔. ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววัชชี เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่า เป็นสิ่งอันควรรับฟัง คือ การเคารพนับถือผู้ใหญ่ การเคารพและรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งดี เพราะผู้ใหญ่เกิดก่อน ผ่านประสบการณ์มามากว่า ประกอบกับการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องมีผู้นำ ถ้าเราให้การเคารพและเชื่อฟังผู้นำ สังคมก็จะไม่วุ่นวาย เช่น ถ้าลูกเชื่อฟัง พ่อแม่ก็จะเป็นคนดีได้ เพราะไม่มีพ่อแม่คนไหน อยากให้ลูกตนเองได้ชั่ว

๕. บรรดากุลสตรีกุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขืนใจ สตรีถือว่าเป็นเพศแม่ เป็นเพศที่อ่อนแอ บุรุษควรให้เกียรติ ให้การยกย่อง ปกป้องไม่ให้ใครละเมิดสิทธิหรือข่มเหงรังแก ถ้าสังคมใดๆ ผู้หญิงถูกฉุดคร่าข่มขืนมากๆ ความเสื่อมก็จะเกิดขึ้นกับสังคมนั้น

๖. เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถานและปุชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่างๆ ของวัชชี (ประจำขาติ) ทั้งหลายทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นทรามไป หมายถึง การให้ความเคารพและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญในศาสนาเพื่อจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของกลุ่มคนในหมู่คณะที่อยู่ร่วมกัน และระลึกถึงกัน เช่น การเคารพพระปฐมเจดีย์

๗. จัดให้ความอารักขา คุ้มครองป้องกัน อันชอบธรรม แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย (ในที่นี้กินความกว้าง หมายถึงบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักใจของประชาชนทั่วไป) ตั้งใจว่า ขอพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังมิได้มา พึงมาสู่แว่นแคว้น ที่มาแล้วพึงอยู่ในแว่นแคว้นโดยผาสุก

อปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้ พระพุทธเจ้าตรัสแสดงแก่เจ้าวัชชีทั้งหลายผู้ปกครองรัฐโดยระบอบสามัคคีธรรม (republic) ซึ่งรัฐคู่อริยอมรับว่า เมื่อชาววัชชียังปฏิบัติตามหลักธรรมนี้จะเอาชนะด้วยการรบไม่ได้ นอกจากจะใช้การเกลี้ยกล่อมหรือยุแยกให้แตกสามัคคี หมายถึงการคุ้มครองบรรพชิต ซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป เช่น การทำบุญด้วยปัจจัย ๔ เป็นต้น[๑๕]

---

[๑๕] อ้างแล้ว

แนวทางการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ สร้างสรรค์ชาติ

ปัญหาความแตกแยกในสังคมไทยที่นับวันจะทวีความรุนแรงและขยายวงกว้างขึ้นทุกขณะ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และอาจมีผลต่อความเชื่อมั่นของต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนชาวไทยทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันแก้ปัญหาและปรับเปลี่ยนวิกฤตการณ์ครั้งยิ่งใหญ่นี้ ด้วยการร่วมสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความสมานฉันท์ ด้วยการเสริมสร้างแนวความคิดในการเคารพซึ่งความแตกต่างทางความคิด ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา ร่วมกันฟื้นฟูกระบวนการหล่อหลอมคุณธรรม จริยธรรม การเสียสละเพื่อส่วนรวมและติดสำนึกสาธารณะ ประกอบการเสริมสร้างวัฒนธรรมแห่งสันติวิธีที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักคุณธรรม ร่วมกันสร้างชุมชนเข้มแข็งที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการจัดการกับปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองได้ ก่อนที่จะลุกลามใหญ่โต กลายเป็นปัญหาความขัดแย้งรุนแรงของประเทศชาติ

แนวทางสมานฉันท์ คือ แนวทางของความปรองดองเห็นพ้องร่วมกัน[๑๖] นั่นคือการรับฟังปัญหาเพื่อเข้าถึง รับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน เพื่อแก้ไขให้หมดสิ้นในระยะยาว โดยไม่มุ่งเน้นการใช้ความรุนแรง แต่มุ่งสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจว่ารับจะอำนวยความยุติธรรมและความเท่าเทียมให้กับประชาชนได้ แนวทางการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย จะต้องยึดหลักการสำคัญคือ

๑. การเปิดเผยความจริง (Truth) ให้ความสำคัญกับความจริงทั้งในฐานะเครื่องมือหรือเป้าหมายของสังคมสมานฉันท์ เพื่อสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน ขณะเดียวกันก็หาหนทางในสังคมไทยตระหนักถึงการเปิดเผยความจริงนั้นด้วย

๒. ความยุติธรรม (Justice) ให้ความสำคัญกับความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) ด้วยการส่งเสริมแนวคิดวิเคราะห์ในสังคมไทย ให้เรียนรู้วิธีการมองปัญหาความรุนแรงในบริบทเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม ให้เล็งเห็นคนบริสุทธิ์กลุ่มต่างๆ ที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง

๓. ความพร้อมรับผิด (Accountability) ส่งเสริมระบบและวัฒนธรรมความพร้อมรับผิดในระบบราชการทุกระดับ

๔. การให้อภัย ในกรณีการปฏิบัติที่ผิดพลาดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของคู่กรณี

๕. การเคารพความหลากหลายทางศาสนา วัฒนธรรม ให้ความสำคัญกับขันติธรรมในฐานะคุณค่าทางการเมือง การเรียนรู้ศาสนาต่างๆ ที่ดำรงอยู่ในประเทศไทย

๖. ถือสันติวิธีเป็นทางเลือก ในการเผชิญความขัดแย้ง

---

[๑๖] สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดกำแพงเพชร, **“แนวทางสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ สร้างสรรค์ชาติ”**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://ewt.prd.th/prkamphaengphet (๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑).

๗. การเปิดเผยพื้นที่ให้ความทรงจำที่เจ็บปวด ด้วยการเปิดพื้นที่ให้ข้อมูลเหล่านั้นเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

๘. มุ่งแก้ปัญหาในอนาคตด้วยจินตนาการที่มีความเป็นไปได้และเห็นพ้องร่วมกัน

๙. การยอมรับความเสี่ยงเป็นเงื่อนไขสายสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์บนฐานแห่งความไว้วางใจ อันเป็นคุณลักษณ์สำคัญของแนวคิดสมานฉันท์

รัฐบาลทุกสมัยต่างให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติให้มีความรัก ความสามัคคี อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ภายใต้ระบบการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข หากทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความสมานฉันท์และพร้อมเปิดใจยอมรับแนวทางต่างๆ ที่หลากหลาย และหลายฝ่ายที่นำเสนอ เชื่อมั่นว่า ๙ แนวทางข้างต้นน่าจะเป็นทางออกหนึ่งของปัญหาความแตกแยกในสังคมไทยอันจะนำไปสู่สังคมสมานฉันท์ได้ในระยะเวลาไม่นานเกินรอ

กรอบแนวความคิดในกระบวนการสร้างความปรองดอง

ในการสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นภายในสังคมไทย[๑๗] จำเป็นต้องอาศัยทั้งเวลาและการดำเนินการที่มีหลักการ แบบแผนกระบวนการ และกลไกในการขับเคลื่อน ที่จะช่วยให้เกิดการมองอย่างแยกแยะ การทำความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา การแสวงหาแนวทางแก้ไข รวมทั้งการป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งขยายตัวและเกิดขึ้นซ้ำ ด้วยมาตรการทางกฎหมายและนโยบายสาธารณะ ทั้งนี้ ยังต้องอาศัยการสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างความปรองดอง ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากการปฏิรูปปรับเปลี่ยนในเชิงกรอบคิดและเชิงโครงสร้างที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดสมดุลในมิติของการเมือง เศรษฐกิจและสังคม สร้างวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศที่ตั้งอยู่บนฐานของความมั่นคงของมนุษย์และหลักของนิติรัฐ นิติธรรม ส่งเสริมคุณค่าของสังคมพหุวัฒนธรรมที่คนในสังคมเคารพ และอยู่ร่วมกันได้ แม้มีความคิดเห็นและการให้คุณค่าในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน แต่ก็ยังอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของสังคม และสัมพันธ์เสมือนเป็นครอบครัวเดียวกันได้ มีสำนึกรับผิดชอบผลจากการกระทำของตน ไม่กดขี่เอารัดเอาเปรียบ และตระหนักถึงคุณค่าศักดิ์ศรีของผู้อื่น รวมทั้งเป็นสังคมที่มีวุฒิภาวะและทักษะในการจัดการกับปัญหาความขัดแย้งและข้อพิพาทได้ด้วยสันติวิธี

ความขัดแย้งที่นำไปสู่ความรุนแรงในสังคมไทยได้ยกระดับและขยายผลเพื่อเอาชนะกัน จำเป็นที่จะต้องมีกระบวนการเพื่อยุติความขัดแย้งเข้ามาจัดการแก้ไขปัญหา ซึ่งในหลักการสากลมักเริ่มต้นจากการเจรจาไกล่เกลี่ย โดยจะเป็นเจรจากันเองระหว่างคู่ความขัดแย้งหรือมีคนกลางเข้ามาดำเนินการให้ หรือการใช้อนุญาโตตุลาการ หรือการฟ้องร้องเข้าสู่กระบวนการทางศาล หรือการใช้กระบวนการนิติบัญญัติในการออกกฎหมาย

---

[๑๗] สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, **การสร้างความปรองดอง: แสงสว่างส่องนำทางสังคมไทย**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https:/www.parliament.go.th, (๒ ธันวาคม ๒๕๖๑).

กระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความปรองดองในชาติและสังคมเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติเกิดความไว้วางใจกัน จะอาศัยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมผสานกันหลายวิธี เช่น การเยียวยาทางจิตใจ (Healing) กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์(Restorative Justice) การเล่าความจริง (Truth-telling) และการชดเชย (Reparation)

ในหลายประเทศที่ประสบปัญหาจากความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรงยืดเยื้อ ได้นำกระบวนการของความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน(Transitional Justice) มาใช้ในการสร้างความปรองดองในระดับชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดอคติความเกลียดชัง สร้างความไว้วางใจระหว่างผู้ที่มีความขัดแย้งรุนแรง ให้ฟื้นคืนความสัมพันธ์ ในระดับที่สามารถกำหนดอนาคตร่วมกันได้ต่อไป ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและดำเนินการอย่างเป็นองค์รวม โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงเป็นหลัก

ในทางสากล ความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่านครอบคลุมถึงวิธีการ ดังต่อไปนี้

๑. การค้นหาและตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อการรับรู้ คลี่คลายสาเหตุปมปัญหา

๒. การยอมรับ ขออภัยและแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำผิด

๓. การนิรโทษกรรม (Amnesty) และการให้อภัย โดยมีข้อยกเว้นมิให้การนิรโทษกรรมกับผู้กระทำความผิดในกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนในระดับของอาชญากรรมสงคราม อาชญากรรมต่อมนุษยชาติและการล้างเผ่าพันธุ์

๔. การเยียวยาและชดเชยให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง

๕. การปฏิรูป หรือปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ แบ่งสรรอำนาจทางการเมืองให้เกิดดุลยภาพในการเข้าถึงทรัพยากร เพื่อป้องกันการก่อเกิดขึ้นซ้ำของความขัดแย้ง

เครื่องมือทางกฎหมายในการจัดการความขัดแย้งทางการเมืองไทยในอดีต

การนิรโทษกรรม หมายถึง การลืม แต่ในกระบวนการทางกฎหมาย หมายถึง การกระทำของบุคคลบางประการนั้นไม่ถือเป็นความผิด ไม่ต้องรับโทษ ผลสำหรับการนั้นไม่ต้องถูกนำมาบังคับใช้[๑๙] หรือบางกรณีเป็นการยกโทษให้ทั้งหมด เสมือนหนึ่งว่ามิเคยต้องโทษนั้นเลย ให้ลืมความผิดนั้นเสีย การนิรโทษกรรมจึงเป็นการยกเลิกความผิดของกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องกระทำโดยอำนาจนิติบัญญัติ ลักษณะความผิดที่สามารถนิรโทษกรรมได้นั้น แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑) นิรโทษกรรมทางแพ่ง คือ ไม่ต้องรับผิดในการกระทำละเมิดในทางแพ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ไม่ต้องชดใช้สินไหมทดแทน

๒) นิรโทษกรรมทางอาญา มีขอบเขตกว้างขวาง ซับซ้อน ซึ่งต้องพิจารณาตามโครงสร้างความรับผิดทางอาญา ประกอบด้วย การนิรโทษกรรมมีผลทางอาญาเพียงใด ขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่กฎหมายนิรโทษกรรมแต่ละฉบับกำหนดไว้

๓) นิรโทษกรรมทางปกครอง เป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ยกเลิกการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างผลผูกพันขึ้นระหว่างบุคคลอันกระทบต่อสถานภาพหรือสิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคลนั้นให้สิ้นไป

การล้างมลทิน คือ การล้างความผิดให้แก่ผู้ต้องโทษ หรือเคยต้องโทษ ให้พ้นโทษ ผลในทางกฎหมายให้ถือว่าบุคคลที่ถูกลงโทษ หรือเคยถูกลงโทษ เนื่องมาจากการกระทำความผิดไม่เคยถูกลงโทษ ในความผิดนั้นมาก่อน แต่มิได้เป็นการล้มล้างการกระทำที่เป็นความผิด ยังคงได้ชื่อว่าผู้นั้นเคยกระทำความผิด ซึ่งต้องกระทำ โดยอำนาจนิติบัญญัติ ตราเป็นพระราชบัญญัติเนื่องในโอกาสสำคัญของชาติ หรือเนื่องในโอกาสที่เป็นมงคล เช่น พระราชบัญญัติล้างมลทินผู้กระทำผิดทางการเมือง ร.ศ.๑๓๐ พุทธศักราช ๒๔๗๕ พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ พ.ศ. ๒๔๙๙ พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นต้น

๓. การบัญญัติเรื่องการปรองดองไว้ในรัฐธรรมนูญ

การบัญญัติเรื่องการสร้างความปรองดองไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเรื่องที่ยังมีความละเอียดอ่อนในบริบทสังคมไทย เพราะความขัดแย้งทางการเมืองยังคงอยู่ และยังไม่มีกระบวนการแสวงหาข้อยุติที่มาจากฉันทามติ การดำเนินการใดๆ ที่ผ่านมายังมิได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคมในวงกว้าง

การที่จะบัญญัติเรื่องการสร้างความปรองดองไว้ในรัฐธรรมนูญ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการสื่อความหมายต่อสาธารณชนให้เห็นถึงบริบทว่าสังคมไทยยังมีปัญหาความขัดแย้งอยู่ ซึ่งมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่ต้องคลี่คลายและเยียวยา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ และนำมาเป็นบทเรียน เพื่อป้องกันการเกิดขึ้นซ้ำ ก่อนที่จะมีการสรรสร้างอนาคตให้กบสังคมให้ก้าวไปข้างหน้าร่วมกัน เหตุผลที่ต้องบัญญัติเนื้อหาที่ว่าด้วยการสร้างความปรองดองไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงมีทั้งผลดีและผลเสียอยู่ในตัวเอง

การเขียนรัฐธรรมนูญสามารถสื่อนัยยะของการลดความขัดแย้งและป้องกันการเกิดซ้ำได้ ด้วยสารัตถะและการดำเนินการ โดยการร่างด้วยเป้าหมายเพื่อสร้างโอกาสในการหาทางออกที่ยั่งยืนให้กับสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งต้องคำนึงถึงสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับจากสังคม มิควรเป็นการร่างขึ้นเพื่อบั่นทอนฝ่ายตรงข้าม โดยฝ่ายของผู้ชนะ

ทั้งนี้ ควรเขียนเนื้อหาให้มีลักษณะเฉพาะ มีความเป็นกฎหมาย โดยคำนึงถึงการนำไปอ้างอิง วิเคราะห์โดยศาลในกระบวนการยุติธรรม แลต้องมีความชัดเจนในเป้าหมาย สามารถอธิบายในทางสาธารณะได้ถึงความหมายและเหตุผลที่การสร้างความปรองดองจะนำไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นได้

ในการกำหนดกรอบ เนื้อหา เรื่องการสร้างความปรองดองเพื่อบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังดำเนินการอยู่นี้ อาจพิจารณาแนวทางในการเขียนโดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

เนื้อหาในเชิงหลักการทั่วไป

การสร้างความปรองดองให้บรรลุเป้าหมายเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและในทางสากลนั้น เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา เพื่อนำพาสังคมไปสู่การสร้างอนาคตร่วมกัน ระหว่างคู่ความขัดแย้ง การคลี่คลายสาเหตุแห่งปมปัญหา การเรียนรู้รับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้น และการเยียวยาอดีต ที่เชื่อมโยงกับการสร้างแนวทางสำหรับอนาคตที่มีโครงสร้างทางสังคมให้มีความสมดุลมากยิ่งขึ้น รับรอง และปกป้องสิทธิของพลเมือง มีเครื่องมือจัดการความขัดแย้งที่เอื้อให้สังคมมีความเป็นพหุวัฒนธรรมและหลากหลายทางความคิดในภาพกว้าง โดยให้เชื่อมโยงกับมิติด้านการปฏิรูปในหมวดหมู่อื่นๆ ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งอาจพิจารณาระบุให้ภาคพลเมืองมีบทบาทหน้าที่ร่วมกันกับรัฐในการมีส่วนร่วมในกระบวนการคลี่คลายความขัดแย้งในกลไกระดับต่างๆ อีกด้วย

ขอบเขตของกระบวนการ

ปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการปรองดองที่มีการดำเนินการที่ผ่านมาเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ และหลายมิติ ที่จำเป็นต้องเรียนรู้และป้องกันมิให้เหตุแห่งความขัดแย้งนั้นยืดเยื้อหรือเกิดขึ้นอีก แม้แต่การให้ความหมายของคำว่า “ปรองดอง” ยังมีความแตกต่างกันระหว่างผู้คนกลุ่มต่างๆ ในสังคม การขับเคลื่อนกระบวนการยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นและสร้างความไว้วางใจระหว่างฝ่ายการเมืองและในระดับสังคมได้ รวมทั้งขากการยอมรับถึงเหตุและรับผิดชอบผลของความขัดแย้ง การวางหลักประกันว่า ผู้กระทำให้เกิดสถานการณ์ความไม่สงบถึงขั้นใช้ความรุนแรง หรือละเมิดสิทธิมนุษยชนขอผู้อื่นนั้น จะไม่กระทำให้เกิดสถานการณ์ขึ้นซ้ำอีกด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงนำมาสู่การสร้างความขัดแย้งที่ซ้ำซ้อน ขัดกับความต้องการและความรู้สึกของผู้คนกลุ่มต่างๆ รวมทั้งมีการใช้อาวุธ และความรุนแรง การละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่งผลให้เกิดความไม่วางใจระหว่างภาคส่วนต่างๆ และความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจึงยืดเยื้อต่อไป จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยมิติอื่นประกอบ เช่น มิติทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ ที่จะต้องวางขอบเขตของกระบวนการสร้างความปรองดองให้ครอบคลุม ที่เปิดช่องทางไว้สำหรับการหาข้อยุติ และการแสวงหาฉันทามติในเรื่องวิธีการและกลไกในการขับเคลื่อนกระบวนการปรองดอง ซึ่งอาจจะหมายรวมถึงวิธีการที่จะได้มาซึ่งกลไก อำนาจหน้าที่และกรอบเวลาในการทำงาน ในกระบวนการนี้ จึงมีความจำเป็นต้องมองสภาพปัญหาอย่างรอบด้าน ทำความเข้าใจกับนิยามความต้องการ และการให้ความหมายที่แตกต่างกัน แยกแยะสาเหตุ ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แล้วออกแบบกระบวนการที่มีขอบเขตและกลไกที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา มิติเรื่องเวลาการสิ้นสุดการบังคับใช้กฎหมายตามกระบวนการนี้ (Sunset Clause) เช่น ระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาง ที่จะต้องดำเนินการอย่างไร วิธีการใด เครื่องมือที่ใช้ การประเมินผลและการสร้างความยุติธรรมระยะเปลี่ยนผ่านเป็นต้น

การสร้างองค์กรเพื่อระงับความขัดแย้ง

การสร้างองค์การขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่เป็นการเฉพาะ เป็นอีกหนึ่งวิธีที่เป็นที่นิยมของประเทศต่างๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการระงับความขัดแย้ง คลี่คลายปัญหาที่เกิดขึ้น และป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ที่มิใช่เฉพาะปัญหาทางการเมืองเท่านั้น ด้วยสภาพสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ความขัดแย้งย่อมมีความซับซ้อนตามไปด้วยทั้งมิติความลึกและกว้างของความขัดแย้ง เช่น ความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากร ทางเศรษฐกิจ และความเหลื่อมล้ำทางสังคม องค์กรที่ตั้งขึ้นนี้ ให้ประกอบด้วยผู้แทนจาก ๓ ฝ่าย (Tri-partite) คือ คู่กรณีความขัดแย้งสองฝ่าย และฝ่ายที่สาม ในสัดส่วนและจำนวนที่เท่าเทียมกัน โดยทั้งสามฝ่ายต้องให้การยอมรับในตัวบุคคลที่แต่ละฝ่ายคัดเลือกมาเป็นตัวแทน ในคณะกรรมการนี้ องค์กรนี้ควรมีสถานะเป็นองค์กรกึ่งอิสระภายใต้การกำกับดูแลของรัฐสภา ที่ได้รับการสนับสนุนด้านบุคลากรและงบประมาณจากรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ในการเจรจาไกล่เกลี่ยปัญหาและหาข้อยุตความขัดแย้ง ติดตาม สอดส่อง ในกรณีที่ความขัดแย้งเข้าสู่ภาวะวิกฤต มีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการเผชิญหน้าโดยใช้ความรุนแรงหรือใช้อาวุธต่อกัน ให้มีอำนาจเรียกประชุมฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Convening power) มาเจรจาพูดคุยเพื่อหาแนวทางลดการเผชิญหน้า คลี่คลาย และหาทางออกจากปัญหาความขัดแย้งนั้น จัดทำข้อเสนอและแผนกระบวนการเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในระดับชาติรวมทั้งส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และทักษะในการจัดการปัญหา และแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธีของบุคลากรในภาคการเมืองและพลเมือง

หลักการและแนวทางการปรองดอง

๑. ปัจจัยที่ทำให้การปรองดองเกิดความสำเร็จ[๑๘] ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมล้วนต้องการเห็นสังคมวิวัฒน์ไปในทางสันติและมีความยั่งยืน มีความเป็นธรรม เคารพในศักดิ์ศรีความมนุษย์ยอมรับในสิทธิเสรีภาพพื้นฐานที่เป็นสากลของบุคคล ขณะเดียวกันในทุกสังคมก็มีความขัดแย้งที่เกิดจากปัญหาเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ผิว วัฒนธรรม ความเชื่อ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม

ในสังคมที่ยึดหลักที่ถูกต้องและปฏิบัติตามหลักนั้น สังคมก็จะวิวัฒน์ไปได้อย่างสันติท่ามกลางความแตกต่างและขัดแย้ง ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ แต่หากสังคมใดไม่เป็นเช่นนั้นก็จะเกิดความรุนแรง ความเกลียดชัง การใช้อารมณ์ การใส่ร้ายป้ายสี ความอยุติธรรม ฯลฯ จนทำให้เกิดความสั่นคลอนทั้งในระดับจิตใจและการดำรงชีวิตตามปกติของผู้คน

---

[๑๘] วิโรจน์ เปาอินทร์, “หลักการและแนวทางการปรองดอง”, **วารสารเพื่อไทยเพื่ออนาคตไทย,** ฉบับพิเศษ (มีนาคม ๒๕๕๘): ๒-๔

ดังนั้น สังคมไทยจึงต้องการความปรองดองเป็นที่สุด เพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักแห่งความแตกแยกขัดแย้งในครั้งนี้ให้สำเร็จ และต้องดำเนินไปเพื่อประโยชน์ของคนทั้งประเทศ ไม่ใช่เพื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งจะมีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับ ๓ ปัจจัย คือ

ประการแรก ความจริงใจ ในการดำเนินการเรื่องนี้ของรัฐบาล และ คสช. เป็นหลักตามมาด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ประการที่สอง ความเข้าใจและมีองค์ความรู้ ที่ถูกต้องต่อความหมาย และกระบวนการในการปรองดอง โดยผู้รับผิดชอบควรมีความเป็นกลาง มีความเป็นอิสระ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้การชี้นำและสั่งการของฝ่ายใด

ประการสุดท้าย การปราศจากอคติของบุคคลที่ใช้อำนาจรัฐทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล คสช. องค์กรนิติบัญญัติ ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐทั้งหลาย เพราะหากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอคติ ไม่มีความเป็นกลางในการแก้ไขปัญหาแล้ว ความปรองดองจะไม่มีทางเกิดขึ้นได้เลย เพราะผู้คนขาดความไว้วางใจในกลไกของรัฐ

๒. การปรองดองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ต้องอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคมเช่นไร ชาติต่างๆ ในสังคมโลกเกือบทั้งหมดรวมทั้งชาติไทยยอมรับหลักการที่ว่า “ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย” แม้แต่คณะรัฐประหารทุกคณะ ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อล้มระบอบประชาธิปไตย ยกเลิกรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีการเลือกตั้ง และบัญญัติรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ ไม่มีการเลือกตั้ง มีแต่สภาแต่งตั้งและรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร ก็ยังคงหลักการที่ว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย” ไว้ ไม่เคยมีรัฐธรรมนูญฉบับใดที่บัญญัติว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จึงเป็นที่ประจักษ์ว่า เมื่ออำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน การจะใช้อำนาจจึงต้องมาจากประชาชน ถ้าทุกฝ่ายยอมรับในหลักการนี้และปฏิบัติตาม การเปลี่ยนผ่านจากรัฐบาลหนึ่งไปอีกรัฐบาลหนึ่ง จะเป็นไปอย่างสันติ แต่หากมีปัญหาที่ว่ารัฐบาลหรือรัฐสภาหรือองค์กรใดก็ตามที่ใช้อำนาจของประชาชน ไม่ได้อำนาจนั้น “เพื่อประชาชน” จะมีวิธีการและกระบวนการเช่นใดจัดการกับปัญหาดังกล่าว เพื่อให้สังคมยังเดินหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคงและสันติ คำตอบที่เป็นสากล คือ

องค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องยึดหลัก “นิติธรรม” เป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ (รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ มาตรา ๓) มีผู้รู้ทางกฎหมาย ทั้งในต่างประเทศ และในประเทศจำนวนมาก หรือแม้แต่สหประชาชาติได้ให้ความหมายของหลัก “นิติธรรม” ไว้ ซึ่งสรุปได้ใน ๒ ด้านใหญ่ๆ คือ

ด้านภววิสัย หลักนิติธรรมในสังคมปัจจุบันจะดำรงอยู่ได้ในบริบทประชาธิปไตย เพราะกฎหมายต้องมาจากประชาชนเจ้าของอำนาจ อธิปไตย

ด้านอัตวิสัย หลักนิติธรรม หมายถึง หลักที่ยอมรับและปกป้องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ หลักสิทธิมนุษยชน การรับรอง คุ้มครองสิทธิเสรีภาพพื้นฐานและความเสมอภาคของบุคคล กฎหมายจะต้องไม่ลงโทษหรือส่งผลกระทบในทางลบย้อนหลังต่อบุคคลเจ้าหน้าที่

ผู้ใช้อำนาจรัฐทุกองค์กร ต้องบังคับใช้กฎหมายตามขอบเขตอำนาจและปราศจากอคติ ทั้งต้องถูกตรวจสอบได้โดยศาลซึ่งเป็นอิสระและปราศจากอคติ ขณะเดียวกัน ประชาชนทุกคนก็ต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย

ดังนั้น ถ้าทุกฝ่ายยึด “หลักนิติธรรม” ในการจัดการกับรัฐบาล หรือเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เห็นว่าไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อประชาชน มีผลประโยชน์ทับซ้อน ทุจริต ฯลฯ โอกาสจะแตกแยก ขัดแย้งอย่างที่เกิดขึ้นก็เป็นไปไม่ได้ และแม้ที่เกิดขึ้นแล้วในขณะนี้ หากกลับไปยึด “หลักนิติธรรม” โดยเคร่งครัด ความปรองดองก็จะเกิดขึ้นโดยไม่ยาก

๒) นอกจากการที่ทุกฝ่ายจะต้องยึด “หลักนิติธรรม” โดยเคร่งครัด เพราะเป็นหลักที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสังคมแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่จะละเลยไม่ได้ก็คือ “การให้อภัย” ซึ่งต้องเป็นไปในสองแนวทาง คือ

หนึ่ง ผู้ที่ได้ประโยชน์จากความขัดแย้ง ต้องเลิกคิดและหาประโยชน์จากความขัดแย้ง ต้องไม่ย่ำยีผู้ที่เป็นเหยื่อของความขัดแย้งอีกต่อไป ขณะเดียวกันผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือเหยื่อของความขัดแย้งก็ต้องปรับจิตใจตนเอง โดยยอมรับการให้อภัยต่อผู้ที่กระทำต่อตน ไม่คิดแก้แค้นหรือตอบโต้ใดๆ ที่เป็นไปตามหลักนิติธรรมและกระบวนการยุติธรรมที่ต้องการให้เกิดความสมานฉันท์

สอง ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องยอมรับในกระบวนการยุติธรรมที่จะนำไปสู่ความสมานฉันท์ นั่นคือการนำการให้อภัยไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๓. สาเหตุของความขัดแย้ง ต้องค้นหาสาเหตุของความขัดแย้งเพื่อการยอมรับและนำไปสู่การแก้ปัญหาไม่ใช่เพื่อการประณามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และในเบื้องต้นต้องยอมรับว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจาบางพวกบางกลุ่ม แต่แทบทุกฝ่ายล้วนเข้าไปมีส่วนไม่มากก็น้อย จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องรับฟัง ยอมรับในความผิดพลาดและให้อภัยซึ่งกันและกัน สมความคิดแบบอคติออกไปให้หมด

๔. การกำหนดคู่ขัดแย้ง ประเด็นนี้มีความสำคัญมาก เพราะต้องพิจารณาทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค กล่าวคือ

๑) ถ้าพิจารณาจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม จะพบความขัดแย้งที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ นั่นคือ ระหว่างชนชั้นนำทางเศรษฐกิจ จำนวนไม่กี่กลุ่ม หรือตระกูลที่ครอบงำระบบเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของประเทศ และชนชั้นล่างจำนวนมหาศาล ที่สิ้นหวังและต้องการความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพโดยเร่งด่วน

๒) ถ้าพิจารณาจากประเด็นอำนาจ จะมีผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย ๔ ฝ่าย คือ

หนึ่ง ชนชั้นนำทางเศรษฐกิจจำนวนน้อยมากที่ได้ประโยชน์และใช้อำนาจแฝงผ่านทางพรรคการเมือง กองทัพ และระบบราชการ

สอง กองทัพและระบบราชการที่ต้องการมีอำนาจเพื่อประโยชน์ของตัวเอง แม้จะไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยและหลักนิติธรรม

สาม พรรคการเมืองและนักการเมืองที่ต้องการได้อำนาจผ่านการเลือกตั้ง ซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีการซื้อเสียง มีผลประโยชน์ทับซ้อน มีการทุจริตคอรัปชั่น

สี่ ประชาชนที่ต้องการใช้อำนาจของตนผ่านการเลือกตั้ง ประชามติ เสนอร่างกฎหมาย เสนอเรื่องถอดถอนและการมีส่วนร่วมอื่นๆ

๓) ถ้าพิจารณาอย่างแคบเพื่อโทษบางกลุ่มบางพวก ก็จะมุ่งไปที่ หนึ่ง สองพรรคการเมืองใหญ่ สองกลุ่มอิทธิพลใหญ่ คือ กลุ่มเสื้อเหลือง กับกลุ่ม กปปส. และกลุ่มคนเสื้อแดง ดังนั้นจึงต้องไม่พิจารณาแบบอัตวิสัยเพื่อโทษคนบางกลุ่ม เพราะจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ต้องพิจารณาทั้งกววิสัย และอัตวิสัย ประกอบกัน แม้แต่ศาลและองค์กรอิสระเพราะในการปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมาในหลายกรณีถูกกล่าวหาว่ายิ่งขยายความขัดแย้ง เพราะไม่ยึดในหลักนิติธรรม แม้แต่การรัฐประหารก็เช่นเดียวกัน

๔) กระบวนการในการสร้างความปรองดอง ควรพิจารณาเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑) การพิจารณาและยอมรับในสามเหตุร่วมกัน

๒) การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม

(๑) การสถาปนาหลักนิติธรรมที่แท้จริงขึ้นในกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นใดที่ไม่ได้เป็นไปตามหลักดังกล่าวตลอดจนการบังคับใช้หลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๒) การนำเอากระบวนการยุติธรรมเพื่อการสมานฉันท์มาใช้ในช่วงเปลี่ยนผ่าน

(๓) การชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รัยผลกระทบ

(๔) การเยียวยาผู้ได้รับความอยุติธรรมด้วยหลักนิติธรรม

(๕) การรณรงค์ให้ทุกฝ่ายโดยเฉพาะฝ่ายถูกกระทำด้วยความอยุติธรรมให้อภัยผู้กระทำ ไม่มีการแก้แค้น

(๖) กำหนดแผนและขั้นตอน (โรดแมป) ร่วมกันในการดำเนินการตามข้อ (๑) – (๕)

๓) การหามาตรการเสริม “หลักนิติธรรม” เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในอนาคต เช่น การตรวจสอบและปฏิรูปองค์การอิสระ เพื่อให้ผู้พิพากษาและกรรมการองค์กรอิสระมีความเป็นกลางอย่างแท้จริง คือไม่มีอคติในการปฏิบัติหน้าที่ การส่งเสริมและควบคุมให้สื่อต่างๆ ทำหน้าที่อย่างเป็นกลาง ไม่ยุยง หรือสร้างความเกลียดชัง แม้แต่กองทัพและระบบราชการก็ต้องทำหน้าที่ของตนตาม “หลักนิติธรรม” ไม่ใช้การรัฐประหารเพื่อแก้ไขปัญหา เพราะจะทำให้ความขัดแย้ง ยิ่งขยายตัวและซ่อนเร้น จนยากจะกลับสู่ความสมานฉันท์ได้ อย่างที่ควรจะเป็น

สรุปได้ว่า กระบวนการปรองดองคนในชาติ มีขั้นตอนอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการดำเนินการ หรือต้องอาศัยหลายฝ่ายช่วยดำเนินการ หรือผสมผสานวิธีการก็ได้ ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและบริบททางวัฒนธรรมของแต่ละสังคม โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การสร้างสังคมที่คนเห็นต่าง แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ขั้นตอนดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๒ แนวคิดกระบวนการปรองดอง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กรมการปกครอง, [ออนไลน์].	กระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความปรองดอง มีหลายขั้นตอน เช่น ขั้นตอนที่ ๑ หยุดใช้ความรุนแรง ขั้นตอนที่ ๒ การสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจ ขั้นตอนที่ ๓ เอาใจเขามาใส่ใจเราและกระบวนการและเครื่องมือในการสร้างความปรองดอง มีดังนี้ ๑) การเยียวยาทางจิตใจ เช่น การทำความเข้าใจกับบริบทของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ดังนี้ ๑) เล่าความจริง ๒) การชดเชย เป็นต้น
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดกำแพงเพชร, [ออนไลน์].	แนวทางและกระบวนการสร้างความปรองดอง คือ ๑) การเปิดเผยความจริง ๒) ความยุติธรรม ๓) ความพร้อมรับผิด ๔) การให้อภัย ๕) การเคารพความหลากหลาย ๖) ถือสันติวิธีเป็นทางเลือก ๗) การเปิดเผยพื้นที่ให้ความทรงจำที่เจ็บปวด ๘) มุ่งแก้ปัญหาในอนาคตด้วยจินตนาการ ๙) การยอมรับความเสี่ยงเป็นเงื่อนไข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, [ออนไลน์].	๑. การค้นหาและตรวจสอบข้อเท็จจริง ๒. การยอมรับ ขออภัยและแสดงความรับผิด ๓. การนิรโทษกรรม ๔. การเยียวยาและชดเชย ๕. การปฏิรูป หรือปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เครื่องมือทางกฎหมาย ๖. การนิรโทษกรรมทางแพ่ง ๗. การนิรโทษกรรมทางอาญา ๘. การนิรโทษกรรมทางการปกครอง

๒.๓ แนวคิดเรื่องสันติสุข

สันติสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากความสงบ[๑๙]

องค์ประกอบสนับสนุนการสร้างสันติสุข

องค์ประกอบสนับสนุนการสร้างสันติสุข และสันติสุขในสังคมที่สำคัญมี ๕ ประการ คือ การศึกษา ศาสนา การเมือง กระบวนการยุติธรรม และเรื่องของสื่อทางสังคม ทั้งหมดถือว่าเป็นองค์ประกอบสนับสนุนที่รัฐจะต้องเข้าไปควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายในเรื่องเดียวกัน คือ สร้างสันติสุขและสันติภาพในสังคมได้อย่างแท้จริง สามารถสรุปรายละเอียดความสำคัญแต่ละเรื่องได้[๒๐] ดังนี้

๑. การศึกษา การศึกษาที่แท้จริงมีจุดเริ่มต้นที่ครอบครัว เมื่อครอบครัวมีความอบอุ่นจะสร้างฐานการเรียนรู้ที่ถูกต้องให้กับเยาวชน คือมีความรู้ มีความคิด และมีความรัก ส่วนการศึกษาในระบบของรัฐจะต้องกำหนดเป้าหมายเพื่อสร้างสันติสุข และสันติภาพอย่างชัดเจน โดยที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้สิ่งแวดล้อมของตน มีความรักต่อบุคคล และสิ่งแวดล้อม มีจิตใจกว้าง และเต็มไปด้วยความเมตตา มีจิตใจที่เป็นอิสระจากอำนาจของวัตถุ จากอำนาจของกิเลสและทิฏฐิ และมีความสามารถทางด้านการใช้ความคิด หรือใช้ปัญญาได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้ง รวมทั้งมีศักยภาพในการพัฒนายกระดับปัญญาของตนให้สูงขึ้นได้เรื่อยๆ ดังนั้น โรงเรียนหรือระบบการศึกษาควรจะสอนกระบวนการติดต่อไปนี้ ให้กับผู้เรียน คิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดอย่างมีเหตุผล คิดถูกทาง คิดกว้างคิดลึกซึ้ง คิดไกล กระบวนการคิดต่างๆ เหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างปัญญาให้กับมนุษย์และเป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับการสร้างสันติสุขและสันติภาพในสังคม

๒. ศาสนา ศาสนาเป็นสถาบันหลักทางสังคมมาตั้งแต่อดีต ในสภาวะสังคมปัจจุบันซึ่งสังคมไทยกำลังเผชิญปัญหาที่สำคัญอยู่หลายเรื่อง จำเป็นพัฒนาคนให้มีปัญญาหลายๆ ด้าน เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมในทางสร้างสรรค์ และเพื่อมุ่งหวังให้สันติสุขอย่างแท้จริงเกิดขึ้นในสังคม บทบาทที่สำคัญของศาสนาในส่วนนี้จึงควรเป็นการเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชน เป็นการช่วยเสริมบทบาทหน้าที่ของระบบการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓. การเมือง ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุขให้กับสังคมอีกทางหนึ่ง การเมืองจะต้องสร้างระบบการปกครองบ้านเมือง ระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ที่เรียกว่า ธรรมาภิบาล หรือธรรมรัฐ (Good Governance) ขึ้นมาให้ได้

ธรรมรัฐ หมายถึง ผลลัพธ์ของการจัดกิจกรรม ซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกัน ได้กระทำลงไปในหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

---

[๑๙] Wikipedia, **"สันติสุข"**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://th.wikipefia.org/wiki [๑ ธันวาคม ๒๕๖๑].

[๒๐] พระทศพล เขมาภิรโต, "ชีวิตเพื่อสันติสุขและสันติภาพ", **เดลินิวส์,** (๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๑): ๓

องค์ประกอบของธรรมรัฐมีดังนี้ คือ

๑) มีความรับผิดชอบและมีเหตุผลที่อธิบายได้รวมทั้งสามารถตรวจสอบได้

๒) ประชาชนมีส่วนร่วม

๓) ต้องมีการคาดการณ์ได้

๔) จะต้องมีความโปร่งใส

๕) จะต้องมีความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบทั้ง ๔ องค์ประกอบนี้

๔. กระบวนการยุติธรรม กระบวนการยุติธรรม เป็นองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกับธรรมรัฐ จะเป็นส่วนที่ทำให้กระบวนการบริหาร การดำเนินชีวิต การควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์สามารถกระทำได้ด้วยความถูกต้อง เสมอภาค ยุติธรรม เริ่มต้นจากการมีระบบกฎหมายที่มีความยุติธรรมต่อสังคม และปัจเจกบุคคล และจะต้องมีผู้ใช้กฎหมายไม่ว่าจะเป็นตุลาการ อัยการ ตำรวจ ผู้ใช้กฎหมายเหล่านี้ จะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและมีความเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง สังคมที่ทุกคนอย่างจะสร้าง ก็คือ สังคมที่ต้องมีกฎหมายที่ดีรองรับ นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องมีตุลาการที่เป็นอิสระ ไม่ติดยึดอยู่ในผลประโยชน์ หรืออำนาจ โดยเฉพาะอำนาจทางการเงินของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

๕. สื่อทางสังคม ยุคปัจจุบันเป็นยุคสังคมข้อมูลข่าวสาร สิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างใหญ่ยิ่ง ก็คือ สื่อทางสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน สื่อทางสังคม ได้แก่หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสื่อบันเทิง โฆษณา การศึกษา วัฒนธรรม และในด้านอื่นๆ ในปัจจุบันมีลักษณะการใช้สื่อในระบบใหม่ คือ มัลติมีเดีย ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลายผสมผสานกันเพื่อเสริมความต้องการของคนให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สามารถสัมผัสกันได้มากขึ้น ระบบมัลติมีเดีย จึงเป็นระบบที่อยู่ในความสนใจของมนุษย์เป็นอย่างมากในสังคมปัจจุบัน

ภาพรวมของสื่อทางสังคมในปัจจุบันที่เห็นได้อย่างชัดเจน ก็คือ ในหนังสือพิมพ์เต็มไปด้วยเรื่องละคร ประเภทด้อยคุณภาพ เรื่องของดารา วงการกีฬา การโฆษณา และพาดหัวข่าวด้วยการเมือง และอาชญากรรม สื่อวิทยุส่วนมากใช้เวลาในการกระจายเสียงเพลง โฆษณาสินค้า โดยที่สัดส่วนของข่าวสารมีน้อย และมีประเภทสนทนาบ้าง สำหรับโทรทัศน์ส่วนใหญ่ใช้เป็นสื่อสำหรับการบันเทิงและการโฆษณาสิ่งต่างๆ อยู่ตลอดเวลา มีข่าวสารหรือรายการที่มีสาระอยู่บ้างแต่เป็นสัดส่วนที่น้อยเช่นเดียวกัน

การสร้างสันติสุข สันติภาพในสังคมยุคข่าวสาร จึงเป็นสิ่งที่เริ่มต้นจากฐานที่สำคัญ คือ ความศรัทธาในศาสนา การมีความคิดอิสระ การมีความรัก ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่งทั้งหลาย ซึ่งเป็นฐานที่สำคัญที่ทุกคนจะต้องมีเป็นเบื้องต้น หลังจากนั้นทุกคนจึงต้องช่วยกันสร้างเศรษฐกิจพอเพียง ครอบครัวอบอุ่น สุขภาพที่สมบูรณ์ ชุมชนที่เข้มแข็ง สังคมสันติสุขและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ในส่วนของรัฐจะต้องเข้ามาเสริมในองค์ประกอบทุกๆ ส่วน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์โดยครบถ้วนทุกๆ องค์ประกอบ ในลักษณะของการเกิดดุลยภาพ คือคนเป็นผู้สร้างสังคม สังคมเป็นผู้สร้างรัฐ และรัฐกลับมาสร้างคนและสังคม ต่อเนื่องกันไปเรื่อยๆ

ในลักษณะของการเคลื่อนไหวอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นการสร้างสันติสุข และสันติภาพในลักษณะของการเคลื่อนไหว และการเคลื่อนไหวซึ่งจะก่อให้เกิดเป็นความสมดุลของทุกๆ ส่วน เป็นสันติสุขที่มีความสอดคล้อง และผสมผสานกลมกลืนกับธรรมชาติอย่างแท้จริง

แนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข[๒๑] จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความมีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อกัน ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย เพียงแต่แสดงความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ เช่น การพาเด็กหรือผู้สูงอายุข้ามถนน หรือการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้หญิงมีครรภ์ หรือแม้แต่การมีส่วนร่วมช่วยกันพัฒนาสังคมของเราให้ดีขึ้นก็ได้ เป็นต้น ก็นับว่าเป็นการแสดงน้ำใจ การแสดงความมีน้ำใจจึงไม่ได้วัดกันด้วยเงินทอง บางคนมีเงินมาก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เขาจะเป็นคนมีน้ำใจ เพราะเขาอาจแล้งน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีแต่มีความตระหนี่มากไม่ยอม แม้จะสละเงินให้ผู้อื่นโดยที่ตน ไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน ถึงกระนั้นคนที่ไม่ได้มีเงินมากเพียงแค่พอมีพอกิน อาจเป็นคนที่พอมีน้ำใจ ให้คนอื่นบ้างก็ย่อมเป็นที่รัก และชื่นชมของผู้อื่นเสมอ

ความมีน้ำใจนั้น ตรงกันข้ามกับความเห็นแก่ตัว ขณะที่คนเห็นแก่ตัวมักจะคิดแต่ประโยชน์ส่วนตัวมาก่อน แต่แน่นอนที่คนมีน้ำใจจะคิดถึงประโยชน์ของส่วนรวมบ้าง และความมีน้ำใจก็ยังตรงกันข้ามกับความอิจฉาริษยา คนที่อิจฉาริษยาคนอื่นย่อมปรารถนาที่จะเห็นความล้มเหลวของผู้ที่ได้ดีกว่า แต่คนมีน้ำใจนั้น เมื่อเห็นคนอื่นได้ดีกว่าจะมีมุฑิตาจิตและจะแสดงความยินดีด้วยอย่างจริงใจ ผู้มีน้ำใจจะนึกถึงผู้อื่นและจะพยายามช่วยผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่า ผู้มีน้ำใจจึงเป็นที่รัก และต้องการของคนทั่วไป และเป็นคนมีคุณค่าต่อสังคม และที่สำคัญพวกเขาเหล่านั้นก็จะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตอย่างแน่นอน

อย่างที่กล่าวไว้ ความมีน้ำใจจะไม่สามารถเกิดขึ้นในสังคมได้เลย หากไม่มีผู้ใดแสดงหรือกระทำมันขึ้นมา ซึ่งถ้าหากเราอยากที่จะเป็นบุคคลนั้น บุคคลที่จะสร้างความมีน้ำใจให้แก่สังคม บุคคลที่ปรารถนาอยากให้สังคมของตนเองและผู้อื่นมีความสุขนั้น ทำได้ไม่ยากเลย มันอยู่ที่ความคิด ความรู้สึก และหัวใจของเราเองเท่านั้น ที่จะสั่งให้ตัวเองลงมือทำ เราอาจฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจได้ ดังนี้

๑. ควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดถึงหัวจิตหัวใจของคนอื่น และแสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่เราต้องการให้คนอื่นแสดงต่อเรา และทำดีต่อคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ว่าความดีนั้นจะเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อย หรือสิ่งที่ยิ่งใหญ่ก็ตามแม้ผู้อื่นไม่ได้รับรู้กันทุกคน แต่หัวใจของเราก็รับรู้เสมอ

๒. ควรเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ และไม่หวังว่าคนอื่นจะต้องมาให้เราเสมอ

---

[๒๑] อานันท์ ปัญญารชุน, “แนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข”, **วารสารการศึกษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ**, ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๕ (๒๐ มกราคม ๒๕๔๑): ๑๗๖-๑๗๗

๓. ควรแสดงน้ำใจกับคนรอบข้าง เช่น เมื่อเวลามีโอกาสได้ไปเที่ยวในที่ไกล หรือใกล้ก็ตามควรมีของฝากเล็กๆ น้อยๆ ติดมือมาถึงคนที่เรารู้จักและญาติมิตรของเรา นั่นเป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกัน เพราะแม้อาจจะเป็นแค่สิ่งเล็กน้อย แม้จะไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย แต่สิ่งที่ได้มันมีค่ามากกว่านั้น นั่นคือน้ำใจที่ผู้อื่นได้รับจากเรา

๔. ควรเสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกาย และเวลา ให้แก่ผู้เดือดร้อนเท่าที่เราพอจะทำได้โดยไม่ถึงกับต้องลำบากแก่ผู้อื่นให้กับผู้ที่ต้องการพึ่งพาอาศัยเรา โดยเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน

๕. ควรมีนิสัยเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อเพื่อนบ้าน เช่น ไปร่วมงานพิธีต่างๆ คือ งานแต่งงาน งานศพ หรืองานอื่นๆ เท่านั้น เขาก็จะเห็นว่าเราเป็นคนมีน้ำใจ และจะสามารถเชื่อมไมตรีจิตต่อกันได้

๖. ควรให้ความรักแก่คนอื่นๆ และให้ความร่วมมือเมื่อเขาต้องการให้ช่วยเหลือและช่วยเหลือเขาอย่างสุดความสามารถด้วยความจริงใจที่เรามี การฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจนอกจากจะทำให้เรามีจิตใจที่ดีงามเบิกบานแจ่มใส ผิวพรรณผ่องใส ใบหน้าอิ่มเอิบแล้วยังทำให้เราได้มิตรสหายมาก ใครก็อยากคบหาสมาคมด้วยเพราะความมีความมีน้ำใจแสดงถึงความมีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ แล้วชีวิตของเราจะพบแต่ความสุขตลอดไป เพราะสังคมของเราจะเป็นสังคมแห่งความสันติสุข[๒๒]

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ในสังคมพหุวัฒนธรรม

๑. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม[๒๓]

- ปัจจุบันสังคมไทยเข้าสู่ความเป็นพหุสังคมมากขึ้น การอยู่ร่วมกันของบุคคลที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งทัศนคติความเชื่ออาจนำมาซึ่งความไม่เข้าใจกันได้

- ดังนั้น การเรียนรู้เพื่อยอมรับในความแตกต่างและความหลากหลายของสังคมพหุวัฒนาธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยควรเรียนรู้ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

- การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข หมายถึง การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันในรูปของกฎ ระเบียบ หรือกฎหมาย และมีคุณธรรม จริยธรรมในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคม เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครอง เคารพซึ่งกันและกัน ไม่แสดงกริยา และวาจาดูหมิ่นผู้อื่น และการปฏิบัติตามคุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ จะทำให้ประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

---

[๒๒] เรื่องเดียวกัน.

[๒๓] ชนากานต์ โสจะยะพันธ์, “การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ในสังคมพหุวัฒนธรรม”, **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม**, (โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม ร้อยเอ็ด, ๒๕๖๐), (อัดสำเนา).

๒. การเคารพกฎเกณฑ์

- เป็นหลักการพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของผู้ค้นในสังคมโดยปกติสุข ไม่ว่าจะเป็นสังคมใดหรือประเทศไทย การอยู่ร่วมกันของผู้คนเป็นจำนวนมากในสังคมต้องอาศัยกฎระเบียบกติกาของสังคม ซึ่งคนในสังคมนั้นๆ จำเป็นต้องเรียนรู้กฎ กติกาของสังคม พร้อมทั้งต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม นั่นคือ ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กติกาของสังคม คือ การถ่ายทอดวิถีชีวิตวัฒนธรรม และการทำให้สมาชิกในสังคมนั้นสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง

- ในสังคมที่ได้มีการจัดระเบียบอย่างดีแล้วนั้น การอบรมให้เรียนรู้กฎเกณฑ์ของสังคมเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำ เริ่มตังแต่วัยเด็กจนถึงผู้ใหญ่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปของสังคมใหม่ และสถาบันใหม่ สมาชิกในสังคมก็จะต้องเรียนรู้กฎเกณฑ์ใหม่ และยอมรับค่านิยมใหม่ และในขณะเดียวกันที่พ่อแม่ครอบครัวก็ต้องทำหน้าที่เป็นตัวหลักที่สำคัญในการเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการเคารพกฎเกณฑ์ของสังคม เพื่อให้การดำรงชีวิตอยู่ของสมาชิกในสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๓. การเคารพซึ่งกันและกัน

- การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่มีรัฐธรรมนูญ เป็นแม่บทกำหนดกรอบให้ทุกภาคส่วนของสังคมยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน โดยกรอบที่สำคัญในการดำรงตนอย่างเหมาะสมของประชาชน คือการยึดมั่นในสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด หากประชาชนทุกคนรู้ถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และต่างปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ประชาชนในชาติย่อมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และชาติบ้านเมืองก็จะพัฒนา และเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว

- การปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองและผู้อื่นในสังคม เป็นสิ่งที่ช่วยจัดระเบียบให้กับสังคมสงบสุข โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. เคารพสิทธิของกันและกัน โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น สามารถแสดงออกได้หลายประการ เช่น การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

๒. รู้จักใช้สิทธิของตนเองและแนะนำให้ผู้อื่นรู้จักใช้สิทธิของตนเอง

๓. เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสิทธิเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพในเคหสถาน เป็นต้น

๔. ปฏิบัติตามหน้าที่ของชาวไทยตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การเสียภาษีให้รัฐเพื่อนำเงินมาพัฒนาประเทศ เป็นต้น

ผลที่ได้รับจากการปฏิบัติตนเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น

๑. ผลที่เกิดกับประเทศชาติ หากประชาชนมีความสมัครสมานรักใคร่สามัคคี ไม่มีความแตกแยก ไม่แบ่งเป็นพวกเป็นเหล่า บ้านเมืองก็จะสงบสุขเกิดสวัสดิภาพ บรรยากาศโดยรวมก็จะสดใส ปราศจากการระแวงต่อกัน การดำเนินกิจกรรมต่างๆ สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น นักลงทุน นักท่องเที่ยวก็จะเดินทางมาเยือนประเทศของเราด้วยความมั่นใจ

๒. ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนหรือสังคม เมื่อประชาชนในสังคมรู้จักสิทธิของตนเองและของคนอื่น ก็จะนำพาให้ชุมชนหรือสังคมเกิดการพัฒนา เมื่อสังคมมั่นคงเข้มแข็งก็จะมีส่วนทำให้ประเทศชาติเข้มแข็ง เพราะชุมชนหรือสังคม เป็นส่วนหนึ่งของประเทศชาติบ้านเมืองโดยรวม

๓. ผลที่เกิดขึ้นกับครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันแรกของสังคม เมื่อครอบครัวเข้มแข็ง และอบรมสั่งสอนให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนรู้บทบาท สิทธิ เสรีภาพของตนเองและปฏิบัติตามที่กฎหมายและรัฐธรรมนูญได้ให้ความคุ้มครองได้อย่างเคร่งครัด โดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของสมาชิกอื่นในสังคม ก็จะนำพาให้สังคมและประเทศชาติเข้มแข็งตามไปด้วย

๔. ไม่แสดงกิริยาและวาจาดูหมิ่นผู้อื่น

- มารยาททางวาจา ก็คือ บุคลิกภาพที่ปรากฏในสังคมที่เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำสำเนียงต่อบุคคลทั่วไป เช่น การใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ไม่พูดเหยียดหยามผู้อื่น การใช้ว่า คำว่า กรุณา เมื่อต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น การกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิดพลาด การกล่าวคำขอบคุณเมื่อได้รับความช่วยเหลือ ไม่ส่งเสียงดังก่อความรำคาญ ไม่พูดจาโอ้อวดตนเอง ใช้สำเนียงการพูดที่นุ่มนวลเป็นกันเอง ซึ่งมารยาททางวาจานี้มีผลให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

- ไม่ใช้วาจายุยงส่อเสียดให้ผู้อื่นแตกร้าว หรือระหองระแหงกัน ควรหลีกอย่างเด็ดขาด การสนทนาที่ดีย่อมไม่กล่าวถึงใครในแง่ร้าย ให้กล่าวถึงเรื่องที่ไม่พาดถึงบุคคลในทางที่จะทำให้เขาเสียหาย ควรพูดสนทนาในทางที่จะเกิดความรู้

- ไม่กล่าววาจาหยาบคายเสียดสีดูถูก หรือขัดคอผู้อื่น ไม่พูดจาดูถูก ข่มขู่ หรือก้าวร้าวผู้ฟัง จะทำให้ขัดเคืองกัน และเป็นการน่าละอายสำหรับผู้ที่แสดงวาจาเช่นนั้นออกมา แต่ควรพูดให้เกียรติ ยกย่อง หรือแสดงความชื่นชอบผู้ฟังด้วยความจริงใจ

- แสดงความเคารพ ให้เกียรติผู้ฟังและผู้ที่กล่าวอ้างถึง โดยให้ความสนใจผู้ฟังทั้งที่เป็นการพูดคุยสนทนา และการพูดในที่ชุมชน ในการพูดถึงบุคคลอื่นที่เรากล่าวอ้างคำพูดหรือความคิดของท่าน ก็ควรจะให้เกียรติเจ้าของคำพูดนั้น โดยประกาศชื่อด้วยความเคารพ มิใช่กล่าวอ้างขึ้นอย่างเลื่อนลอย หรือกล่าวเอาความคิดนั้นว่าเป็นของตนเอง

- มีความรับผิดชอบต่อการพูด นักเรียนต้องไตร่ตรองก่อนที่จะพูดอะไรออกไป เพื่อให้การพูดนั้นเป็นผลดี และเป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

๕. ความมีน้ำใจและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

- การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความมีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย เพียงแต่แสดงความเมตรตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ เช่น การพาเด็ก หรือผู้สูงอายุข้ามถนน หรือการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้หญิงมีครรภ์ หรือแม้แต่การมีส่วนร่วมช่วยกันพัฒนาสังคมของเราให้ดีขึ้นก็ได้ เป็นคนที่มีน้ำใจ และรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นก็ย่อมเป็นที่รัก และที่ชื่นชมของผู้อื่นเสมอ นอกจากนี้ยังช่วยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

- ควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดถึงจิตใจของคนอื่น และแสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่เราต้องการให้คนอื่นแสดงต่อเรา และทำดีต่อคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ว่าความดีนั้นจะเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อย หรือสิ่งที่ยิ่งใหญ่ก็ตาม

- ควรเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ และไม่หวังว่าคนอื่นจะต้องมาให้เราเสมอ

- ควรแสดงน้ำใจกับคนรอบข้าง เช่น เมื่อเวลามีโอกาสได้ไปเที่ยวในที่ไกล หรือใกล้ก็ตาม ควรมีของฝากเล็กๆ น้อยๆ ติดมือมาถึงคนที่เรารู้จัก และญาติมิตรของเรา นั่นเป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกัน เพราะแม้อาจจะเป็นแค่สิ่งเล็กน้อย แม้จะไม่ต้องใช้เงินทองมากกมาย แต่สิ่งที่ได้มันมีค่ามากกว่านั้น นั่นคือน้ำใจที่ผู้อื่นได้รับจากเรา

- ควรเสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกาย และเวลา ให้แก่ ผู้เดือดร้อน เท่าที่เราพอจะทำได้โดยไม่ถึงกับต้องลำบาก แก่ผู้อื่นให้กับผู้ที่ต้องการพึ่งพาอาศัยเรา โดยเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน

- **ควรมีนิสัยเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อเพื่อนบ้าน** เช่น ไปร่วมงานพิธีต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานศพ หรืองานอื่นๆ เท่านั้น เขาก็จะเห็นว่าเราเป็นคนมีน้ำใจ และจะสามารถเชื่อมไมตรีจิตต่อกันได้

- ควรให้ความรักแก่คนอื่นๆ และให้ความร่วมมือเมื่อเขาต้องการให้ช่วยเหลือและช่วยเหลือเขาอย่างสุดความสามารถด้วยความจริงใจที่เรามี

๖. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมพหุวัฒนธรรม

การอยู่ร่วมกันกับคนหมู่มากที่มีความแตกต่างกันในหลายด้าน อาจมีการกระทบกระทั่งกันเกิดปัญหาขึ้นมาได้ ถึงแม้ปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างในสังคมเดียวกันจะมีอยู่ทั่วไป แต่หากเรารู้จักเรียนรู้ความแตกต่าง การเคารพและยอมรับซึ่งความแตกต่างของกันและกัน การมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความไว้ใจและมีความปรารถนาดีต่อกัน สิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยทำให้ประชาชนทุกชาติพันธุ์ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการพึ่งพาอาศัยกัน[๒๔]

การปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อกัน คือสิ่งสำคัญที่ช่วยทำให้สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยเฉพาะสังคมที่มีลักษณะเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม เช่น สังคมไทยนั้น สมาชิกในสังคม ยิ่งจำเป็นต้องเรียนรู้การปฏิบัติตน ให้กลมกลืนไปกับความแตกต่าง เพื่อป้องกันกับความแตกแยกที่อาจเกิดขึ้นตามมา

๑. คุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและพึ่งพาอาศัยกัน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและพึ่งพาอาศัยกัน ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่างๆ ดังนี้

๑.๑ ประโยชน์ต่อตนเอง

๑) ทำให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และรู้สึกปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ

๒) มีผู้คอยให้ความช่วยเหลือเมื่อตกยาก หรือประสบกับความยากลำบากจากเหตุการณ์ต่างๆ และทำให้ไม่รู้สึกโดยเดี่ยว หรือไร้ที่พึ่งเมื่อเจอปัญหา

๓) ประสบความสำเร็จในการประกอบหน้าที่การงาน เพราะได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากบุคคลรอบข้าง

๑.๒ ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

๑) สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุข ปราศจากปัญหาความแตกแยกขัดแย้งใดๆ

๒) เกิดการพัฒนาที่รวดเร็วและยั่งยืน เพราะความสงบสุขในสังคมจะกระตุ้นให้เกิดการลงทุนทางเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศชาติมีรายได้เพิ่มขึ้น เพียงพอต่อการนำมาปรับปรุงโครงสร้างทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ และพร้อมรับมือกับความเสี่ยหรือการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

๓) ความสุขของคนในชาติเพิ่มมากขึ้น เพราะมีความอยู่ดีกินดี รู้สึกปลอดภัยในการดำเนินชีวิต มีหน้าที่การงานและรายได้ที่มั่นคง

๒. แนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการพึ่งพาอาศัยกัน

การเรียนรู้วิธีการอยู่ร่วมกันในสังคมที่เต็มไปด้วยความหลากหลายและแตกต่าง เพื่อปรับตัวให้เข้ากับบุคคลรอบข้าง จะก่อให้เกิดความสุขในการอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคม จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของสมาชิกทุกคน โดยยึดแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

---

[๒๔] อศริญา เทพขาม, “การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาอาศัยกัน”, **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหน้าที่พลเมือง,** (โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม ร้อยเอ็ด, ๒๕๕๘), (อัดสำเนา).

๑. เคารพซึ่งกันและกัน

๑.๑ แสดงกริยาที่นอบน้อมต่อกัน

๑.๒ พูดดีต่อกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๑.๓ ยอมรับในความแตกต่างทั้งความเชื่อ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม เชื้อชาติ ผิวพรรณ เป็นต้น

๑.๔ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๒. เมตตาต่อกัน

๒.๑ เอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดถึงจิตใจของผู้อื่น

๒.๒ แสดงความห่วงใยต่อบุคคลรอบข้าง ไม่ซ้ำเติมให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ยากมากขึ้น

๒.๓ ฝึกใจให้รักในการให้ มากกว่าการรับ

๒.๔. เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๓. ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓.๑ บริจาคทรัพย์ หรือสิ่งของช่วยเหลือผู้อื่นที่ยากลำบากหรือประสบภัยต่างๆ

๓.๒ ช่วยเหลือผู้อื่นทำงาน หรือช่วยงานตามความสามารถของตนด้วยความทุ่มเทและเต็มใจ

๓.๓ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือระเบียบของสังคม

๔. มีความซื่อสัตย์ต่อกัน

๔.๑ แสดงความจริงใจต่อกันทั้งทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๔.๒ รักษาสัจจะวาจา ต้องทำให้ได้ตามที่รับปากไว้

๔.๓ ไม่ทุจริต หรือเอาเปรียบผู้อื่นด้วยกลอุบายต่างๆ

๔.๔ ไว้วางใจกัน ไม่ระแวงผู้อื่นจนเกิดความเป็นความบาดหมาง

๔.๕ ฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเองให้กลายเป็นนิสัย

๕. ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นกัน

๕.๑ ไม่ดูถูกการกระทำ คำพูด หรือความคิดของผู้อื่น

๕.๒ ไม่แสดงกิริยา หรือวาจาดูถูกศรัทธาความเชื่อ วัฒนธรรม เชื้อชาติ หรือชาติพันธุ์ของผู้อื่น

๕.๓ เคารพสิทธิมนุษยชน ด้วยการปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียม

มารยาทในการอยู่ร่วมกันในสังคม

มารยาทในการอยู่ร่วมกันในสังคม[๒๕] มีดังต่อไปนี้

๑. การรู้จักวางตน ต้องเป็นคนที่มีความอดทน มีความสงบเสงี่ยม ไม่แสดงกริยาก้าวร้าว อวดรู้ อวดฉลาด อวดมั่งมี และไม่ควรดีตัวเสมอผู้ใหญ่ แม้ว่าจะสนิทสนมหรือคุ้นเคยกันสักปานใดก็ตาม

๒. การรู้จักประมาณตน มีธรรมของคนดี ๗ ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล โดยไม่ทำตัวเองให้เด่น เรียกร้องให้คนอื่นสนใจหรือสร้างจุดสนใจในตัวเรามากเกินไป

๓. การรู้จักพูดจา ต้องไม่ทักทายปราศรัยกับคนด้วยคำพูดที่จะทำให้คนเขาเกิดความอับอายในสังคม และไม่คุยเสียงดังหรือยักคิ้วหลิ่วตา ทำท่าทางประกอบจนทำให้เสียบุคลิกได้

๔. การรู้จักควบคุมอารมณ์ คือ รู้จักข่มจิตของตน ไม่ใช้อารมณ์รุนแรง เพื่อไม่ให้ล่วงสิ่งที่ไม่ควรล่วง ได้แก่ การข่มราคา โทสะ โมหะ ไม่ให้กำเริบเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การรู้จักข่มอารมณ์ต่างๆ ไม่ทำลายข้าวของ ไม่พูดและแสดงกิริยาประชดประชัน หรือส่อเสียด

๕. การสำรวมกิริยาเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ ขณะที่เดินผ่านผู้ใหญ่ให้ก้มตัวพองาม หรือหากผู้ใหญ่กำลังเดิน ไม่ควรวิ่งตัดหน้า ควรหยุดให้ผู้ใหญ่เดินไปก่อน หรือไม่ควรเดินผ่านกลางขณะที่ผู้ใหญ่กำลังพูดกัน

๖. การรู้จักควบคุมอิริยาบถ ถือเป็นคุณสมบัติที่ดี เช่น เมื่อเราได้ยินเสียงเพลงก็ไม่ควรเขย่าตัว กระดิกเท้า หรือเคาะจังหวัดโดยไม่เลือกสถานที่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นอาการของคนที่ไม่ควบคุมอิริยาบถ และไม่เหมาะสมกัลป์กาลาเทศะ

๗. ความมีน้ำใจไม่ตรีอันดีต่อกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ด้วยความรักและเข้าใจกัน ควรมีความเอื้ออาทร มีน้ำใจต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความเห็นอกเห็นใจ เอาใจใส่ ทุกข์สุขของผู้ที่เกี่ยวข้อง มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน ที่สำคัญ คือ มีน้ำใจในการช่วยเหลือหรือช่วยทำประโยชน์ให้แก่สังคม

๘. การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นคุณธรรมชั้นสูงของการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งเป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวม

---

[๒๕] กระทรวงวัฒนธรรม, **มารยาทในการอยู่ร่วมกันในสังคม**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https:// www. Culture.go.th, [๙ มกราคม ๒๕๕๘].

การสร้างสันติสุขสันติภาพ

๑. ชีวิตที่สันติสุขและสันติภาพ[๒๖] จุดมุ่งหมายของการให้ธรรมะ คือการให้นำไปใช้เหมือนกับการที่เราเดินบนทางที่ขรุขระ ร้อนระอุ และกระหายน้ำสักแก้ว หากมีน้ำเพียงน้อย เราก็คงดื่มกิน แต่หากมีปริมาณมากเราก็คงทั้งดื่นและอาบ ซึ่งแนวความคิดทางจริยธรรมเหมือนน้ำที่บริสุทธิ์รดราดลงบนเรา เพื่อให้ทางทุกข์ โดยเฉพาะในเส้นทางที่ขรุขระอับจน เคยมีนักคิดกล่าวว่า “ชีวิตเหมือนการเดินทาง เรือนร่างเหมือนที่อาศัย บาปเหมือนโจรผู้ร้าย บุญทั้งหลายเหมือนที่พึ่งทางใจ” “เกิดมาทำไม” มีผู้ให้ข้อสังเกตว่าไม่รู้ว่าเราเกิดมาทำไม แต่ควรต้องรู้ว่า เกิดมาแล้วควรทำอย่างไร การค้นหาคำตอบขึ้นกับความพอใจเนื่องจากสถานะของผู้ค้นหา คำตอบย่อมแตกต่างกันไป ไปตามบนพื้นฐานของแนวคิด ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี วิถีประชาและศาสนาที่เขานับถือ

๒. พ่อแม่คือเสรีชน ลูกเป็นอิสรชน ศรีเสรีชน คือ ผู้ที่สบายไม่ต้องมีภาระ แม้พ่อแม่จะเหนื่อย แต่ท่านก็พอใจทำให้บุตร ดังนั้น คำตอบที่ใกล้ตัวเราที่สุดว่าเกิดมาทำไม ก็คือหน้าที่ ๕ ประการที่เราต้องทำให้บกพร่องน้อยที่สุด คือ

๒.๑ หน้าที่ความเป็นลูก
๒.๒ หน้าที่ความเป็นพี่เป็นน้อง
๒.๓ หน้าที่ความเป็นเพื่อน
๒.๔ หน้าที่ความเป็นมนุษย์
๒.๕ หน้าที่ความเป็นศาสนิกชนในศาสนานั้นๆ
ซึ่งเหล่านี้เป็นลักษณะเชิงพุทธ

๒.๑ หน้าที่ความเป็นลูก ขั้นแรกสุดเราควรเริ่มเป็นลูกที่ดีก่อน เพราะนรกหรือสวรรค์ของพ่อแม่นั้นอยู่ในกำมือของลูก หากลูกดี พ่อแม่ก็เหมือนได้ขึ้นสวรรค์ทั้งเป็น แต่หากลูกชั่วก็เหมือนพ่อแม่ตกนรกทั้งเป็น ดังนั้น หากจะให้คำตอบว่าเกิดมาทำไม ที่สำคัญที่สุด ก็คงจะเป็นการเกิดมาเป็นลูกที่ทำให้พ่อแม่ชื่นใจนั่นเอง

๒.๒ หน้าที่ความเป็นพี่เป็นน้อง กรณีที่เรามีพี่น้องก็มักจะเกิดปัญหากลัวมีคนมาแย่งความรัก เป็นธรรมดา ทางที่จะช่วยได้คือ รู้จักละความริษยา ถ้าเราเป็นลูกโทนก็ยิ่งต้องตั้งใจ ใฝ่รู้และเป็นคนดี

๒.๓ หน้าที่ความเป็นมนุษย์ สวรรค์บนพื้นพิภพของมนุษย์ก็อยู่ที่การทำอะไรแล้วไม่เดือดร้อนตนเองและผู้อื่น ซึ่งเราทำแล้วเราสบายใจ ส่วนนรกก็คือ การทำอะไรให้ผู้อื่นหรือแม้แต่ตนเองต้องเดือดร้อน

---

[๒๖] วิโรจน์ พิมานมาศสุริยา, “หลักการสร้างสันติสุขสันติภาพ”, **วารสารสถาบันพระปกเกล้า,** ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ (กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๐): ๓.

๒.๔ หน้าที่ความเป็นความเพื่อน เป็นสัจธรรมที่ว่า มนุษย์อยู่ตัวคนเดียวในโลกไม่ได้ โลกนี้ต้องมีเพื่อน ซึ่งในภาษาพระ เพื่อนก็คือ มิตต อ่านว่า มิด ตะ มีรากศัพท์มาจาก เมตัตตา เม = เรา ตัตตา = ความเป็น รวมแล้วหมายถึง ความเป็นเรา นั่นเองหากเรามองเพื่อนให้เหมือนหัวอกเรา การยกพวกไปตีกัน การเอาเปรียบกัน จะไม่มีตามกฎวิทยาศาสตร์ มนุษย์โดดเดี่ยวและโตช้า เปรียบกับนกไม่มีขนก็บินยากฉันใด มนุษย์ไม่มีเพื่อนก็ขึ้นที่สูงไม่ได้ฉันนั้น ในชนบทการเอาต้นไม้ไปวางไว้ กลางทุ่งที่มีวัว ควายเหยียบย่ำ และมีลมพัดทุกทิศทาง จะโตช้า แต่ถ้ามีต้นไม้หลายๆ ต้นอิงอาศัยกันก็จะโตได้เร็ว ต่างกับต้นไม้ต้นเดียว คนเราก็เช่นกัน หากเอาแต่ใจและเห็นแก่ตัว ก็ยากที่จะทำอะไรให้สำเร็จ ยิ่งในสังคมปัจจุบันเรายิ่งต้องจำเป็นมีเพื่อนที่ดี แต่เพื่อนกินนั้นหาง่าย เพื่อนตายนั้นหายาก ตามคำกล่าวที่ว่า “มั่งมีมากมายมิตรหมายมอง เมื่อมัวหมองมิตรมองเหมือนหมูหมา เมื่อไม่มีหมดมิตรไม่มองมา เมื่อมอดม้วยแม้นหมูหมาไม่มามอง” ฉะนั้น ความคิดที่จะแสวงหาเพื่อที่ดี ๑๐๐ % นั้นย่อมยาก แต่เราคิดเสียว่าเราไม่มีสติปัญญาหรืออำนาจมากพอ ที่จะไปบังคับให้คนอื่นมาเป็นคนดีได้ แต่เราอำนาจพอที่จะบังคับให้ตัวเองเป็นคนดีได้ หากเราเป็นคนดีแล้ว เมื่อมีเพื่อนเขาก็จะเป็นคนดีเหมือนเรา

๒.๕ หน้าที่ความเป็นศาสนิกชนในศาสนานั้นๆ ในแง่ของความเป็นจริง เมื่อเราได้หายใจเข้า หายใจออก เราก็หายใจเต็มที่ เพราะฉะนั้นในการปฏิบัติสิ่งใดก็ควรทำให้เต็มที่ด้วยเช่นกัน แต่เพราะมนุษย์ชอบผัดวันประกันพรุ่ง จะเข้าวัดก็ต่อเมื่อเป็นศพแล้ว เช่นนี้จะได้ประโยชน์อะไร หากเราเป็นชาวพุทธเพียงแค่ชื่อ แต่วันไม่เข้า เหล้าไม่ขาด บาตรไม่ใส่ ไพ่ไม่ล่ะ เอาหัวพระ เป็นปฏิทินอย่างเดียว เช่นนี้แล้วก็คงไม่รู้ว่าเกิดมาทำไม เป็นชาวพุทธทำไม

๓. การศึกษาเล่าเรียน ก็เพื่อให้มีปัญญา ไม่ใช่เรียนให้ผ่านไปวันๆ แต่จะต้องมีการคิดค้นพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ การเป็นศาสนิกชนของศาสนาใดๆ ก็หันหน้าเข้าหาศาสนานั้นๆ บ้างไม่ใช่รอให้แก่ให้เกษียณอายุแล้วค่อยสนใจ อาหารมีประโยชน์กับเราเมื่อร่างกายเจริญเติบโตพัฒนาฉันใด ธรรมะก็เป็นประโยชน์ต่อเมื่อ ชีวิตเริ่มออกเดินฉันนั้น เราเองก็ยังอยู่ในวันที่กำลังเดินในเส้นทางชีวิต รู้เพียงแต่วิชาการนั้นย่อมไม่เพียงพอ แต่ต้องรู้วิชาประคองจิต คือศีลธรรมเอาไว้บ้าง ดังที่เห็นกันแล้วว่าผู้นำของโลกแม้จะเก่งเพียงใด แต่เมื่อผิดศีลข้อ ๓ แล้วก็โดนผู้คนรุมประณามต่อต้าน

ศีลมีสมบัติ ดังนี้

๑. ไม่เปลืองเนื้อที่

๒. ไม่ลิดรอนสุขภาพกายและจิต

๓. เพิ่มคุณภาพให้กับชีวิต

๔. ผลิตคุณธรรมให้ตนไว้ใช้

ดังนั้น เกิดเป็นคนแล้ว จะดีก็ต่อเมื่อมีภาวิตตญาณ ไม่เหมือนสัตว์ที่มีเพียงแต่สัญชาตญาณ มนุษย์รู้ตัวว่า อะไรที่ยังด้อยและต้องฝึกเรื่องนั้นให้ดีขึ้นทั้งทางกาย วาจา ใจ ให้สะอาดด้วยศีล ฝึกจิตใจให้สงบด้วยสมาธิ ฝึกให้เกิดปัญญาจนรู้แจ้งดับปัญหาที่เกิดในชีวิต นั่นแหละ “ชีวิตที่สมบูรณ์” ซึ่งสิ่งที่มีชีวิตเกิดมาเพื่อให้เพื่อให้ทำมีดังนี้

- ทางกาย ได้อาหาร ที่อยู่ ปัจจัย ๔
- ทางศีล รู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- ทางจิต จิตที่เราได้อิทธิพลความดีจากพ่อแม่ ได้รับการอบรมให้โอบอ้อมอารี
- ทางปัญญา ทั้งวิชาการ วิชาชีพ การประคองจิต

เราเปรียบเหมือนต้นกล้ารากหญ้าของสังคมที่จะมารับช่วงความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมต่อไป

ดังนั้น ความหวังของสังคมก็คือ เราที่เก่งทั้งวิชาการและเพียบพร้อมคุณธรรม

สันติสุขส่วนบุคคล คือปัจจัยให้เกิดสันติภาพของสังคม

พุทธ= นาม คือ พระพุทธเจ้า ท่านทรงเป็นแบบอย่าง คือ ตื่นตี ๔ นอนน้อย ฉันน้อย แต่ทำประโยชน์ส่วนรวมได้มา นี่เป็นลักษณะพิเศษของสุภาพชนทั่วโลก ดังจะเห็นว่า โลกที่เจริญแล้วมักจะตื่นตัวตลอด ไม่มีการหลับใหล สันติภาพของโลกนั้นเกิดจากสันติสุขของปัจเจกบุคคลก่อน และอุปสรรคที่ไม่ทำให้สันติสุขบังเกิด ก็คือ ความเห็นตัว ความเห็นแก่ได้ และไม่เอาใจใส่ต่อสิ่งที่ควรรู้ เพราะฉะนั้นปัจจัยที่จะก่อให้เกิดสันติภาพ ก็คือ ปัจเจกบุคคล ควรรู้ว่าสันติสุขจะเกิดได้อย่างไร ซึ่งความสุขนั้นมี ๒ ประเภท คือ

๑. สุขสนุก เป็นความสุขที่ต้องแสวงหา มีจำกัดเฉพาะคนมีทรัพย์ มีโอกาส มีอำนาจ สุขชนิดนี้เปลืองเงิน ตัว แรงงาน สิ่งแวดล้อม

๒. สุขสงบ เป็นความสุขที่เรามีอยู่แล้ว แต่ต้องรักษาเอาไว้มีอย่างจำกัด เกิดขึ้นได้ทุกหนแห่ง ไม่เปลืองสิ่งใดและทุกคนก็มีได้เท่าๆ กัน

จึงสรุปได้ว่า ชีวิตไม่รู้ว่าเกิดมาทำไม แต่ว่าเมื่อเราเกิดมาแล้ว เราต้องถามตัวเองว่าเราจะทำอะไรที่เป็นประโยชน์ ก็ทำให้ดีที่สุดในฐานะที่เราเป็นลูก เป็นพี่ เป็นน้อง เป็นเพื่อน เป็นมนุษย์ เป็นศาสนิกชน ทำงานทุกชนิดโดยมีความคิดอยู่เสมอว่าอย่าทำตัวเราและผู้อื่นเดือดร้อน ความรู้สำนึกเกิดขึ้นอย่างนี้เรียกว่าคุณธรรม ที่เรามีคุณธรรมเพราะจิตใจเรามีจริยธรรม อันเป็นวงจรกัน เราต้องเข้าใจสัจธรรมก่อน จึงประพฤติจริยธรรม เมื่อประพฤติจริยธรรมแล้วก็จะผลิตคุณธรรมขึ้นมา สัจธรรมเป็นรากฐาน จริยธรรมเป็นตัวขับเคลื่อน คุณธรรมเป็นตัวแสดงผล เหมือนดอกไม้ที่เบ่งบาน สัจธรรมเป็นราก จริยธรรมเป็นลำต้น คุณธรรมเป็นดอกผล คุณธรรมเป็นผล รู้สัจธรรมเป็นเหตุ คนฉลาดจะเห็นว่าสันติสุขมีอยู่แล้วในตัวเรา ต้องรักษา สุขอยู่กับความสุขที่เรียบง่ายแต่ว่ายั่งยืน สุขที่โลดโผนทำลายสุขภาพ ทำลายทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่คุ้มกัน เพราะสุขเพียงเดี๋ยวเดียวแล้วก็หายไป “รู้จักตัวเอง เตือนตัวเอง จะทำให้มีความสุขและสันติภาพ”

การสร้างสันติสุขเพื่อการพัฒนาชุมชน

๑. ปรัชญาในการทำงานชุมชน[๒๗]

๑.๑ มนุษย์ทุกคนมีเกียรติและศักดิศรีในความเป็นคน

๑.๒ มนุษย์ทุกคนมีความสามารถ หรือมีศักยภาพ

๑.๓ ความสามารถของมนุษย์สามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาส

๒. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชน

๒.๑ การมีส่วนร่วมของประชาชน

๒.๒ การช่วยเหลือตนเอง

๒.๓ ความคิดริเริ่มของประชาชน

๒.๔ ความต้องการของชุมชน

๒.๕ การศึกษาเรียนรู้ตามวิถีชีวิต

๒.๖ ยึดหลักประชาธิปไตย

๓. เข้าใจตัวเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสังคม เข้าใจโครงสร้างของหมู่คณะ เข้าใจหลักการและวิธีการสร้างสัมพันธ์ การสร้างความสัมพันธ์

๔. การรู้จักตนเอง ความแตกต่างของมนุษย์เกิดจาก

๔.๑ ค่านิยม

๔.๒ การรับรู้

๔.๓ ทัศนคติ

๔.๔ บุคลิกภาพ

๕. สิ่งที่เราเห็น สิ่งที่เราได้รับ

๖. ภาษากาย คือ องค์ประกอบของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ดร. อัลเบิร์ต เมห์ราเบียน ศ.จิตวิทยาของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ศึกษาวิจัยอิทธิพลในการสื่อสารมี ๓ องค์ประกอบ คือ ภาษากาย จะส่งผลให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากที่สุด ร่างกายไม่เคยโกหก

๗. สิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงในขณะที่พูดคุย การชี้นิ้วใส่ผู้อื่น เป็นภาษาสากลที่มีความหมายในทางลบและแสดงถึงการเผด็จการ ข่มขู่ผู้ฟัง ก้าวร้าวและอาการโกธร เป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติกับผู้อื่น ผลสำรวจที่ทดลองกับผู้บรรยาย ๘ คน ที่ให้ใช้สัญญามือ ๓ แบบนี้ ระหว่างการบรรยายครั้งละ ๑๐ นาที และดูปฏิกิริยาของผู้ฟังแต่ละครั้ง ประเทศมาเลเซียและฟิลิปปินส์ ถือเป็นการดูถูกเพราะเขาจะใช้กับสัตว์เท่านั้น คนมาเลเซียจะใช้นิ้วโป้งชี้คนหรือบอกทิศทาง

---

[๒๗] เอกชัย ศรีวิลาศ, “การสร้างสังคมสันติสุขเพื่อการพัฒนาชุมชน”, **สยามรัฐ,** (๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑): ๒

๘. การเข้าใจคนอื่น

๘.๑ จากการสืบค้นข้อมูลประวัติ

๘.๒ ค้นคว้าจากตำราแล้วนำมาเป็นหลักการ

๘.๓ สัมภาษณ์ และสนทนา

๘.๔ จากการสังเกต

๘.๕ จากผลงานของเขาที่ผ่านมาก และจากการปฏิบัติงานร่วมกัน

๘.๖ เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

๘.๗ หมั่นให้กำลังใจคนอื่นมิใช้ซ้ำเติม

๘.๘ อดกลั้นและหลีกเลี่ยงการโต้เถียง

๘.๙ เคารพความคิดเห็น และพูดคุยเรื่องที่เขาสนใจ

๘.๑๐ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ

๘.๑๑ พูดเรื่องความผิดของเราก่อนที่จะตำหนิผู้อื่น

๑) อย่าตำหนิ ประจาน หรือบ่น

๒) ยกย่องและเอาใจใส่ต่อผู้อื่น

๓) ยิ้ม

๔) จำชื่อผู้อื่นและเรียกให้ถูกต้อง ให้ความเป็นกันเอง

๕) เป็นนักฟังที่ดี

๙. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

๙.๑ รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง

๙.๒ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน

๙.๓ ยกย่องชมเชยให้กำลังใจและความชอบ

๙.๔ หลีกเลี่ยงการขู่บังคับ

๙.๕ รักษาผลประโยชน์ของชุมชน

๑๐. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

๑๐.๑ เรียนรู้นิสัยผู้คนแลคุณลักษณะของชุมชน

๑๐.๒ ทำงานให้ดีที่สุด หลีกเลี่ยงการประจบสอพลอ

๑๐.๓ หาทางทำให้ความคิดของชุมชนบังเกิดผล

๑๐.๔ ให้ความเคารพยกย่องชุมชนตามฐานะ

๑๐.๕ อย่ารบกวนชุมชนในเรื่องเล็กน้อย

๑๐.๖ เข้าหาชุมชนให้เหมาะสมกับโอกาสและเวลา

๑๐.๗ อย่านินทาว่าร้ายผู้อื่น สรรเสริญความดีในโอกาสอันควร อย่าบนถึงความยากลำบากในการปฏิบัติงานต่อหน้าผู้อื่น อย่าโกธรเมื่อท่านไม่เห็นด้วยกับความคิดของเขา

๑๑. อุปสรรคของนักบริหาร ๑๒ ประการ

๑๑.๑ ทำงานไม่เป็นระบบ

๑๑.๒ ไม่ควบคุมอารมณ์

๑๑.๓ ชอบโยนกลอง

๑๑.๔ ไม่ยอมเข้าใจคนอื่น

๑๑.๕ ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ติดยึดกับความคิดเก่าๆ

๑๑.๖ ปกป้องตัวเอง

๑๑.๗ ไม่ยืดหยุ่น

๑๑.๘ เก่งคนเดียว

๑๑.๙ เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้นหรือเอาใจใส่ในงาน

๑๑.๑๐ ไม่ยอมเสี่ยง ชอบเรื่องง่าย ไม่ริเริ่มอะไรใหม่

๑๒. ทดสอบการเป็นปรปักษ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา

๑๒.๑ เมื่อเดินผ่านลูกน้องเราคิดแต่เรื่องงาน จนลืมทักทายหรือยิ้ม

๑๒.๒ มีงานมากเสียจนไม่มีเวลาแม้แต่จะพูดจาทักทายกับลูกน้อง

๑๒.๓ ปล่อยให้ลูกน้องคอยขณะที่ติดธุระหรือพูดโทรศัพท์โดยที่ไม่มีขอโทษ

๑๒.๔ ชอบเก็บเอกสาร แฟ้มงานต่างๆ ไว้บนโต๊ะทั้งๆ ที่ไม่มีความจำเป็นจะต้องใช้อีก

๑๒.๕ เมื่อลูกน้องต้องการที่จะรู้ว่างานที่ทำถูกใจของท่านหรือไม่ ท่านกลับเลื่อนเวลานัดพบเพื่อหารือออกไป

๑๒.๖ พนักงานปฏิบัติงานดี ท่านไม่สนใจที่จะชมเชย แต่กลับชอบพูดถึงจุดบกพร่อง

๑๒.๗ มีพนักงานบางคนที่ท่านไม่เคยกล่าวชมชนความดีของเขาใช่หรือไม่

๑๒.๘ มีการกล่าวตักเตือนลูกน้องต่อหน้าคนอื่น

๑๓. ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม เมื่อสังคมหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไม่ได้ ต้องหาวิธีการจัดการความขัดแย้งให้ได้ เหมาะสมกับลักษณะความขัดแย้งและความต้องการของคู่กรณี เพื่อให้คู่กรณีคงอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างปกติสุข

๑๔. เจตคติ มีทัศนคติเชิงบวก ปัญหาคือความท้าทาย และปัญหาให้คิดทีหลัง เน้นเรื่องการป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู เยียวยา ชัดแย้งแล้วต้องหาสาเหตุให้ได้ คิดร่วมกันก่อนเกิดปัญหา เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งแล้วแก้ไขยาก

๑๕. ระดมสมอง นึกถึงความขัดแย้ง (ธรรมชาติของความขัดแย้ง) เวลาพูดถึงความขัดแย้งท่านนึกถึงอะไรและรู้สึกอย่างไร เป็นสิ่งแรก เขียนบนกระดาษคำตอบ

๑๖. มนุษย์อยู่กับความขัดแย้ง ขัดแย้งกับตัวเอง ขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน ขัดแย้งต่อสังคมรอบข้าง

๑๗. ทำอะไรคิดเอาแต่ “ตัวกู ของกู” เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง

๑๘. การจัดการความขัดแย้ง ต้องมอง ๓ มิติ มิติเชิงป้องกัน มิติเชิงแก้ไข มิติเชิงปรองดอง เยียวยา สันติสุข

๑๙. วงจรความขัดแย้ง การสื่อสารที่ดี สร้างการมีส่วนร่วม การเป็นหุ้นส่วน แผนที่ความขัดแย้ง วัฏจักรความขัดแย้ง รู้สาเหตุความขัดแย้ง การสานเสวนา การอำนวยการประชุม การเจรจาต่อรอง การเจรจาไกล่เกลี่ยคนกลาง การอนุญาโตตุลาการ การมีส่วนร่วม กระบวนการยุติธรรม การฟื้นคดี การขอโทษ การให้อภัย การป้องกันและวิเคราะห์ ความขัดแย้ง การจัดการความขัดแย้ง การปรองดองสู่สันติ

๒๐. รากเหง้าและสาเหตุของความขัดแย้ง ปัญหาความต่างค่านิยม อุดมการณ์ วัฒนธรรม ปัญหาความสัมพันธ์ ปัญหาข้อมูล ความจริงและข่าวสาร ปัญหาผลประโยชน์และความต้องการ ปัญหาโครงสร้าง

๒๑. อารมณ์ที่รุนแรง การรับรู้คลาดเคลื่อน สื่อสาร ทัศนคติตายตัว ประพฤติเชิงลบ การแย่งชิงอำนาจ ความไม่เท่าเทียมกัน ความไม่ยุติธรรม กฎหมาย การปกครอง ปรัชญาความเชื่อไม่ตรงกัน ค่านิยมต่างกัน ประสบการณ์ พื้นฐานการศึกษา วัฒนธรรม ประเพณีต่างกัน ค่านิยม ความสัมพันธ์ โครงสร้าง ข้อมูลน้อย ผิดพลาด แปลข้อมูลไม่ตรงกัน ความแตกต่างในการเก็บและศึกษาข้อมูล แย่งชิงผลประโยชน์ เงินทอง ทรัพยากร ความเชื่อ ความยุติธรรม วิธีการ ผลประโยชน์ ยากต่อการเจรจา เจรจาได้ ประเภทของความขัดแย้ง

๒๒. เวลา ความรุนแรง สงคราม การปะทะกันอย่างแท้จริง การลดลงและหาข้อตกลง การลดระดับลงของความตึงเครียด ช่วงหลังความขัดแย้ง การเพิ่มขึ้นของความตึงเครียด ความขัดแย้งปรากฏขึ้น ความขัดแย้งที่ซ่อนเร้นอยู่ ช่วงสันติภาพอย่างแท้จริง วัฏจักรแห่งความขัดแย้ง

๒๓. พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พ.ศ. ๒๔๙๔ ดังความตอนหนึ่งว่า “ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้ปรากฏตลอดมาว่า ชาติใดเสื่อมสูญย่อยยับอับปางไป ก็เพราะประชาชนขาดสามัคคีธรรม แตกแยกเป็นหมู่คณะ เป็นพรรคเป็นพวก คอยเอารัดเอาเปรียบ ประหัสประหารซึ่งกันและกัน บางพรรคบางพวก ถึงกับเป็นไส้ศึกให้ศัตรูมาจู่โจมทำลายชาติของตน ดังนี้ ข้าพเจ้าจึงขอชักชวนพี่น้องชาวไทยทั้งหลาย ให้ระลึกถึงพระคุณของบรรพบุรุษ ซึ่งได้ กอบกู้รักษาบ้านเกิดเมืองนอนของเรามานั้นให้จังหนัก แล้วถือเอาความสามัคคี ความยินยอม เสียสละส่วนตัว เพื่อประโยชน์ยิ่งใหญ่ของประเทศชาติ เป็นคุณธรรมประจำใจอยู่เนืองนิตย์ จึงขอให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลาย จงบำเพ็ญกรณีกิจของตนแต่ละคนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร อดทนและ กล้าหาญ แล้วอุทิศความเสียสละส่วนตัว ความเหน็ดเหนื่อย ลำบากยากแค้น เป็นพลีบูชาบรรพบุรุษ ผู้ซึ่งได้ก่อสร้างชาติเป็นมรดกตกทอดมาถึงพวกเราชาวไทยจนบัดนี้

๒๔. ภาครัฐจะพูดอยู่เสมอว่า ทำถูกต้องตามขั้นตอน ตามกฎหมาย ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ถ้าทุกคนทำถูกต้อง ทุกหน่วยงานทำถูกต้อง แล้วทำไมวันนี้จึงยังมีปัญหาอยู่ ตกลงความถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย นำไปสู่ความยุติธรรมทางสังคมจริงหรือไม่ ความถูกต้องตามกฎหมาย สร้างให้สังคมเปี่ยมไปด้วยความยุติธรรมจริยธรรมหรือไม่ ทั้งที่ในหลักการแล้วกฎหมายที่ดีก็ควรนำไปสู่ความยุติธรรมและความมีคุณธรรม จริยธรรมในสังคม ไม่ควรแยกหรือแปลกแยกออกจากกัน ให้ความยุติธรรมมาก่อนและอยู่เหนือกฎหมาย

๒๕. สันติเกิดไม่ได้ ถ้าไม่มีความยุติธรรม สร้างวัฒนธรรมแห่งสันติ ด้วยให้ความยุติธรรมและสิทธิเท่าเทียมกัน ขจัดความหลงผิดในตัวบุคคล มิใช่มุ่งการจัดตัวบุคคล ยิ่งใช้อำนาจยิ่งเกิดความรุนแรงและการไม่ยอมรับ ไม่มีใครถูกหรือผิดโดยสมบูรณ์ ความขัดแย้งแก้ได้ด้วยความร่วมมือ สันติภาพในโลกจะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ก็เมื่อเราแต่ละคนสร้างสันติภาวะขึ้นได้ภายในใจของเราเองก่อน

๒๖. ปัญหาพื้นฐาน ๔ ประการในการพูด ดังนี้

๑. สิ่งที่เราพูด ผู้ฟังอาจไม่ได้ยิน

๒. สิ่งที่เราพูด ผู้ฟังอาจไม่เข้าใจ

๓. สิ่งที่เราพูด ผู้ฟังเข้าใจแต่อาจไม่ยอมรับ

๔. ผู้พูดอาจไม่รู้ว่า ผู้ฟังนั้นได้ยิน เข้าใจ หรือยอมรับในสิ่งที่ตนพูด

๒๗. หลักสำคัญที่ควรยึดถือ แยกคนออกจากปัญหา เน้นที่ความสนใจ อย่าเน้นที่ตำแหน่งหน้าที่ พยายามหาทางเลือกลายๆ ทาง ก่อนตัดสินใจ ต้องตกลงกันตามกฎเกณฑ์ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

๒๘. การใช้อำนาจ การใช้อำนาจจัดการความขัดแจ้ง จะนำไปสู่ความไม่พอใจและการไม่ร่วมมือ การใช้อำนาจระงับเหตุการณ์วุ่นวาย ต้องมั่นใจว่าอำนาจที่ใช้นั้น ถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นอำนาจที่ตนเองมีอยู่จริง ผู้บริหารแบบ “บ้าอำนาจ” มักจะใช้วิธีแบบแพ้นะ เพราะเชื่อว่า “เมื่อฉันมีอำนาจ ฉันต้องชนะ” ผู้บริหารแบบบ้าอำนาจ จะมีใน ๒ สถานการณ์ คือเมื่อเข้ารับตำแหน่งใหม่ จะแสดงให้คนทั้งหลายเห็นว่า ตนเองมีอำนาจเป็นการข่มขู่ให้ยอมรับ เมื่อสถานการณ์ไม่แน่นอน จะแสดงอำนาจออกมาเพื่อให้คนเห็นว่าตัวเองยังมีอำนาจอยู่

๒๙. การใช้อำนาจที่ไม่มีเหตุผล

- หน่วงเหนี่ยวไม่ให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจ ไม่ยอมแก้ปัญหาขัดแย้ง โดยอ้างว่ามีเรื่องสำคัญบางอย่างที่ยังไม่ได้พิจารณา
- ไม่มีการปรึกษาในการตัดสินใจ ทั้งๆ ที่การตัดสินใจนั้นมีผลกระทบต่อเขา
- ประวิงการหารือในประเด็นสำคัญ จนกระทั่งไม่มีเวลาพอที่จะหารือได้
- พยายามให้คนอื่นๆ ได้ร่วมในการตัดสินใจ แล้วเลือกสิ่งที่ตนได้ประโยชน์
- ย้ายบุคคลโดยไม่สนใจความสามารถและความสนใจของบุคคลที่ถูกย้าย
- ย้ายบุคคลโดยไม่ถามหรือรับฟังความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาขั้นต้น
- เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น จะแสดงหรือชี้นำให้คนทั้งหลายเห็นว่า สาเหตุแห่งความขัดแย้งเกิดขึ้นก่อนที่ตนเองจะมาดำรงตำแหน่ง
- ควรลดการใช้อำนาจ และเพิ่มการใช้ปัญญา อำนาจจะหมดไปเมื่อพ้นวาระการดำรงตำแหน่ง แต่ปัญญาเป็นสมบัติเฉพาะติดตัวตลอดไป

๓๐. การป้องกันความขัดแย้ง

- การสื่อสารที่ดี (การพูด การฟัง การเขียน การเงียบ)
- สร้างการมีส่วนร่วม (การประชุมเป็นวิธีการป้องกันและการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง)
- เพื่อให้เกิดการเป็นหุ้นส่วน
- การจัดทำแผนที่ความขัดแย้ง
- วัฏจักรของความขัดแย้ง
- ค้นหาให้รู้สาเหตุแห่งความขัดแย้ง
- การสานเสวนา (การมีส่วนร่วม การตัดสินใจ การหาฉันทามติ)

๓๑. ภาษากายที่ควรหลีกเลี่ยงในการใช้สนทนา การชี้นิ้วใส่ผู้อื่น มีความหมายในแง่ลบ และแสดงถึงการเผด็จการ ข่มขู่ผู้ฟัง บ่งบอกถึงความก้าวร้าว และอาการโกธร เป็นสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติกับผู้อื่น ในบางประเทศ เช่น มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ การชี้นิ้วถือเป็นการดูถูก เพราะท่านี้ใช้กับสัตว์เท่านั้น คนมาเลเซียจะใช้นิ่วโป้ง ชี้คนหรือบอกทิศทาง ผลสำรวจในการทดลองกับผู้บรรยาย ๘ คน ที่ถูกกำหนดให้ใช้ สัญญาณมือ ๓ แบบนี้ระหว่างการบรรยายครั้งละ ๑๐ นาที และมีการบันทึกปฏิกิริยาของผู้ฟังในแต่ละครั้ง

๓๒. ปัญหาความขัดแย้งสาธารณะที่มีลักษณะสลับซับซ้อน จะแก้ปัญหาได้ ต้องรู้ว่าเรากำลังจัดการกับอะไรอยู่ เพราะปัญหาทุกเรื่องจะไม่เหมือนกัน ปัญหาบางอย่างแก้ไขได้ง่าย ปัญหาบางอย่างแก้ไขยาก ธรรมชาติของมนุษย์จะพยายามและแก้ไขปัญหาให้จบอย่างฉับพลัน เพราะรู้สึกไม่สบายใจ หรืออึดอัดกับสิ่งที่ตัวเองไม่รู้ ในความเร่งรีบ อาจทำให้การแก้ปัญหาผิดพลาดได้สูง

๓๓. ต้องเข้าใจธรรมชาติของคน คนแต่ละคนไม่เหมือนกัน คนเราสามารถทำความผิดพลาดได้ทุกคน คนเราเมื่อหาทางออกไม่ได้ ก็จะใช้ความรุนแรง แต่ละคนมีวิธีคิดและวิธีการทำงานแตกต่างกัน คนมักมีกลุ่มมีพวก จะทำประโยชน์ให้พวกพ้อง

๓๔. ลักษณะของปัญหา แบ่งเป็น ๓ ชนิด

๑. ปัญหาด้านเทคนิค

๒. ปัญหาด้านค่านิยม

๓. ปัญหาที่ต้องเวลานาน

๓๕. ลักษณะของปัญหา ปัญหาสาธารณะจะมีความซับซ้อนไม่สามารถบอกได้ว่าอยู่ในลักษณะใด ทราบลักษณะของปัญหาจะช่วยให้วินิจฉัยได้ว่าจะเข้าถึงปัญหาได้อย่างไร ชนิดของปัญหา ช่วยให้รู้ว่ามีอะไรเกี่ยวข้องกับปัญหา มีความสลับซับซ้อน อย่างไร ช่วยให้เข้าถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีความหลากหลายได้ ทำให้ทราบว่าจะทำเมื่อไร อย่างไร และใช้ข้อมูลอะไร ปัญหาเหล่านี้อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จะเป็นบทเรียนว่า ความขัดแย้งยังไม่หมด

๓๖. แผนที่ความขัดแย้ง ค้นหาสิ่งที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง

๓๗. คำพูดที่อาจทำให้ความขัดแย้งขยายตัว “ทำไม...ถึงทำแบบนี้” “ทำได้ยังไงเนี่ย” “คิดว่าเรื่องนี้ใครผิด” “ทำผิดใช่ไหม” “ทำอย่างนี้ไม่ถูกต้อง เข้าใจไหม” คำว่าไม่และการตัดสินใจ

๓๘. จุดยืน (Position) สิ่งที่เราประกาศว่าต้องการมาก จึงเปลี่ยนแปลงไม่ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความสนใจที่แท้จริง (Interest) สิ่งที่เราสนใจหรือต้องการ ซึ่งมีเหตุผลและคำอธิบายว่า ทำไมเราจึงมีจุดยืนอย่างที่ประกาศไท ความจำเป็นพื้นฐาน (Need) สิ่งที่เราขาดไปไม่ได้เลย ความกลัว (Fear) สิ่งที่เรากังวลใจไม่ต้องการจะสูญเสียไป หรือไม่ ต้องการจะพบเจอ

๓๙. เครื่องมือวิเคราะห์ความขัดแย้ง จุดยืน (Position) อย่ากลับดึกนะ ไม่ให้ออกไปคบแต่เพื่อนไม่ดี ความสนใจที่แท้จริง (Interest) สิ่งที่เราสนใจหรือต้องการ ซึ่งมีเหตุผลและคำอธิบายว่าทำไมเราจึงมีจุดยืนอย่างที่ประกาศไป ความจำเป็นพื้นฐาน (Need) ความรัก ความผูกพันและความห่วงใย ความกลัว (Fear) ลูกจะเป็นอันตรายจากอุบัติเหตุ ลูกหลง ยาเสพติด

๔๐. ผลของความขัดแย้ง

๑. สูญเสียเวลาในการทำงาน

๒. การตัดสินใจไม่ดี

๓. การสูญเสียเครือญาติ

๔. การปรับโครงสร้างโดยไม่จำเป็น

๕. การกลั่นแกล้ง การลักขโมย และการทำให้เสียหาย

๖. แรงจูงใจในการทำงานลดน้อยลง

๗. เกิดการเจ็บป่วยเสียค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ

๔๑. กรณีจุดสนใจ และจุดยืน ที่ตลาดแห่งหนึ่งมีบริษัทผลิตน้ำดื่ม และบริษัทขายนมผง วันหนึ่งทั้งสองบริษัทได้ส่งคนไปที่ ร้านขายผลไม้ ซึ่งมีอยู่ร้านเดียวในตลาด โดยที่ทั้งสองบริษัทต้องการส้มทั้งหมดที่มีอยู่ในร้าน ต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกัน ถ้าท่านเป็นพ่อค้าผลไม้ ท่านจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร

๔๒. ต้นไม้แห่งการสื่อสารอย่างสันติ ๓ ทางเลือกแห่งการสื่อสารอย่างสันติ เข้าใจตัวเอง ฉันกำลังรู้สึกอย่างไร เพราะฉันต้องการอะไร และฉันจะเลือกทำอะไร เมื่อฉันเห็น/ได้ยิน ฉันรู้สึก เพราะฉันต้องการ ฉันอยากจะขอ เข้าใจผู้อื่น คุณรู้สึก เพราะคุณต้องการ ใช่ไหม (คุณอยากจะขอ) อยู่ในใจ สังเกต รู้สึกต้องการ ขอร้อง

๔๓. การป้องกันความขัดแย้ง การสื่อสารที่ดี (การพูด การฟัง การเขียน การเงียบ) สร้างการมีส่วนร่วม (การประชุมเป็นวิธีการป้องกันและการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง) เพื่อให้เกิดการเป็นหุ้นส่วน การจัดทำแผนที่ความขัดแย้ง วัฏจักรของความขัดแย้ง ค้นหาให้รู้สาเหตุแห่งความขัดแย้ง การสวนเสวนา (การมีส่วนร่วม การตัดสินใจ การหาฉันทามติ)

๔๔. เวลา ความรุนแรง การปะทะคารมกันอย่างรุนแรง การลดลงและหาข้อตกลง การลดระดับลงของความตึงเครียด ช่วงหลังความขัดแย้ง การเพิ่มขึ้นของความตึงเครียด ความขัดแย้งปรากฏขึ้น ความขัดแย้งที่ซ่อนเร้นอยู่ ช่วงมีความสุขอย่างแท้จริง วัฏจักรแห่ง ความขัดแย้ง

๔๕. การตกลงใจหรือตัดสินใจ ไม่ใช้เสียงข้างมากเป็นฝ่ายชนะ แต่ใช้ฉันทามติ แบบปรึกษาหารือ

๔๖. การตัดสินใจด้วยฉันทามติ จะไม่เกิดความบาดหมาง คิดร่วมกันเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่นำไปใช้การได้ ทุกคนร่วมคิด ออกความคิดเห็น และถูกนำมาใช้ ความเห็นต่างมิใช่เป็นอุปสรรคแต่เป็นประโยชน์ คนไม่เห็นด้วย เมื่อเสร็จแล้วให้เวลาเป็นเครื่องทดสอบ ให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเพียงพอ เข้าใจความคิดระหว่างกัน ก่อนที่จะจบ แม้จะใช้เวลานาน ทุกคนได้ร่วมตัดสินใจร่วมกัน

๔๗. ประโยชน์ของการตัดสินใจร่วมกันด้วยกระบวนการฉันทามติ ทุกคนสนับสนุนผลการตัดสินใจ และเป็นหุ้นส่วนความคิด ให้คำตอบในการแก้ปัญหาที่คนส่วนใหญ่พึงพอใจ มีการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลในการสื่อสารระหว่างกัน เกิดการรับฟัง และทำความเข้าใจในประเด็นปัญหาจากทุกฝ่าย นำไปสู่การปฏิบัติที่ยอมรับ และปฏิบัติได้ หาคนเป็นผู้นำ และทำหน้าที่อำนวยความสะดวก พร้อมทั้งมีกฎกติการ่วมกัน

๔๘. การรับฟัง สะท้อนมุมมองและความรู้สึก ไม่ด่วนตัดสินใจ เกิดการเรียนรู้มุมมองใหม่ และความเข้าใจ สร้าง ปรับความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น สร้างความเชื่อมั่นไว้ใจ เกิดทางออกใหม่ที่เป็นไปได้ในการแก้ไข ปัญหา ข้อยุติขัดแย้ง ได้ข้อสรุปร่วมกัน บรรลุข้อตกลง จากการเจรจาเป็นลายลักษณ์อักษร การพูดคุยเสวนา สันติสนทนา โดยมีฝ่ายที่สามเป็นผู้อำนวยความสะดวก ความเข้มข้น ขมวดปมของกระบวนการและสาระที่พูดคุย การเจรจา โดยมีฝ่ายที่สามเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

๔๙. การฟังอย่างตั้งใจ ไม่พูดขณะฟัง ผู้หญิงหรือผู้ชายใครพูดมากกว่ากัน เจ้านายฟังไหม สบตา ฝึกสบตาคน พยักหน้า ส่งเสียง เออ ออ แปลว่าเห็นด้วยไหม การกล่าวทวนถามคำถาม ตอบคำถาม

๕๐ การฟัง ๔ ระดับ

- ฟังระดับสุภาพ
- ฟังระดับการพูดและอภิปราย
- ฟังระดับไตร่ตรอง
- ฟังระดับลื่นไหล สร้างสรรค์

๕๑. การฟังอย่างลึกซึ้ง ฟังด้วยใจเปิดด้วยเมตตา ฟังโดยไม่ตัดสินใจ ฟังแบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา

๕๒. ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ ฟังอย่างตั้งใจ เน้นให้เห็นถึงความตั้งใจดีร่วมกัน รับรู้ความรู้สึกด้วยการกล่าวทวนและปรับปรุงคำพูด ช่วยให้คู่กรณีใช้การสนทนาแทนการโต้เถียง แยกประชุม ถ้าบรรยากาศไม่ดี ให้ความมั่นใจกับคู่กรณีโดยทำให้การเจรจามีความก้าวหน้า

๕๓. ทดสอบท่านมีท่าทีอย่างไรในความขัดแย้ง หลีกเลี่ยง แข่งขัน ยอมตาม ประนีประนอม ร่วมมือ

๕๔. คุณสมบัติของวิทยากร กระบวนการที่ดี ความสามารถในการสร้างบรรยากาศเอื้อซึ่งกันและกัน สรุป และเชื่อมโยงให้เห็นภาพรวม เชื่อในศักยภาพของผู้ด้อยโอกาส เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน ต้องการเห็นผู้อื่นมีความสามารถในการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ทักษะในการฟัง ความสามารถในการตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์ ความยืดหยุ่น ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำให้ เกิดการเรียนรู้ มีกิจกรรมสอดแทรกในช่วงที่เหมาะสม

๕๕. ความคาดหวัง ความคาดหวังของคนที่เห็นต่างกัน และความคาดหวัง กับสิ่งที่เป็นจริงที่ต่างกัน ความคาดหวังไม่ตรงกันจะทำให้เกิดปัญหา จึงต้องทำให้ความคาดหวังที่ตรงกัน เมื่อความคาดหวังตรงกันจะทำให้เกิดความไว้วางใจ และความเชื่อมั่น สิ่งที่ได้ออกมาต่ำกว่าความคาดหวังจะเกิดความไม่ไว้วางใจ หากออกมาตรง กับความคาดหวังก็พอรับและไว้วางใจได้[๕๒]

๕๖. บุคลิกนักเจรจา เป็นนักฟังที่ดี มีทักษะสามารถอ่านคนเก่ง ใช้ภาษาและคำพูดได้ดี สงบนิ่ง เยือกเย็น คุมอารมณ์ได้ดี สามารถเข้าใจปัญหายุ่งยากซับซ้อน เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจ และเก็บรักษาความลับได้ มีหลักการและนำมาปฏิบัติได้ดี มีความเป็นมืออาชีพ มีอารมณ์ขัน และมีความเป็นนักแสดง มีความอดทน ความมุ่งมั่น และความพอดี มีทักษะการตลาด และทักษะด้านการเมือง

๕๗. กรณีมีความขัดแย้ง เริ่มต้นด้วยการกระตุ้นให้คนที่อยู่ในเวทีให้เวลาเพื่อจะได้เย็นลง ให้พูดกันวันหน้า แยกพบทีละฝ่าย ใช้การฟังอย่างตั้งใจในการตอบสนอง การแก้ปัญหาเริ่มกระบวนการสมานฉันท์ ใช้เหตุใช้ผลให้กลับมาสู่ภาวะปกติ เชิญชวนให้แต่ละคนสู่กระบวนการเชิงบวกมากขึ้น ทำให้บรรยากาศเย็นลง ในระยะนี้ยังมีความเสี่ยงต่อการขัดแย้งที่จะกลับมาใหม่ อย่าพยายามแก้ปัญหา ให้ใช้การฟังอย่างตั้งใจตอบสนอง

๕๘. บทบาทคนกลางจะสร้างบรรยากาศเกื้อกูลในการพูดคุย วิกฤติการณ์ที่เกิดขึ้นมาจากการแสดงความโกธรออกมา ประเด็นที่จะเปิดต้องไม่สร้างให้เกิดความขัดแย้งมาก เปิดประเด็นแล้ววงแตกไหม ถูกโจมตีไหม ควรจะทำอย่างไร พูดอย่างไร ไม่ให้เกิดการตอบโต้ ปัญหาเอาไว้พูดที่หลัง รอให้บรรยากาศเย็นลงก่อน ใช้การฟังอย่างตั้งใจ ในการตอบสนองตามความเหมาะสม

๕๙. การฟังอย่างตั้งใจ การฟังใครต้องใช้สายตา หรือเวลาพูดกับใครต้องสบตากัน มีการแสดงท่าทาง ว่ากำลังฟังอยู่ ฟังมากกว่าพูด การฟังใครต้องใช้สายตา หรือเวลาพูดกับใครต้องสบตากัน มีการแสดงท่าทางว่ากำลังฟังอยู่ ฟังมากกว่าพูด การฟังอย่างตั้งใจเป็นรากฐานของประชาธิปไตย การเปลี่ยนพฤติกรรมโดยที่เราไม่ต้องใช้กำลัง ให้เขาเปลี่ยนเอง โดยมาตรการของสังคม มาตรการของสังคมจะมีอำนาจเหนือกฎหมาย

๖๐. การเตรียมการในการจัดเวทีสานเสวนาหาทางออก บทบาทของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ดำเนินรายการ ผู้จดบันทึก ผู้สังเกตการณ์ ผู้เข้าร่วมในเวที การบริหารจัดการ คู่มือการเสวนา หรือบันทึกประเด็นปัญหาว่า มีอะไรบ้าง

๖๑. ผู้ดำเนินรายการ จะมีผู้ช่วยที่ทำให้กระบวนการ รวบรวมข้อมูล ได้ข้อมูลออกมาอย่างสมบูรณ์ เป็นผู้ปิดทองหลังพระ การจัดอำนวยการกลุ่มดีๆ จะก่อให้เกิดเห็นความต่างที่ก่อให้เกิดสิ่งดีๆ ได้

๖๒. คุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการ ต้องมีทั้งศิลป์และศาสตร์ เป็นผู้ตั้งคำถาม ช่วยทำให้ชัดเจน ช่วยกระตุ้นให้คิด ส่วนคำตอบจะมาจากกลุ่มเอง เราไม่ได้เป็นผู้ให้คำตอบ รายละเอียดการคุย จะคุยอะไร กระบวนการจะใช้อะไร เราจะคุยกันอย่างไร ไม่อีโก้ ไร้อัตตา ปิดทองหลังพระ ถึงงานไม่สำเร็จ ถ้าไม่มีเรา เราก็ต้องทำให้รู้สึกว่าเขาได้ทำสำเร็จด้วยตัวเอง ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งต่างๆ ทั้งในแง่กายภาพ อารมณ์ จิตวิทยา สภาพห้อง ความสบายใจ อุณหภูมิ และการจัดบริหารจัดการต่างๆ

๖๓. คุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการ ที่ต้องมีทั้งศิลป์และศาสตร์ กระบวนการ คือ โจทย์ เครื่องมือเทคนิค ผลที่ได้รับทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น จะให้ผู้เข้าร่วม จะให้ทำอะไร ต้องชี้แจงให้ชัดเจน ทั้งในภาพรวม วัตถุประสงค์ สิ่งที่ต้องการ ขั้นตอนการทำ เริ่มงานต้องกำหนดเวลาประเด็นที่ชัดเจน ไม่ให้ยืดเยื้อ อยู่ในเวลา หากเกิดความขัดแย้งขึ้น หรือบางคนมีพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้น ผู้ดำเนินรายการต้องหนักแน่น มีจุดยืนที่เหมาะสม เตือนหรือพูดให้รู้ตัวอย่างสุภาพ[๕๓]

๖๔. ทักษะการจัดกระบวนการ กำกับและรักษากระบวนการต่อเนื่อง ช่วยให้คู่กรณีร่วมมือสร้างฉันทามติ ใช้คำพูดที่เป็นกลางอยู่เสมอ ชี้ให้เห็นประโยชน์ร่วม ทำความชัดเจนกับเรื่องราว แยกประชุมเมื่อเหมาะสม

๖๕. เรื่องที่ควรระมัดระวังในการพูด เรื่องเกี่ยวกับศาสนา หากนับถือคนละศาสนา เรื่องเกี่ยวกับการเมือง ถ้าอยู่คนละฝ่าย เรื่องเกี่ยวกับครอบครัว ที่อีกฝ่ายไม่ต้องการเปิดเผย พูดถึงจุดอ่อน ข้อด้อยของคู่พิพาท ลักษณะทางกาย แสดงกริยาท่าทางดูหมิ่น เบื่อหน่าย รำคาญ พูดติเตียน การแสดงความคิดเห็น ในทางตรงกับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด การชี้จุดอ่อนของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง[๕๔]

มารยาทในการอยู่ร่วมกันในสังคม

มารยาทการอยู่ร่วมกันในสังคม [๒๘] มีดังต่อไปนี้

๑. การรู้จักวางตน ต้องเป็นคนที่มีความอดทน มีความสงบเสงี่ยม ไม่แสดงกิริยาก้าวร้าว อวดรู้ อวดฉลาด อวดมั่ง อวดมี และไม่ควรตีตัวเสมอผู้ใหญ่ แม้ว่าจะสนิทสนมหรือคุ้นเคยกันสักปานใด

๒. การรู้จักประมาณตน มีธรรมของคนดี ๗ ประการ ได้แก่ รู้จักเหตุผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชม และรู้จักบุคคล หรือสร้างจุดสนใจในตัวเรามากเกินไป

๓. การรู้จักการพูดจา ต้องไม่ทักทานปราศรัยกับคนด้วยคำพูดที่จะทำให้คนเขาเกิดความอับอายในสังคม และไม่คุยเสียงดังหรือยักคิ้วหลิ่วตา ทำท่าทางประกอบจนทำให้เสียบุคลิกได้

๔. การรู้จักควบคุมอารมณ์ คือ รู้จักข่มจิตของต้น ไม่ใช่อารมณ์รุนแรงเพื่อไม่ให้ล่วงสิ่งที่ไม่ควรล่วง ได้แก่ การข่มราคา โทสะ โมหะ ไม่ให้กำเริบเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ รู้จักข่มอารมณ์ต่างๆ ไม่ทำลายข้าวของ ไม่พูดและ แสดงกิริยาประชดประชันหรือส่อเสียด

๕. การสำรวมกิริยาเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ ขณะที่เดินผ่านผู้ใหญ่ให้ก้มตัวพองาม หรือหากผู้ใหญ่กำลังเดิน ไม่ควรวิ่งตัดหน้า ควรหยุดให้ผู้ใหญ่เดินไปก่อน หรือไม่ควรเดินผ่านกลางขณะที่ผู้ใหญ่กำลังพูดกัน

๖. การรู้จักควบคุมอิริยาบถ ถือเป็นคุณสมบัติที่ดี เช่น เมื่อเราได้ยินเสียงเพลง ก็ไม่ควรเขย่าตัว กระดิกเท้า หรือเคาะจังหวะ โดยไม่เลือกสถานที่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นอาการของคนที่ไม่ควบคุมอิริยาบถ และไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ

---

[๒๘] บุษยมาศ แสงเงิน, “มารยาทในการอยู่ร่วมกันในสังคม”, **เอกสารประกอบการสอนวิชาสังคมศาสตร์**, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก, ๒๕๖๑), (อัดสำเนา).

๗. ความมีน้ำใจไม่ตรีอันดีต่อกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขด้วยความรักและเข้าใจกัน ควรมีความเอื้ออาทร มีน้ำใจต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อต่อกัน ที่สำคัญ คือ มีน้ำใจในการช่วยเหลือ หรือช่วยทำประโยชน์ให้แก่สังคม

๘. การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นคุณธรรมชั้นสูงของการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งเป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวม

หลักธรรมในการอยู่ร่วมอย่างสันติ

หลักธรรมในพระพุทธศาสนา

โลกบาลธรรม คือ ธรรมะสำหรับคุ้มครองโลก มีอยู่๒ อย่างด้วยกัน[๒๙] คือ

๑. หิริ หมายถึง ความละอายแก่ใจต่อการที่จะทำชั่ว

๒. โอตตัปปะ หมายถึง ความเกรงกลัวต่อบาป กลัวว่าความชั่วจะทำให้เกิดผลร้ายต่อตนเองและผู้อื่น

สัปปุริสธรรม หมายถึง หลักธรรมของคนดีในสังคม มี ๗ ประการ[๓๐] คือ

๑. ธัมมัญญุตา รู้จักเหตุ รู้จักหลักเกณฑ์

๒. อัตถัญญุตา รู้จักผล รู้จักความมุ่งหมาย

๓. อัตตัญญุตา รู้จักตน รู้จักว่าตนมีกำลังฐานะอย่างไร

๔. มัตตัญญุตา รู้จักความพอดี รู้จักประมาณ

๕. กาลัญญุตา รู้จักเวลาที่เหมาะสม

๖. ปริสัญญุตา รู้จักชุมชน รู้จักเคารพในสถานที่

๗. ปุคคลัญญุตา รู้จักบุคคล รู้จักว่าแต่ละคนแตกต่างกันอย่างไร

ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ หมายถึง หลักธรรมที่เอื้อให้เกิดประโยชน์ได้ในปัจจุบัน[๓๑] ได้แก่

๑. อุฏฐานสัมปทา หมายถึง มีความขยันหมั่นเพียร แสวงหาทรัพย์

๒. อารักขสัมปทา หมายถึง การรู้จักรักษา เมื่อแสวงหาทรัพย์มาได้ต้องรักษา

๓. กัลยาณมิตตา หมายถึง รู้จักคบคนดี

๔. สมชีวิตา หมายถึง รู้จักใช้ชีวิตอย่างเหมาะสม ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย

---

[๒๙] องฺ ทุก. ๒๐/๖๕/๑๐๘

[๓๐] อง. สตฺตก. ๒๓/๖๕/๑๑๔

[๓๑] องฺ จตุกก. ๒๑/๓๒/๓๗

สังคหวัตถุ หมายถึง ธรรมะที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคนในสังคม[๓๒] ได้แก่

๑. ทาน หมายถึง การให้ การบริจาค

๒. ปิยวาจา หมายถึง การพูดด้วยความปรารถนาดี จริงใจ

๓. อัตถจริยา หมายถึง ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

๔. สมานัตตตา หมายถึง การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย เมื่อเกิดปัญหาต่อส่วนรวม ก็ต้องร่วมกันแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า สันติสุข หมายถึง ความสุขที่เกิดจากความสงบ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การสร้างสันติสุขสามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเรื่องเดียวกัน คือสันติภาพด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบในการสนับสนุน ดังนี้ การศึกษา ศาสนา การเมือง กระบวนการยุติธรรม สื่อทางสังคมเป็นต้น และแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข คือ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ การแสดงความมีน้ำใจรอบข้าง การเสียสละกำลังทรัพย์ การมีนิสัยเอื้อเฟื้อการให้ความรักแก่คนอื่น จะเห็นว่า ล้วนแต่เป็นการสร้างความสุขทั้งนั้น

---

[๓๒] องฺ จตุกก. ๒๑/๓๒/๓๗

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเรื่องสันติสุข

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระทศพล เขมาภิรโต, (๒๕๖๑, หน้า ๓).	ความสุขที่เกิดจากสงบ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สนับสนุน ซึ่งรัฐจะต้องเข้าไปดูแลควบคุมอย่างใกล้ชิด สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้ เช่น ๑) การศึกษา ๒ ศาสนา การเมือง กระบวนการยุติธรรม สื่อทางสังคม แนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
สุเทพ เอี่ยมคง, (๒๕๕๗, หน้า ๓).	๑) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ๒) การเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ๓) การแสดงน้ำใจกับคนรอบข้าง ๔) การเสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกายและเวลา ๕) การมีนิสัยเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูล ๖) การให้ความรักแก่คนอื่น การฝึกฝนดังกล่าว แล้วชีวิตเราจะมีความสุขตลอดไป
วิโรจน์ เปาอินทร์, (๒๕๕๘, หน้า ๒ - ๔).	การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและพึ่งพาอาศัยกัน จะช่วยให้ก่อประโยชน์ในเรื่องต่างๆ ดังนี้ ๑)ประโยชน์ต่อตนเอง ๒) ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ แนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการพึ่งพาอาศัยด้วยกัน คือ ๑) เคารพซึ่งกันและกัน ๒) เมตตาต่อกัน ๓) ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
กระทรวงวัฒนธรรม, (๒๕๕๖, หน้า ๓).	๑) มีความซื่อสัตย์ต่อกัน ไม่ลบหลู่ดูหมิ่น มารยาทอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อสันติสุข คือ ๑) การรู้จักประมาณตน ๒) การรู้จักพูดจา ๓) การรู้จักวางตน ๔) การรู้จักพูดจา ๕) การสำรวมกิริยา ๖) การรูจักควบคุมอิริยาบถ ๗) ความมีน้ำใจไมตรี ๘) การช่วยเหลือผู้อื่น

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเรื่องสันติสุข (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิโรจน์ เปาอินทร์, (๒๕๕๘, หน้า ๒ - ๔).	การสร้างสันติสุขติภาพ คือ ชีวิตที่สันติและสันติภาพ คือ ๑) ชีวิตที่สันติสุและสันติภาพ ๒.พ่อแม่คือเสรีชน ถูกเป็นอิสระชน ลูกเป็นอิสรชน ศรีเสรีชน คือ ๒.๑ หน้าที่ความเป็นลูก ๒.๒ หน้าที่ความเป็นมนุษย์ ๒.๓ หน้าที่ความเป็นมนุษย์ ๒.๔ หน้าที่ความเป็นความเพื่อน ๒.๕ หน้าที่ความเป็นศาสนิกชนในศาสนานั้น ๓. การศึกษาเล่าเรียน
เอกชัย ศรีวิลาศ, (๒๕๖๑, หน้า ๒).	การสร้างสันติสุขเพื่อการพัฒนาชุมชน มีดังนี้ ปรัชญาในการทำงาน ๒) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชน ๓) เข้าใจตัวเอง เข้าใจผู้อื่น ๔) การรู้จักตนเอง ๕) สิ่งที่เราเห็น สิ่งที่เราได้รับ ๖) ภาษากาย ๗) สิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงในขณะพูดคุย ๘) การเข้าใจคนอื่น ๙) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ๑๐) ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา เป็นต้น

๒.๔ หลักธรรมสาราณียธรรม ๖

หลักธรรมเพื่อการสมานฉันท์

ความแตกแยกในทางสังคมและการเมืองเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของมนุษย์ชาติที่มีมาอย่างยาวนาน คู่กับประวัติศาสตร์ของมนุษย์นั้นแหละ ผลจากความแตกแยกขัดแย้งก็มักจะลงเอยคล้ายๆ กันทุกครั้ง คือ ต้องเสียเลือดเสียเนื้อของผู้ที่ขัดแย้งกันโดยตรง หรือผู้ที่เข้าไปร่วมวงขัดแย้งกับคู่กรณีนั้น สงครามระหว่างเผ่า หรือสงครามโลก แม้แต่สงครามระหว่างผู้เคร่งศาสนาก็ล้วน มีสาเหตุมาจากความแตกแยกขัดแย้งนั้น

สาเหตุสำคัญของความขัดแย้งที่สำคัญที่มนุษย์สามารถจับอาวุธเข้าทำลายล้างกันได้อย่างหนึ่งคือ ความขัดแย้งทางความคิด จุดเริ่มต้นของความขัดแย้งทั้งหลายที่ลุกลามไปสู่สงครามระหว่างท้องถิ่นหรือสงครามกลางเมืองล้วนมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งทางความคิดทั้งสิ้น

ตัวอย่างสถานการณ์การก่อการร้ายทางภาคใต้ของประเทศไทย ที่เข่นฆ่าผู้คน ทำลายทรัพย์สิน อันไม่มีทีท่าว่าจะจบลงได้อย่างไร เมื่อไร เป็นตัวอย่างของความขัดแย้งที่มีสาเหตุมาจาก

ความเห็นที่ไม่ตรงกันหรือความขัดแย้งทางความคิดนี้เอง สถานการณ์ความไม่สงบบนท้องถนนในกรุงเทพมหานคร ที่ดำเนินมาเป็นเวลาร่วมครึ่งทศวรรษแล้ว และไม่มีทีท่าว่าจะจบลงง่ายๆ ก็มีสาเหตุสำคัญมาจากความขัดแย้งทางความคิดทางการเมือง ที่แต่ละฝ่ายมีความเห็นต่างกัน ฝ่ายหนึ่งมองนักการเมืองในดวงใจของตนว่า เป็นเทวดา แต่ฝ่ายตรงกันข้ามมองว่า เป็นปีศาจ

นี่คือสาเหตุสำคัญของความแตกแยกที่นำไปสู่การต่อสู้ที่ยาวนาน ที่ไม่มีใครทำนายด้วยทฤษฎีการเมืองใด ได้ว่าจะจบลงอย่างไรด้วยวิธีใด

พุทธศาสนิกชนหลายท่านได้เคยแวะเวียนมาสนทนาและมักจะจบลงด้วยการตั้งคำถามว่า จะใช้หลักธรรมข้อไหนมาสร้างความปรองดองในชาติขึ้นมาได้

ในฐานะที่เป็นพระสงฆ์ที่อยู่กับธรรมะตลอดเวลา ก็ตอบได้ว่า หลักธรรมเพื่อการสมานฉันท์หรือการปรองดองแห่งชาตินั้นมีอยู่ แต่ยังติดปัญหาอยู่ที่ว่า บรรดาผู้ที่เป็นผู้นำแห่งความขัดแย้ง และผู้ร่วมขัดแย้งนั้น ปรารถนาจะยุติความขัดแย้งหรือไม่ และจุดประสงค์ของความขัดแย้งที่สร้างขึ้นมานั้นบรรลุเป้าหมายแล้วหรือยัง

เรื่องนี้เปรียบก็คล้ายๆ ผู้ป่วยที่อาการหนัก และมีเพื่อนบ้านมาหาหมอมาถามว่ามียารักษาไข้ไหม คุณหมอใจดีก็ตอบได้ทันทีว่า มี แต่ปัญหาว่าผู้ป่วยต้องการจะหายจากโรคไหม และที่สำคัญที่สุดผู้ป่วยจะเต็มใจรับประทานยาไหม

เพราะการเยียวยารักษาอาการป่วยไข้แม้อาจจะมีหลายทางแต่ทางหนึ่งเป็นทางบรรเทาอาการไข้ได้เร็วที่สุด คือการรับประทานยา หากผู้ป่วยตกลงใจจะรับประทานยาเมื่อไหร่ สัญญาณของการหายป่วยก็จะปรากฏออกมาทันที

ความแตกแยกทางการเมืองที่กระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของพวกเราชาวไทยทุกวันนี้ก็ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้นำความขัดแย้งว่า ตั้งใจและเต็มใจจะยุติความขัดแย้งและการสร้างสังคมให้ปั่นป่วนแล้วหรือยัง หากตั้งใจก็ลองฟังธรรมเหล่านี้ไปประกอบการพิจารณาสร้างสันติภาพให้บ้านเมืองดู

ดูหลักธรรมเพื่อการสมานฉันท์จะมีคุณูปการต่อการะบวนแสวงหาความปรองดองแห่งชาติได้มากน้อยแค่ไหน เชิญวิญญูชนทั้งหลายอ่านแล้วนำไปพิจารณาค้นคว้าวิจัยกันเอง

หลักธรรมที่คิดว่าจะสามารถนำมาใช้เพื่อการสมานฉันท์ได้ ก็คือ หลักแห่งปาสุกวิหารธรรม หรือ หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ๕ ประการ ดังนี้

สาราณียธรรม ๖ แปลว่า ธรรมอันเป็นไปเพื่อความระลึกถึงกันและกัน หมายถึงธรรมอันเป็นไปเพื่อเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นต่อกันจนก่อเกิดเป็นความสามัคคีมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังนั้น สาราณียธรรม ๖ ก็คือ วิธีสร้างความสามัคคีนั่นเอง[๓๓] คือ

---

[๓๓] ที.ปา ๑๑/๓๑๗/๒๕๗

๑. เมตตามโนกรรม หมายถึง เป็นความรู้สึกในจิตใจที่มีแต่ความดีๆ การมองกันในเรื่องดีและปรารถนาดีรักและเมตตาต่อกัน คิดในสิ่งที่สร้างสรรค์ มองด้านบวกต่อกัน ไม่มีความอิจฉา ริษยา ไม่คิดอคติลำเอียง ก่อความพยาบาท สร้างคามโกธรแค้นเคืองกัน ให้โอกาสและให้อภัยต่อกันทุกเรื่องไม่ว่าจะหนักจะเบาแค่ไหน ความคิดปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข และเข้าใจผู้อื่น ไม่เอาความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นใหญ่อย่างเดียว มีน้ำใจต่อบุคคลอื่น เมตตามโนกรรมนี้รวมไปถึงความอดทน อดกลั้นต่อความอาฆาตมาดร้ายบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองด้วย

๒. เมตตาวจีกรรม หมายถึง การใช้คำพูด พูดออกมแต่คำพูดที่ดีงาม ด้วยความรักความปรารถนาดี รู้จักการพูดให้กำลังใจกันและกัน ในยามที่ต้องพบกับความทุกข์ ความผิดหวังหรือความเศร้าหมองต่างๆ ไม่พูดจาซ้ำเติมกันถากถางในยามที่ไม่มีใคร โดยเฉพาะคู่อริ ฝ่ายตรงข้ามต้องหกล้มลง ไม่นินทาว่าร้ายทั้งต่อหน้าและลับหลัง แนะนำในสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ พูดด้วยความจริงใจต่อบุคคลอื่น ไม่พูดส่อเสียดบุคคลอื่นให้เกิดความเจ็บช้ำน้ำใจ ไม่ดูถูกคนที่ด้อยกว่าตนเองและไม่พูดให้คนอื่นเกิดความเข้าใจผิดจนทะเลาะกัน พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างเดียวเท่านั้น

๓. เมตตากายกรรม หมายถึง การทำแต่ในสิ่งที่เป็นความดีต่อกัน ช่วยเหลือส่งเสริมกันทางด้านกำลังกาย มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียน หรือรังแกกัน ไม่ทำร้ายให้ได้รับความทุกขเวทนา ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องต่อกันอยู่เสมอๆ มีความเสียสละต่อผู้อื่น ช่วยเหลือขวนขวายการงานในสิ่งที่ตนเองจะสามารถกระทำได้ มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ทุกอย่าง รู้จักปกป้องและช่วยเหลือบุคคลอื่นเมื่อประสบภัย ดำรงตนอยู่ในศีลธรรม มีความสำรวมระวังในอกุศลกรรมความไม่ดีทั้งหลายทางกาย และไม่ใช้กำลังเบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับความทุกข์เดือดร้อน ไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ

๔. สาธารณโภคี หมายถึง การรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และมีความเสมอภาคต่อกันเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอยู่เสมอ รู้จักแบ่งปัน บริจาคช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อความผาสุกของคนหมู่มากในประเทศ

๕. สีลสามัญญตา หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ อย่างเดียวกันอย่างเคร่งครัด เคารพในสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล ไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน ไม่อ้างอำนาจของตนข่มเหงรักแกผู้อื่น ไม่ถืออภิสิทธิ์ใดๆ ทั้งปวง มีความเคารพต่อกฎหมาย ระเบียบวินัย มีความเกรงอกเกรงใจ และให้เกียรติต่อกัน ไม่ทำกระทำการล่วงละเมิดสิทธิ อันเป็นของผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดๆ ก็ตาม[๓๔]

---

[๓๔] เรื่องเดียวกัน.

๖. ทิฏฐิสามัญญตา หมายถึง มีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน คิดในสิ่งที่ตรงกัน ปรับมุมมองที่ต่างกลับมาให้ตรงกันด้วย การยอมรับในเหตุผล พูดจาหาข้อสรุปตรงกัน รู้จักแสวงหาจุดร่วม และสงวนจุดต่าง ไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่แต่เพียงฝ่ายเดียว ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น ที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง จะทำอะไรก็ควรปรึกษาหารือผู้ที่อยู่ร่วมกัน ใช้เหตุผลร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง

๒.๕ บริบทเรื่องที่วิจัย

จังหวัดปทุมธานี[๓๕] เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในภาคกลางของประเทศไทย เป็นหนึ่งในห้าจังหวัด ในพื้นที่ปริมณฑล ของกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เขตเทศบาลเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด

จังหวัดปทุมธานีมีความเป็นถิ่นฐานบ้านเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ปี นับตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๒๐๒ มังนันทมิตรได้กวาดต้อนครอบครัวมอญ เมืองเมาะตะมะ มอญได้อพยพหนีภัยจากศึกพม่า เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกรุงเทพทวาราวดีศรีอยุธยา ซึ่งสมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ให้ครอบครัวมอญเหล่านั้นไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่สามโคก ต่อมาในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชแห่งกรุงธนบุรี ขาวมอบได้อพยพหนีพม่าเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอีกเป็นครั้งที่ ๒ พระองค์ทรงโปรดเกล้าให้ตั้งบ้านเรือนที่บ้านสามโคกอีก และในรัชกาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ก็ได้มีการอพยพชาวมอบครั้งใหญ่จากเมืองเมาะตะมะเข้าเมืองประเทศไทย เรียกว่า “มอญใหญ่” พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ให้ชาวมอญบางส่วนตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านสามโคกอีกเช่นเดียวกัน จากชุมชนขนาดเล็ก บ้านสามโคก จึงกลายเป็นเมืองสามโคก ในเวลาต่อมา

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๓๕๘ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดเกล้าให้เปลี่ยนชื่อเมืองสามโคก เป็นเมืองประทุมธานี และเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ใช้คำว่า “จังหวัด” แทน “เมือง” และให้เปลี่ยนการสะกดชื่อใหม่ จาก “ประทุมธานี” เป็น “ปทุมธานี กลายเป็นจังหวัดปทุมธานี ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ในสมัยสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ยุบจังหวัดธัญบุรีมาขึ้นกับจังหวัดปทุมธานี

ที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานี ตั้งอยู่ในภาคกลาง มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๕๒๕,๘๕๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๙๕๓,๖๖๐ ไร่ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะทางประมาณ ๒๗.๘ กิโลเมตร อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ

---

[๓๕] WIKIPEDIA, **“จังหวัดปทุมธานี”**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://th.wikipefia.org/wiki [๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑].

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางไทร อำเภอบางประอิน และอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอหนองแค และอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี

- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

- ทิศใต้ ติดต่อกับเขตหนองจอก เขตคลองสามวา เขตสายไหม เขตบางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร และอำเภอปากเกร็ด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

การปกครองส่วนภูมิภาค

จังหวัดปทุมธานีแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาค (ตามกฎหมาลักษณะปกครองท้องที่) ออกเป็น ๗ อำเภอ ๖๐ ตำบล ๕๒๙ หมู่บ้าน โดยอำเภอทั้ง ๗ อำเภอของจังหวัดปทุมธานี มีดังนี้

๑. อำเภอเมืองปทุมธานี
๒. อำเภอคลองหลวง
๓. อำเภอธัญบุรี
๔. อำเภอหนองเสือ
๕. อำเภอลาดหลุมแก้ว
๖. อำเภอลำลูกกา
๗. อำเภอสามโคก

ประชากร

ตามสถิติประชากรตามทะเบียนราษฎรจังหวัดปทุมธานี สำรวจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๗๔,๐๕๘ คน

การศึกษา

จังหวัดปทุมธานีมีวิสัยทัศน์ ที่จะพัฒนาปทุมธานีให้เป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีของภูมิภาค พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร โดยใช้จุดได้เปรียบของการที่มีสถาบันการศึกษาและวิจัย รวมทั้งภาคอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี อยู่ในตัวจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก

วัดในจังหวัดปทุมธานี มีดังนี้

จำนวนวัดในจังหวัดปทุมธานี มีวัด จำนวน ๑๘๘ วัด แยกเป็น

๑. อำเภอเมือง	จำนวน ๔๑ วัด
๒. อำเภอสามโคก	จำนวน ๔๐ วัด
๓. อำเภอลาดหลุมแก้ว	จำนวน ๑๙ วัด
๔. อำเภอธัญบุรี	จำนวน ๑๐ วัด
๕. อำเภอคลองหลวง	จำนวน ๒๓ วัด
๖. อำเภอลำลูกกา	จำนวน ๓๕ วัด
๗. อำเภอหนองเสือ	จำนวน ๒๐ วัด

พระในจังหวัดปทุมธานี

พระในจังหวัดปทุมธานี ทั้งมหานิกาย และธรรมยุติกนิกาย จำนวน ๕,๑๓๘ รูป แยกเป็น

๑. อำเภอเมือง	จำนวน ๕๘๕ รูป
๒. อำเภอสามโคก	จำนวน ๓๙๖ รูป
๓. อำเภอลาดหลุมแก้ว	จำนวน ๒๗๐ รูป
๔. อำเภอธัญบุรี	จำนวน ๔๑๗ รูป
๕. อำเภอคลองหลวง	จำนวน ๒,๕๑๐ รูป
๖. อำเภอลำลูกกา	จำนวน ๖๘๐ รูป
๗. อำเภอหนองเสือ	จำนวน ๒๓๕ รูป

จังหวัดปทุมธานี มีโครงการเกี่ยวกับด้านพุทธศาสนา โดยให้พระสงฆ์มีบทบาทและมีส่วนร่วม

๑. โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาแก้ปัญหาสังคม เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ โดยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์โครงการฯ และกำหนดแนวทางการกำกับติดตาม และประเมินผลให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน คือ

๑.๑ ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีกลไก ในการขับเคลื่อนโครงการทุกระดับ

๑.๒ พัฒนาบุคลากรและชุมชน ในการสนับสนุนการเผยแผ่หลักศีล ๕ อย่างพอเพียง

๑.๓ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมเผยแผ่ศีล ๕ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๑.๔ ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างเครือข่ายมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการรักษาศีล ๕ และวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ

โดยจังหวัดปทุมธานี มีชุมชนต้นแบบ ที่ดำเนินกิจกรรมและโครงการฯ ตามแนวทางและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ จำนวน ๒ ชุมชน ได้แก่

๑ ชุมชนวัดเขียนเขต ตั้งอยู่ในพื้นที่ของวัดเขียนเขต หมู่ที่ ๒ ตำบลบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน ๒๖๗ ครัวเรือน

๒. ชุมชนโสมนัส ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีจำนวน ๓๕๐ ครัวเรือน

ซึ่งโครงการนี้ จะดำเนินการภายใน ๔ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และได้มีการบรรจุโครงการนี้เข้าไปอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒๐ ปี

๒. โครงการ “๒๐๐ ห้องเรียนต้นแบบ สู่ ๖๖ โรงเรียนต้นแบบ และห้องเรียนต้นแบบรักษ์บวร รักษ์ศีล ๕ ปทุมธานี เพื่อเฉลิมพระเกียรติ ๖๖ พรรษา วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โรงเรียนต้นแบบบวรรักษาศีล ๕ มุ่งสู่ประเทศไทย ๔.๐ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวชิราลงกรณ์ โดยยกระดับการขับเคลื่อนจากโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อให้มีศักยภาพและคุณค่า รวมถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยได้รับประสานความร่วมมือจากเครือข่ายภาคีภาครัฐ เอกชน และประชาชน

ซึ่งโครงการนี้ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และจะต่อไปในปีการศึกษา ๒๕๖๑

๓. โครงการ “วัด ประชา รัฐ สร้างสุข”จังหวัดปทุมธานี ๖๖ วัดต้นแบบ เฉลิมพระเกียรติ ๖๖ พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ์ บดินทรเทพยวรางกูร เป็นโครงการที่ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนตามแผนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ด้านสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม ซึ่งสอดคล้องกับโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการพัฒนาวัดตามแนวทาง ๕ ส คือ ๑. สะสาง ๒. สะดวก ๓. สะอาด ๔. สร้างมาตรฐาน

๕. สร้างวินัย โดยการพัฒนาวัดผ่านกลไกประชารัฐในชุมชน ในการขับเคลื่อนโครงการฯ ดังกล่าว พระสงฆ์ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถานประกอบการ และภาคประชาชน ร่วมกันพัฒนาวัด ซึ่งมีชุมชนเข้มแข็ง จำนวน ๑,๕๐๐ แห่ง ซึ่งจะก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างวัดกับชุมชน เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืน นำไปสู่สังคมที่ดี และเพื่อสร้างคนให้เป็นคนเก่ง คนดีของประเทศในอนาคต

โดยโครงการฯ นี้ จะใช้เวลา ๓ ปี เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และจะสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่อง “การเสริมความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” ซึ่งได้มีผู้ที่ทำวิจัยหลายท่าน ได้ทำวิจัยในเรื่องและประเด็นที่ใกล้เคียง ผู้วิจัย จึงขอนำเสนองานวิจัยดังกล่าว ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ (แซ่หลี) ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”[๓๖] ผลการวิจัยพบว่า

๑) การสร้างความปรองดองสมานฉันท์นั้น เริ่มจาการสร้างความปรองดองในจิตใจของแต่ละคนก่อน เพื่อสร้างสันติสุขสู่สังคมภายนอก โดยใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ส่วนกระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้หลักการบริหารโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การวางแผน (Planning) การจัดหน่วยงาน (Organizing) การจัดสายงานและการจัดตัวบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) โดยผู้นำชุมชนจะต้องยึดหลักการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ๖ ประการ คือ หลักความถูกต้อง หลักความเหมาะสม หลักความบริสุทธิ์ หลักความยุติธรรม หลักพรหมวิหารธรรม และหลักความเสียสละ จะทำให้เกิดบรรยากาศแห่งความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนอย่างแท้จริง

๒) แนวทางการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่หนึ่ง จัดตั้งศูนย์อำนวยการกลาง และศูนย์อำนวยความสะดวก ระดับชุมชนที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีวัสดุอุปกรณ์ในการบันทึก และจัดเก็บข้อมูล เป็นศูนย์ประสานงานและขับเคลื่อนโครงการ มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องกลยุทธ์ที่สอง จัดอบรมประชาชน สร้างความรู้ความเข้าใจในการรักษาศีล ๕ รวมถึงสถานศึกษา หน่วยราชการ โรงงาน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง จัดทำเอกสาร แผ่นพับและสื่อการสอนเพื่อเผยแพร่โครงการให้ทั่วถึง และขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับ ๒ อย่างต่อเนื่องตามนโยบายของคณะสงฆ์ กลยุทธ์ที่สาม พัฒนาศักยภาพของบุคลากรทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์และสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้น เน้นการประสานงานระหว่าง บ้าน วัด และชุมชน (บวร) และกลยุทธ์ที่สี่ สร้างเครื่องมือในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการที่มีคุณภาพ ขอความร่วมมือในการกำกับติดตามและประเมินผลที่มีคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีการรายงานผลการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

---

[๓๖] พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ (แซ่หลี), “การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **รายงานวิจัย,** (ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๒๐๖ - ๒๑๑.

และสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้น เน้นการประสานงานระหว่าง บ้าน วัด และชุมชน (บวร) และกลยุทธ์ที่สี่ สร้างเครื่องมือในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการที่มีคุณภาพ ขอความร่วมมือในการกำกับติดตามและประเมินผลที่มีคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีการรายงานผลการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

พระเมธาวินัยรส (ปสิวิโก),พระมหาวีระศักดิ์ สุรเมธี และสาลินี รักกตัญญู ได้วิจัยเรื่อง "แนวทางการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของมูลนิธิมิราเคิลออฟไลฟ์ ตามหลักพุทธสันติวิธี"[๓๗] ผลการวิจัยพบว่า

๑) หลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นธรรมที่ทำให้สังคมเป็นสังคมที่สันติสุข ซึ่งประกอบด้วย ๑) ทาน คือการให้มีทั้งวัตถุทานสิ่งของ ให้ธรรมทานและให้อภัยทาน ๒) ปิยวาจา คือวาจาที่สุภาพ มีประโยชน์ วาจานั้นต้องเป็นวาจาสุภาษิต คือ จริง ไพเราะ เหมาะการประสานสามัคคี รวมถึงคำแนะนำ สั่งสอน ชักจูงในทางที่ดี ๓) อัตถจริยา การทำประโยชน์มีทั้งประโยชน์ตน ประโยชน์ต่อผู้อื่น บางทีเราก็เรียกว่า ผู้มีจิตอาสา และ ๔) สมานัตตตา ร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย เสมอต้นเสมอปลายรู้จักหน้าที่ รู้จักวางตน

๒) มูลนิธิมิราเคิล ออฟไลฟ์ มีโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อสนองพระดำริของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี มุ่งหวังที่จะเป็นแรงผลักดันที่จะทำกิจกรรมดีๆ ให้เกิดขึ้นกับประชาชนคนไทยทุกภาคส่วน โดยมีหลักเกณฑ์การดำเนินงานประกอบด้วย ด้านการช่วยเหลือบรรเทาความทุกข์ ด้านการเสริมสร้างอาชีพ ด้านการสร้างหลักยึดเหนี่ยวจิตใจและลดความเหลื่อมล้ำ

๓) แนวทางการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของมูลนิธิมิราเคิล ออฟไลฟ์ ตามหลักพุทธสันติวิธีคือ การดำเนินงานด้วยหลักสังคหวัตถุ ๔ อันประกอบด้วย ๑) การให้สิ่งของเครื่องอุปโภค การบริจาคทรัพย์สินและการให้ความรู้ ศีลธรรม เพื่อการครองต้นให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในอนาคต ๒) ปิยวาจา การเจรจาด้วยถ้อยคำในการประสานงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ ๓) อัตถจริยา การช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน และได้รับโอกาสที่จะนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔) สมานัตตตา การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ อยู่เสมอ

---

[๓๗] ชัยยศ (และคณะ), "แนวทางการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของมูลนิธิมิราเคิลออฟไลฟ์ ตามหลักพุทธสันติวิธี", **รายงานวิจัย**, (สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๒๐๓ - ๒๐๕.

พระครูปลัดจักรพันธ์ กิตฺติภาโร (บุญกาญจน์) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างสันติสุขของชุมชนตามหลักพุทธศาสนา ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย[๓๘] พบว่า

๑) การประยุกต์ใช้หลักพระพุทธศาสนาในการสร้างสันติสุขของชุมชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่าโดยภาพรวม มีความเห็นต่อรูปแบบการสร้างสันติสุขของชุมชนตามหลักพระพุทธศาสนาในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี อยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้ด้าน กรุณา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๗ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ด้านมุฑิตา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๓

๒) ปัจจัยที่มีผลต่การสร้างสันติสุขของชุมชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ คือ หลักพุทธธรรม ได้แก่ (๑) หลักพรหมวิหาร ๔ เช่น หลักเมตตา หมายถึงคนในชุมชนต้องอยู่กันด้วยความมีเมตตา หลักกรุณา หมายถึงคนในชุมชนต้องประกอบด้วยเมตตาธรรม หลักมุฑิตา หมายถึงคนในชุมชนต้องแสดงมุฑิตาจิตต่อเพื่อนร่วมสังคม หลักอุเบกขา หมายถึงคนในชุมชนต้องใช้หลักอุเบกขาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม (๒) ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง การใช้ภูมิปัญญาได้การเคารพผู้ใหญ่ การเข้าวัดในวันพระเพื่อฝึกตนให้อยู่ในคุณงามความดี และ (๓) หลักกฎหมาย สังคมใดก็ตามหากอยู่ด้วยกันด้วยการเคารพกฎหมายสังคมนั้น ย่อมเกิดสันติสุข

๓) รูปแบบการสร้างสันติของชุมชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สามารถอธิบายได้ดังนี้ ชุมชนบางกรวยเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่ริมคลองบางกอกน้อยมาแต่เดิม ตลอดระยะทางที่ใช้ในการสัญจรในอดีตนั้นเป็นทางน้ำ และผู้คนมักนิยมสร้างวัดเพื่อใช้ในการประกอบศาสนกิจของพระภิกษุและเป็นที่แสวงบุญของคนในชุมชน ดังนั้น ชุมชนบางกรวยจึงเป็นชุมชนที่ฝักใฝ่ในพุทธธรรม ดังจะเห็นได้จากมีการเข้าวัด ฟังธรรมในวันพระ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับวัดอยู่เป็นประจำ ทำให้ผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบางกรวยใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข ข้อเสนอแนะ คือต้องการให้หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนที่ก่อให้เกิดสันติสุขอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจน จึงจะทำให้ชุมชนเกิดสันติสุขอย่างยั่งยืนต่อไป

---

[๓๘] พระครูปลัดจักรพันธ์ กิตฺติภาโร, “รูปแบบการสร้างสันติสุขของชุมชนตามหลักพุทธศาสนาในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **รายงานวิจัย**, (สาขาการพัฒนาสังคม : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๑๙๘ - ๒๐๒.

พระครูพินิจรัตนากร (อนุสรณ์ ฐานทตฺโต) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้พรหมวิหารธรรมในการสร้างสันติสุขในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย[๓๙] พบว่า

๑. ลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๖ และส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕ มีระดับการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕ และมีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒

๒. ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการนำหลักพรหมวิหารธรรมใช้ในการสร้างสันติสุขในตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ด้านอุเบกขา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖ รองลงมา คือ ด้านมุฑิตา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๑ ถัดมาคือ ด้านกรุณา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เมตตา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ตามลำดับ[๖๖]

๓. ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักพรหมวิหารธรรม มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักพรหมวิหารธรรมมีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการด้านอายุและระดับการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านเพศ สถานภาพและรายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ คือ ๑) ด้านเมตตาควรมีการแบ่งปันช่วยเหลือกันในบางครั้งที่โอกาสอำนวย ถ้าบุคคลในตำบลเดียวกันรู้จักเมตตากัน ช่วยเหลือกัน ทุกคนก็จะเป็นสุข บุคคลในชุมชนต้องมีน้ำใจและมีความแบ่งปันซึ่งกันและกัน ๒) ด้านกรุณาควรช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอและด้อยโอกาสเมื่อมีโอกาส การช่วยเหลือคนที่ทุกข์ให้พ้นทุกข์ จะทำให้สังคมมีแต่ความสุข ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่เห็นแก่ตัว ๓) ด้านมุฑิตาจิตควรไม่อิจฉาหรือว่าร้ายผู้อื่น โดยที่ตนเองก็ยังไม่ดีพอ ยินดีกับเพื่อนร่วมโลก ไม่ควรอิจฉานินทา และ ๔) ด้านอุเบกขา ควรวางเฉยในสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ ไม่ซ้ำเติมเมื่อผู้อื่นทำผิดพลาด ควรให้กำลังใจเพื่อจะให้ผู้อื่นมีแรงสู้ต่อไป และควรนำหลักธรรมนี้ไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

---

[๓๙] พระครูพินิจรัตนากร (อนุสรณ์ ฐานทตฺโต), “การประยุกต์ใช้พรหมวิหารธรรมในการสร้างสันติสุขในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ”, **รายงานวิจัย**, (สาขาการพัฒนาสังคม : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙๕ - ๒๐๑.

พระเมธาวินัยรส (ปสิวิโก) พระมหาวีรศักดิ์ สุรเมธี และสาลินี รักกตัญญู[๔๐] ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัย พบว่า ๑) ประชาชนในจังหวัดสระบุรีมีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวมทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับมากทีสุด มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุข โดยรวมทั้ง ๘ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ๒) ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพทางครอบครัว และปัจจัยที่สนับสนุนที่ต่างกัน มีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวม ทั้ง ๘ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ทั้งนี้ในส่วนของระดับการศึกษา ที่ต่างกันมีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวมทั้ง ๘ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ๓) จากผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดอง และสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี พบว่า การส่งเสริมความปรองดอง และสันติสุขด้วยศีล ๕ เป็นรูปแบบที่ดีมาก เหมาะสมสำหรับอันจะทำให้เกิดความรักความเข้าใจอันดีสมัครสมานสามัคคีปรองดองของประชาชน ส่งผลให้สังคมเกิดสันติสุข มีความสงบร่มเย็น ทำให้ประเทศชาติเกิดความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงอย่างมีเสรีภาพ

---

[๔๐] พระเมธาวินัยรส (ปสิวิโก) (และคณะ), “รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี”, **รายงานวิจัย**, (มหาวิทยาลัยมหามหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๒๐๕ – ๒๐๘.

นิเทศ สนั่นนารี จรัส ลีกา และสาลิกา ไสวงาม ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดองในสังคม” ผลการวิจัย พบว่า[๔๑]

๑) แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า เป็นการสื่อสารด้วยสติและปัญญา มีความรอบคอบในขณะทำการสื่อสารโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุข ยึดหลักกัลยาณมิตตธรรม หลักสัปปุริริสธรรม เบญจศีลและเบญจธรรม หลักอริยสัจ หลักไตรลักษณ์

บนพื้นฐานของสัมมาทิฏฐิ คุณค่าแท้และประโยชน์ที่แท้จริง ส่วนปัญหาการสื่อสารเกิดจากอคติ และขาดการพิจารณาด้วยเหตุผลก่อนเชื่อข้อมูลข่าวสาร ควรยึดหลักโยนิโสมนสิการ กาลามสูตร และปรโตโฆสะ การสื่อสารเพื่อสันติตามหลักไตรสิกขา และตัวชี้วัดการสื่อารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง ประกอบด้วยสารณียธรรม ๖ สังคหวัตถุ ๔ และพรหมวิหาร ๔

๒) ศึกษาสภาพปัญหาด้านการสื่อสารเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า มีอยู่ ๘ ประเด็น คือ (๑) ความต้องการมีอิทธิพลต่อกัน (๒) การมีทางเลือกที่หลากหลาย (๓) ความต้องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ อารมณ์ และพฤติกรรมผู้อื่น (๔) ขาดทักษะการสื่อสาร (๕) ข้อมูลคลุมเครือ ขาดการกลั่นกรอง (๖) เนื้อหาขาดความเป็นสากล (๗) อคติ และ (๘) สิ่งแวดล้อมเป็นอุปสรรค

๓) รูปแบบและกระบวนการการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า มี ๓ ประเด็น คือ (๑) องค์ประกอบการสื่อสารเชิงพุทธ ได้แก่ การสื่อสารของพระพุทธเจ้า ตามระดับสติปัญญาของบุคคล การสื่อสารด้วยหลักกัลยาณมิตตธรรม สื่อสารความจริงและเว้นลักษณะมุสาวาท ผู้สื่อสารและผู้รับสารมีความเป็นบัณฑิต มีความพระพฤติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ยึดหลักโยนิโสมนสิการและปรโตโฆสะ และยึดหลักกาลามสูตร (๒) เป้าหมายการสื่อสารเชิงพุทธ ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายในการสอนของพระพุทธเจ้า ๓ ประการ และเป้าหมายเพื่อการปฏิบัติชอบ ปฏิบัติเหมาะสม ปฏิบัติไม่เป็นข้าศึก ปฏิบัติเอื้อประโยชน์ ปฏิบัติถูกต้อง ปฏิบัติด้วยตนเอง ปฏิบัติด้วยความเพียร เกิดความสุขแก่เทวดา และมนุษย์ อนุเคราะห์โลก และเพื่อความหลุดพ้น และ (๓) กระบวนการสื่อสารเชิงพุทธตามแนวไตรสิกขา

---

[๔๑] พระเมธาวินัยรส (ปสิวิโก) (และคณะ), “รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี”, **รายงานวิจัย**, (มหาวิทยาลัยมหามหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๒๐๕ - ๒๐๘.

นางสาวปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์ ได้วิจัยเรื่อง “ กลยุทธ์การเสริมสร้างความสมานฉันท์ตามหลักศีล ๕ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคกลางตอนล่าง” ผลการวิจัย[๔๒] พบว่า

๑ สภาพการดำเนินงานการเสริมสร้างความสมานฉันท์ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย ๑) การสร้างชุมชนเข้มแข็งแบบพอเพียง ด้วยวิธีการสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยในชุมชน ส่งเสริมการประกอบอาชีพแบบพึ่งพาตนเอง ยึดถือการประหยัดและการออม ๒) การสร้างสันติวัฒนธรรม ด้วยการส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีและให้ความเสมอภาคในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ รวมทั้งอาศัยองค์กรทางศาสนาและวันสำคัญจัดกิจกรรมสร้างความสันติสุข ๓) การสื่อสารอย่างการุณยสาร ด้วยวิธีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างเปิดเผยหลายช่องทาง และมีการสื่อสารผ่านสื่อแบบสองทาง และสร้างเครือข่ายชุมชนด้วยการสัมมนากับประชาชน และ ๔) ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ด้วยวิธีการจัดการบริหารงานตามหลักกฎหมาย และการออกข้อบัญญัติแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งจัดให้มีศูนย์บริการด้านกฎหมายและการเจรจาไกล่เกลี่ย

๒. องค์ประกอบการเสริมสร้างความสมานฉันท์ตามหลักศีล ๕ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย ๑) การสร้างหลักประกันชีวิต ด้วยวิธีการสนับสนุนความเท่าเทียมของประชาชน และรณรงค์ให้ประชาชนเข้าวัดฟังธรรม ๒) การสร้างหลักประกันทรัพย์สิน ด้วยวิธีการสนับสนุนการประกอบสัมมาชีพ ๓) การสร้างหลักประกันครอบครัว ด้วยวิธีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และจัดกิจกรรมสร้างความปรองดองความซื่อสัตย์ต่อชีวิตคู่ ๔) การสร้างหลักประกันสังคม ด้วยวิธีการสนับสนุนการเป็นคนที่มีวาจาไพเราะ ยกย่อง ให้เกียรติผู้อื่น รักษาสัจจะ ยึดมั่นในคำพูด และมีเจ้าหน้าที่ดูแลด้านเทคโนโลยี ระบบข้อมูล และ ๕) การสร้างหลักประกันสุขภาพ ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมลด ละ เลิก การดื่มสุรา ของมีนเมาและสิ่งเสพติด การสนับสนุนการลงโทษผู้กระทำผิดจากการดื่มสุรา ของมึนเมา และสิ่งเสพติด รวมทั้งส่งเสริมงานประเพณีงานนันทนาการที่ไม่ใช้สุราและของมีนเมา

๓. กลยุทธ์การเสริมสร้างความสมานฉันท์ตามหลักศีล ๕ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย ๑) กลยุทธ์ระบบครอบครัวแบพุทธมามกะ ๒) กลยุทธ์ระบบชุมชนแบบเศรษฐกิจ ๓) กลยุทธ์รูปแบบความสามัคคีที่มีเสถียรภาพ และ ๔) กลยุทธ์ระบบการปกครองที่มีธรรมาบาล

---

[๔๒] ปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์, “กลยุทธ์การเสริมสร้างความสมานฉันท์ตามหลักศีล ๕”, **รายงานวิจัย**, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๒๐๑ – ๒๐๕.

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ (แซ่หลี), (๒๕๕๘, หน้า ๒๐๖ – ๒๑๑).	๑) การสร้างความปรองดองสมานฉันท์นั้น เริ่มจากการสร้างความปรองดองในจิตใจของแต่ละคนก่อน เพื่อสร้างสันติสุขสู่สังคมภายนอก โดยใช้หลักการเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ส่วนกระบวนการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้หลักการบริหารโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การวางแผน (Planning) การจัดหน่วยงาน (Organizing) การจัดสายงานและการจัดตัวบุคคล (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) โดยผู้นำชุมชนจะต้องยึดหลักการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ๖ ประการ คือ หลักความถูกต้อง หลักความเหมาะสม หลักความบริสุทธิ์ หลักความยุติธรรม หลักพรหมวิหารธรรม และหลักความเสียสละ จะทำให้เกิดบรรยากาศแห่งความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนอย่างแท้จริง ๒) แนวทางการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่หนึ่ง จัดตั้งศูนย์อำนวยการกลาง และศูนย์อำนวยความสะดวก ระดับชุมชนที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีวัสดุอุปกรณ์ในการบันทึก และจัดเก็บข้อมูล เป็นศูนย์ประสานงานและขับเคลื่อนโครงการ มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์ที่สอง จัดอบรมประชาชน สร้างความรู้ความเข้าใจในการรักษาศีล ๕ รวมถึงสถานศึกษา หน่วยราชการ โรงงาน และชุมชนอย่างต่อเนื่อง จัดทำเอกสาร แผ่นพับและสื่อการสอน เพื่อเผยแพร่โครงการให้ทั่วถึง และขับเคลื่อนหมู่บ้าน รักษาศีล ๕ ระดับ ๒ อย่างต่อเนื่อง ตามนโยบายของคณะสงฆ์

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	กลยุทธที่ ๓ ๑) การสร้างความปรองดองสมานฉันท์นั้นเริ่มจากการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ และสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้น เน้นการประสานงานระหว่าง บ้าน วัด และชุมชน (บวร) และกลยุทธ์ที่สี่ สร้างเครื่องมือในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการที่มีคุณภาพ ขอความร่วมมือ ในการกำกับติดตามและประเมินผลที่มีคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีการรายงานผล การดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
พระเมธาวินัยรส ปสิวิโก (และคณะ), (๒๕๕๙, หน้า ๒๐๕ – ๒๐๘).	๑) หลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นธรรมที่ทำให้สังคมเป็นสังคมที่สันติสุข ซึ่งประกอบด้วย ๑) ทาน คือการให้มีทั้งวัตถุทานสิ่งของ ให้ธรรมทานและให้อภัยทาน ๒) ปิยวาจา คือวาจาที่สุภาพ มีประโยชน์ วาจานั้นต้องเป็นวาจาสุภาษิต คือ จริง ไพเราะ เหมาะการประสานสามัคคี รวมถึงคำแนะนำ สั่งสอน ชักจูงในทางที่ดี ๓) อัตถจริยา การทำประโยชน์มีทั้งประโยชน์ตน ประโยชน์ต่อผู้อื่น บางทีเราก็เรียกว่า ผู้มีจิตอาสา และ ๔) สมานัตตตา ร่วมสุข ร่วมทุกข์กันได้ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย เสมอต้นเสมอปลายรู้จักหน้าที่ รู้จักวางตน ๒) มูลนิธิมิราเคิล ออฟไลฟ์ มีโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อสนองพระดำริของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี มุ่งหวังที่จะเป็นแรงผลักดันที่จะทำกิจกรรมดีๆ ให้เกิดขึ้นกับประชาชนคนไทยทุกภาคส่วน โดยมีหลักเกณฑ์การดำเนินงานประกอบด้วย ด้านการช่วยเหลือบรรเทาความทุกข์ ด้านการเสริมสร้างอาชีพด้านการสร้างหลักยึดเหนี่ยวจิตใจและลดความเหลื่อมล้ำ

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	๓) แนวทางการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของมูลนิธิมิราเคิล ออฟไลฟ์ ตามหลักพุทธสันติวิธีคือ การดำเนินงานด้วยหลักสังคหวัตถุ ๔ อันประกอบด้วย ๑) การให้สิ่งของเครื่องอุปโภค การบริจาคทรัพย์สินและการให้ความรู้ ศีลธรรม เพื่อการครองต้นให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในอนาคต ๒) ปิยวาจา การเจรจาด้วยถ้อยคำในการประสานงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ ๓) อัตถจริยา การช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน และได้รับโอกาสที่จะนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔) สมานัตตตา การให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ อยู่เสมอ
พรครูปลัดจักรพันธ์ กิตฺติภาโร บุญกาญจน์, (๒๕๖๐, หน้า ๑๙๘ – ๒๐๒).	๑) การประยุกต์ใช้หลักพระพุทธศาสนาในการสร้างสันติสุขของชุมชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวม มีความเห็นต่อรูปแบบการสร้างสันติสุขของชุมชนตามหลักพระพุทธศาสนาในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี อยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้ด้าน กรุณา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๗ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ด้านมุฑิตา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๓ ๒) ปัจจัยที่มีผลต่การสร้างสันติสุขของชุมชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ คือ หลักพุทธธรรม ได้แก่ (๑) หลักพรหมวิหาร ๔ เช่น หลักเมตตา หมายถึงคนในชุมชนต้องอยู่กันด้วยความมีเมตตา หลักกรุณา หมายถึงคนในชุมชนต้องประกอบด้วยเมตตาธรรม หลักมุฑิตา หมายถึงคนในชุมชนต้องแสดงมุฑิตาจิตต่อเพื่อนร่วมสังคม หลักอุเบกขา หมายถึงคนในชุมชนต้องใช้หลักอุเบกขาในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม (๒) ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	หมายถึง การใช้ภูมิปัญญาได้การเคารพผู้ใหญ่ การเข้าวัดในวันพระเพื่อฝึกตนให้อยู่ในคุณงามความดี และ (๓) แนวทางการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของมูลนิธิมิราเคิลออฟไลฟ์ ตามหลักพุทธสันติวิธีคือ การดำเนินงานหลักกฎหมาย สังคมใดก็ตามหากอยู่ด้วยกันด้วยการเคารพกฎหมาย สังคมนั้น ย่อมเกิดสันติสุข ๓) รูปแบบการสร้างสันติของชุมชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี สามารถอธิบายได้ดังนี้ ชุมชนบางกรวยเป็นชุมชน ที่อาศัยอยู่ริมคลองบางกอกน้อยมาแต่เดิม ตลอดระยะทางที่ใช้ใสการสัญจรในอดีตนั้นเป็นทางน้ำ และผู้คนมักนิยมสร้างวัดเพื่อใช้ในการประกอบศาสนกิจของพระภิกษุและเป็นที่แสวงบุญของคนในชุมชน ดังนั้นชุมชนบางกรวยจึงเป็นชุมชนที่ฝักใฝ่ในพุทธธรรม ดังจะเห็นได้จากมีการเข้าวัด ฟังธรรมในวันพระ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับวัดอยู่เป็นประจำ ทำให้ผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบางกรวยใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข ข้อเสนอแนะ คือต้องการให้หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนที่ก่อให้เกิดสันติสุขอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจน จึงจะทำให้ชุมชนเกิดสันติสุขอย่างยั่งยืนต่อไป

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
พระครูพินิจรัตนากร (อนุสรณ์ ฐานทตฺโต), (๒๕๕๖, หน้า ๑๙๕ – ๒๐๑).	๑. ลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๖ และส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕ มีระดับการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕ และ มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๒ ๒. ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการนำหลักพรหมวิหารธรรมใช้ในการสร้างสันติสุขในตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ ด้านอุเบกขา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖ รองลงมา คือ ด้านมุทิตา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๑ ถัดมาคือ ด้านกรุณา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เมตตา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ ตามลำดับ ๓. ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักพรหมวิหารธรรม มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักพรหมวิหารธรรม มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการด้านอายุและระดับการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านเพศ สถานภาพและรายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ๔. ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ คือ ๑) ด้านเมตตาควรมีการแบ่งปันช่วยเหลือกันในบางครั้งที่โอกาสอำนวย ถ้าบุคคล

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	ในตำบลเดียวกันรู้จักเมตตากัน ช่วยเหลือกัน ทุกคนก็จะเป็นสุข บุคคล ในชุมชนต้องมีน้ำใจและมีความแบ่งปันซึ่งกันและกัน ๒) ด้านกรุณาควรช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอและด้อยโอกาสเมื่อมีโอกาส การช่วยเหลือคนที่ทุกข์ให้พ้นทุกข์ จะทำให้สังคมมีแต่ความสุข ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่เห็นแก่ตัว ๓) ด้านมุทิตาจิตควรไม่อิจฉาหรือว่าร้ายผู้อื่น โดยที่ตนเองก็ยังไม่ดีพอ ยินดีกับเพื่อนร่วมโลก ไม่ควรอิจฉานินทา และ ๔) ด้านอุเบกขา ควรวางเฉยในสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ ไม่ซ้ำเติมเมื่อผู้อื่นทำผิดพลาด ควรให้กำลังใจเพื่อจะให้ผู้อื่นมีแรงสู้ต่อไป และควรนำหลักธรรมนี้ไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน
พระเมธาวินัยรส (ปสิวิโก) (และคณะ), (๒๕๖๐, หน้า ๒๐๕ – ๒๐๘).	๑) ประชาชนในจังหวัดสระบุรีมีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวมทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุข โดยรวมทั้ง ๘ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ๒) ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพทางครอบครัว และปัจจัยที่สนับสนุนที่ต่างกัน มีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวมทั้ง ๘ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ทั้งนี้ในส่วนของระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวมทั้ง ๘ ด้าน ไม่แตกต่างกัน ๓) จากผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี พบว่า การส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ เป็นรูปแบบที่ดีมาก เหมาะสมสำหรับอันจะทำให้เกิดความรักความเข้าใจอันดีสมัครสมานสามัคคีปรองดองของประชาชน ส่งผล

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
นิเทศ สนั่นนารี (และคณะ), (๒๕๖๐, หน้า ๒๑๐ – ๒๑๕).	ให้สังคมเกิดสันติสุขมีความสงบร่มเย็น ทำให้ประเทศชาติเกิดความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงอย่างมีเสรีภาพ ๑) แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า เป็นการสื่อสารด้วยสติ และปัญญา มีความรอบคอบในขณะทำการสื่อสารโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุข ยึดหลักกัลยาณมิตตธรรม หลักสัปปุริสธรรม เบญจศีลและเบญจธรรม หลักอริยสัจ หลักไตรลักษณ์ บนพื้นฐานของสัมมาทิฏฐิ คุณค่าแท้และประโยชน์ที่แท้จริง ส่วนปัญหาการสื่อสารเกิดจากอคติ และขาดการพิจารณาด้วยเหตุผลก่อนเชื่อข้อมูลข่าวสาร ควรยึดหลักโยนิโสมนสิการ กาลามสูตร และปรโตโฆสะ การสื่อสารเพื่อสันติตามหลักไตรสิกขา และตัวชี้วัดการสื่อกสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง ประกอบด้วยสารณียธรรม ๖ สังคหวัตถุ ๔ และพรหมวิหาร ๔ ๒) ศึกษาสภาพปัญหาด้านการสื่อสารเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า มีอยู่ ๘ ประเด็น คือ (๑) ความต้องการมีอิทธิพลต่อกัน (๒) การมีทางเลือกที่หลากหลาย (๓) ความต้องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ อารมณ์ และพฤติกรรมผู้อื่น (๔) ขาดทักษะการสื่อสาร (๕) ข้อมูลคลุมเครือขาดการกลั่นกรอง (๖) เนื้อหาขาดความเป็นสากล (๗) อคติ และ (๘) สิ่งแวดล้อมเป็นอุปสรรค ๓) รูปแบบและกระบวนการการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า มี ๓ ประเด็น คือ (๑) องค์ประกอบการสื่อสารเชิงพุทธ ได้แก่ การสื่อสารของพระพุทธเจ้า ตามระดับสติปัญญาของบุคคล

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

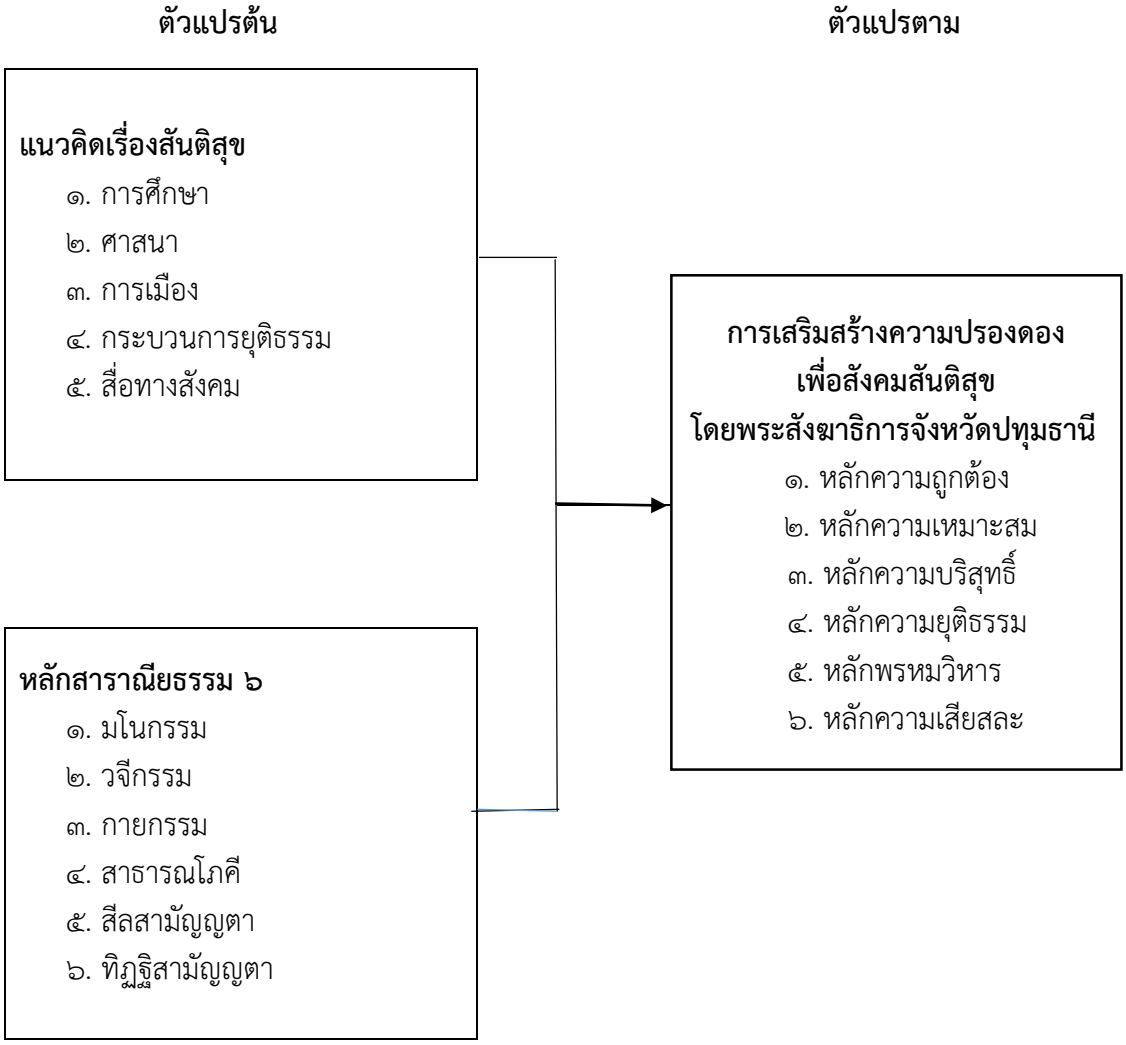
นักวิจัย	ผลการวิจัย
	การสื่อสารด้วยหลักกัลยาณมิตตธรรม สื่อสารความจริงและเว้นลักษณะมุสาวาท ผู้สื่อสารและผู้รับสาร มีความเป็นบัณฑิต มีความพระพฤติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ยึดหลักโยนิโสมนสิการและปรโตโฆสะ และยึดหลักกาลามสูตร (๒) เป้าหมายการสื่อสารเชิงพุทธ ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย ในการสอนของพระพุทธเจ้า ๓ ประการ และเป้าหมายเพื่อการปฏิบัติชอบ ปฏิบัติเหมาะสม ปฏิบัติไม่เป็นข้าศึก ปฏิบัติเอื้อประโยชน์ ปฏิบัติถูกต้อง ปฏิบัติด้วยตนเอง ปฏิบัติด้วยความเพียร เกิดความสุขแกเทวดา และมนุษย์ อนุเคราะห์โลก และเพื่อความหลุดพ้น และ (๓) กระบวนการสื่อสารเชิงพุทธ ตามแนวไตรสิกขา
นางสาวปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์, (๒๕๕๙, หน้า ๒๑๐ – ๒๐๕).	๑. สภาพการดำเนินงานการเสริมสร้างความสมานฉันท์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย ๑) การสร้างชุมชนเข้มแข็งแบบพอเพียงด้วยวิธีการสนับสนุนการรักษาความปลอดภัยในชุมชน ส่งเสริมการประกอบอาชีพแบบพึ่งพาตนเอง ยึดถือการประหยัดและการออม ๒) การสร้างสันติวัฒนธรรมด้วยการส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีและให้ความเสมอภาค ในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ รวมทั้งอาศัยองค์กรทางศาสนาและวันสำคัญจัดกิจกรรมสร้างความสันติสุข ๓) การสื่อสารอย่างการุณยสารด้วยวิธีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างเปิดเผยหลายช่องทาง และมีการสื่อสารผ่านสื่อแบบสองทาง และสร้างเครือข่ายชุมชนด้วยการสัมมนากับประชาชน และ ๔) ความยุติธรรม เชิงสมานฉันท์ ด้วยวิธีการจัดการบริหารงานตามหลักกฎหมาย และการออกข้อบัญญัติแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งจัดให้มีศูนย์บริการด้านกฎหมาย และ การเจรจาไกล่เกลี่ย

ตารางที่ ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
	๒. องค์ประกอบการเสริมสร้างความสมานฉันท์ตามหลักศีล ๕ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย ๑) การสร้างหลักประกันชีวิตด้วยวิธีการสนับสนุนความเท่าเทียมของประชาชนและรณรงค์ให้ประชาชนเข้าวัดฟังธรรม ๒) การสร้างหลักประกันทรัพย์สิน ด้วยวิธีการสนับสนุนการประกอบสัมมาชีพ ๓) การสร้างหลักประกันครอบครัว ด้วยวิธีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา และจัดกิจกรรมสร้างความปรองดองความซื่อสัตย์ต่อชีวิตคู่ ๔) การสร้างหลักประกันสังคม ด้วยวิธีการสนับสนุนการเป็นคนที่มีวาจาไพเราะ ยกย่อง ให้เกียรติผู้อื่น รักษาสัจจะ ยึดมั่นในคำพูด และมีเจ้าหน้าที่ดูแลด้านเทคโนโลยี ระบบข้อมูล และ ๕) การสร้างหลักประกันสุขภาพ ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมลด ละ เลิก การดื่มสุรา ของมีนเมาและสิ่งเสพติด การสนับสนุนการลงโทษผู้กระทำผิดจากการดื่มสุรา ของมึนเมา และสิ่งเสพติด รวมทั้งส่งเสริมงานประเพณีงานนันทนาการที่ไม่ใช้สุราและของมีนเมา ๓. กลยุทธ์การเสริมสร้างความสมานฉันท์ตามหลักศีล ๕ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย ๑) กลยุทธ์ระบบครอบครัวแบพุทธมามกะ ๒) กลยุทธ์ระบบชุมชนแบบเศรษฐกิจ ๓) กลยุทธ์รูปแบบความสามัคคีที่มีเสถียรภาพ และ ๔) กลยุทธ์ระบบการปกครองที่มีธรรมาภิบาล

๗ กรอบและแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎี แนวคิด หลักธรรม และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพัฒนาขึ้นจากความเชื่อพื้นฐาน ที่มองว่า การนำหลักธรรมมาสร้างความสมานฉันท์เพื่อให้เกิดสังคมสันติสุข โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” ใช้ระเบียบวิธีแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ดังนี้

ก. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ภาคเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารทฤษฎี แนวคิด หลักธรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาคสนาม ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๒๒ รูป/คน และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๑๒ รูป/คน และเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์

ข. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยวิธีสอบถาม (Questionnaire) โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ๑๘๘ วัด รวมจำนวน ๓๗๖ รูป กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๙๔ รูป

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ระยะที่ ๑ การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เป็นการข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญ จำนวน ๒๒ รูป/คน

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มพระสังฆาธิการ
กลุ่มที่ ๒ กลุ่มข้าราชการ
กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๔ กลุ่มประชาชน
กลุ่มที่ ๕ กลุ่มสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มพระสังฆาธิการ จำนวน ๗ รูป ได้แก่

๑.๑ พระธรรมรัตนาภรณ์ ดร. (สมศักดิ์ โชตินฺธโร) เจ้าอาวาสวัดเขียนเขต เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี ตำบลบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

๑.๒ พระครูสุจิตรัตนากร ดร. (สังวาล วฑฺฒจิตฺโต) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบึงบา ประภาสะวัต เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

๑.๓ พระครูวิจิตรอาภากร (นิวัตร อาภากโร) เจ้าอาวาสวัดสว่างภพ เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

๑.๔ พระครูวรธรรมวาที (นิพนธ์ ฉนฺทวุฑฺโฒ) เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว และเจ้าอาวาสวัดบัวแก้วเกษร ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๑.๕ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล ปธ.๙ เจ้าคณะอำเภอสามโคก วัดตำหนัก ตำบลสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

๑.๖ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน ปธ. ๘ เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒ ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๑.๗ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์ ดร. (มนตรี ฐิตสีโล) เจ้าอาวาสวัดโสภณาราม เจ้าคณะตำบลลำไทร ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มข้าราชการ จำนวน ๕ คน ได้แก่

๒.๑ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๒.๒. นายสมชาย ตรีณาวงษ์ นายอำเภอหนองเสือ ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

๒.๓ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๒.๔ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๒.๕ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น จำนวน ๔ คน ได้แก่

๓.๑ นายชาญ พวงเพ็ชร์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านฉาง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๓.๒ นายรามธนะ วิจิตรการ นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง หมู่ที่ ๒ ตำบลบางหลวง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๓.๓ นายธีระชัย ศิลาขาว กำนันตำบลคูขวาง ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๓.๔ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๔ ประชาชน จำนวน ๔ คน ได้แก่

๔.๑. นายเกษม มีสะอาด ๕๕/๒๓ หมู่บ้านทรัพย์หมื่นแสน ๑ ตำบลบ้านฉาง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๔.๒ นางมาลัย เกิงฝาก ๑๑๒/๒ หมู่ ๕ ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๔.๓ นายประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์ ๕๔/๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๔.๔ นางวรรณา ทรงทรัพย์ ๕๕/๑๕๑ หมู่ ๒ ตำบลบ้านฉาง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๕ กลุ่มสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ จำนวน ๒ คน ได้แก่

๑. นางวนิดา สุขรุ่งเรือง ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๒. คุณพรรณพร ชาครนฤนาท ผู้จัดการทั่วไป สำนักงานบ่อเงิน บริษัท ซีพีแรม จำกัด (ลาดหลุมแก้ว) ๑๗๗ หมู่ที่ ๔ ถนนปทุมธานี – ลาดหลุมแก้ว ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๒.) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ บุคคลที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยได้สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ได้แก่ พระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดจันทบุรี และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๒ รูป/คน แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ พระสังฆาธิการ

๑.๑ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., (สุเทพ คุณงฺกโร) เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑ ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๑.๒ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., (นพปฎล คุตฺตวโร) เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา ตำบลมารวิชัย อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., (เอกชัย อินฺทโชโต) เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว ตำบลพลิ้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

๑.๔ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., (กฤษฎิ์ตภณ สุเมโธ) เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๒.๑ พล. ท. รวิช สุรไตรวิช ผู้ไกล่เกลี่ยประนีประนอมศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

๒.๒ นายเสรี ปัญจมณี อดีตผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดบ่อทอง ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๒.๓ นางสาวทองใบ ใจมั่น รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มนักวิชาการ

๓.๑ รศ. ดร. สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๒ รศ. ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร อาจารย์ประจำหลักสูตร

๓.๓ รศ. ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตร

๓.๔ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร

๓.๕ ผศ. ดร. ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำหลักสูตร

กลุ่มที่ ๔ อาจารย์ที่ปรึกษา

๔.๑ พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร

๔.๒ พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท, ผศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการใช้วิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและอธิบายลักษณะของเครื่องมือ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มเฉพาะ ดังนี้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ โดยการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑.๑ ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักธรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

๑.๒ กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับเรื่องที่วิจัย

๑.๓ สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีวิจัย

๑.๔ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีวิจัย ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

๑.๕ แก้ไขปรับปรุงเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๑.๖ จัดทำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ฉบับที่ถูกต้อง และนำไปดำเนินการต่อไปตามขั้นตอน

๑.๗ เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อสรุปผลการวิจัย

การสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น ๑๒ รูป/คน เพื่อให้ทราบและยืนยันข้อมูลให้ตรงกัน

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ดังนี้

๑.๑ ประสานผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ จำนวน ๒๒ รูป/คน แจ้งวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ แนะนำตัว อธิบายรายละเอียดในการสัมภาษณ์ และทำการนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ และนำหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อไปสัมภาษณ์ โดยนำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์บุคคลที่กำหนดไว้

๑.๒ ไปถึงที่นัดหมายตามจุดต่างๆ ที่นัดไว้ และดำเนินการสัมภาษณ์ให้ครบทุกรูป/คน และทุกประเด็น โดยขออนุญาตจดบันทึก และบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๑.๓ นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มารวบรวม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำมาสรุปต่อไป

๒) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ ดังนี้

๒.๑ ประสานผู้ที่คัดเลือกแบบเจาะจง เข้ารับการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑๒ รูป/คน แจ้งวัตถุประสงค์ อธิบายรายละเอียดในการสนทนากลุ่ม และทำการนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ นำหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย เพื่อเชิญเข้าสนทนากลุ่ม

๒.๒ สนทนากลุ่ม ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลที่สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ และชี้แจงรายละเอียดให้ผู้เข้ารับการสนทนากลุ่มทราบ และขอข้อคิดเห็นเสนอแนะ เพื่อสนับสนุนคำตอบของการสัมภาษณ์

๒.๓ นำผลการสรุปจากการสนทนากลุ่มมารวบรวม เพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลพร้อมกับข้อมูลสัมภาษณ์ เพื่อสนับสนุนข้อมูลการสัมภาษณ์ดังกล่าว

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัย มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑) ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น

๒) นำข้อมูลที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือน หรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์

๓) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกัน ในด้านการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขของพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ก่อนนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์ สรุปผล

๔) นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มารวบรวม เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลที่ถูกต้อง เพื่อสนับสนุนข้อมูลการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปสรุปผลต่อไป

ระยะที่ ๒ การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ พระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี[๑] จำนวน ๓๗๖ รูป กลุ่มตัวอย่าง มาจากการใช้สูตรสำเร็จรูป โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๖ รูป โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางมีรายละเอียด ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี จำนวนที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane[๒] ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N\,(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

---

[๑] สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี, **จำนวนพระภิกษุและสามเณร จังหวัดปทุมธานี**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www. pte.onab.go.th/ [๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑].

[๒] สุวรีย์ สิริโภคาภิรมณ์, **การวิจัยทางการศึกษา**, (ลพบุรี: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

ประชากรทั้งหมด/คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$n = \frac{๓๗๖}{๑+ ๓๗๖\ (๐.๐๕)^{๒}}$$

$$n = ๑๙๓.๘๑$$

$$n = ๑๙๔$$

จากการใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยมีประชากรที่เป็นพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี จำนวน ๑๙๔ รูป/คน

ตาราง ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมือง	๘๒	๔๒
อำเภอสามโคก	๘๐	๔๑
อำเภอลาดหลุมแก้ว	๓๘	๒๐
อำเภอธัญบุรี	๒๐	๑๐
อำเภอคลองหลวง	๔๖	๒๔
อำเภอลำลูกกา	๗๐	๓๖
อำเภอหนองเสือ	๔๐	๒๑
รวม	**๓๗๖**	**๑๙๔**

ตาราง ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑) แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ดังนี้

๑.๑ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี จากเครือข่ายอินเตอร์เนต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานการวิจัย หรือบทความตามเว็บไซด์ต่างๆ

๑.๒ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบของคำถาม โดยสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๓ นำเครื่องมือแบบสอบถาม ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

๑.๔ นำมาแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๑.๕ นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการหาค่า IOC (Rovinelli & Hambleton)

๑.๖ นำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้อมูลพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรีที่ติดเขตจังหวัดปทุมธานี จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงรายข้อเท่ากับ ๐.๐๑๕ และสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงทั้งฉบับ

๑.๗ นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บข้อมูลกับพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี ทั้งสิ้น ๑๙๔ คน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า ๕ ระดับ โดยแต่ละระดับคะแนน มีความหมายดังนี้

คะแนน ๕ หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า	ระดับมากที่สุด
คะแนน ๔ หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า	ระดับมาก
คะแนน ๓ หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า	ระดับปานกลาง
คะแนน ๒ หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า	ระดับน้อย
คะแนน ๑ หมายถึง	ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่า	ระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ โดยถามเกี่ยวกับสถานภาพ อายุ พรรษา การศึกษาสามัญ การศึกษาทางธรรม การศึกษาเปรียญธรรม และตำแหน่ง โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน ๖ ข้อ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านต่างๆ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ ตามหลักการของลิเคิร์ท จำนวน ๖๑ ข้อ โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับ มากที่สุด
๔. หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับ มาก
๓. หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับ ปานกลาง
๒. หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับ น้อย
๑. หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับ น้อยที่สุด[๓]

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี และเก็บข้อมูลจากพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

๑. จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน ๑๙๔ ชุด เพื่อแจกแบบสอบถาม

๒. ติดต่อขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงเจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือโดยการแจกแบบสอบถามให้กับพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานีที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๙๔ ชุด และรับคืน โดยตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

๔. ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแบบสอบถามที่รับกลับอีกครั้งหนึ่ง เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อไปทำการคำนวณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์การนำเสนอและสรุปผลการวิจัย ดังนี้

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบาย ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความเป็นไปของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๒) สถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

---

[๓] สุดาภรณ์ อรุณดี, **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย**, (เลย: รุ่งแสงธุรกิจการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๗๒.

๓) ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อความเป็นไปได้ในการใช้การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

๑.๐๐ - ๑.๔๙ หมายถึง มีความเห็นด้วย น้อยที่สุด
๑.๕๐ - ๒.๔๙ หมายถึง มีความเห็นด้วย น้อย
๒.๕๐ - ๓.๔๙ หมายถึง มีความเห็นด้วย ปานกลาง
๓.๕๐ - ๔.๔๙ หมายถึง มีความเห็นด้วย มาก
๔.๕๐ - ๕.๐๐ หมายถึง มีความเห็นด้วย มากที่สุด[๔]

เกณฑ์การแปลผลส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

ต่ำกว่า ๐.๕๐ หมายความว่า สอดคล้องกัน มากที่สุด
๐.๕๐ – ๐.๙๙ หมายความว่า สอดคล้องกัน มาก
๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายความว่า สอดคล้องกัน ปานกลาง

๑.๕๐ – ๑.๙๙ หมายความว่า สอดคล้องกัน น้อย

๒.๐๐ ขึ้นไป หมายความว่า สอดคล้องกัน น้อยที่สุด

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปผล และนำเสนอเขียนเป็นความเรียง ตาราง หรือแผนภูมิ

---

[๔] ธีรยุทธ์ พึ่งเพียร, **สถิติเบื้องต้นและการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สูตรไพศาล ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๐.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานีในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ๒) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นการประเมินความตรงตามเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความเที่ยงตรง (Content validity index : CVI) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถามผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

๔.๑ สภาพทั่วไปในชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานี ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๔.๒ องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๔.๓ นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๔.๔ สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๔.๑ สภาพทั่วไปในชุมชนรอบวัดในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑. ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑.๑ หลักความถูกต้อง

แนวคิดเรื่องสันติสุข

๑. ด้านการศึกษา

๑) มีการแนะนำได้สอนให้พุทธศาสนิกชนที่มาวัด ในการพูดคุย แนะนำเพื่อให้รู้และเข้าใจในหลักธรรมคำสอนในเบื้องต้น เช่น ศีล ๕ เป็นต้น[๑]

๒) ในชุมชนวัด มีจิตอาสาที่มีการศึกษา มีประชาชนที่สนใจและศึกษา ศีล ๕ ได้นำไปสู่การสอนลูก สอนหลาน และได้ถือปฏิบัติตามโครงการวัดประชารัฐสร้างสุข โดยนำแนวคิด ๕ ส. คือ สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย ลงสู่บริบทวัดเพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นพื้นที่ต้นแบบของการพัฒนาทางกายภาพและจิตใจ เพื่อส่งเสริมให้สังคมไทยตื่นตัวในเรื่องการช่วยเหลือได้รับความร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมมือของทุกภาคส่วน เป็นหนทางนำไปสู่ความปรองดอง[๒]

๓) ประชาชนทั้งที่มีการศึกษา และไม่มีการศึกษา จะสนับสนุนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่วัด ที่ชุมชนภายในหมู่บ้าน ที่โรงเรียน หรือสถานที่อื่นๆ มีการช่วยเสนอแนะให้ข้อคิดเห็น ตลอดให้ความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ ทรัพย์สินเงินทองตามกำลังศรัทธา[๓]

๔) ชุมชนรอบวัด ในแต่ละครัวเรือนมีลูกหลานเรียนหนังสือมากขึ้น วัดตั้งอยู่ในชนบท มีชาวบ้านที่เข้าวัดจำนวนมาก ดังนั้นจึงมีความขัดแย้งน้อย การสร้างความปรองดองจึงเป็นการบรรยายธรรมปกติ เพื่อกล่อมเกลาและรักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่ ในขณะเดียวกันลูกๆ หลานๆ ที่มีการศึกษาก็สนใจเข้ามาศึกษาธรรมมากขึ้นเช่นเดียวกัน[๔]

๕) ชุมชนรอบวัด ลูกหลานมีการศึกษามากขึ้น ดังนั้น คนที่มีการศึกษาจะมีความเข้าใจในอีกระดับหนึ่ง ทำให้ความขัดแย้งน้อย การมาพูดคุยแนะนำธรรมะ ทำให้เกิดการเข้าใจง่ายขึ้นและเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน การได้พบปะพูดคุยสร้างความเข้าใจ ความสามัคคีก็เกิดขึ้น[๕]

---

[๑] สัมภาษณ์ พระธรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๓] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๔] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๕] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๖) ในชุมชนรอบวัด ลูกๆ หลานของชาวบ้านมีการศึกษามากขึ้น มีความรู้มากขึ้น การพบปะพูดคุยก็จะสร้างความสามัคคีง่ายขึ้น[๖]

๗) ในชุมชนรอบวัด ประชาชนต่างๆ ได้รับการศึกษามากขึ้น สูงขึ้น ได้ผ่านการอบรม ได้อยู่ในสังคม และได้เข้าถึงความจริงจากประสบการณ์ของตนเอง นำไปสู่ความเข้าใจ ทำให้ปรับตัวอยู่ในสังคมได้ด้วยความสามัคคี[๗]

๘) ในชุมชน ประชาชนมีการศึกษามากขึ้น การเรียนสูงขึ้น การอยู่ในสังคมอีกระดับหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ชาวบ้าน การประพฤติตัวก็จะอยู่ในอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งจะมีการหลีกเลี่ยงการทะเลาะเบาะแว้งได้ ดังนั้น พระสังฆาธิการได้ทำบทบาทภารกิจของพระ ก็จะทำความเข้าใจง่ายขึ้น ก็จะเป็นการสนับสนุนความปรองดองอีกทางหนึ่ง[๘]

๙) การศึกษาทำให้คนมีความรู้ มีสติมากขึ้น เพราะในชีวิตประจำวันจะต้องอยู่ในสังคมมากขึ้น การศึกษาอาจจะไม่ได้ช่วยวัดสักเท่าไหร่ แต่จะทำให้ตัวเอง คนในครอบครัวเข้าใจในความสามัคคี ก็จะไม่ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว ในชุมชน ก็จะคุยกันด้วยเหตุด้วยผล โดยไม่ใช้อารมณ์ ก็จะนำไปสู่ความปรองดองได้[๙]

๑๐) การศึกษาเป็นการสร้างการรับรู้ ทำให้ประชาชนเข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมได้ อาจจะไม่ได้ช่วยวัดทางตรง และการศึกษาจะช่วยให้ตัวเอง ครอบครัว ชุมชน เข้าใจในเหตุและผลมากขึ้น จะไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน[๑๐]

๑๑) การศึกษา เป็นการเรียนรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง ตั้งแต่การใช้ชีวิตกับตัวเอง การใช้ชีวิตในสังคม ทำให้มีความรู้กว้างขึ้น เข้าใจเหตุผลมากขึ้น การทะเลาะเบาะแว้งในกลุ่มชาวบ้านเกิดขึ้นน้อยมาก หากไม่มีการเมืองมาเกี่ยวข้อง ไม่มีทะเลาะ การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันก็เกิดความสามัคคี[๑๑]

๑๒) ชาวบ้านมีการส่งลูกหลายมีการศึกษามากขึ้น การเรียนรู้ในด้านต่างๆ มากขึ้น ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงในห้องเรียน ในสังคม ทางอ้อมก็สื่อต่างๆ โลกโซเชียลมากขึ้น เช่น โทรทัศน์ Facebook, line ล้วนแต่เป็นความรู้ ซึ่งการศึกษาทำให้ตระหนักและเห็นประโยชน์ของการอยู่ร่วมกัน และแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี[๑๒]

---

[๖] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๗] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๘] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๙] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๐] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๑] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๒] สัมภาษณ์ นางสาวฐิติ์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๑๓) การศึกษาช่วยให้สังคมดีขึ้น เพราะการใช้ชีวิตที่มีเหตุผล หากไม่ยุ่งการเมืองที่เห็นแก่ประโยชน์ตัวเอง ไม่ได้ทำเพื่อส่วนรวม ดังนั้นคนมีความรู้ย่อมเข้าใจถึงโลกภายนอกเป็นอย่างดี มีเหตุผลในการอยู่ร่วมกันโดยไม่ต้องทะเลาะเบาะแว้งกันได้อย่างดี[๑๓]

๑๔) การศึกษาของคนในชุมชนมีมากขึ้น ทำให้เข้าใจการเรียนรู้มากขึ้น ยอมรับและเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกันได้ดี ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวที่แฝงด้วยหลักธรรมในการใช้ชีวิต ทำให้ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง[๑๔]

๑๕) โดยปกติในครัวเรือนมีการพูดคุย และมีการส่งบุตรหลานมีศึกษามากขึ้น ทำให้มีการเรียนรู้มากขึ้น ไม่ว่าจะในครอบครัว ในชุมชน ในสังคม การใช้เหตุผลมากขึ้น ก็จะไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งโดยไม่มีเหตุผล การใช้อารมณ์ต่างๆ ในสังคมก็หมดไป จึงเกิดความสามัคคีในชุมชน เป็นการแบ่งเบาภาระพระสังฆาธิการที่จะสร้างความปรองดองในหมู่คณะ[๑๕]

๑๖) ประชาชนที่มีการศึกษา จะช่วยสนับสนุนในการสร้างความปรองดอง คือ การใช้เหตุผลในสังคมมากขึ้น ลดความขัดแย้ง จึงไม่เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการสร้างความปรองดองในชุมชนได้ดี[๑๖]

๑๗) ในปัจจุบัน คนในชุมชนมีการศึกษามากขึ้น ทำให้ได้เรียนรู้มากขึ้น ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน และจากประสบการณ์จากโลกโซเชียลต่างๆ ทำให้ตระหนักถึงความจริง และสามารถสร้างความสามัคคี ตั้งแต่ในครอบครัว ชุมชน และสังคมภายนอกได้ ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการสร้างความปรองดองได้เป็นอย่างดี[๑๗]

๑๘) คนในชุมชนรอบวัด มาจากต่างจังหวัดเป็นส่วนมาก มีการศึกษาหลายระดับ แต่อย่างน้อยก็มีการศึกษาขั้นต่ำ ก็ ม.๓ และมาทำงานในสังคม การใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ย่อมมีความรู้มากขึ้นเป็นธรรมดา การใช้เหตุผลมากขึ้น ทำให้การทะเลาะเบาะแว้งก็ลดน้อยลง ก็เป็นการสนับสนุนในเบื้องต้น คือ ไม่สร้างปัญหาที่ต้องทะเลาะเบาะแว้งกัน มันก็จะเกิดการปรองดองได้[๑๘]

๑๙) การศึกษาช่วยให้คนตระหนักรู้ความจริงในหลายๆ ด้าน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทั้งในโลกโซเชียล สื่อต่างๆ รวมทั้งประสบการณ์ ล้วนเป็นความรู้ที่จะใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข และใช้ชีวิตในสังคมได้เป็นอย่างดี[๑๙]

---

[๑๓] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๔] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๕] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๖] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๗] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๘] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๙] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๒๐) การศึกษาช่วยให้คนมีความรู้ ความเข้าใจ มีเหตุผล การใช้ชีวิตในสังคมก็เข้าใจมากขึ้น ก็จะเป็นการช่วยในการสนับสนุนการสร้างความปรองดองในชุมชนได้เป็นอย่างดี[๒๐]

๒๑) ในชุมชนมีการส่งลูกหลานมีการศึกษามากขึ้น ทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีในชุมชนได้ เมื่อในชุมชนมีการศึกษาทุกครัวเรือน สามารถนำความรู้มาใช้ในบ้านด้วยเหตุผลมากขึ้น รู้ความจริงจากสื่อต่างๆ มากขึ้น ทำให้สมาชิกในครอบครัวก็ได้รับรู้มากขึ้น การใช้ชีวิตที่มีเหตุมีผลก็มากขึ้นเช่นเดียวกัน ทำให้เป็นการสนับสนุนการสร้างความปรองดองทางอ้อมด้วย[๒๑]

๒๒) ประชาชนในชุมชนมีการศึกษามากขึ้น ทำให้สังคมดีขึ้น รู้จักเหตุผลมากขึ้น การใช้ชีวิตตั้งแต่ในสังคมครอบครัว ชุมชน และสังคมใหญ่ๆ ก็เป็นปกติสุข โดยไม่มีการขัดแย้ง[๒๒]

---

[๒๐] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๑] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๒] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๑ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านการศึกษา**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑	ในปัจจุบัน การศึกษาได้รับการส่งเสริมและเข้าถึงชุมชนมากขึ้น ซึ่งในแต่ละครัวเรือนก็ได้ส่งลูกส่งหลานให้มีการศึกษามากขึ้น การศึกษาทำให้ได้เรียนรู้มากขึ้นด้วย ได้ผ่านการเรียนรู้ การอบรม ผ่านการเข้าสังคม เพราะในชีวิตประจำวันจะต้องอยู่ในสังคมมากกว่าอยู่บ้าน การเรียนรู้ทางโลกโซเชียล ได้อ่านข่าว อ่านหนังสือพิมพ์ และอีกหลายๆ ทาง การเรียนสูงขึ้นทำให้อยู่ในสังคมอีกระดับหนึ่งที่ใช้เหตุผลในการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้มีสติการในตัดสินใจ ซึ่งจะเป็นการหลีกเลี่ยงการปะทะคารม มีความใจเย็นขึ้น การใช้อารมณ์ต่างๆ ในสังคมก็หมดไป ทำให้เข้าใจการใช้ชีวิตในการดำรงชีวิตในสังคมได้ ยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกันได้ ช่วยให้สื่อสาร การพูดคุยในครอบครัวด้วยเหตุผลมากขึ้น ถ่ายทอดความรู้ ความจริงที่ถูกต้อง อธิบายให้สมาชิกในครอบครัว ถ่ายทอดประสบการณ์ให้สมาชิกในครอบครัวเข้าใจ นำไปสู่สังคมที่เข้าใจ การถ่ายทอด การสร้างความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้องก็จะช่วยสร้างความสามัคคีในหมู่คณะในชุมชนได้ และเป็นการช่วยสร้างความปรองดองในชุมชนได้	๗	๑,๒,๓,๔ ๕,๖,๗
	ในปัจจุบัน ในชุมชนรอบวัดในแต่ละครัวเรือนมีการศึกษาและอยู่ในสังคมที่กว้างขึ้น ทำให้คนที่อยู่ในสังคมที่ดีกว่าทำให้มีเหตุผลมากขึ้น ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ เพราะรู้ว่าไม่มีประโยชน์ การพิจารณา การตัดสินใจ การรับข่าวสารบ้านเมืองในสิ่งที่ถูกต้อง ได้รับรู้ในสิ่งที่ถูกต้อง นำไปสื่อสารในครอบครัวทำให้บุคคลในครอบครัวให้เข้าใจและรับรู้ในสิ่งที่ถูกต้องได้ ทำให้เข้าใจมากขึ้น จากหนึ่งครัวเรือนเป็นสองครัวเรือน และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนทุกครัวเรือนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เป็นจริงและถูกต้อง การรับรู้ในสิ่งที่ถูกต้อง จะนำไปสู่ในสังคมที่เข้าใจในสิ่งที่ถูกต้องเหมือนกัน จึงไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นการช่วยสนับสนุนและสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้	๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒

ตารางที่ ๔.๑ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านการศึกษา (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๓	ในชุมชนรอบวัด บุตรหลานมีการศึกษามากขึ้น ได้รับรู้สังคม รับรู้ข่าวสารบ้านเมือง เป็นคนที่มีสังคมกว้างขึ้น ทำให้เข้าใจ เข้าถึงโลกภายนอก การศึกษาทำให้คนมีเหตุและผล มีการพิจารณา หูตากว้างไกล ทั้งในด้านการคิด และการกระทำ สิ่งที่ได้รับรู้ ได้เห็น ได้รับทราบ จึงเป็นประสบการณ์ที่นำมาถ่ายทอดให้บุคคลในครอบครัวเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นจริง การศึกษาทำให้คนใช้เหตุผลมากขึ้น หนักนิดเบาหน่อยอภัยกันจึงไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้	๔	๑๓,๑๔ ๑๕,๑๖
๔	บุตรหลานในชุมชนมีการศึกษามากขึ้น โดยภาครัฐได้ให้การสนับสนุนในการกู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญในชุมชนมีการพัฒนาสถานที่ พัฒนาและเปลี่ยนแปลงบุคคลในครอบครัวในด้านความคิด ด้านเหตุผล ด้านการใช้อารมณ์ เนื่องจากบุตรหลานที่มีการศึกษาได้เข้าสังคมที่กว้างขึ้นและได้นำมาถ่ายทอดให้บุคคลในครอบครัวทราบ นอกเหนือจากความรู้ที่รู้จากชุมชนที่อยู่ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากสังคมหนึ่งในชีวิตประจำวัน ทำให้การคิดที่เป็นอีกอย่างที่ดีขึ้น เช่น การที่จะทะเลาะเบาะแว้ง ก็กลายมาเป็นคุยกันด้วยเหตุผล พิจารณาเอานำความถูกต้องมาตัดสินกันด้วยเหตุผล แล้วหาข้อยุติในสิ่งที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การสร้างความสามัคคีในชุมชนและปรองดองได้	๔	๑๗,๑๘ ๑๙,๒๐
๕	ในชุมชนรอบวัด ได้มีการส่งบุตรหลานให้มีการศึกษามากขึ้น ได้ใช้ชีวิตในสังคมภายนอก ทำให้มีประสบการณ์ มีความรู้ในด้านต่างๆ มากขึ้น แล้วนำมาถ่ายทอดให้บุคคลในครอบครัวได้ทราบ การรู้จักเหตุผล การตัดสินใจ การพิจารณา รู้จักแยกแยะ ไม่ใช้อารมณ์ ก็จะไม่มีการขัดแย้ง ดังนั้นจากประสบการณ์ดังกล่าว ทำให้จะช่วยสนับสนุนในชุมชนไม่มีความขัดแย้ง และจะนำไปสู่ความสามัคคี	๒	๒๑,๒๒

สรุป ในชุมชนรอบวัด ประชาชน ในแต่ละครัวเรือนมีการศึกษาที่จะช่วยในการสนับสนุนการสร้างความปรองดองในชุมชนอย่างไรบ้าง

ข้อดี การศึกษาช่วยให้คนมีความรู้ มีวิสัยทัศน์กว้าง มีเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้ การอยู่ในสังคมย่อมเรียนรู้การอยู่ในสังคมร่วมกัน การดำเนินชีวิตประจำ ทำให้เข้าใจชีวิตที่อยู่ด้วยเหตุผล โดยไม่ใช้ อารมณ์ซึ่งกันและกัน จะทำให้สามารถปรับตัวให้เข้าอยู่ในสังคมได้ดี การมีความรู้ การศึกษา ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้ชีวิตมากขึ้น ซึ่งจะช่วยตนเองประพฤติในทางที่ถูกที่ควร ไม่หูเบา ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผล สามารถอธิบายความจริงให้บุคคลในครอบครัวเชื่อถือได้ อันจะนำไปสู่ในหมู่คณะที่มีความสามัคคีปรองดอง มีการพูดจากันด้วยเหตุผลการใช้อารมณ์ก็หมดไป เพราะการศึกษาทำให้รู้ว่าการใช้อารมณ์ ไม่เกิดประโยชน์ทั้งกับตนเองและสังคม ทำให้คนมีการศึกษามีสติในการครองชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

การศึกษาช่วยสนับสนุนการสร้างความปรองดองในชุมชน คือ การที่บุตรหลานมีการศึกษาทำให้มีความรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษยชาติและสังคมไทย ลูกหลานที่มีการศึกษา มีความรู้สามารถอธิบายความจริงด้วยเหตุผลในครอบครัว ในสังคม การมีสติในการรับฟังด้วยเหตุและผล ตระหนักในสิ่งที่ถูกต้อง การอยู่ร่วมกันในสังคม การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การไม่เชื่อนักการเมืองที่จะนำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้ง มีปัญญาในการแก้ปัญหาในทางที่ถูกต้องได้ ดังนั้น ผู้ที่มีการศึกษาจะช่วยสนับสนุนการสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ในชุมชนได้ ซึ่งความรู้ดังกล่าวจะช่วยแบ่งเบาภาระในการสร้างความสามัคคีปรองดองของพระสังฆาธิการได้ ในส่วนของการให้ความรู้ต่อสมาชิกในชุมชนได้มีความรู้ มีปัญญาในการแก้ปัญหา โดยการนำหลักธรรมคำสอนที่พระสังฆาธิการได้เทศนาให้ฟัง นำมาปฏิบัติได้ ไม่ใช่คิดที่จะทะเลาะเบาะแว้งเพื่อการเอาชนะ และหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นหลักธรรมที่สามารถพิสูจน์ได้

ปัญหา การศึกษาทำให้คนมีความรู้ ช่วยการพัฒนาบ้านเมืองได้ โดยนำความรู้ที่เรียนมานำมาพัฒนาบ้านเกิด พัฒนาชุมชน ตำบล อำเภอ แต่คนมีความรู้ มีการศึกษา มีจบการศึกษาต้องทำงานในสังคม ทำงานนอกบ้าน จึงไม่มีเวลาในการช่วยสนับสนุนการสร้างความสามัคคีปรองดองของพระสังฆาธิการได้ แต่ก็สามารถช่วยให้บุคคลในครอบครัว ชุมชน ได้เข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง เข้าใจเหตุผล เข้าใจการแก้ปัญหาด้วยปัญญา โดยไม่ต้องทะเลาะเบาะแว้ง

ข้อเสนอแนะ บุตรหลานในชุมชนที่มีความรู้ ให้นำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และการสนับสนุนการสร้างความสามัคคีปรองดองโดยเริ่มจากครอบครัว ในชุมชน ให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่ควรให้ความร่วมมือกับนักการเมือง หรือเป็นนักการเมือง ที่มีแต่โกงกิน ทำลายประเทศชาติ เพื่อประโยชน์ตนเองและพวกพ้อง ควรนำความรู้ไปใช้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองและประเทศชาติต่อไป

๒. ด้านศาสนา

บทบาทที่สำคัญของศาสนา วัด โดยพระสังฆาธิการ มีการเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหามุ่งหวังให้ปรองดอง อย่างไร

๑) พระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี ได้รับนโยบายให้มีการเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชน โดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทาง และได้แสดงธรรมทุกครั้ง และทุกที่ เมื่อได้นิมนต์ไปงานแต่งงาน งานบวชนาค งานทำบุญบ้าน เป็นต้น เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเข้าใจ เข้าถึง หลักธรรมคำสอน เพื่อนำไปสู่การปรองดองได้[๒๓]

๒) พระสังฆาธิการได้ถ่ายทอดการหลักศีล ๕ ไปปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันให้กับคนในชุมชน โดยวัดเป็นศูนย์กลาง ให้ความรู้เฉพาะหลักความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนคนไทย มีความตื่นตัว เรื่องการช่วยเหลือสังคม การมีจิตอาสา ทำให้เกิดสังคมสุขภาวะที่ยั่งยืน เพื่อสร้างพื้นที่การเรียนรู้ของวัดให้เป็นให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการพัฒนาบุคคล และสังคมด้วยวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดความปรองดองให้สังคมเป็นวงกว้างขึ้นต่อไป[๒๔]

๓) พระสังฆาธิการ บรรยายธรรมในการเทศนาด้านหลักธรรม ให้ประชาชนที่มาวัดได้ทราบและเข้าใจ พูดคุยกัน จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะในสังคมละแวกวัด[๒๕]

๔) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาให้กับประชาชนเพื่อเป็นการสร้างปัญญา ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เพื่อไปดำเนินชีวิต เช่น การให้ทาน การรักษาศีล การเจริญภาวนา เป็นต้น เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ โดยพระสังฆาธิการไม่จำเป็นต้องสร้างความสามัคคีปรองดอง[๒๖]

๕) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเทศนาให้ญาติโยมฟัง ทุกวันพระ หรือวันอาทิตย์เป็นปกติ ซึ่งจะเป็นการสร้างปัญญาให้กับญาติโยมที่มาวัดให้เขารู้ ให้เขาเข้าใจ บรรยายบ่อยๆ คนฟังบ่อยๆ ก็จะซึมลึกไปเอง[๒๗]

๖) การสร้างปัญญาของพระสังฆาธิการ เป็นการแสดงธรรมในวันพระวันอาทิตย์ วันสำคัญทางพุทธศาสนา ชักชวน เชิญชวนให้ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความสามัคคี[๒๘]

๗) โดยโครงการรักษาศีล ๕ สอนให้ประชาชนรักษาศีล สอนหลักธรรมพระพุทธศาสนา ให้ประชาชนเข้าถึงหลักธรรมต่างๆ มุ่งทำบุญตักบาตรให้ทาน รักษาศีล ๕ รักษาศีล ๘ ให้รู้คุณค่าของการทำความดี การทำความชั่ว ให้เป็นพุทธฆามากะ และเป็นอุบาสก อุบาสิกาที่ดี[๒๙]

---

[๒๓] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๔] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๕] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๖] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๗] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๘] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๙] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๘) การสอนให้ทำความดี ในเบื้องต้นให้รักษาศีล ๕ ละเว้นการทำความชั่ว ทำจิตใจให้ผ่องใส สอนให้คิดดีทำดี สอนในหลักธรรม คนเมื่อมีจิตใจดี การกระทำต่างๆ ก็ดีไปด้วย ก็จะเกิดความสามัคคี ความปรองดองก็เกิดตามมา[๓๐]

๙) พระสังฆาธิการได้ถ่ายทอดเทคนิคการนำศีล ๕ ไปปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน และนำประชาชนมาร่วมกิจกรรม เมื่อมีการร่วมกิจกรรมร่วมกัน ได้พูดคุยกัน ได้รู้จักนิสัยใจคอกัน ทำงานร่วมกันก็เกิดความสามัคคี ก็จะมีความปรองดองกันได้[๓๑]

๑๐) วัดเป็นศูนย์กลางของประชาชน การที่ประชาชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีพระสังฆาธิการเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้ในเรื่องของศาสนา ก็จะช่วยอีกทางหนึ่งในการทำความดี และการทำงานร่วมกันได้รู้จักกัน พบปะกัน ทำให้เกิดความผูกพันมากขึ้น จะช่วยกันปรองดองในหมู่คณะ[๓๒]

๑๑) วัด นำโดยพระสังฆาธิการ มีหน้าที่สร้างความปรองดองให้กับชุมชนในละแวกวัดและละแวกใกล้เคียง และให้ความสำคัญกับประชาชนรอบวัด หรือประชาชนที่มาวัดและให้มาทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกัน ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันพระ มีการฟังเทศน์ฟังธรรม ร่วมกัน พูดคุยกัน รู้จักกันก็เกิดความสามัคคีกัน[๓๓]

๑๒) วัด คือ ศูนย์รวมของจิตใจของประชาชน ศูนย์รวมความรัก ความสามัคคีเป็นหลักชัยของสังคม พระสังฆาธิการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ สร้างชุมชนให้อยู่ในศีลในธรรม เมื่อทุกคนอยู่ในศีล ก็จะเกิดปัญญา รู้ผิดชอบชั่วดี สามารถทำให้ลดความขัดแย้ง และจะช่วยให้มีความปรองดองขึ้น[๓๔]

๑๓) พระสังฆาธิการ ปลูกฝังในเรื่องความสามัคคีเป็นเรื่องปกติ สอนให้ทุกคนที่มาวัด หรือในชุมชน นำศีล ๕ มาปฏิบัติเป็นแนวทางในชีวิต และมาร่วมกิจกรรมในวัด เช่น ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันทอดกฐิน เป็นต้น เมื่อได้ร่วมกิจกรรมก็จะรู้จักกัน ก็จะมีความสามัคคีกัน มีความปรองดองกัน[๓๕]

---

[๓๐] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๓๑] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๓๒] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๓๓] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๓๔] สัมภาษณ์ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๓๕] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๔) วัดเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของประชาชนคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ โดยมุ่งเน้นแนวความคิดตามหลักพุทธธรรมให้ซึมซับภายในจิตใจของมนุษย์ จึงก่อให้เกิดสันติสุขภายใน ส่งผลให้ชีวิตมีความรัก ความสามัคคีซึ่งกันและกัน พระสังฆาธิการก็พยายามปลูกฝังในด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อให้ทุกคนมีความสามัคคีปรองดอง[๓๖]

๑๕) พระสังฆาธิการ มีบทบาทที่สำคัญในการเสริมสร้างความปรองดอง และมีการเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชนที่มาวัด และภายนอกวัด เมื่อได้รับนิมนต์ไปเทศน์นอกสถานที่ก็จะปลูกฝังเรื่องการทำความดี การสามัคคีกัน การปรองดองกัน[๓๗]

๑๖) พระสังฆาธิการ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนคนไทยรักษาศีล ได้ขับเคลื่อนตามโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล ๕ วัดประชารัฐสร้างสุข การเรียนธรรมศึกษา เผยแผ่คติธรรม เทศนา ซึ่งเป็นการเสริมสร้างปัญญาให้กับญาติโยม เมื่อเกิดปัญญา รักษาศีล ก็จะสามัคคีปรองดองกันเอง[๓๘]

๑๗) พระสังฆาธิการ ได้สั่งสอนให้ประชาชนคนไทย ญาติโยมที่มาวัดในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น หรือนอกวัดที่มีโอกาสไปเทศนาให้ญาติโยมฟัง จะนำหลักธรรมคำสอนมาเทศนาให้ญาติโยมฟังทุกครั้ง เป็นการเติมเต็มให้ประชาชนมีความสามัคคีจนเข้าใจและเกิดปัญญา[๓๙]

๑๘) พระสังฆาธิการ เป็นผู้นำที่มีความตั้งใจในการสอนธรรมมะ ให้ความรู้ทางพุทธศาสนา ในเบื้องต้น คือ ศีล ๕ ให้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ปัญญาก็จะเกิด มีการให้อภัยต่อกัน และมีความรักความสามัคคีกัน มีการปรองดองกัน[๔๐]

๑๙) ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันมาฆบูชา วันทอดกฐิน เป็นต้น ซึ่งเป็นวันที่ประชาชนจะมาทำกิจกรรมที่วัดร่วมกัน พระสังฆาธิการจะจัดให้มีการเทศนา ให้ความรู้ ให้ข้อคิด คติเตือนใจ ให้รักษาศีล ๕ ให้กับผู้ที่มาร่วมกิจกรรม ให้มีความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ก็จะมีความปรองดองในหมู่คณะเช่นเดียวกัน[๔๑]

๒๐) ทางวัด โดยพระสังฆาธิการ มีการจัดงานในวันสำคัญทางพุทธศาสนาที่วัด ประชาชนคนไทยก็จะมาร่วมกิจกรรมในวัด ทุกคนก็มีโอกาสพบปะ พูดคุยกัน พระสังฆาธิการก็จะเทศนาในด้านหลักธรรมกับการใช้ชีวิตประจำวัน เมื่อทุกคนนำหลักธรรมไปใช้ก็จะเกิดปัญญา มีเหตุมีผลขึ้น จิตใจก็ดีขึ้น ความสามัคคีก็เกิด เป็นการสร้างความปรองดองให้กับประชาชน[๔๒]

---

[๓๖] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๓๗] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๓๘] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๓๙] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๔๐] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๔๑] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๔๒] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๒๑) ทางวัดมีการจัดงานตามประเพณี เช่น วัดเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันมาฆบูชา วันสงกรานต์ วันทอดกฐิน งานบวช เป็นต้น วัดเป็นศูนย์กลางในวันที่สร้างความสามัคคี ทุกคนที่มาวัดได้พบปะพูดคุย ร่วมกิจกรรมด้วยกัน มีความสามัคคีกัน พระสังฆาธิการก็จะสอนหลักธรรมในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การรักษาศีล ๕ เมื่อทุกคนนำไปปฏิบัติ ก็จะมีจิตใจที่ดีขึ้น ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง[๔๓]

๒๒) พระสังฆาธิการ ได้ถ่ายทอดการนำศีล ๕ ไปปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ให้กับคนในชุมชน คนที่มาทำบุญที่วัดเป็นประจำ เป็นการปลูกฝังในการทำความดีให้กับประชาชน จะช่วยให้ทุกคนมีความสามัคคีปรองดองในชุมชนขึ้น[๔๔]

---

[๔๓] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๔๔] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๒ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านศาสนา**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	พระสังฆาธิการ ได้รับนโยบายให้มีการเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชน และได้ดำเนินการในบทบาทภารกิจของพระสังฆาธิการ โดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเข้าใจเข้าถึงหลักธรรมคำสอน โดยนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง การให้ทาน การแบ่งปัน การรักษาศีล ๕ การเจริญภาวนา และให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ในการช่วยเหลือสังคม และมีความตื่นตัวทางสังคม ร่วมกิจกรรมจิตอาสา เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีกัน รู้จักกัน พูดคุยกัน พบปะกัน เพื่อสร้างความสามัคคี และรู้คุณค่าของหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา ที่สอนให้ทำความดี และก่อให้เกิดผลการกระทำของการทำความดี อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในสังคม	๗	๑,๒,๓,๔ ๕,๖,๗
๒.	วัดเป็นศูนย์กลางของประชาชน และศูนย์รวมด้านจิตใจ และเป็นที่พึ่งทางใจ โดยพระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนในเบื้องต้นในการรักษาศีล ๕ ละเว้นการทำความชั่ว นำหลักศาสนาสอนให้คิดดี ทำดี เมื่อจิตใจดี การกระทำก็ดีไปด้วย และให้ทำกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญต่างๆ ของทางพุทธศาสนา ได้ฟังเทศน์ ฟังธรรมร่วมกัน และได้รู้จักกัน พบปะกัน กินข้าวด้วยกัน การได้สันทนาการร่วมกัน ก็ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และจะนำไปสู่ความปรองดองในสังคมเป็นกลุ่มเล็กเป็นกลุ่มใหญ่	๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒

ตารางที่ ๔.๒ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านศาสนา (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๓.	วัดเป็นที่ปลูกฝังของการกระทำความดี โดยพระสังฆาธิการได้นำหลักธรรมคำสอนมาปลูกฝังให้ทุกคนที่มาวัด หรือในชุมชน นำศีล ๕ มาปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และมุ่งเน้นแนวความคิดตามหลักพุทธธรรมให้ซึมซับภายในจิตใจ จะก่อให้เกิดสันติสุขภายใน ส่งผลให้ชีวิตมีความรัก มีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มีการร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาด้วยกัน ได้พบปะพูดคุย กินข้าวด้วยกัน ก่อให้เกิดความสามัคคีซึ่งกันและกัน และทุกคนจะมีความสามัคคีปรองดองต่อกัน	๔	๑๓,๑๔ ๑๕,๑๖
๔.	ในวันพระ และวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น พระสังฆาธิการได้จัดงานจัดกิจกรรมในวันสำคัญที่วัดขึ้น มีการเทศนาให้ความรู้ ให้ข้อคิด คติเตือนใจ ให้รักษาศีล ๕ ให้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อทุกคนนำหลักธรรมไปใช้ก็จะเกิดปัญญา มีเหตุผลขึ้น จิตใจก็ดีขึ้น มีการอภัยต่อกัน ส่วนการสร้างความสามัคคี เพื่อให้ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมในวัด ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยกัน กินข้าวด้วยกัน ก็ทำให้รู้จักกัน ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ มีการปรองดองกัน	๔	๑๗,๑๘ ๑๙,๒๐
๕.	วัดเป็นศูนย์กลางของการกระทำความดี เป็นการสร้างความสามัคคี ทุกคนที่มาวัดได้พูดคุยกัน ร่วมกิจกรรมด้วยกัน พระสังฆาธิการก็จะสอนหลักธรรมในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การรักษาศีล ๕ เมื่อทุกคนนำไปปฏิบัติจะมีจิตใจที่ดีขึ้น ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองต่อกัน	๒	๒๑,๒๒

สรุป บทบาทที่สำคัญของศาสนา วัด โดยพระสังฆาธิการ มีการเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหามุ่งหวังให้ปรองดอง อย่างไร

ข้อดี วัดเป็นศูนย์กลางและเป็นศูนย์รวมของจิตใจ ศาสนามีหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดความผาสุกในชีวิตต่อตนเองและต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน พระสังฆาธิการ มีหน้าที่ตามบทบาทภารกิจในการส่งเสริมปัญญาในการกระทำความดีให้กับพุทธศาสนิกชน ทั้งภายในวัด และนอกสถานที่ ที่ได้รับการนิมนต์ ดังนั้น ทั้งศาสนาวัด เป็นศูนย์รวมของจิตใจของพุทธศาสนิกชน โดยพระสังฆาธิการเป็นสื่อกลางตามบทบาทภารกิจในการนำหลักธรรมคำสอน ให้ถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การสร้างความสามัคคีปรองดอง

ปัญหา การเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหามุ่งหวังให้ปรองดอง คนที่เข้าวัดฟังเทศน์ ฟังธรรม โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ ที่มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ที่เข้าใจในหลักธรรมและสามารถปฏิบัติตนได้เป็นอย่างดีแล้ว เช่น การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ ส่วนเยาวชนคนรุ่นใหม่ ไม่ได้สนใจการเข้าวัดฟังธรรม และไม่ได้รับการปลูกฝังหรือแนะนำจากผู้ใหญ่ให้เข้าวัดฟังธรรม การเสริมสร้างปัญญาต้องได้รับการปลูกฝังหลักธรรมตั้งแต่เด็กๆ และการเสริมสร้างปัญญาจะต้องทำ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ตั้งแต่เด็กๆ และจะต้องซึมซับไปเรื่อยๆ เมื่อเติบใหญ่ขึ้นมาสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นอนาคตของชาติที่ดีได้

ข้อเสนอแนะ ผู้นำประเทศ ผู้บริหารระดับสูง หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน ควรมอบนโยบาย และตั้งงบประมาณให้ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ท้องถิ่น ชุมชน หมู่บ้าน ให้มีการปลูกฝังเด็กเยาวชนรุ่นใหม่ ให้มีการเข้ารับการฟังธรรม ฟังเทศน์ เพื่อเป็นการเสริมสร้างปัญญาด้วยหลักธรรมคำสอนในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า สร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ต่อไปก็จะนำไปสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป

๓. ด้านการเมือง

ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุข โดยการสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่วนรวม วัดมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยให้ความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี อย่างไรบ้าง

๑) ระบบการเมือง โดย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาตำบล ผู้นำท้องถิ่น เช่น ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานหมู่บ้าน เป็นต้น ได้ให้ความร่วมมือกับทางวัดเมื่อมีงานเทศกาลต่างๆ ของวัด เช่น วันสวดมนต์ข้ามปี และวันสำคัญทางพุทธศาสนา และเมื่อวัดได้รับนโยบายในการดำเนินการต่างๆ ที่เป็นการสร้างความปรองดอง เช่น โครงการรักษาศีล ๕ วัดได้ให้ความร่วมมือกับประชาชนในการทำกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสามัคคีเพื่อสร้างความปรองดองในหมู่คณะของพุทธศาสนิกชนที่มาวัด และกิจกรรมต่างๆ ในขอบเขตของพระที่ทำได้[๔๕]

---

[๔๕] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๒) นักการเมืองในระดับท้องถิ่นได้มีการร่วมกิจกรรมกับวัด ระบบการเมืองช่วยสร้างสันติสุขให้กับสังคมเป็นอย่างมาก การเมืองสร้างระบบการปกครองบ้านเมือง และระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยนำหลักธรรมาภิบาล หรือธรรมรัฐมาเป็นแนวทาง โดยการนำความศรัทธาในหลักศาสนาพุทธมาปฏิบัติ ดังนั้น วัดจึงมีส่วนร่วมในการบริหาร คือสร้างกิจกรรมเรียนรู้โดยการนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาให้ประชาชนร่วมกิจกรรม เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง[๔๖]

๓) โดยหลักการระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุข ในระบบการปกครองระบบบริหารต่างๆ แต่โดยปกติประชาชนชาวบ้านระดับรากหญ้าในชุมชนก็อยู่ด้วยกันดี ไม่มีปัญหาเรื่องการแตกแยก ร้าวฉานอะไร ที่สำคัญ คือ ผู้บริหารระดับสูง นักการเมือง แก่งแย่งทำลายกัน ช่วงชิงแสวงหาอำนาจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง แต่มาสร้างกระแสเรื่องความปรองดองสามัคคีในระดับล่างในส่วนของวัด ก็ให้ความร่วมมือกับประชาชนในชุมชนเป็นเรื่องปกติตามภารกิจของสงฆ์ในการนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง[๔๗]

๔) โดยปกติ ผู้นำหรือผู้บริหารที่มาจากนักการเมือง จะสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ประชาชนจะต้องรู้กฎ ระเบียบ ของบ้านเมือง ส่วนวัดจะมีส่วนร่วมในการรับนโยบายมาปฏิบัติ และภารกิจของสงฆ์จะต้องให้ความร่วมมือกับประชาชนในท้องถิ่น เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน ในหมู่คณะ[๔๘]

๕) พระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับ กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วน ประชาชน ในการช่วยขับเคลื่อนความสามัคคีปรองดอง ในโครงการต่างๆ ที่ทางหน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น เช่น ขอใช้สถานที่ในการจัดงานต่างๆ เป็นสถานที่เลือกตั้ง เป็นต้น[๔๙]

๖) พระสังฆาธิการ จะให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน ในการอำนวยความสะดวก เช่น ขอใช้สถานที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ ขอทุนการศึกษาในด้านสงเคราะห์เมื่อในชุมชนมีกิจกรรม เช่น วันสงกรานต์ วันปีใหม่ เป็นต้น สงเคราะห์เครื่องดื่ม อาหาร ยืนจานชาม เป็นต้น[๕๐]

๗) พระสังฆาธิการ ให้ความร่วมมือในการบริหาร เมื่อหน่วยงานภาครัฐมีกิจกรรมในชุมชน วัดก็จะให้ความร่วมมือในสิ่งที่ช่วยได้ เช่น อำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ เช่น จัดอำเภอเคลื่อนที่ วัดจะอำนวยความสะดวก ในด้านโต๊ะ เก้าอี้ อาหาร เครื่องดื่ม ตามสมควร[๕๑]

---

[๔๖] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๔๗] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๔๘] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๔๙] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๕๐] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๕๑] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๘) พระสังฆาธิการ ให้ความร่วมมือกับประชาชน เมื่อมีการจัดกิจกรรมร่วมกับทางราชการ เช่น งานประเพณีวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง และมีการบรรยายธรรมให้กับประชาชนได้ฟัง ได้อำนวยความสะดวกสถานที่ในการดำเนินการ เป็นต้น[๕๒]

๙) พระสังฆาธิการ อำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานภาครัฐ ประชาชน โดย สถานที่จัดงาน โรงเรียนมีงาน ก็ให้ยืมข้าวของเครื่องใช้ บริจาคทุนการศึกษา บริจาคสมุด ดินสอ ปากกา เป็นต้น มีงานวันสงกรานต์ งานลอยกระทง ก็ให้ใช้สถานที่ [๕๓]

๑๐) วัด โดยพระสังฆาธิการ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และประชาชน เมื่อมีกิจกรรมที่ทางราชการจัดขึ้น เช่น วันปีใหม่ วันเด็ก วันครู วันสงกรานต์ วันลอยกระทง ให้ความร่วมมือไปบรรยายธรรม อำนวยความสะดวกการใช้สถานที่ บริจาคสมุด ดินสอ ปากกา เป็นต้น[๕๔]

๑๑) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ กับประชาชน เช่น มีงานประเพณีต่างๆ ทางวัดจะให้ความร่วมมือในการบรรยายธรรม ด้านสถานที่ ข้าวของเครื่องใช้ บริจาคทุนการศึกษาบริจาคปากกา ดินสอ สมุด เป็นต้น[๕๕]

๑๒) เมื่อหน่วยงานภาครัฐ จัดงานให้กับประชาชน เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน ทางวัดจะให้ความร่วมมือตามที่หน่วยงานภาครัฐ หรือประชาชน ต้องการใช้ เช่น การใช้สถานที่ วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น โดยการไปบรรยายธรรม เพื่อเป็นสิริมงคล บริจาคข้าวของเครื่องใช้ เช่น ปากกา ดินสอ สมุด ขนม น้ำดื่ม เป็นต้น[๕๖]

๑๓) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และประชาชนในการจัดกิจกรรมที่ทางราชการกำหนดขึ้น เพื่อเป็นการเชื่อมความสามัคคี เช่น วันปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ วันลอยกระทง ไปบรรยายธรรม อำนวยความสะดวกด้านสถานที่ บริจาคสิ่งของจำเป็น เพื่อเป็นการสนับสนุน เช่น ดินสอ ปากกา ขนม เครื่องดื่ม ตามสมควร เป็นต้น[๕๗]

๑๔) โดยปกติ วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของประชาชนที่มาวัด ก็มีการพบปะพูดคุย ปรับทุกข์ แก้ไขปัญหาและบรรยายธรรมในด้านหลักธรรมคำสอน แก้ไขปัญหาให้กับหน่วยงานภาครัฐ และประชาชน เมื่อมีความเห็นต่าง หรือมีความขัดแย้ง เช่น ในเรื่องที่ดิน ให้ความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน สิ่งไหนที่พระช่วยได้ก็จะไปช่วย เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ เป็นต้น[๕๘]

---

[๕๒] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๕๓] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๕๔] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๕๕] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๕๖] สัมภาษณ์ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๕๗] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๕๘] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๕) วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของประชาชน หากประชาชนจะสร้างความสามัคคีในชุมชน ในการจัดงานที่เป็นกิจกรรมส่วนรวม หรือเดือดร้อน วัดจะอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องดื่ม บริจาคสมุด ปากกา ดินสอ [๕๙]

๑๖) พระสังฆาธิการ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และประชาชนในการสร้างความสามัคคี ในการจัดโครงการที่ทางหน่วยงานภาครัฐ กำหนดขึ้น เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โครงการประชารัฐสร้างสุข จัดอบรมพัฒนาบุคลากร คุณธรรม จริยธรรม สืบสานงานด้านศาสนา สืบงานด้านประเพณี โดยการบรรยายธรรม[๖๐]

๑๗) วัด โดยพระสังฆาธิการ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนให้ความร่วมมือกับโครงการที่รัฐกำหนดขึ้น เช่น หมู่บ้านรักษาศีล ๕ โครงการประชารัฐสร้างสุข อำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ ในการจัดการเลือกตั้ง บริจาคสิ่งของวันปีใหม่ วันเด็ก เป็นต้น[๖๑]

๑๘) พระสังฆาธิการ ให้ความร่วมมือกับประชาชน เมื่อประชาชนต้องการรับของบริจาค ในการจัดงานวันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ โดยการบรรยายธรรม บริจาคขนม น้ำดื่ม สมุด ดินสอ ปากกา และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน เรือนจำจังหวัด ต้องการให้ไปบรรยายธรรม เพื่อสร้างความสามัคคี โดยการกล่อมเกลาผู้ต้องขัง หรือเด็กๆ ที่หลงผิด ติดยา เป็นต้น [๖๒]

๑๙) พระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี โดยใช้หลักภารกิจของคณะสงฆ์ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ โดยอำนวยความสะดวกในด้านใช้สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ ในการจัดกิจกรรมที่ประชาชน รวมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน มีผลประโยชน์ร่วมกัน ในด้านความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เช่น จัดสถานที่เลือกตั้งให้ประชาชนสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง[๖๓]

๒๐) วัด โดยพระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ให้ใช้สถานที่ในการจัดงานวันเด็ก วันปีใหม่ ประเพณีวันสงกรานต์ เพื่อให้ประชาชนได้สนุก และมีความสามัคคี[๖๔]

---

[๕๙] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๖๐] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๖๑] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๖๒] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๖๓] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๖๔] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๒๑) วัด โดยพระสังฆาธิการ ให้ความร่วมมือกับโครงการของรัฐ ในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีเช่น โครงการประชารัฐสร้างสุข โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นต้น เพื่อสร้างความสามัคคีให้กับประชาชน[๖๕]

๒๒) พระสังฆาธิการให้ความร่วมมือ ให้ความช่วยเหลือกับนักการเมืองท้องถิ่น จัดกิจกรรมกับวัด ที่ไม่ผิดกฎหมาย โดยให้มีประชาชนไปร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองกัน[๖๖]

---

[๒๑] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๒] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๓ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านการเมือง**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	ระบบการเมือง สร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหาร เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อจะช่วยสร้างสันติสุข เพื่อส่วนรวม วัดโดยพระสังฆาธิการมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยให้ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ประชาชน ซึ่งภารกิจดังกล่าวเป็นภารกิจและบทบาทของวัด โดยพระสังฆาธิการเป็นผู้ขับเคลื่อนภารกิจ มีส่วนร่วมในการบริหารในด้านนำหลักธรรมคำสอน มาใช้ในชีวิตประจำวัน และจัดกิจกรรมที่ช่วยในการสร้างความสามัคคี เช่น จัดงานในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา เป็นต้น จัดงานมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียน และรับนโยบายในการจัดโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข จะมีหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาตำบล ผู้นำท้องถิ่น เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน ประชาชน ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของวัด ซึ่งการจัดกิจกรรมของวัดดังกล่าวจะเป็นการนำความศรัทธาของประชาชนในหลักของพุทธศาสนามาปฏิบัติ และให้ประชาชนร่วมกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ความสามัคคีในหมู่คณะซึ่งการร่วมมือกับประชาชนและทุกภาคส่วนในการสร้างความสามัคคีตามหลักพุทธศาสนา เป็นบทบาทและภารกิจของสงฆ์ที่กระทำกันเป็นเรื่องปกติ โดยให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ และให้ภาคประชาชน ภาคเอกชนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคี มีกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน	๗	๑,๒,๓ ๔,๕,๖,๗

ตารางที่ ๔.๓ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านการเมือง (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๒.	ระบบการเมือง ระบบการปกครอง ระบบการบริหาร หน่วยงานภาครัฐ วัด ประชาชน ทุกภาคส่วน จะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมในการสร้างความสามัคคีปรองดองให้กับประชาชน เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ หน่วยงานภาครัฐ ร่วมกับพระสังฆาธิการ ในการจัดทำบุญตักบาตร หากหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการ อาจจะต้องให้ที่ประชาชนสะดวก และนิมนต์พระสังฆาธิการและพระสงฆ์ไปร่วมบิณฑบาต หากทางวัดจัดเองก็จะต้องสถานที่วัดและอำนวยความสะดวกให้กับพุทธศาสนิกชนโดยการจัดโต๊ะเก้าอี้ อาหาร เครื่องดื่ม ตามสมควร และร่วมกิจกรรมกันเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง	๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒
๓.	ระบบการเมือง ระบบการปกครอง ระบบการบริหาร หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ประชาชนทุกภาคส่วน ภาคเอกชนจะให้ความร่วมมือในการสร้างความปรองดอง โดยการจัดงาน วันทางประเพณี เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา พระสังฆาธิการก็จะมีกิจกรรมร่วมด้วยทุกครั้ง เพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีในชุมชน ในตำบล อำเภอ จังหวัด พระสังฆาธิการจะร่วมกิจกรรมในส่วนของบทบาทภารกิจ คือ มีการตักบาตร บรรยายธรรม มีการอำนวยสะดวกด้านสถานที่ในวันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น หน่วยงานส่วนท้องถิ่นก็จะแห่เทียนพรรษาถวายวัด ซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติต่อกันมา และเป็นการสร้างความสมานสามัคคี โดยการแห่เทียนไปวัด ทำให้รู้จักกัน พบปะกัน พูดคุยกัน กินข้าวด้วยกัน ทำให้เกิดความสามัคคีและนำไปสู่การปรองดองในหมู่คณะ ชุมชนได้	๔	๑๓,๑๔ ๑๕,๑๖

ตารางที่ ๔.๓ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านการเมือง (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๔.	ระบบการเมือง ระบบการปกครอง ระบบการบริหาร หน่วยงานภาครัฐ วัด ประชาชน ทุกภาคส่วน จะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมในการสร้างความสามัคคีปรองดองให้กับประชาชน เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ หน่วยงานภาครัฐ ร่วมกับพระสังฆาธิการ ในการจัดทำบุญตักบาตร หากหน่วยงานภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการ อาจจะต้องให้ที่ประชาชนสะดวก และนิมนต์พระสังฆาธิการและพระสงฆ์ไปร่วมบิณฑบาต หากทางวัดจัดเองก็จะต้องสถานที่วัดและอำนวยความสะดวกให้กับพุทธศาสนิกชนโดยการจัดโต๊ะเก้าอี้ อาหาร เครื่องดื่ม ตามสมควร และร่วมกิจกรรมกันเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง	๔	๑๗,๑๘ ๑๙,๒๐
๕.	ระบบการเมือง ระบบการปกครอง ระบบการบริหาร หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ประชาชนทุกภาคส่วน ภาคเอกชนจะให้ความร่วมมือในการสร้างความปรองดอง โดยพระสังฆาธิการให้ความร่วมมือในการบริหารและพัฒนาในการสร้างความสามัคคี ให้ความร่วมมือกับประชาชน ภาคเอกชน จะให้ความร่วมมือในการสร้างความสามัคคี โดยการบริจาคงบประมาณ ส่งพนักงานโรงงานเข้าร่วมกิจกรรมของวัด เช่น วันขึ้นปีใหม่ การแห่เทียนพรรษา เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนาในการสร้างความสามัคคีในสังคม	๒	๒๑,๒๒

ข้อดี ระบบการเมือง ระบบการปกครอง ระบบการบริหาร หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ประชาชนทุกภาคส่วน ภาคเอกชน จะให้ความร่วมมือในการสร้างความปรองดอง โดยพระสังฆาธิการให้ความร่วมมือในการบริหารและพัฒนาในการสร้างความสามัคคี ให้ความร่วมมือกับประชาชน ภาคเอกชน ขับเคลื่อนไปด้วยกัน โดยบทบาทและภารกิจของพระสังฆาธิการ เป็นผู้นำในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ประกอบกับภารกิจ ๖ ด้าน+๑ ล้วนแต่เป็นบทบาทที่ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและสร้างความสามัคคีทั้งสิ้น โดยเฉพาะงานสาธารณสงเคราะห์ที่พระสังฆาธิการขับเคลื่อนมาตลอด และนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง ด้วยหลักปฏิบัติ ๔ หลัก คือ การสงเคราะห์ การเกื้อกูล การพัฒนา การบูรณาการ ดังนั้น จะเห็นว่า วัด โดยพระสังฆาธิการ มีส่วนร่วมในการบริหาร โดยให้ความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง

ปัญหา บทบาทภารกิจที่พระสังฆาธิการ ได้ดำเนินการในด้านต่างๆ เป็นภาระที่มากมาย มีการให้มีการเสียสละ มีการแบ่งปัน ตามภารกิจ ๖ ด้าน พระสังฆาธิการมีบทบาทสำคัญในการประสานศรัทธาของประชาชน สนับสนุนงานภาครัฐในการพัฒนาและช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน ตามกำลังที่มีและได้นำหลักธรรมให้นำไปประคับประคองจิตใจและเป็นแนวทางปฏิบัติ แต่การกระทำดังกล่าวในด้านดีเป็นงานที่ใครๆ มองไม่เห็น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือประชาชน เนื่องจากไม่ได้ทราบถึงบทบาทภารกิจของพระสงฆ์ มองแค่ผิวเผินซึ่งเป็นแค่เสี้ยวหนึ่งของที่พระสังฆาธิการกระทำทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ ผู้นำ ผู้บริหารประเทศ ผู้นำของคณะสงฆ์ หน่วยงานภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับวัด และทางพุทธศาสนา คุ้มครอง และทำนุบำรุงศาสนา ซึ่งวัดเป็นสถาบันหลักที่สำคัญของสังคมไทย โดยให้พุทธศาสนา ในส่วนของวิชาศีลธรรม จริยธรรม บรรจุในวิชาเรียนของนักเรียนตั้งแต่อนุบาล จนถึงมัธยมศึกษา ๖ โดยการปลูกฝังและให้มีการนำนักเรียน นักศึกษาเข้าฟังธรรมที่วัด ทำกิจกรรมร่วมกัน และนำหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อันจะนำมาสู่ความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ในสังคม และประเทศชาติต่อไป

๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม

ปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านกระบวนการยุติธรรมต่อประชาชน พระสังฆาธิการมีบทบาทอะไรบ้าง

๑) ในระบบยุติธรรม พระสังฆาธิการ ได้ดำเนินการด้วยการเทศนานำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า คือ ศีล ๕ โดยการขยายความให้พุทธศาสนิกชนเข้าใจมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การสร้างความปรองดองได้ และสามารถกล่อมเกลาจิตใจให้อยู่ในศีลธรรม และจะได้ไม่ทำผิด ส่วนผู้ที่ทำผิดไปแล้วที่ต้องติดคุกติดตาราง พระสังฆาธิการก็ไปบรรยายธรรมในสถานที่ต่างๆ เมื่อมีการนิมนต์ให้ไปบรรยายธรรมตามภารกิจของสงฆ์[๖๗]

๒) กระบวนการยุติธรรมต่อประชาชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดอง พระสังฆาธิการมีบทบาทในการสอนหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ให้รอดพ้นจากปฏิบัติตัวในทางที่ผิดกฎหมาย พร้อมรับฟังปัญหาจากประชาชน เพื่อไกล่เกลี่ยปัญหาอย่างสันติ ซึ่งเป็นการสร้างความปรองดองเป็นเรื่องปกติ ส่วนกระบวนการยุติธรรม ให้ความรู้ด้านหลักธรรมเพื่อไม่ให้ทำผิด และหากมีประชาชนมีปัญหากัน ก็สามารถไกล่เกลี่ยให้ได้[๖๘]

๓) บทบาทในด้านกระบวนการยุติธรรม พระสังฆาธิการมีการบรรยายธรรมเทศนาธรรม ให้ประชาชนเข้าใจและนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติ และมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ โดยขอความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจจากประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการออกบรรยายธรรมให้กับนักโทษที่ติดคุก[๖๙]

๔) บทบาทและหน้าที่ของพระสังฆาธิการ คือการนำเอาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติทางธรรม โดยเอาหลักธรรมคำสอนมาปฏิบัติให้กับประชาชน เพื่อนำเข้าสู่จิตใจของประชาชน ให้เห็นคุณค่าของคุณธรรม เพื่อสร้างสังคมให้เกิดความสุขและความสามัคคี รับฟังปัญหาจากประชาชนที่มาปรับทุกข์ โดยแนะนำให้หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง เพื่อจะได้ไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม[๗๐]

---

[๖๗] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๖๘] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๖๙] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๗๐] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๕) ในระบบยุติธรรม พระสังฆาธิการ ได้ดำเนินการด้วยการบรรยายธรรม เทศนาธรรม ให้กับนักโทษที่เรือนจำ สถานพินิจและคุ้มครองสงเคราะห์เด็ก ฯลฯ โดยใช้บทบาทภารกิจของสงฆ์ในการเผยแผ่ให้เข้าใจหลักธรรมคำสอน ให้ประพฤติอยู่ในศีลในธรรม จะได้ไม่ทำผิดกฎหมาย และให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และบรรยายธรรมให้กับประชาชนในชุมชนให้เข้าใจ จะได้ไม่มีความขัดแย้ง จะได้ไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม และให้ความร่วมมือไกล่เกลี่ยกับประชาชนเมื่อมีปัญหากัน โดยนำเอาหลักธรรมคำสอนให้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติ[๗๑]

๖) พระสังฆาธิการ เสริมสร้างความปรองดองโดยการบรรยายธรรม เทศนาธรรมให้ประชาชนเข้าใจ และนำไปปฏิบัติ โดยนำเหตุและผลมาประกอบ ประชาชนจะได้ไม่ต้องทำผิดจะนำไปสู่ความสามัคคี โดยไม่ต้องไปสู่กระบวนการยุติธรรม[๗๒]

๗) พระสังฆาธิการ อำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ในการแสดงออกในทางความคิดเห็น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับกิจกรรม มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ภายใต้กรอบกฎหมาย[๗๓]

๘) พระสังฆาธิการอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ในการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ภายใต้กฎหมาย และนำไปสู่ความสามัคคี[๗๔]

๙) ในกรณีที่พิพาทขึ้นในชุมชน พระสังฆาธิการจะใช้หลักธรรมคำสอนในการแนะนำในการอภัยซึ่งกันและกัน ให้มีความใจเย็น และมีสติ ในการพูดคุย จะช่วยให้ปัญหาลดลงสร้างความปรองดองได้[๗๕]

๑๐) พระสังฆาธิการ ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน มีความสามัคคีปรองดองโดยการให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน เมื่อเข้าใจหลักธรรม และนำไปปฏิบัติจึงไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม[๗๖]

๑๑) พระสังฆาธิการ มีการบรรยายธรรมโดยให้ความรู้ให้กับประชาชนที่มาวัด โดยการนำไปปฏิบัติ และให้สถานที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคี โดยให้ความรู้ด้านกฎหมาย การประพฤติตัวโดยไม่ผิดกฎหมาย ปลูกฝังการนำเอาหลักธรรมในการดำเนินชีวิต[๗๗]

---

[๗๑] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๗๒] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๗๓] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๗๔] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๗๕] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๗๖] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๗๗] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๑๒) วัด พระสังฆาธิการ เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน หากมีปัญหากันมาปรึกษาได้ สามารถปรึกษาให้ความรู้ได้ พระสังฆาธิการสามารถไกล่เกลี่ยโดยนำหลักธรรมคำสอนมาสอน จะช่วยให้ผ่อนหนักให้เป็นเบาได้ จะช่วยในด้านการปรองดองได้[๗๘]

๑๓) พระสังฆาธิการ ที่วัดมีหอกระจายข่าว ตอนเช้าก็มีการบรรยายธรรมเพื่อให้เข้าใจถึงหลักธรรมคำสอน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงการทำผิดกฎหมาย เพื่อเตือนสติ โดยการนำเอาหลักธรรมคำสอนมาใช้ในชีวิตประจำวัน ก็จะช่วยในการเสริมสร้างความสามัคคีได้[๗๙]

๑๔) พระสังฆาธิการ มีบทบาทในการนำหลักธรรมคำสอนมาสร้างความเข้าใจเรื่องความยุติธรรม เพื่อให้เข้าใจถึงหลักธรรมกับหลักกระบวนการยุติธรรมจะสอดคล้องกัน โดยการนำหลักธรรมคำสอนมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน [๘๐]

๑๕) พระสังฆาธิการ เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนในชุมชน และในละแวกเดียวกัน บทบาทในด้านกระบวนการยุติธรรม คือการบรรยายธรรมให้เข้าใจถึงหลักธรรมคำสอนที่ควรเป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อจะได้ไม่ทำผิดกฎหมาย[๘๑]

๑๖) พระสังฆาธิการ จะสอนหลักธรรมคำสอนให้กับประชาชน หรือพุทธศาสนิกชน ที่มาทำบุญที่วัด ให้ใช้หลักธรรมในด้านขันติ อุเบกขา การให้อภัย เป็นเครื่องปัดเป่ากิเลสที่จะนำไปสู่การทำความผิด หรือถึงขั้นกรณีพิพาทต่างๆ ได้ [๘๒]

๑๗) พระสังฆาธิการ มีการสอนหลักธรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการสอนประชาชน พุทธศาสนิกชน ไม่ให้ทำผิด จึงไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม[๘๓]

๑๘) พระสังฆาธิการ ให้ความเมตตา ให้ความช่วยเหลือ ปลูกฝังหลักธรรมเพื่อไม่ให้ทำผิดกฎหมาย ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระกับหน่วยงานทางราชการได้[๘๔]

๑๙) พระสังฆาธิการ เป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อให้กับประชาชน ในการไกล่เกลี่ย หากมีข้อพิพาทกัน จะรับฟังความคิดเห็นทุกฝ่าย เพื่อหาข้อยุติโดยไม่ต้องไปถึงหน่วยงานของทางราชการ เพื่อแบ่งเบาภาระ[๘๕]

---

[๗๘] สัมภาษณ์ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๗๙] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๘๐] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๘๑] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๘๒] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๘๓] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๘๔] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๘๕] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๒๐) ประชาชนในชุมชน หรือในละแวกเดียวกัน ความเห็นไม่ตรงกันมาหาพระสังฆาธิการ เพื่อให้ไกล่เกลี่ย และให้ข้อคิดเห็นที่ถูกต้อง และเป็นธรรม โดยไม่ต้องถึงหน่วยงานราชการ[๘๖]

๒๑) พระสังฆาธิการในปัจจุบัน มีการศึกษาทางโลกมากขึ้น สามารถให้คำแนะนำด้านกฎหมายเบื้องต้นให้กับประชาชนได้ และจะให้คำแนะนำในทางธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อหลีกเลี่ยงการขึ้นโรงขึ้นศาล[๘๗]

๒๒) ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทในชุมชน ประชาชนต้องอาศัยและอาจจะต้องใช้หลักธรรมไปช่วยในการตัดสินใจ หรือยุติข้อพิพาทได้ โดยพระสังฆาธิการเป็นสื่อกลางในการเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ทำให้คู่พิพาท หรือคู่กรณี ใจเย็น ลดทิฐิ ให้อภัย และมีสติขึ้น ทำให้การพูดคุยช่วยให้ประสบความสำเร็จ ปัญหายุติลง[๘๘]

---

[๘๖] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๘๗] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๘๘] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๔ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านกระบวนการยุติธรรม**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	พระสังฆาธิการมีบทบาทในด้านกระบวนการยุติธรรมในการด้านการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข บทบาทและภารกิจของพระสังฆาธิการ สอนให้ปวงชนชาวไทยให้ดำรงตนตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อนำเข้าสู่จิตใจของประชาชน เพื่อไม่ให้ประพฤติผิดในด้านกฎหมาย เช่น ลักขโมยยาเสพติด ทะเลาะเบาะแว้ง ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการยุติธรรม ทำให้ติดคุกติดตาราง พระสังฆาธิการจะต้องไปบรรยายธรรมในสถานที่คุมขังผู้กระทำผิด นักโทษที่อยู่ในเรือนจำ สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ฯลฯ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ในการบรรยายธรรม แบ่งเบาภาระในการกล่อมเกลาจิตใจผู้กระทำความผิดทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ กลับตัวกลับใจให้เป็นคนดี เพื่อไม่เป็นภาระให้ตำรวจ เรือนจำ และศาล ที่จะต้องดำเนินการ	๗	๑,๒,๓,๔ ๕,๖,๗
๒.	พระสังฆาธิการ ได้บรรยายธรรมในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ แนะนำให้อภัยซึ่งกันและกัน ให้มีความใจเย็น มีสติในการเจรจาพูดคุย จะช่วยให้ปัญหาหนักเป็นเบา หากตกลงไม่ได้ ก็ให้พระสังฆาธิการอำนวยความสะดวกในการแสดงความคิดเห็นภายใต้กฎหมาย มีปัญหาอะไรที่ต้องผิดใจกันมาปรึกษาพระสังฆาธิการ จะไกล่เกลี่ย กล่อมเกลาให้เข้าใจถึงปัญหาจากปัญหาหนักมาเป็นเบา ตกลงกัน ไม่ต้องขึ้นโรงพัก ขึ้นโรง ขึ้นศาล จะผ่านกระบวนการยุติธรรม จะทำให้ยุ่งยากมากขึ้น เป็นการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อให้สังคมสันติสุข	๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒
๓.	พระสังฆาธิการ จะส่งเสริมให้เข้าใจถึงหลักธรรมคำสอนเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงการกระทำผิดกฎหมาย เพื่อเตือนสติให้ทำความดี นำเอามาปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวัน และให้เข้าใจถึงหลักธรรมกับหลักกระบวนการยุติธรรม จะได้ไม่ทำผิดกฎหมาย	๔	๑๓,๑๔ ๑๕,๑๖

ตารางที่ ๔.๔ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านกระบวนการยุติธรรม (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	พระสังฆาธิการมีบทบาทในการสอนหลักธรรม ปลูกฝังหลักธรรม เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ให้ทำผิดกฎหมาย ให้ใช้หลักธรรมในด้านขันติ อุเบกขา การให้อภัยซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการชัดเกลากิเลส เพื่อไม่ให้ทำผิด อันจะนำไปสู่การกระทำความผิดถึงขึ้นกรณีพิพาทต่างๆ พระสังฆาธิการจะช่วยไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทที่ตกลงไม่ได้ให้กับชาวบ้าน เพื่อรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายที่มีปัญหากัน เพื่อหาข้อยุติโดยไม่ต้องถึงหน่วยงานภาครัฐที่จะต้องไกล่เกลี่ย ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระให้กับหน่วยงานของทางราชการได้	๔	๑๗,๑๘ ๑๙,๒๐
๒.	พระสังฆาธิการ มีภารกิจในการนำหลักธรรมคำสอน เผยแผ่ให้กับพุทธศาสนิกชนให้ปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง และในปัจจุบันพระสังฆาธิการมีการศึกษาทางโลกมากขึ้น โดยเฉพาะในทางกฎหมายบ้านเมือง ดังนั้น สามารถให้คำแนะนำด้านกฎหมายในเบื้องต้นให้กับประชาชนได้ หรือยุติข้อพิพาทได้ และสามารถเป็นสื่อกลางในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่างๆ ได้ และอาจจะต้องใช้หลักธรรมไปช่วยในการตัดสินใจ ทำให้คู่พิพาทหรือคู่กรณีใจเย็น และลดทิฐิ ให้อภัยซึ่งกันและกัน และมีสติมากขึ้น เป็นการแบ่งเบาภาระให้กับหน่วยงานภาครัฐได้	๒	๒๑,๒๒

สรุป ปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี ในด้านกระบวนการยุติธรรมต่อประชาชน พระสังฆาธิการมีบทบาทอะไรบ้าง

ข้อดี สถาบันพุทธศาสนา เป็นสถาบันหลักที่สำคัญสถาบันหนึ่งของสังคมไทย หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา สอนให้ดำรงตนเป็นหนทางไปสู่การกระทำความดี มีพระสังฆาธิการเป็นผู้นำในการเผยแผ่ในหลักธรรมคำสอน เพื่อสร้างความสุขทางด้านจิตใจให้กับประชาชน วัด และพระสังฆาธิการเป็นศูนย์กลางและเป็นศูนย์รวมของจิตใจ และเป็นที่พึ่งทางใจของปวงชนชาวที่เป็นพุทธศาสนิกชน พระสังฆาธิการสามารถช่วยแบ่งเบาภาระให้หน่วยงานภาครัฐได้ในระดับต้นๆ ระดับหนึ่ง ในการกล่อมเกลาไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทที่ชาวบ้านตกลงกันไม่ได้ เพื่อรับฟังปัญหาของทุกฝ่าย เพื่อหาข้อยุติ และแนะนำในทางที่ถูกต้อง โดยให้เข้าถึงหลักธรรม โดยให้อภัยซึ่งกันและกัน และให้เข้าใจถึงการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งผลออกมาจะต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม ทำให้เสียเวลา หากผิดก็ต้องติดคุก ทำให้เกิดปัญหาไปถึงครอบครัวที่ต้องเดือดร้อน และปัญหาที่ตามมาอีกมากมาย ซึ่งเป็นการกล่อมเกลาและไกล่เกลี่ยเป็นการแบ่งเบาภาระให้หน่วยงานภาครัฐอีกทางหนึ่งด้วย

ปัญหา ในปัจจุบันการเข้าถึงวัดของประชาชนน้อยมาก ทำให้การปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระพุทธเจ้าน้อยลงตามไปด้วย ประชาชนยึดติดกับวัตถุภายนอก การเข้าฟังธรรม การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติก็ไม่นำไปปฏิบัติ คนทำงานนอกบ้านมากขึ้น ต้องทำมาหากิน จึงไม่มีเวลาในการเข้าวัด ในปัจจุบันวัดที่คนเข้ามาก ก็ต้องเป็นวัดดั้งเดิมที่อยู่ในชุมชน การที่ประชาชนไม่มีคุณธรรม จริยธรรมในจิตใจ จะทำให้เป็นคนใจร้อน ไม่มีเหตุผล ติดยาเสพติด ลักขโมย ทะเลาะเบาะแว้งกัน ทำให้เป็นคนไม่มีคุณภาพ เป็นภาระสังคม และทำให้เป็นภาระของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ เรือนจำ ศาล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ผู้นำ ผู้บริหารระดับสูง ควรให้ความสำคัญกับพลเมืองของประเทศ โดยเฉพาะเยาวชนคนรุ่นใหม่ ที่เป็นวัยรุ่น ซึ่งโตขึ้นจะเป็นอนาคตของชาติที่มีคุณภาพ จะต้องให้การศึกษาสายสามัญ และทางธรรมพร้อมๆ กันไป โดยการบรรจุในหลักสูตรของโรงเรียนที่เป็นศีลธรรม จริยธรรม เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรม นำไปสู่ของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สถานศึกษาในพื้นที่และใกล้พื้นที่ ให้เข้าร่วมการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เพื่อเป็นการปลูกฝังเยาวชนคนรุ่นใหม่ ให้มีศีลธรรม มีความอดทน มีสมาธิ มีความตั้งใจ นำไปสู่การเรียนหนังสือให้ดีขึ้น และเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี และให้มีการนำหลักธรรมคำสอนที่ได้จากการบวชสามเณรนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เด็กจะได้เป็นอนาคตของชาติที่มีคุณภาพและที่ดีต่อไป

๕. ด้านสื่อสารทางสังคม

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ทางวัดมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความปรองดองในชุมชน อย่างไรบ้าง

๑) พระสังฆาธิการ มีการบรรยายธรรมในวัดทุกวันพระเป็นประจำ และวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา หรือวันสำคัญอื่นๆ เป็นต้น โดยการบรรยายหลักธรรมคำสอน ซึ่งหลักธรรมดังกล่าวเป็นคำสอนที่ให้ประพฤติดี ปฏิบัติดี และได้ไปบรรยายธรรมตามสถานที่ต่างๆ เมื่อได้รับการนิมนต์ เช่น วันขึ้นปีใหม่ งานบวชนาค งานแต่งงาน งานครบรอบวันคล้ายวันเกิด เป็นต้นซึ่งหลักธรรมที่บรรยายนั้น จะช่วยในการสร้างความปรองดองด้วย[๘๙]

๒) ในปัจจุบันมีสื่อสังคมมากมายและกว้างขวาง เช่น สื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น Facebook Line วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นไวนิลประชาสัมพันธ์ พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ประชาสัมพันธ์ โดยทาง Facebook Line แผ่นไวนิล เพื่อบรรยายให้ประชาชนคนไทยปฏิบัติตัว ให้อยู่ในกรอบของศีลธรรม เพื่อนำไปสู่การสร้างความปรองดอง[๙๐]

๓) ทางวัดจัดให้มีการทำบุญตักบาตรทุกวันพระตลอดทั้งปี และมีเทศน์หรือบรรยายธรรมทุกวันพระ หากประชาชนให้ความร่วมมือที่มาวัดประจำก็จะเห็นว่า มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติทุกวัน ดังนั้น จะเห็นว่า ทางวัดมีการสร้างความปรองดองให้กับชุมชน[๙๑]

๔) การเสริมสร้างความปรองดองให้กับประชาชน โดยการเข้าถึงประชาชนโดยการประชาสัมพันธ์ สื่อโดยแผ่นไวนิลประกาศ, Facebook , เสียงตามสายในชุมชน วิทยุชุมชนท้องถิ่น สื่อออนไลน์ในโลกโซเชียลต่างๆ ให้ทราบถึงการจัดกิจกรรมที่ทางวัดปฏิบัติอยู่ เช่น วันมาฆะบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา หรือวันสำคัญอื่นๆ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะด้วย[๙๒]

๕) ในปัจจุบันการสื่อสารทางโลกโซเชียลมีหลายทาง โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ทำให้พระสังฆาธิการสามารถประชาสัมพันธ์ธรรมะ และกิจกรรมทางพุทธศาสนาได้ง่ายขึ้น นำหลักธรรมคำสอน บรรยายธรรมขึ้นใน Facebook Line เสียงตามสาย หอกระจายข่าว และบรรยายธรรม ทุกวันพระ เป็นต้น[๙๓]

---

[๘๙] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๙๐] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๙๑] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๙๒] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๙๓] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๖) บรรยายธรรมทุกวันพระ บรรยายธรรมผ่านโลกโซเชียลทาง Facebook ทาง Line ทางวิทยุ จะช่วยสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ในการสร้างความสามัคคี[๙๔]

๗) บรรยายธรรมทุกวันพระ เสียงตามสาย หอกระจายข่าววัด เพื่อนำหลักธรรมคำสอน ในการสร้างความสามัคคีในชุมชน[๙๕]

๘) ปัจจุบันความทันสมัยในโลกโซเชียล ทำให้มีสื่อออนไลน์ ทาง Facebook ทาง Line มีการแชร์ต่อๆ กันไป ทำให้กว้างขวางมากขึ้น การมาร่วมทำบุญที่วัดก็มากขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะเป็นการสร้างความสามัคคีมากขึ้น[๙๖]

๙) วัด โดยพระสังฆาธิการ ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนคนไทย ที่เลื่อมใสในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา การบรรยายธรรมในทุกวันพระ ซึ่งจะเป็นการประชาสัมพันธ์เป็นประจำอยู่แล้ว ก็มี Facebook ทาง Line หอกระจายข่าว เป็นต้น[๙๗]

๑๐) พระสังฆาธิการ ประชาสัมพันธ์ทางโลกโซเชียล เช่น Facebook และ Line มีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องต่างๆ ของวัด บรรยายธรรมทุกวันพระ จัดกิจกรรมทางธรรมะออกสื่อ และมีการแชร์ต่อๆ กันไป ทำให้ประชาชนได้เห็นการปฏิบัติธรรมของพระภิกษุ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีงาม [๙๘]

๑๑) พระสังฆาธิการบรรยายธรรมทุกวันพระ เป็นหลัก และเผยแผ่ทางโลกโซเชียล เช่น Facebook Line และประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว เพื่อให้ประชาชนสนใจได้ฟังกัน[๙๙]

๑๒) พระสังฆาธิการ บรรยายธรรมทุกวันพระ เป็นการเผยแผ่พุทธศาสนาให้พุทธศาสนิกชนได้ฟัง เพื่อนำเอาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และนำไปความสามัคคีปรองดอง[๑๐๐]

๑๓) พระสังฆาธิการ ได้บรรยายธรรมทุกๆ วันพระ ชุมชนรอบวัดที่มาวัดจะมีการเรียนรู้ และตระหนักดีว่า เป็นการบรรยายธรรมในการสร้างความสามัคคี และเห็นประโยชน์และนำเอาไปปฏิบัติ เพื่อการอยู่ร่วมกันและมีการแก้ปัญหาด้วยสันติ ทำให้มีความสามัคคี[๑๐๑]

๑๔) ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย หอกระจายข่าว การแสดงธรรมเทศนาทุกวันพระ และการสอนพุทธศาสนาให้กับประชาชน และเยาวชนทั่วไป ตามโอกาสต่างๆ[๑๐๒]

---

[๙๔] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๙๕] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๙๖] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๙๗] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๙๘] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๙๙] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๐๐] สัมภาษณ์ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๐๑] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๐๒] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๕) ประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารสนเทศ การผลิตสื่อประสัมพันธ์ เช่น ไวนิล ทาง Facebook ทาง Line สื่อมวลชนสัมพันธ์ในท้องถิ่น พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านหลักธรรม เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง[๑๐๓]

๑๖) การประชาสัมพันธ์ มีหลายช่องทาง เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารด้านธรรมะ เพื่อนำไปสู่การใช้ชีวิตประจำวัน ประชาสัมพันธ์โดยป้ายไวนิล เสียงตามสาย หอกระจายข่าว[๑๐๔]

๑๗) สื่อประชาสัมพันธ์ทางใบฎีกา เครื่องขยายเสียง บิณฑบาต ผู้ใหญ่กำนัน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หอกระจายข่าว ทางโลกโซเชียล เพื่อนำหลักธรรมคำสอนมาบรรยาย เพื่อให้ประชาชนนำไปปฏิบัติ[๑๐๕]

๑๘) สื่อประชาสัมพันธ์ คือ การบรรยายทุกวันพระ ทางโลกโซเชียล เช่น Facebook Line หอกระจายข่าว เสียงตามสาย เป็นต้น[๑๐๖]

๑๙) มีการประชาสัมพันธ์ด้านการสื่อสาร ผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น Facebook ทาง Line เสียงตามสาย โดยการสอนหลักธรรมเป็นหลัก เพื่อให้ประชาชนรับรู้ และเข้าใจในหลักธรรม เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน[๑๐๗]

๒๐) การประชาสัมพันธ์ มีการติดบอร์ดในวัด เพื่อประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของพระ ตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบ วัดมีกิจกรรมต่างๆ พระสังฆาธิการก็จะประชาสัมพันธ์ด้วย เป็นการชักชวนให้นำหลักธรรมคำสอนมาถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการใช้ชีวิตประจำวัน[๑๐๘]

๒๑) วัด โดยพระสังฆาธิการ ประชาสัมพันธ์ทุกวันพระ เสียงตามสาย เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงความสามัคคีโดยนำหลักธรรมคำสอนมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ปิดป้ายสนับสนุนการทำกิจการในด้านหลักธรรม แจ้งผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น[๑๐๙]

๒๒) ประชาสัมพันธ์ทางสื่อออนไลน์ โลกโซเชียล เช่น ทาง Facebook ทาง Line และมีการแชร์ต่อๆ กันไป เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ โดยนำหลักธรรมคำสอนให้ประชาชนได้รับรู้ รับทราบ เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน[๑๑๐]

---

[๑๐๓] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๐๔] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๐๕] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๐๖] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๐๗] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๐๘] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๐๙] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๑๐] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๕ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านสื่อทางสังคม**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	พระสังฆาธิการ มีการสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความปรองดองในชุมชน มีการเทศน์บรรยายธรรมทุกวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา และวันสวดมนต์ข้ามปี เป็นต้น วันประเพณีวัฒนธรรมไทย เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น วันสิริมงคล เช่น วันบวชนาค งานแต่งงาน วันคล้ายวันเกิด เป็นต้น โดยนำหลักธรรมคำสอน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สอนให้ประพฤติดี ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และหลักธรรมที่บรรยายนั้น เป็นการบรรยายที่ช่วยในการสามัคคีปรองดองทุกครั้ง การบรรยายนอกสถานที่ การไปปาฐกถาในโอกาสต่างๆ ในจังหวัด การบรรพชาสามเณรหมู่ การบวชอุปสมบทหมู่ การบวชวันเฉลิมพระชนมพรรษา และที่ได้รับการนิมนต์ไปบรรยายในการสามัคคีปรองดองเช่นเดียวกัน เป็นการสื่อสารด้วยการบรรยายสด ส่วนกิจกรรมที่มีประชาชน นักเรียน นักศึกษา ทำกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในด้านกิจกรรมต่างๆ ประชาสัมพันธ์หลักธรรมโดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้าใจในหลักธรรม และน้อมนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และร่วมสร้างความสามัคคีปรองดอง เช่น - สื่อออนไลน์ เช่น Facebook , Line วิทยุ แผ่นไวนิล - เสียงตามสายในชุมชน วิทยุชุมชนท้องถิ่น หอกระจายข่าววัดหอกระจายข่าวชุมชน - ทางสื่อสารสนเทศ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ไวนิล ติดบอร์ดในวัด ติดบอร์ดในชุมชน หมู่บ้านจัดสรร แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ - แจ้งข่าวผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้านจัดสรร ในทุกช่องทาง เป็นการบรรยายหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปสู่การสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป	๒๒	๑ - ๒๒

สรุป การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ทางวัดมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความปรองดองในชุมชน อย่างไรบ้าง

ข้อดี หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่สอนให้คนเป็นคนดี ทุกคนควรนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อันจะนำไปสู่การประพฤติ ประพฤติชอบ ที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และเพื่อเป็นสิริมงคลกับชีวิต การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ในการสร้างความสามัคคีปรองดอง มีช่องทางมากมายในการสื่อสาร ทั้งโลกโซเชียล เช่น Facebook , Line ,วิทยุชุมชน หอกระจ่ายข่าววัด หอกระจายข่าวชุมชน หอกระจายข่าวหมู่บ้าน เสียงตามสาย สื่อสารสนเทศ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ไวนิล ติดบอร์ดในวัด ติดบอร์ดในชุมชน ในหมู่บ้านจัดสรร แผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เป็นสื่อที่เข้าถึงประชาชนได้ง่าย และมองเห็นได้ชัด ซึ่งทางวัดได้ติดในจุดที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นสื่อที่ไม่มีค่าใช้จ่าย หากมีบ้างก็ไม่มาก ทำให้สื่อสารกับประชาชนได้มากขึ้น ง่ายขึ้น

ปัญหา การที่พระสังฆาธิการได้จัดสื่อประชาสัมพันธ์ในทุกๆ ด้าน เพื่อสื่อให้ประชาชนคนไทย หันมาสนใจในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา เพื่อมาทำบุญที่วัด ฟังธรรม ร่วมกิจกรรมกับทางวัดที่จัดขึ้นและนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองได้ แต่ในปัจจุบัน คนส่วนมากทำงานนอกบ้านมากขึ้น ความเจริญทางวัตถุมากขึ้น คนหันไปยึดติดกับความเจริญทางวัตถุนิยม เช่น การไปเดินห้าง ไปกินข้าวที่ห้าง ดูหนัง ไม่มีโอกาสได้ฟังคำสอน ฟังธรรมและไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกันภายในวัด ทำให้ไม่มีโอกาสพบปะสังสรรค์ พูดคุย ทำกิจกรรมด้วยกัน ทำให้การประชาสัมพันธ์ทราบในกลุ่มเล็กๆ กลุ่มที่ศรัทธาในพุทธศาสนาที่ให้ความสนใจเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ขอความร่วมมือสถานศึกษา ให้พระสังฆาธิการ ประชาสัมพันธ์ โดยการทำงานเชิงรุกในด้านการประชาสัมพันธ์หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา จัดพระภิกษุ สามเณรในวัดออกเดินสายบรรยายหลักธรรมคำสอน และให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อไม่ให้เบื่อ

๒. หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน สถานศึกษาในพื้นที่ หรือละแวกใกล้เคียง ให้ความร่วมมือกับวัด โดยจัดนักศึกษา นักเรียน พนักงานโรงงาน จัดวันเวลา เข้าร่วมโครงการกับวัด เพื่อฟังธรรม ทำกิจกรรมร่วมกัน พบปะพูดคุยกัน นอกสถานที่นอกจากที่โรงเรียน เป็นการปล่อยให้นักเรียน นักศึกษา ได้ปลดปล่อย ออกนอกสถานที่ไดทำกิจกรรมร่วมกัน

ด้านหลักธรรม สาราณียธรรม ๖

๑. ด้านมโนกรรม

พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนมาสอนในด้านการคิดให้กับประชาชน เพื่อสร้างสามัคคีปรองดองอย่างไรบ้าง

๑) นโยบายของคณะสงฆ์ และภารกิจของสงฆ์ที่ปฏิบัติ คือ เป็นการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนมาบรรยายเป็นเรื่องปกติ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างความปรองดอง เป็นการบรรยายธรรมในทางมโนกรรมไปด้วยทุกครั้ง คือด้านความคิด ให้คิดดี ทำดีแล้วจะนำไปสู่ความปรองดองจากสังคมเล็กๆ ในชุมชน ไปสู่สังคมใหญ่ๆ ระดับชุมชน อำเภอ จังหวัด ประเทศ เป็นต้น [๑๑๑]

๒) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนในด้านมโนกรรม ให้มีความคิดดี ทำดี และให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และตลอดไป เพื่อจะช่วยให้ความสามัคคีเกิดขึ้นในสังคมต่อไป [๑๑๒]

๓) พระสังฆาธิการ มีการบรรยายธรรม เทศนาธรรม ให้พูดดีต่อกัน ด้วยเมตตา พูดด้วยความสุภาพ หวังประโยชน์ต่อกัน อย่าพูดให้ร้ายกล่าวร้ายต่อกัน อันจะนำมาซึ่งความแตกแยกในหมู่คณะ และสังคม[๑๑๓]

๔) โดยการนำหลักธรรมคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ในด้านการคิดดีในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และความสุขสมหวังดังใจที่ปรารถนา และนำมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ซึ่งจะนำมาสู่ความปรองดอง สมานสามัคคีในหมู่คณะ[๑๑๔]

๕) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ในการคิดดีทำดีเป็นเรื่องจำเป็นในชีวิตประจำวัน หากทุกคนคิดดีทำดี ความขัดแย้งก็ไม่มี หากมีความขัดแย้งบ้างก็จะช่วยให้ลดน้อยลง การคิดดีจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง[๑๑๕]

๖) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนแนะนำให้การเจริญสมาธิภาวนาเพื่อนำให้เกิดปัญญา คิดดีทำดีได้ จะเกิดความสามัคคีปรองดองได้[๑๑๖].

๗) พระสังฆาธิการ มีการนำหลักธรรมคำสอน มาสอนให้มีเมตตา ให้ตั้งจิตเมตตา ให้ปรารถนาดีต่อกัน มุ่งหวังความสุขต่อกัน และสร้างประโยชน์ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หากทุกคนทำได้ก็เกิดความสามัคคีแล้ว[๑๑๗]

---

[๑๑๑] สัมภาษณ์ พระธรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๑๒] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๑๓] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๑๔] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๑๕] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๑๖] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๑๗] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๘) พระสังฆาธิการ ได้สอนให้มีการคิดดีทำดี เพื่อสร้างความปรองดองในหมู่คณะได้ มีเมตตาต่อกัน อภัยต่อกัน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก็ทำให้เกิดความรักความสามัคคีต่อกันขึ้น[๑๑๘]

๙) พระสังฆาธิการ ได้สอนให้คิดดีทำดี ให้มีเมตตา กรุณา อุเบกขา ตลอดจนให้มีความคิดที่ตั้งมั่นอยู่ในความดี คิดดีแล้ว จะไม่คิดร้ายต่อกัน ความสามัคคีก็จะเกิดขึ้นได้[๑๑๙]

๑๐) พระสังฆาธิการ ได้สร้างการรับรู้ให้กับประชาชน โดยให้คิดดีทำดี คิดสร้างสรรค์ ต่อกัน ไม่อิจฉาริษยาต่อกัน การคิดดีทำดีทำให้ไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทำให้เกิดความสามัคคี[๑๒๐]

๑๑) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนมาอบรมศีลธรรม ในการคิดดีทำดี คิดสร้างสรรค์ ไม่ทำลาย คิดต่างได้ เพื่อแตกฉาน แต่บทสรุป ก็คือการคิดดีเพื่อให้เกิดประโยชน์[๑๒๑]

๑๒) พระสังฆาธิการ สอนให้ประชาชนที่มาวัด หรือไปบรรยายธรรมนอกสถานที่ ก็จะสอนเสมอในการคิดดีทำดี เพื่อนำไปสู่ความสามัคคี[๑๒๒]

๑๓) พระสังฆาธิการ บรรยายธรรมทุกครั้ง จะสอนให้ประชาชนคิดดีทำดี การอภัยซึ่งกันและกัน ก็จะเกิดความสามัคคีปรองดอง[๑๒๓]

๑๔) พระสังฆาธิการ สอนหลักธรรมด้านมโนธรรม ให้ประชาชนเข้าใจว่าความรู้สึกนึกคิดในใจ ต้องคิดดีๆ มีความหวังดี ปรารถนาดีต่อกัน มีรักมีเมตตาต่อกัน คิดในสิ่งที่สร้างสรรค์ ให้อภัยต่อกัน มีความสามัคคีต่อกัน ก็จะนำความสู่มาในสังคมได้[๑๒๔]

๑๕) พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมในด้านมโนกรรม คือการคิดดี ทำดี เมื่อประชาชนคิดดีทำดี คิดตรงกัน คิดเหมือนกัน คิดในทางสร้างสรรค์ คิดต่าง แต่คิดในทางที่ดี บทสรุป ก็คือ การคิดดีต่อกัน ก็จะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจ ด้วยความเข้าใจและสามัคคีต่อกัน[๑๒๕]

---

[๑๑๘] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๑๙] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๒๐] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๒๑] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๒๒] สัมภาษณ์ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๒๓] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๒๔] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๒๕] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๑๖) พระสังฆาธิการ ได้จัดบรรยายธรรม สอนในด้านความคิดให้คิดในเรื่องสร้างสรรค์ ไม่คิดเรื่องทำลายซึ่งกันและกัน ไม่คิดอิจฉากัน ยินดีเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดี ความสามัคคีก็เกิด[๑๒๖]

๑๗) พระสังฆาธิการ เสริมสร้างความปรองดองด้วยการสอนธรรมะ บรรยายหลักธรรม ทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ ด้วยการคิดดี ทำดี คิดสร้างสรรค์ เห็นผู้อื่นได้ดีก็ยินดีด้วย เมื่อเราได้ดีเพื่อนเราก็จะยินดีด้วย ก็จะเกิดความสามัคคีในกลุ่มเล็ก และจะนำไปสู่ในกลุ่มใหญ่[๑๒๗]

๑๘) พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมสอนให้ประชาชนที่ฟังบรรยายธรรมให้มีสติ เจริญสติ มีศีล มีธรรมะ คิดก่อนลงมือทำ คิดสร้างสรรค์ เริ่มต้นที่ครอบครัว ต่อมาในชุมชน สังคมตามลำดับ ก็จะเกิดความสามัคคีในสังคมได้[๑๒๘]

๑๙) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมที่สอนไว้ว่า การคิดดีทำดี ทำให้สังคมเป็นสุข การบรรยายธรรมการคิดดี จะนำไปสู่ความเป็นจริงในปัจจุบัน เมื่อขาดความสามัคคีปรองดองก็จะนำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม หากคิดดี คิดสร้างสรรค์ ในสังคมก็จะมีความสามัคคี[๑๒๙]

๒๐) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมด้านมโนกรรม คือการคิดดีมาสอนให้ประชาชนเข้าใจถึงการคิดดี ทำดี ทำจิตใจให้ดี ทุกอย่างก็จะดีไปทั้งหมด ทุกอย่างมาจากการคิด การคิดดี ก็จะทำความดี ก็จะเกิดความสามัคคีต่อกัน[๑๓๐]

๒๑) พระสังฆาธิการ บรรยายธรรมในการคิดดี จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ที่ดี การสร้างสรรค์ที่ดี ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีในสังคมได้[๑๓๑]

๒๒) พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมคำสอนมาสอนให้ประชาชนได้รู้ได้เข้าใจในการคิดดี ทำดี คิดสร้างสรรค์ ก็จะแสดงออกมาทางการกระทำ คิดมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ความคิดต้องตั้งมั่นอยู่ในความดี ไม่คิดร้ายต่อกัน ความคิดดีจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน สังคมได้[๑๓๒]

---

[๑๒๖] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๒๗] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๒๘] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๒๙] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๓๐] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๓๑] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๓๒] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๖ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านเมตตามโนกรรม**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	นโยบายของคณะสงฆ์ นโยบายของเจ้าคณะจังหวัด ภารกิจของสงฆ์ที่ปฏิบัติ และหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ คือ การเสริมสร้างสามัคคีปรองดอง เป็นการบรรยายธรรมที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และตลอดไปอย่างถูกต้อง ซึ่งพระสังฆาธิการจะบรรยายทางมโนกรรมไปด้วย ให้มีความคิดดี พูดดีต่อกัน ด้วยเมตตาต่อกันด้วยความสุภาพ หวังประโยชน์ดีต่อกัน สร้างประโยชน์ร่วมกัน ปรารถนาดีต่อกัน อย่าคิดอย่าพูดให้ร้ายต่อกัน มุ่งหวังความสุขต่อกัน ให้คิดแต่สิ่งที่ดีๆ และมีประโยชน์ ให้คิดและตั้งจิตเมตตา เจริญสมาธิภาวนา เพื่อนำให้เกิดปัญญาคิดดีทำดีได้ดี ให้นำมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง เมื่อกระทำดังนี้ ก็จะช่วยให้เกิดความสามัคคีปรองดองต่อกัน จากสังคมชุมชนเล็กๆ ไปสู่สังคมใหญ่ๆ ระดับชุมชน อำเภอ จังหวัด ประเทศชาติต่อไป	๗	๑,๒,๓ ๔,๕,๖ ๗
๒.	พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาสอนในด้านมโนกรรม คือ ให้มีการคิดดี ทำดี เมตตาต่อกัน อภัยต่อกัน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้มีเมตตา กรุณา อุเบกขา ตลอดจนให้มีความคิดตั้งมั่นอยู่ในความดี ไม่คิดร้ายต่อกัน ไม่อิจฉาริษยาต่อกัน ให้คิดดีทำดี และให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ให้คิดต่างได้ แต่ต้องไม่แตกแยก ก็คือ ให้คิดดีเพื่อให้เกิดประโยชน์ อันจะนำไปสู่การสร้างความสามัคคีปรองดองได้	๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒

ตารางที่ ๔.๖ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสันติสุข **ด้านเมตตามโนกรรม (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	พระสังฆาธิการ บรรยายธรรม จะสอนให้พุทธศาสนิกชนให้เริ่มต้นด้วยการคิดดี ความรู้สึกนึกคิดในใจ คิดดีต้องมาก่อน ให้มีความหวังดีปรารถนาดีต่อกัน มีรักมีเมตตาต่อกัน คิดในสิ่งที่สร้างสรรค์ คิดต่างแต่ให้คิดในทางที่ดี เมื่อผู้อื่นได้ดีก็ยินดีด้วย ไม่อิจฉาริษยา การคิดต้องมีสติ มีธรรมะ คิดก่อนลงมือทำ การคิดดีทำดี จะทำให้สังคมเป็นสุข และจะนำไปสู่ความจริงในปัจจุบัน การคิดดีจะทำให้จิตใจดีไปด้วย ทุกอย่างเกิดจากความคิด ความคิดดีจะต้องตั้งมั่นอยู่ในความถูกต้อง และเริ่มต้นที่ครอบครัว ชุมชน ตำบล จะเกิดความสามัคคีในกลุ่มเล็กๆ จะนำไปสู่กลุ่มใหญ่ตามมา และนำไปสู่การสามัคคีปรองดองในสังคมได้	๑๐	๑๓,๑๔,๑๕ ๑๖,๑๗,๑๘, ๑๙,๒๐,๒๑ ๒๒

สรุป พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนมาสอนในด้านการคิดให้กับประชาชน เพื่อสร้างสามัคคีปรองดองอย่างไรบ้าง

ข้อดี ตามนโยบายของคณะสงฆ์ นโยบายของเจ้าคณะจังหวัด ภารกิจของสงฆ์ที่ปฏิบัติและหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ คือ การสอนประชาชนคนไทยดำรงตนตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา มีพระสงฆ์เป็นผู้นำในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ เพื่อกล่อมเกลาให้เป็นคนดี หากได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ความคิดดี ความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เกิดปัญญา หากคิดดีทำดี สังคมไทย จะไม่มีการแตกแยก และจะนำความสุขมาสู่ชีวิต ครอบครัวและสังคมประเทศชาติต่อไป

ปัญหา หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ พระสังฆาธิการ เป็นสื่อกลาง เป็นผู้นำในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนดังกล่าว เป็นคำสอนให้ประชาชนคนไทยได้นำไปดำรงชีวิตประจำวัน แต่ในปัจจุบันคนไทยเป็นจำนวนน้อยที่ให้ความสนใจในหลักธรรมนี้ โดยเฉพาะเยาวชนคนรุ่นใหม่ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ไม่ได้รับการปลูกฝังในหลักธรรม และขาดการสนใจในหลักธรรมนี้ จึงทำให้เป็นเด็กที่ไม่มีมารยาทางสังคมที่ดี

ข้อเสนอแนะ ผู้นำ ผู้บริหารระดับสูง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญในการบรรจุวิชาศีลธรรม จริยธรรม ไว้ในตารางเรียนของโรงเรียนที่จะต้องให้เด็ก ๆ ที่เป็นอนาคตของชาติต่อไป ได้รับการปลูกฝังเรียนรู้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และให้สถานศึกษา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ปลูกฝังเด็กๆ ให้เรียนในห้องเรียน หรือมาทำกิจกรรมร่วมกับวัดนอกสถานที่ เพื่อเป็นการผ่อนคลายของเด็กๆ ไปด้วย ส่วนที่สถานศึกษาบางแห่งได้ดำเนินการไปแล้วขอให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

๒. ด้านเมตตาวจีกรรม

พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนด้านการใช้คำพูดที่ดีซึ่งกันและกัน หรือในสังคมให้กับประชาชน เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง อย่างไรบ้าง

๑) นโยบายของคณะสงฆ์ และภารกิจของสงฆ์ที่ปฏิบัติ คือ เป็นการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนมาบรรยายเป็นเรื่องปกติ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การส่งเสริมสนับสนุนในการสร้างความปรองดอง เป็นการบรรยายธรรมในทางวจีกรรมไปด้วยทุกครั้ง คือด้านคำพูด เป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากเป็นการแสดงออกทางวาจา คำพูดเป็นการทำร้ายในเวลาเดียวกันได้ การขาดสติทำให้การแสดงออกในทางคำพูด ดังนั้นนโยบายของพระสังฆาธิการจึงสอนให้พุทธศาสนิกชนให้ใช้คำพูดที่ดีต่อกัน จะนำไปสู่ความปรองดองจากสังคมเล็กๆ ในชุมชน ไปสู่สังคมใหญ่ๆ ระดับชุมชน อำเภอ จังหวัด ประเทศ เป็นต้น[๑๓๓]

๒) พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดองในสังคมในด้านวจีกรรม โดยสอนให้การพูดในการใช้วาจาที่ดีต่อกัน ใช้วาจาที่ดี สุภาพ อ่อนหวาน น่าฟัง และพูดในสิ่งที่ควรพูด เพื่อไม่ให้เจ็บช้ำน้ำใจ เป็นหนทางไปสู่การสร้างความสามัคคีปรองดองในบทบาทของพระสังฆาธิการ[๑๓๔]

๓) พระสังฆาธิการนำหลักธรรมคำสอน มีการใช้คำพูดที่ดีต่อกัน มีเมตตาต่อกัน พูดด้วยความสุภาพหวังประโยชน์ต่อกัน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความสามัคคีต่อกัน[๑๓๕]

๔) การนำหลักธรรมคำสอนที่บรรยายประจำ ที่เกี่ยวกับวจีสุจริต ๔ ประการ คือ เว้นจากการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ และประกอบด้วยการพูดคำสัตย์คำจริงใจ ซึ่งจะเป็นหนทางที่นำไปสู่ความสามัคคี [๑๓๖]

---

[๑๓๓] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๓๔] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๓๕] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๓๖] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๕) พระสังฆาธิการ หลักธรรมที่เป็นวจีกรรม สอนให้พูดดีกับเขา เขาก็จะพูดดีกับเรา ก็จะไม่เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ความสามัคคีก็จะเกิด[๑๓๗]

๖) พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมที่เป็นการรักษาศีล ๕ การพูดออกไปควรใช้ถ้อยคำสุภาพ น่าฟัง ไม่พูดจาหักหาญ หรือทำร้ายน้ำใจผู้อื่น การพูดดีจะนำไปสู่ความสามัคคีได้[๑๓๘]

๗) พระสังฆาธิการ ได้สอนหลักธรรมในการพูดดีต่อกัน เมื่อทำแล้วก็จะเกิดความดีงามต่อกัน ไม่มีผลที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งได้ ก็จะเกิดความสามัคคี[๑๓๙]

๘) พระสังฆาธิการ บรรยายธรรมในส่วนก็การพูดดี การใช้ถ้อยคำที่ดีต่อกัน อันจะนำไปสู่ความสามัคคีได้หมู่คณะได้[๑๔๐]

๙) พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมคำสอนในการสอนประชาชนให้พูดจาดี ใช้ถ้อยคำที่ดีต่อกัน ฟังแล้วรื่นหู ไม่พูดจาแขวะ หรือประชดประชัน เมื่อทุกคนพูดดีต่อกัน ไม่ให้ร้ายต่อกัน ก็ไม่ส่งผลกระทบ ทำให้เกิดความสามัคคีปรองตองทั้งในครอบครัว ชุมชน และสังคมได้[๑๔๑]

๑๐) พระสังฆาธิการ ได้สอนเรื่องการใช้ปิยวาจากับทุกคน ที่จะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันเป็นสุข เมื่อพูดดีต่อกัน ความรักความผูกพัน ความสามัคคีก็จะเกิดขึ้น[๑๔๒]

๑๑) พระสังฆาธิการ ได้บรรยายธรรม สอนหลักธรรม ในการใช้คำพูดที่เรียกว่า ปิยะวาจา หรือวจีกรรม คือการพูดดีต่อกัน[๑๔๓]

๑๒) พระสังฆาธิการ สอนให้ประชาชนมีความสามัคคี ด้วยการพูดที่ดีต่อกัน การใช้ถ้อยคำที่สร้างสรรค์ พูดแล้วน่าฟัง จะมีความรู้สึกที่ดีต่อกันและกันได้ ก็จะสามัคคีกัน[๑๔๔]

๑๓) พระสังฆาธิการ บรรยายธรรมตามสถานที่ต่างๆ เสมอ ในการพูดจาดีต่อกัน จะมีประโยชน์ต่อกัน สร้างความสามัคคีต่อกัน[๑๔๕]

๑๔) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนในส่วนของสาราณียธรรม ๖ ในการพูดดี ใช้วาจาที่ดี สุภาพ พูดจามีเหตุผล ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ไม่ทำร้ายผู้อื่นด้วยวาจา ให้พูดดีต่อกัน อันจะนำไปสู่ความสามัคคีในสังคม[๑๔๖]

---

[๑๓๗] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๓๘] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๓๙] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๔๐] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๔๑] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๔๒] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๔๓] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๔๔] สัมภาษณ์ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๔๕] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๔๖] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๕) พระสังฆาธิการ ได้นำคำสอนของพระพุทธเจ้า มาสอนให้พูดจาดี การใช้คำพูดที่ดีต่อกัน ไม่ทำร้ายจิตใจต่อกัน ต้องคำนึงถึงจิตใจผู้ฟังด้วย ผู้พูดและผู้ฟัง จะรู้สึกที่ดีต่อกัน และจะมีความสามัคคีต่อกันตลอดไป[๑๔๗]

๑๖) พระสังฆาธิการ สอนให้การใช้คำพูดที่ดีต่อกัน ตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า การพูดดี สรรเสริญเยินยอ ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีในสังคมได้[๑๔๘]

๑๗) พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมตามสาราณียธรรม ๖ ในด้านวจีกรรม สอนให้พูดดี คิดดี ทำดี สรรเสริญและยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี พูดจาในการแสดงความยินดีที่เป็นมงคล เมื่อผู้ฟังได้ฟัง ก็จะรู้สึกดี และจะมีความสามัคคีต่อกัน[๑๔๙]

๑๘) พระสังฆาธิการ สอนในหลักธรรมในข้อวจีกรรม เพื่อเป็นการสร้างความปรองดอง การพูดในที่สังคมต่างๆ ให้ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ น่าฟัง จะนำไปสู่ความสามัคคีได้[๑๕๐]

๑๙) พระสังฆาธิการ สอนให้ใช้คำพูดที่ดีต่อกัน พูดจาสุภาพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน พูดให้กำลังใจ ไม่ทำร้ายกัน ให้รู้จักใช้คำพูดที่ไม่ทำร้ายกัน การสื่อสารที่ถูกต้อง เมื่อฟังแล้วไม่ระคายหู พูดให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ[๑๕๑]

๒๐) พระสังฆาธิการ ได้บรรยายธรรมในทุกๆ วันพระ โดยการสอนให้ พูดจาดี ใช้ถ้อยคำดี พูดจาให้ถูกกาละเทศะ เมื่อผู้ฟังได้รับฟังแล้ว รื่นหู ไม่ทำร้ายกัน ก็จะนำไปสู่ความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีความสามัคคีกัน[๑๕๒]

๒๑) พระสังฆาธิการ สอนให้การใช้คำพูดที่ดีต่อกัน มีไมตรีจิตต่อกัน สามารถทำให้มีความนับถือต่อกัน เคารพกัน มีความสามัคคีกันในที่สุด[๑๕๓]

๒๒) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอน ในส่วนของวจีกรรมในการใช้คำพูดที่ดีต่อกัน ไม่ว่าร้ายต่อกัน ซึ่งจะไม่กระทบต่อผู้ใด ทำให้เกิดความสามัคคีต่อกัน[๑๕๔]

---

[๑๔๗] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๔๘] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๔๙] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๕๐] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๕๑] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๕๒] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๕๓] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๕๔] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๗ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านเมตตาวจีกรรม**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	นโยบายของคณะสงฆ์ นโยบายของเจ้าคณะจังหวัด ภารกิจของสงฆ์ที่ปฏิบัติ และหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ คือด้านเมตตาวจีกรรม เป็นการสอนให้พุทธศาสนิกชนได้ทราบถึงการใช้คำพูดในครอบครัว ชุมชน สังคม และใช้ในชีวิตประจำวัน คำพูดเป็นเรื่องที่สำคัญที่แสดงออกทางวาจา คำพูดสามารถทำร้ายคนในเวลาเดียวกันได้ การขาดสติทำให้การแสดงออกทางคำพูด ควรใช้คำพูดวาจาที่ดีต่อกัน การใช้คำพูดอ่อนหวาน น่าฟัง สุภาพ และพูดในสิ่งที่ควรพูด เพื่อไม่ให้เจ็บช้ำน้ำใจกัน การพูดที่เป็นวจีสุจริตมี ๔ ประการ คือ เว้นจากการพูดเท็จพูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ การใช้วจีในการพูดจะเป็นหนทางในการสร้างมิตร และจะต้องพูดคำสัตย์ คำจริงใจต่อกัน ไม่พูดจาหักหาญน้ำใจกัน ไม่ทำร้ายน้ำใจผู้อื่น การใช้ถ้อยคำที่ดีต่อกัน อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในสังคมได้	๗	๑,๒,๓ ๔,๕,๖ ๗
๒.	พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนไปบรรยายธรรมในสถานที่ราชการที่ได้นิมนต์ไปหน่วยงานต่างๆ ได้สอนในด้านเมตตาวจีกรรมในการใช้ถ้อยคำที่ดีต่อกัน คำพูดที่เป็นมงคล คำพูดดี ผู้ฟัง ฟังแล้วรื่นหู ผลที่ตามมา คืออยากคุยด้วย ทำให้เกิดความรักความผูกพัน ความรู้สึกที่ดีต่อกัน อยากเป็นมิตรด้วยการพูดในสังคมก็ควรให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะข้าราชการที่ต้องติดต่อกับประชาชนต้องทำให้ประทับใจ อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ สังคม และประเทศชาติต่อไป	๙	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒,๑๓ ๑๔,๑๕,๑๖

ตารางที่ ๔.๗ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านเมตตาวจีกรรม (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๓.	การบรรยายธรรมที่วัด พระสังฆาธิการ ได้บรรยายถึงเมตตาวจีกรรมคือ การพูดที่สร้างมิตร ควรพูดดีต่อกัน สรรเสริญและยินดี เมื่อผู้อื่นได้ดี ควรแสดงความยินดีด้วยคำพูดที่ดี การพูดจาในการแสดงความยินดีที่เป็นมงคล เมื่อผู้ฟังฟังแล้วรู้สึกดี อยากคบหาสมาคมด้วย อยากเป็นมิตรด้วย การใช้ถ้อยคำที่สุภาพ เมื่อฟังแล้วไม่ระคายหู กลับเป็นรื่นหู ทำให้ทุกคนอยากคุยด้วย ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน มีความนับถือต่อกันทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และในชุมชน สังคม รวมถึงประเทศชาติต่อไปด้วย	๖	๑๗,๑๘,๑๙ ๒๐,๒๑,๒๒

สรุป พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนด้านการใช้คำพูดที่ดีซึ่งกันและกัน หรือในสังคมให้กับประชาชน เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองอย่างไรบ้าง

ข้อดี หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ด้านวจีกรรม พระสังฆาธิการได้ถ่ายทอดคำสอนให้พุทธศาสนิกชนได้สดับตรับฟัง เป็นหลักธรรมที่สอนในการใช้คำพูดที่ดีต่อกัน โดยเริ่มต้นใช้ในครอบครัว ชุมชน สังคมเล็ก ต่อไปสังคมใหญ่ การใช้วาจา ถ้อยคำที่ดี จะเป็นมงคลสำหรับชีวิต ทำให้ใครได้ฟัง ก็จะรัก จะชอบ อยากเป็นมิตร อยากเป็นเพื่อนด้วย เป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันและกัน เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน นำไปสู่ความประทับใจ ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ในชุมชน และในสังคม ประเทศชาติ และจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในที่สุด

ปัญหา คนรุ่นใหม่ วันรุ่น เยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ไม่ได้รับการปลูกฝังเท่าที่ควร ไม่มีการเข้าวัดเพื่อฟังธรรม การอบรบในครอบครัวก็มีน้อย หรือแทบจะไม่มี เนื่องจากพ่อแม่ต้องทำงานนอกบ้านมากขึ้น การสอนในโรงเรียนมีบ้าง แต่ไม่ทั้งหมด และไม่ต่อเนื่อง ทำให้เด็กไม่ได้รับการปลูกฝัง เด็กเป็นคนก้าวร้าว ไม่เชื่อฟัง เถียงผู้ใหญ่ ว่ากล่าวตักเตือนไม่ได้ และการใช้คำพูดที่ควรหรือไม่ควร เนื่องจากไม่ได้รับการอบรมสั่งสอน

ข้อเสนอแนะ ผู้นำ ผู้บริหารระดับประเทศ หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับเยาวชนรุ่นใหม่อนาคตของชาติ ให้ได้รับการปลูกฝังในด้านศีลธรรม จริยธรรม ให้กับเด็ก เด็กโตขึ้นจะได้ไม่ก้าวร้าว พูดจาไพเราะเสนาะหู จะได้ไม่ติดยา เชื่อฟังพ่อแม่ เชื่อฟังครู เคารพพ่อแม่ เคารพให้เกียรติผู้ใหญ่ ในส่วนที่ดำเนินการไปแล้ว ขอให้ดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง และตลอดไป ส่วนพระสังฆาธิการ พร้อมรับปฏิบัติการในเชิงรุก โดยการจัดกิจกรรม ทำเพื่อเยาวชนอนาคตของชาติต่อไป

๓. ด้านเมตตากายกรรม

ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ มีวิธีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑) การบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการ จะบรรยายในด้านเมตตากายกรรม ไปด้วยทุกครั้ง คือ การแสดงออกทางกริยาอาการที่ประกอบด้วยความเมตตา แต่ปัญหาในการสร้าง ความปรองดองในสังคมมีมาจาก การแสดงออกที่มีความเห็นต่างกัน และจะใช้วาจาที่แสดง ความขัดแย้งต่อกัน ทำให้ไม่มีความสามัคคีและจะนำไปสู่ความขัดแย้งในที่สุด

การแก้ไข ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ และสนับสนุน กระบวนการดำเนินงานให้เกิดกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ โดยการปลูกฝังให้เข้าใจ ในหลักธรรมคำสอน เริ่มตั้งแต่สถานศึกษาตั้งแต่ระดับต้นๆ จนถึงทุกระดับชั้น ในสายสามัญ ในส่วน ของวัดและพระสังฆาธิการ สามารถให้การสนับสนุนในส่วนของการบรรยายหลักธรรมคำสอนได้ [๑๕๕]

๒) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้ง หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการ สนับสนุนทั้งงบประมาณเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนในโครงการที่ชุมชนจัดขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็น ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ เพื่อสร้างการยอมรับและสร้างความสามัคคี

การแก้ไข หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง ความปรองดองโดยให้ความร่วมมือกับวัดในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง โดยการ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมให้ด้วย[๑๕๖]

---

[๑๕๕] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๕๖] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๓) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดอง การแก้ไข คือ ใช้หลักธรรมคำสอนมาเป็นแนวทางในการสอน ให้คิดว่า จะทำอะไรกับใครก็ตาม การนำหลักธรรมมาเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาจิตใจ เช่น จิตจะต้องประกอบด้วย เมตตา หวังประโยชน์เกื้อกูลต่อกัน อันนี้จะเป็นพื้นฐานให้สังคมอยู่กันด้วยความสุข

การแก้ไข หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน รวมถึงสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญในด้านความร่วมมือ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านประชาชน ด้านนักเรียน นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกัน ส่วนวัด โดยพระสังฆาธิการ พร้อมทำงานเชิงรุก ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อเยาวชนคนไทยที่เป็นอนาคตของชาติ[๑๕๗]

๔) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดอง โดยพระสังฆาธิการ คือ ประชาชนไม่มีเวลาในการฟังธรรม ไม่ได้ยึดธรรมเป็นที่ตั้งเพื่อนำไปปฏิบัติ การไม่ได้พบปะกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และช่วยเหลือดูแลกัน ซึ่งจะทำให้มีผลกระทบในด้านความสามัคคี

การแก้ไข โดยหน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน สถานศึกษา ประชาชน สนับสนุนงบประมาณโดยการทำกิจกรรมร่วมกัน จะนำไปสู่การเกิดความสามัคคีขึ้น วัดโดยพระสังฆาธิการยินดีทำงานเชิงรุก เพื่อสนับสนุนในการสร้างความสามัคคีปรองดอง [๑๕๘]

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดอง ที่เกิดจากการกระทำ สังคมเปลี่ยนไป ภาวะเศรษฐกิจ ประชาชนทำงานนอกบ้านมากขึ้น ประชาชนไม่มีเงิน ไม่มีเวลาการเข้าวัด การทำบุญก็ไม่เกิด ทำให้กายกรรมจากประชาชนหายไป นอกจากเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา บางคนมาเข้าวัดฟังธรรมได้ บางคนก็พักผ่อน บางคนไปกินข้าวนอกบ้านพาครอบครัวไปเที่ยวไปพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้เขาไม่มีโอกาสเข้าวัดได้เลย นี่คือปัญหาอุปสรรคทางกายกรรม ที่จะมาร่วมทำบุญที่วัด เพื่อฟังธรรมในการสร้างความสามัคคี

การแก้ไข หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน ภาคเอกชน สถานศึกษา หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ควรให้ความร่วมมือกับวัด และจัดสรรงบประมาณ เพื่อวัดจะได้ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาสอนเป็นการปลูกฝังให้มีการทำความดีและเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน[๑๕๙]

---

[๑๕๗] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๕๘] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๕๙] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๖) ปัญหาและอุปสรรค คือ ปัจจุบันประชาชนเข้าวัดน้อยมาก ด้วยเหตุผลทางกายกรรมหลายประการ เช่น ด้วยเศรษฐกิจที่ต้องใช้เงิน ต้องทำงานนอกบ้านมากขึ้น ต้องหาเงินเลี้ยงครอบครัว ประชาชนไม่ศรัทธาเลื่อมใสในศาสนาพุทธ ความเจริญทางด้านวัตถุ ทางด้านโซเซียลมีมาก ทำให้ประชาชนที่เป็นคนรุ่นใหม่ ไม่สนใจการเข้าวัด ไม่มีเวลาเข้าวัดฟังธรรม ทำงานหามรุ่งหามค่ำ เพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว วัดที่อยู่ในชุมชนเมือง คนเข้าวัดไม่มาก เนื่องจากไม่มีเวลาจะมาร่วมฟังธรรม วันเสาร์อาทิตย์ ก็ทำงานบ้าน พักผ่อนไป จนไม่มีเวลาที่จะเข้าวัด ดังนั้นจึงเป็นอุปสรรคในการบรรยายธรรม เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง จึงกลายเป็นต่างคนต่างอยู่

การแก้ไข หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน รวมถึงหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนควรให้ความสำคัญและสนับสนุนให้ ข้าราชการ พนักงานโรงาน และประชาชน จัดสรรเวลาให้บุคคลดังกล่าวเข้าร่วมฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ร่วมกิจกรรมกับวัด โดยไม่ถือเป็นวันลา [๑๖๐]

๗) ปัญหาและอุปสรรค คือ ในสังคมปัจจุบัน ชีวิตที่ต้องต่อสู้ในการหาเงิน เนื่องจากความเจริญทางด้านวัตถุ ประชาชนยึดติดผูกติด กับด้านวัตถุมากเกินไป ทำให้ต้องทำงานหนักหาเงินเพื่อไปซื้อสิ่งของที่ต้องการได้ ประชาชนคนรุ่นใหม่ ไม่นิยมการเข้าวัด นิยมการเดินห้างต่างๆ ดูหนัง ฟังเพลง การกล่อมเกลาด้านความสามัคคี จึงไม่เกิดและไม่มี ดังนั้นจึงเป็นอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดอง

การแก้ไข ผู้นำประเทศ ผู้บริหารระดับสูง ควรให้ความสำคัญกับคนในชาติที่ต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตใจที่ดี โดยการจัดสรรเวลา งบประมาณ เพื่อทำกิจกรรมกับวัด เช่น ปฏิบัติธรรมทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนฝูงในวัด เช่น จิตอาสา เป็นต้น [๑๖๑]

๘) ปัญหาและอุปสรรค ทำยังไงที่จะให้คนได้มีกิจกรรมร่วมกัน มีความถี่ในการเข้าวัดมากขึ้น เพื่อสร้างสามัคคีกัน มีโอกาสได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก นับวันก็ยิ่งยาก เนื่องจากประชาชนคนรุ่นใหม่ ไม่สนใจเรื่องศาสนาสักเท่าไหร่ หันไปยึดติดวัตถุนิยม ซึ่งวัตถุนิยมที่เกิดขึ้นมากมาย ล่อตา ล่อใจ ทำให้เรื่องศาสนาไม่สำคัญ การบรรยายธรรมเพื่อกล่อมเกลาให้ประพฤติดี เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เพราะไม่รู้จะบรรยายให้ใครฟัง ดังนั้นในสังคมมีแต่รอยร้าว ด้วยการประพฤติตัวของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่สามารถสร้างความสามัคคีได้

การแก้ไข ผู้นำประเทศ ผู้บริหารระดับสูง มอบให้หน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ชุมชน ให้ดำเนินการร่วมกับวัด โดย พระสังฆาธิการ และพระในวัดร่วมดำเนินการร่วมกัน เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ปลูกฝังหลักธรรมคำสอนให้นำไปปฏิบัติประจำวัน [๑๖๒]

---

[๑๖๐] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๖๑] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๖๒] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๙) ปัญหาและอุปสรรค คือ คนรุ่นใหม่ในสังคมปัจจุบัน ไม่นิยมหันหน้าเข้าวัด ไม่นิยมฟังธรรม ที่สำคัญไม่นับถือศาสนา ศาสนาเป็นแค่บอกว่านับถือศาสนาอะไร แต่ไม่ได้นับถือและศรัทธาที่เกิดจากใจ ดังนั้น เมื่อคนไทยไม่มีศาสนาประจำใจ ความสามัคคีปรองดองก็ทำได้ยาก การประพฤติตัวที่จะเข้าวัดของคนบางกลุ่มไม่มี ไม่เคยได้กล่อมเกลาด้วยหลักธรรมคำสอน ดังนั้น การสร้างความสามัคคีก็ทำได้ยาก ประพฤติตัวโดยไม่มีเหตุผล เป็นปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้พระสังฆาธิการมีส่วนในการเสริมสร้างความปรองดองให้กับประชาชน

การแก้ไข ผู้นำ ผู้บริหารประเทศ ควรให้ความสำคัญกับคนในชาติ โดยการจัดทำโครงการนำคนเข้าวัดฟังธรรม เป็นกรณีเร่งด่วน และจะต้องทำอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยพระสังฆาธิการทุกวัด พร้อมรับไปดำเนินการ เพื่อจัดทำกิจกรรมตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์[๑๖๓]

๑๐) ปัญหาและอุปสรรคในทางกายภาพ คือ ประชาชนไม่เข้าวัดเพื่อทำบุญฟังธรรม ด้วยปัจจัยหลายอย่าง เช่น ด้วยเศรษฐกิจที่ต้องต่อสู้ในการทำมาหากินเพื่อปากท้องตัวเองและบุคคลในครอบครัว ประชาชนติดโลกโซเชียลมากเกินไป ติดวัตถุนิยมมากเกินไป ไม่สนใจการเข้าวัดฟังธรรม ในการกล่อมเกลาจิตใจในการกระทำที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร ดังนั้น การเสริมสร้างความปรองดองในส่วนของพระสังฆาธิการ ทำได้ยาก

การแก้ไข ผู้บริหารสูงสุด ผู้นำประเทศ ให้ความสำคัญให้ประชาชนในชาติเริ่มนับหนึ่งใหม่ในการใช้ชีวิต โดยใน ๑ วันของสัปดาห์ เป็นวันปฏิบัติธรรม ทำกิจกรรมร่วมกับวัด โดยไม่ถือเป็นวันหยุด และไม่หักเงินเดือนและค่าจ้างแต่อย่างใด[๑๖๔]

๑๑) ปัญหาและอุปสรรคในทางกายภาพ หรือทางกายกรรม คือ ประชาชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันเข้าวัดน้อยมาก เมื่อเทียบกับสมัยก่อน ด้วยเหตุปัจจัยหลายอย่าง ประชาชนมองว่าการเข้าวัดฟังธรรม เป็นเรื่องที่เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ ประชาชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันต่างคนต่างอยู่ไม่มีความเอื้อเฟื้อต่อกัน เนื่องจากชีวิตในปัจจุบันต้องทำมาหากินตัวเป็นเกลียวเพื่อปากท้อง จึงไม่มีเวลาที่จะเข้าวัดทำบุญ ดังนั้น การที่จะกล่อมเกลาในหลักธรรมคำสอนตามหลักสาราณียธรรม ๖ จึงไม่สามารถนำมาสอนให้เข้าใจได้ คนจึงประพฤติตัวไม่ดี ไม่เหมาะสม เพราะไม่มีหลักธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติ พระสังฆาธิการจึงไม่มีโอกาส บรรยายธรรมให้ประชาชนที่ไม่เข้าวัดฟังได้

การแก้ไข หน่วยงานที่ดูแลวัด หน่วยงานที่ดูแลประชาชน หน่วยงานที่ดูแลนักเรียน นักศึกษา หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลประชาชน เสนอตั้งงบประมาณและจัดสรรเวลาให้ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน พนักงานโรงงาน ให้ทำกิจกรรมร่วมกันในวัด โดยการปฏิบัติธรรม ฟังธรรม นั่งสมาธิ กิจกรรมร่วมมือกวาดลานวัด เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น[๑๖๕]

---

[๑๖๓] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๖๔] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๖๕] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๑๒) ปัญหาและอุปสรรคของการสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ คือ การไม่ให้ความร่วมมือกับวัด ในการร่วมกิจกรรมต่างๆ เนื่องจาก ไม่ได้สนใจในหลักของพุทธศาสนา จึงไม่นำไปปฏิบัติได้ ทำให้การประพฤติตัวไม่เหมาะ ไม่ควร รังแกทำร้ายผู้อื่นซึ่งกันและกันโดยไม่มีเหตุผล เนื่องจากไม่มีหลักธรรมประจำใจ ประชาชนส่วนใหญ่ติดวัตถุนิยม การเดินห้างสรรพสินค้าหรือทานข้าวนอกบ้าน เป็นสังคมที่แข่งขันกัน ทำให้ประชาชนไม่หันมาเข้าวัดทำบุญ ฟังธรรม พระสังฆาธิการไม่สามารถบรรยายธรรมให้คนกลุ่มนี้ฟังได้ ดังนั้น จึงมีเหตุการณ์ที่ทำร้ายกันเกิดขึ้น เนื่องจากไม่มีหลักธรรมประจำใจ ในการสร้างความสามัคคีในสังคม

การแก้ไข หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรให้ความสำคัญ มอบนโยบายให้ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน รวมถึงสถานศึกษา ร่วมจัดทำกิจกรรมร่วมกัน จัดโครงการเพื่อให้บุคลากรทุกภาคส่วนเข้าร่วมโครงการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และไม่หักเงินเดือนค่าจ้างแต่อย่างใด โดยพระสังฆาธิการร่วมดำเนินการทั้งในวัด และนอกสถานที่[๑๖๖]

๑๓) ปัญหาและอุปสรรค คือ ผู้นำ ผู้บริหารของประเทศไม่ให้ความสำคัญของพุทธศาสนา หน่วยงานภาครัฐ โรงเรียนก็ไม่ให้ความร่วมมือในการปลูกฝังเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มีหลักธรรมคำสอนเพื่อนำไปสู่ความประพฤติต่อกันที่ดี พระสังฆาธิการไม่สามารถที่จะไปเรียกร้องเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวัดดังกล่าวได้ จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคของพระสังฆาธิการในการช่วยเสริมสร้างความปรองดองให้กับประชาชนคนรุ่นใหม่ได้

การแก้ไข ผู้บริหารของประเทศ ควรทำเป็นนโยบายกรณีเร่งด่วน นำคนเข้าวัด และเป็นนโยบายของชาติ เพื่อคนในชาติเป็นคนที่มีคุณภาพ[๑๖๗]

๑๔) ปัญหาและอุปสรรค คือ พระสังฆาธิการไม่สามารถทำงานเชิงรุกได้ เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือ และไม่เห็นความสำคัญของการเข้าวัดฟังธรรม ทำให้ความประพฤติของเยาวชนรุ่นใหม่ เป็นเด็กใจร้อน ตีรันฟันแทงกันบ่อย เนื่องจากมีความใจร้อน ไม่มีหลักธรรมประจำใจ ทำให้ประพฤติในทางที่ผิด หากผู้ใหญ่ในหน่วยงานภาครัฐ ไม่ให้ความสนใจแล้ว พระสังฆาธิการก็ไม่สามารถที่จะนำคนกลุ่มนี้ ให้มาฟังธรรมได้

การแก้ไข ผู้บริหารประเทศควรให้ความสำคัญกับประชาชนคนในประเทศ และให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา เพื่อนำหลักธรรมคำสอนไปใช้ในชีวิตประจำวัน และร่วมกิจกรรมและปฏิบัติธรรมร่วมกัน เช่น การสวนมนต์ข้ามปี การสวดมนต์เป็นพระราชกุศล เป็นต้น[๑๖๘]

---

[๑๖๖] สัมภาษณ์ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๖๗] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๖๘] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๕) ปัญหาและอุปสรรคของการเสริมสร้างความปรองดองให้กับประชาชนของพระสังฆาธิการ คือ การให้ความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทุกส่วน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้บริหารจนถึงประชาชน เยาวชนคนรุ่นใหม่ ต้องให้ความสำคัญกับหลักธรรมคำสอน ที่จะต้องนำไปประพฤติปฏิบัติ หากไม่ให้ความร่วมมือ ทำให้เป็นปัญหาต่อพระสังฆาธิการในการให้ความร่วมมือส่งเสริมความสามัคคีความปรองดองได้

การแก้ไข ผู้มีอำนาจระดับสูง ควรให้ความสำคัญ และมอบอำนาจให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นร่วมกับวัด โดยพระสังฆาธิการ ร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อนำหลักธรรมไปปฏิบัติ[๑๖๙]

๑๖) ปัญหาและอุปสรรคของการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการทุกฝ่ายไม่ได้ร่วมมือกัน เนื่องจากผู้นำ หรือผู้บริหารไม่ได้ความสำคัญในเรื่องนี้ บุคคลในครอบครัวก็ไม่ได้ปลูกฝังให้บุตรหลานเข้าวัด ประชาชนทำงานนอกบ้านกันมากขึ้น ไม่มีเวลาในการเข้าวัดทำบุญ ดังนั้นการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการเป็นเรื่องยาก

การแก้ไข ผู้นำ ผู้บริหารประเทศ ควรมอบนโยบายให้หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมรณรงค์ในการเข้าวัด เพื่อปฏิบัติธรรม และร่วมกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง [๑๗๐]

๑๗) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองอของพระสังฆาธิการประชาชนไม่ได้ปลูกฝังให้บุตรหลานเข้าวัด การศึกษาเข้าถึงชุมชน ชนบทมากขึ้น ทำให้การเข้าวัดของประชาชนห่างไปเรื่อย ๆ เนื่องจากเวลาเป็นข้อจำกัด การเข้าวัดเป็นเรื่องโบราณ ประกอบกับจิตใจของผู้คนไม่คิดเข้าวัดความเจริญด้านวัตถุเข้าถึงทุกกลุ่ม ห้างสรรพสินค้า โรงหนัง มากขึ้น กลุ่มเยาวชนหันไปทางวัตถุมากกว่าการเข้าวัด ดังนั้น ทำให้พระสังฆาธิการทำงานในการเสริมสร้างความปรองดองยากยิ่งขึ้น

การแก้ไข ผู้มีอำนาจบริหารสูงสุด ควรให้ความสำคัญกับคนในชาติให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมอบนโยบายให้หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น บริหารจัดการร่วมกับองค์กรส่วนท้องถิ่น ร่วมดำเนินการกับวัด โดยพระสังฆาธิการ เนื่องจากองค์กรส่วนท้องถิ่นมีพลังในการจัดสรรประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมได้ [๑๗๑]

---

[๑๖๙] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๗๐] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๗๑] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๘) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ เนื่องจากเศรษฐกิจ เงินเฟ้อ ค่าเงินน้อย ทุกคนต้องต่อสู้ในการทำงานเพื่อตนเองและครอบครัว ประกอบกับความเจริญทางด้านวัตถุมีมากขึ้น ประชาชนก็ทำงานมากขึ้น เพื่อให้ได้วัตถุนั้นมาครอบครอง เช่น บ้าน รถ โทรศัพท์มือถือ จึงทำให้ทำงานหนักขึ้น ทำหามรุ่งหามค่ำ จึงทำให้ไม่มีเวลา ไม่มีเงิน ที่จะเข้าวัดทำบุญฟังธรรม เป็นต้น

การแก้ไข พระสังฆาธิการมีบทบาทภารกิจในด้านการเสริมสร้างความปรองดอง แต่ไม่มีอำนาจในการจัดสรรคน และงบประมาณในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคี จึงขอให้หน่วยงานภาครัฐ เสนอขอตั้งงบประมาณในการจัดกิจกรรมร่วมกับวัดเพื่อเสริมสร้างความปรองดองในหมู่คณะ[๑๗๒]

๑๙) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ วัดไม่มีงบประมาณในการดำเนินการสร้างความปรองดอง ไม่สามารถเข้าถึงสื่อได้ คนในชุมชนทำงานนอกบ้านกันมาก ไม่มีเวลาเข้าวัดฟังธรรม ประชาชนไม่เห็นความสำคัญในการฟังธรรม ยึดติดกับความเจริญด้านวัตถุ ทำให้สังคมด้านจิตใจเสื่อมถอยขึ้นทุกวัน พระสังฆาธิการก็ไม่มีโอกาสได้ส่งเสริมในการสร้างความปรองดองมาก เนื่องจากทราบว่าส่วนหนึ่งไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในด้านงบประมาณ มีโครงการให้ แต่ไม่มีงบประมาณให้ วัดมีภาระมากอยู่แล้ว ก็ไม่สามารถเสริมสร้างความปรองดองได้เต็มที่

การแก้ไข พระสังฆาธิการ มีพลังในด้านบุคลากรที่เป็นพระภิกษุ สามารถร่วมบริหารจัดกิจกรรมได้ แต่ไม่มีอำนาจในการจัดสรรคน ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ดังนั้น จึงให้หน่วยงานภาครัฐเล็งเห็นความสำคัญตรงนี้ จัดสรรบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ [๑๗๓]

๒๐) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ การได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน ภาครัฐไม่ได้ส่งเสริมในด้านงบประมาณ ประชาชนไม่ได้ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ด้วยเหตุผลหลายประการ ในด้านค่าครองชีพ ไม่สนใจในหลักธรรมคำสอน เยาวชนหันไปยึดติดกับวัตถุนิยม เป็นต้น

การแก้ไข การจัดกิจกรรมสร้างพลังความดี หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญในการจัดสรรประชาชน บุคลากรภาคเอกชน นักเรียน นักศึกษา ให้เข้าร่วมปลูกฝังในกิจกรรมเสริมความดีโดยการนำหลักธรรมคำสอนมาปฏิบัติ และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน[๑๗๔]

---

[๑๘] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๙] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๐] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๒๑) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการวัดเป็นศูนย์กลางในด้านจิตใจ ประชาชนคนไทย หากไม่มีปัญหาด้านจิตใจก็ไม่เข้าฟังธรรม เมื่อมีทุกข์จึงเห็นธรรม หากเข้าวัดเพราะทุกข์ก็ไม่มีเงินอีก ดังนั้น การเข้าวัดฟังธรรมจึงเป็นเรื่องรองลงมา เรื่องปากท้องสำคัญกว่า การเข้าวัดต้องใช้เวลามานั่งฟัง กับการเอาเวลานั้นไปทำงานเพื่อหาเงินดีกว่า

การแก้ไข ผู้บริหารระดับประเทศ ควรให้ความสำคัญกับประชาชนที่เป็นคนในชาติ เข้าร่วมกิจกรรมปลูกฝังการกระทำความดี เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี และการใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขตลอดไป[๑๗๕]

๒๒) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ คือ การได้รับความสนใจจากประชาชน ประชาชนเข้าวัดน้อยในปัจจุบัน เนื่องจากการต่อสู้เพื่อปากท้องดีกว่า ไปนั่งฟังธรรม ประกอบกับการให้ความสำคัญกับหลักธรรมน้อยมาก โดยส่วนมากไปยึดติดกับวัตถุ ดังนั้น การเข้าวัดเพื่อฟังธรรม จึงไม่เกิดขึ้น ซึ่งหน่วยงานภาครัฐก็ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ทำให้พระสังฆาธิการทำงานเป็นอุปสรรค

แก้ไข ผู้มีอำนาจทั้งภาครัฐ รวมถึงหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถานศึกษา จัดสรรผู้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างพลังความดี ด้วยการนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยการให้พระสังฆาธิการ เป็นผู้ดำเนินการสอนและร่วมทำกิจกรรมด้วยหลักธรรม[๑๗๖]

---

[๒๑] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๒] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๘ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านเมตตากายกรรม**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	การบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการได้บรรยายในส่วนของเมตตากายกรรมด้วยทุกครั้ง ให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่ทำร้ายซึ่งกันและกัน การดำรงชีวิตในประจำวัน ห้นำหลักธรรมมาเป็นเครื่องมือในการกล่อมเกลาจิตใจ และมีจิตใจที่หวังประโยชน์เกื้อกูลต่อกัน อันจะเป็นพื้นฐานให้สังคมอยู่กันด้วยความสุขความสามัคคี ในปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ ด้านสังคมเปลี่ยนไป ภาวะเศรษฐกิจ ประชาชนไม่มีเงิน ประชาชนทำงานนอกบ้านมากขึ้น ประชาชนไม่มีเวลาเข้าวัดที่จะฟังธรรมหรือจะมาร่วมกิจกรรมกับพุทธศาสนิกชนด้วยกัน ทำให้ความผูกพันกับวัดผูกพันกับพุทธศาสนิกชนด้วยกันไม่เกิด ส่วนคนรุ่นใหม่หรือคนส่วนมากในปัจจุบันยึดติดความทันสมัย ไม่ได้แบ่งเวลาในการเข้าวัด มีเวลาก็ไปทานข้าวนอกบ้าน ไปเดินห้างพาครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้ไม่มีโอกาสเข้าวัดเพื่อฟังธรรม เพื่อทำกิจกรรมร่วมสร้างสามัคคี วิธีการแก้ไข ผู้นำประเทศ ผู้บริหารระดับสูงของประเทศควรให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาเป็นกรณีพิเศษ กรณีเร่งด่วนจัดสรรงบประมาณ เพื่อนำคนเข้าวัด เพื่อขัดเกลาจิตใจของคนในการสร้างความสามัคคีปรองดอง ทำกิจกรรมร่วมกันที่วัด ไม่ว่าจะเป็นการบรรยายธรรม การทำกิจกรรมร่วมกันส่วนโครงการที่ดำเนินการไปแล้ว เช่น การอบรมจริยธรรมนักเรียน ข้าราชการ ประชาชน การอบรมครูจริยศึกษาและโครงการอื่นๆ เป็นต้น ควรจัดสรรงบประมาณดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยพระสังฆาธิการ พร้อมที่จะทำงานเชิงรุกในการปฏิบัติการทันที	๗	๑,๒,๓ ๔,๕,๖ ๗

ตารางที่ ๔.๘ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านเมตตากายกรรม (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๒.	ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข ของพระสังฆาธิการ เรื่องหลักๆ ก็คือ คนในปัจจุบัน ไม่นิยมหันหน้าเข้าวัด ไม่นิยมฟังธรรม ที่สำคัญไม่นับถือศาสนา แค่บ่งบอกว่า นับถือศาสนาพุทธ แต่การปฏิบัติไม่ได้ทำ เมื่อคนไม่มีศาสนาประจำใจ การสร้างความปรองดองด้วยหลักธรรมก็ทำได้ยาก และในชีวิตประจำวัน ด้วยภาวะเศรษฐกิจที่ทุกคนต้องต่อสู้เพื่อปากท้อง ด้วยการหามรุ่งหามค่ำ เพื่อให้ได้เงินมาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่มีเวลา ไม่เข้าวัด ไม่มีเงินทำบุญ วิธีการแก้ไข ผู้บริหารประเทศ ผู้นำประเทศ หน่วยงานระดับกระทรวง กรม ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษ โดยจัดสรรงบประมาณ เพื่อนำคนเข้าวัด และมอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานและให้หน่วยงานทำงานร่วมกับวัด โดยมอบให้พระสังฆาธิการดำเนินการ ทั้งทำกิจกรรมและการบรรยายธรรม เพื่อให้ขัดเกลาจิตใจ เข้าใจถึงการกระทำความดีนำไปสู่สังคมสันติสุขได้	๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒

ตารางที่ ๔.๘ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านเมตตากายกรรม (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๓.	ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ คือ การไม่ให้ความสำคัญด้านพุทธศาสนาของผู้นำประเทศ ผู้บริหารประเทศ ในการใช้พุทธศาสนาในการปลูกฝังเยาวชนคนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ให้หลักธรรมคำสอน เพื่อนำไปสู่การประพฤติดีต่อกัน ไม่ขัดแย้งกัน ไม่ใช้กำลังกัน ให้ใช้เหตุผลมาคุยกัน แล้วตัดสินใจว่าอะไรถูกต้อง ซึ่งด้วยบทบาทและภารกิจพระสังฆาธิการไม่สามารถที่จะไปเรียกร้องให้หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มาให้ความสำคัญในด้านนี้ หน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณจำกัดในการจัดงานตามประเพณี เพื่อเสริมสร้างความปรองดอง แต่ก็มีกิจกรรมที่ปฏิบัติกันอยู่เป็นประจำทุกปี วิธีการแก้ไข ผู้บริหารประเทศ ผู้นำประเทศ ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน ควรให้ความสำคัญกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ ที่เป็นอนาคตของชาติ โดยการปลูกฝังในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาบรรจุในวิชาเรียน เริ่มตั้งแต่สถานศึกษาตั้งแต่อนุบาลจนถึงทุกระดับชั้น เป็นการปลูกฝังที่ถาวรตลอดไป	๔	๑๓,๑๔ ๑๕,๑๖

ตารางที่ ๔.๘ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านเมตตากายกรรม (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๔.	ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข ของพระสังฆาธิการ ประชาชนไม่ได้ปลูกฝังให้บุตรหลานเข้าวัด การศึกษาเข้าถึงชุมชนมากขึ้น ทำให้การเข้าวัดของเยาวชนคนรุ่นใหม่ห่างไปเรื่อยๆ ด้วยถูกจำกัดด้วยเวลาประกอบกับการเข้าวัดของคนรุ่นใหม่เป็นเรื่องโบราณ เยาวชนจึงไม่สนใจการเข้าวัด การยึดติดด้านวัตถุความทันสมัย คือ การใช้เวลากับการไปเดินห้างสรรพสินค้าโรงหนัง มากขึ้น และส่วนหนึ่งมาจากเศรษฐกิจ ทุกคนต้องต่อสู้ในการทำงาน เพื่อตนเองและครอบครัว ต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำ จึงไม่มีเวลาในการเข้าวัดฟังธรรม ทำให้จิตใจคนเสื่อมถอยขึ้นทุกวัน เป็นเหตุให้การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ ทำได้ยาก และวัดไม่มีอำนาจในการนำคนเข้าวัด วิธีการแก้ไข ผู้มีอำนาจสูงสุดของประเทศ ควรให้ความสำคัญกับคนในชาติให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ให้ความสำคัญในด้านพุทธศาสนา โดยการปลูกฝังด้านศีลธรรม โดยมอบให้หน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หน่วยงานส่วนท้องถิ่น บริหารจัดการร่วมกับวัด ซึ่งพระสังฆาธิการมีพลัง ด้านบุคลากรที่เป็นพระภิกษุร่วมดำเนินกิจกรรมในการบรรยายธรรม และทำกิจกรรมร่วมกันได้ ส่วนกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ ขอให้ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	๔	๑๗,๑๘ ๑๙,๒๐

ตารางที่ ๔.๘ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านเมตตากายกรรม (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๕.	ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ วัดเป็นศูนย์กลางในด้านจิตใจของประชาชน แต่ปัจจุบันคนเข้าวัดน้อยมาก ด้วยภาวะเศรษฐกิจ จะต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำ ด้วยการต่อสู้เพื่อปากท้อง ดีกว่าไปนั่งฟังธรรม ประกอบกับการยึดติดด้านวัตถุ การเข้าวัดฟังธรรม จึงเป็นเรื่องไม่สำคัญ วิธีการแก้ไข ผู้บริหารระดับประเทศ ผู้มีอำนาจทั้งภาครัฐและ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา ภาคเอกชน จัดสรรผู้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างพลังความดี โดยการนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยการให้พระสังฆาธิการเป็นผู้ดำเนินการสอนและร่วมทำกิจกรรมด้วยหลักธรรม	๒	๒๑,๒๒

สรุป ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการมีวิธีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

ข้อดี สถาบันพุทธศาสนา เป็นสถาบันหลักที่สำคัญของสังคมไทย มีหลักธรรมคำสอนที่มีคุณค่ายิ่งที่มีพระสังฆาธิการ ที่เป็นพระสงฆ์เป็นผู้นำในการเผยแผ่ในหลักธรรมคำสอน หากนำไปดำรงชีวิตประจำวัน จะมีประโยชน์อย่างมากมายมหาศาล โดยเฉพาะด้านกายกาย เป็นเรื่องเน้นในเรื่องการสามัคคีปรองดอง คือการปฏิบัติตัวที่เอื้อเฟื้อต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การไม่ทำร้ายรังแกผู้อื่น โดยการนำหลักธรรมคำสอนมากล่อมเกลาจิตใจให้คิดแล้วนำไปปฏิบัติในทางที่ดี และจะทำให้มีจิตใจที่นำไปสู่การหวังประโยชน์เกื้อกูลต่อกัน อันจะเป็นพื้นฐานให้สังคมอยู่ด้วยกันด้วยความสุขสามัคคี

ปัญหา ปัญหาในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขของพระสังฆาธิการ ปัญหามาจากหลายปัจจัย เช่น ในด้านสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนหนึ่งมาจากภาวะเศรษฐกิจ คนรุ่นใหม่ยึดติดกับวัตถุความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่นิยมเข้าวัดฟังธรรม วัดเป็นเรื่องโบราณไม่ทันสมัย ทำให้จิตใจคนโหดเหี้ยมมากขึ้น ทะเลาะเบาะแว้ง ฆ่าข่มขืน ตีรันฟันแทง จนเป็นเรื่องสนุก เพราะขาดหลักธรรมในด้านหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านกายกรรม ประกอบกับในชีวิตประจำวัน คนต้องทำงานนอกบ้าน และทำงานหนักขึ้น ทำงานหามรุ่งหามค่ำ เพื่อนำเงินมาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่มีเวลาเข้าวัด คนจึงห่างวัดไปเรื่อยๆ จนไม่เข้าวัด ความผูกพันกับพุทธศาสนาก็ไม่เกิดขึ้น พอมีเวลาว่าง คนก็ไปทานข้าวนอกบ้านไปเดินห้าง วัดหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งเป็นสำคัญทางพุทธศาสนา เพื่อให้หยุดเพื่อเข้าวัด แต่กลับไปพาครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจต่างจังหวัด พาไปดูหนังฟังเพลง เป็นต้น จึงทำให้เกิดปัญหาในการรู้จักกัน และทำงานเป็นทีมไม่ได้ ขาดความเอื้อเฟื้อต่อกัน จึงทำให้คนมีไม่ศีลธรรม จึงทำให้คนเห็นแก่ตัว จิตใจคับแคบ

ข้อเสนอแนะ ผู้นำ ผู้บริหารประเทศ ผู้มีอำนาจ ควรให้ความสำคัญกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่เป็นอนาคตของชาติ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยการปลูกฝังให้มีการเรียนตั้งแต่อนุบาล จนจบการศึกษา โดยการบรรจุหลักธรรมของพระพุทธศาสนา เป็นวิชาเรียนที่เป็นวิชาบังคับด้วย และในชั่วโมงเรียนใน ๑ สัปดาห์ ควรให้มีการทำกิจกรรมกับวัด เรียนรู้การทำงานเป็นทีม และเพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ โดยมอบหมายให้หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หน่วยงานส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการร่วมกับวัด โดยพระสังฆาธิการมีทีมงานที่เป็นพระสงฆ์ร่วมดำเนินการ และขอความร่วมมือกับภาคเอกชน ให้ร่วมกิจกรรมทางธรรมด้วย โดยภาครัฐจะต้องจัดสรรเงินงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมทางพุทธศาสนาด้วย ส่วนกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐ ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น เช่น การอบรมจริยธรรมนักเรียน ข้าราชการ และประชาชน, การอบรมครูจริยศึกษา และการส่งเสริมหน่วยเผยแพร่ศีลธรรม ขอให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องพระสังฆาธิการ และพระสงฆ์พร้อมปฏิบัติการในหน้าที่เชิงรุกอย่างเต็มที่ เพื่อคุณภาพชีวิตของเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติและคนไทยของชาติอย่างยั่งยืน

๔. ด้านสาธารณโภคี

พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยนำหลักธรรมคำสอนการให้มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ช่วยสร้างความสามัคคีอย่างไรบ้าง

๑) พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการปฏิบัติในแนวทางนี้อย่างเข้มแข็ง มีการแบ่งปัน เช่น แจกทุนการศึกษาทุกระดับ เรียนดี แต่ยากจน มีการเยี่ยมผู้ป่วย และผู้ชรา ในโครงการแจกธรรมแจกทาน สำหรับวัดเขียนเขตมีโครงการข้าวก้นบาตรสำหรับนักเรียน และปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน[๑๗๗]

๒) พระสังฆาธิการ ได้นำปฏิบัติตามภารกิจของสงฆ์ โดยนำหลักธรรมคำสอนให้มีการแบ่งปันในสังคม ในส่วนของทางวัด แจกทุนการศึกษาทุกระดับ เรียนดี แต่ยากจน ได้ช่วยเหลือผู้ยากไร้ และช่วยเหลือประชาชนในชุมชน โดยการแบ่งปันของกินของใช้ที่เหลือจากการใส่บาตร นำสิ่งของไปแจกเด็กในถิ่นทุรกันดาร เป็นต้น[๑๗๘]

๓) พระสังฆาธิการสร้างความสามัคคี โดยการสอนให้รู้จักเสียสละตามกำลังตามฐานะโดยสมควร ในส่วนของทางวัด แจกทุนการศึกษาทุกระดับ เรียนดี แต่ยากจน ช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือ หรือเมื่อมีกิจกรรมภายในชุมชน ภายในวัด ก็ให้ความร่วมมือ[๑๗๙]

๔) พระสังฆาธิการ มีการเสียสละส่วนตน เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ส่วนรวม โดยการแจกทุนการศึกษาทุกระดับ เรียนดี แต่ยากจน เป็นประจำทุกปี และมีการแบ่งปันของที่เหลือจากการรับบาตร โดยแจกให้ชาวบ้านที่ยากจน และนำไปแจกเด็กๆ ในโรงเรียนที่ห่างไกลความเจริญ[๑๘๐]

๕) พระสังฆาธิการ สอนหลักธรรมในการแบ่งปันซึ่งกันและกัน คือสอนในหลักธรรม ให้มีการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน และทำเป็นตัวอย่างให้เห็น[๑๘๑]

๖) พระสังฆาธิการ สอนด้านการแบ่งปัน เสียสละตามกำลังพอสมควร เอื้อเฟื้อเพื่อนบ้าน เพื่อสังคมจะได้สันติสุข เราเอื้อเฟื้อกับเขา ต่อไปเขาก็เอื้อเฟื้อกับเราด้วยเช่นกัน[๑๘๒]

---

[๑๗๗] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๗๘] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๗๙] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๘๐] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๘๑] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๘๒] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๗) พระสังฆาธิการ สอนให้มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน และทำเป็นตัวอย่าง มีข้าวก้นบาตรเหลือก็แบ่งให้คนยากคนจน เอามากิน เอาไปใช้ การช่วยเหลือชุมชนเล็กๆ น้อย ตามกำลัง ให้เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ไม่มีเงินก็ช่วยแรงไป ก็จะได้ความรู้สึกดีๆ กลับมาก เป็นความรักความสามัคคี[๑๘๓]

๘) สอนในหลักธรรม ให้มีการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความรักความผูกพัน ปรึกษาหารือกันเมื่อมีปัญหา และมีความสามัคคีปรองดอง[๑๘๔]

๙) สอนในหลักธรรมคำสอน ให้มีการแบ่งปัน ให้มีกิจกรรมร่วมกัน จะทำให้มีความผูกพัน เข้าใจกัน เห็นใจกัน เกิดความรักความสามัคคี[๑๘๕]

๑๐) ตามหลักธรรมคำสอนให้มีการแบ่งกัน พระสังฆาธิการได้สอนทุกครั้งและทำให้เห็นทุกครั้ง โดยการแบ่งข้าวก้นบาตร อาหารหวานคาว แบ่งกันไป และมาร่วมกินข้าวด้วยกัน เมื่อพบปะกันก็มีความผูกพัน รู้จักกัน แบ่งปันกันคนละนิดคนละหน่อย ทำให้มีความสามัคคีจากการมาวัด ด้วยการกินข้าวหม้อเดียวกัน[๑๘๖]

๑๑) พระสังฆาธิการได้นำหลักธรรมคำสอน เป็นแนวทางในการปฏิบัติและทำให้ดูเป็นตัวอย่าง โดยการแบ่งปันของที่รับบาตรมาแล้วนำไปให้คนยากคนจน และแม่ครัว แม่ชีที่วัด โดยแบ่งปันกันคนละนิดละหน่อย ทำให้ผูกพัน ร่วมกิจกรรมด้วยกัน ทำให้เกิดความสามัคคี[๑๘๗]

๑๒) พระสังฆาธิการ สอนให้แบ่งปันและทำเป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้นำไปปฏิบัติ โดยการนำสิ่งของที่คนนำมาถวาย นำมาทำบุญ ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก ก็นำไปแจกเด็กนักเรียน แจกผู้ที่ยากไร้ในชุมชน และเชิญชวนให้บริจาคทรัพย์เล็กๆ น้อยๆ ให้กับโรงพยาบาลต่างๆ เป็นต้น[๑๘๘]

๑๓) มีการสอนธรรมะในข้อการแบ่งปัน คือ สาธารณโภคี และทำเป็นตัวอย่างให้ประชาชนในชุมชนเห็นเป็นตัวอย่าง โดยการบริจาคทรัพย์สิน ส่วนตัว ข้าวของเครื่องใช้ที่เหลือๆ นำมาบริจาคให้กับประชาชนที่ยากจน ยากไร้ เพื่อให้มีกิน ของที่ให้ก็ได้ใช้[๑๘๙]

๑๔) พระสังฆาธิการ อธิบายหลักธรรมคำสอนในด้านการแบ่งปันสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ เพื่อส่วนรวม ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน ให้น้ำใจซึ่งกันและกัน ช่วยแรงกันคนละนิดคนละหน่อย สุดท้ายก็เกิดความสามัคคีซึ่งกันและกัน[๑๙๐]

---

[๑๘๓] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๘๔] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๘๕] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๘๖] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๘๗] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๘๘] สัมภาษณ์ นางสาวฐิติณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๘๙] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๙๐] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๕) การถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนในด้านการแบ่งปัน พระสังฆาธิการจะมีการทำตัวอย่างให้เห็น เช่น ทำความสะอาดในวัดและชุมชนในละแวกเดียวกัน ช่วยกันทั้งพระภิกษุ เณร และชาวบ้าน ซึ่งเป็นการแบ่งปันกันด้วยน้ำใจ ในที่สุดเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน นำไปสู่การสร้างความสามัคคีซึ่งกันและกัน[๑๙๑]

๑๖) ตามหลักธรรมคำสอน มีการสอนให้มีการแบ่งปัน เช่น การมีน้ำใจต่อกัน ก็ถือว่าแบ่งปันกัน ให้ทานบริจาคเล็กๆ น้อยๆ ก็ถือว่า แบ่งปัน พระสังฆาธิการจะทำให้เห็นโดยการไปเยี่ยมผู้ป่วยในชุมชนและละแวกใกล้เคียง แสดงให้ถึงน้ำใจที่มีต่อพุทธศาสนิกชนคนไทยด้วยกัน โดยไม่แบ่งคนจนคนรวย ต่อไปก็จะสร้างความสามัคคีในชุมชนได้[๑๙๒]

๑๗) พระสังฆาธิการมีการสอนหลักธรรม ในการแบ่งปัน โดยให้มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ในเบื้องต้นเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อน ต่อมาในชุมชน เช่น ช่วยกันเก็บกวาดสถานที่ในชุมชนให้สะอาด ร่วมกิจกรรมด้วยกัน มีน้ำใจต่อกัน เกิดการแบ่งปันกัน นำไปสู่ความสามัคคี[๑๙๓]

๑๘) พระสังฆาธิการ มีการนำหลักธรรมคำสอนในส่วนของสาราณียธรรม ๖ ประการ โดยการให้มีการเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน ร่วมกิจกรรมด้วยกันเล็กๆ น้อย ๆ ไม่มีเงินก็ให้น้ำใจช่วยแรงงาน ที่พอทำให้ เช่น จิตอาสาในการช่วยแรง ได้ร่วมกิจกรรมด้วยกัน โครงการวัดประชารัฐ สร้างสุข ทำกิจกรรมด้วยกัน ทานข้าวด้วยกัน รู้จักกัน ทำให้มีความสามัคคีต่อกัน[๑๙๔]

๑๙) พระสังฆาธิการ มีการนำหลักธรรมคำสอนในด้านสาธารณโภคี คือ การแบ่งปัน การแบ่งปันด้วยน้ำใจ ด้วยแรงงาน ด้วยการร่วมมือทำกิจกรรมร่วมกัน ร่วมบริจาคช่วยเหลือผู้ยากไร้ให้เสื้อผ้าเพื่อสวมใส่ เป็นต้น[๑๙๕]

๒๐) พระสังฆาธิการ สอนให้แบ่งปันซึ่งกันและกัน ข้าวก้นบาตรนำไปให้คนจน คนยากไร้ แบ่งปันข้าวของเครื่องใช้ ที่พอจะให้ได้ก็นำไปบริจาค คนที่ประสบน้ำท่วม ไฟไหม้ เป็นต้น ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการทำกิจกรรมความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทำให้พบปะกัน รู้จักกัน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และชุมชน[๑๙๖]

---

[๑๙๑] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๙๒] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๙๓] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๙๔] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๙๕] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๑๙๖] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๒๑) พระสังฆาธิการ สอนให้นำหลักธรรมคำสอนด้านสาธารณโภคี และได้ทำเป็นตัวอย่างให้เห็น ให้มีน้ำใจในการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ไปเยี่ยมผู้ป่วยในชุมชน นำของเล็กๆ น้อยๆ ไปเยี่ยม แสดงถึงความมีน้ำใจซึ่งกันและกัน เข้าร่วมโครงการจิตอาสาร่วมมือกันพัฒนาวัด โรงเรียน โรงพยาบาล ได้ทำกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆ ทำให้เกิดความสามัคคีขึ้น[๑๙๗]

๒๒) พระสังฆาธิการ ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างในการแบ่งปัน นอกเหนือจากหลักธรรมคำสอนที่สอนในวันพระทุกครั้ง เช่น นำของที่ประชาชนทำบุญ ไปแจกเด็กนักเรียน แจกคนยากคนจน แบ่งปันกันกินกันใช้ มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยกันบ่อยๆ ก็เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ชุมชน สังคม ประเทศชาติต่อไป[๑๙๘]

---

[๑๙๗] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๑๙๘] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๙ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านสาธารณโภคี**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	พระสังฆาธิการ ได้เสริมสร้างความปรองดองในชุมชน ด้วยการนำหลักธรรมคำสอนในด้านสาธารณโภคี ให้มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ให้แก่พุทธศาสนิกชนที่มาวัด และบรรยายนอกสถานที่ที่ได้รับการนิมนต์ ซึ่งการแบ่งปันทำให้รู้จักกัน มีมิตรไมตรีต่อกัน ทำให้เกิดความผูกพันกันในหมู่คณะ และได้ทำเป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็น โดยนำเอาภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น แจกทุนการศึกษาทุกระดับ ที่เรียนดี แต่ขาดทุนทรัพย์หรือยากจน มีการเยี่ยมผู้ป่วย และผู้ชรา ในโครงการแจกธรรมแจกทาน และข้าวก้นบาตรสำหรับนักเรียน และแจกของที่เหลือจากการรับบาตร แจกชาวบ้านที่ยากจน เป็นต้น ซึ่งทำกันเป็นประจำทุกๆ ปี การสอนให้มีการแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเพื่อนบ้าน เราเอื้อเฟื้อเขา เขาก็เอื้อเฟื้อเราทำให้เกิดการผูกมิตรกัน ผลที่ตามมาก็คือการได้รับความรู้สึกที่ดี เป็นมิตรกัน มีความรักความสามัคคีในหมู่คณะ	๗	๑,๒,๓ ๔,๕,๖ ๗
๒.	ตามหลักธรรมคำสอนด้านสาธารณโภคี ให้มีการแบ่งปันกัน ที่พระสังฆาธิการ ได้นำมาบรรยาย และทำให้ดูเป็นตัวอย่างที่ดี โดยการาแจกทุนการศึกษาให้เด็กที่เรียนดี แต่ขาดทุนทรัพย์ หรือยากจน แบ่งปันข้าวก้นบาตร อาหารหวานคาว แบ่งกันกินและให้ทุกคนมาร่วมกินข้าวด้วยกัน ทำให้พบปะกัน รู้จักกัน แบ่งปันคนละนิดคนละหน่อย ทำให้เกิดความสามัคคีกัน ที่ผลมาจากการมาวัด ช่วยเก็บกวาดล้างจานกัน ช่วยกันคนละไม้ คนละมือ งานทุกอย่างก็เสร็จ ส่วนของที่พุทธศาสนิกชน นำมาถวาย พระสงฆ์ เณร ใช้บ้างแบ่งปันบ้าง ถือว่า เป็นการแบ่งปันเอื้อเฟื้อ เพื่อให้เกิดความสามัคคีปรองดอง เป็นการปลูกฝัง และการสอนหลักธรรมและนำไปปฏิบัติ ทำทุกวัน ๆ จากกลุ่มเล็กๆ ต่อไปก็จะเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ สังคม และประเทศชาติต่อไป	๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒

ตารางที่ ๔.๙ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านเมตตากายกรรม (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
	หน่วยงานส่วนท้องถิ่น และผู้นำส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน ที่ให้ความร่วมมือกับวัดมากที่สุด ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ พระสังฆาธิการมีการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ในด้านสาธารณโภคี และปฏิบัติให้เห็น คือ การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน เป็นการแบ่งปันของเล็กๆ น้อยๆ เพื่อส่วนรวม ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน เป็นมิตรต่อกัน ให้น้ำใจซึ่งกันและกัน ช่วยแรงกันกินเสร็จ ก็ช่วยกันล้างจาน ช่วยคนละนิดละหน่อยก็เสร็จ ทำให้รู้จักกันส่วนพระสังฆาธิการ ฉันข้าวเสร็จ และส่วนที่ไม่ได้ฉัน ฉันไม่หมด ก็ให้ญาติโยมนำไปกินได้ เป็นการบรรยายธรรมพร้อมกับปฏิบัติให้เห็นเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี พุทธศาสนิกชนได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	๔	๑๓,๑๔ ๑๕,๑๖

ตารางที่ ๔.๙ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านสาธารณโภคี (ต่อ)**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๔.	พระสังฆาธิการ มีการสอนด้านการแบ่งปัน ซึ่งเป็นหลักธรรมด้านสาธารณโภคี ของหลักสาราณียธรรม ๖ การที่ได้เข้าวัดฟังธรรมบ่อยๆ เนื่องจากเป็นพุทธศาสนิกชน ที่สนใจในเรื่องหลักธรรม แล้วนำเอาไปปฏิบัติประจำวัน ซึ่งพระสังฆาธิการได้แนะนำหลักธรรมนี้ นำไปปฏิบัติกับบุคคลในครอบครัวก่อนต่อมากับเพื่อนบ้าน ในชุมชน ในสังคม การแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อต่อกัน ร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน พบปะ รู้จักกัน ร่วมมือร่วมใจทำให้หมู่บ้าน ชุมชนสะอาด ก็ได้รู้จักกัน ทำให้รู้สึกดีต่อกัน เป็นมิตรกัน การเอื้อเฟื้อรวมถึง การเป็นจิตอาสาช่วยงานต่างๆ ลงแรงร่วมกิจกรรม ไม่มีเงินก็ช่วยแรง ก็ได้มิตร เช่น โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข ได้ร่วมกิจกรรมกัน กินข้าวด้วยกัน นั่งคุยกัน ช่วยเก็บกวาด ก็ได้เพื่อนแล้ว โดยไม่ต้องลงทุน ส่วนพระสังฆาธิการที่ปฏิบัติให้ญาติโยมได้เห็น แบ่งปันข้าวก้นบาตร ให้คนจน คนชรา ผู้ยากไร้ หรือผู้ที่ต้องการนำไปกินที่บ้านก็ได้ บริจาคข้าวของเครื่องใช้กับคนที่ประสบภัยน้ำท่วม ไฟไหม้ นำของที่พุทธศาสนิกชนนำมาถวายและร่วมทำบุญ ก็นำไปแจกเด็กๆ ในวันเด็กที่ชุมชน โรงเรียน หรือคนยากคนจนเป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว พุทธศาสนิกชนและภาคเอกชนได้ส่งพนักงาน เข้าร่วมกิจกรรมด้วย อันจะนำไปสู่ความรักความสามัคคีและเป็น การสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป	๖	๑๗,๑๘,๑๙ ๒๐,๒๑,๒๒

สรุป พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยนำหลักธรรมคำสอนการให้มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ช่วยสร้างความสามัคคีอย่างไรบ้าง

ข้อดี หลักธรรมคำสอนด้านสาราณียธรรม ๖ เป็นหลักธรรมที่สอนให้พุทธศาสนิกชนทำความดีในการเอื้อเฟื้อแบ่งปัน ที่จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง โดยพระสังฆาธิการ ได้เสริมสร้างความปรองดองด้วยการนำหลักธรรมคำสอนดังกล่าว มาสอนให้พุทธศาสนิกชน นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยการบรรยายในวัด และนอกสถานที่ที่ได้รับการนิมนต์ การเอื้อเฟื้อแบ่งปันกันคนละเล็กละน้อย ตามโอกาสอันควร เพื่อแสดงความรักความสามัคคี เป็นมิตรไมตรีต่อกัน การเอื้อเฟื้อแบ่งปันนี้ ไม่มีเงิน ไม่มีทรัพย์สมบัติก็แบ่งปันได้ เป็นการรวมถึงการช่วยด้วยน้ำใจการเป็นจิตอาสาช่วยลงแรง ทำกิจกรรมร่วมกัน ก็ได้รู้จักกัน พบปะกัน พูดคุยกัน เมื่อได้รู้จักกัน ก็เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน ต่อไปก็เป็นมิตรกันแล้ว การมีน้ำใจเป็นเรื่องที่สร้างมิตรตามหลักสาธารณโภคี การแบ่งปันที่พระสังฆาธิการ ได้ปฏิบัติให้เห็นเป็นตัวอย่าง คือ การนำภารกิจของคณะสงฆ์มาปฏิบัติ คือ การบริจาคทุนทรัพย์ให้กับเด็กนักเรียน ที่เรียนดี แต่ขาดทุนทรัพย์ หรือยากจน เพื่อเป็นทุนการศึกษา ซึ่งถือปฏิบัติเป็นประจำทุกๆ ปี การไปเยี่ยมผู้ป่วยในชุมชน คนชรา นำของที่พุทธศาสนิกชนมาถวายไปมอบให้เพื่อการแบ่งปัน โครงการข้าวก้นบาตรสำหรับเด็กนักเรียน โครงการแจกธรรมแจกทาน เป็นต้น ดังนั้น การเอื้อเฟื้อแบ่งปันต่างๆ เล็กๆ น้อยๆ ล้วนแต่สร้างมิตร ซึ่งพระสังฆาธิการได้บรรยายธรรม และทำตัวอย่างที่ดีให้เห็น พุทธศานิกชน และเยาวชนคนรุ่นใหม่ สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นการสร้างมิตร และนำไปสู่การสร้างความสามัคคีปรองดองในคณะ ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไปได้

ปัญหา ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ในแต่ละครอบครัวทำงานนอกบ้านมากขึ้น ทำงานหามรุ่งหามค่ำ เพื่อนำเงินมาเลี้ยงครอบครัว เพื่อการศึกษาของลูกๆ และภาระอื่นๆ อีกมากมาย ที่จำเป็นสำหรับชีวิต ดังนั้น การที่จะมาฟังธรรมก็ไม่มีเวลา การที่จะนำหลักธรรมคำสอนด้านสาธารณโภคี การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ก็ไม่มีที่จะแบ่งปัน เพราะใช้จ่ายในบ้านก็ไม่พอ การที่จะลงแรงช่วยงานในชุมชน ก็ไม่มีเวลา เนื่องจากต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำ แทบไม่มีวันหยุด เมื่อมีวันหยุดก็เหนื่อยแล้วก็ไม่สามารถแสดงความมีน้ำใจในการไปช่วยลงแรงเหลือเล็กๆ น้อยๆ ในชุมชนได้ จำเป็นต้องเป็นคนที่เห็นแก่ตัว ดังนั้น ชีวิตแต่ละครอบครัวไม่มีโอกาสที่ได้พูดคุยกับคนในชุมชน คนในครอบครัวก็แทบไม่ได้คุยเพราะสมาชิกทุกคนต้องออกไปทำงานนอกบ้านแต่เช้า วันหยุดที่เป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา ก็ไม่มีโอกาสมาฟังธรรม ดังนั้น จึงไม่ได้รับการขัดเกลาจิตใจ จึงทำให้สังคมมีความเห็นแก่ตัวไม่มีความสามัคคี

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาที่ใกล้วัด ภาคเอกชน ควรให้ความร่วมมือ กับวัด ร่วมกันจัดกิจกรรมสันทนาการ ที่มีการบรรยายธรรม และร่วมกิจกรรมในการเอื้อเฟื้อแบ่งปัน โดยให้มาร่วมพัฒนาวัด เช่น กวาดใบไม้ในวัด กวาดขยะในศาลา ตัดแต่งกิ่งต้นไม้ เป็นต้น มีการเลี้ยงอาหารกัน กินด้วยกัน นั่งคุยด้วยกัน เดือนละ ๑ ครั้ง โดยไม่ถือเป็นวันหยุด แต่เป็นวันสาธารณโภคี เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมทำประโยชน์ให้กับวัด บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ให้กับวัด ทำให้มีความรู้สึกว่า วัดเป็นของชุมชน ต้องร่วมกันในการพัฒนาวัด จะทำให้เกิดความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ และนำไปสู่สังคม และประเทศชาติต่อไป

๕. ด้านสีลสามัญญตา

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการสอนให้การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความสามัคคีในหมู่คณะอย่างไรบ้าง

๑) การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านสีลสามัญญตา มีการสอนอยู่เป็นประจำ ให้ประพฤติในกฎ ระเบียบ หรือวินัยต่างๆ ทั้งของทางราชการ ในการประพฤติตนตามกฎหมายในชีวิตประจำวัน เช่น ปฏิบัติตามกฎจราจร และตามหลักธรรมคำสอน คือ ประพฤติตนในสิ่งที่ดีงาม ไม่ทำให้ขัดข้องหมองใจต่อผู้อื่น หนักนิดเบาหน่อยก็ให้อภัยกัน เพื่อจะนำไปสู่ความปรองดองในหมู่คณะ[๑๙๙]

๒) การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการในด้านสีลสามัญญตา ตามภารกิจของสงฆ์มีการนำหลักธรรมคำสอน ปลูกฝังให้ประชาชนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ ทั้งทางโลก และทางธรรม โดยการไม่ทำผิดกฎระเบียบหรือเอาเปรียบผู้อื่น จะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่การสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ[๒๐๐]

๓) มีการชี้แจงบอกกล่าวในเวลามีกิจกรรมในชุมชน หรือที่วัด ที่โรงเรียน ติดป้ายตามสถานที่ต่างๆ ภายในชุมชน เพื่อให้ทุกทราบและปฏิบัติตาม เมื่อไม่มีการขัดแย้งกัน ผลที่ตามมา ก็จะทำให้มีความสามัคคีในหมู่คณะ[๒๐๑]

---

[๑๙๙] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๐๐] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๐๑] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๔) การเสริมสร้างความปรองดอง โดยพระสังฆาธิการ มีการสอนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ ในทางโลกให้ปฏิบัติตามกฎหมายในสิ่งที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง หลีกเลี่ยงการทำผิดกฎหมาย ในทางธรรมก็ให้นำเอาหลักธรรมคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ไม่ประพฤติผิดจากหลักธรรมคำสอน ประพฤติสุจริตในสิ่งที่ดีงามอย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนอย่างมีระเบียบวินัย ไม่ประพฤติตนในทางแตกแยก จนเป็นที่ขัดข้องหมองใจต่อผู้อื่น หรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ[๒๐๒]

๕) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอน ให้ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้อยู่ในศีลในธรรม รักษาวินัยต่างๆ ให้เคารพกฎหมายบ้านเมือง เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ประชาชนตระหนักรู้และรับผิดชอบในการกระทำ จะเป็นการสร้างวินัย ที่นำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในสังคมได้[๒๐๓]

๖) พระสังฆาธิการ ได้สอนให้เคารพกฎหมายบ้านเมือง กฎระเบียบที่กำหนดไว้ รักษาศีล ๕ ข้อบังคับในชุมชน ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน ประพฤติตัวอยู่ในกฎเกณฑ์ จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง[๒๐๔]

๗) พระสังฆาธิการ สอนให้เคารพกฎหมายบ้านเมือง เหมือนกับการรักษาศีล ๕ ด้วยการประพฤติที่ดีงาม ประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัย หากทำได้ดังกล่าว ความสามัคคีก็เกิดขึ้นในสังคมได้[๒๐๕]

๘) พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมคำสอนในการเคารพกฎ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ ให้ประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เหมือนกับการรักษาศีล ๕ เมื่อประชาชนทุกคนปฏิบัติตาม ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองได้[๒๐๖]

๙) พระสังฆาธิการ ได้สอนให้รักษาระเบียบวินัย เคารพกฎหมายบ้านเมือง ประพฤติตนอยู่ในกรอบที่ถูกต้อง อย่างมีระเบียบ ไม่ขัดแย้งกัน อันจะนำไปสู่ความสามัคคีในหมู่คณะในชุมชน ในสังคมได้[๒๐๗]

๑๐) พระสังฆาธิการ แนะนำโดยการนำหลักธรรมคำสอน มาสอนว่า ในทางโลก ก็มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ วินัยต่าง ๆ ประชาชนต้องให้ความเคารพและประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง เหมือนกับศีล ๕ ที่จะต้องรักษากฎ ระเบียบให้อยู่ในหลักธรรมคำสอนที่ถูกต้อง ความขัดแย้งก็จะไม่เกิด จะนำมาสู่ความสามัคคีในสังคมได้[๒๐๘]

---

[๒๐๒] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๐๓] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๐๔] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๐๕] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๐๖] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๐๗] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๐๘] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๑) พระสังฆาธิการ มีการสอนหลักธรรมในส่วนของศีล ๕ ให้ยึดถือหลักปฏิบัติของศีล ๕ เหมือนกับการเคารพ กฎ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของทางโลก ก็เพียงพอต่อการอยู่ร่วมอย่างมีความสุข อันจะมีความสามัคคีปรองดองได้[๒๐๙]

๑๒) พระสังฆาธิการ ให้นำหลักธรรมคำสอนมาใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน ชุมชน คือ ศีล ๕ เหมือนกับการเคารพ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่าง ๆ ทางโลกได้เช่นเดียวกัน ซึ่งจะสร้างความสามัคคีต่อกันได้[๒๑๐]

๑๓) พระสังฆาธิการ มีการนำหลักธรรมคำสอน คือ ศีล ๕ มาสอนให้ประพฤติตนเหมือนกับประพฤติตนในชีวิตประจำวัน ทั้งทางธรรมและทางโลก เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วินัยต่างๆ ให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง หากประชาชนทุกคนปฏิบัติได้ ความสามัคคีปรองดองก็จะเกิดในหมู่คณะ สังคมได้[๒๑๑]

๑๔) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนมาสอนให้ประชาชน ที่มาวัดหรือบรรยายนอกสถานที่ ก็จะนำคำสอนนี้ไปบรรยาย เพื่อให้ทราบว่า การรักษาธรรมะใดก็ตามก็จะเหมือนกับการรักษา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วินัยต่างๆ ในทางโลก เพื่อจะได้สมานสามัคคีในสังคมเป็นอย่างดีได้[๒๑๒]

๑๕) พระสังฆาธิการ ได้แนะนำการสอนหลักธรรมต่างๆ โดยยก ศีล ๕ ในเบื้องต้นว่า การรักษาศีล ๕ ก็เหมือนการรักษากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยในทางโลกก็จะเหมือนกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันโดยสันติสุขของคนในชุมชน ก็จะเกิดความสามัคคีปรองดองได้[๒๑๓]

๑๖) พระสังฆาธิการ ได้นำคำสอนและหลักธรรม ที่นำมาปฏิบัติ คือ ศีล ๕ ในทางธรรม และทางโลกก็ต้องปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และวินัยต่างๆ เพื่อสังคมอยู่เย็นเป็นสุข และเกิดความสามัคคีปรองดองได้[๒๑๔]

๑๗) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอน ให้ปฏิบัติตามกฎ ตามระเบียบตามวินัย และขอความร่วมมือในสิ่งที่ผิดกฎหมาย เช่น งดดื่มสุรา สูบบุหรี่ในเขตวัด ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของวัด พร้อมๆ กับกฎหมายบ้านเมืองที่ห้ามสูบบุหรี่ภายในวัด ซึ่งเป็นการเคารพที่เหมือน ๆ กัน และเป็นหนทางที่นำไปสู่ความสามัคคีปรองดองได้[๒๑๕]

---

[๒๐๙] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๑๐] สัมภาษณ์ นางสาวฐิตณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๑๑] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๑๒] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๑๓] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๑๔] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๑๕] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๘) พระสังฆาธิการ ได้สอนในด้านหลักธรรมคำสอน ให้ประชาชนที่มาวัดมีระเบียบวินัยในการใช้ชีวิตประจำวัน ให้เคารพกฎหมาย เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง และ ความสามัคคีในชุมชน[๒๑๖]

๑๙) พระสังฆาธิการ ได้อบรมหลักธรรมในการให้ปฏิบัติตามศีล ๕ ใช้ในการประพฤติตัวเป็นปกติ ก็ไม่ต่างจากการเคารพ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วินัยต่างๆ เพื่อให้ควบคุมพฤติกรรมได้ และไม่เกิดความขัดแย้งได้ หากมีโอกาสได้พูดคุยกันก็จะเกิดความสามัคคีได้เช่นเดียวกัน[๒๑๗]

๒๐) พระสังฆาธิการ สอนให้อยู่ในหลักธรรมคำสอนในเบื้องต้น คือ ศีล ๕ โดยให้รักษาศีล เป็นแนวทางปฏิบัติด้วยการประพฤติตัวให้เหมาะสม ซึ่งการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วินัยต่างๆ ก็เหมือนกับการรักษาศีล ซึ่งจะเป็นหนทางไปสู่ความสามัคคี[๒๑๘]

๒๑) พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมมาสอนเป็นเรื่องปกติ เพราะเป็นหลักธรรมในการสร้างความสามัคคี การสอนให้ปฏิบัติ ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วินัยต่างๆ ก็เป็นการประพฤติตัวในทางที่ถูกต้อง ลดความขัดแย้ง ลดการต่อต้านจากผู้มีอำนาจ อันจะนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ดังนั้น หากประชาชนคนไทยเคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วินัยต่างๆ ความขัดแย้งก็หมดไป ก็จะนำมาสู่ความสามัคคีได้[๒๑๙]

๒๒) พระสังฆาธิการ สอนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วินัยต่างๆ ทั้งในทางโลกและทางธรรม เพื่อเป็นหนทางไปสู่ความสามัคคีในชุมชน และสังคมได้[๒๒๐]

---

[๒๑๖] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๑๗] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๑๘] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๑๙] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๒๐] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๑๐ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านสีลสามัญญตา**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	พระสังฆาธิการ ได้เสริมสร้างความปรองดองในชุมชน โดยการบรรยายธรรม ให้นำเอาหลักธรรมคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้า มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น ให้รักษาศีล อย่างเหมาะสม ประพฤติตนในสิ่งที่ดีงาม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น จะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงให้อยู่ในกฎระเบียบ วินัยของทางราชการด้วย เคารพกฎหมายบ้านเมือง โดยการปฏิบัติตามกฎหมายในชีวิตประจำวัน เช่น การปฏิบัติกฎจราจร เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้ประชาชนตระหนักรู้และรับผิดชอบ ในการกระทำ จะเป็นการสร้างวินัยให้กับตนเองด้วย หากทุกคนปฏิบัติตามได้ ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองได้	๗	๑,๒,๓ ๔,๕,๖ ๗
๒.	พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายธรรม ทั้งในวัด ในวันพระ และนอกสถานที่ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน ในวันสำคัญทางประเพณีต่างๆ ได้เชิญไปบรรยายธรรม เพื่อเป็นสิริมงคล โดยบรรยายให้รักษาศีลในทางธรรม โดยให้ประพฤติตนในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เหมือนกับการรักษาศีล ๕ และให้เคารพกฎหมายบ้านเมือง เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และวินัยต่างๆ ที่ใช้บังคับสำหรับประชาชน หากนำไปปฏิบัติก็เพียงพอต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อันจะนำไปสู่ความสามัคคีในหมู่คณะ ในชุมชน ในสังคมได้	๑๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒ ๑๓,๑๔ ๑๕,๑๖ ๑๗,๑๘ ๑๙,๒๐ ๒๑,๒๒

สรุป การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการสอนให้การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความสามัคคีในหมู่คณะอย่างไรบ้าง

ข้อดี พระสังฆาธิการ มีการสอนหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ในหลักของสาราณียธรรม ๖ ซึ่งเป็นการสอนให้คนกระทำความดีในทุกๆ ด้าน หากทุกคนนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน ก็จะเกิดประโยชน์กับตนเอง ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว เป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ ปฏิบัติได้

ปัญหา ในเรื่องของการเข้าวัดฟังการบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการ ในสังคมปัจจุบัน ในชุมชนแทบทุกครอบครัวต้องทำงานนอกบ้านมากขึ้น ด้วยภาวะเศรษฐกิจ และเนื่องจากโรงงานก็มากขึ้น โดยเฉพาะในจังหวัดปทุมธานีได้ประกาศเป็นเขตอุตสาหกรรม ซึ่งคนต่างถิ่นต่างจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา ลาว และพม่า ได้มาอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นจำนวนมาก การทำงานในโรงงานดังกล่าว จึงเป็นการทำงานเป็นกะ เป็นล่วงเวลา เวลาพักผ่อน กลางวันเป็นกลางคืน กลางคืนเป็นกลางวัน ทำงานหามรุ่งหามค่ำ แทบไม่มีวันหยุด จึงไม่มีเวลามาเข้าวัดฟังการบรรยายธรรมและร่วมกิจกรรมวัด คนดั้งเดิมก็เป็นคนแก่ หากลูกหลานไม่พาเข้าวัด ก็มาไม่ได้ จึงเป็นปัญหาที่พระสังฆาธิการ ไม่สามารถแบ่งเบาภาครัฐในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ สังคม ประเทศชาติได้

ข้อเสนอแนะ ผู้นำ ผู้บริหารประเทศ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานส่วนท้องถิ่นในชุมชน สถานศึกษาที่ใกล้วัด ควรให้ความสำคัญและร่วมมือกับวัด ร่วมจัดกันกิจกรรมสันทนาการปลูกฝังเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ตั้งแต่เด็ก ๆ จนโต โดยการปลูกฝังวิชาศีลธรรม จริยธรรมในด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และที่ได้ดำเนินการในโครงการต่างๆ ไปแล้ว ก็ขอให้ดำเนินการต่ออย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อเยาวชนจะได้ไม่เป็นภาระของชาติในอนาคตต่อไป

๖. ด้านทิฏฐิสามัญญตา

มีข้อเสนอในการปรับปรุง พัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี อย่างไรบ้าง

๑) ข้อเสนอและปรับปรุง คือ สร้างศักยภาพของพระสังฆาธิการให้มีความรู้ความสามารถและใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอต่อสาธารณชน เป็นการทำงานเชิงรุก เพื่อดึงดูดความสนใจของพุทธศาสนิกชนหันเข้ามาวัดมากขึ้น บ่อยขึ้น ซึ่งจะสามารถเข้าถึงหลักธรรมได้มากขึ้น เช่น การเข้าวัดมาทำบุญ ฟังธรรม หรือปฏิบัติธรรม เพื่อกล่อมเกลาจิตใจ ซึ่งจะนำไปสู่ความปรองดองได้ [๒๒๑]

๒) ให้มีงบประมาณในการส่งเสริม สนับสนุน โดยให้พระสังฆาธิการทำภารกิจของสงฆ์ในการเผยแผ่ศาสนาในด้านหลักธรรมคำสอนได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง สามารถทำงานเชิงรุกได้ เพื่อนำไปสู่ความปรองดองในสังคมไทย และจะเป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานทางราชการได้[๒๒๒]

---

[๒๒๑] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๒๒] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๓) พระสังฆาธิการ พัฒนาตนและพัฒนาพระในวัดให้มีความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาวัดและพัฒนาสังคมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน และทำงานเชิงรุกมากขึ้น เพื่อสร้างความศรัทธาให้กับประชาชน และหันมาให้ความร่วมมือกับวัดมากขึ้น และสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสุข[๒๒๓]

๔) ขอสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ เพื่อนำมาทำงานเชิงรุกตามภารกิจพระในการเสริมสร้างความปรองดองในสังคม เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระให้กับหน่วยงานภาครัฐ[๒๒๔]

๕) ข้อเสนอในการปรับปรุง พัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ โดยหลักความเป็นจริงแล้ว ประชาชนชาวบ้านธรรมดา เขาก็มีความสามัคคี รักใคร่ ช่วยเหลือเกื้อกูล ให้ความร่วมมือกันดีพอสมควรอยู่แล้ว แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ผู้นำ ผู้บริหารระดับสูง ระดับนักการเมือง ที่แก่งแย่งช่วงชิงอำนาจกัน ให้ร้ายป้ายสีกัน ทำลายล้างกัน เพื่อแย่งอำนาจกัน[๒๒๕]

๖) ข้อเสนอในการปรับปรุง ให้มีการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองโดยการทำงานเป็นทีม และทำงานเชิงรุกให้มากยิ่งขึ้น โดยการปลูกฝังหลักธรรมคำสอนให้มากขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ให้มีหลักธรรมคำสอนอยู่ในจิตใจที่ดีงาม ยึดหลักความดีงาม มีความเสมอภาคทางความคิด มีความเห็นในทางที่ถูกต้อง แม้จะไม่มีความขัดแย้งก็ตาม การเพิ่มการปลูกฝังในสิ่งที่ดี ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ประเทศชาติ[๒๒๖]

๗) ขอสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ เพื่อนำมาปลูกฝังในการเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ หมู่บ้าน ชุมชน สังคม จะนำไปสู่ความปรองดองในที่สุด[๒๒๗]

๘) การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ ข้อเสนอในการปรับปรุง พัฒนาในเรื่องการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข ของพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ขอให้ผู้นำผู้บริหารหน่วยงานสูงสุด หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ และมีนโยบายให้หน่วยงานระดับล่างปฏิบัติตาม ส่วนพระสังฆธิการจะสามารถขับเคลื่อน และทำงานเชิงรุกได้สะดวก[๒๒๘]

---

[๒๒๓] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๒๔] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๒๕] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๒๖] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๒๗] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๒๘] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๙) การปรับปรุง พัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ขอให้ผู้นำ ผู้บริหาร จัดทำโครงการที่ส่งเสริมสามัคคีและปรองดอง โดยให้หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนให้การสนับสนุน และให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมเหมือนบางโครงการที่ผ่านมา และขอให้ตั้งงบประมาณเพื่อโครงการที่จัดทำขึ้นด้วย เพื่อพระสังฆาธิการจะได้ทำงานเชิงรุกได้ง่ายขึ้น[๒๒๙]

๑๐) พระสังฆาธิการ ต้องเน้นเรื่องการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน จัดกิจกรรมที่เป็นส่วนรวมร่วมกัน ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสพบปะพูดคุยกันได้ แต่ขอสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการของพระสังฆาธิการ เป็นไปอย่างสะดวกและราบรื่น จะช่วยให้พระสังฆาธิการสร้างความสามัคคีปรองดองได้[๒๓๐]

๑๑) ขอให้รัฐบาลตั้งงบประมาณ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ สามารถมอบให้วัดโดยพระสังฆาธิการดำเนินการในด้านกิจกรรม ได้สะดวกและอย่างต่อเนื่อง เพื่อควบคุมการสร้างความปรองดองในชุมชนได้[๒๓๑]

๑๒) พระสังฆาธิการ จำเป็นต้องมีการบริหารทรัพยากรเพื่อเป็นการสร้างสังคมให้สันติสุข โดยต้องมีการเสริมสร้างเครือข่าย ให้พระลูกวัด หรือบุคคลอื่นๆ ในการถ่ายทอดแนวความคิดในเรื่องดังกล่าว รวมถึงการขอนโยบายสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล และจากแหล่งต่างๆ ในพื้นที่ด้วย[๒๓๒]

๑๓) พระสังฆาธิการ ควรทำงานเชิงรุก และทำงานเป็นทีมที่หนักแน่น สามารถรวบรวมพลังทั้งพระภิกษุ สามเณร ประชาชน รวมตัวกันทำงานได้ และเป็นตัวอย่างที่ดีได้ ซึ่งจะเป็นการสามัคคีปรองดองที่ประสบความสำเร็จ[๒๓๓]

๑๔) พระสังฆาธิการ เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน พระสังฆาธิการจะต้องปรับแนวความคิด ความเห็น มีเหตุผลของประชาชนให้ถูกต้องเหมือนกัน พร้อมกับเคารพเหตุผลของประชาชนที่ให้ความร่วมมือ ที่ผลออกมาในทางดีงาม และนำไปสู่ความสามัคคีได้[๒๓๔]

๑๕) ขอให้รัฐบาลตั้งงบประมาณให้พระสังฆาธิการ เพื่อได้ขับเคลื่อนเชิงรุกได้เต็มที่ เพราะวัด และพระสังฆาธิการ เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองตลอดไป[๓๐๑]

---

[๒๒๙] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๓๐] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๓๑] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๓๒] สัมภาษณ์ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๓๓] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๓๔] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๕) ขอให้รัฐบาลตั้งงบประมาณให้พระสังฆาธิการ เพื่อได้ขับเคลื่อนเชิงรุกได้เต็มที่ เพราะวัด และพระสังฆาธิการ เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทย จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองตลอดไป[๒๓๕]

๑๖) ขอให้พระสังฆาธิการดำเนินจัดกิจกรรมที่เป็นโครงการอย่างต่อเนื่อง เพราะประชาชนจะให้ความร่วมมือกับวัด ในการจัดกิจกรรมเพื่อความสามัคคีปรองดองอย่างเต็มที่ แต่วัดจะต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐด้วยเช่นกัน[๒๓๖]

๑๗) พระสังฆาธิการดำเนินการอย่างเต็มที่แล้ว แต่ขอเสนอในการปรับปรุงพัฒนา หากให้พระสังฆาธิการทำงานเชิงรุก ก็ขอให้ตั้งงบประมาณในส่วนของการจัดกิจกรรมให้ด้วย เพื่อจะช่วยส่งเสริมในการสร้างความสามัคคีประสบความสำเร็จได้[๒๓๗]

๑๘) ตามหลักของด้านทิฏฐิสามัญญตา การมีความเห็นร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์ ขอเสนอให้ปรับปรุง พัฒนาการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง ขอให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จัดโครงการให้พระสังฆาธิการดำเนินการ เช่น โครงการ วัด ประชา รัฐ สร้างสุข และขอให้ตั้งงบประมาณให้พระสังฆาธิการดำเนินการด้วย[๒๓๘]

๑๙) ขอให้หน่วยงานภาครัฐ ตั้งงบประมาณในการจัดโครงการที่แสดงถึงความสามัคคีปรองดอง โดยทุกคนมีส่วนร่วม มีความเห็น และร่วมมือร่วมใจในการร่วมมือกับกิจกรรมที่พระสังฆาธิการดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนมีความสามัคคีปรองดอง[๒๓๙]

๒๐) ประชาชน ยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ขอให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการของพระสังฆาธิการในการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชน หากมีโครงการบ่อยๆ มีการพบปะสังสรรค์มากขึ้น ความสามัคคีในชุมชนก็จะมีมากขึ้นเช่นเดียวกัน[๒๔๐]

---

[๒๓๕] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๓๖] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๓๗] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๓๘] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๓๙] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๔๐] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๒๑) หน่วยงานภาคเอกชน พร้อมและยินดีให้ความร่วมมือกับโครงการต่างๆ ของวัด ที่จัดกิจกรรมให้พนักงานของบริษัทไปร่วมมือทุกครั้ง แต่ขอให้มีงบประมาณในการดำเนินการ พระสังฆาธิการจะได้ดำเนินการได้เต็มที่ บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถทำงานทำงานเชิงรุก และสามารถขับเคลื่อนได้เต็มที่ ซึ่งเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองที่ยั่งยืน[๒๔๑]

๒๒) หน่วยงานภาคเอกชน ยินดีสนับสนุนพนักงานในการเข้าร่วมโครงการที่วัดดำเนินการจัดกิจกรรมในการสร้างความสามัคคีปรองดอง ขอให้ขอความร่วมมือมา ทางหน่วยงานภาคเอกชน ยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการปลูกฝังหลักธรรมคำสอนให้กับพนักงาน โดยที่ทางหน่วยงานเอกชนไม่ต้องดำเนินการเอง พระสังฆาธิการสามารถดำเนินการและขับเคลื่อนได้เต็มที่อยู่แล้ว เนื่องจากมีความชำนาญในด้านนี้ ซึ่งจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองของพนักงานในบริษัทได้[๒๔๒]

---

[๒๔๑] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๔๒] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านทิฏฐิสามัญญตา**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	บทบาทและภารกิจของพระสังฆาธิการ มีข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของสงฆ์ ซึ่งอยู่ในกรอบในวิสัยที่ทำได้ เช่น การบรรยายธรรมต้องอยู่ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ เป็นหลักเป็นแนวทาง ส่วนการบรรยายธรรมในด้านทิฏฐิสามัญญตา ก็เป็นการบรรยายในสร้างความสามัคคี โดยการร่วมมือร่วมใจกันให้สังคมเกิดความสงบ ข้อเสนอในการปรับปรุง และพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ คือ - ต้องสร้างศักยภาพให้พระสังฆาธิการ มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ และในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการนำเสนอต่อสาธารณชน การบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการจะต้องใช้เทคนิคในการบรรยายร่วมกับการทำกิจกรรม และทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย ซึ่งหน่วยงานภาครัฐจะต้องสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น งบประมาณ ในจัดทำโครงการบรรยายธรรมสัญจรให้กับหน่วยงานภาครัฐ หรือวัด โดยให้พระสังฆาธิการและทีมงานพระ ออกบรรยายธรรมให้กับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงหน่วยงานส่วนท้องถิ่น เพื่อให้พระสังฆาธิการทำงานเชิงรุกเต็มศักยภาพตามภารกิจในการส่งเสริมให้พระสังฆาธิการทำภารกิจของสงฆ์ในการเผยแผ่ศาสนาในด้านหลักธรรมคำสอนได้อย่างจริงจัง และต่อเนื่องทุกปี ซึ่งพระสังฆาธิการก็ต้องพัฒนาตน และพัฒนาพระในวัด ให้พระในวัดมีความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาวัด และพัฒนาสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน และสร้างศรัทธาให้กับประชาชน โดยนำหลักธรรมคำสอนต่างๆ ของพระพุทธองค์ในเบื้องต้นให้ยึดหลักการพัฒนาจิตใจของตนให้ดีงาม และจัดให้มีการทำกิจกรรมพร้อมกับบรรยายธรรม โดยให้ทำงานเป็นทีมมีความเสมอภาคทางความคิด และจะได้นำหลักธรรมมาฝึกจิตในชีวิตประจำวันด้วย	๗	๑,๒,๓ ๔,๕,๖ ๗

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ **ด้านทิฏฐิสามัญญตา**

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
	บทบาทและภารกิจของพระสังฆาธิการ ปัจจุบันได้มีการสร้างความสามัคคีปรองดองเป็นกิจวัตร โดยการบรรยายธรรมให้กับประชาชนที่มาวัด ในวันพระ และวันสำคัญทางพุทธศาสนา ส่วนนอกสถานที่วัดในโอกาสที่ได้รับการงานพิธีต่างๆ โดยได้รับการนิมนต์ให้ไปบรรยายธรรม เพื่อเป็นสิริมงคล ที่เป็นประเพณีโบราณที่สืบต่อกันมา		
	ข้อเสนอในการปรับปรุง พัฒนา ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ด้านสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้พระสังฆาธิการได้ขับเคลื่อนการบรรยายธรรม และได้ทำงานเต็มศักยภาพสะดวก ราบรื่น และอย่างต่อเนื่องทุกปี เป็นการปลูกฝังด้วยโดยการขอความร่วมมือให้หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนรวมถึงหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมเข้ารับฟังการบรรยายธรรม และทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อได้พบปะพูดคุย สันทนาการได้สนทนากัน เอื้อเฟื้อแบ่งกันซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการสามัคคีในหมู่คณะ		
	พระสังฆาธิการจะต้องสร้างเครือข่าย ให้พระในวัด หรือบุคคลอื่นๆ ในการถ่ายทอดแนวความคิดในการบรรยายธรรมพร้อมกับจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อได้สร้างความสามัคคีกันเพื่อให้ทำงานกันหนักแน่นเต็มกำลังความสามารถ รวบรวมพลังทั้งพระภิกษุ สามเณร ข้าราชการ ภาคเอกชน และประชาชน รวมตัวกันสามารถทำงานเป็นทีมได้ และเป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งวัด หรือพระสังฆาธิการ เป็นศูนย์รวมของจิตใจของประชาชนเพื่อสร้างคุณความดี การมีความเห็นร่วมกันเคารพ และให้เกียรติการตัดสินใจซึ่งกันและกัน สร้างสรรค์สังคมให้มีความสามัคคี การทำงานดังกล่าว ต้องจัดทำเป็นโครงการอย่างต่อเนื่อง ส่วนโครงการต่างๆ ที่ดำเนินการไปแล้วขอให้ทำเป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	๑๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒,๑๓ ๑๔,๑๕,๑๖ ๑๗,๑๘,๑๙ ๒๐,๒๑,๒๒

สรุป ข้อเสนอในการปรับปรุง พัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี อย่างไรบ้าง

ข้อดี สถาบันพุทธศาสนา เป็นสถาบันหลักที่สำคัญของสถาบันหนึ่งของสังคมไทย ประชาชนส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน มีพระสงฆ์เป็นผู้นำในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์เป็นหลักธรรมคำสอนที่สอนให้ทุกคนปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านทิฏฐิสามัญตา เป็นหลักธรรมที่ให้มีความสามัคคีในหมู่คณะ ให้เกียรติ ให้เคารพ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์สังคม ให้เกิดความสงบสุข หากทุกคนได้นำไปปฏิบัติแล้ว ก็จะนำความสุข ความสงบ ความสามัคคีก็จะเกิดกับครอบครัว หมู่คณะ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ปัญหา พระสังฆาธิการมีบทบาทและภารกิจที่มีข้อจำกัดอยู่ในกรอบ รวมทั้งงบประมาณในการดำเนินการในหลาย ๆ เรื่อง ตามภารกิจ ๖ ด้านของสงฆ์ และค่าใช้จ่ายในวัดที่ต้องใช้เป็นประจำ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ เป็นต้น ที่จะต้องเงินเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจจะไม่เพียงพอกับรายรับที่ได้จากการทำบุญของชาวบ้านที่มาทำบุญให้กับวัด วัดและพระสังฆาธิการ ไม่มีพลังอำนาจในการที่ชักชวนประชาชนคนไทยทำบุญเข้าวัด มีแต่พลังศรัทธาของประชาชน ที่พร้อมจะเข้าวัดฟังธรรม ทำกิจกรรมกับวัด ซึ่งเป็นส่วนน้อยของประเทศ และในปัจจุบันที่ภาวะเศรษฐกิจกับชีวิตที่ต้องดินรนเพื่อชีวิตและครอบครัว เพื่อความอยู่รอดในสังคมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

๑. ในการปรับปรุง พัฒนาในการสร้างความปรองดองและพระสังฆาธิการ คือ ในเบื้องต้นให้มีการพัฒนาวัด และพระสังฆาธิการ พระภิกษุสงฆ์ และสามเณร ให้มีการพัฒนาตนเอง โดยการเรียนรู้ให้มีความเชี่ยวชาญในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ และทางโลกไปพร้อมๆ กัน ซึ่งในปัจจุบันจะต้องเรียนรู้และให้ทันกับยุคโลกาภิวัฒน์ มีวิสัยทัศน์กว้างขวาง กว้างไกล และมีความพร้อมในบทบาทและภารกิจของพระสงฆ์ในการร่วมทำกิจกรรมของวัด และกิจกรรมร่วมกับประชาชน ในการบรรยายธรรม เพื่อสร้างความศรัทธา สร้างความเชื่อถือ และเกิดการยอมรับจากประชาชน และสังคม ทั้งที่มาทำบุญที่วัด และการได้รับไปนิมนต์นอกสถานที่ โดยเฉพาะพระสังฆาธิการในยุคปัจจุบัน จะต้องเป็นผู้นำในการสร้างศักยภาพ ในการทำงานเชิงรุก โดยการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ในการไปบรรยายธรรม ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน นักศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมที่ถูกต้อง และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒. ให้ผู้นำ ผู้บริหารประเทศ หรือรัฐบาลให้ความสำคัญกับสถาบันพุทธศาสนา ซึ่งเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย และเป็นศูนย์รวมจิตใจทางวิญญาณของพุทธศาสนิกชน มอบนโยบายให้หน่วยงานภาครัฐในจังหวัด อำเภอ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา ภาคเอกชน ขอความร่วมมือจัดสรรประชาชน นักเรียน นักศึกษา ให้มีการเรียนศีลธรรม จริยธรรม และเข้าร่วมวันสำคัญทางพุทธศาสนา เพื่อเป็นการปลูกฝัง ให้ทุกคนทำความดี มีศีลธรรม และปลูกฝังให้เยาวชนของชาติเป็นคนดีของสังคมต่อไป

๔.๒. องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส จังหวัดปทุมธานี จำนวน ๑๙๔ รูป เกี่ยวกับการเสริสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี สรุปได้ดังนี้

๑) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ พรรษา การศึกษาสามัญ การศึกษาทางธรรม การศึกษาเปรียญธรรม ตำแหน่ง รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๒ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

(n= ๑๙๔)

ที่	ปัจจัยส่วนบุคคลและผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
๑. อายุ	๒๕ - ๓๕ ปี	๓๓	๑๗.๐๑
	๓๖ - ๔๕ ปี	๔๘	๒๔.๗๔
	๔๖ - ๕๕ ปี	๖๑	๓๑.๔๔
	๕๖ ปีขึ้นไป	๕๒	๒๖.๘๐
	รวม	**๑๙๔**	**๑๐๐**
๒. พรรษา	๕ – ๑๐ พรรษา	๓๕	๑๘.๐๔
	๑๑ – ๑๕ พรรษา	๔๕	๒๓.๒๐
	๑๖ – ๒๐ พรรษา	๓๑	๑๕.๙๘
	๒๑ พรรษาขึ้นไป	๘๓	๔๒.๗๘
	รวม	**๑๙๔**	**๑๐๐**
๓. วุฒิการศึกษาสามัญ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	๙๑	๔๓.๙๑
	ปริญญาตรี	๔๕	๒๓.๒๐
	ปริญญาโท	๓๙	๒๐.๑๐
	ปริญญาเอก	๑๙	๙.๗๙
	รวม	**๑๙๔**	**๑๐๐**

ตารางที่ ๔.๑๒ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

ที่	ปัจจัยส่วนบุคคลและผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
๕. วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม	ไม่มีวุฒิทางเปรียญธรรม	๑๐๐	๕๑.๕๕
	ประโยค ๑ – ๒ ถึง ป.ธ. ๓	๔๑	๒๑.๑๓
	ป.ธ. ๔ – ๖	๓๕	๑๘.๐๔
	ป.ธ. ๗ - ๙	๑๘	๙.๒๘
	รวม	**๑๙๔**	**๑๐๐**
๖. ตำแหน่ง	เจ้าคณะตำบล	๓๖	๑๘.๕๖
	เจ้าอาวาส	๘๔	๔๓.๓๐
	รองเจ้าอาวาส	๑๐	๕.๑๕
	ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	๖๔	๓๒.๙๙
	รวม	**๑๙๔**	**๑๐๐**

จากตารางที่ ๔.๑๒ การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุ ๔๖ -๕๕ ปี มากที่สุด จำนวน ๖๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๔ รองลงมาคือ ๕๖ ปีขึ้นไป จำนวน ๕๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘๐ ถัดมาคือ ๓๖ – ๔๕ ปี จำนวน ๔๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๔ และ ๒๕ – ๓๕ ปี จำนวน ๓๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐๑ ตามลำดับ

พรรษา ผู้แบบสอบถาม มีพรรษา ๒๑ พรรษาขึ้นไป มากที่สุด จำนวน ๘๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗๘ รองลงมาคือ ๑๑ - ๑๕ พรรษา จำนวน ๔๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๐ ถัดมาคือ ๕ – ๑๐ พรรษา จำนวน ๓๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๔ และ ๑๖ – ๒๐ พรรษา จำนวน ๓๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๙๘

วุฒิการศึกษาสามัญ ผู้ตอบแบบสอบถาม มีวุฒิการศึกษาสามัญ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๙๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๓. ๙๑ รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน ๔๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๐ ถัดมาคือ ปริญญาโท จำนวน ๓๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑๐ และ ปริญญาเอก จำนวน ๑๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๙

วุฒิการศึกษาทางธรรม ผู้ตอบแบบสอบถาม มีวุฒินักธรรมชั้นเอก จำนวน ๑๖๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๖๐ รองลงมาคือ ไม่มีวุฒิทางธรรม จำนวน ๑๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๙ ถัดมาคือ นักธรรมชั้นโท จำนวน ๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๒ และนักธรรมชั้นตรี จำนวน ๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๙

วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีวุฒิทางเปรียญธรรม จำนวน ๑๐๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๕ รองลงมาคือ ประโยค ๑ – ๒ ถึง ป.ธ. ๓ จำนวน ๔๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑๓ ถัดมา ป.ธ. ๔ – ๖ จำนวน ๓๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๔ และ ป.ธ. ๗ - ๙ จำนวน ๑๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๘

ตำแหน่ง ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเจ้าอาวาส ๘๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๐ รองลงมาคือเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส จำนวน ๖๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙๙ ถัดมาเป็นเจ้าคณะตำบล จำนวน ๓๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๖ และเป็นรองเจ้าอาวาส จำนวน ๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๕

๒) ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมและรายด้าน มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๓ – ๔.๒๙ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑.	ด้านการศึกษา	๓.๙๐	.๘๕	มาก
๒.	ด้านศาสนา	๓.๘๔	.๗๙	มาก
๓.	ด้านการเมือง	๔.๐๐	.๗๒	มาก
๔.	ด้านกระบวนการยุติธรรม	๓.๙๔	.๗๑	มาก
๕.	ด้านสื่อทางสังคม	๔.๐๐	.๗๗	มาก
๖.	ด้านความปรองดอง ๖ ด้าน	๓.๘๗	.๗๑	มาก
๗.	ด้านมโนกรรม	๔.๐๑	.๗๒	มาก
๘.	ด้านวจีกรรม	๓.๙๗	.๗๒	มาก
๙.	ด้านกายกรรม	๓.๙๙	.๗๕	มาก
๑๐.	ด้านสาธารณโภคี	๔.๐๑	.๗๓	มาก
๑๑.	ด้านศีลสามัญญตา	๔.๑๑	.๗๒	มาก
๑๒.	ด้านทิฏฐิสามัญญาตา	๓.๙๙	.๗๕	มาก
	รวม	**๓.๙๗**	**.๗๓**	

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๗๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ด้านศีลสามัญญตา ($\bar{X}$ = ๔.๑๑, S.D.= .๗๒) รองลงมาคือ ด้านมโนกรรม และด้านสาธารณโภคี($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D.= .๗๓) ถัดมาคือ ด้านสื่อทางสังคม ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D.= .๗๗) ต่อมาคือ ด้านการเมือง ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D. = .๗๒) ด้านกายกรรม ($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D.= .๗๕) ด้านทิฏฐิสามัญญตา ($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D.= .๗๕) ด้านวจีกรรม ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D.= .๗๒) ด้านการศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D.= .๘๕) ด้านกระบวนการยุติธรรม ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D.= .๗๑) ด้านสันติสุข ($\bar{X}$ = ๓.๘๗, S.D. = .๗๑) และด้านศาสนา ($\bar{X}$ = ๓.๘๔, S.D.=.๗๙)

ตารางที่ ๔.๑๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี **ในด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านการศึกษา**

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	การศึกษาทำให้มีความเข้าใจหลักธรรมมากขึ้น	๓.๙๑	.๘๘	มาก
๒.	ผู้มีการศึกษามีส่วนช่วยในการสอนหลักธรรมได้	๓.๙๐	๑.๐๑	มาก
๓.	ผู้มีการศึกษาทราบและเข้าใจในหลักธรรมในทางที่ถูกต้องและพิสูจน์ได้	๓.๘๖	.๙๘	มาก
๔.	ประชาชนที่มีการศึกษาช่วยในการสนับสนุนการสร้างความปรองดองได้	๓.๘๙	๑.๐๐	มาก
๕.	การศึกษาจะทำให้คนจิตใจกว้างและมีเมตตา	๓.๙๔	.๙๘	มาก
๖.	ผู้มีการศึกษามีแนวความคิดที่ดีในการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้	๓.๙๑	.๙๑	มาก
	รวม	**๓.๙๐**	**.๘๕**	

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านการศึกษา โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D. = .๘๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การศึกษาจะทำให้คนจิตใจกว้างและมีเมตตา ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D.= .๙๘) รองลงมาคือ

ผู้มีการศึกษามีแนวความคิดที่ดีในการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้ ($\bar{X}$ = ๓.๙๑, S.D.= .๙๑) ถัดมาคือ การศึกษาทำหมีความเข้าใจหลักธรรมมากขึ้น ($\bar{X}$ = ๓.๙๑, S.D.= .๘๘) ต่อมาคือ ผู้มีการศึกษามีส่วนช่วยในการสอนหลักธรรมได้ ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D.= .๑.๐๑) ประชาชนที่มีการศึกษาช่วยในการสนับสนุนการสร้างความปรองดองได้ ($\bar{X}$ = ๓.๘๙, S.D.= ๑.๐๐) และผู้มีการศึกษาทราบและเข้าใจในหลักธรรมในทางที่ถูกต้องและพิสูจน์ได้ ($\bar{X}$ = ๓.๘๖, S.D. .๙๘)

ตารางที่ ๔.๑๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี **ในด้านแนวคิดด้านสันติสุข ด้านศาสนา**

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	เป็นที่พึ่งทางใจให้กับประชาชนในยามที่เดือดร้อน	๓.๙๔	.๘๓	มาก
๒.	ให้การศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานชาวบ้านที่ต้องการบวชเรียนในหลักธรรมคำสอน	๓.๙๐	.๙๒	มาก
๓.	ศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ชุมชน สามารถเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความสามัคคีได้	๓.๘๘	.๘๖	มาก
๔.	ศาสนาพุทธมีหลักธรรมคำสอนที่พิสูจน์ให้เห็นจริงได้	๓.๘๐	.๙๒	มาก
๕.	ศาสนาพุทธ สอนตามหลักสาราณียธรรม ๖ ได้ถูกต้อง นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้	๓.๖๙	๑.๐๐	มาก
	รวม	**๓.๘๔**	**.๗๙**	

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านศาสนา โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๔, S.D. = .๗๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ เป็นที่พึ่งทางใจให้กับประชาชนในยามที่เดือดร้อน ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D.= .๘๓) รองลงมาคือ ($\bar{X}$ = ๓.๙๑, S.D.= .๙๑) ให้การศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานชาวบ้านที่ต้องการบวชเรียนในหลักธรรมคำสอน ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D.= .๙๒) ถัดมาคือ ศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ชุมชน สามารถเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความสามัคคีได้ ($\bar{X}$ = ๓.๘๘, S.D.= .๘๖) และศาสนาพุทธสอนตามหลักสาราณียธรรม ๖ ได้ถูกต้อง นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}$ = ๓.๖๙, S.D.= ๑.๐๐)

ตารางที่ ๔.๑๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี **ในด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านการเมือง**

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุขให้สังคมได้	๓.๖๙	.๘๓	มาก
๒.	การเมืองสร้างระบบการปกครองบ้านเมืองได้	๔.๐๒	.๘๘	มาก
๓.	การเมืองสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ	๓.๙๒	.๘๐	มาก
๔.	การเมืองนำไปสู่ความขัดแย้งได้	๔.๑๓	.๘๓	มาก
	รวม	**๔.๐๐**	**.๗๒**	

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านการเมือง โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D. = .๗๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การเมืองนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ($\bar{X}$ = ๔.๑๓, S.D.= .๗๒) รองลงมาคือ การเมืองสร้างระบบการปกครองบ้านเมืองได้ ($\bar{X}$ = ๔.๐๒, S.D.= .๘๘) ถัดมาคือ การเมืองสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = ๓.๙๒, S.D.= .๘๐) และระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุขให้สังคมได้ ($\bar{X}$ = ๓.๖๙, S.D.= .๘๓)

ตารางที่ ๔.๑๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี **ในแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านกระบวนการยุติธรรม**

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	เป็นที่ยึดมั่น ตั้งมั่น ต่อประชาชน ชุมชนในละแวกวัดและบริเวณใกล้เคียง	๓.๙๐	.๗๘	มาก
๒.	กระบวนการยุติธรรม ช่วยให้ประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชนสังคม เคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับได้	๓.๙๘	.๗๙	มาก
๓.	กระบวนการยุติธรรม เป็นสิ่งที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ต่อชุมชน สังคม	๔.๐๔	.๘๓	มาก
๔.	กระบวนการยุติธรรม สนับสนุนชี้ทางให้ประชาชนในชุมชน สังคม ทำความดี ความถูกต้อง	๔.๐๔	.๘๒	มาก
๕.	กระบวนการยุติธรรม ช่วยแก้ปัญหาสังคมให้กับประชาชน ชุมชน และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความยุติธรรม	๓.๗๐	.๙๒	มาก
๖.	กระบวนการยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่นในความถูกต้อง ยุติธรรม ให้กับประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน	๔.๐๒	.๘๘	มาก
	รวม	**๓.๙๔**	**.๗๑**	

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านกระบวนการยุติธรรม โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๗๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ กระบวนการยุติธรรม เป็นสิ่งที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมต่อชุมชนสังคม ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D.= .๘๓) รองลงมาคือ กระบวนการยุติธรรม สนับสนุนชี้ทางให้ประชาชนในชุมชน สังคม ทำความดี ความถูกต้อง ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D.= .๘๒) กระบวนการยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่นในความถูกต้อง ยุติธรรม ให้กับประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน ($\bar{X}$ = ๔.๐๒, S.D.= .๘๘) กระบวนการยุติธรรม ช่วยให้ประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชนสังคม เคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับได้ ($\bar{X}$ = ๓.๙๘, S.D.= .๗๙) เป็นที่ยึดมั่น ตั้งมั่น ต่อประชาชน ชุมชนในละแวกวัด และบริเวณใกล้เคียง ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D.= .๗๘)

และกระบวนการยุติธรรม ช่วยแก้ปัญหาสังคมให้กับประชาชน ชุมชน และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความยุติธรรม ($\bar{X}$ = ๓.๖๙, S.D.= .๘๓)

ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี **ในด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านสื่อทางสังคม**

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	สื่อทางสังคม ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงหลักธรรมคำสอนได้สะดวกขึ้น	๔.๐๕	.๘๖	มาก
๒.	สื่อทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยิ่งใหญ่	๓.๙๒	.๙๒	มาก
๓.	สื่อทางสังคม เป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนมากที่สุด เช่น Facebook โทรทัศน์ วิทยุ	๓.๙๗	.๘๔	มาก
๔.	สื่อทางสังคม มีการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลายผสมผสานกัน เพื่อเสริมสร้างความต้องการของสังคม	๔.๐๕	.๘๗	มาก
	รวม	**๔.๐๐**	**.๗๗**	

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข ด้านสื่อทางสังคม โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D. = .๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สื่อทางสังคม มีการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลายผสมผสานกัน เพื่อเสริมสร้างความต้องการของสังคม ($\bar{X}$ = ๔.๐๕, S.D.= .๘๗) รองลงมาคือ สื่อทางสังคม ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงหลักธรรมคำสอนได้สะดวกขึ้น ($\bar{X}$ = ๔.๐๕, S.D.= .๘๖) ถัดมาคือ สื่อทางสังคมเป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนมากที่สุด เช่น Facebook โทรทัศน์ วิทยุ ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D.= .๘๔) และสื่อทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยิ่งใหญ่ ($\bar{X}$ = ๓.๙๒, S.D.= .๙๒)

ตารางที่ ๔.๑๙ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
แนวคิดด้านความปรองดอง ๖ ด้าน

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	ด้านความถูกต้อง บรรยายธรรมปลูกฝังให้ประชาชนที่มาวัดรู้ถึงการรู้รักสามัคคี ปรองดอง แบ่งปันกัน	๓.๙๐	.๘๓	มาก
๒.	ด้านความเหมาะสม ให้ความร่วมมือกับประชาชนชาวบ้าน ในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี	๓.๘๘	.๘๐	มาก
๓.	ด้านความบริสุทธิ์ บรรยายธรรมโดยนำหลักธรรมคำสอนของพระศาสนา ด้วยความบริสุทธิ์ใจ	๓.๘๑	.๘๖	มาก
๔.	ด้านความยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่น สนับสนุนและชี้ทางให้ประชาชนเคารพกฎหมายบ้านเมือง	๓.๗๘	.๘๒	มาก
๕.	ด้านพรหมวิหาร ๔ ให้ความช่วยเหลือ ปรับทุกข์แนะนำ เพื่อปลดเปลื้องความทุกข์ใจของประชาชน	๓.๙๓	.๘๓	มาก
๖.	ด้านความเสียสละ บริจาคทรัพย์ในโอกาสต่างๆ ให้กับนักเรียน โรงพยาบาล โรงเรียน ชุมชน หมู่บ้าน	๓.๙๑	.๘๖	มาก
	รวม	**๓.๘๗**	**.๗๑**	

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดด้านความปรองดอง ๖ ด้าน โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๗, S.D. = .๗๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ด้านพรหมวิหาร ๔ ให้ความช่วยเหลือ ปรับทุกข์ แนะนำ เพื่อปลดเปลื้องความทุกข์ใจของประชาชน ($\bar{X}$=๓.๙๓, S.D. = .๘๓) รองลงมาคือ ความเสียสละ บริจาคทรัพย์ในโอกาสต่างๆ ให้กับนักเรียน โรงพยาบาล โรงเรียน ชุมชน หมู่บ้าน ($\bar{X}$ = ๓.๙๑, S.D. = .๘๖) ถัดมาคือ ความถูกต้อง บรรยายธรรมปลูกฝังให้ประชาชนที่มาวัดรู้ถึงการรู้รักสามัคคี ปรองดอง แบ่งปันกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D. = .๘๓) ด้านความเหมาะสม ให้ความร่วมมือกับประชาชน ชาวบ้าน ในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี ($\bar{X}$ = ๓.๘๘, S.D. = .๘๐) ด้านความบริสุทธิ์ บรรยายธรรมโดยนำหลักธรรมคำสอนของพระศาสนา ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ($\bar{X}$ = ๓.๘๑, S.D. .๘๖) และด้านความยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่น สนับสนุนและชี้ทางให้ประชาชนเคารพกฎหมายบ้านเมือง ($\bar{X}$ = ๓.๗๘, S.D. .๘๒)

ตารางที่ ๔.๒๐ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตามโนกรรม

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	สอนให้มีจิตใจดี มองในเรื่องดีๆ ให้ความเป็นมิตรต่อประชาชน หมู่บ้าน และชุมชน	๔.๐๔	.๗๗	มาก
๒.	สอนให้มีความปรารถนาดี และเมตตาต่อกันในสังคมประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน พร้อมให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ ตามกำลังและอัตภาพ	๔.๐๔	.๘๐	มาก
๓.	สอนให้ไม่มีความอิจฉา ริษยา อคติลำเอียงในการปฏิบัติตนในสังคม หมู่บ้าน และประชาชน	๓.๙๔	.๘๗	มาก
๔.	สอนให้มีโอกาสและอภัยเสมอต่อกันในทุกเรื่องเมื่อมีการผิดพลาดเกิดขึ้น	๔.๐๒	.๘๗	มาก
๕.	สอนให้ปรารถนาให้ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขอยู่เสมอ มีความรักต่อกัน	๓.๙๙	.๘๓	มาก
๖.	ฝึกให้มีความอดทน อดกลั้น และยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นในทางที่ไม่ดีด้วยการอภัย และอโหสิกรรม	๔.๐๓	.๘๑	มาก
	รวม	**๔.๐๑**	**.๗๒**	

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตามโนกรรม โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D. = .๗๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้มีความปรารถนาดี และเมตตาต่อกันในสังคม ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน พร้อมให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ ตามกำลังและอัตภาพ ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D. = .๘๐) รองลงมาคือ สอนให้มีจิตใจดี มองในเรื่องดีๆ ให้ความเป็นมิตรต่อประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D. = .๗๗) ถัดมา ฝึกให้มีความอดทน อดกลั้น และยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นในทางที่ไม่ดีด้วยการอภัย และอโหสิกรรม ($\bar{X}$ = ๔.๐๓, S.D. = .๘๑) ต่อมา สอนให้มีโอกาสและอภัยเสมอ

ต่อกันในทุกเรื่อง เมื่อมีการผิดพลาดเกิดขึ้น ($\bar{X}$ = ๔.๐๒, S.D. = .๘๗) สอนให้ปรารถนาให้ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขอยู่เสมอ มีความรักต่อกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D. = .๘๓) สอนให้ไม่มีความอิจฉา ริษยา อคติลำเอียงในการปฏิบัติตนในสังคม หมู่บ้าน และประชาชน ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๘๗)

ตารางที่ ๔.๒๑ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตาวจีกรรม

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	นำหลักธรรมคำสอนให้ใช้คำพูดที่ดีงาม ต่อผู้ฟังอย่างเสมอต้นเสมอปลาย	๓.๙๗	.๘๔	มาก
๒.	สอนให้การใช้คำพูดที่ดี สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน	๓.๙๔	.๗๘	มาก
๓.	สอนให้มีการปลอบใจและสงสารเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ และผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก	๔.๐๕	.๗๙	มาก
๔.	นำหลักธรรมคำสอน ไม่ให้พูดส่อเสียดทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง	๓.๙๓	.๘๘	มาก
	รวม	**๓.๙๗**	**.๗๒**	

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตาวจีกรรม โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๗๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้มีการปลอบใจและสงสารเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๕, S.D. = .๗๙) รองลงมาคือ นำหลักธรรมคำสอนให้ใช้คำพูดที่ดีงามต่อผู้ฟังอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๘๔) ถัดมา สอนการใช้คำพูดที่ดีสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๗๘) และ นำหลักธรรมคำสอน ไม่ให้พูดส่อเสียดทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ($\bar{X}$ = ๓.๙๓, S.D. = .๘๘)

ตารางที่ ๔.๒๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตากายกรรม

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	นำหลักธรรมคำสอนให้กระทำต่อสิ่งที่ดีต่อกัน	๓.๙๔	.๗๖	มาก
๒.	สอนให้ช่วยเหลือส่งเสริมทางด้านกำลังกาย	๓.๗๘	.๘๒	มาก
๓.	สอนให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน การปฏิบัติตนต่อกันในสังคม ชุมชน หมู่บ้าน	๔.๐๓	.๗๗	มาก
๔.	สอนให้รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน	๓.๙๗	.๘๒	มาก
๕.	สอนให้ไม่นินทาว่าร้ายต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นต่อหน้าหรือลับหลัง	๓.๙๗	.๘๑	มาก
๖.	สอนให้ไม่พูดส่อเสียดต่อบุคคลอื่น จนทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน	๓.๙๗	.๘๘	มาก
	รวม	**๓.๙๙**	**.๗๕**	

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตากายกรรม โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D. = .๗๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน การปฏิบัติตนต่อกันในสังคม ชุมชน หมู่บ้าน ($\bar{X}$ = ๔.๐๓, S.D. = .๗๗) รองลงมาคือ สอนให้ไม่ให้พูดส่อเสียดต่อบุคคลอื่นจนทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๘๘) ถัดมา สอนให้รู้จักสัมมาคารวะไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๘๒) ต่อมา สอนไม่นินทาว่าร้ายต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นต่อหน้าหรือลับหลัง ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๘๑) นำหลักธรรมคำสอนให้กระทำต่อสิ่งที่ดีต่อกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๗๖) และสอนให้ช่วยเหลือส่งเสริมทางด้านกำลังกาย ($\bar{X}$ = ๓.๗๘, S.D. = .๘๒)

ตารางที่ ๔.๒๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านสาธารณโภคี

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	สอนให้รู้จักแบ่งปัน ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน	๔.๐๔	.๘๔	มาก
๒.	สอนให้ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ให้ถือส่วนรวมในสังคมเป็นหลัก	๔.๐๕	.๗๙	มาก
๓.	สอนให้บริจาคผู้ยากไร้ในสังคม ผู้ด้อยโอกาสในสังคม	๓.๙๕	.๗๘	มาก
๔.	สอนให้เสียสละส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้สังคมเป็นสุข	๔.๐๐	.๘๓	มาก
๕.	สอนให้มีความเสมอภาคต่อกัน เอื้อเฟื้อต่อกัน อย่างสม่ำเสมอ	๔.๐๐	.๘๓	มาก
	รวม	**๔.๐๑**	**.๗๓**	

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสาราณียธรรม ๖ ด้านสาธารโภคี โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D. = .๗๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ให้ถือส่วนรวมในสังคมเป็นหลัก ($\bar{X}$ = ๔.๐๕, S.D. = .๗๙) รองลงมาคือ สอนให้รู้จักแบ่งปัน ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D. = .๘๔) ถัดมา สอนให้เสียสละส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้สังคมเป็นสุข และ สอนให้มีความเสมอภาคต่อกัน เอื้อเฟื้อต่อกันอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D. = .๘๓) และสอนให้บริจาคผู้ยากไร้ในสังคม ผู้ด้อยโอกาสในสังคม ($\bar{X}$ = ๓.๙๕, S.D. = .๗๘)

ตารางที่ ๔.๒๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี **แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านสีลสามัญญตา**

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	สอนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายบ้านเมือง	๔.๑๖	.๗๙	มาก
๒.	สอนให้เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลแต่ละคนโดยไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน	๔.๐๘	.๗๖	มาก
๓.	สอนให้มีการให้เกียรติต่อกันซึ่งกันและกัน	๔.๑๑	.๗๙	มาก
๔.	สอนให้ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ที่ไม่ใช่สิทธิของตนเอง	๔.๐๙	.๘๕	มาก
	รวม	**๔.๑๑**	**.๗๒**	

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสาราณียธรรม ๖ ด้านสีลสามัญญตา โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๑, S.D. = .๗๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายบ้านเมือง ($\bar{X}$ = ๔.๑๖, S.D. = .๗๙) รองลงมาคือ สอนให้มีการให้เกียรติต่อกันซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = ๔.๑๑, S.D. = .๗๙) ถัดมา สอนให้ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ที่ไม่ใช่สิทธิของตนเอง ($\bar{X}$ = ๔.๐๙, S.D. = .๘๕) และสอนให้เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลแต่ละคน โดยไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน ($\bar{X}$ = ๔.๐๘, S.D. = .๗๖)

ตารางที่ ๔.๒๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านทิฏฐิสามัญญตา

(n = ๑๙๔)

ลำดับ	ภาพรวมการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
๑.	ฝึกฝนให้ปรับทัศนคติให้คิดในสิ่งที่ตรงกัน และมุมมองให้ตรงกัน โดยไม่ขัดแย้ง	๓.๙๔	.๘๒	มาก
๒.	สอนให้มีการยอมรับความคิดและเหตุผลของผู้อื่น	๓.๙๕	.๙๑	มาก
๓.	สอนให้รู้จักแสวงหาจุดร่วมและจุดสงวนจุดด่างโดยไม่เอาความคิดเห็นของตนฝ่ายเดียว	๓.๙๒	.๙๐	มาก
๔.	สอนให้การทำงานร่วมกันก็ควรปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน	๔.๐๑	.๘๔	มาก
๕.	สอนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรม และหลักธรรมคำสอนโดยให้เหตุผลร่วมกัน และหาข้อสรุปที่ตรงกัน	๔.๑๕	.๘๐	มาก
	รวม	**๓.๙๙**	**.๗๕**	

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสาราณียธรรม ๖ ด้านทิฏฐิสามัญญตา โดยมีภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D. = .๗๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรม และหลักธรรมคำสอน โดยให้เหตุผลร่วมกัน และหาข้อสรุปที่ตรงกัน ($\bar{X}$ = ๔.๑๕, S.D. = .๘๐) รองลงมาคือ สอนให้การทำงานร่วมกันก็ควรปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D. = .๘๔) ถัดมา สอนให้มีการยอมรับความคิดและเหตุผลของผู้อื่น ($\bar{X}$ = ๓.๙๕, S.D. = .๙๑) ต่อมา ฝึกฝนให้ปรับทัศนคติให้คิดในสิ่งที่ตรงกัน และมุมมองให้ตรงกัน โดยไม่ขัดแย้ง ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๘๒) และสอนให้รู้จักแสวงหาจุดร่วมและจุดสงวน จุดด่าง โดยไม่เอาความคิดเห็นของตนฝ่ายเดียว ($\bar{X}$ = ๓.๙๒, S.D. = .๙๐)

๔.๓ นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ควรเป็นอย่างไร

๑) จังหวัดปทุมธานี พระสังฆาธิการ โดยเจ้าคณะจังหวัด มีนโยบายให้วัดในจังหวัดปทุมธานี มีการปลูกฝังหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้แก่ภิกษุสามเณร และประชาชนที่มาวัดโดยการนำศีล ๕ มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้การอยู่ในสังคมให้มีความสามัคคี การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ ภาครัฐตั้งแต่ระดับสูงลงมาควรให้ความสำคัญสนับสนุนโดยการมอบนโยบายให้พระสังฆาธิการแต่ละวัดมาดำเนินการในการจัดกิจกรรมในการสันทนาการ และบรรยายธรรมเสริม ในส่วนของความสามัคคี เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองและหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัดมาร่วมดำเนินการ และให้ผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้จัดสรรประชาชน นักศึกษา นักเรียน มาร่วมโครงการดังกล่าว [๒๔๓]

๒) วัดรับนโยบายจากเจ้าคณะจังหวัดให้มีการบรรยายธรรมด้านความสามัคคีปรองดอง ด้วยความเป็นจริงแล้ว หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นหลักธรรมที่เน้นการประพฤติตัว การปฏิบัติตัว เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองทั้งนั้น วัดจึงดำเนินการเป็นเรื่องปกติ ในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา และวันประเพณีต่างๆ ของประชาชนคนไทย และการบรรยายธรรมนอกสถานที่ ก็เน้นการบรรยายธรรมที่เป็นความรักความสามัคคีในหมู่คณะทุกครั้ง การเสริมสร้างความปรองดอง ควรเป็นอย่างไร ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมที่เป็นการสร้างความสามัคคี โดยการทำงานร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยนำหลักพุทธศาสนามาเป็นคำสอนในการดำเนินชีวิต และให้ผู้นำท้องถิ่น เป็นคนบริหารจัดการในเรื่องประชาชน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในจังหวัด โรงเรียน นักเรียน นักศึกษา ประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว [๒๔๔]

๓) ที่วัดมีการบรรยายธรรมในการสร้างความสามัคคีปรองดองเป็นประจำทุกครั้งที่มีการบรรยายธรรม ทั้งที่วัด ในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา และการได้รับเชิญไปบรรยายธรรมนอกสถานที่ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา เป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะอยู่แล้ว ดังนั้น การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ ควรให้ภาครัฐระดับสูงมอบนโยบายให้หน่วยงานภาครัฐระดับกรม ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล นำมามอบนโยบายให้วัดเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรม เช่น บรรยายธรรม ทำกิจกรรมร่วมกันในวัด พบปะสังสรรค์ พูดคุย ตั้งวงกินข้าวด้วยกัน อันจะนำไปสู่ความสามัคคี ซึ่งวัดมีศักยภาพในการดำเนินการที่ดีอยู่แล้ว [๒๔๕]

---

[๒๔๓] สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร., เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๔๔] สัมภาษณ์ พระครูสุจิตรัตนากร, ดร., เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๔๕] สัมภาษณ์ พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๔) วัดรับนโยบายจากเจ้าคณะจังหวัดให้มีการบรรยายธรรมในด้านความสามัคคีปรองดอง ซึ่งวัดได้บรรยายในชีวิตประจำวัน วันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนามาโดยตลอด การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข ภาครัฐระดับสูง ควรให้ความสำคัญและมีนโยบายที่ถาวรในการสร้างความปรองดอง และมีการปลูกฝังให้เยาวชนมีศีล มีธรรม ตั้งแต่ต้นกล้า ควรบรรจุในหลักสูตรของการเรียน ต่อมาให้มอบนโยบายให้วัดเป็นผู้ดำเนินการ โดยหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล รับนโยบายในการจัดสรรประชาชน เข้ามาร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และมอบให้พระสังฆาธิการเป็นผู้ดำเนินการ ในการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างความปรองดอง [๒๔๖]

๕) วัดมีการบรรยายในวัดพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา วันสวดมนต์ข้ามปี เพื่อเสริมสร้างความปรองดอง มาตลอด ทางวัดได้จัดกิจกรรม หมู่บ้านรักษาศีล ๕ และประสบความสำเร็จ ดังนั้น การที่จะให้พระสังฆาธิการ ดำเนินการเสริมสร้างความปรองดอง ภาครัฐระดับสูงควรมอบให้เป็นนโยบาย เพื่อให้พระสังฆาธิการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสามัคคี ส่วนหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นผู้จัดสรรในเรื่องของประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ พระสังฆาธิการพร้อมดำเนินการในทันที [๒๔๗]

๖) ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุข โดยการสร้างระบบการปกครองระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่วนรวม ดังนั้น วัดก็มีส่วนร่วมในการบริหารดังกล่าว เพื่อให้การเสริมสร้างความปรองดองให้กับประชาชนคนไทย ผู้บริหาร ผู้นำประเทศ ควรให้ความสำคัญในการบริหารประเทศ โดยมอบนโยบายในการนำคนเข้าวัด เพื่อการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อฟังธรรมทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น โครงการวัดประชารัฐ สร้างสุข ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ต่อไปภาครัฐควรต่อยอดให้มีการจัดกิจกรรมต่อ เพื่อสร้างความสามัคคี โดยการจัดโครงการอย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จัดสรรประชาชน พนักงานโรงงาน เข้าร่วมโครงการ ต่อไปเป็นหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่พร้อมจะดำเนินการในส่วนของการสร้างความสามัคคี ตามบทบาทภารกิจของพระสังฆาธิการ[๒๔๘]

๗) ที่วัดมีการจัดกิจกรรมในการเชื่อมความสามัคคีร่วมกับชาวบ้าน ทั้งในด้านการบรรยายธรรม ประชาชนเข้ามาร่วมฟังธรรม และด้านกิจกรรมในการสร้างความสามัคคีปรองดอง เช่น การกวาดลานวัดร่วมกัน ช่วยงานในวัดร่วมกัน หากใครมีเวลาก็มาช่วย เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะก็ประสบความสำเร็จ ดังนั้น การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ ภาครัฐระดับสูงควรให้ความสำคัญเรื่องความสามัคคีเป็นประเด็นหลัก เพราะการสร้างความสามัคคีต้องเริ่มจากที่บ้าน ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ส่วนวัดมีส่วนช่วยในการบรรยายธรรม เพื่อการปลูกฝังในการสร้างความสามัคคีในชุมชนใกล้วัด ละแวกวัด ต่อไปภาครัฐก็จัดโครงการสร้างความสามัคคี ให้วัดเป็นผู้ดำเนินการ โดยหน่วยงานภาครัฐจะต้องจัดสรรประชาชนผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการให้พระสังฆาธิการสามารถดำเนินการในส่วนของภารกิจได้[๒๔๙]

---

[๒๔๖] สัมภาษณ์ พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๔๗] สัมภาษณ์ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙, เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๔๘] สัมภาษณ์ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๕๐] สัมภาษณ์ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร., เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๘) โดยภารกิจของวัด พระสังฆาธิการ มีหน้าที่นำหลักธรรมคำสอนในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะอยู่แล้ว และได้ปฏิบัติกันมาตลอด ดังนั้นการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อให้เกิดความสามัคคีของพระสังฆาธิการ โดยหน่วยงานภาครัฐระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญ โดยการมอบนโยบายให้กับหน่วยงานระดับจังหวัด เพื่อมอบให้อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน รับไปดำเนินการ โดยทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือ และตั้งงบประมาณเพื่อให้พระสังฆาธิการจะได้ขับเคลื่อนในการเสริมสร้างความปรองดองตามภารกิจ อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองสำเร็จ[๒๕๑]

๙) วัดเป็นศูนย์รวมของจิตใจ การขับเคลื่อนในการเสริมสร้างความปรองดองที่ดี พระสังฆาธิการก็มีหน้าที่ในการส่งเสริมการปรองดอง การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ หน่วยงานภาครัฐระดับสูงควรให้การสนับสนุน รวมถึงด้านงบประมาณด้วย และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับประชาชนมีหน้าที่สนับสนุนโดยการมอบหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของวัด เช่น ประเพณีต่างๆ เช่น ทอดกฐิน ลอยกระทง สงกรานต์ เป็นต้น[๒๕๒]

๑๐) พระสังฆาธิการ มีหน้าที่บรรยายธรรมในการสร้างความปรองดองโดยนำหลักคำสอนของพระพุทธมาเทศนา และจัดกิจกรรมภายในวัด เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตนในกรอบศีลธรรม อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง ผู้บริหาร ผู้นำระดับสูง ควรสนับสนุนทั้งในด้านโครงการและงบประมาณ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน ประชาชน ผู้ประกอบการ โรงเรียน มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล ให้ความร่วมมือ โดยให้พระสังฆาธิการ เป็นผู้ดำเนินโครงการร่วม ในด้านการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา จึงจะนำไปสู่ความปรองดองได้[๒๕๓]

๑๑) ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ให้ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนที่นำไปสู่การสร้างความสามัคคีปรองดอง และการใช้ชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมภายในวัด ให้ทุกคนตระหนักรู้ว่า การมาร่วมกิจกรรมก็ได้บุญแล้ว ส่วนหนึ่งก็เกิดความสามัคคีปรองดอง จากที่ได้ทานข้าวด้วยกัน พบปะพูดคุยด้วยกัน และการขับเคลื่อนในการสร้างความปรองดอง ทุกส่วนจะต้องให้ความร่วมมือ เช่น หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน มหาวิทยาลัย เป็นต้น หน่วยงานภาคเอกชน ประชาชน เพื่อจะนำไปสู่ความสามัคคีในหมู่คณะ เพราะวัดเป็นสถานที่ใกล้ชิดกับประชาชน เป็นที่ศรัทธาของประชาชน ที่ศูนย์กลางทางจิตใจของประชาชน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐทุกส่วนควรให้สนับสนุนจัดโครงการ และงบประมาณในการสร้างความปรองดอง โดยให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมและจัดสรรผู้เข้าร่วมกิจกรรม[๒๕๔]

---

[๒๕๑] สัมภาษณ์ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๕๒] สัมภาษณ์ นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๕๓] สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๕๔] สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๑๒) พระสังฆาธิการ สร้างความปรองดองในการบรรยายหลักธรรมตามภารกิจที่ปฏิบัติเป็นเรื่องปกติ การบรรยายธรรมทั้งในสถานที่ และนอกสถานที่ ก็เป็นเรื่องที่พระสังฆาธิการบรรยายในส่วนของความสามัคคีปรองดอง เช่น การปฏิบัติตามศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดังนั้น การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ ก็คือ การบรรยายธรรมจะเป็นการบรรยาย หรือการจัดกิจกรรมในวัด และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องก็ควรสนับสนุนในด้านโครงการ งบประมาณ และการจัดสรรประชาชนไปร่วมงาน เพื่อขอความร่วมมือไปร่วมกิจกรรมด้วย[๒๕๕]

๑๓) หน่วยงานท้องถิ่น สนับสนุนพระสังฆาธิการในการเสริมสร้างความปรองดอง นิมนต์มาบรรยายเนื่องในโอกาสที่มีการจัดงานประเพณี เช่น งานปีใหม่ งานสงกรานต์ งานลอยกระทง ดังนั้น การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ คือ การบรรยายธรรมการจัดกิจกรรมทั้งภายในวัด และนอกสถานที่ เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง เพื่อให้การขับเคลื่อนไปได้โดยตลอด โดยหน่วยงานภาครัฐ จะต้องสนับสนุนงบประมาณ และจัดสรรประชาชนให้เข้าร่วมกิจกรรม[๒๕๖]

๑๔) ภารกิจหลักของพระสังฆาธิการมีหน้าที่เผยแผ่ศาสนา ดังนั้น การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ ควรเป็นการบรรยายธรรม การจัดกิจกรรมในวัดที่ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมได้พบปะ พูดคุย จัดให้มีการสันทนาการในวัดและนอกสถานที่ ที่เป็นการสร้างความสามัคคี เช่น การจัดงานประเพณี วันสงกรานต์ วันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นต้น ดังนั้นการที่ให้พระสังฆาธิการจัดกิจกรรมต่างๆ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ควรจะสนับสนุนงบประมาณให้ดำเนินการด้วย[๒๕๗]

๑๕) การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขของพระสังฆาธิการมีการจัดกิจกรรมทั้งในสถานที่และนอกสถานที่ตามบทบาทภารกิจ คือการบรรยายธรรม เพื่อให้ประชาชนในละแวกซึ่งในตำบลได้ให้การสนับสนุนมาโดยตลอด หากจะให้จัดกิจกรรมมากกว่านี้หน่วยงานภาครัฐ ควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณด้วย[๒๕๘]

๑๖) พระสังฆาธิการได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทภารกิจโดยการบรรยายธรรมทั้งในสถานที่และนอกสถานที่เป็นกิจวัตร ดังนั้น การเสริมสร้างความปรองดองในชุมชน และละแวกใกล้เคียง โดยพระสังฆาธิการ ก็เป็นการบรรยายธรรมของศีล ๕ ที่นำคำสอนของพระพุทธเจ้าแนะนำให้นำไปปฏิบัติ หากต้องการให้พระสังฆาธิการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดองมากกว่านี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจะสนับสนุนด้านโครงการ งบประมาณ จัดสรรประชาชนด้วย[๒๕๙]

---

[๒๕๕] สัมภาษณ์ นางสาวฐิติ์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๕๖] สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๕๗] สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๕๘] สัมภาษณ์ นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๕๙] สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

๑๗) การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ เป็นการปฏิบัติที่เป็นกิจวัตร ในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา วันประเพณี หากต้องการให้พระสังฆาธิการดำเนินการเชิงรุกมากกว่านี้ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนด้านโครงการ งบประมาณ ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ [๒๖๐]

๑๘) พระสังฆาธิการ บรรยายธรรมในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา วันสำคัญทางประเพณีต่างๆ เพื่อให้ประชาชนที่เข้าวัด ไปฟังเทศน์ ฟังธรรม เช่น ศีล ๕ ให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ส่วนการเสริมสร้างความปรองดองโดยพระสังฆาธิการ เพื่อให้ดำเนินการเชิงรุกให้กับประชาชนทั้งในและนอกสถานที่ หน่วยงานภาครัฐตั้งแต่ ผู้นำ ผู้บริหาร ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญและสนับสนุนในทุกๆ ด้าน เช่น โครงการ งบประมาณ และข้าราชการ ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ[๒๖๑]

๑๙) บทบาทภารกิจของพระสังฆาธิการ คือ การบรรยายธรรมทั้งในสถานที่ที่วัด และนอกสถานที่ ตามสถานที่ต่างๆ ที่หน่วยงานราชการ และประชาชนนิมนต์ ดังนั้น การเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง โดยพระสังฆาธิการ ก็ทำตามบทบาทภารกิจ ความสำคัญอยู่ที่การที่จะนำไปปฏิบัติ ดังนั้น หากต้องการให้พระสังฆาธิการทำงานเชิงรุกมากกว่านี้ หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญ และสนับสนุนให้พระสังฆาธิการดำเนินการ โดยการสนับสนุนงบประมาณ โครงการ ข้าราชการ ประชาชน ให้เข้าร่วมโครงการ เช่น ทำกิจกรรมร่วมกันที่วัดในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นต้น[๒๖๒]

๒๐) พระสังฆาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการบรรยายธรรมในสิ่งที่ดีงามในการดำรงชีวิต ให้กับประชาชนที่ศรัทธาในพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองอยู่แล้ว ดังนั้น การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ ก็เป็นการบรรยายธรรมทั้งในและนอกสถานที่ ตามที่ได้นิมนต์ และมีการจัดกิจกรรมในวันในวันสำคัญทางพุทธศาสนาและวันประเพณีไทย สวดมนต์ข้ามปี หากต้องการให้พระสังฆาธิการทำงานเชิงรุกโดยการจัดกิจกรรมในวัดหรือนอกสถานที่ ในเรื่องสร้างความสามัคคีปรองดอง หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน [๒๖๓]

---

[๒๖๐] สัมภาษณ์ นายเกษม มีสะอาด, ข้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๖๑] สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๖๒] สัมภาษณ์ นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

[๒๖๓] สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

๒๑) พระสังฆาธิการมีบทบาทในการบรรยายธรรมในลักษณะการเสริมสร้างความปรองดอง ผู้ประกอบการให้ความร่วมมือโดยการส่งพนักงานของโรงงานมาเข้ารับฟังการบรรยายและร่วมกิจกรรมทุกครั้งที่ได้ขอความร่วมมือ เช่น ทำความสะอาดในบริเวณวัด และได้สนับสนุนงบประมาณที่พอประมาณ ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ และรู้จักกันมากขึ้น หากพระสังฆาธิการทำงานเชิงรุกมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณ ส่วนผู้ประกอบการยินดีให้ความร่วมมือ สนับสนุนงบประมาณบางส่วน และส่งพนักงานเข้าร่วมโครงการได้[๒๖๔]

๒๒) การเสริมสร้างความปรองดองโดยพระสังฆาธิการ เป็นการบรรยายธรรมและการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางประเพณีและทางพุทธศาสนา กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี ที่แนะนำให้ใช้ในชีวิตประจำวัน นำไปสู่การสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ซึ่งพระสังฆาธิการบรรยายธรรมเป็นเรื่องปกติ หน่วยงานภาคเอกชนให้ความร่วมมือทุกครั้งเมื่อมีกิจกรรม เช่น โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข หากจะให้พระสังฆาธิการทำงานมากขึ้น ทำงานเชิงรุกมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐทุกส่วนควรให้ความสำคัญและสนับสนุนในทุกๆ ด้านซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระภาครัฐอีกด้วย[๒๖๕]

---

[๒๖๔] สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

[๒๖๕] สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๓ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ควรเป็นอย่างไร

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๑.	พระสังฆาธิการ โดยเจ้าคณะจังหวัด มีนโยบายให้วัดในจังหวัดปทุมธานี มีการปลูกฝังหลักธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระภิกษุ สามเณร และประชาชนที่มาฟังธรรมที่วัด และร่วมกิจกรรมที่วัด ในวันพระ และวันสำคัญทางประเพณีและทางศาสนา เพื่อให้เกิดความสามัคคี การเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ ผู้บริหาร ผู้นำของประเทศควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนในการสร้างความสามัคคีปรองดองในทุกๆ ด้าน โดยการจัดบรรยายธรรมและจัดกิจกรรมสามัคคีปรองดอง เช่น งบประมาณมอบหมายให้หน่วยงานภาครัฐทุกส่วน โรงเรียน โรงพยาบาล ภาคเอกชน ประชาชน ให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรม พระสังฆาธิการพร้อมที่จะขับเคลื่อนโครงการดังกล่าว	๗	๑,๒,๓ ๔,๕,๖ ๗
๒.	โดยภารกิจของวัดและบทบาทของพระสังฆาธิการมีหน้าที่ในการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง โดยการบรรยายธรรมในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา และวันประเพณีไทย การบรรยายนอกสถานที่ เมื่อได้รับการนิมนต์ การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ ควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของประเทศ ควรให้ความสำคัญโดยมอบเป็นนโยบายและงบประมาณ ให้หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ชุมชน รับนโยบายโดยการจัดสรรประชาชน นักศึกษา นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้พระสังฆาธิการดำเนินการจัดบรรยายธรรม และจัดกิจกรรมสันทนาการในวัดร่วมกัน พบปะสังสรรค์ พูดคุย ตั้งวงกินข้าวด้วยกัน	๕	๘,๙,๑๐ ๑๑,๑๒

ตารางที่ ๔.๓ สรุปประเด็นและแสดงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ควรเป็นอย่างไร (ต่อ)

ลำดับ	สาระสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
		ความถี่ (รูป/คน)	ลำดับที่
๓.	หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนการบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการ โดยการนิมนต์ให้บรรยายธรรมในวันประเพณีต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการ ผู้บริหารระดับสูงควรให้ความสำคัญ และสนับสนุนทั้งในด้านโครงการงบประมาณ และประชาชนที่เข้าร่วมโครงการกิจกรรมเพื่อพระสังฆาธิการ ได้ทำงานเชิงรุกบรรยายธรรมและจัดกิจกรรม เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข เป็นต้น	๔	๑๓,๑๔ ๑๕,๑๖
๔.	การเสริมสร้างความปรองดองในชุมชน พระสังฆาธิการได้ดำเนินการเป็นเรื่องปกติทุกวันพระ วันประเพณี วันสำคัญทางพุทธศาสนา รวมทั้งบรรยายนอกสถานที่ที่ได้รับการนิมนต์ ซึ่งเป็นการทำหน้าที่ตามบทบาทภารกิจของพระสงฆ์ หากต้องการให้พระสงฆ์ทำงานเชิงรุกมากว่านี้ หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญและสนับสนุนด้านงบประมาณและโครงการ ข้าราชการ ประชาชน ให้เข้าร่วมโครงการ เช่น โครงการประชารัฐสร้างสุข โดยจัดให้มีกิจกรรมในวัด ที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในส่วนของภาคเอกชน ซึ่งเป็นคนไทยที่เลื่อมใสในศาสนาพุทธ เพื่อส่งเสริมการสร้างความสามัคคีปรองดอง ก็เห็นควรให้พระสังฆาธิการดำเนินการบรรยายธรรม และจัดกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ ในการนำหลักธรรมคำสอนมาดำเนินในชีวิตประจำวัน และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ที่สำคัญผู้นำและผู้บริหารของประเทศ ควรให้ความสำคัญและการสนับสนุนในส่วนงบประมาณในการดำเนินการและให้ความร่วมมือทุกภาคส่วนด้วย	๖	๑๗,๑๘,๑๙ ๒๐,๒๑,๒๒

สรุป การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ควรเป็นอย่างไร

ข้อดี หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา เป็นคำสอนที่นำไปปฏิบัติแล้วเป็นสิ่งที่ดี ทั้งตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ซึ่งคณะสงฆ์ได้มีมติให้วัดโดยพระสังฆาธิการ ดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อเผยแผ่ศาสนา ประกอบกับเจ้าคณะจังหวัด มีนโยบายให้วัดในจังหวัดปทุมธานี เสริมสร้างความปรองดองในหมู่คณะ ในชุมชน ในตำบล โดยมีการปลูกฝังหลักธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระภิกษุสามเณร ประชาชนทั่วไป ที่มาฟังธรรมที่วัด ในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันมาฆะบูชา วันวิสาขาบูชา วันอาสาฬบูชา วันทอดกฐิน เป็นต้น หรือนอกสถานที่ ที่ได้นิมนต์ไปให้บรรยายธรรม ในโอกาสงานพิธีกรรมทางศาสนา เช่น งานบวช งานแต่ง งานศพ งานประเพณี เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น ซึ่งการบรรยายธรรมดังกล่าว เป็นบทบาทภารกิจของพระสังฆาธิการที่จะต้องดำเนินการในชีวิตประจำวันที่ญาติโยมมาขอทำบุญในโอกาสต่างๆ เพื่อเป็นสิริมงคล เช่น วันเกิด โดยการนำหลักธรรมคำสอนให้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การรักษาศีล ๕ มาบรรยายให้ญาติโยมที่มาวัดฟัง เพื่อให้ญาติโยมเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปดำเนินชีวิต

ปัญหา วัด โดยพระสังฆาธิการ มีบทบาทภารกิจในการเผยแผ่ศาสนา เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งพระสังฆาธิการ ก็มีความรู้ความสามารถในด้านการสร้างความสามัคคีปรองดอง โดยการนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา มาบรรยาย การให้ทาน การรักษาศีล ๕ การนั่งสมาธิ และแนะนำให้ญาติโยมนำไปปฏิบัติ ซึ่งได้ปฏิบัติในทุกวันพระ วันประเพณี วันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นประจำ รวมทั้งนอกสถานที่ และได้ปฏิบัติกันมาตลอด แต่ปัญหาของศาสนาพุทธ ผู้นำ ผู้บริหารระดับสูง ไม่ให้ความสำคัญ หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วนก็ไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ การเชิญชวนการจัดสรรประชาชนให้เข้าวัดฟังธรรม หน่วยงานส่วนท้องถิ่นก็ดำเนินการตามอัตภาพ จึงปล่อยให้พระสังฆาธิการดำเนินการกันเอง กับประชาชนที่เลื่อมใสในพุทธศาสนา คนเข้าวัดน้อยลง ส่วนมากก็จะเป็นแก่ ประชาชนคนไทยไม่นับถือศาสนามากขึ้น เนื่องจากศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่ปฏิบัติยาก ต้องเข้าวัดฟังธรรม ต้องสวดมนต์ ซึ่งคนรุ่นใหม่จะไม่ให้ความสำคัญในตรงนี้ การนับถือศาสนาแค่บอกว่า นับถือศาสนาพุทธ แต่ในทางปฏิบัติ ไม่ได้นับถือศาสนาอะไร ทุกวันนี้จิตใจของคนจึงมีแต่ความโหดเหี้ยม มีการทะเลาะเบาะแว้งใช้อารมณ์กัน ฆ่ากัน ข่มขืน ปล้นจี้ ไม่เว้นแต่ละวัน เพราะไม่มีหลักธรรมในการกล่อมเกลาจิตใจ ทำให้เป็นปัญหาต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญและแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะ ผู้นำประเทศ ผู้บริหารระดับสูง หน่วยงานภาครัฐทุกภาคส่วน หน่วยงานส่วนท้องถิ่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ควรให้ความสำคัญกับปัญหาข้างต้น ปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ จนถึงชั้นมัธยม ๖ เพื่อให้กล่อมเกลาจิตใจเด็กและเยาวชนให้เป็นคนมีศีลธรรมประจำใจ โดยกำหนดวิชาศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรมบรรจุเป็นวิชาเรียนไปด้วย ทั้งเรียนในชั่วโมง และนำไปปฏิบัตินอกสถานที่ ตามวัดต่างๆ ที่ใกล้โรงเรียน โดยให้ร่วมกิจกรรม การทำงานเป็นทีม การทำงานเป็นหมู่คณะ การเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูล โดยผู้นำประเทศต้องตั้งงบประมาณในส่วนนี้โดยเฉพาะ อันจะนำไปสู่ให้เด็กไทยที่เป็นคนดี และเป็นอนาคตของชาติ

๔.๔ สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เรื่อง การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ ของผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ กลุ่ม จำนวน ๑๔ รูป/คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ ๑ พระสังฆาธิการ

๑.๑ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๑.๒ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

๑.๓ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๔ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๒.๑ พล.ท. รวิช สุรไตรวิช ผู้ไกล่เกลี่ยประนอมในศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดนนทบุรี อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

๒.๒ นายเสรี ปัญจมณี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๒.๓ นางสาวทองใบ ใจมั่น รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มนักวิชาการ

๓.๑ รศ. ดร. สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดี ฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๒ รศ. ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๓ รศ. ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลับ

๓.๔ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๕ ผศ. ดร. ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กลุ่มที่ ๔ อาจารย์ที่ปรึกษา

๔.๑ พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ ผศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.๒ พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท ผศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๔ กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

๔.๑ สภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัด และละแวกใกล้เคียง และชุมชนต่างๆ ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขของพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า วัด โดยพระสังฆาธิการ มีการทำกิจกรรมการร่วมกับประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การบรรยายธรรม สอนถึงการสร้างความสามัคคี รวมทั้งมีการขอความร่วมมือผู้ประกอบการ มีการเรียนรู้แบบการเรียนรู้ร่วมสมัย มีการเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และทำกิจกรรมร่วมกัน มีการใช้สื่อในการทำกิจกรรม อันจะนำไปสู่ความสมานสามัคคี ซึ่งการร่วมกิจกรรมดังกล่าว จะนำไปสู่ความปรองดอง ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี[๒๖๖]

๒) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า วัด โดยพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี มีการบรรยายธรรม ให้กับชาวบ้านที่มาวัด เพื่อปลูกฝังให้ชาวบ้านอยู่ในศีลธรรม ซึ่งโดยปกติพระสังฆาธิการทุกวัด ปฏิบัติเป็นเรื่องปกติ จังหวัดปทุมธานีก็ปฏิบัติเป็นเรื่องปกติ ซึ่งเป็นการเดินทางถูกทิศทางแล้ว[๒๖๗]

๓) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า วัด โดยพระสังฆาธิการมีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยการบรรยายธรรม ทั้งในวัด และนอกสถานที่ที่ได้รับการนิมนต์ โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยาย เพื่อให้ผู้ที่มาวัดฟังธรรม นำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ก็แสดงว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานีเดินถูกทางแล้ว[๒๖๘]

๔) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี จะมีการบรรยายธรรมทั้งในและนอกสถานที่ตามที่ได้รับนิมนต์ เป็นเรื่องปกติตามบทบาท และภารกิจของพระสังฆาธิการ ซึ่งเป็นเรื่องที่สร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ชุมชน สังคม[๒๖๙]

---

[๒๖๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๖๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๖๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๖๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๕) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า ตามที่ผู้วิจัย ได้ทำการวิจัยในเรื่องการสร้างความปรองดองโดยพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี พระสังฆาธิการได้ปฏิบัติในการสร้างความสามัคคีปรองดองเป็นเรื่องปกติ ซึ่งหลักธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นหลักธรรมที่สอนให้มีการสร้างความสามัคคีปรองดอง พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานีก็มีการเสริมสร้างมากขึ้น ถือว่าปฏิบัติได้ถูกต้อง[๒๗๐]

๖) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า ตามที่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการ ได้ทำวิจัยเรื่องการเสริมสร้างความปรองของพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีมีความแตกแยกเนื่องจากการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยปกติชาวบ้านในจังหวัดปทุมธานีไม่มีความขัดแย้งใหญ่โตลุกลามแต่อย่างใด การรักใคร่สามัคคีกลมเกลียวในหมู่คณะเป็นเรื่องปกติ แต่มีบ้างเล็กๆ น้อย ๆ ไม่ถึงขั้นลุกลาม การสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานีจึงเป็นเรื่องปกติที่ร่วมกับโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรม เช่น ให้นักเรียนในโรงเรียน ไปกวาดใบไม้ ทำความสะอาดห้องน้ำ ร่วมกิจกรรมเวียนเทียนในวัด เป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองอยู่เสมอ ดังนั้นจะเห็นว่าที่ผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการ เป็นผู้ดำเนินการวิจัย จึงเป็นเรื่องสายตรงที่ปฏิบัติได้ถูกต้องและปฏิบัติเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน[๒๗๑]

๗) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า ในฐานะที่ได้ทำงานร่วมกับผู้วิจัยมาโดยตลอด เป็นการสนิทสนมที่เป็นการส่วนตัวและทางการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตามที่ผู้วิจัยได้วิจัยในเรื่องการเสริมสร้างความปรองดองโดยพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี จึงเรียนได้ว่าเป็นการปฏิบัติที่เป็นจริงและถูกต้องมาถูกทาง เพราะว่าผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการ ที่ดำเนินการปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั้งหมด ซึ่งมีความลึกซึ้งมากที่สุด จึงมีความเห็นว่า ผู้วิจัยทำเรื่องตรงกับตนเอง ซึ่งทำได้ถูกต้องและตรงที่สุด ไม่มีข้อตำหนิ ไม่มีข้อแนะนำ[๒๗๒]

๘) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า ผู้วิจัย เป็นพระสังฆาธิการที่ได้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันปกติ น่าจะเข้าใจได้ลึกซึ้งมากที่สุด จึงมีความเห็นว่า ผู้วิจัยทำได้ถูกต้องทั้งหมด จึงไม่มีข้อทักท้วง[๒๗๓]

๙) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า ตามที่ได้ศึกษาจากผลงานการวิจัย จึงเข้าใจว่าผู้วิจัย ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการเป็นผู้ที่ทำงานวิจัยได้ดี เนื่องจากตรงประเด็นในชีวิตประจำวันที่ปฏิบัติ การวิจัยจึงถือว่าถูกต้อง ไม่มีข้อแนะนำ และทักท้วงแต่อย่างใด[๒๗๔]

---

[๒๗๐]สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๗๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๗๒]สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๗๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๗๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๐) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า ผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี และข้าพเจ้าในฐานะอาจารย์ผู้สอน และเป็นผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จึงมีความเห็นว่าผู้วิจัย วิจัยเรื่องการเสริมสร้างความปรองดองเป็นทิศทางที่ถูกต้องที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และทั้งชีวิตที่ดำรงตำแหน่งเป็นพระสงฆ์ จนถึงดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการ จึงไม่มีข้อแนะนำ และไม่มีข้อทักท้วงเพิ่มเติมแต่อย่างใด[๒๗๕]

๑๑) สภาพทั่วไปของชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เห็นว่า ตามที่ได้ศึกษาผลงานวิจัยการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขของพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี ทำให้ทราบถึงการสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี เช่น โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ในส่วนของสภาพทั่วไปที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวันมากขึ้น เข้าใจจึงไม่มีข้อแนะนำ หรือทักท้วงเพิ่มเติมแต่อย่างใด[๒๗๖]

๔.๒ องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑) โดยรวมแล้ว วัดจะอยู่ในชุมชนดั้งเดิม จะเป็น บวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน จะมีความสัมพันธ์กัน การไปวัด ไปโรงเรียน บ้าน ก็จะอยู่ใกล้กัน จะมีความสนิทสนมชิดเชื้อ ดุจญาติพี่น้อง มาวัด ก็ฟังธรรม มีงานวัดก็มาช่วย การเสริมสร้างความปรองดองในชุมชนจึงไม่เป็นประเด็นการที่ผู้วิจัยได้วิจัยมานั้น ถือว่าเป็นปัจจัยเชิงบวกที่มาถูกทางแล้ว[๒๗๗]

๒) องค์ประกอบของการเสริมสร้างที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดองโดยปกติพระสังฆาธิการปฏิบัติกันมาช้านาน ตั้งแต่รุ่นปู่ รุ่นย่า รุ่นตา รุ่นยาย รุ่นทวด ดังนั้น จะเห็นว่าบ้าน วัด โรงเรียน จะสนิทกันมาก มีอะไรก็บอกปากกัน ไม่ต้องมีพิธีรีตองมาก การบรรยายธรรมในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนาต่างๆ ชาวบ้านก็ให้ความร่วมมืออย่างดี ทำให้เป็นปัจจัยที่ส่งผลที่ให้พระสังฆาธิการได้ดำเนินการได้ง่ายตรงประเด็น [๒๗๘]

๓) ผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการ และวิจัยเรื่องการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อให้สังคมสันติสุขในชุมชน ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับทางราชการ และพระสังฆาธิการปฏิบัติมาเป็นประจำ จะเข้าใจได้ลึกซึ้งมากกว่า ซึ่งเห็นว่า เป็นการวิจัยที่ถูกต้องตรงประเด็น มีไม่ข้อทักท้วงหรือเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด[๒๗๙]

---

[๒๗๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๗๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๗๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๗๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๗๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๔) บ้าน วัด โรงเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในชุมชนมากที่สุด พระ ครู นักเรียน ชาวบ้าน จะมีความสนิทสนมกลมเกลียวกันฉันท์พี่น้อง จะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน งานวัด ชาวบ้านมาช่วย งานชาวบ้านพระไปช่วย ดังนั้น จึงไม่มีความแตกแยกการบรรยายธรรม การทำกิจกรรมร่วมกัน ก็เป็นการเสริมสร้างความปรองดองโดยที่ไม่ต้องบอกว่าเสริมสร้างความปรองดอง และปฏิบัติเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการจึงวิจัยได้ถูกทาง[๒๘๐]

๓) ผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการ และวิจัยเรื่องการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อให้สังคมสันติสุขในชุมชน ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับทางราชการ และพระสังฆาธิการปฏิบัติมาเป็นประจำ จะเข้าใจได้ลึกซึ้งมากกว่า ซึ่งเห็นว่า เป็นการวิจัยที่ถูกต้องตรงประเด็น มีไม่ข้อทักท้วงหรือเสนอแนะเพิ่มเติมแต่อย่างใด[๒๘๑]

๔) บ้าน วัด โรงเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขในชุมชนมากที่สุด พระ ครู นักเรียน ชาวบ้าน จะมีความสนิทสนมกลมเกลียวกันฉันท์พี่น้อง จะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน งานวัด ชาวบ้านมาช่วย งานชาวบ้านพระไปช่วย ดังนั้น จึงไม่มีความแตกแยกการบรรยายธรรม การทำกิจกรรมร่วมกัน ก็เป็นการเสริมสร้างความปรองดองโดยที่ไม่ต้องบอกว่าเสริมสร้างความปรองดอง และปฏิบัติเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการจึงวิจัยได้ถูกทาง[๒๘๒]

๕) บ้าน วัด โรงเรียน เป็นคำที่ติดปากและปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มาตั้งแต่สมัยโบราณ และจะให้ความร่วมมือกันมาโดยตลอด ไม่เพียงแต่จะเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนาเท่านั้น การให้ความร่วมมือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในส่วนที่เป็นงานศพ งานบวชของชาวบ้านในละแวกนั้น หรือจะมาจากที่อื่น บ้าน วัด โรงเรียน เราก็ไม่ทิ้งกัน ให้ความร่วมมือกับวัดมาตลอด ดังนั้น จะเห็นว่า ผู้วิจัย เป็นพระสังฆาธิการที่ปฏิบัติ จะมีความสนิทสนมกับชาวบ้าน และครูนักเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างดี เป็นการเสริมสร้างความปรองดองที่ไม่ต้องอธิบาย ทำได้ถูกต้องชัดเจน[๒๘๓]

๖) ในฐานะที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง จะให้ความร่วมมือกับวัดกับชาวบ้านเป็นอย่างดี และจะให้เด็กไปช่วยงานวัดตลอดที่มีงาน เพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชน และละแวกใกล้เคียง แต่ในปัจจุบัน ด้วยเศรษฐกิจ คนทำงานนอกบ้านมากขึ้นและต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำ เพื่อนำเงินมาเลี้ยงครอบครัว เลี้ยงพ่อ แม่ เลี้ยงลูก จึงเป็นภาระในการหาเงิน จึงมีไม่มีเวลาที่จะเข้าวัดเหมือนเมื่อก่อน ทำให้การเข้าวัดน้อยลง เป็นการวิจัยที่ถูกทาง[๒๘๔]

---

[๒๘๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๘๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๘๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๘๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๘๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๗) ในฐานะที่เป็นผู้นำท้องถิ่นในชุมชนใกล้วัด และเป็นพื้นที่เขตอุตสาหกรรม ซึ่งมีหน้าที่ที่ต้องประสานอำนวยความสะดวกทั้งพระสังฆาธิการ หน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย โรงเรียน บริษัท ห้างร้าน โรงงาน เอกชนต่างๆ ในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่วัดร่วมกัน และได้รับความร่วมมือ โดยมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง โดยผู้นำหลักในการเสริมสร้างความปรองดอง ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการ ที่อำนวยความสะดวกในกิจกรรม สถานที่เลี้ยงน้ำดื่ม เช่น โครงการรักษาศีล ๕ โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข และอีกหลายโครงการ และมีกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมนักเรียนมาตัดต้น มากวาดใบไม้ ทำความสะอาดห้องน้ำ เป็นต้น ส่วนของหน่วยงานภาครัฐ มีการจัดอำเภอเคลื่อนที่ จังหวัดเคลื่อนที่ โรงพยาบาลเคลื่อนที่ โดยโรงพยาบาลมาอำนวยความสะดวกในการตรวจสุขภาพให้กับพระภิกษุสงฆ์ เณร ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ได้ร่วมดำเนินการร่วมกัน จะเห็นว่า พระสังฆาธิการเป็นเสริมสร้างความปรองดองโดยได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความสามัคคีปรองดอง ซึ่งผู้วิจัย ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการ ได้วิจัยได้ถูกต้องตรงประเด็น[๒๘๕]

๘) ได้ตรวจสอบทบทวนงานวิจัยการเสริมสร้างความปรองดองแล้ว เห็นว่าผู้วิจัยซึ่งเป็นพระสังฆาธิการได้วิจัยในด้านปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดองได้ถูกต้องตรงประเด็น จึงไม่มีข้อแนะนำแต่อย่างใด [๒๘๖]

๙) ได้ตรวจสอบทบทวนงานวิจัยในด้านปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดองดังกล่าวแล้ว เห็นว่าถูกต้องเหมาะสม ไม่ทักท้วงแต่อย่างใด[๒๘๗]

๑๐) ได้อ่านงานวิจัยในการเสริมสร้างความปรองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ เห็นว่า ผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการ ได้วิจัยตรงประเด็น ถูกต้อง[๒๘๘]

๑๑) เข้าใจตามที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามที่ได้ปฏิบัติจริง ไม่ทักท้วง[๒๘๙]

---

[๒๘๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๘๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๘๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๘๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๘๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสันติสุข

ด้านการศึกษา

๑) การศึกษาช่วยให้การสร้างสันติสุข และสันติภาพอย่างชัดเจน เนื่องจากคนมีการศึกษา จะเป็นคนมีความสามารถในการใช้ความคิด หรือใช้ปัญญา เมื่อพระสังฆาธิการบรรยายธรรมคนที่มีการศึกษาจะเข้าใจง่าย พิสูจน์ได้ว่า หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้ ไม่ได้หลอกลวง และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ไม่มีข้อทักท้วงแต่อย่างใด[๒๙๐]

๒) ผู้ที่มีการศึกษา จะเป็นคนมีสังคมกว้าง เป็นคนใช้ความคิดในทางที่ถูกต้อง ดังนั้นการบรรยายธรรม เมื่อผู้มีการศึกษาได้สดับตรับฟังแล้ว สามารถได้สื่อสารนำเอาไปอธิบายให้สมาชิกในครอบครัวได้เข้าใจอีกทอดหนึ่ง ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับพระสังฆาธิการในการเสริมสร้างความปรองดองในชุมชนได้ ถูกต้องไม่มีข้อแนะนำ[๒๙๑]

๓) พระสังฆาธิการ จะมีการบรรยายธรรมในการเสริมสร้างความปรองดองเป็นบทบาทและภารกิจที่ได้ปฏิบัติเป็นประจำ ในชุมชนในแต่ละครัวเรือนมีลูกหลานเรียนหนังสือมากขึ้น เป็นการยกระดับปัญญาของตนเอง ไม่หูเบา ไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผล รวมทั้งมีศักยภาพในการยกระดับปัญญาของตนเอง ดังนั้นความขัดแย้งต่างๆ ก็น้อยลง ทั้งในครอบครัว และชุมชน เนื่องจากผู้มีการศึกษาสามารถนำเอาเหตุผลมาอธิบายให้บุคคลในครอบครัวเข้าใจได้ เป็นการวิจัยที่ถูกทาง[๒๙๒]

๔) วัด โดยพระสังฆาธิการ เสริมสร้างความปรองดองโดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มาบรรยายโดยตลอด หากชาวบ้านมีการสงสัยสามารถนำกลับไปถามลูกหลานตนเองที่มีการศึกษา ซึ่งทำให้มีความเข้าใจมากขึ้น เป็นการวิจัยที่ถูกต้อง[๒๙๓]

๕) บุตรหลานของครอบครัวในชุมชน จะมีการศึกษามากขึ้น ทำให้การเข้าวัดน้อยลง แต่หากมีโอกาสเข้าวัดในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ก็จะมีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมให้ฟัง เข้าใจได้ถูกต้อง ซึ่งกระบวนการคิดดังกล่าวสามารถนำไปอธิบายให้บุคคลในครอบครัวเข้าใจมากขึ้น ทำให้บุคคลในครอบครัวมีความเข้าใจในหลักธรรมที่ถูกต้อง ความขัดแย้งในชุมชนก็น้อยลง เนื่องจากการนำเอาเหตุผลมาคุยกัน เป็นการวิจัยที่ถูกทางและตรงประเด็น[๒๙๔]

---

[๒๙๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๙๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๙๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๙๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๙๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๖) การศึกษาช่วยให้คนมีปัญญา เป็นการยกระดับจิตใจของคน ทำให้มีความเข้าใจต่างๆ มากขึ้น มีความคิดคล่อง คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดอย่างมีเหตุผล คิดถูกทาง เป็นต้น การคิดดังกล่าว เมื่อมาฟังการบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการ จะช่วยให้ผู้ที่มีการศึกษาเข้าใจมากขึ้น ถูกต้องมากขึ้น สามารถนำไปอธิบายให้บุคคลในครอบครัวเข้าใจมากยิ่งขึ้น ช่วยให้ลดความขัดแย้งในชุมชนได้ เป็นการลดภาระและแบ่งเบาภาระของพระสังฆาธิการในการเสริมสร้างความปรองดองได้ในระดับหนึ่ง การวิจัยนี้ไม่มีข้อแนะนำ[๒๙๕]

๗) การศึกษาทำให้คนมีสังคมกว้างขึ้น การคิดมีเหตุผลมากขึ้น มีปัญญาในการคิดการมีความคิดที่ดี การอยู่ในครอบครัวก็จะไม่มีความขัดแย้ง ทำให้การอยู่ด้วยกันอย่างมีเหตุผลและเข้าใจ ก็จะเป็นการสนับสนุนในการสร้างความสามัคคีปรองดองในครอบครัว ในหมู่คณะ ในชุมชน ในสังคมมีความเห็นเหมือนผู้วิจัย [๒๙๖]

๘) งานวิจัยการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ ทำให้เข้าใจว่า ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการวิจัย เนื่องจากเป็นพระสังฆาธิการ เป็นผู้ปฏิบัติงานจริง เห็นด้วยงานวิจัยครั้งนี้[๒๙๗]

๙) การวิจัยเรื่องความปรองดองโดยพระสังฆาธิการ ซึ่งผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการ มีความเห็นว่า วิจัยได้ถูกต้อง ไม่มีข้อแนะนำ[๒๙๘]

๑๐) ได้อ่านงานวิจัยของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการ มั่นใจว่าเป็นการวิจัยที่ถูกต้อง เนื่องจากปฏิบัติตามบทบาทภารกิจได้อย่างถูกต้อง และนำมาอธิบายได้ถูกต้องเช่นเดียวกัน ไม่มีข้อแนะนำแต่อย่างใด[๒๙๙]

๑๑) ได้ทบทวนงานวิจัยในเรื่องการเสริมสร้างความปรองดอง โดยพระสังฆาธิการ โดยพระสังฆาธิการ ในจังหวัดปทุมธานี ทำให้เข้าใจมากขึ้น และเชื่อว่าผู้วิจัยก็มีความเข้าใจมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากได้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันตามบทบาทภารกิจ กำหนดงานวิจัยได้ถูกต้อง ไม่มีข้อทักท้วง[๓๐๐]

---

[๒๙๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๙๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๙๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๙๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๒๙๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๐๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

ด้านศาสนา

๑) การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข ตามบทบาทภารกิจพระสังฆาธิการได้ดำเนินการเป็นเรื่องในชีวิตประจำวัน ถึงจะขัดแย้งหรือไม่ขัดแย้ง แต่เป็นการปลูกฝังให้นำหลักธรรมคำสอนมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ตรงประเด็นไม่ทักท้วง[๓๐๑]

๒) ศาสนาพุทธ เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการทั้งหมด โดยการบรรยายธรรม การทำกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญทางพุทธศาสนาที่ปฏิบัติกันมาตั้งแต่อดีตกาล จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการวิจัยดังกล่าว เป็นเรื่องที่ถูกต้อง และตรงประเด็น [๓๐๒]

๓) การเสริมสร้างความปรองดอง พระสังฆาธิการได้นำเอาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายธรรมในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา ทั้งในวัด และนอกสถานที่ที่ได้นิมนต์ จะเห็นว่า ศาสนาพุทธ เป็นศาสนาที่นำเอาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าน้อมนำไปปฏิบัติ เห็นด้วยกับงานวิจัยของพระสังฆาธิการ ไม่ทักท้วง และไม่เสนอแนะ[๓๐๓]

๔) ศาสนาพุทธ เป็นการเสริมสร้างความปรองดองที่ดีที่สุด หากทุกคนนำเอาศีล ๕ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ทุกคนจิตใจดี การกระทำต่างๆ ก็จะดีไปด้วย ก็จะเกิดความสามัคคีปรองดองในที่สุด เห็นด้วยกับการวิจัยในครั้งนี้ ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๐๔]

๕) วัด พระ คำสอนของพุทธศาสนา เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน ดังนั้นการบรรยายธรรม หากผู้ฟังนำไปปฏิบัติ และนำไปปฏิบัติได้ ก็จะเกิดประโยชน์กับตนเองและครอบครัว หมู่คณะ ชุมชน ประเทศชาติ ซึ่งเป็นการปฏิบัติกันมาช้านาน ซึ่งศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่นำไปสู่ความสงบสันติ มากที่สุด เห็นด้วยกับศาสนาเป็นตัวเชื่อมในการสร้างความสามัคคีปรองดองหากทุกคนนำไปปฏิบัติ[๓๐๕]

๖) ศาสนาเป็นตัวเชื่อมในการสร้างความสามัคคี โดยพระสังฆาธิการเป็นสะพานบุญระหว่างวัดกับประชาชน หากทุกคนได้นำไปปฏิบัติเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตประจำวัน ความขัดแย้งจะไม่เกิดมีแต่จะทำให้เกิดความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ เห็นด้วยกับผู้วิจัย วิจัยในเรื่องที่ตรงประเด็น[๓๐๖]

---

[๓๐๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๐๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๐๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๐๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๐๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๐๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๗) ในชุมชม สถานที่ปฏิบัติงาน หากนำหลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธ เป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น ศีล ๕ และทำกิจกรรมร่วมกัน มีโอกาสได้พบปะพูดคุยกัน จะเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ในสังคม ในชุมชน ได้เป็นอย่างดี เห็นด้วยกับการวิจัยในครั้งนี้ ถูกต้อง ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๐๗]

๘) การสร้างความสามัคคีปรองดองของพระสังฆาธิการ โดยการนำศาสนาพุทธ ในด้านหลักธรรมคำสอนมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เป็นการเดินที่ถูกทาง ไม่มีข้อแนะนำเห็นด้วย[๓๐๘]

๙) เห็นด้วยกับงานวิจัยในการเสริมสร้างความปรองดองโดยพระสังฆาธิการ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง ดังนั้น จึงมีความเข้าใจในเนื้องานของงานวิจัยอย่างถ่องแท้ ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๐๙]

๑๐) วัด พระ เป็นศูนย์รวมจิตใจทางวิญญาณของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ มาอย่างยาวนาน ทำให้เกิดการซึมลึกในจิตใจ หากไม่นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ไปปฏิบัติ ก็จะไม่เกิดประโยชน์ ศาสนาพุทธสอนให้ผู้คนมีจิตใจสงบ ซึ่งเป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้ ดังนั้น จะเห็นว่า หากทุกคนปฏิบัติตามคำสอน ก็จะเกิดความสามัคคีปรองดอง โดยพระสังฆาธิการเป็นผู้สื่อและสอน ในการนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติ ก็จะเกิดความสามัคคีปรองดองในครอบครัว หมู่คณะ ชุมชนได้[๓๑๐]

๑๑) ได้ศึกษางานวิจัยการสร้างความปรองดองโดยพระสังฆาธิการ เห็นว่า ศาสนาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความปรองดอง หากทุกคนได้นำเอาหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติ เชื่อว่า ประเทศชาติจะมีแต่ความสงบสุขตลอดไป และงานวิจัยนี้ก็วิจัยได้ถูกทาง ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๑๑]

---

[๓๐๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๐๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๐๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๑๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๑๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

ด้านการเมือง

๑) ระบบการเมือง เป็นระบบที่ช่วยในการสร้างสันติสุขให้กับสังคมเป็นอย่างยิ่ง วัด โดยพระสังฆาธิการ สามารถทำงานร่วมกับการเมืองได้ เพื่อนำไปสู่ความสงบสุขของบ้านเมือง พระสังฆาธิการจะต้องเดินทางสายกลางอย่างมั่นคง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เพื่อความสงบ และได้ปฏิบัติกันมาเป็นเรื่องปกติ งานวิจัยไม่มีข้อเสนอแนะแต่อย่างใด[๓๑๒]

๒) การที่ระบบการเมือง โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาตำบล ผู้นำท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานหมู่บ้าน เป็นต้น ได้ให้ความร่วมมือกับวัด โดยพระสังฆาธิการ ดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับวัดเป็นประจำ ซึ่งเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดอง ซึ่งอยู่ในขอบเขตและกรอบของพระสังฆาธิการที่พึงกระทำได้ งานวิจัยนี้ไม่มีข้อท้วงติง[๓๑๓]

๓) วัด พระ ประชาชน อยู่กันอย่างมีความสุข มีความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่มีปัญหาการแตกแยก ขัดแย้งแต่อย่างใด หากระบบการเมืองไม่แสวงหาอำนาจจากประชาชนในชุมชน และนำไปสู่ความขัดแย้งในที่สุด ดังนั้นพระสังฆาธิการจะต้องเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองให้หมู่คณะให้ได้ เพื่อนำมาสู่ความสงบสุข งานวิจัยได้อธิบายได้ถูกต้องชัดเจน ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๑๔]

๔) ระบบการเมือง นักการเมือง ช่วยสร้างประโยชน์ แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างความแตกแยก เพื่อต้องการอำนาจ ดังนั้น พระสังฆาธิการ จะต้องอธิบายให้ประชาชนให้เข้าใจถึงกฎ ระเบียบของบ้านเมือง เพื่อไม่ให้ถูกหลอกได้ มีความหนักแน่น วัดจะมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับระบบการเมืองในทางที่ถูกต้อง และจะต้องอธิบายให้ประชาชนทราบความถูกต้องด้วย เพื่อความสามัคคี ในชุมชน ในสังคม ให้อยู่อย่างมีความสุข วิจัยได้ชัดเจน ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๑๕]

๕) ระบบการเมือง นักการเมือง ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่ถูกต้อง การให้ความร่วมมือของวัด และพระสังฆาธิการ ก็ต้องอยู่ในกรอบ ในแนวทางที่ถูกต้อง ไม่เป็นเครื่องมือให้นักการเมืองที่ทำมาทำลายความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้ ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๑๖]

---

[๓๑๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๑๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๑๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๑๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๑๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๖) ระบบการเมือง นักการเมืองทั้งระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น เปรียบเสมือนดาบสองคม ให้ทั้งคุณและโทษ ดังนั้นการให้ความร่วมมือกับนักการเมือง ระบบการเมือง จะต้องอยู่ในแนวทางบนพื้นฐานของความถูกต้อง จึงจะไม่มีความขัดแย้งในหมู่คณะ ในชุมชน ในสังคมได้ จึงเห็นว่าเป็นการวิจัยที่ชัดเจน ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๑๗]

๗) ระบบการเมืองจะต้องสร้างระบบธรรมรัฐที่ถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนได้เป็นที่พึ่ง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใสในเรื่องต่างๆ เป็นอย่างดี สามารถตัดสินใจในตัวเองได้ บนพื้นฐานของความถูกต้อง เป็นการวิจัยถูกทางอันจะนำไปสู่ความปรองดองได้[๓๑๘]

๘) เป็นการวิจัยการเสริมสร้างความปรองดอง ในระบบการเมืองที่พระสังฆาธิการได้ให้ความร่วมมือกับนักการเมืองที่มามีส่วนร่วมกับวัดและประชาชน ได้ถูกต้องไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๑๙]

๙) ระบบการเมืองช่วยสร้างสันติสุข โดยพระสังฆาธิการได้ให้ความร่วมมือในการนำหลักธรรมคำสอนมาบรรยายตามบทบาทและหน้าที่ และการวางตัวเป็นกลางเป็นเรื่องที่สำคัญ เห็นว่าวิจัยได้ถูกต้อง ไม่มีข้อทักท้วง [๓๒๐]

๑๐) ในระบบการเมือง การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เรียกว่าธรรมรัฐ จะสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น พระสังฆาธิการก็มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวคือการให้ความร่วมมือในกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การสร้างความสามัคคีได้ เห็นด้วย [๓๒๑]

๑๑) พระสังฆาธิการต้องเป็นกลางระหว่างระบบการเมือง และประชาชน ซึ่งจะต้องยึดถือความถูกต้องเป็นหลัก พระสังฆาธิการจะต้องเป็นที่พึ่งให้ประชาชนได้ ประชาชนมีส่วนร่วม และรับรู้ ความโปร่งใส มีความเห็นที่ถูกต้อง[๓๒๒]

---

[๓๑๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๑๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๑๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๒๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๒๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๒๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

ด้านกระบวนการยุติธรรม

๑) หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มีส่วนให้การดำเนินชีวิต การควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ สามารถประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องได้ พระสังฆาธิการจึงปลูกฝังให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นเรื่องที่ถูกต้อง ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๒๓]

๒) การบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการ เพื่อกล่อมเกลาให้ประชาชนได้ยึดถือความถูกต้อง เพื่อให้การดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ภายใต้ระบบกฎหมายยุติธรรมต่อประชาชนด้วยเช่นกัน เห็นด้วยกับผู้วิจัย ไม่ขัดข้อง[๓๒๔]

๓) กระบวนการยุติธรรมที่มีต่อประชาชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดอง ซึ่งพระสังฆาธิการจะต้องนำหลักธรรมคำสอนมาบรรยายเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเช่นเดียวกัน เห็นด้วย[๓๒๕]

๔) พระสังฆาธิการ ออกบรรยายธรรมให้กับผู้ที่ติดคุกติดตารางในเรือนจำ เป็นการช่วยให้ไม่ให้ผู้หลงผิดกระทำผิดอีก เป็นการแบ่งเบาภาระทางราชการได้ถูกต้อง ไม่เสนอแนะ[๓๒๖]

๕) บทบาทและหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่นำเอาหลักธรรมคำสอนมาบรรยายเพื่อให้ประชาชนนำเข้าสู่จิตใจ ให้เห็นคุณค่าของคุณธรรม อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง จะได้ไม่กระทำผิด เป็นหน้าที่ของพระสังฆาธิการ ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๒๗]

๖) พระสังฆาธิการ บรรยายธรรมโดยให้ความรู้กับประชาชนที่มาวัดให้ความรู้ด้านกฎหมาย เพื่อไม่ให้ทำผิด ซึ่งจะต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม [๓๒๘]

๗) พระสังฆาธิการ อำนวยความสะดวกในด้านสถานที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางความคิดเห็น ซึ่งทุกคนจะต้องได้รับความยุติธรรมเท่าเทียมกัน แต่พระสังฆาธิการจะต้องอยู่ทางสายกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เห็นชอบด้วย[๓๒๙]

๘) วัด พระสังฆาธิการ เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน สามารถมาปรึกษาปัญหากับพระสังฆาธิการได้ และสามารถไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง เพื่อนำไปสู่ความถูกต้อง โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรมของทางราชการ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของทางราชการ เห็นด้วย [๓๓๐]

---

[๓๒๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๒๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๒๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๒๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๒๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๒๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๒๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๓๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๘) วัด พระสังฆาธิการ เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน สามารถมาปรึกษาปัญหากับพระสังฆาธิการได้ และสามารถไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง เพื่อนำไปสู่ความถูกต้อง โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรมของทางราชการ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของทางราชการ เห็นด้วย [๓๓๑]

๙) พระสังฆาธิการ มีการสอนหลักธรรมที่ย้ำถึงความถูกต้อง ไม่ให้กระทำความผิดกฎหมาย และไม่ต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม เป็นเรื่องที่ดีและเห็นด้วย[๓๓๒]

๑๐) พระสังฆาธิการในปัจจุบัน มีการศึกษาทางโลกมากขึ้น สามารถให้คำแนะนำด้านกฎหมายเบื้องต้นให้กับประชาชนได้ และจะอธิบายพร้อมกับบรรยายธรรมไปด้วย เพื่อการดำรงชีวิตในทางที่ถูกที่ควร ขอสนับสนุนในเรื่องนี้ เห็นด้วย[๓๓๓]

๑๑) กรณีที่เกิดข้อพิพาทในชุมชน พระสังฆาธิการสามารถเกลี้ยกล่อมโดยการใช้หลักธรรมในการช่วยตัดสินใจ เพื่อลดความรุนแรงได้ ไม่มีข้อแนะนำ เห็นด้วย[๓๓๔]

ด้านสื่อสารทางสังคม

๑) การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารต่างๆ ในด้านหลักธรรมคำสอนเป็นแนวทางที่พระสังฆาธิการดำเนินการในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนได้ทราบ เห็นด้วยขอสนับสนุน [๓๓๕]

๒) การสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ มีการประชาสัมพันธ์ทุกวันพระและประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ทางโลกโซเชียล ในการทำกิจกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน เป็นการสร้างความสามัคคีปรองดอง เห็นด้วย [๓๓๖]

๓) ในปัจจุบันมีการสื่อสารทางสังคมกว้างขึ้น เช่น สื่อออนไลน์ต่างๆ Facebook แผ่นไวนิล สามารถเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมของวัด เพื่อให้มาร่วมกิจกรรมด้วยกัน เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง ไม่มีข้อทักท้วง[๓๓๗]

๔) การสื่อสารทางสังคม มีการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้ทราบกิจกรรมที่ทางวัดจัดขึ้น[๓๓๘]

---

[๓๓๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๓๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๓๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๓๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๓๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๓๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๓๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๓๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๕) พระสังฆาธิการ บรรยายธรรมเป็นเรื่องปกติ แต่จะมีการสื่อสารทางโลกโซเชียลเพื่อให้ประชาชนได้ทราบความเคลื่อนไหวในการทำกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง[๓๓๙]

๖) พระสังฆาธิการมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารสนเทศ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ตามโลกโซเชียลต่าง ๆ สื่อมวลชนต่างๆ ในท้องถิ่น มีการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านหลักธรรม เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง เป็นเรื่องที่ดี เห็นด้วย[๓๔๐]

๗) การประชาสัมพันธ์ในการติดบอร์ดที่วัด เพื่อประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของพระสงฆ์ในวัด เป็นสิ่งที่ดีเห็นด้วย[๓๔๑]

๘) มีการสื่อสารทางสังคม ในการประกาศเสียงตามสาย มีการสวดมนต์เย็นและมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของวัดเพื่อให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรม สนับสนุน[๓๔๒]

๙) บรรยายธรรม เทศนาธรรมในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา มีการอัดวีโอลงในโซเชียล Facebook เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการสวดมนต์ของวัด เห็นด้วย[๓๔๓]

๑๐) พระสังฆาธิการมีการจัดตักบาตรที่วัดทุกวันพระตลอดทั้งปี เพื่อให้ประชาชนได้มาร่วมกิจกรรม มีการประชาสัมพันธ์ทางโลกโซเชียล จะได้ทราบทั่วถึงกัน เป็นการทำงานเชิงรุก เห็นชอบ[๓๔๔]

๑๑) การสร้างความปรองดองจะต้องมีการปลูกฝังทุกวัน ๆ ในด้านบรรยายธรรม มีกิจกรรมให้ทำร่วมกัน ได้พบปะสังสรรค์กัน พูดคุย สื่อสังคมด้านต่างๆ สามารถช่วยได้ เห็นด้วย [๓๔๕]

ด้านเมตตามโนกรรม

๑) โดยปกติ ตามหลักสาราณียธรรม ๖ พระสังฆาธิการได้มีการบรรยายธรรมให้กับชาวบ้าน ประชาชนที่มาวัดอยู่เป็นประจำแล้ว ด้านมโนกรรม การคิดดีทำดี เป็นการสร้างมิตรไม่ได้คิดร้ายกับใคร ก็ไม่มีความแตกแยก เป็นเสริมสร้างความปรองดองไปด้วย ตามงานวิจัยเห็นด้วย[๓๔๖]

---

[๓๓๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๔๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๔๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร,ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๔๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๔๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๔๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๔๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๔๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๒) ตามหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านมโนกรรม หากใครที่เข้าวัดฟังธรรมบ่อยๆ พระสังฆิการก็จะบรรยายธรรมด้านนี้โดยปกติ เพราะเป็นการคิดดีทำดี คนคิดก็มีความสุข ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน เป็นการสร้างความสามัคคี อันจะนำไปสู่ความปรองดอง ไม่มีคำแนะนำในงานวิจัยแต่อย่างใด[๓๔๗]

๓) โดยส่วนมากการเสริมสร้างความปรองดอง พระสังฆาธิการ มีการบรรยายธรรมในด้านมโนกรรมบรรยายไปพร้อมๆ กับ ศีล ๕ หากผู้ฟังนำไปปฏิบัติ ก็จะสุขใจไปด้วย จึงเป็นประโยชน์กับตนเองและสังคม อันจะนำไปสู่ความสามัคคี เห็นด้วยตามงานวิจัยดังกล่าว[๓๔๘]

๔) การบรรยายธรรม เป็นการแนะนำไปในทางที่ดี ให้สร้างมิตร โดยเฉพาะด้านมโนกรรม การแค่คิดดีทำดี ก็สุขใจแล้ว เกิดประโยชน์ทุกฝ่าย การคิดดีทำดี จะไม่มีความขัดแย้งในหมู่คณะ ดังนั้นการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการตามงานวิจัย เป็นเรื่องที่ถูกต้อง[๓๔๙]

๕) หลักธรรมคำสอนต่างๆ สอนให้ประชาชนปฏิบัติตัวดี คิดดี เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข ดังนั้นการบรรยายธรรมด้านมโนกรรม การคิดดีต่อเพื่อนมนุษย์ หรือที่เรียกว่าการคิดบวก ก็เป็นเรื่องที่ดี หลักธรรมต่างๆ สามารถนำไปปรับใช้ในด้านกฎหมายได้ก็ยิ่งดี ดังนั้นงานวิจัยนี้ ถูกต้อง[๓๕๐]

๖) หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า สอนให้มีความรักในมวลมนุษยชาติ เป็นการสร้างมิตร หากทุกคนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำ ก็จะพบแต่สิ่งดีๆ เข้ามาในชีวิต การคิดดีก็เช่นเดียวกัน ก็มีแต่ความสุขความเจริญ ดังนั้น หลักธรรมด้านมโนกรรม คิดดีทำดี ตามงานวิจัยเห็นด้วยเป็นการเสริมสร้างความปรองดองโดยพระสังฆาธิการอย่างแท้จริง[๓๕๑]

๗) ตามที่ผู้วิจัยได้วิจัยเรื่องการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการ เป็นเรื่องที่เห็นได้ชัดว่า พระสังฆาธิการบรรยายธรรมที่มีการการเสริมสร้างความปรองดองในชุมชน หมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด สังคม ประเทศชาติ ด้วยการบรรยายธรรมในด้านเมตตามโนกรรม การคิดบวก หรือ การคิดดีทำดี ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง เห็นด้วยกับงานวิจัย[๓๕๒]

---

[๓๔๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๔๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๔๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๕๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๕๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๕๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๘) ตามงานวิจัยการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยเป็นพระสังฆาธิการ เห็นด้วยว่า เป็นงานวิจัยที่ตรงประเด็น พระสังฆาธิการมีการเสริมสร้างการปรองดองในชุมชม หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ตามหลักธรรมคำสอนในด้านเมตตามโนกรรม คือการคิดดี คิดบวก อันจะนำไปสู่ความปรองในที่สุด[๓๕๓]

๙) การสร้างความปรองดอง ต้องมีความสามัคคีมาก่อน ดังนั้นการที่จะสามัคคีก็ต้องมีการเริ่มต้นด้วยการคิดดีต่อกัน ตามพระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมด้านมโนกรรม ก็เห็นด้วยกับการนำการคิดดีมาสร้างความปรองดองในหมู่คณะ ชุมชน ตำบล หมู่บ้าน เป็นต้น[๓๕๔]

๑๐) พระสังฆาธิการมีการนำหลักธรรมคำสอนในการสร้างความสามัคคีปรองดองตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งแนะนำให้ทุกคนนำไปปฏิบัติในสังคม เช่น ในด้านเมตตามโนกรรม คือ การให้คิดดี การคิดดีในกลุ่มเพื่อนฝูงต่างๆ เพื่อสังคมสันติสุข จากกลุ่มเล็กเป็นกลุ่มใหญ่ ต่อไป จะเป็นระดับประเทศ หากทุกคนนำไปปฏิบัติได้ ก็จะนำความสุขมาสู่มวลมหาชนในประเทศได้ จึงไม่มีข้อเสนอแนะในการวิจัย เห็นด้วย[๓๕๕]

๑๑) การคิดดีต่อกันและกัน ก็จะสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การที่พระสังฆาธิการนำหลักเมตตามโนกรรม คือ การคิดดีมาบรรยายธรรมให้ประชาชนได้รับฟัง หากทุกคนได้นำไปปฏิบัติก็จะมีสามัคคีในหมู่คณะ ในชุมชน ในตำบลได้ ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๕๖]

ด้านเมตตาวจีกรรม

๑) การบรรยายธรรมที่นำหลักธรรมคำสอนมาบรรยาย ล้วนแต่เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ส่วนในด้านเมตตาวจีกรรม คือ การพูดดี หากทุกคนนำไปปฏิบัติก็จะเกิดความดีต่อกัน เพราะการพูดดีต่อกันเป็นการแสดงออกถึงความจริงใจ เช่น การชื่นชม การทักทาย เป็นต้น เห็นด้วยกับการวิจัยเรื่องนี้ ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๕๗]

๒) ตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในด้านเมตตาวจีกรรม เป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งในการสร้างความสามัคคี คำพูดเป็นสิ่งที่น่ากลัว สามารถทำลายมิตรภาพได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น การที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมในด้านเมตตาวจีกรรม คือการพูดดี อันจะนำไปสู่ความสามัคคีในหมู่คณะ งานวิจัยนี้ไม่มีข้อทักท้วง[๓๕๘]

---

[๓๕๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๕๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๕๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๕๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๕๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๕๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

ด้านเมตตาวจีกรรม

๓) การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการ เป็นการปฏิบัติกันมาตลอด ถึงไม่มีความขัดแย้งในประเทศ พระสังฆาธิการก็จะมีการปลูกฝัง การสอนโดยการบรรยายธรรมมาตลอดเป็นการปลูกฝังในเรื่องที่ดี และนำไปปฏิบัติดีต่อกัน ก็จะมีความสามัคคี เห็นด้วยกับงานวิจัยที่ตรงประเด็น[๓๕๙]

๔) พระสังฆาธิการ มีการบรรยายธรรมในด้านเมตตาวจีกรรม โดยการใช้คำพูดที่ดี ใช้วาจาดีต่อกัน ใช้วาจาที่ดี สุภาพ อ่อนหวาน น่าฟัง และพูดในสิ่งที่ควรพูด เพื่อไม่ให้คนที่สนทนาด้วยเจ็บช้ำน้ำใจ อันจะนำไปสู่ความรักความสามัคคีต่อกัน ซึ่งในงานวิจัยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานีก็ปฏิบัติเช่นเดียวกัน ก็เห็นด้วยกับงานวิจัย ไม่มีข้อทักท้วง[๓๖๐]

๕) การที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในด้านเมตตาวจีกรรม เป็นการใช้คำพูดที่ดีต่อกัน พูดจาสุภาพด้วยกันเพื่อหวังประโยชน์ต่อกัน หากประชาชนได้นำไปปฏิบัติ ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีในหมู่คณะ ชุมชน ตำบล จนถึงประเทศชาติ เห็นด้วยกับการวิจัยในเรื่องนี้ [๓๖๑]

๖) การที่พระสังฆาธิการในนำหลักธรรมคำสอนด้านเมตตาวจีกรรม มาสอนให้ประชาชนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการเริ่มต้นในการสร้างความสามัคคี เริ่มต้นในครอบครัวที่ดี เห็นด้วยกับการวิจัยในเรื่องความปรองดอง ที่จะต้องใช้คำพูดที่ดีต่อกัน [๓๖๒]

๗) การที่สังคมจะอยู่ร่วมกันเป็นสุข อันดับแรกที่ได้พบปะกัน ก็คือ การใช้คำพูดที่ดีต่อกัน โดยการเริ่มต้นที่ครอบครัว เมื่อพูดดีต่อกัน ความรักความผูกพัน ความสามัคคีก็จะเกิดขึ้น เห็นด้วยกับการวิจัยเรื่องนี้สำหรับพระสังฆาธิการ[๓๖๓]

๘) พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรม สอนหลักธรรมในการใช้คำพุดที่ดีต่อกัน ที่เรียกว่า ปิยะวาจา หรือวจีกรรม คือการพูดที่ดีต่อกัน นำไปสู่การสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เห็นด้วย[๓๖๔]

---

[๓๕๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๖๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๖๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๖๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๖๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร,ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๖๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๙) พระสังฆาธิการได้สอนหลักธรรมในการใช้คำพูดที่ดีต่อกัน เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นหลักธรรมในด้านเมตตาวจีกรรม ที่สอดคล้องและนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง เห็นด้วย[๓๖๕]

๑๐) การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการ เป็นเรื่องที่มาถูกทาง เพราะสังฆาธิการมีการเสริมสร้างความปรองดองโดยการนำตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาแต่ช้านานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และตลอดไปจึงเป็นเรื่องที่ดำเนินการได้ถูกต้อง ตรงประเด็น[๓๖๖]

๑๑) พระสังฆาธิการสอนให้การใช้คำพูดที่ดีต่อกัน ตามหลักธรรมคำสอนในด้านเมตตาวจีกรรม ตามหลักสาราณียธรรม ๖ ซึ่งจะสอนในเรื่อง การพูดดี การสรรเสริญเยินยอต่อกัน เมื่อผู้อื่นได้ดี เป็นการทำวิจัยที่ไม่มีข้อทักท้วง[๓๖๗]

ด้านเมตตากายกรรม

๑) พระสังฆาธิการ จะมีการบรรยายธรรมตามหลักธรรมคำสอนในด้านเมตตากายกรรม คือ การแสดงออกทางกริยาอาการ ที่มีอาการเป็นมิตร ประกอบไปด้วยการเมตตาจึงจะมีความสามัคคีต่อกัน หากใช้วาจาที่แสดงความขัดแย้งต่อกัน จะทำให้เกิดความขัดแย้งจึงได้แนะนำให้การแสดงออกที่เป็นมิตรเพื่อนำไปสู่ความสามัคคี ตรงประเด็นไม่มีข้อทักท้วง[๓๖๘]

๒) การสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ต้องแสดงออกด้วยความจริงใจ ให้เห็นถึงกริยาอาการ มีความเมตตาต่อกัน พูดดีต่อกัน แสดงออกในทางที่ดีต่อกันจึงจะเกิดความสามัคคี เห็นด้วย [๓๖๙]

๓) การนำหลักธรรมมาเป็นเครื่องมือในการสร้างความสามัคคี ในด้านเมตตากายกรรม คือการแสดงออกด้วยกริยาอาการที่แสดงถึงความจริงใจ มีเมตตา เกื้อกูลต่อกัน ตรงประเด็นในการเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่มีข้อเสนอแนะ [๓๗๐]

๔) ตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในด้านเมตตากายกรรม เป็นด้านที่สำคัญในการสร้างความสามัคคีปรองดอง เพราะการแสดงออกที่ให้เห็นถึงกริยาอาการ สามารถบ่งบอกได้ว่า มีความจริงใจหรือไม่อย่างไร ดังนั้นการที่จะสร้างความสามัคคี ต้องนำเอาด้านกายกรรมมาปรับใช้ในหมู่คณะ ชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคีได้ ตรงประเด็นตามหลัก เห็นด้วย[๓๗๑]

---

[๓๖๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๖๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๖๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๖๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๖๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๗๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๗๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๕) การสร้างความสามัคคีเริ่มต้นในครอบครัว หมู่คณะ ชุมชน ตำบล จนถึงประเทศชาติ ตามหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านกายภาพเป็นเรื่องที่สำคัญไม่แพ้ด้านอื่นๆ เนื่องจากการแสดงออก แสดงถึงความจริงใจ หรือไม่พอใจ ดังนั้นหากมีการแสดงออกที่ดีก็จะสามารถสร้างความสามัคคีได้ ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๗๒]

๖) ตามหลักสาราณียธรรม ๖ ด้านเมตตากายกรรม มีความสำคัญโดยเริ่มต้นตั้งแต่ครอบครัว คณะ ชุมชน ตำบล การแสดงออกทางกายกรรม บ่งบอกถึงความสามัคคีหรือความขัดแย้งได้ เห็นด้วยกับงานวิจัยครั้งนี้[๓๗๓]

๗) พระสังฆาธิการมีการเสริมสร้างความปรองดองตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในด้านเมตตากายกรรม คือการแสดงออกที่สร้างความสามัคคีควรทำอย่างไร เพื่อให้ประชาชนนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งในหมู่คณะ เห็นด้วย[๓๗๔]

๘) ตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในด้านเมตตากายกรรม ที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมครั้งแล้วครั้งเล่า เพื่อให้เกิดความสามัคคี เป็นการแสดงออกทางอาการโดยความพอใจหรือไม่พอใจ อันจะนำไปสู่ความขัดแย้งในที่สุด หากแสดงความเป็นมิตรต่อกัน ก็จะสามัคคีตลอดไป ตรงประเด็นกับงานวิจัย[๓๗๕]

๙) ด้านกายกรรม ในหลักของสาราณียธรรม ๖ เป็นการแสดงออกที่บ่งบอกถึงการแสดงความขัดแย้ง หรือการแสดงความสามัคคี ดังนั้นพระสังฆาธิการ จึงหมั่นปลูกฝังตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าให้มีความรัก ความเอื้อเฟื้อต่อกัน นั่นคือการแสดงถึงความสามัคคีต่อกัน เห็นด้วย[๓๗๖]

๑๐) การบรรยายธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยพระสังฆาธิการนำไปสอนในด้านเมตตากายกรรม เพื่อให้มีความสามัคคีต่อกัน อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความปรองดองในหมู่คณะ ซึ่งไม่มีข้อทักท้วง[๓๗๗]

---

[๓๗๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๗๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๗๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๗๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๗๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๗๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๑) พระสังฆาธิการ เป็นสะพานบุญที่นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายธรรมเพื่อให้ประชาชนถือเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันเป็นสุข โดยไม่มีความขัดแย้งแต่อย่างใด[๓๗๘]

ด้านสาธารณโภคี

๑) พระสังฆธิการ มีการบรรยายธรรมในด้านสาธารณโภคี ในการแบ่งปัน ซึ่งพระสังฆาธิการเองก็ได้ปฏิบัติมาตลอด เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้ประชาชนได้เห็น และนำไปปฏิบัติตาม เช่น แบ่งปัน ในการแจกทุนการศึกษาให้กับนักเรียน เยี่ยมผู้ป่วย และผู้ชรา และมีการสร้างความสนิทสนมกลมเกลียวกับชาวบ้านในละแวกวัด จะเห็นว่าเป็นการเสริมสร้างความปรองดองในชุมชน เห็นด้วยกับการวิจัย[๓๗๙]

๒) พระสังฆาธิการ มีการแบ่งปันตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในด้านสาธารณโภคี คือ การแบ่งปัน ในส่วนของทางวัด และพระสังฆาธิการ มีการช่วยเหลือชุมชนตามกำลัง และมีการแจกข้าวก้นบาตร เพื่อนักเรียน เป็นการสร้างความสมานสามัคคีในชุมชน นักเรียนจะได้มีข้าวกิน และนำไปแจกในชุมชน เป็นเรื่องถูกต้อง ไม่มีประเด็น[๓๘๐]

๓) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาสอนเป็นกิจวัตร เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนมีความสามัคคี พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เกิดความรักใคร่กลมเกลียว มีความสมานสามัคคีต่อกัน มีการแบ่งปันต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เห็นด้วยกับการวิจัยในเรื่องนี้ [๓๘๑]

๔) พระสังฆาธิการ มีการบรรยายธรรมในส่วนของสาธารณโภคี ที่ให้มีการเอื้อเฟื้อต่อกัน แบ่งปันซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่ความรักใคร่กลมเกลียว ทำให้เกิดความรัก ความผูกพันต่อกัน มีความสามัคคีต่อกัน เริ่มต้นจากในครอบครัว ต่อมาในหมู่คณะ ชุมชน เป็นการวิจัยที่ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๘๒]

๕) การมีการแบ่งปันกันตามหลักสาธารณโภคี ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า จะเห็นว่า หากมีการแบ่งปัน รักใคร่กลมเกลียว ก็จะไม่เกิดความขัดแย้งในหมู่คณะ เพราะจะมีความรัก ความผูกพัน และเกรงใจกัน เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามคำสอนนี้ ไม่มีข้อทักท้วงแต่อย่างใด[๓๘๓]

---

[๓๗๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๗๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๘๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๘๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๘๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๘๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๖) ตามที่พระสังฆาธิการ ได้มีการสอนหลักธรรมในด้านสาธารณโภคี คือ การแบ่งปัน เป็นการเสียสละเล็กๆ น้อยๆ ตามกำลัง เพื่อสร้างความรักใคร่กลมเกลียวจากหมู่คณะเล็กๆ จนถึงสังคมใหญ่ อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองซึ่งกันและกัน สนับสนุนและเห็นด้วย [๓๘๔]

๗) สอนตามหลักธรรม ให้มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน จะได้พึ่งพาอาศัยกัน มีการเอื้อเฟื้อต่อกัน ทำให้เกิดความผูกพัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นำไปสู่ความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๘๕]

๘) การที่ประชาชนมีการนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในด้านสาธารณโภคี คือ การแบ่งปัน ทำให้เกิดความรักใคร่ มีการปรึกษาหารือกัน สนิทสนมกลมเกลียวกัน จะนำไปสู่ความสามัคคี เป็นการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการที่ได้นำหลักธรรมไปสอน ไม่มีข้อทักท้วงแต่อย่างใด[๓๘๖]

๙) ตามหลักธรรมคำสอน ด้านสาธารณโภคี มีการสอนให้แบ่งปัน การมีน้ำใจต่อกัน ให้ทานกัน บริจาคเล็กๆ น้อยๆ ตามกำลังศรัทธา ก็ถือว่าเป็นการแบ่งปัน และพระสังฆาธิการมีการปฏิบัติให้ชาวบ้านเห็น มีการไปเยี่ยมเยียนผู้ป่วย ผู้ชรา เป็นการสร้างความรักความผูกพันต่อกัน เห็นด้วยในการปฏิบัติตามหลักธรรมตามเรื่องวิจัย[๓๘๗]

๑๐) จะเห็นว่าพระสังฆาธิการ มีการบรรยายธรรมในส่วนของสาธารณโภคี คือการแบ่งปัน เพื่อให้ประชาชนนำไปปฏิบัติ ถือเป็นเรื่องที่ดีในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ อันจะนำไปสู่ในสังคมใหญ่ในประเทศต่อไป [๓๘๘]

๑๑) การบรรยายธรรมในส่วนของสาธารณโภคี ให้มีการแบ่งปัน ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน การเริ่มต้น ต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อน ต่อมาในหมู่คณะ ในชุมชน ซึ่งจะช่วยให้มีความสามัคคี และจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน มีน้ำใจต่อกัน เป็นเรื่องที่ดี ไม่มีข้อทักท้วง [๓๘๙]

---

[๓๘๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๘๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๘๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๘๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๘๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๘๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

ด้านสีลสามัญญตา

๑) พระสังฆาธิการ จะบรรยายธรรมในด้านสีลสามัญญตาเสมอ เนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่องทั้งทางธรรม และการใช้ชีวิตประจำวัน คือ ความประพฤติ ในการรักใคร่สามัคคี และกฎ ระเบียบต่างๆ ที่ควรปฏิบัติ รวมถึงกฎหมายของทางราชการ กฎหมายต่างๆ ไม่ควรละเว้น และควรเคารพ เช่น กฎจราจร กฎหมาย เป็นต้น ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๙๐]

๒) ในปัจจุบัน ทั้งพระสังฆาธิการ และประชาชนคนไทย จะต้องเคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เหมือนกัน ไม่มีการยกเว้น ส่วนทางธรรม การรักษาศีล ทุกคนควรปฏิบัติ หากใครไม่ปฏิบัติก็ไม่ผิดกฎหมาย พระสังฆาธิการจึงหมั่นบรรยายธรรมให้ทุกคนปฏิบัติ เพื่อการนำไปใช้กับชีวิตประจำวัน คือ กฎ ระเบียบต่างๆ ที่ควรเคารพ เป็นความประพฤติอย่างหนึ่งที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ มีระเบียบวินัย เป็นต้น เห็นด้วยกับการวิจัย ไม่มีประเด็น[๓๙๑]

๓) ในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าด้วยภาวะเศรษฐกิจก็ตาม หรือจะด้วยเหตุผลอื่นๆ คนมีความเห็นแก่ตัวกันมาก พระสังฆาธิการจึงจำเป็นต้องบรรยายธรรมในด้านศีลธรรมเสมอ ให้มีความรักใคร่สามัคคี ประพฤตสุจริต ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหมู่คณะ ไม่เอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้สังคมอยู่อย่างสันติสุข เห็นด้วยกับงานวิจัย [๓๙๒]

๔) การที่พระสังฆาธิการ ได้นำเอาหลักธรรมคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้ามาบรรยายให้ฟัง เพื่อให้ประชาชนคนไทย เคารพกฎ ระเบียบ ของบ้านเมือง ปฏิบัติให้ถูกต้อง เพื่อลดความขัดแย้งในสังคมไทย โดยพระสังฆาธิการจะช่วยลดความขัดแย้งให้กับทางราชการระดับหนึ่ง เป็นการวิจัยที่ตรงประเด็น[๓๙๓]

๕) ตามที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมตามหลักข้อสีลสามัญญตา ให้มีการเคารพกฎ ระเบียบของบ้านเมือง เพื่อลดความขัดแย้ง และการถูกกฎหมายลงโทษตามกฎหมาย หากทุกคนได้ปฏิบัติตาม จะเป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานภาครัฐอีกทางหนึ่ง ส่วนทางธรรมหากทุกคนได้ปฏิบัติก็จะได้กับตนเองในความประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม การไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น การประพฤติตัวด้วยความเสมอภาค ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น เห็นด้วยตรงประเด็น[๓๙๔]

---

[๓๙๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๙๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๙๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๙๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๙๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๖) พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมในส่วนของการเคารพกฎ ระเบียบ ทั้งในส่วนของหลักธรรม และรวมถึงทางโลกที่ทุกคนต้องปฏิบัติในการเคารพกฎ ระเบียบ ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สังคมสันติสุข ไม่มีความขัดแย้งกัน รักใคร่กลมเกลียว เพื่อให้บ้านเมืองสงบสุข ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๙๕]

๗) พระสังฆาธิการบรรยายธรรมให้อยู่ศีลในธรรม และให้อยู่ในกฎระเบียบของกฎหมายบ้านเมือง เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามัคคีในสังคม และเพื่อให้สังคมสันติสุข เป็นการแบ่งเบาภาระของทางราชการ หากทุกคนปฏิบัติตาม ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๙๖]

๘) การเคารพกฎหมาย เป็นหน้าที่ของพลเมือง เพื่อให้คนในประเทศมีเสรีภาพเท่าเทียมกัน ดังนั้นทุกคนต้องเคารพกฎหมาย ส่วนในด้านหลักธรรม ก็เป็นกฎระเบียบอีกอย่างหนึ่งที่ทุกคนควรปฏิบัติ ที่ได้ผลกับตนเอง จึงเป็นหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่เป็นตัวแทนของพระพุทธเจ้าในการแนะนำให้ประชาชนนำหลักธรรมมาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ เพื่อความรักใคร่สามัคคี เพื่อนำไปสู่ความสงบสุขของบ้านเมือง จึงเห็นด้วยกับงานวิจัยนี้ ไม่มีข้อเสนอแนะ[๓๙๗]

๙) การที่ปวงชนชาวไทย มีการเคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม อันจะนำไปสู่ความสามัคคีในบ้านเมือง จากกลุ่มเล็กๆ ไปสู่กลุ่มใหญ่ จนถึงประเทศชาติ หากทุกคนได้ปฏิบัติตามจะทำให้บ้านเมืองสงบสุข จึงเป็หน้าที่ของพระสังฆาธิการที่ช่วยแบ่งเบาภาระให้กับประเทศชาติ เพื่อให้บ้านเมืองสงบสุขไม่มากก็น้อย ไม่มีข้อทักท้วงงานวิจัย[๓๙๘]

๑๐) การที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมในเรื่องต่างๆ เป็นเรื่องการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง ซึ่งเป็นหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่สอนให้ทุกคนมีหลักธรรมประจำใจ และมีธรรมอยู่ในจิตใจ[๓๙๙]

๑๑) การที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าในด้านของกฎระเบียบ ต่างๆ ทั้งในส่วนของพุทธศาสนา และในส่วนของกฎหมายบ้านเมืองที่ทางราชการ ล้วนเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยทั้งสิ้นที่ต้องเคารพ หากทุกคนนำมาปฏิบัติได้ก็จะนำความสามัคคีในหมู่คณะ สังคม ประเทศชาติ ไม่มีข้อเสนอแนะ เห็นด้วย[๔๐๐]

---

[๓๙๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๙๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๙๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๙๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๓๙๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๐๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๑) การที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าในด้านของกฎระเบียบ ต่างๆ ทั้งในส่วนของพุทธศาสนา และในส่วนของกฎหมายบ้านเมืองที่ทางราชการ ล้วนเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยทั้งสิ้นที่ต้องเคารพ หากทุกคนนำมาปฏิบัติได้ก็จะนำความสามัคคีในหมู่คณะ สังคม ประเทศชาติ ไม่มีข้อเสนอแนะ เห็นด้วย[๔๐๑]

ด้านทิฏฐิสามัญญตา

๑) การที่พระสังฆาธิการได้นำหลักธรรมคำสอนมาสอนให้ชาวบ้านประชาชน ฟังนั้น เป็นการสร้างสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เช่น ในด้านทิฏฐิสามัญญตา เป็นหลักธรรมที่สอนให้มีความเสมอภาคทางความคิด และการให้เกียรติและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกต้อง เห็นด้วยกับงานวิจัย ไม่มีข้อเสนอแนะ[๔๐๒]

๒) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสอน ทุกเรื่องเป็นเรื่องของการสร้างความสามัคคี หากทุกคนได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันในสังคมจะไม่มีความขัดแย้งกันเลย ซึ่งจะเป็นว่าการบรรยายธรรมโดยพระสังฆาธิการ ล้วนแต่เป็นการสร้างความสามัคคีปรองดอง ซึ่งล้วนแต่มีเหตุผลมารองรับ หากมีเหตุผลก็ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน ไม่มีข้อเสนอแนะ[๔๐๓]

๓) การที่พระสังฆาธิการ สอนให้ทุกคนมีความเสมอภาคทางความคิดและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น นั่นคือการแสดงออกทางความคิดเห็น เมื่อมีความคิดเห็นก็ต้องเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และมีความประพฤติตนอย่างมีระเบียบวินัย นั่นหมายถึงการสร้างความสามัคคี ขอสนับสนุนไม่มีข้อทักท้วง[๔๐๔]

๔) พระสังฆาธิการมีการบรรยายธรรมทุกครั้ง ล้วนแต่เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ หากทุกคนที่ได้สดับตรับฟังแล้ว และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน กับบุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน ชุมชน สังคมเล็ก จนถึงสังคมใหญ่ โดยเฉพาะมีการให้เกียรติทางความคิดเคารพซึ่งกันและกัน มีเหตุผลในการคิด จะช่วยให้บ้านเมืองจะสงบสุขขึ้น เห็นด้วย ไม่มีข้อเสนอแนะ[๔๐๕]

๕) หากประชาชนในบ้านเมือง มีความคิด และเคารพในเหตุผลของผู้อื่นรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตามที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะจะช่วยให้บ้านเมืองสงบสุข แบ่งเบาภาระของทางราชการในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เห็นด้วย[๔๐๖]

---

[๔๐๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๐๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๐๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๐๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๐๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๐๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๖) พระสังฆาธิการ มีหน้าที่ในการบรรยายธรรม ก็เปรียบเสมือนเป็นครูวิชาศีลธรรม ในทางพุทธศาสนา ซึ่งสอนให้ประชาชนทำความดี ให้มีความเสมอภาคทางความคิด และเคารพความคิดเห็นผู้อื่น ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีเหตุผลในทางความคิด ซึ่งจะช่วยให้มีความสามัคคีในหมู่คณะ ต่อไปก็จะเป็นสังคมใหญ่ บ้านเมืองก็จะสงบสุข เห็นด้วยกับงานวิจัยนี้[๔๐๗]

๗) พระสังฆาธิการได้อบรมบรรยายธรรมให้กับประชาชน ให้เป็นคนที่มีเหตุผลในการรับฟัง และให้มีความเสมอภาคทางความคิด มีเหตุมีผล หากทุกคนนำไปปฏิบัติได้ บ้านเมืองก็จะสงบสุข จะช่วยแบ่งเบาภาระกับทางภาครัฐในการแก้ปัญหาบ้านเมืองได้ ขอสนับสนุน [๔๐๘]

๘) พระสังฆาธิการ มีหน้าที่อบรมสั่งสอนในด้านหลักธรรม ให้กับประชาชน ส่วนหน่วยงานภาครัฐ มีหน้าที่อบรมประชาชนในด้านกฎหมายบ้านเมือง หากพระสังฆาธิการและหน่วยงานภาครัฐ มาร่วมมือกันในการอบรมให้ประชาชนปฏิบัติตาม บ้านเมืองก็จะสงบสุข ถูกต้องแล้ว[๔๐๙]

๙) บ้านเมืองจะสงบสุขได้ ก็ต้องร่วมมือร่วมใจกันทั้ง ๓ ฝ่าย คือ พระสังฆาธิการ ผู้บริหารประเทศ ประชาชน ช่วยกันรณรงค์ในการเคารพกฎหมาย เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยึดหลักความถูกต้องดีงาม มาใช้ในชีวิตประจำวัน ความสงบสุขจะเกิดขึ้นในหมู่คณะ ชุมชน สังคม ประเทศชาติต่อไป ขอสนับสนุน[๔๑๐]

๑๐) พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสอนให้ชาวบ้าน ประชาชน ได้รับฟัง ตั้งแต่อดีตกาล จนถึงปัจจุบัน โดยให้นำหลักทิฏฐสามัญญตา มีประพฤติปฏิบัติ ทุกคนจะมีความเสมอภาคทางความคิด หากเปรียบทางโลก ก็คือ ประชาธิปไตย การนำเอาเหตุผลมาคุยกัน การมีความเห็นร่วมกัน ร่วมมือร่วมใจกันสร้างสรรค์ จะช่วยให้บ้านเมืองสงบสุข ไม่ต้องวุ่นวายเหมือนกับปัจจุบัน เห็นด้วยกับงานวิจัยครั้งนี้ [๔๑๑]

๑๑) บ้านเมืองมีกฎหมาย หากทุกคนได้นำไปปฏิบัติโดยการให้ความเคารพในการปฏิบัติตาม ก็ไม่ต่างจาก พระสังฆาธิการที่นำหลักธรรมคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้ามาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน คือ มีความเสมอภาคทางความคิด มีเหตุผล ยึดหลักความถูกต้องดีงาม มีอุดมคติที่ถูกต้องและร่วมมือร่วมใจกัน จะช่วยให้สังคมเกิดความสงบ เป็นการเสริมสร้างความปรองดองในสังคม เห็นด้วย[๔๑๒]

---

[๔๐๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๐๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๐๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๑๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๑๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

[๔๑๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๔.๔.๑ องค์ความรู้

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎี แนวคิด หลักธรรม รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม นำมารวบรวม เรียบเรียงวิเคราะห์ และนำมาสรุปให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามระเบียบวิธีวิจัย จากนั้นนำเอาผลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณมาสรุปวิเคราะห์พร้อมทั้งสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ดังต่อไปนี้ ปรากฏในแผนภาพที่ ๔.๔.๑

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แนวคิดเรื่องสันติสุข
๑) การศึกษา ๒) ศาสนา ๓) การเมือง ๔) กระบวนการยุติธรรม
๕) สื่อทางสังคม

หลักสาราณียธรรม ๖
๑) มโนกรรม ๒) วจีกรรม ๓) กายกรรม ๔) สาธารณโภคี ๕) สีลสามัญญตา
๖) ทิฏฐิสามัญญตา

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
๑) หลักความถูกต้อง ๒) หลักความเหมาะสม ๓) หลักความบริสุทธิ์ ๔) หลักความยุติธรรม ๕) หลักพรหมวิหารธรรม ๖) หลักความเสียสละ

หลักความถูกต้อง	หลักความเหมาะสม	หลักความบริสุทธิ์	หลักความยุติธรรม	หลักพรหมวิหารธรรม	หลักความเสียสละ
๑. สอนให้ชาวบ้านมีการศึกษา เรียนรู้ในด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าและนำไปปฏิบัติ	๑.บรรยายธรรมในวันพระ หรือวันสำคัญทางพุทธศาสนาหรือได้รับการนิมนต์ไปบรรยายธรรมนอกสถานที่	๑. บรรยายธรรมด้วยความเต็มใจ และแนะนำในสิ่งที่ดีงามเพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	๑. พระสังฆาธิการจะทรงไว้เพื่อความยุติธรรม เมื่อประชาชนมาขอความช่วยเหลือในด้านต่างๆ	๑.พระสังฆาธิการให้ความช่วยเหลือ แบ่งปันทำประโยชน์ให้กับชุมชน	๑.พระสังฆาธิการช่วยเหลือ แบ่งปันให้กับประชาชนลูกหลานชาวบ้านตามกำลังหรืออัตภาพโดยไม่เดือดร้อน

แผนภาพที่ ๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แนวคิดเรื่องสันติสุข
๑) การศึกษา ๒) ศาสนา ๓) การเมือง ๔) กระบวนการยุติธรรม
๕) สื่อทางสังคม

หลักสาราณียธรรม ๖
๑) มโนกรรม ๒) วจีกรรม ๓) กายกรรม ๔) สาธารณโภคี ๕) สีลสามัญญตา
๖) ทิฏฐิสามัญญตา

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
๑) หลักความถูกต้อง ๒) หลักความเหมาะสม ๓) หลักความบริสุทธิ์ ๔) หลักความยุติธรรม ๕) หลักพรหมวิหารธรรม ๖) หลักความเสียสละ

หลักความถูกต้อง	หลักความเหมาะสม	หลักความบริสุทธิ์	หลักความยุติธรรม	หลักพรหมวิหารธรรม	หลักความเสียสละ
๒. ถ่ายทอดความรู้หลักธรรมคำสอนให้แก่บุตรหลานชาวบ้านในชุมชน เพื่อนำไปแนะนำให้กับบุคคลในครอบครัว ในเบื้องต้นสามัคคี ปรองดอง แบ่งปัน	๒. ให้ทุนการศึกษาและนักเรียนที่เรียนดีแต่ฐานะยากจนในชุมชน เพื่อให้ลูกหลานในชุมขน มีการศึกษา เพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับบุคคลในครอบครัว	๒. วัด โดยพระสังฆาธิการ เป็นศูนย์กลางและศูนย์รวมจิตใจของประชาชน และเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนด้วยความบริสุทธิ์ใจ	๒. พระสังฆาธิการจะวางตัวเป็นกลางเมื่อประชาชนมีกรณีพิพาท และมาขอให้ช่วยให้ไกล่เกลี่ยให้	๒. ให้ความช่วยเหลือปรับทุกข์ แนะนำปลดเปลื้องความทุกข์ใจของประชาชนด้วยหลักธรรมให้คลายจากทุกข์ ๓. แสดงความยินดีกับหมู่บ้าน ชุมชน และประชาชน เมื่อประสบความสำเร็จ หรืออยู่ดีมีสุข	๒. ช่วยเหลือผู้อื่น ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน ในยามที่อยู่ในภาวะคับขัน ๓. บริจาคทรัพย์ในโอกาสต่างๆ ให้กับนักเรียน โรงพยาบาล ให้กับชุมชน หมู่บ้าน

แผนภาพที่ ๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แนวคิดเรื่องสันติสุข
๑) การศึกษา ๒) ศาสนา ๓) การเมือง ๔) กระบวนการยุติธรรม
๕) สื่อทางสังคม

หลักสาราณียธรรม ๖
๑) มโนกรรม ๒) วจีกรรม ๓) กายกรรม ๔) สาธารณโภคี ๕) สีลสามัญญตา
๖) ทิฏฐิสามัญญตา

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
๑) หลักความถูกต้อง ๒) หลักความเหมาะสม ๓) หลักความบริสุทธิ์ ๔) หลักความยุติธรรม ๕) หลักพรหมวิหารธรรม ๖) หลักความเสียสละ

หลัก ความถูกต้อง	**หลัก ความเหมาะสม**	**หลัก ความบริสุทธิ์**	**หลัก ความยุติธรรม**	**หลัก พรหมวิหารธรรม**	**หลัก ความเสียสละ**
๓. นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายธรรม เพื่อให้ประชาชนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ๔. อบรมสั่งสอนให้ประชาขนที่มาวัดรู้สึกสามัคคีปรองดอง แบ่งปัน	๓.พระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับนักการเมืองต่างๆ ในการร่วมกิจกรรมของวัด แต่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ๔.พระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับกำนันผู้ใหญ่บ้านในการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาและเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	๓. วัด และพระสังฆาธิการ เป็นที่เคารพบูชาและเป็นที่ยึดเหนี่ยวด้านจิตใจของประชาชน ๔. พระสังฆาธิการมีความจริงใจบริสุทธิ์ใจต่อหน้าที่และสังคม	๓.พะสังฆาธิการสร้างความเชื่อมั่นความถูกต้อง ยุติธรรมให้กับประชาชนหมู่บ้าน ชุมชน ๔. สนับสนุนและชี้ทางให้ประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน สังคม ยึดถือความถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง	๔. พระสังฆาธิการ ทำตัวและทำใจเป็นกลาง ดำรงตั้งมั่นอยู่ในธรรมเสมอ ๕. พระสังฆาธิการเมื่อประชาชนมีทุกข์ และมาที่วัด เพื่อคลายทุกข์จะไม่เหยียบย่ำซ้ำเติม	๔.ให้ความเมตตาต่อประชาขนในชุมชน สังคม รับฟังปัญหา เพื่อช่วยแก้ไขไปในทางที่ดีขึ้น ๕. ให้ความร่วมมือกับชุมชน หมู่บ้าน เนื่องในโอกาสต่างๆ เช่น วันเด็ก วันปีใหม่

แผนภาพที่ ๔.๔.๓ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

แนวคิดเรื่องสันติสุข
๑) การศึกษา ๒) ศาสนา ๓) การเมือง ๔) กระบวนการยุติธรรม
๕) สื่อทางสังคม

หลักสาราณียธรรม ๖
๑) มโนกรรม ๒) วจีกรรม ๓) กายกรรม ๔) สาธารณโภคี ๕) สีลสามัญญตา
๖) ทิฏฐิสามัญญตา

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี
๑) หลักความถูกต้อง ๒) หลักความเหมาะสม ๓) หลักความบริสุทธิ์ ๔) หลักความยุติธรรม ๕) หลักพรหมวิหารธรรม ๖) หลักความเสียสละ

หลักความถูกต้อง	หลักความเหมาะสม	หลักความบริสุทธิ์	หลักความยุติธรรม	หลักพรหมวิหารธรรม	หลักความเสียสละ
๕. เป็นผู้นำทางหลักธรรมให้แก่ประชาชนที่มาวัดได้ทราบในหลักธรรมในทางที่ถูกต้องและนำไปปฏิบัติได้ ๖. จัดทำกิจกรรมให้กับนักเรียนนักศึกษา มาทำกิจกรรมที่วัด ด้านพุทธศาสนา เพื่อให้รู้หลักธรรม	๕.วัดโดยพระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และประชาชน เมื่อมีกิจกรรมที่ทางราชการจัดขึ้นเพื่อไปบรรยายธรรม	๕. พระสังฆาธิการยินดีรับนิมนต์ไปบรรยายธรรมนอกสถานที่ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ๖.พระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับชุมชนและละแวกใกล้เคียงในการทำประโยชน์ต่อชุมชนด้วยความบริสุทธิ์	๕. พระสังฆาธิการเป็นตัวกลางเป็นตัวเชื่อม ในการแก้ปัญหาสังคม แก้ปัญหาชีวิต ให้กับประชาชนด้วยความยุติธรรม	๖. พระสังฆาธิการมีธรรมอยู่ในใจเสมอ พร้อมจะเป็นผู้ให้ เป็นผู้ช่วยเหลือตลอด	๖. ให้ความช่วยเหลือต่างๆ กับคนชรา ผู้ป่วย ติดเตียงในละแวก และชุมชน

แผนภาพที่ ๔.๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย สามารถอธิบายรายละเอียดการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในแต่ละด้าน ซึ่งประกอบด้วยหลักความถูกต้อง หลักความเหมาะสม หลักความบริสุทธิ์ หลักความยุติธรรม หลักพรหมวิหารธรรม และหลักความเสียสละ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านความถูกต้อง

จากรูปแบบการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านหลักความถูกต้อง สามารถอธิบายได้ว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการนั้นต้องอาศัยหลักความถูกต้อง ดังนี้คือ

๑.๑ สอนให้ชาวบ้านมีการศึกษา เรียนรู้ในด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าและนำไปปฏิบัติ คือ วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนไทย โดยมีพระสังฆาธิการ มีหน้าที่ทำนุบำรุงรักษาวัด จัดกิจการ และศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี และมีหน้าที่ต้องดูแลบริหารกิจการภายในวัดอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการปกครอง การศึกษา การปฏิบัติ และอื่นๆ ให้มีความก้าวหน้า ถูกต้องเป็นระเบียบ เพื่อให้วัดเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่างๆ ของพุทธศาสนิกชนทั่วไป และเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ของประชาชน ดังนั้น พระสังฆาธิการ มีภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์ที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง เช่น มีบทบาทหน้าที่ในการเผยแผ่ศาสนา จึงต้องสอนให้ชาวบ้านมีการศึกษา เรียนรู้ในด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในชุมชน หมู่คณะ และประเทศชาติ

๑.๒ ถ่ายทอดความรู้หลักธรรมคำสอนให้แก่บุตรหลานชาวบ้านในชุมชนเพื่อนำไปแนะนำให้กับบุคคลในครอบครัวในเบื้องต้น คือ บทบาทและภารกิจของคณะสงฆ์ ๖ ด้านของพระสังฆาธิการ จะต้องนำไปปฏิบัติ วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน บ้านอยู่ใกล้วัด การบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการ มีการบรรยายที่วัดในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันสวดมนต์ข้ามปี เป็นต้น และบรรยายนอกสถานที่ ที่เป็นวันสำคัญทางประเพณีไทย เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น เมื่อได้รับการนิมนต์ โดยบทบาทของพระสังฆาธิการ จะต้องบรรยายธรรม โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายให้กับพุทธศาสนิกชน และโดยเฉพาะบุตรหลานชาวบ้านในชุมชน ที่มาร่วมทำบุญและกิจกรรมที่วัดเพื่อเป็นการปลูกฝังบุตรหลานของชาวบ้านในชุมชนในสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ดีงาม และนำไปดำรงชีวิตประจำวัน และเด็กซึ่งเป็นบุตรหลานชาวบ้าน กำลังเจริญเติบโตเข้าสู่วัยรุ่น ต้องมีเหตุผลประกอบเมื่อได้รับการปลูกฝัง ก็สามารถนำไปอธิบายให้บุคคลในครอบครัวได้ทราบ ซึ่งเด็กที่ เป็นลูกหลานชาวบ้านดังกล่าว ในอนาคตจะต้องเป็นเยาวชนของชาติ หากได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่ถูกต้องตั้งแต่เด็กๆ ย่อมเป็นผลดีแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

๑.๓ นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายธรรม เพื่อให้ประชาชนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน คือ ศาสนาพุทธ มีหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นแนวทางปฏิบัติ พระสังฆาธิการ เป็นตัวแทนในการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ปฏิบัติแต่สิ่งดีๆ ในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นการปลูกฝังประชาชนในชุมชน หลายๆ ชุมชน ก็เป็นสังคมใหญ่ หากทุกคนนำไปปฏิบัติทุกวันเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต หลักธรรมที่นำไปปฏิบัติก็จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ชุมชน อำเภอ จังหวัด ประเทศชาติต่อไป

๑.๔ อบรมให้ประชาชนที่มาวัดรู้จักสามัคคีปรองดอง และแบ่งปัน คือ การบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการ เป็นการบรรยายธรรมตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นการปลูกฝังอบรมที่วัด เมื่อประชาชนมาทำบุญ ฟังธรรม ร่วมทำกิจกรรมด้วยกัน เช่น ในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา โดยให้ถือปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี และในสิ่งที่ถูกต้อง ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ชีวิตประสบแต่ความสุข ความเจริญ ไม่เบียดเบียน แก่งแย่งชิงดีกัน อภัยซึ่งกันและกัน แบ่งปันกัน เอื้อเฟื้อกัน ทำให้รู้จักกันมากขึ้นและมีความรักความสามัคคี ซึ่งกันและกัน โดยการเริ่มต้นจากครอบครัว หมู่คณะชุมชน สังคม ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองต่อไป

๑.๕ เป็นผู้นำทางหลักธรรมให้แก่ประชาชนที่มาวัดได้ทราบในหลักธรรมในทางที่ถูกต้องและนำไปปฏิบัติได้ คือ ภารกิจของพระสังฆาธิการ มีหน้าที่ในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเพื่อให้ประชาชนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันในสิ่งที่ถูกต้อง การบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการก็จะนำ คำสอนในสิ่งที่ถูกต้องให้นำไปปฏิบัติ เป็นการปลูกฝังทุกวัน ก็จะเกิดความเคยชินกับการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบหากทุกคนในหมู่คณะ ในชุมชน ได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง ก็จะทำให้ปฏิบัติตัวดี ก็จะไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง ซึ่งอันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองตลอดไป

๑.๖ จัดทำกิจกรรมให้กับนักเรียน นักศึกษามาทำกิจกรรมที่วัดด้านพุทธศาสนา เพื่อให้มีความรู้ด้านหลักธรรมมากขึ้น คือ พระสังฆาธิการ ได้รับมอบหมายให้จัดโครงการต่างๆ โดยให้นักเรียน นักศึกษา มาร่วมกิจกรรมที่วัด เช่น โครงการอบรมจริยธรรมนักเรียน ข้าราชการและประชาชน ซึ่งโครงการดังกล่าว เป็นโครงการที่ให้นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมทางพุทธศาสนานอกเหนือจากการเรียนในชีวิตประจำวัน เป็นการปลูกฝังให้เด็กได้รับรู้ รับทราบ และมีกิจกรรมร่วมกัน ได้พบปะ พูดคุยกัน อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ส่วนพระสังฆาธิการก็จะบรรยายธรรม ที่เป็นหลักธรรมคำสอนในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาที่เป็นวัยรุ่น ได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่ถูกต้องในสิ่งที่ดีงาม อนาคตนักเรียน นักศึกษา ดังกล่าว จะเป็นเยาวชนของชาติที่เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และนำไปสู่การพัฒนาประเทศต่อไป

๒. การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านความเหมาะสม

จากรูปแบบการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านหลักความเหมาะสม สามารถอธิบายได้ว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการนั้นต้องอาศัยหลักความเหมาะสม ดังนี้คือ

๒.๑ บรรยายธรรมในวันพระ หรือวันสำคัญทางพุทธศาสนา หรือได้รับการนิมนต์ไปบรรยายธรรมนอกสถานที่ คือ การบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการที่เหมาะสมทุกบรรยากาศ ซึ่งบทบาทภารกิจของพระสังฆาธิการ คือบรรยายธรรมที่เป็นสื่อกลางในการกระทำความดี ความถูกต้องตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า หลักธรรมดังกล่าวเป็นการสร้างความปรองดองในครอบครัว หมู่คณะ ชุมชน ประเทศชาติ หากประชาชนยึดเหนี่ยวและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนได้กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ในสิ่งที่ดีงามทุกคน ทุกครอบครัวจะมีความสุข ความปรองดอง พระสังฆาธิการจึงเหมาะสมที่จะถ่ายทอดให้ประชาชนที่ไปวัดฟัง และนำไปปฏิบัติ หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นการเดินทางสายกลาง เดินทางในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่หลงผิด และจะเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นการปลูกฝัง และให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง หากทุกคนได้นำไปปฏิบัติก็จะนำความสุขมาสู่ครอบครัว ชุมชน สังคมต่อไป

๒.๒ ให้ทุนการศึกษากับนักเรียนที่เรียนดีแต่ฐานะยากจนในชุมชน เพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับบุคคลในครอบครัว ภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์ มีการศึกษาสงเคราะห์ ซึ่งเป็นการสงเคราะห์ด้านการฝึกฝน อบรมแก่ประชาชน โดยหลักการแล้ว เป็นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่เด็ก และเยาวชน ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพุทธศาสนา เพื่อสามารถดำรงตนและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นพลเมืองที่มีความรู้คู่คุณธรรมของประเทศ ส่วนในด้านการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เด็กซึ่งเป็นนักเรียนจะต้องได้รับการศึกษา จึงจะมีความรู้เพื่อพัฒนาประเทศต่อไป ดังนั้น จึงเป็นภารกิจของคณะสงฆ์ที่จะต้องสนับสนุนในเรื่องการศึกษาของเยาวชนของชาติ ในด้านทุนการศึกษา โดยคัดเลือกนักเรียนที่เรียนดีแต่ฐานะยากจนในชุมชน ให้ได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน โดยเป็นการมอบทุนการศึกษา ให้แก่นักเรียนดังกล่าว มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียน มีความรู้ ก็จะสามารถนำมาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ถูกต้องให้กับครอบครัวได้ ซึ่งเป็นการเหมาะสมที่จะสนับสนุนกับเด็กนักเรียนในชุมชนดังกล่าว

๒.๓ พระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับนักการเมืองต่างๆ ในการร่วมกิจกรรมของวัด แต่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด คือ วัด พระสังฆาธิการ เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน นักการเมืองทุกคน ทั้งนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองระดับประเทศ ก็เป็นประชาชนที่จะสามารถเข้าวัดได้ตลอดเวลา เพื่อมาร่วมทำบุญ ฟังธรรม ร่วมกิจกรรมกับประชาชนที่มาวัดได้ทุกโอกาส โดยพระสังฆาธิการจะไม่มีการแบ่งแยก เลือกที่รักมักที่ชัง การให้ความร่วมมือกับนักการเมืองดังกล่าว ถือว่าเป็นความเหมาะสมที่ให้ความร่วมมือกับประชาชนที่มาร่วมกิจกรรมของวัด มาสร้างความเจริญให้กับวัด แต่การที่พระสงฆ์ เป็นบุคคล

ที่เป็นผู้นำทางศาสนา จะต้องเป็นมิตรกับคนทุกคน จึงจำเป็นต้องเดินทางสายกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เพื่อให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งขึ้นได้

๒.๔ พระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม คือ วัดก็จะอยู่ในบริเวณชุมชน และประชาชนก็จะมาร่วมทำบุญฟังธรรมที่วัด ซึ่งมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ก็เป็นบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำ เป็นตัวเชื่อมในเรื่องของการทำบุญที่วัด ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ การจัดกิจกรรมต่างๆ โดยเป็นผู้สนับสนุนให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมต่างๆ ของวัด ดังนั้น เพื่อความเหมาะสม พระสังฆาธิการ จะต้องให้ความร่วมมือ ให้ความสำคัญกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ในชุมชน โดยความร่วมมือของพระสังฆาธิการและพระภิกษุ สามเณรในวัด

๒.๕ วัด โดยพระสังฆาธิการ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและประชาชน เมื่อมีกิจกรรมที่ทางราชการจัดขึ้น เพื่อไปบรรยายธรรม คือ พระสังฆาธิการ เป็นบุคคลที่เป็นผู้นำทางศาสนา เป็นผู้ให้ในสิ่งที่ดีงาม โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มาบรรยาย เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ชีวิตมีความสุข และดำเนินชีวิตในชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นความเหมาะสมของพระสังฆาธิการในการสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และประชาชน ในการจัดกิจกรรมร่วมกัน โดยอาจจะใช้สถานที่ที่วัด เป็นที่จัดกิจกรรม พระสังฆาธิการก็ให้ความร่วมมือในเรื่องสถานที่ ในเรื่องโต๊ะ เก้าอี้ ในเรื่องน้ำดื่ม เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดอง หากหน่วยงานภาครัฐหรือประชาชน ขอนิมนต์ให้ไปบรรยายธรรมในสถานที่ต่างๆ เพื่อเป็นการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม ให้กับข้าราชการ ประชาชน พระสังฆาธิการก็ต้องให้ความร่วมมือในการไปบรรยายธรรมที่หน่วยงานภาครัฐ และประชาชน ได้จัดกิจกรรมขึ้น จึงเป็นการเหมาะสมที่จะร่วมมือ ร่วมใจในการสร้างความสามัคคีปรองดองขึ้น

๓. การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านความบริสุทธิ์

จากรูปแบบการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านหลักความบริสุทธิ์ สามารถอธิบายได้ว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการนั้นต้องอาศัยหลักความบริสุทธิ์ ดังนี้คือ

๓.๑ บรรยายธรรมด้วยความเต็มใจ และแนะนำในสิ่งที่ดีงาม เพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน คือ ด้วยภารกิจของพระสงฆ์ มีหน้าที่ในการเผยแผ่ศาสนา การเผยแผ่ศาสนาเป็นการเผยแผ่ตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เผยแผ่ในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม และด้วยความบริสุทธิ์ใจด้วยความเต็มใจ ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่ว่าจะบรรยายธรรมที่วัด หรือบรรยายธรรมนอกสถานที่ ตามที่ได้นิมนต์ไป โดยไม่ต้องคำนึงถึงเจ้าภาพจะเป็นใคร ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง จะเป็นคนรวยหรือคนจน จะต้องด้วยความเต็มใจและบริสุทธิ์ใจ

บรรยายเพื่อให้ประชาชนผู้รับฟังในหลักธรรมคำสอนได้รับฟังแล้ว นำไปปฏิบัติได้ เช่น การบรรยายธรรมในด้านศีล ๕ การสวดมนต์ในชีวิตประจำวันประชาชนผู้รับฟัง ฟังแล้วได้นำปฏิบัติในชีวิตประจำวันทำให้เกิดความสุขใจ

๓.๒ วัด โดยพระสังฆาธิการ เป็นศูนย์กลางรวมจิตใจของประชาชน และเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนด้วยความบริสุทธิ์ใจ วัด และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่งให้กับชาวบ้านโดยจิตวิญญาณ เป็นที่พึ่งทางใจ เมื่อประชาชน ชาวบ้าน มีทุกข์ใจ ก็มาวัด ก็สบายใจขึ้น ดังนั้น เมื่อประชาชนมาวัด ทำบุญ หรือมาวัด เพื่อสวดมนต์ แต่ไม่มีเงินทำบุญ แต่มากินข้าวที่วัด พระสงฆ์ ก็ไม่ควรตำหนิ เพื่อให้เขาทุกข์ใจอีก ต้องแบ่งปันให้กับทุกๆ คน เพื่อให้เขาสบายใจ สุขใจ มีกำลังใจสู้ชีวิตต่อไป เพื่อเป็นคนดีของชุมชน และปฏิบัติตัวดีได้เมื่อมาฟังธรรมที่วัด และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไปได้

๓.๓ วัดและพระสังฆาธิการ เป็นที่เคารพบูชา และเป็นที่ยึดเหนี่ยวด้านจิตใจของประชาชนคือ ตั้งอดีตกาล วัดและพระสังฆาธิการ เป็นที่พึ่งทางจิตวิญญาณ เป็นที่เคารพบูชา ตั้งแต่อดีตกาล เป็นที่พึ่งทางใจสำหรับทุกๆ คน แม้กระทั่งพระมหากษัตริย์สมัยก่อนเมื่อมีการออกรบจะไปวัด และไปหาพระสงฆ์ เพื่อขอกำลังในการต่อสู้เพื่อชัยชนะกลับมา และเป็นพึ่งทางใจและเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวด้านจิตใจของชาวบ้านมายาวนาน และปัจจุบันก็ยังเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนที่มาวัด ถึงแม้ในปัจจุบันการเข้าวัดของประชาชนน้อยลง เนื่องจากเศรษฐกิจ ที่ต้องต่อสู้เพื่อปากท้องและครอบครัว วัดและพระสังฆาธิการ ก็ยังเป็นที่พึ่งให้กับผู้ที่มาวัด แม้จะไม่มาทำบุญ ก็มาไหว้พระ สวดมนต์ได้ พระสงฆ์ก็ยังเป็นผู้ให้ด้วยความบริสุทธิ์เช่นเดิม การเป็นที่เคารพบูชา การเป็นที่ยึดเหนี่ยวด้านจิตใจของประชาชน จะเห็นว่า ผู้ที่ไม่ได้มาวัด ไม่ได้เข้าวัดเพื่อมาทำบุญสวดมนต์ แต่ที่บ้านจะเห็นว่า มีพระพุทธรูปบูชา หรือมีพระห้อยคอ ซึ่งบอกได้ว่าโดยรวมแล้ววัดและพระสงฆ์ยังเป็นที่เคารพบูชา และยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวด้านจิตใจของประชาชน

๓.๔ พระสังฆาธิการ มีความจริงใจ บริสุทธิ์ใจต่อหน้าที่และสังคม คือ ตามภารกิจของพระสงฆ์ โดยการนำของพระสังฆาธิการ มีการประชุมและมีการสอนให้พระในวัดเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของพระสงฆ์ การเป็นผู้ให้ ผู้แบ่งปัน ช่วยเหลือ การมีอัธยาศัยต่อประชาชนผู้ที่มาวัด โดยไม่เลือกปฏิบัติ ดังนั้น พระสงฆ์ สามเณร เมื่อมาบวชในวัดแล้ว จะต้องปฏิบัติในบทบาทและภารกิจของสงฆ์ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ การไปบรรยายธรรมในสถานที่ต่างๆ ก็จะต้องปฏิบัติธรรมในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และบริสุทธิ์ใจ ไม่เลือกคนจน คนรวย ปฏิบัติกับประชาชนเหมือนกันทุกคน ในขอบเขตของพระสงฆ์

๓.๕ พระสังฆาธิการ ยินดีรับนิมนต์ไปบรรยายธรรมนอกสถานที่ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือหน้าที่และบทบาทของพระสงฆ์ที่ต้องปฏิบัติ มีภารกิจหลัก ๖ ด้าน พระสงฆ์จะต้องปฏิบัติตามภารกิจดังกล่าวด้วยความบริสุทธิ์ใจต่อประชาชน ชาวบ้าน หรือผู้ที่มาวัด ภารกิจที่พระสังฆาธิการที่จะต้องไปบรรยายธรรม หรือทำกิจกรรมทั้งภายในวัด และนอกวัดที่ได้รับการนิมนต์ดังกล่าว พระสังฆาธิการต้องยินดีรับนิมนต์ด้วยความเต็มใจที่จะไปสถานที่ดังกล่าว และเต็มใจในการบรรยายธรรมในสิ่งที่ถูกต้อง ไม่บิดเบือนหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า การเป็นผู้ให้ของพระสังฆาธิการ

จะต้องให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ แม้สถานที่ดังกล่าวจะไกลแค่ไหนก็ตาม หากไม่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน พระสังฆาธิการก็จะต้องตามที่ชาวบ้านได้นิมนต์มาด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่เจ้าภาพที่ได้นิมนต์มา

๓.๖ พระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับชุมชนและละแวกใกล้เคียง ในการทำประโยชน์ต่อชุมชน สาธารณะชน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ คือ พระสังฆาธิการ เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนที่มาเข้าวัดไม่เพียงพอ พระสังฆาธิการจะต้องทำงานเชิงรุก โดยไม่ต้องให้คนเข้าวัดทำบุญเพียงอย่างเดียว พระสังฆาธิการต้องเข้าหาประชาชน โดยการให้ความร่วมมือกับชุมชนและละแวกใกล้เคียงในการทำประโยชน์ต่อชุมชน สาธารณะชน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เป็นที่เคารพของประชาชนการร่วมมือดังกล่าว ซึ่งอยู่ในขอบเขตของพระสงฆ์ที่พึงกระทำได้ และปฏิบัติด้วยความบริสุทธิ์ใจต่อประชาชน โดยไม่เลือกปฏิบัติกับคนจน หรือคนรวย การให้ความร่วมมือดังกล่าว อาจจะต้องลงแรงด้วยก็ตาม อาจจะต้องบริจาคทรัพย์ตามกำลังตามอัตภาพ หรืออำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ การยืมของวัด เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ถ้วยชาม เป็นต้น พระสังฆาธิกาจะต้องให้ความร่วมมือด้วยความบริสุทธิ์ใจ

๔. การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านความยุติธรรม

จากรูปแบบการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านหลักความยุติธรรม สามารถอธิบายได้ว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการนั้นต้องอาศัยหลักความยุติธรรม ดังนี้คือ

๔.๑ พระสังฆาธิการจะทรงไว้เพื่อความยุติธรรม เมื่อประชาชนมาขอความช่วยเหลือในด้านต่างๆ คือ วัด และพระสังฆาธิการ เป็นศูนย์รวมด้านจิตวิญญาณ เป็นที่พึ่งของประชาชน เมื่อต้องการความช่วยเหลือตามกำลัง ตามอำนาจหน้าที่ และจะต้องทรงไว้เพื่อความยุติธรรม กรณีเมื่อประชาชนมาขอความช่วยเหลือ ในเรื่องต่างๆ เช่น เรื่องพิพาท พระสังฆาธิการจะต้องยุติธรรมฟังทั้งสองฝ่ายไกล่เกลี่ยไปในทางที่ดี แล้วให้คำแนะนำโดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านำมาปฏิบัติ โดยการให้อภัยซึ่งกันและกัน หนักนิดเบาหน่อยก็ค่อยๆ พูดค่อยๆ จา ตกลงกันด้วยดีบนพื้นฐานของความถูกต้อง อย่าเอาเปรียบในสิ่งที่ไม่ใช่ของตน แนะนำให้ปฏิบัติตัวในสิ่งที่ถูกต้องความสุขใจก็จะตามมา

๔.๒ พระสังฆาธิการจะวางตัวเป็นกลาง เมื่อประชาชนมีกรณีพิพาท และมาขอให้ช่วยให้ไกล่เกลี่ยให้ คือ วัดและพระสงฆ์ เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวที่สำคัญของประชาชนที่เคารพบูชาและนับถือ การที่พระสงฆ์จะไปตัดสินอะไร หรือจะพูดอย่างไร ก็จะต้องฟังทั้งสองฝ่าย โดยไม่ต้องตัดสินว่าใครผิดใครถูกเพราะพระสังฆาธิการไม่ได้เป็นผู้ตัดสิน แต่หน้าที่พระสังฆาธิการ ต้องปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ในการ นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาไกล่เกลี่ยให้ไปในทิศทางที่ดีรอมชอม ผ่อนหนักผ่อนเบา หันหน้าเข้าหากันในการตกลงกัน อะไรผิดอะไรถูกก็ว่ากันไป คุยกันยอมเสียเปรียบ ไม่เอาเปรียบกัน ไม่เอาชนะกันให้นำหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาเป็นที่พึ่งในการตัดสินใจ เพื่อนำไปสู่การสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ในชุมชนต่อไป

๔.๓ พระสังฆาธิการ สร้างความเชื่อมั่น ความถูกต้อง ยุติธรรม ให้กับประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน คือ วัด และพระสงฆ์ เป็นศูนย์รวมด้านจิตใจ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวด้านจิตใจของประชาชน ดังนั้น การปฏิบัติตัวของพระสงฆ์ โดยเฉพาะพระสังฆาธิการ จะต้องยึดมั่นถือมั่นปฏิบัติตัวในสิ่งที่ถูกต้อง ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้เป็นที่เคารพของประชาชน สร้างความเชื่อมั่นความถูกต้อง ความยุติธรรมให้กับประชาชน ในหมู่บ้าน ในชุมชน ให้ความช่วยเหลือในชุมชนในหมู่บ้าน ให้เป็นที่เคารพนับถือ ด้วยการเสียสละในเรื่องต่างๆ เช่น อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาวัด มาขอความช่วยเหลือ บริจาคทรัพย์ ตามกำลัง ตามอัตภาพ เป็นที่ปรึกษาให้กับประชาชนที่เดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือ แนะนำให้นำหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

๔.๔ สนับสนุนและชี้ทางให้ประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน สังคม ยึดถือความถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง คือ การดำเนินชีวิตของประชาชนในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ที่ต้องต่อสู้กับเพื่อตัวเองและครอบครัว ดังนั้นด้วยเศรษฐกิจที่ฝืดเฟือง ทำให้ประชาชนหลงผิด ทำอะไรก็ได้เพื่อให้ได้เงินมา เพื่อความสุขสบายทั้งตัวเองและครอบครัว การนิยมวัตถุที่อำนวยความสะดวก เช่น ต้องการโทรศัพท์มือถือที่แพงๆ รถยนต์สวยๆ เดินห้างที่เย็นๆ มีเงินจับจ่ายใช้สอย แต่รายได้มีไม่เพียงพอ ทำให้ความคิดดังกล่าว ไถลไปนอกกรอบ ทำให้อยากรวย อยากมีทุกอย่าง แต่ด้วยไม่มีอาชีพที่มั่นคง รายได้น้อย รายได้ที่ต้องการสิ่งของดังกล่าวไม่เพียงพอ จึงคิดที่จะต้องการเงินแบบทางลัด ด้วยการลักขโมย ฉ้อโกง ค้ายาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น พระสังฆาธิการ ผู้ที่มีบทบาทและภารกิจในการเผยแผ่พุทธศาสนา เพื่อสร้างความสุขให้กับประชาชนจะต้องสอนให้ประชาชนผู้ที่มาวัด หรือพระสังฆาธิการไปบรรยายธรรมนอกสถานที่ก็ตาม ก็จะต้องสอนให้ประชาชนยึดถือความถูกต้อง โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติ เช่น ศีล ๕ ท่องจำให้ขึ้นใจและปฏิบัติทุกวัน ก็จะลด ละ เลิก ความอยาก โดยไม่ต้องกระทำความผิด จะต้องเข้าสู่กระบวนตามกฎหมายบ้านเมือง และใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามอัตภาพ

๔.๕ พระสังฆาธิการเป็นตัวกลาง เป็นตัวเชื่อมในการแก้ปัญหาสังคม ปัญหาชีวิตให้กับประชาชนด้วยความยุติธรรม คือ บทบาท หน้าที่ ภารกิจของพระสงฆ์ มี ๖ ด้าน ที่พระสงฆ์จะต้องพึงปฏิบัติดังนั้นในขอบเขตดังกล่าว พระสังฆาธิการจะต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด เช่น ในปัจจุบันทุกคนต้องต่อสู้เพื่อปากท้อง ชีวิตจะต้องอยู่รอด ชีวิตจะต้องต่อสู้เพื่อให้ได้เงินมาดำรงชีวิตประจำวันเพื่อครอบครัว ความจน ความต้องการ การยึดติดวัตถุที่อำนวยความสะดวก ทำให้คนทำความผิดซึ่งเป็นปัญหาสังคมมากขึ้นทุกวัน การฆ่าข่มขืน การจี้ปล้น การลักขโมย การติดยาเสพติด เป็นต้นสิ่งดังกล่าวนี้เป็นภาระของประเทศที่ผู้นำ ผู้บริหารประเทศจะต้องแก้ปัญหาความยากจนเพื่อปากท้อง ดังนั้นพระสังฆาธิการจะต้องช่วยแบ่งเบาภาระของบ้านเมือง โดยการแก้ปัญหาสังคมด้วยการนำหลักธรรมคำสอน ศีล ๕ มาแก้ปัญหา โดยการแนะนำให้เป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อให้การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

๔.๖ พระสังฆาธิการจะอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ในการแสดงออกในทางความคิดเห็นภายภายใต้กรอบกฎหมาย คือ ภารกิจของพระสงฆ์ ที่จะต้องปฏิบัติตามขอบเขตและอำนาจหน้าที่ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า พระสงฆ์ไม่เล่นการเมือง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด พระสงฆ์ต้องวางตัวเป็นกลาง ต้องปฏิบัติตามและเผยแผ่หลักธรรมคำสอนให้กับประชาชน เพื่อให้การดำรงชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความสุข ดังนั้น พระสังฆาธิการ จะต้องอำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานภาครัฐ นักการเมือง และประชาชนทั่วไป ในด้านสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ จานชาม น้ำดื่ม เป็นต้น การอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ของวัด เช่น การจัดจังหวัดเคลื่อนที่ อำเภอเคลื่อนที่ สาธารณสุขเคลื่อนที่ การจัดตั้งสถานที่เลือกตั้งให้ประชาชนเดินทางมาสะดวกในการใช้สิทธิ์ออกเสียง การจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาในวัด นักเรียน นักศึกษามาร่วมกิจกรรมในวัด เป็นต้น การดำเนินกิจกรรมทั้งหมดดังกล่าว พระสังฆาธิการจะต้องดูแลให้อยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ที่พึงปฏิบัติได้

๕. การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านพรหมวิหารธรรม

จากรูปแบบการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านพรหมวิหารธรรม สามารถอธิบายได้ว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการนั้นต้องอาศัยหลักพรหมวิหารธรรม ดังนี้คือ

๕.๑ พระสังฆาธิการให้ความช่วยเหลือ แบ่งปัน ทำประโยชน์ให้กับชุมชน คือ บทบาท หน้าที่ ภารกิจของพระสงฆ์มีขอบเขตและข้อจำกัดที่พึงกระทำได้ การให้ความช่วยเหลือการแบ่งปัน ก็อยู่ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อเป็นการแสดงถึงความสามัคคีในครอบครัว หมู่คณะ ชุมชน ตลอดจนสังคม และประเทศชาติ ดังนั้นการช่วยเหลือของพระสังฆาธิการก็ช่วยได้ตามกำลังและอัตภาพ ซึ่งไม่เดือดร้อนต่อตนเอง และเดือดร้อนถึงวัด การให้ความช่วยเหลือในด้านการบริจาคทรัพย์ตามสมควร เช่น การให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชน เพื่อให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อ และจะต้องเป็นเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ ที่ไม่ประพฤติตนทางที่ผิด และจะต้องมาพัฒนาบ้านเมือง การแบ่งปัน หากประชาชนต้องการความช่วยเหลือ ที่พระสังฆาธิการพอจะช่วยได้ ในเรื่องข้าวก้นบาตร พระสังฆาธิการก็แบ่งปันได้ การทำประโยชน์ให้กับชุมชน ให้ความร่วมมือกับชุมชนในขอบเขตอำนาจหน้าที่ ช่วยลงแรงกายตามอัตภาพที่พึงกระทำได้ตามภารกิจ มีหน้าที่ช่วยเหลือในการสั่งสอนธรรมพระวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ มีกิจกรรมร่วมกับประชาชนที่มาวัดเพื่อบำเพ็ญกุศล สร้างความอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างประชาชนและพระสงฆ์

๕.๒ ให้ความช่วยเหลือ ปรับทุกข์ แนะนำ ปลดเปลื้องความทุกข์ใจของประชาชนด้วยหลักธรรมให้คลายจากทุกข์ คือ วัด และพระสงฆ์ มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างสุขกับประชาชนทุกคน ที่ต้องการความช่วยเหลือ หากประชาชนมาปรับทุกข์ พระสังฆาธิการก็แนะนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข พระสังฆาธิการรับฟังการปรับทุกข์ของประชาชนที่ต้องการความช่วยเหลือ และแนะนำหลักธรรมเพื่อปลดเปลื้องความทุกข์ใจได้ เป็นการช่วยเหลือและเป็นการให้ที่ถูกต้อง และบริสุทธิ์ เหมาะสม

ซึ่งวัด พระสังฆาธิการ กับประชาชนในชุมชนนั้นๆ จะต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกื้อกูลกัน เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน วัด และพระสังฆาธิการพร้อมเป็นผู้ให้ และบริการประชาชน ในการเข้าวัดเพื่อบำเพ็ญกุศล และการนิมนต์ไปบรรยายธรรมนอกสถานที่ ไปร่วมงานที่เป็นงานสิริมงคล เช่น ขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน เป็นต้น ดังนั้น พระสงฆ์จึงเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน ที่ได้รับความเดือดร้อน ความทุกข์ใจ

๕.๓ แสดงความยินดีกับหมู่บ้าน ชุมชน และประชาชน เมื่อประสบความสำเร็จ หรืออยู่ดีมีสุข คือ พระสงฆ์ตามภารกิจจะต้องเป็นผู้ให้ เป็นผู้แบ่งปัน เป็นผู้ช่วยเหลือ เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เพื่อให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนและเป็นศูนย์กลางของชุมชน เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่า วัดเป็นของตนที่จะต้องหวงแหน และบำรุงรักษา วัด พระ จึงมีความสนิทใกล้ชิดกับประชาชนเสมือนบุคคลในครอบครัว เมื่อหมู่บ้าน ชุมชน และประชาชน ประสบความสำเร็จ พระสงฆ์ก็จะต้องแสดงความยินดีด้วย โดยไม่มีความอิจฉาริษยา เอารัดเอาเปรียบประชาชน พระสังฆาธิการ เป็นผู้ให้ในหลักธรรมคำสอน ให้ปฏิบัติตัวดี ปฏิบัติชอบ เมื่อประชาชนได้ดี ก็แสดงความยินดีไปด้วย

๕.๔ พระสังฆาธิการ ทำตัวและทำใจให้เป็นกลาง ดำรงตั้งมั่นอยู่ในธรรมเสมอ คือ การประพฤติตัวของพระสังฆาธิการ ซึ่งจะต้องอยู่ในกรอบของพระสงฆ์ที่พึงปฏิบัติตัว ดังนั้น การทำตัวทำใจให้เป็นกลางในสังคมจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี เห็นใจสงสารเมื่อผู้อื่นประสบปัญหา แนะนำ ให้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข การดำรงตั้งมั่นอยู่ในธรรมของพระสังฆาธิการ จะเป็นตัวอย่าง แบบอย่างที่ดีของประชาชน การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชน โดยนำหลักธรรมคำสอนมาใช้ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และทำงานเชิงรุก สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรมเช่นเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนใช้หลักธรรมในการดำรงชีวิตมากขึ้น

๕.๕ พระสังฆาธิการ เมื่อประชาชนมีทุกข์ และมาที่วัดเพื่อคลายทุกข์ จะไม่เหยียบย่ำซ้ำเติม คือ พระสังฆาธิการมีบทบาทภารกิจ ในการเป็นผู้ให้ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ กับประชาชนพุทธศาสนิกชน มีหน้าที่สร้างความสุขทางด้านจิตใจให้กับประชาชน เมื่อประชาชนมีทุกข์ และมาวัดเพื่อคลายทุกข์ และทำให้จิตใจสบาย พระสังฆาธิการมีหน้าที่ให้คำแนะนำในการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อนำมาสู่ความสุข แต่ไม่เหยียบย่ำซ้ำเติมให้เป็นที่ทุกข์ใจเพิ่มขึ้นอีก ให้ความสบายใจโดยการสวดมนต์ ปฏิบัติธรรม เพื่อให้การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

๕.๖ พระสังฆาธิการ มีธรรมอยู่ในใจเสมอ พร้อมที่จะเป็นผู้ให้ เป็นผู้ช่วยเหลือตลอด คือ พระสังฆาธิการ ตามภารกิจหลัก ๖ ด้าน มีด้านการเผยแผ่พุทธศาสนา เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรม และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน พระสังฆาธิการจะต้องมีธรรมอยู่ในใจเสมอ เนื่องจากจะต้องเป็นผู้ให้ เป็นผู้ช่วยเหลือในการนำหลักธรรมคำสอนมาดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข การที่พระสังฆาธิการมีธรรมอยู่ในใจ การเผยแผ่พุทธศาสนาก็จะเป็นไป

ในทิศทางที่ดีด้วยความบริสุทธิ์ใจ คิดดีทำดี มีการช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือประชาชน ผู้ยากไร้ ผู้ประสบภัย ซึ่งเป็นการสาธารณสงเคราะห์เป็นการช่วยเหลือเพื่อประชาชนทั่วไป โดยการบริจาคทรัพย์เป็นทุนการศึกษาให้กับเด็กนักเรียน ให้กับผู้ยากไร้ ผู้ป่วย เป็นต้น

๖. การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านความเสียสละ

จากรูปแบบการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ด้านหลักความเสียสละ สามารถอธิบายได้ว่า การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการนั้นต้องอาศัยหลักความเสียสละ ดังนี้ คือ

๖.๑ พระสังฆาธิการ ช่วยเหลือ แบ่งปันให้กับประชาชน ลูกหลานชาวบ้าน ตามกำลัง หรือตามอัตภาพ โดยไม่เดือดร้อน คือ ตามภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์ ที่พระสังฆาธิการจะต้องปฏิบัติในข้อการศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษา สถาบันการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษา เช่น มอบทุนการศึกษา ให้กับนักเรียนที่เรียนดี แต่ยากจน ขาดโอกาสในทางการศึกษา โดยมอบเป็นทุนการศึกษา ในชุมชน หรือละแวกใกล้เคียง โดยการบริจาคทุนทรัพย์ส่วนตัว เพื่อการศึกษาแก่เด็กในระบบโรงเรียนของรัฐหรือเอกชน หรือบริจาคทุนทรัพย์ ในการสร้าง หรือซ่อมแซมอาคารสถานศึกษา หรือการดำเนินการใดๆ ของพระภิกษุที่มีความสามารถโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยที่เป็นไป เพื่อการส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน จึงเป็นหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่จะต้องปฏิบัติตามภารกิจ ๖ ด้านดังกล่าว

๖.๒ ช่วยเหลือผู้อื่น ประชาชน ชุมชน หมู่บ้านในยามที่อยู่ในภาวะคับขัน พระสังฆาธิการ มีหน้าที่ตามภารกิจ ๖ ด้าน ในการช่วยเหลือประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน ซึ่งการที่จะช่วยเหลือหมู่บ้าน ชุมชนในโอกาใดก็ตาม พระสังฆาธิการจะต้องไม่เดือดร้อน การทำหน้าที่ช่วยเหลือดังกล่าวต้องอยู่ในขอบเขตที่พึงกระทำได้ ช่วยเหลือตามอัตภาพ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ วัดก็จัดที่ให้พักพิงเป็นการชั่วคราว น้ำประปา ไม่ไหล ก็ให้มาใช้น้ำที่วัดได้ และกรณีอื่นๆ ที่หมู่บ้านประสบภัยขาดแคลน ที่พระสังฆาธิการพอช่วยเหลือได้

๖.๓ บริจาคทรัพย์ในโอกาสต่างๆ ให้กับนักเรียน โรงพยาบาล ให้กับชุมชน หมู่บ้าน คือ พระสังฆาธิการ มีภารกิจในด้านการบริจาคทรัพย์ เพื่อเป็นการสนับสนุน ช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ เช่น มอบทุนการศึกษาให้นักเรียน ที่เรียนดี ขาดโอกาสทางการศึกษา ในชุมชน หมู่บ้าน บริจาคทรัพย์ในการสร้างโรงพยาบาล ให้กับโรงพยาบาลในการจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ ชักชวนพุทธศาสนิกชน ร่วมทำบุญสร้างโรงพยาบาล พระสังฆาธิการบริจาคทุนทรัพย์ บริจาคสิ่งของให้กับชุมชน หมู่บ้านในโอกาสต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ทางชุมชน หมู่บ้านจัดกิจกรรม โดยให้ความร่วมมือตามกำลัง ตามอัตภาพ โดยไม่เดือดร้อน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการสร้างความสามัคคี เป็นภารกิจวัดที่พึงมี โดยเน้นเพื่อประโยชน์ของชุมชน และความสุขของประชาชนในชุมชน

๖.๔ ให้ความเมตตาต่อประชาชนในชุมชน สังคม รับฟังปัญหา เพื่อช่วยแก้ไขไปในทางที่ดีขึ้น คือ วัด และพระสังฆาธิการ เป็นศูนย์รวมด้านจิตใจ และเป็นที่พึ่งทางใจของพุทธศาสนิกชน ความเมตตา ความเอื้ออาทร จึงเป็นหน้าที่ของพระสังฆาธิการที่พึงกระทำต่อประชาชนในชุมชน สังคมตามกำลังที่พอช่วยได้ ประชาชนเดือนร้อน มาขอความช่วยเหลือวัดและพระสังฆาธิการ ช่วยได้ตามกำลังทรัพย์ จึงเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ประชาชนเดือดร้อนก็ต้องรับฟังปัญหา เพื่อจะช่วยไปในทิศทางที่ดีขึ้น เป็นการแบ่งเบาภาระ จากมากจนเหลือน้อย หากเป็นไปได้ก็ให้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตลอดไป วัด พระสังฆาธิการ จะต้องมีความใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อสร้างความอบอุ่น ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อให้เห็นว่า บ้าน วัด โรงเรียน เป็นของคู่กันมาช้านานตั้งแต่อดีตกาล และตลอดไป

๖.๕ ให้ความร่วมมือกับชุมชน หมู่บ้าน เนื่องในโอกาสต่างๆ เช่น วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ คือ วัด พระสังฆาธิการ ชุมชน จะเรียกว่า เป็นหน่วยงานเดียวกันก็ได้ เนื่องจากอยู่ในละแวกเดียวกัน ใกล้ชิดกัน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน วัดเป็นที่พึ่งทางใจ ให้กับประชาชนในชุมชน หมู่บ้าน วัด โดยพระสังฆาธิการ จะต้องสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างวัด กับประชาชนในท้องถิ่น ชุมชน หมู่บ้าน รวมถึงกิจกรรมเพื่อการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อให้อยู่อย่างเศรษฐกิจพอเพียงได้ โดยไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ส่วนความร่วมมือที่วัด และพระสังฆาธิการให้ความร่วมมือกับชุมชน หมู่บ้าน เนื่องในโอกาสต่างๆ นั้น เช่น วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ พระสังฆาธิการ จะต้องแสดงให้เห็นว่า ให้ความร่วมมือเพื่อสร้างความอบอุ่น ความรู้สึกที่ดีต่อประชาชน เช่น มอบอุปกรณ์การศึกษา มอบอุปกรณ์การกีฬา ขนม น้ำดื่ม และปลูกฝังหลักธรรมคำสอนให้แก่เยาวชนในวันขึ้นปีใหม่ วันเด็ก เพื่อเด็กจะได้เป็นเยาวชน และเป็นอนาคตของชาติที่ดีต่อไป

๖.๖ ให้ความช่วยเหลือต่างๆ กับคนชรา ผู้ป่วยติดเตียงในละแวก และชุมชน คือ วัด และพระสังฆาธิการ มีภารกิจหลักที่จะต้องใกล้ชิดชุมชน ในการให้ความร่วมมือในโอกาสต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้น ดังนั้น การช่วยเหลือด้านต่างๆ ให้กับคนชรา ผู้ป่วยติดเตียงในละแวก และชุมชน เพื่อสร้างความอบอุ่น การไม่ถูกทอดทิ้ง การดูแลให้กับคนชรา และผู้ป่วยติดเตียง เป็นเสมือนหนึ่งญาติมิตร ซึ่งเป็นการสาธารณะสงเคราะห์ตามภารกิจหลัก ๖ ด้านของคณะสงฆ์ ช่วยเหลือในการบริจาคทุนทรัพย์ส่วนตัวเล็กน้อยเพื่อสมทบเป็นค่าใช้จ่าย เป็นการแบ่งเบาภาระที่พอทำได้ การช่วยเหลือข้าวก้นบาตร ที่คนชราถูกทอดทิ้ง ขาดคนดูแล เพื่อให้คนชราดำเนินชีวิตต่อไปได้โดยไม่อดยาก ซึ่งพระสังฆาธิการเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ประชาชนเห็นว่า ไม่ได้ขาดที่พึ่งแต่อย่างใด

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากทฤษฎี แนวคิด หลักธรรม รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม นำมารวบรวม เรียบเรียงวิเคราะห์ และนำมาสรุปให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามระเบียบวิธีวิจัย จากนั้นนำเอาผลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณมาสรุปวิเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัยดังต่อไปนี้ ปรากฏในแผนภาพที่ ๔.๔.๒

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๑. สภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานีในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

เชิงคุณภาพ

การศึกษา	ศาสนา	การเมือง	กระบวนการยุติธรรม	สื่อทางสังคม
๑. บุตรหลานของชาวบ้านในชุมชนและละแวกใกล้เคียงมีการศึกษามากขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม สามารถช่วยพระสังฆาธิการ ในการเผยแผ่ศาสนาในเบื้องต้น เช่น นำหลักธรรมคำสอนไปอธิบายให้กับบุคคลในครอบครัวและชุมชนได้ในระดับหนึ่ง ๒. พระสังฆาธิการ มีการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ให้แก่บุตรหลานของพุทธศาสนิกชน นำไปศึกษาเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน	๑. พุทธศาสนิกชนในชุมชนให้ความร่วมมือในการนับถือศาสนา และการมาทำบุญที่วัดในวันพระ และวันสำคัญทางพุทธศาสนา และร่วมทำบุญใส่บาตรทุกวัน ๒. ประชาชนและบุตรหลานในชุมชนให้ความร่วมมือกับกิจกรรมทางพุทธศาสนาเป็นประจำทุกปี เช่น วันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น	๑. ระบบการเมืองมีผลต่อการสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหารที่ดี และมีประสิทธิภาพที่มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับวัด ในทุกๆ ด้าน เช่น ให้ความร่วมมือในการจัดประชาชนให้มาร่วมงานที่วัดตามโครงการที่ได้จัดทำขึ้น เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข เป็นต้น	๑. พระสังฆาธิการสอนให้ประชาชนในชุมชนดำรงตนตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อนำเข้าสู่จิตใจ ไม่ให้กระทำความผิดที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ๒.ในปัจจุบัน พระสังฆาธิการในแต่ละวัด ในจังหวัดปทุมธานี มีการศึกษาทางโลกมากขึ้น โดยเฉพาะทางกฎหมายบ้านเมือง จึงให้คำแนะนำด้านกฎหมายในเบื้องต้นให้กับประชาชนได้ และสามารถยุติข้อพิพาทได้ในระดับหนึ่ง และสามารถเป็นสื่อกลางในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่างๆ ในชุมชนได้	๑. พระสังฆาธิการ มีการสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบ มีการเทศน์บรรยายธรรมทุกวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะบูชา วันวิสาขบูขา วันสวดมนต์ข้ามปี เป็นต้น ๒. พระสังฆาธิการในแต่ละวัดในจังหวัดปทุมธานี มีการสื่อสารทางสื่อออนไลน์ เช่น Facebook , ไลน์ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบหรือมีกิจกรรมของวัดและกิจกรรมของพระในวัดในด้านพุทธศาสนา เป็นต้น

แผนภาพที่ ๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๔.๔.๒ ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๑. สภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานีในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

เชิงคุณภาพ

การศึกษา	ศาสนา	การเมือง	กระบวนการยุติธรรม	สื่อทางสังคม
๓. พระสังฆาธิการ ในแต่ละวัดในจังหวัดปทุมธานี เป็นผู้นำทางจิตวิญญาน เป็นผู้นำทางด้านหลักธรรม และเป็นที่พึ่งทางใจ ในการให้ความรู้ด้านการบรรยายธรรมให้กับบุตรหลานในชุมชน ประชาชนในชุมชนในด้านที่ถูกต้องและนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน	๓.พระสังฆาธิการมีการจัดกิจกรรมในวัด เพื่อให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชน ๔. หน่วยงานราชการให้ความร่วมมือในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ในการร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะ ร่วมกันฟังธรรมเวียนเทียนที่วัดใกล้บ้าน มาร่วมทำบุญในวันวิสาขบูชา วันอาสาฬบูชา และวันประเพณีต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น	๒. ระบบการเมือง ระบบการปกครอง หน่วยงานภาครัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานหมู่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาตำบลผู้นำชุมชน ให้ความร่วมมือและส่งเสริมชุมชน ตำบล หมู่บ้าน ในการจัดงานวันสำคัญทางพุทธศาสนา ๓. ให้ความร่วมมือกับวัดที่พระสังฆาธิการขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น	๓. พระสังฆาธิการในแต่ละวัดในจังหวัดปทุมธานี มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ประชาชนคู่พิพาท หรือคู่กรณีเจเย็นและลดทิฐิได้ในระดับหนึ่ง และมีการอภัยซึ่งกันและกันได้มีสติมากขึ้น พระสังฆาธิการสามารถแบ่งเบาภาระให้กับหน่วยงานภาครัฐได้ระดับหนึ่ง	๓. มีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย วิทยุชุมชนท้องถิ่น หอกระจายข่าววัด มีการสื่อสารทางสารสนเทศผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นไวนิล ๔. ประชาสัมพันธ์ทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน เป็นต้น

แผนภาพที่ ๔.๔.๓ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๔.๔.๒ ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๑. สภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานีในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

เชิงปริมาณ

การศึกษา	ศาสนา	การเมือง	กระบวนการยุติธรรม	สื่อทางสังคม
			๑. กระบวนการยุติธรรม	

๑. การศึกษาทำให้คนจิตใจกว้างและมีเมตตา ๒. การศึกษาทำให้มีความเข้าใจหลักธรรมมากขึ้น ๓. ผู้มีการศึกษามีแนวความคิดในการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้	๑. เป็นที่พึ่งทางใจให้กับประชาชนในยามที่เดือดร้อน ๒. ให้การศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานชาวบ้านที่ต้องการบวชเรียนในหลักธรรมคำสอน ๓. ศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ชุมชม สามารถเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความสามัคคีได้	๑. การเมืองนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ๒. การเมืองสร้างระบบการปกครองบ้านเมืองได้ ๒. การเมืองสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ	เป็นสิ่งที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมต่อชุมชน สังคม ๒. กระบวนการยุติธรรมสนับสนุนชี้ทางให้ประชาชนในชุมชน สังคม ทำความดีความถูกต้อง ๓. กระบวนการยุติธรรมสร้างความเชื่อมั่นในความถูกต้องยุติธรรม ให้กับประชาชนหมู่บ้าน ชุมชน	๑. สื่อทางสังคม ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงหลักธรรมคำสอนได้สะดวกขึ้น ๒. สื่อทางสังคม มีการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลายผสมผสานกัน เพื่อเสริมสร้างความต้องการของสังคม ๓. สื่อทางสังคม เป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนมากที่สุด เช่น Facebook โทรทัศน์ วิทยุ

แผนภาพที่ ๔.๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๒. องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

เชิงปริมาณ

เมตตามโนกรรม	**เมตตาวจีกรรม**	**เมตตากายกรรม**	**สาธารณะโภคี**	**สีลสามัญญตา**	**ทิฏฐิสามัญญตา**
๑. สอนให้มีจิตใจดีมองในเรื่องดีๆ ให้ความเป็นมิตรต่อประชาชนหมู่บ้าน ชุมชน	๑. สอนให้มีการปลอบใจและสงสารเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก	๑. สอนให้มีการอ่อนน้อมถ่อมตนการปฏิบัติตนต่อกันในสังคม ชุมชน หมู่บ้าน	๑. สอนให้ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวให้ถือส่วนรวมในสังคมเป็นหลัก	๑. สอนให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับกฎหมายบ้านเมือง	๑. สอนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรม และหลักธรรมคำสอนโดยให้เหตุผลร่วมกันและหาข้อสรุปที่ตรงกัน

๒. สอนให้มีความปรารถนาดี และเมตตาต่อกันในสังคมประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน พร้อมให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ ตามกำลัง และอัตภาพ ๓. ฝึกให้มีความอดทน อดกลั้น และยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นในทางที่ไม่ดีด้วยการอภัยและอโหสิกรรม	๒. นำหลักธรรมคำสอนให้ใช้คำพูดที่ดีงามต่อผู้ฟังอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ๓. สอนให้การใช้คำพูดที่ดี สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน	๒. สอนให้รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ๓. สอนให้ไม่นินทาว่าร้ายต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นต่อหน้าหรือลับหลัง ๔. สอนให้ไม่พูดส่อเสียดต่อบุคคลอื่น จนทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน	๒. สอนให้รู้จักแบ่งปันไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ๓. สอนให้เสียสละส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อสังคมเป็นสุข ๔. สอนให้มีความเสมอภาคต่อกันเอื้อเฟื้อต่อกันอย่างสม่ำเสมอ	๒. สอนให้มีการให้เกียรติต่อกันซึ่งกันและกัน ๓. สอนให้ไม่ล่วงละเมิดสิทธิผู้อื่น ที่ไม่ใช่สิทธิของตนเอง	๒. สอนให้การทำงานร่วมกันก็ควรปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน ๓. สอนให้มีการยอมรับความคิดและเหตุผลของผู้อื่น

แผนภาพที่ ๔.๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

๓. รูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

หลักความถูกต้อง	**หลักความเหมาะสม**	**หลักความบริสุทธิ์**	**หลักความยุติธรรม**	**หลักพรหมวิหาร**	**หลักความเสียสละ**
๑. นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ถูกต้องมาบรรยายธรรมให้ประชาชน เข้าใจและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ๒. สอนให้ชาวบ้านมีการศึกษาเรียนรู้ปลูกฝังในด้านหลักธรรม	๑. ให้ความร่วมมือกับชาวบ้าน ชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักการเมือง หน่วยงานภาครัฐในการบรรยายธรรมและทำกิจกรรมด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า	๑. มีการบรรยายธรรมนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชนด้วยความถูกต้องและเต็มใจ และบริสุทธิ์ใจในการบรรยายธรรม	๑. มีการสร้างความเชื่อมั่น ความถูกต้องความยุติธรรม ให้กับประชาชน ๒. พระสังฆาธิการมีการสอนให้ทุกคนปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรมตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม	๑. มีการให้เสริมสร้างความปรองดองในชุมชนละแวกใกล้เคียงและชุมชนต่างๆ ด้วยหลักพรหมวิหารธรรม ให้มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และให้	๑. พระสังฆาธิการมีการแนะนำ นำหลักธรรมคำสอนให้ทุกคนเสียสละ เช่น ผู้นำประเทศ ผู้บริหารควรลดทิฐิ ลดมานะ และเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

เพื่อเป็นที่พึ่งทางใจ เจอปัญหา สามารถแก้ปัญหาได้อย่างดี ๓. มีหน้าที่เผยแผ่พุทธศาสนาตามภารกิจให้กับพุทธศาสนิกชนทั้งที่วัดและนอกวัด ที่ได้นิมนต์ให้ไปบรรยายธรรม ๔. ปลูกฝังให้พุทธศาสนิกชนที่มาร่วมทำบุญที่วัด และร่วมกิจกรรมที่วัด ให้สร้างความสามัคคีปรองดองโดยการเริ่มต้นในหมู่คณะ	๒. มีการแจกทุนการศึกษาตามภารกิจของพระสงฆ์ ให้กับบุตรหลานชาวบ้านในชุมชนที่เรียนดี ตั้งใจเรียน แต่ไม่มีทุนทรัพย์ ๓. เยี่ยมเยียนคนชรา ผู้ป่วยในชุมชน หมู่บ้าน เพื่อเป็นกำลังใจ และนำหลักธรรมคำสอนไปใช้	๒. เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นศูนย์รวมจิตใจทางจิตวิญญาณ และช่วยเหลือพุทธศานิกชน ในยามที่ต้องการช่วยเหลือด้วยความบริสุทธิ์ใจและเต็มใจ ๓. ให้ความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน หมู่บ้าน ตามสภาพและบทบาทหน้าที่ มีการแบ่งปันข้าวก้นบาตรให้กับผู้ยากไร้ ยากจน โดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยความเต็มใจ	๓. สอนให้ประชาชนพุทธศาสนิกชน ให้เคารพกฎหมายและอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมือง เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง ๔. สอนให้ประชาชนพุทธศาสนิกชน ให้นำหลักธรรมคำสอนปฏิบัติไปพร้อมกับการเคารพกฎหมายบ้านเมืองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	ทุกคนนำไปปฏิบัติได้ ๒. ให้ปลูกฝังประชาชนพุทธศาสนิกชน ให้นำหลักธรรมคำสอนด้านพรหมวิหารธรรม ให้มีเมตตา. มีกรุณา มีมุทิตา มีอุเบกขา และให้นำไปใช้ปฏิบัติต่อกันในชีวิตประจำวันทุกวันและอย่างต่อเนื่อง	เพื่อประชาชนและประเทศชาติ ๒. พระสังฆาธิการต้องปลูกฝังให้ประชาชนพุทธศาสนิกชน เยาวชน รู้จักแบ่งปัน เสียสละส่วนตัว ไม่เห็นแก่ตัว โดยการเริ่มต้นตั้งแต่ครอบครัวหมู่คณะ ชุมชน ตำบล สังคมประเทศชาติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

แผนภาพที่ ๔.๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย สามารถอธิบายรายละเอียดการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในแต่ละด้านทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. สภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานีในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

เชิงคุณภาพ

ด้านการศึกษา

๑. บุตรหลานของชาวบ้านในชุมชนและละแวกใกล้เคียง มีการศึกษามากขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมสามารถช่วยพระสังฆาธิการ ในการเผยแผ่ศาสนาในเบื้องต้น เช่น นำหลักธรรมคำสอนไปอธิบายให้กับบุคคลในครอบครัว และชุมชนได้ในระดับหนึ่ง

๒. พระสังฆาธิการ มีการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ให้แก่บุตรหลานของพุทธศาสนิกชน นำไปศึกษาเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

๓. พระสังฆาธิการ ในแต่ละวัดในจังหวัดปทุมธานี เป็นผู้นำทางจิตวิญญาน เป็นผู้นำทางด้านหลักธรรม และเป็นที่พึ่งทางใจ ในการให้ความรู้ด้านการบรรยายธรรมให้กับบุตรหลานในชุมชน ประชาชนในชุมชนในด้านที่ถูกต้องและนำไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน

ด้านศาสนา

๑. พุทธศาสนิกชนในชุมชนให้ความร่วมมือในการนับถือศาสนา และการมาทำบุญที่วัดในวันพระ และวันสำคัญทางพุทธศาสนา และร่วมทำบุญใส่บาตรทุกวัน

๒. ประชาชนและบุตรหลานในชุมชนให้ความร่วมมือกับกิจกรรมทางพุทธศาสนาเป็นประจำทุกปี เช่น วันเข้าพรรษา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา เป็นต้น

๓. พระสังฆาธิการมีการจัดกิจกรรมในวัด เพื่อให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชน

๔. หน่วยงานราชการให้ความร่วมมือในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ในการร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะ ร่วมกันฟังธรรม เวียนเทียนที่วัดใกล้บ้าน มาร่วมทำบุญในวันวิสาขบูชา วันอาสาฬบูชา และวันประเพณีต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นต้น

ด้านการเมือง

๑. ระบบการเมืองมีผลต่อการสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพที่มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับวัด ในทุกๆ ด้าน เช่น ให้ความร่วมมือในการจัดประชาชนให้มาร่วมงานที่วัดตามโครงการที่ได้จัดทำขึ้น เช่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข เป็นต้น

๒. ระบบการเมือง ระบบการปกครอง หน่วยงานภาครัฐ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานหมู่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาตำบลผู้นำชุมชน ให้ความร่วมมือและส่งเสริมชุมชน ตำบล หมู่บ้านในการจัดงานวันสำคัญทางพุทธศาสนา

๓. ประชาชน พุทธศาสนิกชนในชุมชน ให้ความร่วมมือกับวัดที่พระสังฆาธิการขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

ด้านกระบวนการยุติธรรม

๑. พระสังฆาธิการสอนให้ประชาชนในชุมชนดำรงตนตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อนำเข้าสู่จิตใจ ไม่ให้กระทำความผิดที่จะต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

๒.ในปัจจุบัน พระสังฆาธิการในแต่ละวัด ในจังหวัดปทุมธานี มีการศึกษาทางโลกมากขึ้น โดยเฉพาะทางกฎหมายบ้านเมือง จึงให้คำแนะนำด้านกฎหมายในเบื้องต้นให้กับประชาชนได้ และสามารถยุติข้อพิพาทได้ในระดับหนึ่ง และสามารถเป็นสื่อกลางในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่างๆ ในชุมชนได้

๓. พระสังฆาธิการในแต่ละวัดในจังหวัดปทุมธานี มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ประชาชนพิพาท หรือคู่กรณีใจเย็น และลดทิฐิได้ในระดับหนึ่ง และมีการอภัยซึ่งกันและกันได้มีสติมากขึ้น พระสังฆาธิการสามารถแบ่งเบาภาระให้กับหน่วยงานภาครัฐได้ระดับหนึ่ง

ด้านสื่อทางสังคม

๑. พระสังฆาธิการ มีการสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในชุมชนได้รับทราบ มีการเทศน์บรรยายธรรมทุกวันพระวันสำคัญทางพุทธศาสนา เช่น วันมาฆะบูชา วันวิสาขบูขา วันสวดมนต์ข้ามปี เป็นต้น

๒. พระสังฆาธิการในแต่ละวัดในจังหวัดปทุมธานี มีการสื่อสารทางสื่อออนไลน์ เช่น Facebook , ไลน์ เพื่อประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รับทราบ หรือมีกิจกรรมของวัดและกิจกรรมของพระในวัดในด้านพุทธศาสนา เป็นต้น

๓. มีการประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสาย วิทยุชุมชนท้องถิ่น หอกระจายข่าววัด มีการสื่อสารทางสารสนเทศ ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นไวนิล

๔. ประชาสัมพันธ์ทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน เป็นต้น

เชิงปริมาณ

ด้านการศึกษา

๑. การศึกษาทำให้คนจิตใจกว้างและมีเมตตา

๒. การศึกษาทำให้มีความเข้าใจหลักธรรมมากขึ้น

๓. ผู้มีการศึกษามีแนวความคิดในการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้

ด้านศาสนา

๑. เป็นที่พึ่งทางใจให้กับประชาชนในยามที่เดือดร้อน

๒. ให้การศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานชาวบ้านที่ต้องการบวชเรียนในหลักธรรมคำสอน

๓. ศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ชุมชม สามารถเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความสามัคคีได้

ด้านการเมือง

๑. การเมืองนำไปสู่ความขัดแย้งได้

๒. การเมืองสร้างระบบการปกครองบ้านเมืองได้

๓. การเมืองสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

ด้านกระบวนการยุติธรรม

๑. กระบวนการยุติธรรมเป็นสิ่งที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมต่อชุมชน สังคม

๒. กระบวนการยุติธรรม สนับสนุนชี้ทางให้ประชาชนในชุมชน สังคม ทำความดี ความถูกต้อง

๓. กระบวนการยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่นในความถูกต้องยุติธรรม ให้กับประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน

ด้านสื่อทางสังคม

๑ สื่อทางสังคม ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงหลักธรรมคำสอนได้สะดวกขึ้น

๒. สื่อทางสังคม มีการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลาย ผสมผสานกัน เพื่อเสริมสร้างความต้องการของสังคม

๓. สื่อทางสังคม เป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนมากที่สุด เช่น Facebook โทรทัศน์ วิทยุ

๒. องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

เชิงปริมาณ

เมตตามโนกรรม

๑. สอนให้มีจิตใจดี มองในเรื่องดีๆ ให้ความเป็นมิตรต่อประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน

๒. สอนให้มีความปรารถนาดี และเมตตาต่อกันในสังคม ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน พร้อมให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ ตามกำลัง และอัตภาพ

๓. ฝึกให้มีความอดทน อดกลั้น และยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นในทางที่ไม่ดี ด้วยการอภัย และอโหสิกรรม

เมตตาวจีกรรม

๑. สอนให้มีการปลอบใจและสงสารเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก

๒. นำหลักธรรมคำสอนให้ใช้คำพูดที่ดีงามต่อผู้ฟังอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

๓. สอนให้การใช้คำพูดที่ดี สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน

เมตตากายกรรม

๑. สอนให้มีการ อ่อนน้อมถ่อมตน การปฏิบัติตนต่อกันในสังคม ชุมชน หมู่บ้าน

๒. สอนให้รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

๓. สอนให้ไม่นินทาว่าร้ายต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นต่อหน้าหรือลับหลัง

๔. สอนให้ไม่พูดส่อเสียดต่อบุคคลอื่น จนทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน

สาธารณโภคี

๑. สอนให้ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวให้ถือส่วนรวมในสังคมเป็นหลัก

๒. สอนให้รู้จักแบ่งปัน ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

๓. สอนให้เสียสละส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อสังคม เป็นสุข

๔. สอนให้มีความเสมอภาคต่อกัน เอื้อเฟื้อต่อกันอย่างสม่ำเสมอ

สีลสามัญญตา

๑. สอนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับกฎหมายบ้านเมือง

๒. สอนให้มีการให้เกียรติต่อกันซึ่งกันและกัน

๓. สอนให้ไม่ล่วงละเมิดสิทธิผู้อื่น ที่ไม่ใช่สิทธิของตนเอง

ทิฏฐิสามัญญตา

๑. สอนให้ตั้งมั่นอยู่ ในศีลในธรรม และหลักธรรมคำสอน โดยให้เหตุผลร่วมกันและหาข้อสรุปที่ตรงกัน

๒. สอนให้การทำงานร่วมกันก็ควรปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน

๓. สอนให้มีการยอมรับความคิดและเหตุผลของผู้อื่น

๓. รูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

หลักความถูกต้อง

๑. นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ถูกต้องมาบรรยายธรรมให้ประชาชนเข้าใจและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

๒. สอนให้ชาวบ้านมีการศึกษาเรียนรู้ ปลูกฝังในด้านหลักธรรม เพื่อเป็นที่พึ่งทางใจ เจอปัญหา สามารถแก้ปัญหาได้อย่างดี

๓. มีหน้าที่เผยแผ่พุทธศาสนาตามภารกิจให้กับพุทธศาสนิกชนทั้งที่วัด และนอกวัดที่ได้นิมนต์ให้ไปบรรยายธรรม

๔. ปลูกฝังให้พุทธศาสนิกชนที่มาร่วมทำบุญที่วัด และร่วมกิจกรรมที่วัด ให้สร้างความสามัคคีปรองดองโดยการเริ่มต้นในหมู่คณะ

หลักความเหมาะสม

๑. ให้ความร่วมมือกับชาวบ้าน ชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านนักการเมือง หน่วยงานภาครัฐ ในการบรรยายธรรม และทำกิจกรรมด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า

๒. มีการแจกทุนการศึกษาตามภารกิจ ของพระสงฆ์ ให้กับบุตรหลานชาวบ้านในชุมชนที่เรียนดี ตั้งใจเรียน แต่ไม่มีทุนทรัพย์

๓. เยี่ยมเยียนคนชรา ผู้ป่วย ในชุมชน หมู่บ้าน เพื่อเป็นกำลังใจ และนำหลักธรรมคำสอนใช้

หลักความบริสุทธิ์

๑. มีการบรรยายธรรม นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชน ด้วยความถูกต้อง และเต็มใจ และบริสุทธิ์ใจในการบรรยายธรรม

๒. เป็นที่พึ่งทางใจ เป็นศูนย์รวมจิตใจทางจิตวิญญาณ และช่วยเหลือพุทธศานิกชนในยามที่ต้องการช่วยเหลือด้วยความบริสุทธิ์ใจ และเต็มใจ

๓. ให้ความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน หมู่บ้าน ตามสภาพและบทบาทหน้าที่ มีการแบ่งปันข้าวก้นบาตรให้กับผู้ยากไร้ ยากจน โดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

หลักความยุติธรรม

๑. มีการสร้างความเชื่อมั่น ความถูกต้อง ความยุติธรรม ให้กับประชาชน

๒. พระสังฆาธิการมีการสอนให้ทุกคนปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม ตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม

๓. สอนให้ประชาชน พุทธศาสนิกชน ให้เคารพกฎหมายและอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมือง เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง

๔. สอนให้ประชาชนพุทธศาสนิกชน ให้นำหลักธรรมคำสอนปฏิบัติไปพร้อมกับการเคารพกฎหมายบ้านเมืองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

หลักพรหมวิหารธรรม

๑. มีการให้เสริมสร้างความปรองดองในชุมชน ละแวกใกล้เคียง และชุมชนต่างๆ ด้วยหลักพรหมวิหารธรรม ให้มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และให้ทุกคนนำไปปฏิบัติได้

๒. ให้ปลูกฝังประชาชน พุทธศาสนิกชน ให้นำหลักธรรมคำสอนด้านพรหมวิหารธรรม ให้มีเมตตา มีกรุณา มีมุทิตา มีอุเบกขา และให้นำไปใช้ปฏิบัติต่อกันในชีวิตประจำวันทุกวันและอย่างต่อเนื่อง

หลักความเสียสละ

๑. พระสังฆาธิการมีการแนะนำ นำหลักธรรมคำสอนให้ทุกคนเสียสละ เช่น ผู้นำประเทศ ผู้บริหาร ควรลดทิฐิ ลดมานะและเสียสละส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อประชาชนและประเทศชาติ

๒. พระสังฆาธิการต้องปลูกฝังให้ประชาชน พุทธศาสนิกชน เยาวชน รู้จักแบ่งปัน เสียสละส่วนตัว ไม่เห็นแก่ตัว โดยการเริ่มต้นตั้งแต่ ครอบครัวหมู่คณะ ชุมชน ตำบล สังคมประเทศชาติ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานีในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ๒) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นการประเมินความตรงตามเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความเที่ยงตรง (Content validity index : CVI) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ได้แก่ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

๕.๑.๑. สภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑) ด้านการศึกษา

ด้านหลักความถูกต้อง พระสังฆาธิการ ได้มีการนำหลักธรรมคำสอนมาบรรยายธรรมให้พุทธศาสนิกชนที่มาวัด พบปะพูดคุย แนะนำให้เพื่อนำหลักธรรมคำสอนในเบื้องต้นนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น ศีล ๕ และมีจิตอาสาที่เป็นนักศึกษา ประชาชนที่มีการศึกษามีความรู้ และไม่มีการศึกษา เริ่มมีการสนใจในหลักธรรมคำสอน ได้ศึกษาหลักธรรมต่างๆ เพื่อนำไปสอนให้บุคคลในครอบครัวและสนับสนุนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่วัด และชุมชนภายใน

หมู่บ้าน หรือสถานที่อื่นๆ มีการเสนอข้อคิดเห็น ตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ ทรัพย์สินเงินทอง ตามกำลังศรัทธา ประกอบกับลูกหลานในชุมชนต่างๆ ละแวกใกล้เคียง ในแต่ละวัด ได้รับการศึกษามากขึ้น ก็จะเข้าใจสังคมอีกระดับหนึ่ง มีเหตุผล มีความคิด การพูดคุยแนะนำหลักธรรม ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และการได้พบปะพูดคุยก็จะสร้างความเข้าใจ และได้นำความรู้ที่ได้มานั้นมาถ่ายทอดแนะนำให้กับบุคคลในครอบครัว ในชุมชน จึงเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดอง ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับพระสังฆาธิการอีกทางหนึ่ง การศึกษามากขึ้น สูงขึ้น ทำให้มีความรู้มากขึ้น มีประสบการณ์มากขึ้น กระบวนการคิดต่างๆ ก็มากขึ้น ทำให้เกิดปัญญา มีการพิสูจน์ความจริงในหลักของความถูกต้อง มีเหตุมีผล ไม่เชื่อคนง่าย ซึ่งจะช่วยให้หลีกเลี่ยงการทะเลาะเบาะแว้งได้ บุคคลที่มีการศึกษาก็จะมีผลต่อครอบครัว ต่อมาในคณะ ชุมชน ตำบล ตลอดจนสังคมใหญ่ ส่วนในด้านการศึกษาทางธรรม ผู้ที่ศึกษาทางธรรม หากนำศีล ๕ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันก็จะช่วยให้มีจิตใจที่ดีงาม มีเหตุผล ซึ่งการศึกษาทางโลกมากขึ้น และการศึกษาทางธรรมมากขึ้น ทำให้คนมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากคนที่ไม่มีการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรม การศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมช่วยให้คนใช้ชีวิตในประจำวันทางในที่ถูกต้อง และทำให้เกิดความสามัคคีปรองดองได้ง่ายขึ้นเช่นเดียวกัน

ด้านหลักความเหมาะสม พระสังฆาธิการ ได้บรรยายธรรม โดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า สอนให้กับคนในชุมชนรอบวัด ละแวกใกล้เคียง บุตรหลานของคนในชุมชน และละแวกใกล้เคียงที่มีการศึกษาสูง และที่อยู่ในสังคมอีกระดับหนึ่ง ได้ให้ศึกษาทางธรรม เพื่อให้ได้รับรู้ รับทราบ เข้าใจในหลักธรรมคำสอนเพื่อนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำ ทั้งที่ทำงาน ที่บ้าน โดยให้มีการพิสูจน์ การมีเหตุผล การศึกษาสูงช่วยให้จิตใจสูงขึ้น แต่หากศึกษาด้านหลักธรรมด้วยก็จะทำให้เกิดการเข้าใจ ง่ายขึ้น ทำให้ลดความขัดแย้งได้ โดยหลักธรรมดังกล่าวจะสอนให้มีความเหมาะสม ในด้านการรู้จักยืดหยุ่น ผ่อนหนัก ผ่อนเบา ซึ่งไม่ต่างจากผู้ที่มีการศึกษาทางโลก เช่น การเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุ สังเกต ผลความเป็นรู้จักบุคคล รู้จักฐานะของตน รู้จักประชุมชน รู้จักกาลเวลาที่เหมาะสม รู้จักประมาณในการบริโภค การใช้สอยทรัพย์ อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองได้

ด้านหลักความบริสุทธิ์ พระสังฆาธิการ ได้เสริมสร้างความปรองดองให้กับพุทธศาสนิกชนในชุมชน ละแวกใกล้เคียง และบุตรหลานในชุมชนที่มีการศึกษาสูง ด้วยการบรรยายในด้านหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ซึ่งจะต้องนำไปปฏิบัติควบคู่กันไป ผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมเข้าใจรับรู้ ทำความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้ง่าย เพราะคนมีการศึกษา มีหน้าที่การงาน ในชีวิตประจำวันจะต้องอยู่ในสังคมอีกระดับหนึ่ง ดังนั้น ผู้มีการศึกษา เป็นผู้ที่มีเหตุผล จิตใจสูง มีความรู้ มีสติมากขึ้น หากมีการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน จะต้องมีหลักความบริสุทธิ์มาเกี่ยวข้อง ทั้งกาย วาจา ใจ ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งส่วนตัว เอกชน และงานราชการที่ต้องรับผิดชอบ ด้วยจิตใจซื่อมือสะอาด โปร่งใส และตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง เจริญรุ่งเรืองได้

ด้านหลักความยุติธรรม พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าในด้านความยุติธรรม ให้กับพุทธศาสนิกชน บุตรหลานที่มีการศึกษาสูงในชุมชน ละแวกใกล้เคียง หมู่บ้าน ตำบล ที่มาวัด และนิมนต์ให้บรรยายธรรมนอกสถานที่ ผู้มีการศึกษาในชุมชนเป็นผู้ที่ช่วยในชุมชุม มีความขัดแย้งน้อย การศึกษาเป็นการสร้างความรู้ สร้างการรับรู้ ทำให้เข้าถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม ในเบื้องต้นการศึกษาต้องเริ่มต้นตั้งแต่ในครอบครัว แต่ในชุมชนชาวบ้านที่เป็นคนชนบท การศึกษา ก็เริ่มต้นจากบุตรหลาน ซึ่งเมื่อบุตรหลานได้รับการศึกษา ก็จะมาเริ่มต้นในครอบครัวได้ และหากได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอนตามที่พระสังฆาธิการได้บรรยายธรรมในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมต่างๆ หรือบรรยายธรรมตามสถานที่ต่างๆ ที่ได้นิมนต์ให้ไปบรรยายธรรม ก็จะทำให้ได้เรียนรู้มากขึ้น และจะปฏิบัติในด้านหลักยุติธรรมได้เช่นเดียวกัน เช่น การปฏิบัติตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม ให้เสมอหน้ากัน และปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม โดยไม่อคติลำเอียง ทั้งในชุมชน ละแวกใกล้เคียง หมู่บ้าน ตำบล และในสังคมเล็กๆ จนถึงสังคมใหญ่ๆ ได้

ด้านหลักพรหมวิหาร พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมคำสอนในด้านพรหมวิหารธรรมให้กับพุทธศาสนิกชน การศึกษาทางโลก ช่วยให้ผู้มีการศึกษา มีจิตใจที่สูงขึ้น ความคิด สติ มีมากขึ้น และใช้ชีวิตที่มีเหตุผลในสังคม มีวิธีคิดในสิ่งที่ถูกต้อง หากผู้ที่มีการศึกษาได้นำหลักธรรมคำสอนในด้านพรหมวิหารธรรม ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ที่บ้าน ในชุมชน ตำบล หมู่บ้าน ก็จะช่วยให้สังคมดีขึ้นด้วย โดยในขั้นต้น คือ ครอบครัว ต่อมาชุมชน หมู่บ้าน ตำบล สังคม จะช่วยให้เกิดความสามัคคีปรองดองในชุมชน การศึกษาจะทำให้คนมีเหตุผลในการคิด การฟัง จะช่วยสนับสนุนการในการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้ จะเป็นการแบ่งเบาภาระพระสังฆาธิการในการเสริมสร้างความปรองดอง โดยเฉพาะการนำหลักพรหมวิหารมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปใช้กับชุมชน เช่น การปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตา ปรารถนาดีต่อผู้อื่น และปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข ปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ยินดีให้ผู้อื่นเป็นสุข และไม่อิจฉาริษยากัน มีใจมัธยัสถ์ เป็นกลาง วางเฉย ไม่ดูถูกเหยียดหยาม ซ้ำเติม หลักธรรม ด้านพรหมวิหารธรรม เป็นหลักธรรมที่สำคัญมาก เพราะเป็นหลักธรรมในการสร้างความสามัคคีปรองดองมากที่สุด ซึ่งหากผู้มีการศึกษานำไปแนะนำถ่ายทอดให้บุคคลในครัวเรือน ชุมชน ตำบล สังคม ก็จะช่วยให้สังคมมีความสุข และแบ่งเบาภาระหน่วยงานภาครัฐในการเสริมสร้างความปรองดองได้

ด้านหลักความเสียสละ พระสังฆาธิการ มีการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดอง ในการบรรยายธรรมในด้านหลักความเสียสละ ซึ่งหากผู้มีการศึกษาสูง ได้ปฏิบัติตามและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สังคม และนำมาถ่ายทอดให้กับบุคคลในครัวเรือน ชุมชน ตำบล หากทุกคนได้นำหลักธรรมดังกล่าวไปปฏิบัติตาม ก็จะเห็นว่า ช่วยให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขจริงๆ เป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวม เช่น ผู้บริหาร ข้าราชการ มีหน้าที่การงานสูง จำเป็นจะต้องลดทิฐิ มานะด้วยความเสียสละด้านความสุขส่วนตัว สละความเห็นแก่ตัว เพื่อประโยชน์สุขของคนในชุมชน หมู่บ้าน ตำบล เพื่อประชาชนโดยส่วนรวม อันจะนำไปสู่การสร้างความสามัคคีปรองดองในประเทศชาติได้

๒) ด้านการศาสนา

ด้านหลักความถูกต้อง พระสังฆาธิการมีบทบาทและหน้าที่ในการเผยแผ่ศาสนา มีการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชน ละแวกใกล้เคียง ชุมชนต่างๆ โดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยการแสดงธรรม ทุกครั้ง ทั้งในวัด วันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา นอกสถานที่ที่ได้รับการนิมนต์ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเข้าใจ เข้าถึง หลักธรรม คำสอน และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักธรรมที่ได้บรรยายธรรม เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้

ด้านหลักความเหมาะสม พระสังฆาธิการ ได้มีการบรรยายธรรมในบทบาทที่สำคัญของศาสนา ในด้านความเหมาะสม คือ นำหลักธรรมมาสอนให้รู้จักยืดหยุ่น ผ่อนหนัก ผ่อนเบา ให้รู้จักพิจารณาเหตุ เพื่อความเหมาะสม รู้จักฐานะตน รู้จักบุคคล รู้จักชุมชน รู้จักกาลเวลาที่เหมาะสม และให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน หากทุกคนได้นำคำสอนของพระพุทธเจ้าในด้านความเหมาะสมก็จะช่วยให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข เกิดความสามัคคีปรองดองได้

ด้านหลักความบริสุทธิ์ พระสังฆาธิการ ได้บรรยายธรรมในด้านบทบาทที่สำคัญของศาสนา ในด้านหลักความบริสุทธิ์ในการสร้างความสามัคคีปรองดอง คือ ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล สังคม จะสร้างความสามัคคีปรองดองได้ ต้องใช้หลักความบริสุทธิ์ ต้องบริสุทธิ์ทั้งกาย วาจา ใจ ในการคบหาสมาคมกัน ตลอดจนการบริหารราชการแผ่นดิน ก็ต้องนำหลักศาสนาด้านบริสุทธิ์มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เช่น มีความจริงใจต่อกันในการคบหาสมาคม การใช้คำพูดที่ดีต่อกัน มีจิตใจที่ดีต่อกัน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ อันจะนำไปสู่ให้สังคมมีสามัคคีปรองดองได้

ด้านหลักความยุติธรรม พระสังฆาธิการได้บรรยายในด้านความยุติธรรมให้กับพุทธศาสนิกชน ที่มาสดับตรับฟังทั้งในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา รวมถึงนอกสถานที่ที่ได้รับการนิมนต์ให้บรรยายธรรม ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชน ดังนั้น การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ต้องนำหลักยุติธรรมมาใช้ด้วย ตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม คือความยุติธรรมเช่น มีการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม ไม่อคติลำเอียง ด้วยเหตุต่างๆ หากผู้ที่นำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันแล้ว และปฏิบัติด้วยหลักความยุติธรรม จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองได้

ด้านหลักพรหมวิหาร พระสังฆาธิการ ทำหน้าที่ในบทบาทของศาสนาในด้านพรหมวิหารธรรม ในการบรรยายให้กับพุทธสนิกชน ได้สดับตรับฟัง และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล สังคม เช่น ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข ผู้ที่มีทุกข์ก็ขอให้พ้นทุกข์ ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี โดยไม่อิจฉาริษยากัน มีใจมัธยัสถ์ และวางเฉยได้ ไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม ซ้ำเติม ดังนั้นด้านศาสนา กับหลักพรหมวิหารธรรมเป็นหลักธรรมที่สอดคล้อง เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้นำไปปฏิบัติ เพื่อการสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล สังคมและประเทศชาติต่อไป

ด้านหลักความเสียสละ พระสังฆาธิการบรรยายธรรมในด้านหลักความเสียสละ เพื่อให้พุทธศาสนิกชนปฏิบัติตาม เพราะหลักธรรมด้านศาสนา สอนให้ทุกคนมีความเสียสละ เพื่อความสามัคคีในหมู่คณะ ดังนั้นหากทุกคนนำหลักธรรมคำสอนมาปฏิบัติในด้านความเสียสละ เช่น ผู้นำ ผู้บริหารประเทศ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจเหนือผู้อื่น ต้องลดความมานะ ลดทิฏฐิ ลดความสุขส่วนตัว สละความเห็นแก่ตัว เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน อันจะนำไปสู่และจะช่วยให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข มีความสามัคคีปรองดองเกิดขึ้นในประเทศชาติ

๓) ด้านการเมือง

ด้านหลักความถูกต้อง วัด โดยพระสังฆาธิการ มีส่วนร่วมในการบริหารให้ความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาเพื่อการสร้างความสามัคคี ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุข มีการสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหาร พระสังฆาธิการมีบทบาทหน้าที่ในการบรรยายธรรมในการสร้างความสามัคคี ตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตามหลักในสิ่งที่ถูกต้อง และให้ประชาชนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เช่น ศีล ๕ ซึ่งหากทุกคนนำไปปฏิบัติ จะเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล สังคม และจะเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับทางภาครัฐอีกทางหนึ่ง

ด้านหลักความเหมาะสม ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุข มีการสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหาร ให้เหมาะสม พระสังฆาธิการ มีส่วนร่วมในการบริหารระบบการปกครอง ระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการทำบทบาทและหน้าที่ของพระสงฆ์ ในการบรรยายธรรม โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ในการเป็นแนวทางในการปฏิบัติการปฏิบัติในกรอบที่เหมาะสม เช่น รู้จักยืดหยุ่น ผ่อนหนัก ผ่อนเบา รู้จักพิจารณาเหตุ รู้จักฐานะของตน รู้จักประชาชน รู้จักประมาณตน การอยู่ร่วมกันเพื่อความเหมาะสม ก็จะช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะได้ โดยให้ความร่วมมือกับประชาชน

ด้านหลักความบริสุทธิ์ วัด โดยพระสังฆาธิการ ทำหน้าที่บทบาทของพระสงฆ์ในการมีส่วนร่วมในการสร้างความสามัคคี โดยให้ความร่วมมือกับประชาชน ด้วยใจที่บริสุทธิ์เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ระบบการเมืองจะช่วยในการสร้างสันติสุข มีการสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหารให้เหมาะสมตามหลักความบริสุทธิ์ ให้กับประชาชน ส่วนพระสังฆาธิการปฏิบัติต่อพุทธศาสนิกชนด้วยหลักความบริสุทธิ์ หรือไปบรรยายนอกสถานที่ การปฏิบัติ ไม่ว่าทั้งกาย วาจา ใจ ตามหลักธรรมด้วยใจที่บริสุทธิ์ พร้อมที่จะพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะด้วยใจที่บริสุทธิ์ เช่น การทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างกิจกรรมเรียนรู้ด้วยกัน กิจกรรมวันมาฆะบูชา ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดี แต่ยากจน อำนวยความสะดวกด้านสถานที่ บริจาคปากกา ดินสอ สมุด เป็นต้น

ด้านหลักความยุติธรรม พระสังฆาธิการ ทำหน้าที่ในนามวัด ที่มีส่วนร่วมในการบริหาร โดยให้ความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี โดยการนำหลักยุติธรรมมาใช้กับทุกๆ คน ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุขตามหลักความยุติธรรม และทั้งวัดโดยพระสังฆาธิการ และระบบการเมืองจะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม ยุติธรรม ตามหลักนิติรัฐ และนิติธรรม เป็นการปฏิบัติอย่างเสมอหน้ากัน ไม่เลือกปฏิบัติด้วยความลำเอียง เช่น การจัดกิจกรรมในการบรรยายธรรม แนะนำ ให้ประชาชนต้องรู้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของบ้านเมือง ส่วนวัดจะรับนโยบายมาปฏิบัติอย่างเสมอหน้า เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองต่อไป

ด้านหลักพรหมวิหาร วัด โดยพระสังฆาธิการ ทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการบริหาร และให้ความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี โดยนำหลักพรหมวิหารมาใช้การปฏิบัติ โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายให้ปฏิบัติทำกิจกรรม ทางพุทธศาสนาร่วมกัน ในส่วนของระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุข ในด้านหลักพรหมวิหาร การจะนำไปสู่ความสุข ความสามัคคี ในหมู่คณะได้นั้น ต้องมีเมตตาพรหมวิหาร ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ยินดีเมื่อผู้อื่นมีสุข มีความเป็นกลางต่อประชาชน วางเฉยเมื่อผู้อื่นมีทุกข์ หรือมีความวิบัติ และไม่ซ้ำเติม ดังนั้น ทั้งวัด โดยพระสังฆาธิการ และระบบการเมืองจะต้องนำหลักพรหมวิหารธรรม มาปฏิบัติต่อประชาชน เพื่อให้เกิดความสามัคคีปรองดองขึ้น

ด้านหลักความเสียสละ พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าในการเสียสละ วัดจึงมีส่วนร่วมในการบริหารกับระบบการเมือง วัดจึงต้องเสียสละ โดยการร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ หากหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล มีงานพระสังฆาธิการจะนำพระสงฆ์ในวัด จะไปร่วมกิจกรรมนั้นด้วย เช่น ขุดคูคลอง หรือมีกิจกรรมร่วมกันเป็นต้น ส่วนระบบการเมือง ก็ต้องเสียสละเพื่อประชาชนเช่นเดียวกัน โดยผู้นำ ผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐ จะต้องลดทิฏฐิ ลดมานะ ด้วยความเสียสละส่วนตัว เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม และสละความเห็นแก่ตัว เพื่อส่วนรวม และประชาชน ในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน หมู่คณะ สังคม ประเทศชาติต่อไป

๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม

ด้านหลักความถูกต้อง พระสังฆาธิการ มีการบรรยายธรรมตามคำธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ในด้านการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ทั้งกฎหมายบ้านเมือง และหลักธรรมคำสอน โดยการนำหลักธรรมคำสอนในเบื้องต้น คือ ศีล ๕ ให้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นการควบคุมพฤติกรรมไม่ให้ปฏิบัติในทางที่ผิดกฎหมาย ที่จะทำให้ไปสู่กระบวนการยุติธรรม หากตั้งอยู่ในศีลในธรรมแล้ว บุคคลผู้นั้นจะไม่ทำผิดกฎหมาย สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ ส่วนกรณีชาวบ้านในชุมชน ละแวกใกล้เคียง หรือชุมชนอื่นๆ มีปัญหาข้อพิพาท ที่ไม่สามารถตกลงกันได้ มาขอความช่วยเหลือให้ไกล่เกลี่ย พระสังฆาธิการจะช่วยเหลือให้ปฏิบัติให้ถูกต้องทั้งในด้านกฎหมายบ้านเมืองและตามหลักธรรมคำสอน ให้เห็นถึงความถูกต้องและให้ปฏิบัติบนพื้นฐานตามหลักของความถูกต้อง เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองซึ่งกันและกันหมู่คณะ ชุมชนได้

ด้านหลักความเหมาะสม พระสังฆาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการบรรยายธรรม การบรรยายธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า จึงอยู่ในหลักของความเหมาะสม ถูกต้องในด้านของกระบวนการยุติธรรม ทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมือง จะได้ไม่ทำผิดกฎหมาย หากทำผิดจะต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม ถึงขั้นติดคุกติดตารางตามกฎหมาย และเหมาะสมกับการทำผิด ดังนั้น พระสังฆาธิการจะบรรยายธรรมในส่วนของกระบวนการยุติธรรม คือ ทำผิดกฎหมายจะต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งระบบกฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรมนี้จะมีความโปร่งใส จะมีความยุติธรรมต่อสังคม ยุติธรรมต่อปัจเจกบุคคล และมีความเที่ยงธรรม และมีความเหมาะสมต่อโทษที่ได้รับ พระสังฆาธิการจึงปลูกฝังประชาชน พุทธศาสนิกชน เยาวชน ให้ยึดหลักธรรมในการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน คือ ศีล ๕ อย่างเหมาะสม โดยรู้จักพิจารณาเหตุ พิจารณาผล รู้จักกาลเวลาที่เหมาะสม เพื่อไม่ต้องทำผิดกฎหมายถึงขั้นต้องผ่านกระบวนการยุติธรรม

ด้านหลักความบริสุทธิ์ พระสังฆาธิการ เสริมสร้างความปรองดองด้วยการบรรยายธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าในการดำรงชีวิตประจำวันด้วยความบริสุทธิ์ให้กับพุทธศาสนิกชน ผู้ที่มาวัดฟังธรรม หรือมร่วมกิจกรรมกับทางวัด ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน ก็ตาม โดยการสอนให้บริสุทธิ์ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งในชีวิตประจำวัน การบริหารกิจการ การบริหารราชการแผ่นดิน ที่เกี่ยวข้องกับธรรมรัฐ จะต้องมีความโปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมที่จะช่วยให้กระบวนการบริหาร การดำเนินชีวิต การควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ กระทำได้ด้วยความถูกต้องตามหลักความบริสุทธิ์ ยุติธรรม

ด้านหลักความยุติธรรม พระสังฆาธิการ นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าในการเสริมสร้างความปรองดอง ในด้านหลักความยุติธรรม ซึ่งจะควบคู่และสอดคล้องกับกระบวนการยุติธรรม พระสังฆาธิการจะสอนหลักธรรมในด้านความยุติธรรมให้ประชาชนได้รู้ ได้ทราบ และได้เข้าใจตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม คือ การได้รับการปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเที่ยงธรรมต่อประชาชน ประชาชนต้องได้รับความยุติธรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมและกระบวนการยุติธรรมต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองได้

ด้านหลักพรหมวิหาร การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการในด้านกระบวนการยุติธรรม บนพื้นฐานของหลักพรหมวิหาร การที่จะใช้กระบวนการยุติธรรมกับประชาชนจะต้องนำหลักพรหมวิหารมาประกอบในการพิจารณา โดยใช้ความเมตตา กรุณา มุฑิตา และอุเบกขา มีความเมตตาในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เป็นสุข และเมตตา เพื่อให้ความเป็นธรรม และมุฑิตา ยินดีในความถูกต้อง และอุเบกขา มีการวางเฉยเมื่อได้รับโทษจากการตัดสิน ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมจะต้องอยู่บนพื้นฐานของพรหมวิหารธรรม ก็จะช่วยให้การเสริมสร้างความปรองดองในสังคมได้

ด้านหลักความเสียสละ พระสังฆาธิการนำหลักธรรมสอนให้มีการเสียสละ กระบวนการยุติธรรมจะต้องมีการเสียสละ เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้างความปรองดอง ในชุมชน หมู่บ้าน สังคม ต้องมีความเสียสละ ในกระบวนการยุติธรรมก็ต้องมีการเสียสละ เพื่อให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมจากสังคม จึงจะมีความปรองดองได้ พระสังฆาธิการได้เสริมสร้างด้วยการบรรยายธรรมให้ผู้นำ นักปกครอง นักบริหารของหน่วยงานภาครัฐ ที่มีอำนาจเหนือผู้อื่น ทั้งด้านกฎหมายและด้านผู้นำ โดยให้นำความยุติธรรมมาใช้กับประชาชนด้วยหลักความเสียสละ ความยุติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์ต่อประเทศชาติ และประชาชน เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองได้

๔) ด้านสื่อสารทางสังคม

ด้านหลักความถูกต้อง พระสังฆาธิการมีการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าในการบรรยายธรรม ทำกิจกรรมร่วมกัน มีการสื่อสารทางสังคม เพื่อให้ประชาชน ได้รับรู้มีการบรรยายธรรมในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา และวันสำคัญอื่นๆ ของพุทธศาสนิกชน จะเป็นในวัด หรือนอกสถานที่ที่ประชาชนนิมนต์ให้ไปบรรยายธรรม และตามที่หน่วยงานภาครัฐนิมนต์ไปในวันสำคัญของหน่วยงานนั้นๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นการบรรยายธรรมบนพื้นฐานของความถูกต้อง เช่น การสอนให้นำ ศีล ๕ นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยสอนให้ประพฤติดี ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ หากทุกคนนำไปปฏิบัติได้ ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองในสังคม หมู่คณะได้

ด้านหลักความเหมาะสม การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการในด้านการสื่อสารทางสังคม เป็นการบรรยายธรรม ทำกิจกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ในส่วนของวัดและวันสำคัญอื่น ๆ ของประชาชน เช่น วันคล้ายวันเกิด วันปีใหม่ วันสงกรานต์ เป็นการบรรยายธรรมที่สื่อสารถึงสังคม ในหลักของความถูกต้องของหลักธรรม และความเหมาะสมในการปฏิบัติธรรม เช่น หากไม่มีเวลาที่จะมาวัด ไม่สะดวกกับการที่จะมาวัด ก็ขอให้ปฏิบัติธรรมที่บ้าน โดยเบื้องต้นให้นำศีล ๕ ไปปฏิบัติ ในชีวิตประจำวัน ทั้งที่บ้าน และที่ทำงาน หรือการสวดมนต์ที่บ้าน ตามความเหมาะสม ปฏิบัติไปเรื่อยๆ จนเป็นเรื่องปกติ จะทำให้ชีวิตตนเองมีความสุข และหมู่คณะ ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ก็จะมีความปรองดองได้ ส่วนการประชาสัมพันธ์ในด้านอื่นๆ จะมีเสียงตามสายบ้าง Facebook Line เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนได้รับรู้ รับทราบ ถึงกิจกรรมที่ทางวัดได้ดำเนินการตามหลักความเหมาะสม

ด้านหลักความบริสุทธิ์ พระสังฆาธิการ จะมีการเสริมสร้างความปรองดองทางสื่อสารสังคม ด้วยหลักความบริสุทธิ์ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ แต่สิ่งที่หวัง คือให้ประชาชนเป็นสุขอยู่ด้วยความสามัคคี ประเทศชาติก็สงบ คนในประเทศก็สงบสุข การพัฒนาประเทศชาติจะได้ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานภาครัฐ โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่เป็นหลักธรรมที่ถูกต้อง พิสูจน์ได้ในการนำไปปฏิบัติ และการดำรงชีวิตประจำวัน ในเบื้องต้นให้ทุกคนปฏิบัติตามศีล ๕ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ หากปฏิบัติได้ ก็จะนำไปสู่ความสามัคคีปรองดอง

ด้านหลักความยุติธรรม พระสังฆาธิการ มีการสื่อสารทางสังคมในการเสริมสร้างความปรองดอง ในด้านหลักความยุติธรรม โดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายธรรม และร่วมกิจกรรมกับทางวัด มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายวัด เสียงตามสายชุมชน เสียงตามสายท้องถิ่น โดยการสอนให้การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม ตามหลักนิติรัฐนิติธรรม ที่มีความยุติธรรม โดยให้เสมอหน้ากัน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ รับเห็น และมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และไม่เลือกปฏิบัติตามอคติ เพราะชอบ เพราะเกลียดชัง เพราะกลัว เพราะหลง เป็นต้น

ด้านหลักพรหมวิหาร พระสังฆาธิการ มีการเสริมสร้างความปรองดองในชุมชน ละแวกใกล้เคียง และชุมชนต่างๆ โดยการสื่อสารทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบใดก็ตาม เช่น เสียงตามสายวัด ชุมชนท้องถิ่น การบรรยายธรรมในวัด หรือนอกสถานที่ที่ได้รับการนิมนต์ให้ไปบรรยายธรรม ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือประชาชน พระสังฆาธิการจะนำหลักธรรมคำสอนมาบรรยายธรรม ด้วยหลักพรหมวิหารธรรม และให้ทุกคนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน หมู่คณะ สังคมด้วยการมีเมตตา กรุณา มุฑิตา อุเบกขา หากทุกคนนำไปปฏิบัติได้จะเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองได้

ด้านหลักความเสียสละ พระสังฆาธิการมีการสื่อสารทางสังคม ในการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ชุมชน สังคม จนถึงประเทศชาติ โดยการบรรยายธรรมที่วัด ทำกิจกรรมที่วัด บรรยายธรรมนอกสถานที่ เช่น หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า บนพื้นฐานของความเสียสละ โดยการให้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน โดยการเริ่มต้นที่ครอบครัว ด้วยหลักความเสียสละ เช่น ผู้นำ ผู้บริหาร ควรลดทิฏฐิ ลดมานะ และเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อประชาชนและประเทศชาติ ส่วนประชาชนทุกคนในระดับล่างก็ควรให้ความร่วมมือในการคบหาสมาคมกัน จะต้องไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ลดความทิฏฐิ ลดความมานะ และเสียสละเล็กๆ น้อยๆ เช่นเดียวกัน ทั้งในครอบครัว ในหมู่คณะ ชุมชน ตำบล สังคมเล็ก จนถึงสังคมใหญ่ ระดับประเทศชาติด้วย

๕.๑.๒. องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑) ด้านแนวคิดเรื่องสันติสุข

ด้านการศึกษา การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D. = .๘๕) โดยปัจจัยที่ส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ การศึกษาจะทำให้คนจิตใจกว้างและมีเมตตา ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๙๘) รองลงมา คือ ผู้มีการศึกษามีแนวความคิดที่ดีในการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้ ($\bar{X}$ = ๓.๙๑, S.D. = .๙๑) ถัดมา คือ การศึกษาทำให้มีความเข้าใจหลักธรรมมากขึ้น ($\bar{X}$ = ๓.๙๑, S.D. = .๘๘) ต่อมาคือ ผู้มีการศึกษามีส่วนช่วยในการสอนหลักธรรมได้ ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D. = ๑.๐๑) ประชาชนที่มีการศึกษาช่วยในการสนับสนุนการสร้างความปรองดองได้ ($\bar{X}$ = ๓.๘๙, S.D. = ๑.๐๐) และผู้มีการศึกษาทราบและเข้าใจในหลักธรรมในทางที่ถูกต้องและพิสูจน์ได้ ($\bar{X}$ = ๓.๘๖, S.D. = .๙๘)

ด้านการศาสนา การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในด้านการศาสนา อยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X}$ = ๓.๘๔, S.D. = .๗๙) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ เป็นที่พึ่งทางใจให้กับประชาชนในยามที่เดือดร้อน ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๘๓) รองลงมา คือ ($\bar{X}$ = ๓.๙๑, S.D.= .๙๑) ให้การศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานชาวบ้านที่ต้องการบวชเรียนในหลักธรรมคำสอน ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D. = .๙๒) ถัดมา คือ ศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ชุมชน สามารถเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความสามัคคีได้ ($\bar{X}$ = ๓.๘๘, S.D.= .๘๖) และศาสนาพุทธสอนตามหลักสาราณียธรรม ๖ ได้ถูกต้อง นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}$ = ๓.๖๙, S.D. = ๑.๐๐)

ด้านการเมือง การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านการเมือง อยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D. = .๗๒) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ การเมืองนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ($\bar{X}$ = ๔.๑๓, S.D. = .๗๒) รองลงมาคือ การเมืองสร้างระบบการปกครองบ้านเมืองได้ ($\bar{X}$ = ๔.๐๒, S.D. = .๘๘) ถัดมา คือ การเมืองสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = ๓.๙๒, S.D. = .๘๐) และระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุขให้สังคมได้ ($\bar{X}$ = ๓.๖๙, S.D. = .๘๓)

ด้านกระบวนการยุติธรรม การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านกระบวนการยุติธรรม อยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๗๑) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ เป็นสิ่งที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมต่อชุมชน สังคม ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D.= .๘๓) รองลงมา คือ กระบวนการยุติธรรม สนับสนุนชี้ทางให้ประชาชนในชุมชน สังคม ทำความดีความถูกต้อง ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D. = .๘๒) กระบวนการยุติธรรม สร้างความเชื่อมันในความถูกต้อง ยุติธรรม ให้กับประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน ($\bar{X}$ = ๔.๐๒, S.D.= .๘๘) กระบวนการยุติธรรม ช่วยให้ประชาชนในหมู่บ้านชุมชนสังคมเคารพกฎ ระเบียบข้อบังคับได้ ($\bar{X}$ = ๓.๙๘, S.D. = .๗๙) เป็นที่ยึดมั่น ตั้งมั่น ต่อประชาชนชุมชน ในละแวกวัด และบริเวณใกล้เคียง ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D. = .๗๘) และกระบวนการยุติธรรมช่วยแก้ปัญหาสังคมให้กับประชาชน ชุมชน และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความยุติธรรม ($\bar{X}$ = ๓.๖๙, S.D.=.๘๓)

ด้านสื่อทางสังคม การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านสื่อทางสังคม อยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D.= .๗๗) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สื่อทางสังคมมีการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลายผสมผสานกัน เพื่อเสริมสร้างความต้องการของสังคม ($\bar{X}$ = ๔.๐๕, S.D.= .๘๗) รองลงมาคือ สื่อทางสังคม ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงหลักธรรมคำสอนได้สะดวกขึ้น ($\bar{X}$ = ๔.๐๕, S.D. = .๘๖) ถัดมาคือ สื่อทางสังคม เป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนมากที่สุด เช่น Facebook โทรทัศน์ วิทยุ ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๘๔) และสื่อทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยิ่งใหญ่ ($\bar{X}$ = ๓.๙๒, S.D.= .๙๒)

๒) ด้านหลักสาราณียธรรม ๖

ด้านมโนกรรม การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการ มีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านมโนกรรม อยู่ในระดับมาก คือ ($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D. = .๗๓) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้มีความปรารถนาดี และเมตตาต่อกันในสังคม ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน พร้อมให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ ตามกำลังและอัตภาพ ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D. = .๘๐) รองลงมาคือ สอนให้มีจิตใจดี มองในเรื่องดีๆ ให้ความเป็นมิตรต่อประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D. = .๗๗) ถัดมา ฝึกให้มีความอดทน อดกลั้น และยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นในทางที่ไม่ดีด้วยการอภัยและอโหสิกรรม ($\bar{X}$ = ๔.๐๓, S.D. = .๘๑) ต่อมาสอนให้มีโอกาสและอภัยเสมอต่อกันในทุกเรื่องเมื่อมีการผิดพลาดเกิดขึ้น ($\bar{X}$ = ๔.๐๒, S.D. = .๘๗) สอนให้ปรารถนาให้ประชาชน ชุมชน หมู่บ้านสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขอยู่เสมอ มีความรักต่อกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D. = .๘๓) สอนให้ไม่มีความอิจฉาริษยา อคติลำเอียงในการปฏิบัติตนในสังคม หมู่บ้านและประชาชน ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๘๗)

ด้านวจีกรรม การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านวจีกรรม คือ ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D.= .๗๒) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้มีการปลอบใจและสงสารเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๕, S.D. = .๗๙) รองลงมาคือ นำหลักธรรมคำสอนให้ใช้คำพูดที่ดีงาม ต่อผู้ฟังอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๘๔) ถัดมา สอนการใช้คำพูดที่ดี สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๗๘) และนำหลักธรรมคำสอน ไม่ให้พูดส่อเสียดทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ($\bar{X}$ = ๓.๙๓, S.D. = .๘๘)

ด้านกายกรรม การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านกายกรรม คือ ($\bar{X}$ = ๓.๙๙, S.D. = .๗๕) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน การปฏิบัติตนต่อกันในสังคม ชุมชน หมู่บ้าน ($\bar{X}$ = ๔.๐๓, S.D. = .๗๗) รองลงมา คือ สอนให้ไม่ให้พูดส่อเสียต่อบุคคลอื่น จนทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๘๘) ถัดมา สอนให้รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๘๒) ต่อมา สอนไม่นินทาว่าร้ายต่อกันไม่ว่าจะเป็นต่อหน้า หรือลับหลัง ($\bar{X}$ = ๓.๙๗, S.D. = .๘๑) นำหลักธรรมคำสอนให้กระทำต่อสิ่งที่ดีต่อกัน ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๗๖) และสอนให้ช่วยเหลือส่งเสริมทางด้านกำลังกาย ($\bar{X}$ = ๓.๗๘, S.D. = .๘๒)

ด้านสาธารณโภคี การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านสาธารณโภคี คือ ($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D. = .๗๓) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ สอนให้ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ให้ถือส่วนรวมในสังคมเป็นหลัก ($\bar{X}$ = ๔.๐๕, S.D. = .๗๙) รองลงมาคือ สอนให้รู้จักแบ่งปัน ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = ๔.๐๔, S.D. = .๘๔) ถัดมา สอนให้เสียสละส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้สังคมเป็นสุข และ สอนให้มีความเสมอภาคต่อกัน เอื้อเฟื้อต่อกันอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = ๔.๐๐, S.D. = .๘๓) และสอนให้บริจาคผู้ยากไร้ในสังคม ผู้ด้อยโอกาสในสังคม ($\bar{X}$ = ๓.๙๕, S.D. = .๗๘)

ด้านสีลสามัญญาตา การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านสีสามัญญาตา คือ ($\bar{X}$ = ๔.๑๑, S.D. = .๗๒) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายบ้านเมือง ($\bar{X}$ = ๔.๑๖, S.D. = .๗๙) รองลงมาคือ สอนให้มีการให้เกียรติต่อกัน ซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = ๔.๑๑, S.D. = .๗๙) ถัดมา สอนให้ไม่ล่วงละเมิด

สิทธิของผู้อื่น ที่ไม่ใช่สิทธิของตนเอง ($\bar{X}$ = ๔.๐๙, S.D. = .๘๕) และสอนให้เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลแต่ละคน โดยไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน ($\bar{X}$ = ๔.๐๘, S.D. = .๗๖)

ด้านทิฏฐิสามัญญตา การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านทิฏฐิสามัญญตา คือ ($\bar{X}$ = ๔.๑๑, S.D. = .๗๒) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ สอนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรม และหลักธรรมคำสอน โดยให้เหตุผลร่วมกัน และหาข้อสรุปที่ตรงกัน ($\bar{X}$ = ๔.๑๕, S.D. = .๘๐) รองลงมาคือ สอนให้การทำงานร่วมกันก็ควรปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน ($\bar{X}$ = ๔.๐๑, S.D. = .๘๔) ถัดมา สอนให้มีการยอมรับความคิดและเหตุผลของผู้อื่น ($\bar{X}$ = ๓.๙๕, S.D. = .๙๑) ต่อมา ฝึกฝนให้ปรับทัศนคติให้คิดในสิ่งที่ตรงกัน และมุมมองให้ตรงกัน โดยไม่ขัดแย้ง ($\bar{X}$ = ๓.๙๔, S.D. = .๘๒) และสอนให้รู้จักแสวงหาจุดร่วม และจุดสงวน จุดต่าง โดยไม่เอาความคิดเห็นของตนฝ่ายเดียว ($\bar{X}$ = ๓.๙๒, S.D. = .๙๐)

๓) ด้านความปรองดอง ๖ ด้าน การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยมีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พระสังฆาธิการมีการดำเนินการอยู่ระดับมากทุกด้าน ในด้านความปรองดอง ๖ ด้าน คือ ($\bar{X}$ = ๓.๘๗, S.D. = .๗๑) โดยปัจจัยส่งผลในรายข้อ พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรก คือ การสร้างสันติสุขเริ่มที่ครอบครัว นำไปสู่ชุมชน หมู่บ้าน สังคม ประเทศชาติ ($\bar{X}$ = ๓.๙๓, S.D. = .๘๓) รองลงมาคือ ความศรัทธาในศาสนา การมีความคิดอิสระ การมีความรัก ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ ทำให้ชุมชน หมู่บ้าน สังคมสันติสุขได้ ($\bar{X}$ = ๓.๙๑, S.D. = .๘๖) ถัดมาคือ ผู้มีการศึกษาความรอบรู้ในเรื่องต่างๆ จะก่อให้เกิดแนวคิดในการสร้างความสามัคคีปรองดองได้ ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D. = .๘๓) ความสามัคคีปรองดองจะช่วยให้ประชาชนในชุมชน หมู่บ้าน สังคม ประเทศชาติ มีความสุข ($\bar{X}$ = ๓.๘๘, S.D. = .๘๐) ต่อมายึดมั่นในหลักธรรมคำสอน มาใช้ในชีวิตประจำวันของชุมชน หมู่บ้าน สังคม ทำให้เกิดสันติสุขได้ ($\bar{X}$ = ๓.๘๑, S.D. = .๘๖) และสันติสุข มาจากความสามัคคีปรองดองตรงกันข้าม ความสามัคคีปรองดอง นำไปสู่ความสันติสุข ($\bar{X}$ = ๓.๗๘, S.D.=.๘๒)

๕.๑.๓. นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑) ด้านหลักความถูกต้อง พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์อย่างเคร่งครัด ในด้านการเผยแผ่พุทธศาสนาโดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่อยู่บนพื้นฐานของหลักความถูกต้อง ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และไม่บิดเบือนคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายธรรมโดยให้พุทธศาสนิกชนได้รับทราบและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง และให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าวัดเพื่อปฏิบัติธรรมอีกทางหนึ่ง และจะต้องทำงานเชิงรุกมากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้พุทธศาสนิกชนมีความตื่นตัว และสนใจในการฟังธรรม และปฏิบัติธรรมด้วย เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระจากภาครัฐ ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข ทั้งนี้ขอให้มหาเถรสมาคม เป็นผู้ประสาน และขอสนับสนุนจากผู้บริหารระดับประเทศ กำหนดเป็นนโยบายจัดทำเป็นโครงการให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมด้วย พระสังฆาธิการจะได้ทำงานเชิงรุกเต็มที่ด้วย

๒) ด้านความเหมาะสม พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี จะต้องปฏิบัติตามภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์ ในด้านเผยแผ่พุทธศาสนาให้ประชาชน พุทธศาสนิกชนได้รับทราบ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าในหลักของความถูกต้องมาบรรยาย ทั้งในวัดในวันพระ และวันสำคัญทางพุทธศาสนา และนอกสถานที่วัด ทั้งหน่วยราชการ บริษัท โรงงาน ตามที่ได้นิมนต์ให้ไปบรรยายธรรม และให้พุทธศาสนิกชนได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในครอบครัว ในหมู่คณะ ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความปรองดองโดยพระสังฆาธิการ โดยใช้หลักความเหมาะสม โดยให้ประชาชน พุทธศาสนิกชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ภาคเอกชน ทราบถึงความเหมาะสมในการใช้ชีวิตประจำวัน ไม่ประมาท รู้จักพิจารณาเหตุพิจารณาผล รู้จักกาลเวลา รู้จักประมาณ รวมถึงการใช้งบประมาณแผ่นดินให้ได้ประโยชน์ที่คุ้มค่าโดยไม่ให้สูญเปล่า ซึ่งหากพุทธศาสนิกชนได้นำหลักธรรม ด้านความเหมาะสมไปปฏิบัติ ก็จะช่วยแบ่งเบาภาระให้กับหน่วยงานภาครัฐ ในการสร้างความสามัคคีปรองดอง ทั้งนี้ การปฏิบัติธรรมดังกล่าวจึงต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ในการส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนที่เป็นเยาวชน ได้รับการปลูกฝังในการปฏิบัติธรรม เพื่อเยาวชนจะได้เป็นอนาคตของชาติที่มีคุณภาพ

๓) ด้านความบริสุทธิ์ พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี จะต้องเสริมสร้างความปรองดองในชุมชุน ละแวกใกล้เคียง และชุมชนต่างๆ ให้มีความหนักแน่นและแข็งแกร่งให้มีความสามัคคีปรองดอง ดุจญาติมิตร โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยปฏิบัติด้วยความบริสุทธิ์ใจ และการนำหลักธรรมคำสอนมาบรรยาย หรือการจัดกิจกรรมร่วมกัน โดยให้เยาวชน ที่เป็นนักเรียน นักศึกษา พุทธศาสนิกชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยกันในชุมชน ซึ่งทำให้มีโอกาส พบปะพูดคุยกัน ทำให้รู้จักกัน อันจะนำไปสู่ความสามัคคี จากสังคมเล็กๆ ไปสู่สังคมใหญ่ ระดับอำเภอ จังหวัด ประเทศได้ การปลูกฝังหลักธรรมของพระสังฆาธิการจะต้องให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ จริงใจ และเน้นหลักความบริสุทธิ์ ทั้งทางด้านกาย

วาจา ใจ ให้มีความจริงใจต่อกัน เพื่อเป็นการปลูกฝังทำให้เกิดความเคยชิน และสังคมอยู่ร่วมกันเป็นสุข โดยโครงการนี้ จะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ผู้นำประเทศ รัฐมนตรีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และมหาเถรสมาคมรับนโยบายมาปฏิบัติ เพื่อให้พระสังฆาธิการได้ทำงานเชิงรุกได้เต็มที่ และเป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานภาครัฐ ในการเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน โดยให้พระสังฆาธิการมาช่วยในด้านการปลูกฝังหลักธรรม เนื่องจากมีงบประมาณ และได้รับสนับสนุนด้านโครงการ โดยมีประชาชน นักเรียน นักศึกษา และเยาวชน ได้ร่วมกิจกรรมด้วย

๔) ด้านความยุติธรรม พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี จะต้องมีความรู้และศึกษาทางโลกด้วย ในด้านกฎหมาย เพื่อที่จะช่วยเหลือและปกป้องคนในชุมชน และพระภิกษุสามเณรในวัด ด้วยแรงกระทบจากภายนอก จากผู้ไม่หวังดี พระสังฆาธิการจะต้องทำงานเชิงรุก ตั้งรับ และปกป้องในขณะที่พุทธศาสนาถูกรุกรานจากผู้ไม่หวังดี และให้คำแนะนำกับประชาชนในชุมชนให้ได้รับความยุติธรรม เพื่อความถูกต้องและเป็นธรรมกับทุกคน ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม รับรู้ ในเรื่องต่างๆ ด้วย จะต้องโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม และมีส่วนในการตรวจสอบภาคประชาชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองอีกทางหนึ่ง ในส่วนของทางธรรม พระสังฆาธิการ จะต้องปลูกฝังความยุติธรรม และให้ความรู้ด้านยุติธรรมกับประชาชนทั้งในชุมชน และพุทธศาสนิกชนได้ เช่น การนำหลักธรรมมาสอนให้ปฏิบัติด้วยจิตใจที่ดีงาม ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรมให้เสมอหน้ากัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่นำเอาอคติมาเป็นเครื่องตัดสิน เพราะรัก เพราะลำเอียง ต้องเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการอีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ขอให้ผู้นำประเทศ ผู้บริหารประเทศ หน่วยงานภาครัฐต้องให้การสนับสนุน เห็นความสำคัญในด้านความยุติธรรม เพื่อแบ่งเบาภาระจากภาครัฐอีกทางหนึ่ง

๕) ด้านพรหมวิหาร พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี จะต้องมีความรู้ด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้อง โดยไม่บิดเบือน เพื่อปลูกฝังพุทธศาสนิกชน เยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ให้มีพรหมวิหารธรรมในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างแข็งแกร่ง เป็นอนาคตของชาติที่ดี เป็นผู้นำของประเทศในอนาคต เป็นข้าราชการของประเทศที่มีคุณภาพ ที่มีคุณธรรม จริยธรรม โดยมีเมตตา ในการที่เห็นผู้อื่นเป็นสุข กรุณา ปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ มุฑิตา ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีสุขอุเบกขา มีการวางเฉย ไม่เหยียบย่ำซ้ำเติม เมื่อผู้อื่นมีทุกข์ โดยรวมแล้วผู้ที่เป็นอนาคตของชาติ จะต้องมีความโอบอ้อมอารีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และนำหลักธรรมมาดำเนินชีวิต และบริหารประเทศชาติบ้านเมืองได้ พระสังฆาธิการจะต้องปลูกฝังหลักธรรมคำสอนต่างๆ ให้กับคนกลุ่มนี้ ทั้งนี้ ผู้บริหารประเทศ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง มหาเถรสมาคม จะต้องเห็นความสำคัญเหล่านี้ เพื่อเป็นการปลูกฝังสร้างเยาวชนเพื่อเป็นอนาคตของชาติที่มีคุณภาพต่อไป

๖) ด้านหลักความเสียสละ พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี จะต้องปฏิบัติตามหลักธรรมภารกิจ ๖ ด้านของคณะสงฆ์อย่างจริงจัง และทำงานเชิงรุก ในการเผยแผ่พุทธศาสนาในด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ให้ถูกต้อง เพื่อเป็นแบ่งเบาภาระจากหน่วยงานภาครัฐในการเสริมสร้างความปรองดอง และสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพ ปลูกฝังให้มีคุณธรรมจริยธรรมเพื่ออนาคตได้เป็นผู้นำ ผู้ปกครอง นักบริหาร นักวิชาการ เป็นผู้อำนาจเหนือผู้อื่น จะต้องมีจิตใจที่เสียสละ สละความเห็นแก่ตัว สละความสุขส่วนตัว เพื่อประโยชน์สุขของหมู่คณะและเพื่อประเทศชาติ ให้มีความเจริญรุ่งเรืองที่มีผู้นำที่มีคุณภาพ โดยมีหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ เมื่อผู้นำเป็นใหญ่ที่ได้รับการปลูกฝังด้านหลักธรรมคำสอนและประพฤตตัวอยู่ในธรรม ประชาชนก็ย่อมที่จะประพฤติในธรรมเช่นเดียวกันได้ จะช่วยให้ราษฎรประชาชนคนไทยอยู่กันเป็นสุขถ้วนหน้า ถ้ามีผู้นำ หรือข้าราชการตั้งอยู่ในธรรมในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและเสียสละ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นการวิจัยที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑ สภาพทั่วไปในชุมชนมีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑) ด้านการศึกษา พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาบรรยายธรรมให้กับพุทธศาสนิกชน ประชาชน และบุตรหลานในชุมชนที่มีการศึกษาสูง และให้ศึกษาทางธรรมเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับบุคคลในครอบครัว เนื่องจากบุตรหลานในชุมชนมีการศึกษา จึงมีสังคมอีกระดับหนึ่งที่มีเหตุผล มีความคิด การพูดคุยแนะนำหลักธรรม ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น เข้าใจหลักความถูกต้อง กระบวนการคิดของผู้ที่มีการศึกษา มีการพิสูจน์ความจริงเชิงประจักษ์ได้ จึงอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ซึ่งจะช่วยสร้างความสามัคคีได้ จะเป็นการแบ่งเบาภาระของพระสังฆาธิการในการเสริมสร้างความปรองดองได้อีกระดับหนึ่ง พระสังฆาธิการจะบรรยายธรรมในหลักธรรมที่มีความเหมาะสมในด้านรู้จัดยืดหยุ่น ผ่อนหนัก ผ่อนเบา ซึ่งตรงกับการศึกษาทางโลก ที่การเป็นผู้พิจารณาเหตุ สังเกต ในความเป็นรู้จักบุคคล รู้จักฐานะของตน รู้จักประชุมชน รู้จักกาลเวลาที่เหมาะสม พระสังฆาธิการจะต้องบรรยายธรรมด้วยหลักบริสุทธิ์ทั้งกาย วาจา ใจ และสอนให้พุทธศาสนิกชนมีความบริสุทธิ์ใจในการใช้ชีวิตประจำวันที่ถูกต้อง ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ทั้งส่วนตัว เอกชน และงานราชการ ที่จะต้องรับผิดชอบ ต้องใจซื่อ มือสะอาดโปร่งใส และตรวจสอบได้ พระสังฆาธิการจะนำหลักความยุติธรรม มาบรรยายธรรมให้กับพุทธศาสนิกชน บุตรหลานที่มีการศึกษาสูงในชุมชน ละแวกใกล้เคียง และชุมชนต่างๆ จะได้รับรู้ และเข้าใจในการปฏิบัติตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม ให้เสมอหน้ากัน เพื่อจะได้นำไปถ่ายทอดให้กับบุคคลในครอบครัว สอนให้การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม โดยไม่อคติลำเอียง ทั้งในชุมชนและ ละแวกใกล้เคียง หมู่บ้าน ตำบล และจากสังคมเล็กๆ ขยายไปสังคมใหญ่ได้ ส่วนในด้านหลักพรหมวิหารธรรม พระสังฆาธิการสอนให้ผู้มีการศึกษา พุทธศาสนิกชนให้มีวิธีคิดในสิ่งที่ถูกต้อง และการปฏิบัติต่อกันด้วยความเมตตา ปรารถนาดีต่อผู้อื่น และปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ยินดีให้ผู้อื่นเป็นสุข และวางตัวเป็นกลาง วางเฉยเมื่อเห็นผู้อื่นมีทุกข์ ส่วนในด้านความเสียสละ พระสังฆาธิการมีการเสริมสร้างความปรองดองในการบรรยายธรรมในด้านหลักความเสียสละ ซึ่งหากผู้มีการศึกษาสูงในชุมชนได้ปฏิบัติตามและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปถ่ายทอดให้กับบุคคลในครอบครัวก็จะสามารถนำไปสู่ความสามัคคีได้ และจะช่วยให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข ดังนั้นจึงสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ (แซ่หลี)**[๑] ได้วิจัยเรื่อง “การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” พบว่า

---

[๑] พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ (แซ่หลี), “การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **รายงานวิจัย,** (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ฯ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๒๐๖ - ๒๑๑.

ผู้นำชุมชนจะต้องยึดหลักการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ๖ ประการ คือ ๑) หลักความถูกต้อง ๒) หลักความเหมาะสม ๓) หลักความบริสุทธิ์ ๔) หลักความยุติธรรม ๕) หลักพรหมวิหารธรรม และ ๖) หลักความเสียสละ จะทำให้เกิดบรรยากาศแห่งความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริง[๒]

๒) ด้านการศาสนา พระสังฆาธิการ ได้มีการเสริมสร้างความปรองดองในการเผยแผ่ศาสนา โดยการนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในประจำวันอย่างถูกต้องและ เหมาะสม เพื่อให้เข้าใจถึงหลักธรรมคำสอนอย่างถูกต้อง สอนให้มีความเหมาะสม รู้จักผ่อนหนัก ผ่อนเบา ให้รู้จักพิจารณาเหตุ เพื่อความเหมาะสม ในเวลาที่เหมาะสม และในด้านหลักความบริสุทธิ์ พระสังฆาธิการได้นำหลักคำสอนในหลักที่บริสุทธิ์ นำหลักศาสนาด้านบริสุทธิ์มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น มีความจริงใจต่อกันในการคบหาสมาคม การใช้คำพูดที่ดีต่อกัน มีจิตใจที่ดีต่อกัน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ส่วนหลักของความยุติธรรม พระสังฆาธิการจะบรรยายธรรมให้กับพุทธศาสนิกชนที่มาวัดในวันพระ วันสำคัญทางพุทธศาสนา รวมถึงบรรยายธรรมนอกสถานที่ โดยการสอนให้รู้ว่า ศาสนาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวด้านจิตใจของพุทธศาสนิกชน ดังนั้น การนำเอาหลักศาสนาไปปฏิบัติ ก็ต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ตามหลักนิติรัฐ และนิติธรรม และจะนำไปสู่ความยุติธรรม ส่วนด้านพรหมวิหารธรรม เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าสอนให้นำหลักธรรมคำสอนไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นการทำให้จิตใจที่ดีงามคือ ปรารถนา ในผู้อื่นเป็นสุข ยินดีที่ผู้อื่นได้ดี ผู้ที่มีทุกข์ขอให้พ้นทุกข์ ส่วนหลักความเสียสละ พระสังฆาธิการ ได้นำหลักธรรมนี้สอนให้เสียสละ ซึ่งจะนำไปสู่ความปรองดองได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **พระเมธาวินัยรส (ปลิวิโก), พระมหาวีระศักดิ์ สุรเมธี และสาลินี รักกตัญญู** ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของมูล นิธิมิราเคิลออฟไลฟ์ ตามหลักพุทธสันติวิธี[๓] พบว่า ตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาในหลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นธรรมที่ทำให้สังคมเป็นสังคมที่สันติสุข ซึ่งประกอบด้วย ๑) ทาน คือ การให้มีทั้งวัตถุทานสิ่งของ ให้ธรรมทาน และให้อภัยทาน ๒) ปิยวาจา คือวาจาที่สุภาพ มีประโยชน์ วาจานั้นต้องเป็นวาจาสุภาษิต คือ จริง ไพเราะ เหมาะการประสานสามัคคี รวมถึงคำแนะนำสั่งสอน ชักจูงในทางที่ดี ๓) อัตถจริยา การทำประโยชน์มีทั้งประโยชน์ตน ประโยชน์ต่อผู้อื่น บางทีเราก็เรียกว่า ผู้มีจิตอาสา และ ๔) สมานัตตตา ร่วมสุขร่วมทุกข์กันได้ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย เสมอต้นเสมอปลายรู้จักหน้าที่ รู้จักวางตน

---

[๒] อ้างแล้ว.

[๓] พระเมธาวินัยรส (ปลิวิโก) และคณะ, “แนวทางการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของมูลนิธิมิราเคิลออฟไลฟ์ตามหลักพุทธสันติวิธี”, **รายงานวิจัย**, (สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๒๐๕ - ๒๐๘.

๓) ด้านการเมือง พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ได้นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นส่วนร่วมของการบริหาร ให้ความร่วมมือกับประชาชน ในการพัฒนาเพื่อการสร้างความสามัคคีในหลักของความถูกต้อง ระบบการเมืองจะช่วยสันติสุข มีการสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหาร พระสังฆาธิการ มีบทบาทหน้าที่ในการบรรยายธรรมในการสร้างความสามัคคีตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าตามหลักความถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการรู้จักผ่อนหนัก ผ่อนเบา รู้จักพิจารณาเหตุผล การอยู่ร่วมกันอย่างมีเหตุผล ก็จะช่วยให้สังคมสันติสุขได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดจักรพันธ์ กิตฺติสาโร (บุญกาญจน์)** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างสันติสุขของชุมชนตามหลักพุทธศาสนา ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย[๔] พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพุทธศาสนาในการสร้างสันติสุขของชุมชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสันติสุขของชุมชนในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ ๓ ประการ คือ หลักพุทธธรรม ได้แก่ (๑) หลักพรหมวิหาร ๔ เช่น หลักเมตตา หมายถึงคนในชุมชนต้องอยู่กันด้วยความเมตตา หลักกรุณา หมายถึงคนในชุมชนต้องประกอบด้วยเมตตาธรรม หลักมุฑิตา หมายถึง คนในชุมชนต้องแสดงมุฑิตาจิตต่อเพื่อนร่วมสังคม (๒) ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง การใช้ภูมิปัญญาได้ การเคารพผู้ใหญ่ การเข้าวัดในวันพระ เพื่อฝึกตนให้อยู่ในคุณงามความดี และ (๓) หลักกฎหมาย สังคมใดก็ตามหากอยู่ด้วยกันด้วยการเคารพกฎหมาย สังคมนั้นย่อมเกิดสันติสุข พระสังฆาธิการ ได้นำหลักความบริสุทธิ์ในการบริหารให้เหมาะสมตามหลักความบริสุทธิ์ ให้กับประชาชน ส่วนพระสังฆาธิการจะปฏิบัติต่อพุทธศาสนิกชนด้วยหลักความบริสุทธิ์ ไม่ว่าทั้ง กาย วาจา ใจ และตามหลักธรรมด้วยใจที่บริสุทธิ์ ส่วนในด้านหลักความยุติธรรม พระสังฆาธิการสอนให้ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม ยุติธรรม ตามหลักนิติรัฐและนิติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติด้วยความลำเอียง ส่วนหลักพรหมวิหารธรรม หลักนี้จะนำไปสู่ความสุขความสามัคคีในหมู่คณะได้ ต้องมีเมตตาพรหมวิหาร ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุขในด้านหลักความเสียสละวัด พระสังฆาธิการ ต้องเสียสละให้กับประชาชน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยรวม และสละความเห็นแก่ตัว เพื่อส่วนรวมเช่นเดียวกัน

---

[๔] พระครูปลัดจักรพันธ์ กิตฺติภาโร (บุญกาญจน์), “รูปแบบการสร้างสันติสุขของชุมชนตามหลักพุทธศาสนา ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, **รายงานวิจัย**, (สาขาการพัฒนาสังคม : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๑๙๘ - ๒๐๒.

๔) ด้านกระบวนการยุติธรรม พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการบรรยายธรรมในหลักความถูกต้อง ทั้งกฎหมายบ้านเมืองและหลักธรรมคำสอน หากนำมาใช้ในชีวิตประจำวันก็จะเกิดความสุข กระบวนการยุติธรรม ก็ต้องใช้ในชีวิตประจำวันเช่นเดียวกัน การนำหลักความถูกต้องนำมาใช้กับพุทธศาสนิกชน เพื่อไม่ให้บุคคลผู้นั้นทำผิดกฎหมาย โดยพระสังฆาธิการจะช่วยเหลือให้ปฏิบัติให้ถูกต้องทั้งกฎหมายบ้านเมือง และตามหลักธรรมคำสอนตามความเหมาะสม เพื่อนำไปสู่ความสามัคคีปรองดองซึ่งกันและกัน ส่วนในด้านหลักความเหมาะสม การบรรยายธรรมของพระสังฆาธิการ จึงอยู่ในหลักของความเหมาะสม ถูกต้องตามกระบวนการยุติธรรม ทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมายบ้านเมือง จึงให้ทุกคนนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อจะได้พิจารณาเหตุพิจารณาผล รู้จักกาลเวลาที่เหมาะสม เพื่อไม่ต้องทำผิดกฎหมายถึงขั้นตอนผ่านกระบวนการยุติธรรมของทางราชการ ส่วนในด้านหลักความบริสุทธิ์ จะสอดคล้องกับกระบวนการยุติธรรม พระสังฆาธิการจะสอนหลักธรรมในด้านความยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รู้ ได้ทราบ และได้เข้าใจ ตามหลักนิติรัฐนิติธรรม คือ การปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเที่ยงธรรม ส่วนในหลักพรหมวิหารธรรม การเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ในด้านกระบวนการยุติธรรม บนพื้นฐานของหลักพรหมวิหารธรรม การที่จะใช้กระบวนการยุติธรรมกับประชาชนต้องนำหลักพรหมวิหารธรรมนำมาประกอบ โดยใช้ความเมตตา กรุณา มุฑิตา และอุเบกขา กระบวนการยุติธรรมจะต้องอยู่บนพื้นฐานของพรหมวิหารธรรม จึงจะก่อให้เกิดความสามัคคีปรองดองได้ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ **พระครูพินิจรัตนากร (อนุสรณ์ ฐานทตฺโต)** ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้พรหมวิหารธรรมในการสร้างสันติสุขในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัย[๕] พบว่า หลักพรหมวิหารธรรมมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างสันติสุข ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักพรหมวิหารธรรมมีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนการเสริมสร้างความปรองดองของพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการนำหลักการเสียสละ มาบรรยายธรรม โดยกระบวนการยุติธรรมต้องมีการเสียสละ เพื่อให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมจากสังคม อย่างเท่าเทียมกัน

---

[๕] พระครูพินิจรัตนากร (อนุสรณ์ ฐานทตฺโต), “การประยุกต์ใช้พรหมวิหารธรรมในการสร้างสันติสุขในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ”, **รายงานวิจัย**, (สาขาการพัฒนาสังคม : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙๕ - ๒๐๑.

๕) ด้านสื่อทางสังคม พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดองโดยการสื่อสารทางสังคม ในโลกโซเชียลต่างๆ โดยใช้หลักความถูกต้อง ในการสื่อทางสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ เข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้ ตามหลักความเหมาะสม เมื่อมีการสื่อสารทางสังคมอย่างถูกต้อง ความเหมาะสมในการปฏิบัติธรรมด้วย เช่น การสวดมนต์ที่บ้านหรือที่วัด ก็มีค่าเท่ากัน เพื่อความสุขใจ ส่วนหลักความบริสุทธิ์ การเสริมสร้างความปรองดอง จะต้องบริสุทธิ์ใจ โดยไม่หวังตอบแทนสิ่งใดๆ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานภาครัฐ โดยการนำหลักธรรมคำสอนที่ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเวลา มีความบริสุทธิ์ใจ และพิสูจน์ได้ในการนำไปปฏิบัติและการดำรงชีวิตประจำวันในเบื้องต้นทุกคนปฏิบัติตามศีล ๕ แล้วจะมีความรู้สึกว่าสุขใจ หากปฏิบัติได้ก็จะนำไปสู่ความสามัคคี สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระเมธาวินัยรส (ปสิวิโก) พระมหาวีรศักดิ์ สุรเมธี และสาลินี รักกตัญญู** ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนจังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัย[๖] พบว่า ๑) ประชาชนในจังหวัดสระบุรี มีการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ โดยรวมทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการส่งเสริมความปรองดอง และสันติสุข โดยรวมทั้ง ๘ ด้าน จากผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี พบว่า การส่งเสริมการปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ เป็นรูปแบบ ที่ดีมากเหมาะสมสำหรับอันจะทำให้เกิดความรักความเข้าใจอันดีสมัครสมานสามัคคีปรองดองของประชาชน ส่งผลให้สังคมเกิดสันติสุขมีความสงบร่มเย็น ทำให้ประเทศชาติเกิดความเจริญก้าวหน้า และมีความมั่นคงอย่างมีเสรีภาพ พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการสื่อสารทางสังคมในการเสริมสร้างความปรองดอง ในด้านหลักความยุติธรรม โดยบรรยายหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าโดยการสอนให้การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเที่ยงธรรม ตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม ที่มีความยุติธรรมเสมอหน้ากัน ส่วนในหลักพรหมวิหารธรรม พระสังฆาธิการมีการเสริมสร้างความปรองดองในชุมชนโดยการสื่อสารทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์รูปแบบใดก็ตาม เช่น เสียตามสายวัด ชุมชนท้องถิ่น การบรรยายธรรมในวัด ไปบรรยายธรรมให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือประชาชน พระสังฆาธิการจะนำหลักธรรมคำสอนมาบรรยายธรรม ด้วยหลักพรหมวิหารธรรม และให้ทุกคนนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน หมู่คณะ สังคม ด้วยการมีเมตตา กรุณา มุฑิตา อุเบกขา ซึ่งหากปฏิบัติได้ก็จะเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองได้การปรองดองจะต้องมีการสื่อสารที่ดี และซึ่งกันและกัน เพื่อให้เข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นพระสังฆาธิการกับพุทธศาสนิกชน หรือประชาชนกับประชาชนด้วยกัน

---

[๖] พระเมธาวินัยรส (ปสิวิโก) (และคณะ), “รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี”, **รายงานวิจัย**, (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๒๐๕ - ๒๐๘.

ดังนั้น การสื่อสารเป็นสื่อให้มีการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน จึงมีความจำเป็นต้องนำหลักธรรมคำสอนมาช่วยการบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นิเทศ สนั่นนารี จรัส ลีกา และสาลิกา ไสวงาม** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดองในสังคม” ผลการวิจัย[๗] พบว่า รูปแบบและกระบวนการการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารเชิงพุทธเพื่อสร้างความปรองดอง พบว่า เป็นการสื่อสาร ด้วยสติปัญญา มีความรอบคอบในขณะทำการสื่อสารโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุข ยึดหลักกัลยาณมิตรธรรม หลักสัปปุรริสธรรม เบญจศีล และเบญจธรรม หลักอริยสัจ หลักไตรลักษณ์ ส่วนในการสื่อสารทางสังคมด้านการเสียสละ พระสังฆาธิการมีการสื่อสารทางสังคม ในการเสริมสร้างความปรองดองในชุมชน หมู่คณะ และให้นำไปปฏิบัติในครอบครัว ด้วยหลักความเสียสละ ต่อมาในหมู่คณะ ชุมชน เพื่อให้การเสียสละส่วนตัว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ก็จะนำไปสู่สังคมเล็กๆ ไปสู่สังคมใหญ่ๆ ขึ้น ตลอดจนประเทศชาติต่อไป

---

[๗] นิเทศ สนั่นนารี และคณะ, “รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี”, **รายงานวิจัย**, (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ๒๑๐ - ๒๑๕.

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. มหาเถรสมาคม ควรให้ความสำคัญและสานต่อโครงการต่างๆ โดยการมีมติในการจัดโครงการกิจกรรมด้านหลักธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังเยาวชนคนรุ่นใหม่ อย่างต่อเนื่องและจริงจัง เหมือนโครงการที่ผ่านมา

๒. สำนักพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดทำโครงการกิจกรรมตามมติมหาเถรสมาคมมาดำเนินการสานต่อ เพื่อส่งมอบให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมอบนโยบายให้เจ้าคณะจังหวัด

๓. เจ้าคณะจังหวัด รับนโยบายเพื่อให้เจ้าคณะอำเภอ มอบให้พระสังฆาธิการทุกวัดและในทุกจังหวัด เพื่อดำเนินการจัดโครงการด้านหลักธรรมต่อไป

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. เจ้าคณะอำเภอ รับนโยบายมาเพื่อดำเนินการจัดโครงการ และส่วนหนึ่งก็มอบให้พระสังฆาธิการทุกวัดในจังหวัดดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยการทำงานเชิงรุกร่วมกิจกรรมด้านหลักธรรมกับชาวบ้าน

๒. พระสังฆาธิการในแต่ละจังหวัด อำเภอ ตำบล จัดการดำเนินการเชิงรุกเพื่อเข้าถึงพุทธศาสนิกชน เพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

๓. พระสังฆาธิการ ออกพบปะประชาชนในชุมชน หมู่บ้าน และละแวกใกล้เคียงเพื่อถามสารทุกข์สุกดิบ และเป็นการสร้างมิตรภาพ ให้คนเข้าถึงวัด

๔. พระสังฆาธิการในจังหวัดปทุมธานี นำงานวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางไปปรับใช้ในทางปฏิบัติในจังหวัดปทุมธานีต่อไป

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุขโดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๒. การเสริมสร้างสมรรถนะพระสังฆาธิการของจังหวัดปทุมธานีในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข

๓. การพัฒนาการสร้างสมรรถนะพระสังฆาธิการของจังหวัดปทุมธานีในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

_____ . **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

สุดาภรณ์ อรุณดี. **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย.** เลย: รุ่งแสงธุรกิจการพิมพ์, ๒๕๕๑. ๗๒.

สุวรีย์ สิริโภคาภิรมณ์. **การวิจัยทางการศึกษา.** ลพบุรี: ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖. ๑๒๙ - ๑๓๐.

ธีรยุทธ์ พึ่งเพียร. **สถิติเบื้องต้นและการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๔๕. หน้า ๑๓๐.

ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ, **ราชกิจจานุเบกษา.** ๑๓๑ , (มกราคม ๒๕๕๗): ๑.

ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗. มิถุนายน ๒๕๕๗): ๓ – ๕.

(๒) รายงานวิจัย :

ชัยยศ (และคณะ). “แนวทางการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของมูลนิธิมิราเคิลออฟไลฟ์ ตามหลักพุทธสันติวิธี”. **รายงานวิจัย**. สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙. หน้า ๒๐๓-๒๐๕.

นิเทศ สนั่นนารี และคณะ. “รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี”. **รายงานวิจัย.** มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐. หน้า ๒๑๐ - ๒๑๕.

ปัณณธร เธียรชัยพฤกษ์. “กลยุทธ์การเสริมสร้างความสมานฉันท์ตามหลักศีล ๕”. **รายงานวิจัย.** สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙. หน้า ๒๐๑ - ๒๐๕.

พระครูปลัดจักรพันธ์ กิตฺติภาโร. “รูปแบบการสร้างสันติสุขของชุมชนตามหลักพุทธศาสนา ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. **รายงานวิจัย**. สาขาการพัฒนาสังคม : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐. หน้า ๑๙๘ - ๒๐๒.

พระครูพินิจ รัตนากร (อนุสรณ์ ฐานทตฺโต). “การประยุกต์ใช้พรหมวิหารธรรมในการสร้างสันติสุขในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ”. **รายงานวิจัย.** สาขาการพัฒนาสังคม : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖. หน้า ๑๙๕ – ๒๐๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระเมธาวินัยรส (ปสิวิโก) (และคณะ). “รูปแบบการส่งเสริมความปรองดองและสันติสุขด้วยศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดสระบุรี”. **รายงานวิจัย.** มหาวิทยาลัยมหามหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐. หน้า ๒๐๕ - ๒๐๘.

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ (แซ่หลี). “การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ด้วยการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านศีล ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **รายงานวิจัย.** สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘. หน้า ๒๐๖ - ๒๑๑.

(๓) บทความ:

พระทศพล เขมาภิรโต. “ชีวิตเพื่อสันติสุขและสันติภาพ”. **เดลินิวส์,** ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๑.

พระราชญาณวิสิฐ (หลวงป่า). “๖ หลัก ปรองดองสมานฉันท์”. **กรมประชาสัมพันธ์.** ฉบับที่ ๑, (๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙): ๑.

วิโรจน์ เปาอินทร์. **วารสารเพื่อไทยเพื่ออนาคตไทย.** ฉบับพิเศษ, (มีนาคม ๒๕๕๘): ๒ – ๔.

วิโรจน์ พิมานมาศสุริยา. “หลักการสร้างสันติสุขสันติภาพ”. **วารสารสถาบันพระปกเกล้า.** ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓, (กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๐): ๓.

สามารถ มังสัง. “การปรองดอง: การคิดเห็นตรงข้าม”. **ผู้จัดการ, (**๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๗): ๒.

สุเทพ เอี่ยมคง. “แนวคิดและกระบวนการสร้างความปรองดอง”. **มติชน**, (๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗): ๓.

อานันท์ ปัญญารชุน. “แนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข”. **กระทรวงศึกษาธิการ**. ฉบับที่ ๕, (๒๐ มกราคม ๒๕๔๑): ๒๖.

_____ **.** “แนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข”. **กระทรวงศึกษาธิการ.** ฉบับที่ ๕, (๒๐ มกราคม ๒๕๔๑): ๑๗๖ - ๑๗๗.

เอกชัย ศรีวิลาศ. “การสร้างสังคมสันติสุขเพื่อการพัฒนาชุมชน”. **สยามรัฐ,** (๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑): ๒.

(๔) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่นๆ

ชนากานต์ โสจะยะพันธ์. “การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ในสังคมพหุวัฒนธรรม”. **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม.** (โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม ร้อยเอ็ด, ๒๕๖๐). (อัดสำเนา).

อศริญา เทพขาม. “การอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการพึ่งพาอาศัยกัน”. **เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหน้าที่พลเมือง**. (โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม ร้อยเอ็ด, ๒๕๕๘) (อัดสำเนา).

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

กรมการปกครอง. **การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในระดับพื้นที่.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https:// multi.dopa.go.th, [2 พฤศจิกายน 2561].

กระทรวงวัฒนธรรม. **มารยาทในการอยู่ร่วมกันในสังคม.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https:// www. Culture.go.th, [9 มกราคม 2558].

บรรณานุกรม (ต่อ)

วิกิพีเดีย. **“การปรองดอง”.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://th.wikipefia.org/wiki, [๒ ธันวาคม ๒๕๖๑].

วิกิพีเดีย. **“สันติสุข”.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://th.wikipefia.org/wiki, [๑ ธันวาคม ๒๕๖๑].

วิกิพีเดีย. **“จังหวัดปทุมธานี”**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://th.wikipefia.org/wiki, [๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑].

สำนักราชบัณฑิตยสภา. “**ปรองดอง (๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓)**”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www. Oryin.go.th, [๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑].

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดกำแพงเพชร. **“แนวทางสร้างความปรองดอง สมานฉันท์ สร้างสรรค์ชาติ”.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://ewt.prd.th/prkamphaengphet, [๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑].

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรสาคร. **๖ หลัก ปรองดองสมานฉันท์.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://pr.prd.go.th/samutsakhon, [๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑].

สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี. **จำนวนพระภิกษุและสามเณร จังหวัดปทุมธานี.** [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://www. pte.onab.go.th, [๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑].

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **การสร้างความปรองดอง: แสงสว่างส่องนำทางสังคมไทย.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https:/www.parliament.go.th, [๒ ธันวาคม ๒๕๖๑].

(๖) สัมภาษณ์ :

สัมภาษณ์ พระธรรรมรัตนาภรณ์, ดร.. เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

พระครูสุจิตรัตนากร, ดร.. เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี, ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒.

พระครูวิจิตรอาภากร, เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

พระครูวรธรรมวาที, เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี, ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

พระมหาจุมพล จิตฺตพโล, ปธ. ๙. เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน, เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร.. เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี, ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช, รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

นายสมชาย ตรีณาวงษ์, นายอำเภอหนองเสือ, ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

นายฉัตรชัย ชูเชื้อ, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒.

นายชีวิน อภิบาลบุญชัย, นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ, ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี, ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

นายชาญ พวงเพชร์, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

นายรามธนะ วิจิตรการ, นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี, ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒.

นายธีระชัย ศิลาขาว, กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี, ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี, ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นายเกษม มีสะอาด, ช้าราชการบำนาญ, ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒.

นางมาลัย เกิงฝาก, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒.

นายประสิทธ์ สุทธาภิรมย์, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

นางวรรณา ทรงทรัพย์, ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

นางวนิดา สุขรุ่งเรือง, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด, ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒.

นางพรรณพร ชาครนฤนาท, ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน, ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒.

(๗) สนทนากลุ่มเฉพาะ

สนทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร.. เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร.. เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร. เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร.. เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

พล.ท.รวิช สุรไตรวิช, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

นายเสรี ปัญจมณี, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

นางสาวทองใบ ใจมั่น, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

รองศาสตราจารย์ ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร.. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ธิลาว, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๒๐ มกราคม ๒๕๖๓.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of item-objective congruence -IOC)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐ **วันที่** ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

นมัสการ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ.ดร.

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ตามความเห็นชอบ
พระปลัดระพิน พุทธิสาโร
31 ม.ค 2562

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๐

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
นมัสการ **พระครูโกศลธรรมานุสิฐ, ดร. รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระครูท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๖๐

๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
นมัสการ **พระครูโกศลธรรมานุสิฐ, ดร. รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระครูท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐ **วันที่** ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง**

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจเครื่องมือการวิจัยแล้ว

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

๑๖ ม.ค ๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๑๐ **วันที่** ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน **อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว**

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว

ดร.ประเสริฐ ธิลาว

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
(การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม Index of item-objective congruence -IOC)

๑. พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร.	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระครูศรีอรรถศาสก์, ดร.	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดป่าเลไลก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
๓. พระครูโกศลธรรมานุสิฐ, ดร.	เจ้าอาวาสวัดสวนหงษ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัด สุพรรณบุรี
๔. ผศ. ดร. เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
๕. ดร. ประเสริฐ ธิลาว	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและหาค่า (Index of item-objective congruence - IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและหาค่า IOC
เรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

.....

คำชี้แจง : ขอความอนุเคราะห์ในการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยผู้วิจัยได้ทำการวิจัยการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนรอบวัดในจังหวัดปทุมธานี ในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ๒) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ๓) เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ข้อมูลที่ได้ จะแปลผลวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ และใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่าน หรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
พระนิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลทางวิชาการสำหรับการศึกษาค้นคว้า และได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ : แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ส่วนที่ ๓ : แบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดอง องค์ประกอบ และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ขอเรียนว่า ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นความลับที่สุดและขอรับรองว่าไม่มีผลกระทบต่อท่านผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ซึ่งข้อมูลดังกล่าว เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในแบบภาพรวมเท่านั้น

ขอบพระคุณท่านที่ได้อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
พระนิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

.....

ส่วนที่ ๑ : คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. อายุ

☐ ๒๕ - ๓๕ ปี ☐ ๓๖ – ๔๕ ปี

☐ ๔๖ – ๕๕ ☐ ๕๖ ปีขึ้นไป

๒. พรรษา

☐ ๕ – ๑๐ พรรษา ☐ ๑๑ – ๑๕ พรรษา

☐ ๑๖ – ๒๐ พรรษา ☐ ๒๑ พรรษาขึ้นไป

๓. การศึกษาสูงสุดสายสามัญ

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๔. การศึกษาทางธรรม

☐ นักธรรมชั้นตรี ☐ นักธรรมชั้นโท

☐ นักธรรมชั้นเอก ☐

๕. การศึกษาทางเปรียญธรรม

☐ ไม่มีวุฒทางเปรียญธรรม ☐ ประโยค ๑ – ๒ ถึง ป.ธ. ๓

☐ ป.ธ. ๔ – ๖ ☐ ป.ธ. ๗ – ๙

๖. ตำแหน่ง

☐ เจ้าคณะตำบล ☐ เจ้าอาวาส

☐ รองเจ้าอาวาส ☐ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

(๕) มากที่สุด หมายถึง มีความเห็นในระดับ มากที่สุด
(๔) มาก หมายถึง มีความเห็นในระดับ มาก
(๓) ปานกลาง หมายถึง มีความเห็นในระดับ ปานกลาง
(๒) น้อย หมายถึง มีความเห็นในระดับ น้อย
(๑) น้อยที่สุด หมายถึง มีความเห็นในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	แนวคิดเรื่องสันติสุข	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๑. ด้านการศึกษา						
๑.	การศึกษาทำให้มีความเข้าใจหลักธรรมง่ายขึ้น					
๒.	ผู้มีการศึกษามีส่วนช่วยในการสอนหลักธรรมได้					
๓.	ผู้มีการศึกษาทราบและเข้าใจในหลักธรรม ในทางที่ถูกต้องและพิสูจน์ได้					
๔.	ประชาชนที่มีการศึกษาช่วยในการสนับสนุน การสร้างความปรองดองได้					
๕.	การศึกษาจะทำให้คนจิตใจกว้างและมีเมตตา					
๖.	ผู้มีการศึกษามีแนวความคิดที่ดีในการสร้าง ความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้					
๒. ด้านศาสนา						
๑.	เป็นที่พึ่งทางใจให้กับประชาชนในยามที่เดือดร้อน					
๒.	ให้การศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานชาวบ้าน ที่ต้องการบวชเรียนในหลักธรรมคำสอน					
๓.	ศาสนาเป็นศูนย์รวมของจิตใจของชาวบ้าน ชุมชน สามารถเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความสามัคคีได้					
๔.	ศาสนาพุทธมีหลักธรรมคำสอนที่พิสูจน์ให้เห็นจริงได้					
๕.	ศาสนาพุทธ สอนตามหลักสาราณียธรรม ๖ ได้ถูกต้อง นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้					

ข้อ	แนวคิดเรื่องสันติสุข	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๓. ด้านการเมือง						
๑.	ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุขให้สังคมได้					
๒.	การเมืองสร้างระบบการปกครองบ้านเมืองได้					
๓.	การเมืองสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ					
๔.	การเมืองนำไปสู่ความขัดแย้งได้					
๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม						
๑.	เป็นที่ยึดมั่น ตั้งมั่น ต่อประชาชน ชุมชนในละแวกวัดและบริเวณใกล้เคียง					
๒.	กระบวนการยุติธรรม ช่วยให้ประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชน สังคม เคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับได้					
๓.	กระบวนการยุติธรรม เป็นสิ่งทีดำรงไว้ ซึ่งความเป็นธรรม ต่อชุมชน สังคม					
๔.	กระบวนการยุติธรรม สนับสนุนและชี้ทาง ให้ประชาชนในชุมชน สังคม ทำความดี ความถูกต้อง					
๕.	กระบวนการยุติธรรม ช่วยแก้ปัญหาสังคม ให้กับประชาชน ชุมชน และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยความยุติธรรม					
๖.	กระบวนการยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่น ในความถูกต้อง ยุติธรรม ให้กับประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน					
๕. ด้านสื่อทางสังคม						
๑.	สื่อทางสังคม ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงหลักธรรม คำสอนได้สะดวกขึ้น					
๒.	สื่อทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมอย่างยิ่งใหญ่					
๓.	สื่อทางสังคม เป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน มากที่สุด เช่น Facebook โทรทัศน์ วิทยุ					
๔.	สื่อทางสังคม มีการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลาย ผสมผสานกัน เพื่อเสริมสร้างความต้องการของสังคม					

ข้อ	แนวคิดเรื่องปรองดอง ๖ ด้าน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๖. ด้านแนวคิดเรื่องปรองดอง ๖ ด้าน						
๑.	ด้านความถูกต้อง บรรยายธรรมปลูกฝังให้ประชาชนที่มาวัดรู้ถึงการรู้รักสามัคคี ปรองดอง แบ่งปันกัน					
๒.	ด้านความเหมาะสม ให้ความร่วมมือกับประชาชนชาวบ้าน ในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี					
๓.	ด้านความบริสุทธิ์ บรรยายธรรมโดยนำหลักธรรมคำสอนของพระศาสนา ด้วยความบริสุทธิ์ใจ					
๔.	ด้านความยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่น สนับสนุนและชี้ทางให้ประชาชนเคารพกฎหมายบ้านเมือง					
๕.	ด้านพรหมวิหาร ๔ ให้ความช่วยเหลือ ปรับทุกข์แนะนำ เพื่อปลดเปลื้องความทุกข์ใจของประชาชน					
๖.	ด้านความเสียสละ บริจาคทรัพย์ในโอกาสต่างๆ ให้กับนักเรียน โรงพยาบาล โรงเรียน ชุมชน หมู่บ้าน					
ข้อ	**แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖**	**ระดับความคิดเห็น**				
		มากที่สุด ๕	**มาก ๔**	**ปานกลาง ๓**	**น้อย ๒**	**น้อยที่สุด ๑**
๑. มโนกรรม						
๑.	สอนให้มีจิตใจดี มองในเรื่องดีๆ ให้ความเป็นมิตรต่อประชาชน หมู่บ้าน และชุมชน					
๒.	สอนให้มีความปรารถนาดี และเมตตาต่อกันในสังคมประชาขน ชุมชน หมู่บ้าน พร้อมให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ ตามกำลังและอัตภาพ					
๓.	สอนให้ไม่มีความอิจฉา ริษยา อคติลำเอียงในการปฏิบัติตนในสังคม หมู่บ้าน และประชาชน					
๔	สอนให้มีโอกาสและอภัยเสมอต่อกันในทุกเรื่องเมื่อมีการผิดพลาดเกิดขึ้น					
๕.	สอนให้ปรารถนาให้ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขอยู่เสมอ มีความรักต่อกัน					
๖.	ฝึกให้มีความอดทน อดกลั้น และยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นในทางที่ไม่ดีด้วยการอภัย และอโหสิกรรม					

ข้อ	แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๒. วจีกรรม						
๑.	นำหลักธรรมคำสอนให้ใช้คำพูดที่ดีงาม ต่อผู้ฟังอย่างเสมอต้นเสมอปลาย					
๒.	สอนให้การใช้คำพูดที่ดี สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน					
๓.	สอนให้มีการปลอบใจและสงสารเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ และผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก					
๔.	นำหลักธรรมคำสอน ไม่ให้พูดส่อเสียดทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง					
๓. กายกรรม						
๑.	นำหลักธรรมสอนให้กระทำต่อสิ่งที่ดีต่อกัน					
๒.	สอนให้ช่วยเหลือส่งเสริมทางด้านกำลังกาย					
๓.	สอนให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน การปฏิบัติตนต่อกันในสังคม ชุมชน หมู่บ้าน					
๔.	สอนให้รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน					
๕.	สอนให้ไม่นินทาว่าร้ายต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นต่อหน้าหรือลับหลัง					
๖.	สอนให้ไม่พูดส่อเสียดต่อบุคคลอื่น จนทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน					
๔. สาธารณโภคี						
๑.	สอนให้รู้จักแบ่งบัน ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน					
๒.	สอนให้ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ให้ถือส่วนรวมในสังคมเป็นหลัก					
๓.	สอนให้บริจาคผู้ยากไร้ในสังคม ผู้ด้อยโอกาสในสังคม					
๔.	สอนให้เสียสละส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเพื่อให้สังคมเป็นสุข					
๕.	สอนให้มีความเสมอภาคต่อกัน เอื้อเฟื้อต่อกันอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๕. ศีลสามัญญตา						
๑.	สอนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายบ้านเมือง					
๒.	สอนให้เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลแต่ละกันโดยไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน					
๓.	สอนให้มีการให้เกียรติต่อกันซึ่งกันและกัน					
๔.	สอนให้ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ที่ไม่ใช่สิทธิของตนเอง					
๖. ทิฏฐิสามัญญตา						
๑.	ฝึกฝนให้ปรับทัศนคติให้คิดในสิ่งที่ตรงกัน และมุมมองให้ตรงกัน โดยไม่ขัดแย้ง					
๒.	สอนให้มีการยอมรับความคิดและเหตุผลของผู้อื่น					
๓.	สอนให้รู้จักแสวงหาจุดร่วมและจุดสงวนจุดต่างโดยไม่เอาความคิดเห็นของตนฝ่ายเดียว					
๔.	สอนให้การทำงานร่วมกันก็ควรปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน					
๕.	สอนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรม และหลักธรรมคำสอนโดยให้เหตุผลร่วมกัน และหาข้อสรุปที่ตรงกัน					

ส่วนที่ ๓ : ประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
พระนิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาคผนวก ง

ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence - IOC)
การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๗.	๑	๐	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๘.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๙.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๐.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๑.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๒.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๓.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖.	๐	๑	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๓.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๖.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ธ.ค. / ๒๕๖๗

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๒.	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๕.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๑.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๔.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๙.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๑.	๑	๑	๑	๐	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๕๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๔.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๖.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๗.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๘.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ธ.ค. / ๖๒

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๖๐	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖๑.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ส.ค. / ๖๒

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเห็นเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๑

๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
นมัสการ **พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อนุญาต
พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.
พระอุดมสิทธินายก, ดร
๒๐ / ๕ / ๖๒

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ภาคผนวก ฉ

ผลแสดงความเชื่อถือของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ1.หลักความถูกต้อง	235.20	953.821	.733	.981
ข้อ2.หลักความถูกต้อง	235.30	953.597	.732	.981
ข้อ3.หลักความถูกต้อง	235.27	951.995	.776	.981
ข้อ4.หลักความถูกต้อง	235.17	951.730	.754	.981
ข้อ 5 หลักความถูกต้อง	235.20	954.786	.752	.981
ข้อ 6 หลักความถูกต้อง	235.27	960.754	.677	.982
ข้อ 1 หลักความเหมาะสม	235.27	960.685	.776	.981
ข้อ 2 หลักความเหมาะสม	235.27	965.857	.511	.982
ข้อ 3 หลักความเหมาะสม	235.33	958.299	.743	.981
ข้อ 4 หลักความเหมาะสม	235.37	966.309	.561	.982
ข้อ 5 หลักความเหมาะสม	235.63	959.757	.659	.982
ข้อ 1 หลักความบริสุทธิ์	235.13	961.775	.735	.981
ข้อ 2 หลักความบริสุทธิ์	235.23	963.840	.669	.982
ข้อ 3 หลักความบริสุทธิ์	234.90	967.955	.656	.982
ข้อ 4 หลักความบริสุทธิ์	235.30	961.114	.696	.982
ข้อ1 หลักความยุติธรรม	235.30	974.424	.580	.982
ข้อ 2 หลักความยุติธรรม	235.10	972.093	.559	.982
ข้อ 3 หลักความยุติธรรม	235.07	970.961	.565	.982
ข้อ 4 หลักความยุติธรรม	235.23	963.633	.674	.982
ข้อ 5 หลักความยุติธรรม	235.60	962.662	.601	.982
ข้อ 6 หลักความยุติธรรม	235.10	955.472	.854	.981
ข้อ 1 หลักพรหมวิหาร 4	235.10	964.507	.697	.982
ข้อ 2 หลักพรหมวิหาร 4	235.23	963.013	.576	.982
ข้อ 3 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	967.292	.655	.982
ข้อ 4 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	957.361	.698	.982
ข้อ 1 หลักความเสียสละ	235.17	967.523	.579	.982
ข้อ 2 หลักความเสียสละ	235.23	970.185	.617	.982
ข้อ 3 หลักความเสียสละ	235.30	967.390	.559	.982
ข้อ 4 หลักความเสียสละ	235.53	960.257	.738	.981
ข้อ 5 หลักความเสียสละ	235.27	958.961	.761	.981
ข้อ 6 หลักความเสียสละ	235.27	969.789	.866	.982
ข้อ 1 ด้านมโนกรรม	235.03	962.516	.699	.982
ข้อ 2 ด้านมโนกรรม	235.13	961.982	.730	.981
ข้อ 3 ด้านมโนกรรม	235.20	955.821	.772	.981
ข้อ 4 ด้านมโนกรรม	235.17	962.006	.623	.982
ข้อ 5 ด้านมโนกรรม	235.27	956.271	.772	.981
ข้อ 6 ด้านมโนกรรม	235.17	960.489	.739	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๐ ส.ค. ๖๒

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1 ด้านจิตกรรม	235.17	962.833	.686	.982
ข้อ 2 ด้านจิตกรรม	235.23	964.530	.704	.982
ข้อ 3 ด้านจิตกรรม	235.20	956.717	.801	.981
ข้อ 4 ด้านจิตกรรม	235.30	959.114	.601	.982
ข้อ 1 ด้านกายกรรม	235.20	965.476	.607	.982
ข้อ 2 ด้านกายกรรม	235.43	956.599	.747	.981
ข้อ 3 ด้านกายกรรม	235.10	966.162	.657	.982
ข้อ 4 ด้านกายกรรม	235.17	965.385	.627	.982
ข้อ 5 ด้านกายกรรม	235.27	966.685	.632	.982
ข้อ 6 ด้านกายกรรม	235.20	959.545	.738	.981
ข้อ 1 ด้านสาธารณโภค	235.07	964.685	.669	.982
ข้อ 2 ด้านสาธารณโภค	235.10	965.059	.684	.982
ข้อ 3 ด้านสาธารณโภค	235.20	968.924	.679	.982
ข้อ 4 ด้านสาธารณโภค	235.17	963.178	.730	.981
ข้อ 5 ด้านสาธารณโภค	235.17	962.902	.684	.982
ข้อ 1 ด้านศีลสามัญญตา	234.93	962.271	.702	.982
ข้อ 2 ด้านศีลสามัญญตา	235.07	963.926	.745	.981
ข้อ 3 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	962.345	.736	.981
ข้อ 4 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	963.724	.654	.982
ข้อ 1 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.40	956.179	.813	.981
ข้อ 2 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.33	953.471	.666	.982
ข้อ 3 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.43	950.323	.758	.981
ข้อ 4 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.27	960.892	.637	.982
ข้อ 5 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.03	957.068	.772	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๑ / ๕ / ๒๕๖๒

```
RELIABILITY
  /VARIABLES=A1 A2 A3 A4 A5 A6 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4 D1 D2 D3 D4 D5 D6 E
1 E2 E3 E4 F1 F2 F3 F4 F5 F6 G1 G2 G3 G4 G5 G6 H1 H2 H3 H4 I1 I2 I3 I4 I5 I6
J1 J2 J3 J4 J5 K1 K2 K3 K4 L1 L2 L3 L4 L5
  /SCALE('ALL VARIABLES') ALL
  /MODEL=ALPHA
  /SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.982	61

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๐ / ธ.ค. / ๒๕๖๐

ภาคผนวก ช

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เชิงปริมาณ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลทางวิชาการสำหรับการศึกษาค้นคว้า และได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ : แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ส่วนที่ ๓ : แบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดอง องค์ประกอบ และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ขอเรียนว่า ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นความลับที่สุดและขอรับรองว่าไม่มีผลกระทบต่อท่านผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด ซึ่งข้อมูลดังกล่าว เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในแบบภาพรวมเท่านั้น

ขอบพระคุณท่านที่ได้อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
พระนิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๒

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

.....

ส่วนที่ ๑ : คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. อายุ

☐ ๒๕ - ๓๕ ปี ☐ ๓๖ – ๔๕ ปี

☐ ๔๖ – ๕๕ ☐ ๕๖ ปีขึ้นไป

๒. พรรษา

☐ ๕ – ๑๐ พรรษา ☐ ๑๑ – ๑๕ พรรษา

☐ ๑๖ – ๒๐ พรรษา ☐ ๒๑ พรรษาขึ้นไป

๓. การศึกษาสูงสุดสายสามัญ

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๔. การศึกษาทางธรรม

☐ นักธรรมชั้นตรี ☐ นักธรรมชั้นโท

☐ นักธรรมชั้นเอก ☐

๕. การศึกษาทางเปรียญธรรม

☐ ไม่มีวุฒทางเปรียญธรรม ☐ ประโยค ๑ – ๒ ถึง ป.ธ. ๓

☐ ป.ธ. ๔ – ๖ ☐ ป.ธ. ๗ – ๙

๖. ตำแหน่ง

☐ เจ้าคณะตำบล ☐ เจ้าอาวาส

☐ รองเจ้าอาวาส ☐ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

(๕) มากที่สุด หมายถึง มีความเห็นในระดับ มากที่สุด
(๔) มาก หมายถึง มีความเห็นในระดับ มาก
(๓) ปานกลาง หมายถึง มีความเห็นในระดับ ปานกลาง
(๒) น้อย หมายถึง มีความเห็นในระดับ น้อย
(๑) น้อยที่สุด หมายถึง มีความเห็นในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	แนวคิดเรื่องสันติสุข	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๑. ด้านการศึกษา						
๑.	การศึกษาทำให้มีความเข้าใจหลักธรรมง่ายขึ้น					
๒.	ผู้มีการศึกษามีส่วนช่วยในการสอนหลักธรรมได้					
๓.	ผู้มีการศึกษาทราบและเข้าใจในหลักธรรม ในทางที่ถูกต้องและพิสูจน์ได้					
๔.	ประชาชนที่มีการศึกษาช่วยในการสนับสนุน การสร้างความปรองดองได้					
๕.	การศึกษาจะทำให้คนจิตใจกว้างและมีเมตตา					
๖.	ผู้มีการศึกษามีแนวความคิดที่ดีในการสร้าง ความสามัคคีปรองดองในชุมชนได้					
๒. ด้านศาสนา						
๑.	เป็นที่พึ่งทางใจให้กับประชาชนในยามที่เดือดร้อน					
๒.	ให้การศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานชาวบ้าน ที่ต้องการบวชเรียนในหลักธรรมคำสอน					
๓.	ศาสนาเป็นศูนย์รวมของจิตใจของชาวบ้าน ชุมชน สามารถเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวเพื่อสร้างความสามัคคีได้					
๔.	ศาสนาพุทธมีหลักธรรมคำสอนที่พิสูจน์ให้เห็นจริงได้					
๕.	ศาสนาพุทธ สอนตามหลักสาราณียธรรม ๖ ได้ถูกต้อง นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้					

ข้อ	แนวคิดเรื่องสันติสุข	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๓. ด้านการเมือง						
๑.	ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุขให้สังคมได้					
๒.	การเมืองสร้างระบบการปกครองบ้านเมืองได้					
๓.	การเมืองสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ					
๔.	การเมืองนำไปสู่ความขัดแย้งได้					
๔. ด้านกระบวนการยุติธรรม						
๑.	เป็นที่ยึดมั่น ตั้งมั่น ต่อประชาชน ชุมชนในละแวกวัดและบริเวณใกล้เคียง					
๒.	กระบวนการยุติธรรม ช่วยให้ประชาชนในหมู่บ้าน ชุมชน สังคม เคารพกฎ ระเบียบ ข้อบังคับได้					
๓.	กระบวนการยุติธรรม เป็นสิ่งทีดำรงไว้ ซึ่งความเป็นธรรม ต่อชุมชน สังคม					
๔.	กระบวนการยุติธรรม สนับสนุนและชี้ทาง ให้ประชาชนในชุมชน สังคม ทำความดี ความถูกต้อง					
๕.	กระบวนการยุติธรรม ช่วยแก้ปัญหาสังคม ให้กับประชาชน ชุมชน และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยความยุติธรรม					
๖.	กระบวนการยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่น ในความถูกต้อง ยุติธรรม ให้กับประชาชน หมู่บ้าน ชุมชน					
๕. ด้านสื่อทางสังคม						
๑.	สื่อทางสังคม ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงหลักธรรม คำสอนได้สะดวกขึ้น					
๒.	สื่อทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมอย่างยิ่งใหญ่					
๓.	สื่อทางสังคม เป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน มากที่สุด เช่น Facebook โทรทัศน์ วิทยุ					
๔.	สื่อทางสังคม มีการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลาย ผสมผสานกัน เพื่อเสริมสร้างความต้องการของสังคม					

ข้อ	แนวคิดเรื่องปรองดอง ๖ ด้าน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๖. ด้านแนวคิดเรื่องปรองดอง ๖ ด้าน						
๑.	ด้านความถูกต้อง บรรยายธรรมปลูกฝังให้ประชาชนที่มาวัดรู้ถึงการรู้รักสามัคคี ปรองดอง แบ่งปันกัน					
๒.	ด้านความเหมาะสม ให้ความร่วมมือกับประชาชนชาวบ้าน ในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี					
๓.	ด้านความบริสุทธิ์ บรรยายธรรมโดยนำหลักธรรมคำสอนของพระศาสนา ด้วยความบริสุทธิ์ใจ					
๔.	ด้านความยุติธรรม สร้างความเชื่อมั่น สนับสนุนและชี้ทางให้ประชาชนเคารพกฎหมายบ้านเมือง					
๕.	ด้านพรหมวิหาร ๔ ให้ความช่วยเหลือ ปรับทุกข์แนะนำ เพื่อปลดเปลื้องความทุกข์ใจของประชาชน					
๖.	ด้านความเสียสละ บริจาคทรัพย์ในโอกาสต่างๆ ให้กับนักเรียน โรงพยาบาล โรงเรียน ชุมชน หมู่บ้าน					
ข้อ	**แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖**	**ระดับความคิดเห็น**				
		มากที่สุด ๕	**มาก ๔**	**ปานกลาง ๓**	**น้อย ๒**	**น้อยที่สุด ๑**
๑. มโนกรรม						
๑.	สอนให้มีจิตใจดี มองในเรื่องดีๆ ให้ความเป็นมิตรต่อประชาชน หมู่บ้าน และชุมชน					
๒.	สอนให้มีความปรารถนาดี และเมตตาต่อกันในสังคมประชาขน ชุมชน หมู่บ้าน พร้อมให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่างๆ ตามกำลังและอัตภาพ					
๓.	สอนให้ไม่มีความอิจฉา ริษยา อคติลำเอียงในการปฏิบัติตนในสังคม หมู่บ้าน และประชาชน					
๔	สอนให้มีโอกาสและอภัยเสมอต่อกันในทุกเรื่องเมื่อมีการผิดพลาดเกิดขึ้น					
๕.	สอนให้ปรารถนาให้ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขอยู่เสมอ มีความรักต่อกัน					
๖.	ฝึกให้มีความอดทน อดกลั้น และยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นในทางที่ไม่ดีด้วยการอภัย และอโหสิกรรม					

ข้อ	แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๒. วจีกรรม						
๑.	นำหลักธรรมคำสอนให้ใช้คำพูดที่ดีงาม ต่อผู้ฟังอย่างเสมอต้นเสมอปลาย					
๒.	สอนให้การใช้คำพูดที่ดี สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกัน					
๓.	สอนให้มีการปลอบใจและสงสารเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ และผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก					
๔.	นำหลักธรรมคำสอน ไม่ให้พูดส่อเสียดทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง					
๓. กายกรรม						
๑.	นำหลักธรรมสอนให้กระทำต่อสิ่งที่ดีต่อกัน					
๒.	สอนให้ช่วยเหลือส่งเสริมทางด้านกำลังกาย					
๓.	สอนให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน การปฏิบัติตนต่อกันในสังคม ชุมชน หมู่บ้าน					
๔.	สอนให้รู้จักสัมมาคารวะ ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน					
๕.	สอนให้ไม่นินทาว่าร้ายต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นต่อหน้าหรือลับหลัง					
๖.	สอนให้ไม่พูดส่อเสียดต่อบุคคลอื่น จนทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน					
๔. สาธารณโภคี						
๑.	สอนให้รู้จักแบ่งบัน ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน					
๒.	สอนให้ช่วยเหลือกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ให้ถือส่วนรวมในสังคมเป็นหลัก					
๓.	สอนให้บริจาคผู้ยากไร้ในสังคม ผู้ด้อยโอกาสในสังคม					
๔.	สอนให้เสียสละส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเพื่อให้สังคมเป็นสุข					
๕.	สอนให้มีความเสมอภาคต่อกัน เอื้อเฟื้อต่อกันอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	แนวคิดเกี่ยวกับหลักสาราณียธรรม ๖	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด ๕	มาก ๔	ปานกลาง ๓	น้อย ๒	น้อยที่สุด ๑
๕. ศีลสามัญญตา						
๑.	สอนให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายบ้านเมือง					
๒.	สอนให้เคารพสิทธิเสรีภาพของบุคคลแต่ละกันโดยไม่ก้าวก่ายหน้าที่กัน					
๓.	สอนให้มีการให้เกียรติต่อกันซึ่งกันและกัน					
๔.	สอนให้ไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น ที่ไม่ใช่สิทธิของตนเอง					
๖. ทิฏฐิสามัญญตา						
๑.	ฝึกฝนให้ปรับทัศนคติให้คิดในสิ่งที่ตรงกัน และมุมมองให้ตรงกัน โดยไม่ขัดแย้ง					
๒.	สอนให้มีการยอมรับความคิดและเหตุผลของผู้อื่น					
๓.	สอนให้รู้จักแสวงหาจุดร่วมและจุดสงวนจุดต่างโดยไม่เอาความคิดเห็นของตนฝ่ายเดียว					
๔.	สอนให้การทำงานร่วมกันก็ควรปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน					
๕.	สอนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลในธรรม และหลักธรรมคำสอนโดยให้เหตุผลร่วมกัน และหาข้อสรุปที่ตรงกัน					

ส่วนที่ ๓ : ประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
พระนิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๒

ภาคผนวก ซ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
การหาค่าหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
(content Validity indes – CVI)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๒๒๐ **วันที่** ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เจริญพร ดร.ประเสริฐ ธิลาว

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้ว

ดร.ประเสริฐ ธิลาว
28 มี.ค. 2562

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว.๐๗๐ **วันที่** ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน **พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ.ดร.**

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้ว
พระปลัดระพิน พุทธิสาโร
พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ.ดร.
29 ส.ค. 2562

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “**การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี**” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

28 ส.ค. 2562

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ดร.อำนาจ บัวศิริ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้วครับ
31 ส.ค. 62

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๒๐ **วันที่** ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เจริญพร ดร.สุริยา รักษาเมือง

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ได้ตรวจและแก้ไขแล้ว

ดร. สุริยา รักษาเมือง
...../...../.....

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ภาคผนวก ฌ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
การหาค่าหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
(content Validity indes – CVI)

๑. พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ. ดร.	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ. ดร.	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผศ. ดร. บุษกร วัฒนบุตร	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. ดร. อำนาจ บัวศิริ	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ดร. สุริยา รักษาเมือง	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ญ

ประเด็นการประเมินผลของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับเครื่องมือในการวิจัย
การหาค่าหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
(content validity index – CVI)

ประเด็นการประเมินผล

เรื่อง การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสม ไม่ขัดจริยธรรม สอดคล้องกับเนื้อหาของตัวแปรที่ศึกษาหรือไม่

๒. แบบสอบถามเป็นแบบมาตรส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน ๒ ตอน รวม ๑๔ ข้อ คำตอบมี ๔ ระดับ โดยมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

๔ หมายถึง มีความสอดคล้องมาก

๓ หมายถึง ค่อนข้างสอดคล้อง (quite relevant)

๒ หมายถึง สอดคล้องบางส่วน (somewhat relevant)

๑ หมายถึง ไม่สอดคล้อง (not relevant)

ขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการประเมินผล

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
พระนิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๒

คำชี้แจง เรียนเชิญท่านพิจารณาข้อคำถามสำหรับการวิจัยแต่ละข้อว่า มีความเหมาะสม ไม่ขัดจริยธรรม สอดคล้องกับเนื้อหาของตัวแปรที่ศึกษาหรือไม่ โดยใส่เครื่องหมาย √ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าสอดคล้องให้เขียน √ ในช่องที่ ๑ = ไม่สอดคล้อง ช่องที่ ๒ = สอดคล้องบางส่วน ช่องที่ ๓ = ค่อนข้างสอดคล้อง ช่องที่ ๔ = มีความสอดคล้อง และกรุณาให้คำแนะนำ

ข้อที่	ข้อคำถาม สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				
		๑	๒	๓	๔	ข้อเสนอแนะ
๑. สภาพทั่วไป ปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี	๑. สภาพทั่วไปในชุมชนรอบวัด มีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี เป็นอย่างไรบ้าง					
	๒. องค์ประกอบของการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการปทุมธานี มีอะไรบ้าง					
	๓. การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ควรเป็นอย่างไร					
๒. ด้านการศึกษา	๔. ในชุมชนรอบวัด ประชาชน ในแต่ละครัวเรือน มีการศึกษาที่จะช่วยในการสนับสนุนการสร้างความปรองดองในชุมชนอย่างไรบ้าง					
๓. ด้านศาสนา	๕. บทบาทที่สำคัญของศาสนา วัด โดยพระสังฆาธิการ มีการเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชน เพื่อช่วยแก้ปัญหา มุ่งหวังให้ปรองดอง อย่างไร					
๔. ด้านการเมือง	๖. ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุข โดยการสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่วนรวม วัดมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยให้ความร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี อย่างไรบ้าง					

ข้อที่	ข้อคำถาม สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				
		๑	๒	๓	๔	ข้อเสนอแนะ
๕. ด้านกระบวนการยุติธรรม	๗. ปัจจัยที่ส่งผลในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานีในด้านกระบวนการยุติธรรมต่อประชาชน พระสังฆาธิการมีบทบาทอะไรบ้าง					
๖. ด้านสื่อสารทางสังคม	๘. การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ทางวัดมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความปรองดองในชุมชน อย่างไรบ้าง					
๗. ด้านมโนกรรม	๙. พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนมาสอนในด้านการคิดให้กับประชาชน เพื่อสร้างสามัคคีปรองดองอย่างไรบ้าง					
๘. ด้านวจีกรรม	๑๐. พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนมาสอนด้านการใช้คำพูดที่ดีซึ่งกันและกัน หรือในสังคม ให้กับประชาชนเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง อย่างไรบ้าง					
๙. ด้านกายกรรม	๑๑. ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานีมีวิธีการแก้ไขอย่างไรบ้าง					

ข้อที่	ข้อคำถาม สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ				
		๑	๒	๓	๔	ข้อเสนอแนะ
๑๐. ด้านสาธารณโภคี	๑๒. พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยนำหลักธรรมคำสอนการให้มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ช่วยสร้างความสามัคคีอย่างไรบ้าง					
๑๑. ด้านสีลสามัญญตา	๑๓. การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการสอนให้การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความสามัคคีในหมู่คณะอย่างไรบ้าง					
๑๒. ด้านทิฏฐิสามัญญตา	๑๔. มีข้อเสนอในการปรับปรุง พัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี อย่างไรบ้าง					

ภาคผนวก ฎ

ผลการหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index – CVI)

ผลการหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา

(Content Validity Index = CVI)

ดุษฎีนิพนธ์

เรื่อง การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย พระมหาอำนาจ อฺจฉริยเมธี

พระนิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่เห็นสอดคล้อง	I –CVI (รายข้อ)
	๑	๒	๓	๔	๕		
๑.	√	√	√	√	√	๕	๑
๒.	√	√	√	√	√	๕	๑
๓.	√	√	√	√	√	๕	๑
๔.	√	√	√	√	√	๕	๑
๕.	√	√	√	√	-	๔	๐.๘
๖.	√	√	√	√	√	๕	๑
๗.	√	√	√	√	√	๕	๑
๘.	√	√	√	√	√	๕	๑
๙.	√	√	√	√	√	๕	๑
๑๐.	√	√	√	√	√	๕	๑
๑๑.	√	√	√	√	√	๕	๑
๑๒.	√	√	√	√	-	๔	๐.๘
๑๓.	√	√	√	√	√	๕	๑
๑๔.	√	√	√	√	√	๕	๑
ความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ (S – CVI)							๐.๙๗

หมายเหตุ แทนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ √ ให้คะแนน ๓ หรือ ๔

ภาคผนวก ฏ

ผลของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบ (content Validity indes – CVI)

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ1.หลักความถูกต้อง	235.20	953.821	.733	.981
ข้อ2.หลักความถูกต้อง	235.30	953.597	.732	.981
ข้อ3.หลักความถูกต้อง	235.27	951.995	.776	.981
ข้อ4.หลักความถูกต้อง	235.17	951.730	.754	.981
ข้อ 5 หลักความถูกต้อง	235.20	954.786	.752	.981
ข้อ 6 หลักความถูกต้อง	235.27	960.754	.677	.982
ข้อ 1 หลักความเหมาะสม	235.27	960.685	.776	.981
ข้อ 2 หลักความเหมาะสม	235.27	965.857	.511	.982
ข้อ 3 หลักความเหมาะสม	235.33	958.299	.743	.981
ข้อ 4 หลักความเหมาะสม	235.37	966.309	.561	.982
ข้อ 5 หลักความเหมาะสม	235.63	959.757	.659	.982
ข้อ 1 หลักความบริสุทธิ์	235.13	961.775	.735	.981
ข้อ 2 หลักความบริสุทธิ์	235.23	963.840	.669	.982
ข้อ 3 หลักความบริสุทธิ์	234.90	967.955	.656	.982
ข้อ 4 หลักความบริสุทธิ์	235.30	961.114	.696	.982
ข้อ1 หลักความยุติธรรม	235.30	974.424	.580	.982
ข้อ 2 หลักความยุติธรรม	235.10	972.093	.559	.982
ข้อ 3 หลักความยุติธรรม	235.07	970.961	.565	.982
ข้อ 4 หลักความยุติธรรม	235.23	963.633	.674	.982
ข้อ 5 หลักความยุติธรรม	235.60	962.662	.601	.982
ข้อ 6 หลักความยุติธรรม	235.10	955.472	.854	.981
ข้อ 1 หลักพรหมวิหาร 4	235.10	964.507	.697	.982
ข้อ 2 หลักพรหมวิหาร 4	235.23	963.013	.576	.982
ข้อ 3 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	967.292	.655	.982
ข้อ 4 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	957.361	.698	.982
ข้อ 1 หลักความเสียสละ	235.17	967.523	.579	.982
ข้อ 2 หลักความเสียสละ	235.23	970.185	.617	.982
ข้อ 3 หลักความเสียสละ	235.30	967.390	.559	.982
ข้อ 4 หลักความเสียสละ	235.53	960.257	.738	.981
ข้อ 5 หลักความเสียสละ	235.27	958.961	.761	.981
ข้อ 6 หลักความเสียสละ	235.27	969.789	.866	.982
ข้อ 1 ด้านมโนกรรม	235.03	962.516	.699	.982
ข้อ 2 ด้านมโนกรรม	235.13	961.982	.730	.981
ข้อ 3 ด้านมโนกรรม	235.20	955.821	.772	.981
ข้อ 4 ด้านมโนกรรม	235.17	962.006	.623	.982
ข้อ 5 ด้านมโนกรรม	235.27	956.271	.772	.981
ข้อ 6 ด้านมโนกรรม	235.17	960.489	.739	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๓๐/ ส.ค./ ๖๒

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1 ด้านวจีกรรม	235.17	962.833	.686	.982
ข้อ 2 ด้านวจีกรรม	235.23	964.530	.704	.982
ข้อ 3 ด้านวจีกรรม	235.20	956.717	.801	.981
ข้อ 4 ด้านวจีกรรม	235.30	959.114	.601	.982
ข้อ 1 ด้านกายกรรม	235.20	965.476	.607	.982
ข้อ 2 ด้านกายกรรม	235.43	956.599	.747	.981
ข้อ 3 ด้านกายกรรม	235.10	966.162	.657	.982
ข้อ 4 ด้านกายกรรม	235.17	965.385	.627	.982
ข้อ 5 ด้านกายกรรม	235.27	966.685	.632	.982
ข้อ 6 ด้านกายกรรม	235.20	959.545	.738	.981
ข้อ 1 ด้านสาธารณโภค	235.07	964.685	.669	.982
ข้อ 2 ด้านสาธารณโภค	235.10	965.059	.684	.982
ข้อ 3 ด้านสาธารณโภค	235.20	968.924	.679	.982
ข้อ 4 ด้านสาธารณโภค	235.17	963.178	.730	.981
ข้อ 5 ด้านสาธารณโภค	235.17	962.902	.684	.982
ข้อ 1 ด้านศีลสามัญญตา	234.93	962.271	.702	.982
ข้อ 2 ด้านศีลสามัญญตา	235.07	963.926	.745	.981
ข้อ 3 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	962.345	.736	.981
ข้อ 4 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	963.724	.654	.982
ข้อ 1 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.40	956.179	.813	.981
ข้อ 2 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.33	953.471	.666	.982
ข้อ 3 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.43	950.323	.758	.981
ข้อ 4 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.27	960.892	.637	.982
ข้อ 5 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.03	957.068	.772	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๑ / ๕ / ๒๕๖๒

ภาคผนวก ฐ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ฑ

รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มพระสังฆาธิการ จำนวน ๗ รูป ได้แก่

๑.๑ พระธรรมรัตนาภรณ์ ดร. (สมศักดิ์ โชตินฺธโร) เจ้าอาวาสวัดเขียนเขต เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี ตำบลบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

๑.๒ พระครูสุจิตรัตนากร ดร. (สังวาลย์ วฑฺฒจิตฺโต) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบึงบาประภาสะวัต เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

๑.๓ พระครูวิจิตรอาภากร (นิวัตร อาภากโร) เจ้าอาวาสวัดสว่างภพ เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

๑.๔ พระครูวรธรรมวาที (นิพนธ์ ฉนฺทวุฑโฒ) เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว และเจ้าอาวาสวัดบัวแก้วเกษร ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๑.๕ พระมหาจุมพล จิตฺตพโล ป.ธ. ๙ เจ้าคณะอำเภอสามโคก วัดตำหนัก ตำบลสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

๑.๖ พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน ป.ธ. ๘ เจ้าอาวาสวัดบ่อทอง เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒ ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๑.๗ พระครูอาทรธัญญานุรักษ์ ดร. (มนตรี ฐิตสีโล) เจ้าอาวาสวัดโสภณาราม เจ้าคณะตำบลลำไทร ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มข้าราชการ จำนวน ๕ คน ได้แก่

๒.๑ นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ตำบลบางปรอก อำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี

๒.๒. นายสมชาย ตรีณาวงษ์ นายอำเภอหนองเสือ ตำบลบึงบา อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

๒.๓ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๒.๔ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๒.๕ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้นำท้องถิ่น จำนวน ๔ คน ได้แก่

๓.๑ นายชาญ พวงเพ็ชร์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านฉาง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๓.๒ นายรามธนะ วิจิตรการ นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง หมู่ที่ ๒ ตำบลบางหลวง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๓.๓ นายธีระชัย ศิลาขาว กำนันตำบลคูขวาง ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๓.๔ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๔ ประชาชน จำนวน ๔ คน ได้แก่

๔.๑. นายเกษม มีสะอาด ๕๕/๒๓ หมู่บ้านทรัพย์หมื่นแสน ๑ ตำบลบ้านฉาง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

๔.๒ นางมาลัย เกิงฝาก ๑๑๒/๒ หมู่ ๕ ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๔.๓ นายประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์ ๕๔/๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๔.๔ นางวรรณา ทรงทรัพย์ ๕๕/๑๕๑ หมู่ ๒ ตำบลบ้านฉาง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๕ กลุ่มสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ จำนวน ๒ คน ได้แก่

๑. นางวนิดา สุขรุ่งเรือง ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๒. คุณพรรณพร ชาครนฤนาท ผู้จัดการทั่วไป สำนักงานบ่อเงิน บริษัท ซีพีแรม จำกัด (ลาดหลุมแก้ว) ๑๗๗ หมู่ที่ ๔ ถนนปทุมธานี – ลาดหลุมแก้ว ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๓๘๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบเรียน **พระเดชพระคุณพระธรรมรัตนาภรณ์ ดร. เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูสุจิตรัตนากร, ดร.** **เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
พระครูสุจิตรัตนากร, ดร.
เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ
๑๔ พ.ย. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๖.๘๐๐๕/๒๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูวิจิตรอาภากร เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ที่ ปท ๐๗๑๘/ ๑๖๘๓ ที่ว่าการอำเภอหนองเสือ
ถนนเลียบคลองสิบ ปท ๑๒๑๗๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี

อ้างถึง หนังสือหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ที่ อว๘๐๐๕.๒/๑๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ตามที่พระมหาอำนาจ ฉายา อจฺฉริยเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้แจ้งอำเภอหนองเสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"**

ในการนี้อำเภอหนองเสือ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวมรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดทราบ

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(นายสมชาย ตริณาวงษ์)
นายอำเภอหนองเสือ

ที่ทำการปกครองอำเภอ
งานสำนักงานอำเภอ
โทร ๐-๒๕๔๙-๑๐๔๒

พศจ ปทุมธานี
เลขที่รับ 1112
วันที่ 27 ก.ย. 2562
เวลา ๑๓.๓๐

ที่ อว ๘๐๐๕๖/๑๙๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๔ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายฉัตรชัย ชูเชื้อ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

เรียน ผอ.พศจ.ปท.
- พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่าน และเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการศึกษาวิจัย เรื่อง "การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวดิยาภัทร บัดพรม)
นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ

(นายฉัตรชัย ชูเชื้อ)
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว. ๘๐๕๒.๒/๑๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี
เลขที่รับ 2077
วันที่ 30 กย 2562
เวลา 11.46น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กลุ่มส่งเสริม ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
เลขที่รับ 255
วันที่ 30 ก.ย 62
เวลา 15.36
ผู้รับผิดชอบ

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

เรียน ☑ กลุ่มส่งเสริมฯ ○ กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ○ ฝ่ายบริหารทั่วไป ○ ฝ่ายพิธีการ
☐ ถือปฏิบัติ ☐ รวมเรื่อง
☐ ทราบ ☐ ตอบรับ
☑ ดำเนินการ ☐ ให้ความร่วมมือ
☐ ทราบทั่วกัน ☐ เวียนส่วนราชการ
อื่นๆ ประสานงาน
วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี

(นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ)
วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายชีวิน อภิบาลบุญชัย** **นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

อนุญาตให้ใช้ตามเสนอ
(ชีวิน อภิบาลบุญชัย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว. ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายรามธนะ วิจิตรการ นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(นายรามธนะ วิจิตรการ)
นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายธีรชัย ศิลาขาว กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

พิชามญา เป็นคนดี
ธีรชัย ศิลาขาว
กำนันตำบลคูขวาง
13 พ.ย. 62

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
ประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์
๓๐ ก.ย. ๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว. ๘๐๐๕๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางวนิดา สุขรุ่งเรือง ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

ยินดีให้สัมภาษณ์ค่ะ

วนิดา สุขรุ่งเรือง
ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ชุด 4

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๔๒๕

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระเดชพระคุณพระเทพรัตนสุธี, ดร. เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ในการปกครองของพระเดชพระคุณ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๑

๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
นมัสการ **พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.

พระอุดมสิทธินายก, ดร
๒๐ / ๕ / ๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ดร.อำนาจ บัวศิริ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้วครับ
31 ส.ค. 62

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

28 ส.ค. 2562

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๗๐ **วันที่** ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เจริญพร ดร.สุริยา รักษาเมือง

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ได้ตรวจและปรับแก้แล้ว

ดร. สุริยา รักษาเมือง
...../...../.....

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว.๐๒๐ **วันที่** ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน **พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ.ดร.**

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้ว
พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร
พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ.ดร.
๒๙ ส.ค. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๗.	๑	๐	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๘.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๙.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๐.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๑.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๒.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๓.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖.	๐	๑	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๓.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๖.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ส.ค. / ๖๓

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๒.	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๕.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๑.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๔.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๙.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๑.	๑	๑	๑	๐	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๕๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๔.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๖.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๗.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๘.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ธ.ค. / ๖๒

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๖๐	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖๑.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ส.ค. / ๖๒

```
RELIABILITY
  /VARIABLES=A1 A2 A3 A4 A5 A6 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4 D1 D2 D3 D4 D5 D6 E
1 E2 E3 E4 F1 F2 F3 F4 F5 F6 G1 G2 G3 G4 G5 G6 H1 H2 H3 H4 I1 I2 I3 I4 I5 I6
J1 J2 J3 J4 J5 K1 K2 K3 K4 L1 L2 L3 L4 L5
  /SCALE('ALL VARIABLES') ALL
  /MODEL=ALPHA
  /SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.982	61

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๐ / ส.ค. / ๒๕๖๓

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1 ด้านวจีกรรม	235.17	962.833	.686	.982
ข้อ 2 ด้านวจีกรรม	235.23	964.530	.704	.982
ข้อ 3 ด้านวจีกรรม	235.20	956.717	.801	.981
ข้อ 4 ด้านวจีกรรม	235.30	959.114	.601	.982
ข้อ 1 ด้านกายกรรม	235.20	965.476	.607	.982
ข้อ 2 ด้านกายกรรม	235.43	956.599	.747	.981
ข้อ 3 ด้านกายกรรม	235.10	966.162	.657	.982
ข้อ 4 ด้านกายกรรม	235.17	965.385	.627	.982
ข้อ 5 ด้านกายกรรม	235.27	966.685	.632	.982
ข้อ 6 ด้านกายกรรม	235.20	959.545	.738	.981
ข้อ 1 ด้านสาธารณโภค	235.07	964.685	.669	.982
ข้อ 2 ด้านสาธารณโภค	235.10	965.059	.684	.982
ข้อ 3 ด้านสาธารณโภค	235.20	968.924	.679	.982
ข้อ 4 ด้านสาธารณโภค	235.17	963.178	.730	.981
ข้อ 5 ด้านสาธารณโภค	235.17	962.902	.684	.982
ข้อ 1 ด้านศีลสามัญญตา	234.93	962.271	.702	.982
ข้อ 2 ด้านศีลสามัญญตา	235.07	963.926	.745	.981
ข้อ 3 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	962.345	.736	.981
ข้อ 4 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	963.724	.654	.982
ข้อ 1 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.40	956.179	.813	.981
ข้อ 2 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.33	953.471	.666	.982
ข้อ 3 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.43	950.323	.758	.981
ข้อ 4 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.27	960.892	.637	.982
ข้อ 5 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.03	957.068	.772	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๑ / ๙ ก.ย. ๖๒

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ1.หลักความถูกต้อง	235.20	953.821	.733	.981
ข้อ2.หลักความถูกต้อง	235.30	953.597	.732	.981
ข้อ3.หลักความถูกต้อง	235.27	951.995	.776	.981
ข้อ4.หลักความถูกต้อง	235.17	951.730	.754	.981
ข้อ 5 หลักความถูกต้อง	235.20	954.786	.752	.981
ข้อ 6 หลักความถูกต้อง	235.27	960.754	.677	.982
ข้อ 1 หลักความเหมาะสม	235.27	960.685	.776	.981
ข้อ 2 หลักความเหมาะสม	235.27	965.857	.511	.982
ข้อ 3 หลักความเหมาะสม	235.33	958.299	.743	.981
ข้อ 4 หลักความเหมาะสม	235.37	966.309	.561	.982
ข้อ 5 หลักความเหมาะสม	235.63	959.757	.659	.982
ข้อ 1 หลักความบริสุทธิ์	235.13	961.775	.735	.981
ข้อ 2 หลักความบริสุทธิ์	235.23	963.840	.669	.982
ข้อ 3 หลักความบริสุทธิ์	234.90	967.955	.656	.982
ข้อ 4 หลักความบริสุทธิ์	235.30	961.114	.696	.982
ข้อ1 หลักความยุติธรรม	235.30	974.424	.580	.982
ข้อ 2 หลักความยุติธรรม	235.10	972.093	.559	.982
ข้อ 3 หลักความยุติธรรม	235.07	970.961	.565	.982
ข้อ 4 หลักความยุติธรรม	235.23	963.633	.674	.982
ข้อ 5 หลักความยุติธรรม	235.60	962.662	.601	.982
ข้อ 6 หลักความยุติธรรม	235.10	955.472	.854	.981
ข้อ 1 หลักพรหมวิหาร 4	235.10	964.507	.697	.982
ข้อ 2 หลักพรหมวิหาร 4	235.23	963.013	.576	.982
ข้อ 3 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	967.292	.655	.982
ข้อ 4 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	957.361	.698	.982
ข้อ 1 หลักความเสียสละ	235.17	967.523	.579	.982
ข้อ 2 หลักความเสียสละ	235.23	970.185	.617	.982
ข้อ 3 หลักความเสียสละ	235.30	967.390	.559	.982
ข้อ 4 หลักความเสียสละ	235.53	960.257	.738	.981
ข้อ 5 หลักความเสียสละ	235.27	958.961	.761	.981
ข้อ 6 หลักความเสียสละ	235.27	969.789	.866	.982
ข้อ 1 ด้านมโนกรรม	235.03	962.516	.699	.982
ข้อ 2 ด้านมโนกรรม	235.13	961.982	.730	.981
ข้อ 3 ด้านมโนกรรม	235.20	955.821	.772	.981
ข้อ 4 ด้านมโนกรรม	235.17	962.006	.623	.982
ข้อ 5 ด้านมโนกรรม	235.27	956.271	.772	.981
ข้อ 6 ด้านมโนกรรม	235.17	960.489	.739	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๐, ส.ค, ๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูสุจิตรัตนากร, ดร.** **เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
พระครูสุจิตรัตนากร, ดร.
เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ
๑๔ พ.ย. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๓.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูวิจิตรอาภากร เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ที่ ปท ๐๗๑๘/ ๑๒๙๐

ที่ว่าการอำเภอหนองเสือ
ถนนเลียบคลองสิบ ปท ๑๒๑๗๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี

อ้างถึง หนังสือหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ที่ อว๘๐๐๕.๒/๑๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ตามที่พระมหาอำนาจ ฉายา อจฺฉริยเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้แจ้งอำเภอหนองเสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"**

ในการนี้อำเภอหนองเสือ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวมรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดทราบ

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(นายสมชาย ตริณาวงษ์)
นายอำเภอหนองเสือ

ที่ทำการปกครองอำเภอ
งานสำนักงานอำเภอ
โทร ๐-๒๕๔๙-๑๐๔๒

พศจ ปทุมธานี
เลขที่รับ 1112
วันที่ 27 ก.ย. 2562
เวลา ๑๓.๓๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๖/๑๙๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๔ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายฉัตรชัย ชูเชื้อ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผอ.พศจ.ปท.
- พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขออนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่าน และเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการศึกษาวิจัย เรื่อง "การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวสิยาภัทร ปัดพรม)
นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(นายฉัตรชัย ชูเชื้อ)
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๓๐.๙๐๕๒/๑๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี
เลขที่รับ 2077
วันที่ 30 กย. 2562
เวลา 11.46

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กลุ่มส่งเสริม ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
เลขที่รับ 255
วันที่ 30 ก.ย 62
เวลา 15.36
ผู้รับผิดชอบ

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

เรียน ☑ กลุ่มส่งเสริมฯ ○ กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ○ ฝ่ายบริหารทั่วไป ○ ฝ่ายพิธีการ
☐ ถือปฏิบัติ ☐ รวมเรื่อง
☐ ทราบ ☐ ชอบรับ
☑ ดำเนินการ ☐ ให้ความร่วมมือ
☐ ทราบทั่วกัน ☐ เวียนส่วนราชการ
อื่นๆ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

(นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ)
วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒๗/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายชีวิน อภิบาลบุญชัย** **นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

อนุญาตให้ดำเนินการได้
(นายชีวิน อภิบาลบุญชัย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๖.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายรามธนะ วิจิตรการ นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(นายรามธนะ วิจิตรการ)
นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๑๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายธีรชัย ศิลาขาว กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ธีรชัย ศิลาขาว
กำนันตำบลคูขวาง
13 พ.ย. 62

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๗๐๕๕.๒/๐๖๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
ประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์
๓๐ ก.ค. ๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕๒๗/๐๓๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นางวนิดา สุขรุ่งเรือง ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

ยินดีให้สัมภาษณ์ค่ะ

วนิดา สุขรุ่งเรือง
ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ชุด 4

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๔๒๕

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระเดชพระคุณพระเทพรัตนสุธี, ดร. เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ในการปกครองของพระเดชพระคุณ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๑

๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
นมัสการ **พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

พระอุดมสิทธินายก, ดร
๒๐ / ๕ / ๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ดร.อำนาจ บัวศิริ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

31 ส.ค. 62

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตามรายชื่อที่ได้ทำการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

28 ส.ค. 2562

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๒๐ **วันที่** ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เจริญพร ดร.สุริยา รักษาเมือง

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ได้ตรวจและให้แล้ว

ดร. สุริยา รักษาเมือง
...../...../.....

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว.๐๒๗๐ **วันที่** ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน **พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ.ดร.**

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้ว
พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร
พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ.ดร.
๒๙ ส.ค. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๗.	๑	๐	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๘.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๙.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๐.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๑.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๒.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๓.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖.	๐	๑	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๓.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๖.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ส.ค. / ๖๒

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๒.	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๕.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๑.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๔.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๙.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๑.	๑	๑	๑	๐	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๕๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๔.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๖.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๗.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๘.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ธ.ค. / ๖๒

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญที่ ๕		
๖๐	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖๑.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ส.ค. / ๖๒

```
RELIABILITY
  /VARIABLES=A1 A2 A3 A4 A5 A6 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4 D1 D2 D3 D4 D5 D6 E
1 E2 E3 E4 F1 F2 F3 F4 F5 F6 G1 G2 G3 G4 G5 G6 H1 H2 H3 H4 I1 I2 I3 I4 I5 I6
J1 J2 J3 J4 J5 K1 K2 K3 K4 L1 L2 L3 L4 L5
  /SCALE('ALL VARIABLES') ALL
  /MODEL=ALPHA
  /SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.982	61

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๐ / ส.ค. / ๒๕๖๒

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1 ด้านจีกรรม	235.17	962.833	.686	.982
ข้อ 2 ด้านจีกรรม	235.23	964.530	.704	.982
ข้อ 3 ด้านจีกรรม	235.20	956.717	.801	.981
ข้อ 4 ด้านจีกรรม	235.30	959.114	.601	.982
ข้อ 1 ด้านกายกรรม	235.20	965.476	.607	.982
ข้อ 2 ด้านกายกรรม	235.43	956.599	.747	.981
ข้อ 3 ด้านกายกรรม	235.10	966.162	.657	.982
ข้อ 4 ด้านกายกรรม	235.17	965.385	.627	.982
ข้อ 5 ด้านกายกรรม	235.27	966.685	.632	.982
ข้อ 6 ด้านกายกรรม	235.20	959.545	.738	.981
ข้อ 1 ด้านสาธารณโภค	235.07	964.685	.669	.982
ข้อ 2 ด้านสาธารณโภค	235.10	965.059	.684	.982
ข้อ 3 ด้านสาธารณโภค	235.20	968.924	.679	.982
ข้อ 4 ด้านสาธารณโภค	235.17	963.178	.730	.981
ข้อ 5 ด้านสาธารณโภค	235.17	962.902	.684	.982
ข้อ 1 ด้านศีลสามัญญตา	234.93	962.271	.702	.982
ข้อ 2 ด้านศีลสามัญญตา	235.07	963.926	.745	.981
ข้อ 3 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	962.345	.736	.981
ข้อ 4 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	963.724	.654	.982
ข้อ 1 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.40	956.179	.813	.981
ข้อ 2 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.33	953.471	.666	.982
ข้อ 3 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.43	950.323	.758	.981
ข้อ 4 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.27	960.892	.637	.982
ข้อ 5 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.03	957.068	.772	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๐ / ๙ ก.ย. ๖๒

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ1.หลักความถูกต้อง	235.20	953.821	.733	.981
ข้อ2.หลักความถูกต้อง	235.30	953.597	.732	.981
ข้อ3.หลักความถูกต้อง	235.27	951.995	.776	.981
ข้อ4.หลักความถูกต้อง	235.17	951.730	.754	.981
ข้อ 5 หลักความถูกต้อง	235.20	954.786	.752	.981
ข้อ 6 หลักความถูกต้อง	235.27	960.754	.677	.982
ข้อ 1 หลักความเหมาะสม	235.27	960.685	.776	.981
ข้อ 2 หลักความเหมาะสม	235.27	965.857	.511	.982
ข้อ 3 หลักความเหมาะสม	235.33	958.299	.743	.981
ข้อ 4 หลักความเหมาะสม	235.37	966.309	.561	.982
ข้อ 5 หลักความเหมาะสม	235.63	959.757	.659	.982
ข้อ 1 หลักความบริสุทธิ์	235.13	961.775	.735	.981
ข้อ 2 หลักความบริสุทธิ์	235.23	963.840	.669	.982
ข้อ 3 หลักความบริสุทธิ์	234.90	967.955	.656	.982
ข้อ 4 หลักความบริสุทธิ์	235.30	961.114	.696	.982
ข้อ1 หลักความยุติธรรม	235.30	974.424	.580	.982
ข้อ 2 หลักความยุติธรรม	235.10	972.093	.559	.982
ข้อ 3 หลักความยุติธรรม	235.07	970.961	.565	.982
ข้อ 4 หลักความยุติธรรม	235.23	963.633	.674	.982
ข้อ 5 หลักความยุติธรรม	235.60	962.662	.601	.982
ข้อ 6 หลักความยุติธรรม	235.10	955.472	.854	.981
ข้อ 1 หลักพรหมวิหาร 4	235.10	964.507	.697	.982
ข้อ 2 หลักพรหมวิหาร 4	235.23	963.013	.576	.982
ข้อ 3 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	967.292	.655	.982
ข้อ 4 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	957.361	.698	.982
ข้อ 1 หลักความเสียสละ	235.17	967.523	.579	.982
ข้อ 2 หลักความเสียสละ	235.23	970.185	.617	.982
ข้อ 3 หลักความเสียสละ	235.30	967.390	.559	.982
ข้อ 4 หลักความเสียสละ	235.53	960.257	.738	.981
ข้อ 5 หลักความเสียสละ	235.27	958.961	.761	.981
ข้อ 6 หลักความเสียสละ	235.27	969.789	.866	.982
ข้อ 1 ด้านมโนกรรม	235.03	962.516	.699	.982
ข้อ 2 ด้านมโนกรรม	235.13	961.982	.730	.981
ข้อ 3 ด้านมโนกรรม	235.20	955.821	.772	.981
ข้อ 4 ด้านมโนกรรม	235.17	962.006	.623	.982
ข้อ 5 ด้านมโนกรรม	235.27	956.271	.772	.981
ข้อ 6 ด้านมโนกรรม	235.17	960.489	.739	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๐, ส.ค. ๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูวรธรรมวาที เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อนุญาตให้สัมภาษณ์

11 ตุลาคม 2562

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว. ๘๐๐๕.๒๒/๐๑๖

๒๔ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระมหาจุมพล จิตฺตพโล เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร. เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๑.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน เจ้าคณะตำบลบ่อเงินเขต ๒**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

อนุญาตให้สัมภาษณ์
๑๓ พ.ย. ๖๖

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

กราบ นมัสการท่านเจ้าคุณอุดม
ยินดีให้สัมภาษณ์และข้อมูล
ต่างๆเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา
โดยความเคารพยิ่ง

(นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช)
รอง ผวจ.ปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อธ ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายชาญ พวงเพ็ชร์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์เพื่อ
เก็บข้อมูลทำวิจัย ตามหนังสือ

(นายชาญ พวงเพ็ชร์)
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๖๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบเรียน **พระเดชพระคุณพระธรรมรัตนาภรณ์ ดร. เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูสุจิตรัตนากร, ดร.** **เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
พระครูสุจิตรัตนากร, ดร.
เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ
๑๔ พ.ย. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ที่ ๐๓.๘๐๐๕๒๗/๐๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูวิจิตรอาภากร เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ที่ ปท ๐๗๑๘/๑๒๕๐ ที่ว่าการอำเภอหนองเสือ
ถนนเลียบคลองสิบ ปท ๑๒๑๗๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี

อ้างถึง หนังสือหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ที่ อว๘๐๐๕.๒/๑๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ตามที่พระมหาอำนาจ ฉายา อจฺฉริยเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้แจ้งอำเภอหนองเสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"**

ในการนี้อำเภอหนองเสือ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวมรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดทราบ

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(นายสมชาย ตรีณาวงษ์)
นายอำเภอหนองเสือ

ที่ทำการปกครองอำเภอ
งานสำนักงานอำเภอ
โทร ๐-๒๕๔๙-๑๐๔๒

พศจ ปทุมธานี
เลขที่รับ 1112
วันที่ 27 ก.ย. 2562
เวลา ๑๓.๓๐
ที่ อว ๘๐๐๕.๖/๑๙๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายฉัตรชัย ชูเชื้อ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

เรียน ผอ.พศจ.ปท.
- พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่าน และเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการศึกษาวิจัย เรื่อง "การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวดิยาภัทร ปัดพรม)
นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ

(นายฉัตรชัย ชูเชื้อ)
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒๗/๑๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี
เลขที่รับ 2077
วันที่ 30 กย. 2562
เวลา 11.46 น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กลุ่มส่งเสริม ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
เลขที่รับ 255
วันที่ 30 ก.ย. 62
เวลา 15.36
ผู้รับผิดชอบ

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

เรียน ☑ กลุ่มส่งเสริมฯ ☐ กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ☐ ฝ่ายบริหารทั่วไป ☐ ฝ่ายพิธีการ
☐ ถือปฏิบัติ ☐ รวมเรื่อง
☐ ทราบ ☐ ตอบรับ
☑ ดำเนินการ ☐ ให้ความร่วมมือ
☐ ทราบทั่วกัน ☐ เชิญส่วนราชการ
อื่นๆ ประสานงาน

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

เรียน ...
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ขออนุเคราะห์ให้นิสิตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
...
๓๐ กย. ๖๒
(นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ)
วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายชีวิน อภิบาลบุญชัย** **นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

อนุญาตให้ดำเนินการได้
(นายชีวิน อภิบาลบุญชัย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว. ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายรามธนะ วิจิตรการ นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(นายรามธนะ วิจิตรการ)
นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อ ศ๐๐๔.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายธีรชัย ศิลาขาว กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

พิทยาพา เห็นสมควร
ธีรชัย ศิลาขาว
กำนันตำบลคูขวาง
13 พ.ย. 62

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
ประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์
๓๐ ก.ค.๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒๗/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นางวนิดา สุขรุ่งเรือง ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

ยินดีให้สัมภาษณ์ค่ะ

วนิดา สุขรุ่งเรือง
ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ชุด 4

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๔๒๕

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระเดชพระคุณพระเทพรัตนสุธี, ดร. เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ในการปกครองของพระเดชพระคุณ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๑

๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
นมัสการ **พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อนุญาต
พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.
พระอุดมสิทธินายก, ดร
๒๐ / ส / ๖๒

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ดร.อำนาจ บัวศิริ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้วครับ
31 ส.ค. 62

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตามรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

28 ส.ค. 2562

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๒๐ **วันที่** ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เจริญพร ดร.สุริยา รักษาเมือง

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ดร. สุริยา รักษาเมือง
...../...../.....

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว.๐๒๐ **วันที่** ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน **พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.**

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้ว
พระปลัดระพิน พุทธิสาโร
พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.
๒๙ ส.ค. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๗.	๑	๐	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๘.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๙.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๐.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๑.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๒.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๓.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖.	๐	๑	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๓.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๖.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ส.ค. / ๖๓

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๒.	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๕.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๑.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๔.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๙.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๑.	๑	๑	๑	๐	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๕๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๔.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๖.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๗.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๘.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ธ.ค. / ๖๒

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๖๐	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖๑.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ส.ค. / ๖๒

```
RELIABILITY
  /VARIABLES=A1 A2 A3 A4 A5 A6 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4 D1 D2 D3 D4 D5 D6 E
1 E2 E3 E4 F1 F2 F3 F4 F5 F6 G1 G2 G3 G4 G5 G6 H1 H2 H3 H4 I1 I2 I3 I4 I5 I6
J1 J2 J3 J4 J5 K1 K2 K3 K4 L1 L2 L3 L4 L5
  /SCALE('ALL VARIABLES') ALL
  /MODEL=ALPHA
  /SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.982	61

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๐ / ส.ค. / ๒๕๖๒

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1 ด้านวจีกรรม	235.17	962.833	.686	.982
ข้อ 2 ด้านวจีกรรม	235.23	964.530	.704	.982
ข้อ 3 ด้านวจีกรรม	235.20	956.717	.801	.981
ข้อ 4 ด้านวจีกรรม	235.30	959.114	.601	.982
ข้อ 1 ด้านกายกรรม	235.20	965.476	.607	.982
ข้อ 2 ด้านกายกรรม	235.43	956.599	.747	.981
ข้อ 3 ด้านกายกรรม	235.10	966.162	.657	.982
ข้อ 4 ด้านกายกรรม	235.17	965.385	.627	.982
ข้อ 5 ด้านกายกรรม	235.27	966.685	.632	.982
ข้อ 6 ด้านกายกรรม	235.20	959.545	.738	.981
ข้อ 1 ด้านสาธารณโภค	235.07	964.685	.669	.982
ข้อ 2 ด้านสาธารณโภค	235.10	965.059	.684	.982
ข้อ 3 ด้านสาธารณโภค	235.20	968.924	.679	.982
ข้อ 4 ด้านสาธารณโภค	235.17	963.178	.730	.981
ข้อ 5 ด้านสาธารณโภค	235.17	962.902	.684	.982
ข้อ 1 ด้านศีลสามัญญตา	234.93	962.271	.702	.982
ข้อ 2 ด้านศีลสามัญญตา	235.07	963.926	.745	.981
ข้อ 3 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	962.345	.736	.981
ข้อ 4 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	963.724	.654	.982
ข้อ 1 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.40	956.179	.813	.981
ข้อ 2 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.33	953.471	.666	.982
ข้อ 3 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.43	950.323	.758	.981
ข้อ 4 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.27	960.892	.637	.982
ข้อ 5 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.03	957.068	.772	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๐ / ๙ / ๒๕

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ1.หลักความถูกต้อง	235.20	953.821	.733	.981
ข้อ2.หลักความถูกต้อง	235.30	953.597	.732	.981
ข้อ3.หลักความถูกต้อง	235.27	951.995	.776	.981
ข้อ4.หลักความถูกต้อง	235.17	951.730	.754	.981
ข้อ 5 หลักความถูกต้อง	235.20	954.786	.752	.981
ข้อ 6 หลักความถูกต้อง	235.27	960.754	.677	.982
ข้อ 1 หลักความเหมาะสม	235.27	960.685	.776	.981
ข้อ 2 หลักความเหมาะสม	235.27	965.857	.511	.982
ข้อ 3 หลักความเหมาะสม	235.33	958.299	.743	.981
ข้อ 4 หลักความเหมาะสม	235.37	966.309	.561	.982
ข้อ 5 หลักความเหมาะสม	235.63	959.757	.659	.982
ข้อ 1 หลักความบริสุทธิ์	235.13	961.775	.735	.981
ข้อ 2 หลักความบริสุทธิ์	235.23	963.840	.669	.982
ข้อ 3 หลักความบริสุทธิ์	234.90	967.955	.656	.982
ข้อ 4 หลักความบริสุทธิ์	235.30	961.114	.696	.982
ข้อ1 หลักความยุติธรรม	235.30	974.424	.580	.982
ข้อ 2 หลักความยุติธรรม	235.10	972.093	.559	.982
ข้อ 3 หลักความยุติธรรม	235.07	970.961	.565	.982
ข้อ 4 หลักความยุติธรรม	235.23	963.633	.674	.982
ข้อ 5 หลักความยุติธรรม	235.60	962.662	.601	.982
ข้อ 6 หลักความยุติธรรม	235.10	955.472	.854	.981
ข้อ 1 หลักพรหมวิหาร 4	235.10	964.507	.697	.982
ข้อ 2 หลักพรหมวิหาร 4	235.23	963.013	.576	.982
ข้อ 3 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	967.292	.655	.982
ข้อ 4 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	957.361	.698	.982
ข้อ 1 หลักความเสียสละ	235.17	967.523	.579	.982
ข้อ 2 หลักความเสียสละ	235.23	970.185	.617	.982
ข้อ 3 หลักความเสียสละ	235.30	967.390	.559	.982
ข้อ 4 หลักความเสียสละ	235.53	960.257	.738	.981
ข้อ 5 หลักความเสียสละ	235.27	958.961	.761	.981
ข้อ 6 หลักความเสียสละ	235.27	969.789	.866	.982
ข้อ 1 ด้านมโนกรรม	235.03	962.516	.699	.982
ข้อ 2 ด้านมโนกรรม	235.13	961.982	.730	.981
ข้อ 3 ด้านมโนกรรม	235.20	955.821	.772	.981
ข้อ 4 ด้านมโนกรรม	235.17	962.006	.623	.982
ข้อ 5 ด้านมโนกรรม	235.27	956.271	.772	.981
ข้อ 6 ด้านมโนกรรม	235.17	960.489	.739	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๒ ส.ค. ๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน เจ้าคณะตำบลบ่อเงินเขต ๒**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

อนุญาตให้ดำเนินการได้
๑๓ พ.ย. ๖๖

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๖๓๐๕๒๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร. เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

กราบ นมัสการท่านเจ้าคุณอุดม
ยินดีให้สัมภาษณ์และข้อมูล
ต่างๆเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา
โดยความเคารพยิ่ง

(นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช)
รอง ผวจ. ปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ที่ ปท ๐๗๑๘/๑๒๙๗ ที่ว่าการอำเภอหนองเสือ
ถนนเลียบคลองสิบ ปท ๑๒๑๗๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี

อ้างถึง หนังสือหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ที่ อว๘๐๐๕.๒/๑๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ตามที่พระมหาอำนาจ ฉายา อจฺฉริยเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้แจ้งอำเภอหนองเสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"**

ในการนี้อำเภอหนองเสือ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวมรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดทราบ

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(นายสมชาย ตรีณาวงษ์)
นายอำเภอหนองเสือ

ที่ทำการปกครองอำเภอ
งานสำนักงานอำเภอ
โทร ๐-๒๕๔๙-๑๐๔๒

พศจ ปทุมธานี
เลขที่รับ 1112
วันที่ 27 กย. 2562
เวลา ๑๓:๓๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๖/๑๑๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๔ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายฉัตรชัย ชูเชื้อ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

เรียน ผอ.พศจ.ปท.
- พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่าน และเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการศึกษาวิจัย เรื่อง "การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวเตียาภัทร ปัดพรม)
นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ

(นายฉัตรชัย ชูเชื้อ)
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายชีวิน อภิบาลบุญชัย** **นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

อนุมาทีนิมนต์
(นายชีวิน อภิบาลบุญชัย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒๒/๑๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี
เลขที่รับ 2077
วันที่ 30 กย 2562
เวลา 11.46 น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กลุ่มส่งเสริม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
เลขที่รับ 255
วันที่ 30 ก.ย 62
เวลา 15.36
ผู้รับผิดชอบ

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

เรียน ☑ กลุ่มส่งเสริมฯ ☐ กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ☐ ฝ่ายบริหารทั่วไป ☐ ฝ่ายพิธีการ
☐ ถือปฏิบัติ ☐ รวมเรื่อง
☐ ทราบ ☐ ตอบรับ
☑ ดำเนินการ ☐ ให้ความร่วมมือ
☐ ทราบทั่วกัน ☐ เวียนส่วนราชการ
อื่นๆ ๑. ประสานงานฯ
30 ก.ย. 62
วัฒนธรรมจังหวัด

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

รับที่ ๑๕๖
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
๑. อนุญาต
๒. มอบ ผอ.กอง
30 ก.ย. - ต.ค. 62
(นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ)
วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายชาญ พวงเพ็ชร์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลทำวิจัยดังกล่าว

(นายชาญ พวงเพ็ชร์)
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๖.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายรามธนะ วิจิตรการ นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(นายรามธนะ วิจิตรการ)
นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๔.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายธีรชัย ศิลาขาว กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ธีรชัย ศิลาขาว
กำนันตำบลคูขวาง
13 พ.ย. 62

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๖.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๐.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายเกษม มีสะอาด** **ข้าราชการบำนาญ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ข้าพเจ้านายเกษม มีสะอาด
ข้าราชการบำนาญ
ยินดีสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา
(นายเกษม มีสะอาด)
23 ก.ค. 62

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕-๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางมาลัย เกิงฝาก**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ข้าพเจ้า นางมาลัย เกิงฝาก
ยินดีให้ความร่วมมือ
ด้วยความเต็มใจ
๒๕ กันยายน
๒๒ ก.ค. ๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
ประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์
๓๐ ก.ย. ๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อก ๘๐๐๕๒/๐๑๖

กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางวรรณา ทรงทรัพย์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

ยินดีให้สัมภาษณ์
นางวรรณา ทรงทรัพย์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูวรธรรมวาที เจ้าคณะอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อนุญาตตามเสนอ

11 ตุลาคม 2562

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ที่ อว. ๘๐๐๕๒/๐๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระมหาจุมพล จิตฺตพโล เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว๘๐๐๕๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร. เจ้าคณะตำบลบึงคอไห จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน เจ้าคณะตำบลบ่อเงินเขต ๒**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

อนุญาตให้ดำเนินการได้
๑๓ พ.ย. ๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๕๒.๒/๐๑๖

๒๔ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

กราบ นมัสการท่านเจ้าคุณอุดม
ยินดีให้นิสิตเก็บข้อมูล
ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา
โดยตลอดครับ

(นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช)
รอง ผวจ. ปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๕-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายชาญ พวงเพ็ชร์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้ความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลทำวิจัยตามที่กล่าวข้างต้น

(นายชาญ พวงเพ็ชร์)
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๓๘๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
กราบเรียน **พระเดชพระคุณพระธรรมรัตนาภรณ์ ดร. เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูสุจิตรัตนากร, ดร.** **เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
พระครูสุจิตรัตนากร, ดร.
เจ้าคณะอำเภอหนองเสือ
๑๔ พ.ย. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระครูวิจิตรอาภากร เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

พระครูวิจิตรอาภากร
ผอ. คลองหลวง

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ที่ ปท ๐๗๑๘/ ๑๒๕๐

ที่ว่าการอำเภอหนองเสือ
ถนนเลียบคลองสิบ ปท ๑๒๑๗๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี

อ้างถึง หนังสือหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ที่ อว๘๐๐๕.๒/๑๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ตามที่พระมหาอำนาจ ฉายา อจฺฉริยเมธี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้แจ้งอำเภอหนองเสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"**

ในการนี้อำเภอหนองเสือ ได้ดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวมรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดทราบ

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(นายสมชาย ตริณาวงษ์)
นายอำเภอหนองเสือ

ที่ทำการปกครองอำเภอ
งานสำนักงานอำเภอ
โทร ๐-๒๕๔๙-๑๐๔๒

พศจ ปทุมธานี
เลขที่รับ 1112
วันที่ 27 ก.ย. 2562
เวลา

ที่ อว ๗๐๐๕.๐๖/๑๙๕

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๔ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายฉัตรชัย ชูเชื้อ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺจริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

เรียน ผอ.พศจ.ปท.
- พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ท่าน และเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบการศึกษาวิจัย เรื่อง "การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวดิยาภัทร ปัดพรม)
นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ

(นายฉัตรชัย ชูเชื้อ)
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺจริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒๒/๑๑๖

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี
เลขที่รับ 2077
วันที่ 30 กย 2562
เวลา 11.46 น.

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

กลุ่มส่งเสริม ศาสนา ศิลป... วัฒนธรรม
เลขที่รับ 255
วันที่ 30 ก.ย 62
เวลา 15.36
ผู้รับผิดชอบ ...

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

เรียน ☑ กลุ่มส่งเสริมฯ ○ กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ ○ ฝ่ายบริหารทั่วไป ○ ฝ่ายพิธีการ
☐ ถือปฏิบัติ ☐ รวมเรื่อง
☐ ทราบ ☐ ตอบรับ
☑ ดำเนินการ ☐ ให้ความร่วมมือ
☐ ทราบทั่วกัน ☐ เวียนส่วนราชการ
อื่นๆ ...
วัฒนธรรมจังหวัด...

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

(นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ)
วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายชีวิน อภิบาลบุญชัย** **นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

อนุญาตให้ดำเนินการได้
(นายชีวิน อภิบาลบุญชัย)

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๕๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๖.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายรามธนะ วิจิตรการ นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(นายรามธนะ วิจิตรการ)
นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อ ศ๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายธีรชัย ศิลาขาว กำนันตำบลคูขวาง จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วิชาญนา เห็นสมควร
ธีรชัย ศิลาขาว
กำนันตำบลคูขวาง
13 พ.ย. 62

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๖.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๕-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นายประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ยินดีให้สัมภาษณ์
ประสิทธิ์ สุทธาภิรมย์
๓๐ ก.ย. ๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว.๘๐๐๕๒๗/๐๓๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นางวนิดา สุขรุ่งเรือง ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

ยินดีในสัมภาษณ์ละ

วนิดา สุขรุ่งเรือง
ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ชุด 4

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๔๒๕

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ **พระเดชพระคุณพระเทพรัตนสุธี, ดร.** **เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ในการปกครองของพระเดชพระคุณ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๘๑

๑๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
นมัสการ **พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร. รองเจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากบุคคลากรภายในหน่วยงานของพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

พระอุดมสิทธินายก,ดร
๒๐ / ๕ / ๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ตร.อำนาจ บัวศิริ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ดำเนินการแล้ว
31 ส.ค. 62

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๐๕

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์
เจริญพร **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ เล่ม
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และอนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

28 ส.ค. 2562

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ร ๐๒๐ **วันที่** ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เจริญพร ดร.สุริยา รักษาเมือง

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ได้ตรวจและปรับแก้แล้ว

ดร. สุริยา รักษาเมือง
...../...../.....

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร/แฟกซ์** ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๐

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว.๐๒๐ **วันที่** ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน **พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.**

ด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำดุษฎีนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ตรวจแล้ว
พระปลัดระพิน พุทธิสาโร
พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.
๒๙ ส.ค. ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๗.	๑	๐	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๘.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๙.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๐.	๐	๑	๐	๑	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๑.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๒.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๓.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖.	๐	๑	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๑๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๐.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๓.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๕.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒๖.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๘.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ส.ค. / ๖๑

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๑.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๒.	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๔.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๕.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๓๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๗.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๒๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๑.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๔.	๑	๑	๐	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๖.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔๗.	๑	๐	๑	๑	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๘.	๑	๐	๑	๐	๑	๐.๖๐	ใช้ได้
๔๙.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๐.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๑.	๑	๑	๑	๐	๐	๐.๖๐	ใช้ได้
๕๒.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๓.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๔.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๕.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕๖.	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๗.	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๘.	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๕๙.	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ก.ค. / ๖๒

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๑	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๒	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๓	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๔	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ ๕		
๖๐	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖๑.	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๑ / ธ.ค. / ๖๒

```
RELIABILITY
  /VARIABLES=A1 A2 A3 A4 A5 A6 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C3 C4 D1 D2 D3 D4 D5 D6 E
1 E2 E3 E4 F1 F2 F3 F4 F5 F6 G1 G2 G3 G4 G5 G6 H1 H2 H3 H4 I1 I2 I3 I4 I5 I6
J1 J2 J3 J4 J5 K1 K2 K3 K4 L1 L2 L3 L4 L5
  /SCALE('ALL VARIABLES') ALL
  /MODEL=ALPHA
  /SUMMARY=TOTAL.
```

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.982	61

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.

๒๐ / ส.ค. / ๒๕๖๓

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ 1 ด้านวจีกรรม	235.17	962.833	.686	.982
ข้อ 2 ด้านวจีกรรม	235.23	964.530	.704	.982
ข้อ 3 ด้านวจีกรรม	235.20	956.717	.801	.981
ข้อ 4 ด้านวจีกรรม	235.30	959.114	.601	.982
ข้อ 1 ด้านกายกรรม	235.20	965.476	.607	.982
ข้อ 2 ด้านกายกรรม	235.43	956.599	.747	.981
ข้อ 3 ด้านกายกรรม	235.10	966.162	.657	.982
ข้อ 4 ด้านกายกรรม	235.17	965.385	.627	.982
ข้อ 5 ด้านกายกรรม	235.27	966.685	.632	.982
ข้อ 6 ด้านกายกรรม	235.20	959.545	.738	.981
ข้อ 1 ด้านสาธารณโภค	235.07	964.685	.669	.982
ข้อ 2 ด้านสาธารณโภค	235.10	965.059	.684	.982
ข้อ 3 ด้านสาธารณโภค	235.20	968.924	.679	.982
ข้อ 4 ด้านสาธารณโภค	235.17	963.178	.730	.981
ข้อ 5 ด้านสาธารณโภค	235.17	962.902	.684	.982
ข้อ 1 ด้านศีลสามัญญตา	234.93	962.271	.702	.982
ข้อ 2 ด้านศีลสามัญญตา	235.07	963.926	.745	.981
ข้อ 3 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	962.345	.736	.981
ข้อ 4 ด้านศีลสามัญญตา	235.00	963.724	.654	.982
ข้อ 1 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.40	956.179	.813	.981
ข้อ 2 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.33	953.471	.666	.982
ข้อ 3 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.43	950.323	.758	.981
ข้อ 4 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.27	960.892	.637	.982
ข้อ 5 ด้านทิฐิสามัญญตา	235.03	957.068	.772	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๑ / ๑๑ / ๖๒

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ1.หลักความถูกต้อง	235.20	953.821	.733	.981
ข้อ2.หลักความถูกต้อง	235.30	953.597	.732	.981
ข้อ3.หลักความถูกต้อง	235.27	951.995	.776	.981
ข้อ4.หลักความถูกต้อง	235.17	951.730	.754	.981
ข้อ 5 หลักความถูกต้อง	235.20	954.786	.752	.981
ข้อ 6 หลักความถูกต้อง	235.27	960.754	.677	.982
ข้อ 1 หลักความเหมาะสม	235.27	960.685	.776	.981
ข้อ 2 หลักความเหมาะสม	235.27	965.857	.511	.982
ข้อ 3 หลักความเหมาะสม	235.33	958.299	.743	.981
ข้อ 4 หลักความเหมาะสม	235.37	966.309	.561	.982
ข้อ 5 หลักความเหมาะสม	235.63	959.757	.659	.982
ข้อ 1 หลักความบริสุทธิ์	235.13	961.775	.735	.981
ข้อ 2 หลักความบริสุทธิ์	235.23	963.840	.669	.982
ข้อ 3 หลักความบริสุทธิ์	234.90	967.955	.656	.982
ข้อ 4 หลักความบริสุทธิ์	235.30	961.114	.696	.982
ข้อ1 หลักความยุติธรรม	235.30	974.424	.580	.982
ข้อ 2 หลักความยุติธรรม	235.10	972.093	.559	.982
ข้อ 3 หลักความยุติธรรม	235.07	970.961	.565	.982
ข้อ 4 หลักความยุติธรรม	235.23	963.633	.674	.982
ข้อ 5 หลักความยุติธรรม	235.60	962.662	.601	.982
ข้อ 6 หลักความยุติธรรม	235.10	955.472	.854	.981
ข้อ 1 หลักพรหมวิหาร 4	235.10	964.507	.697	.982
ข้อ 2 หลักพรหมวิหาร 4	235.23	963.013	.576	.982
ข้อ 3 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	967.292	.655	.982
ข้อ 4 หลักพรหมวิหาร 4	235.13	957.361	.698	.982
ข้อ 1 หลักความเสียสละ	235.17	967.523	.579	.982
ข้อ 2 หลักความเสียสละ	235.23	970.185	.617	.982
ข้อ 3 หลักความเสียสละ	235.30	967.390	.559	.982
ข้อ 4 หลักความเสียสละ	235.53	960.257	.738	.981
ข้อ 5 หลักความเสียสละ	235.27	958.961	.761	.981
ข้อ 6 หลักความเสียสละ	235.27	969.789	.866	.982
ข้อ 1 ด้านมโนกรรม	235.03	962.516	.699	.982
ข้อ 2 ด้านมโนกรรม	235.13	961.982	.730	.981
ข้อ 3 ด้านมโนกรรม	235.20	955.821	.772	.981
ข้อ 4 ด้านมโนกรรม	235.17	962.006	.623	.982
ข้อ 5 ด้านมโนกรรม	235.27	956.271	.772	.981
ข้อ 6 ด้านมโนกรรม	235.17	960.489	.739	.981

พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ, ผศ.ดร.
๒๑, ส.ค, ๖๒

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว. ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร **นางวนิดา สุขรุ่งเรือง ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายบริหารการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

ยินดีให้สัมภาษณ์ค่ะ

วนิดา สุขรุ่งเรือง
ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ ๐๓๘๐๐๕.๒๑/๐๗๖

๒๕ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร **นางพรรณพร ชาครนฤนาท ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ซีพีแรม จำกัด สำนักงานบ่อเงิน**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

กราบนมัสการพระอาจารย์
ขอ พรรณพร ชาครนฤนาท
อินดีเป็นอย่างยิ่งในการให้สัมภาษณ์
เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา
สืบต่อไป.

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว. ๘๐๐๕.๒/๐๑๖

๒๔ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน **พระมหาจุมพล จิตฺตพโล เจ้าคณะอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ฉบับนี้เพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย
พระมหาจุมพล จิตฺตพโล
เจ้าคณะอำเภอสามโคก

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ภาคผนวก ฒ

แบบสอบถามเชิงลึก เชิงคุณภาพ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง : การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

.....

ตอนที่ ๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....โทร. .....

ตำแหน่งหน้าที่ .....

สัมภาษณ์เมื่อ วันที่.....เดือน ..... พ.ศ. .....เวลา .....

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ “การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๒.๑. สภาพทั่วไปในการเสริมสร้างความปรองดอง เพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี

๑) การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี เป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

๒) สภาพทั่วไปในชุมชนรอบวัด มีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒ หลักสันติสุข

ด้านการศึกษา

๓) ในชุมชนรอบวัด ประชาชน ในแต่ละครัวเรือนมีการศึกษาที่จะช่วยในการสนับสนุนการสร้างความปรองดองในชุมชนอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

ด้านศาสนา

๔) บทบาทที่สำคัญของศาสนา วัด โดยพระสังฆาธิการมีการเสริมสร้างปัญญาให้กับประชาชน เพื่อช่วยแก้ปัญหามุ่งหวังให้ปรองดอง อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

ด้านการเมือง

๕) ระบบการเมืองจะช่วยสร้างสันติสุข โดยการสร้างระบบการปกครอง ระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพเพื่อส่วนรวมวัดมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยให้ความร่วมมือกับประชาชน ในการพัฒนาเพื่อสร้างความสามัคคี อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

ด้านกระบวนการยุติธรรม

๖) พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนมาสอนด้านการใช้คำพูดที่ดีซึ่งกันและกัน หรือในสังคม ให้กับประชาชน เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

ด้านสื่อสารทางสังคม

๗) การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ทางวัดมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความปรองดองในชุมชน อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

๘) การสื่อสารการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี ประสบปัญหา และอุปสรรคที่สำคัญอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๓ หลักธรรมสาราณียธรรม ๖

ด้านมโนกรรม

๙) พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนมาสอนในด้านการคิดให้กับประชาชน เพื่อสร้างสามัคคีปรองดอง อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านวจีกรรม

๑๐) พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดอง โดยนำหลักธรรมคำสอนมาสอนด้านการใช้คำพูดที่ดีซึ่งกันและกัน หรือในสังคม ให้กับประชาชน เพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านกายกรรม

๑๑) ปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีวิธีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

ด้านสาธารณโภคี

๑๒) พระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยนำหลักธรรมคำสอนการให้มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ช่วยสร้างความสามัคคีอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

ด้านสีลสามัญญตา

๑๓) การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี มีการสอนให้การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือวินัยต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างความสามัคคีในหมู่คณะอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

ด้านทิฏฐิสามัญญตา

๑๔) มีข้อเสนอในการปรับปรุง พัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ณ

ภาพถ่ายขณะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สัมภาษณ์พระธรรมรัตนาภรณ์, ดร. เจ้าอาวาสวัดเขียนเขต เจ้าคณะจังหวัดปทุมธานี

๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์พระครูวิจิตรอาภากร เจ้าอาวาสวัดสว่างภพ เจ้าคณะอำเภอคลองหลวง

๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์พระมหาจุมพล จิตฺตพโล ป.ธ.๙ เจ้าอาวาสวัดตำหนัก เจ้าคณะอำเภอสามโคก
๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์พระมหาสมโภชน์ ฐานสมฺปนฺโน ป.ธ.๘ เจ้าอาวาสวัดบ่อทอง
เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๒
๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัมภาษณ์พระครูอาทรธัญญานุรักษ์, ดร. เจ้าอาวาสวัดโสภณาราม เจ้าคณะตำบลลำไทร

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์นายจรูญศักดิ์ สิงหเดช รองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี

๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นายฉัตรชัย ชูเชื้อ ผู้อำนวยสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปทุมธานี
๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นายชีวิน อภิบาลบุญชัย นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ
๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นางสาวฐิต์ณัฐ สมบัติศิริ วัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นายชาญ พวงเพ็ชร์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นายรามธนะ วิจิตรการ นายกเทศมนตรีตำบลบางหลวง

๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นายธีรชัย ศิลาขาว กำนันตำบลคูขวาง

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นายเรืองศักดิ์ ศรีเพชร รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน

๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นายประสิทธิ์ สุทธาภิรมณ์

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นางวนิดา สุขรุ่งเรือง ผู้ช่วยผู้จัดการสายการผลิต บริษัท สิทธินันท์ จำกัด
๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นางพรรณพร ชาครนฤนาท
ผู้จัดการทั่วไป สำนักงานบ่อเงิน บริษัท ซีพีแรม จำกัด (ลาดหลุมแก้ว)
๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นางมาลัย เกิงฝาก

๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

สัมภาษณ์ นางวรรณา ทรงทรัพย์

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ภาคผนวก ด

หนังสือขอเชิญร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร.,โทรสาร** ๐ – ๓๕๒๔ – ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๒๒ **วันที่** ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ **พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ.ดร.** **อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา**

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” ในวันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B508-B509 ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ยินดีร่วมสนทนาครับ
พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร
พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ.ดร
๒๐/๑-๑/๒๕๖๓

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ **โทร.,โทรสาร** ๐ – ๓๕๒๔ – ๘๐๐๐ (ภายใน ๘๒๐๐)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว๒๒ **วันที่** ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” ในวันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B508-B509 ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ยินดีเข้าร่วมสนทนากลุ่มค่ะ

ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๐๑๒

๑๙ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร.** **เจ้าคณะตำบลบ่อเงินเขต ๑**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี" ในวันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B508-B509 ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ยินดีเข้าร่วมสนทนากลุ่ม
พระครูไพโรจน์สารคุณ
๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๑๒

๑๘ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร. เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี" ในวันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B508-B509 ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๑๒

๑๘ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
นมัสการ **พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร. เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าพระคุณท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี" ในวันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B508-B509 ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

อนุญาตให้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์
๒๐ ม.ค. ๖๓

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๑๒

๑๘ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **พล.ท.รวิช สุรไตรวิช**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี" ในวันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B508-B509 ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๑๒

๑๘ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **นายเสรี ปัญจมณี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี"** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **"การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี" ในวันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B508-B509 ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ขอเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่มได้
(พระมหาอำนาจ ปัญจมณี)

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 – 248 – 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 – 248 - 000 ต่อ 8203
Websilte : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ ๐๗๒

๑๘ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เรียน **นางสาวทองใบ ใจมั่น รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง**
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ เล่ม

เนื่องด้วย **พระมหาอำนาจ** ฉายา **อจฺฉริยเมธี** รหัสประจำตัวนิสิต **๖๐๐๑๑๐๔๐๔๐** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี”** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอเชิญท่านพร้อมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง **“การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการจังหวัดปทุมธานี” ในวันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้อง B508-B509 ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โชนบี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา** หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ ตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี
โทรติดต่อ : ๐๙๔-๙๒๙-๕๔๕๑

ภาคผนวก ต

รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มที่ ๑ พระสังฆาธิการ

๑.๑ พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร., (สุเทพ คุณงฺกโร) เจ้าคณะตำบลบ่อเงิน เขต ๑ ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๑.๒ พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร., (นพปฎล คุตฺตวโร) เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา ตำบลมารวิชัย อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓ พระครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร., (เอกชัย อินฺทโชโต) เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว ตำบลพลิ้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

๑.๔ พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร., (กฤษฎิ์ตภณ สุเมโธ) เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ ตำบลบึงทองหลาง อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๒.๑ พล. ท. รวิช สุรไตรวิช ผู้ไกล่เกลี่ยประนีประนอมศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

๒.๒ นายเสรี ปัญจมณี อดีตผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดบ่อทอง ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

๒.๓ นางสาวทองใบ ใจมั่น รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มนักวิชาการ

๓.๑ รศ. ดร. สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.๒ รศ. ดร. สุรินทร์ นิยมางกูร อาจารย์ประจำหลักสูตร

๓.๓ รศ. ดร. เติมศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำหลักสูตร

๓.๔ พระปลัดระพิน พุทฺธิสาโร, ผศ, ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร

๓.๕ ผศ. ดร. ประเสริฐ ธิลาว อาจารย์ประจำหลักสูตร

กลุ่มที่ ๔ อาจารย์ที่ปรึกษา

๔.๑ พระมหากฤษฎา กิตฺติโสภโณ ผศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร

๔.๒ พระมหาสุนันท์ สุนนฺโท ผศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตร

ภาคผนวก ถ

บัญชีลงชื่อ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

บัญชีลงชื่อ การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ดุษฎีนิพนธ์เรื่อง "การเสริมสร้างความปรองดองเพื่อสังคมสันติสุข โดยพระสังฆาธิการ จังหวัดปทุมธานี"

โดย พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันจันทร์ที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ น.

ณ ห้อง B508-B509 ชั้น ๕ อาคารเรียนรวม โซนบี คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ – ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	ลงชื่อ
พระสังฆาธิการ			
๑.	พระครูไพโรจน์สารคุณ, ดร.	เจ้าคณะตำบลบ่อเงินเขต ๑	
* ๒.	พรครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร.	เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว	
๓.	พระครูอรรถธรรมภาณี, ดร.	เจ้าอาวาสวัดอู่สำเภา	
๔.	พระครูสังฆกิจจาภิรักษ์, ดร.	เจ้าอาวาสวัดใหม่กลางคลองสิบ	
ผู้เชี่ยวชาญ			
๕.	พล.ท.สรัญ ทัฬหกุล ร.น.	ผู้ปกครอง มหาวิทยาลัย จ.อยุธยา	พล.ท.
๖.	นายเสรี ปัญจมณี	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ่อทอง	
๗.	นางสาวทองใบ ใจมั่น	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง	
นักวิชาการ			
๘.	รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์	
๙.	รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ฯ	
๑๐.	รศ.ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ฯ	
๑๑.	พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ฯ	
๑๒.	ผศ.ดร.ประเสริฐ ธิลาว	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ฯ	

* พรครูวิโรจน์อินทคุณ, ดร. เจ้าอาวาสวัดใหญ่พลิ้ว

ภาคผนวก ท

ภาพถ่ายสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี นำเสนอการสนทนากลุ่ม

๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี คณาจารย์ ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

๒๐ มกราคม ๒๕๖๓

ภาคผนวก ธ

ภาพถ่ายสอบดุษฎีพิจารณ์

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี นำเสนอการสอบดุษฎีพิจารณ์
๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี และนิสิตปริญญาเอก
การสอบดุษฎีพิจารณ์
๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ภาคผนวก น

ภาพถ่ายสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์

พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี นำเสนอการสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์
๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี และนิสิตปริญญาเอก
การสอบป้องกันดุษฎีนิพนธ์
๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ภาคผนวก บ

ประวัติผู้วิจัย พระมหาอำนาจ อจฺฉริยธเมธี

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ/ฉายา/นามสกุล	:	พระมหาอำนาจ อจฺฉริยเมธี (ดีรัตน์)
วัน เดือน ปีเกิด	:	๑๔ มีนาคม ๒๕๑๔
ภูมิลำเนาที่เกิด	:	จังหวัดนครสวรรค์
การศึกษา	:	เปรียญธรรม ๗ ประโยค (ป.ธ.๗) จากสำนักเรียนคณะจังหวัดปทุมธานี
	:	นิติศาสตร์บัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
	:	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประสบการณ์การทำงาน	:	เจ้าอาวาส ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ – ปัจจุบัน
		พระธรรมทูต ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน
		กรรมการตรวจบาลีสนามหลวง ปี พ.ศ.๒๕๓๙ – ปัจจุบัน
		ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ – ปัจจุบัน
ผลงานทางวิชาการ	:	แนวคิดพุทธเศรษฐศาสตร์เพื่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
	:	บทบาทหน้าที่ในการพัฒนาสังคมยุคปัจจุบันกับหลักการทางพระพุทธศาสนา
	:	บทบาทการปฏิบัติงานของพระวินยาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร
	:	พุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ไทย
อุปสมบท	:	๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๘
สังกัด	:	วัดคลองยาง ตำบลบางเคียน อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
ตำแหน่ง	:	เจ้าอาวาสวัดคูบางหลวงอนุกิจวิธูร
ปีที่เข้าศึกษา	:	ปีการศึกษา ๒๕๖๐
ปีที่สำเร็จการศึกษา	:	ปีการศึกษา ๒๕๖๒
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	วัดคูบางหลวงอนุกิจวิธูร ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี